LEI 18

EDITURA
TRANSPORTURILOR SI
TELECOMUNICAȚIILOR

STUDII DE FILATELIE

CORNEL SPINEANU
ERNEST MORGENSTERN
GEORGE FLORESCU

STUDII DE FILATELIE
CORNEL SPINEANU
ERNEST MORGENSTERN
GEORGE FLORESCU
EDITURA
TRANSPORTURILOR SI
TELECOMUNICAȚIILOR

STUDII DE FILATELIE
CORNEL SPINEANU
ERNEST MORGENSTERN
GEORGE FLORESCU

studii de
filatelie

CORNEL SPINEANU,
ERNEST MORGENSTERN,
GEORGE FLORESCU

STUDII *de filatelie*

EDITURA
TRANSPORTURILOR ŞI TELECOMUNICAŢIILOR

INTRODUCERE

Cercetările privitoare la marca poştală şi filatelie — axate atît pe apariţia lor istorică, cît şi pe analiza problemelor contemporane de orientare şi perspectivă pe care le prezintă — constituie o necesitate stringentă pentru promovarea la nivel ştiinţific a studiilor din acest domeniu.

Formarea unei literaturi de specialitate referitoare la problemele enunţate contribuie în mod substanţial la limpezirea unor aspecte importante din problemele ridicate de marca poştală şi filatelie, îmbogăţind totodată în mod corespunzător patrimoniul ştiinţific.

Interesul pentru crearea şi dezvoltarea unei literaturi filatelice este marcat în mod consecvent de lucrările ultimelor congrese ale F.I.P.-ului (Fédération Internationale de Philathélie), în care se recomandă o întărire a preocupărilor în acest sector.

În Republica Socialistă România, cercetările în domeniul filateliei au primit un cadru de dezvoltare prielnic, lucrările ştiinţifice cu specific filatelic fiind puternic sprijinite atît de Asociaţia filateliştilor (A.F.R.), ca organizaţie de masă, cît şi de I.C.S. Filatelia, care stimulează în mod susţinut această activitate prin publicarea de asemenea lucrări.

Lucrarea de faţă, pe care am intitulat-o „Studii de filatelie", se înscrie în cadrul acestor cercetări iniţiate în ţara noastră. Această lucrare a fost concepută pe două părţi, distincte prin aria cercetării, dar care se încadrează în mod organic într-un sistem mai larg, care va cuprinde treptat şi alte cercetări monografice.

Partea întîi cuprinde contribuţii la studiul apariţiei şi circulaţiei primelor mărci poştale româneşti în procesul amplu al instituirii unui serviciu poştal modern al României şi al încadrării acestuia in serviciul poştal internaţional, respectiv al intrării mărcii poştale româneşti în traficul internaţional.

Această cercetare încearcă să reprezinte nu numai un aport pentru o istorie a poştelor, a mărcii poştale şi a filateliei româneşti, dar ea poate constitui şi o contribuţie de care să se ţină seama la întocmirea în viitor a unei monografii care să studieze aceste probleme pe plan mondial, în toată complexitatea lor.

Partea a doua a lucrării cuprinde cercetări privitoare la aspecte contemporane ale filateliei romînești : studiul emisiunilor de mărci poștale din perioada filatelică R.P.R. în lumina tirajelor și profilarea lor tematică. Această parte a lucrării, prin natura ei, prezintă un interes mai larg atît pentru filateliștii români, cît și pentru cei din alte țări, care colecționează mărci românești fie în cadrul unor colecții tematice, fie al unei colecții „România".

Prin modul de tratare a problemelor alese, s-a urmărit în egală măsură să se contribuie la o orientare sănătoasă și la întărirea mișcării filatelice interne și internaționale. Desigur că această lucrare constituie numai un început și ea va fi urmată și de alte studii care vor îmbogăți patrimoniul literaturii filatelice românești, ridicînd nivelul științific al studiului mărcii poștale.

Partea întîi

DIN ISTORIA POȘTELOR, A MĂRCII POȘTALE ȘI A FILATELIEI ROMÂNEȘTI

În cercetarea de față se prezintă unele aspecte caracteristice privind două probleme considerate de o importanță deosebită pentru istoria poștelor, a mărcii poștale și a filateliei românești :

— problema organizării și dezvoltării poștelor române în perioada formării și consolidării statului național unitar „România" și a rolului mărcii poștale românești în procesul complex al modernizării traficului poștal ;

— problema intrării și afirmării României în traficul poștal internațional și a semnificației mărcii poștale românești pe plan extern.

În problemele analizate, a fost dată importanța cuvenită aspectului filatelic de la primele manifestări ale interesului de această natură pentru marca poștală românească și pînă la rolul Republicii Socialiste România în organizația internațională a filateliei (F.I.P.).

A.

Contribuții la studiul organizării poștelor în Principatele române, al apariției și circulației primelor mărci poștale românești

I.

CONDIȚIILE SOCIAL-ECONOMICE ȘI POLITICE ALE MODERNIZĂRII TRAFICULUI POȘTAL ÎN PRINCIPATELE ROMÂNE ȘI UNELE PROBLEME DE ORGANIZARE (INTRODUCEREA MĂRCII POȘTALE)

1.

CONDIȚIILE SOCIAL-ECONOMICE ȘI POLITICE

Reorganizarea serviciului poștal pe baze moderne este proprie perioadei apariției și dezvoltării relațiilor capitaliste [1]. Noile condiții ale vieții economice moderne cereau mijloace de comunicație și de transport ,sigure, rapide și ieftine. După cum arată K. Marx și F. Engels, „piața mondială a determinat o dezvoltare imensă a comerțului, navigației și comunicațiilor pe uscat" [2].

În aceste condiții a fost introdusă în Anglia reforma poștală pe baza proiectului lui Rowland Hill și pusă în circulație prima marcă poștală adezivă din lume (1840). Noul sistem poștal a fost folosit în scurt timp pe continentul european, trecînd apoi pe cel american. Astfel marca poștală adezivă a devenit instrumentul de bază al noului

[1] Referitor la evoluția sistemelor de comunicații în istoria omenirii, cf. E. Campredon; *Rôle économique et social des vois de communications* [Rolul economic și social al căilor de comunicație], Paris, 1899, I. Lips, *Obîrșia lucrurilor*, București, Editura științifică, ed. a II-a, 1965.

[2] K. Marx și F. Engels, *Opere alese în două volume*, București, E.S.P.L.P., 1955, vol. I, ed. a II-a, p. 12.

sistem poştal în cantonul Zürich (1843), apoi în Confederaţia Elveţiei, în Brazilia (1843), în statul New York (1845), respectiv în Statele Unite (1847). În Franţa, reorganizarea serviciului poştal a fost făcută pe linia noilor principii, în urma revoluţiei din februarie 1848.

În principatele române, Moldova şi Ţara Românească, reorganizarea sistemului poştal şi introducerea mărcii poştale adezive au constituit măsuri care reflectau noul stadiu al economiei celor două state, în care feudalismul se destrămase, iar relaţiile capitaliste erau în curs de dezvoltare şi de consolidare [1].

Cu începere din partea a doua a secolului al XVIII-lea, îndeosebi după tratatul de la Küciük-Kainargi (1774), prin lupta poporului român au fost create noi condiţii, favorabile dezvoltării schimburilor şi încadrării progresive a Moldovei şi Ţării Româneşti în sistemul schimbului internaţional de mărfuri. Dezvoltarea agriculturii [2], a manufacturii şi a industriei [3] se accentuează în prima parte a secolului al XIX-lea.

Oraşele şi tîrgurile din cele două principate devin din ce în ce mai mult centre ale activităţii meşteşugăreşti şi comerciale [4]. Legăturile

[1] Pentru destrămarea feudalismului şi apariţia şi dezvoltarea relaţiilor capitaliste în ţările române, vezi: *Istoria României*, Bucureşti, Editura Academiei R.P.R., 1964, vol. III, p. 585 şi urm.; A. Oţetea, *Consideraţii asupra trecerii de la feudalism la capitalism în Moldova şi Ţara Românească*, în „Studii şi materiale de istorie medie", Bucureşti, Editura Academiei R.P.R., 1960, vol: IV, p. 325—346; Gh. Georgescu-Buzău, *Descompunerea feudalismului şi începuturile capitalismului în Ţara Românească şi Moldova*, 1959; Al. Vianu, *Cu privire la problema descompunerii feudalismului în ţările române*, în „Studii şi referate privind istoria României", partea I, Bucureşti, Editura Academiei R.P.R., 1954, p. 801 şi urm.

[2] Vezi *Istoria României*, vol. III, p. 624—640; idem, vol. IV, p. 180—190; Fl. Cazan, *Preţul fix al produselor din Ţara Românească la sfîrşitul secolului XVIII şi începutul secolului XIX (Contribuţii la studiul apariţiei relaţiilor capitaliste în Ţara Românească)*, în „Analele Universităţii C.I. Parhon-Bucureşti", seria „Ştiinţe sociale", Istorie, 1960, nr. 16, p. 51—63; Gh. Georgescu-Buzău, *Un mare latifundiar în Moldova după tratatul de la Adrianopol: Mihail Sturza*, în „Studii şi materiale de istorie modernă", Bucureşti, Editura Academiei R.P.R., 1957, vol. I, p. 3—24; I. Adam şi N. Marcu, *Studii despre dezvoltarea capitalismului în agricultura României*, Bucureşti, 1956, p. 9 şi urm.

[3] Vezi *Istoria României*, vol. III, p. 641—649, idem, vol. IV, p. 190—197; Gh. Georgescu-Buzău, *Aspecte ale dezvoltării manufacturilor în Ţara Românească şi Moldova în perioada premergătoare unirii celor două ţări (1829—1859)*, în „Studii privind Unirea Principatelor", Bucureşti, Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 95—124; VI. Diculescu, *O manufactură de ceramică la Tg. Jiu (1832—1863)*, Bucureşti, 1956; C. Şerban, *Intreprinderea manufacturieră de postav de la Pociovalişte şi Bucureşti*, în „Studii", an V (1952), nr. 3, p. 86—105; L. Boicu, *Despre stadiul manufacturilor şi industriei din Moldova*, în „Studii şi cercetări ştiinţifice", Iaşi, Istorie, I, 1960, p. 127—138; idem, *Ştiri noi despre industria de postav din Moldova la jumătatea veacului al XIX-lea*, în „Studii", an XIII (1960), nr. 2, p. 207—220; Al. Vianu, *Consideraţii asupra caracterului şi rolului întreprinderilor industriale din ţările române, de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea*, în „Studii şi articole de istorie", Bucureşti, 1955, p. 17—28; V. Popovici, *Un important document privind începuturile industriei hîrtiei din Moldova*, în „Revista arhivelor", Bucureşti, 1958, nr. 1, p. 227—233; idem, *Inceputurile exploatării capitaliste a petrolului în Moldova*, în „Studii şi materiale de istorie modernă", vol. I, Bucureşti, Editura Academiei R.P.R., 1957, p. 247—284.

[4] Vezi G. Şerban, *Aspecte din lupta oraşenilor din Ţara Românească şi Moldova împotriva asupririi feudale în secolul al XVIII-lea şi la începuturile secolului al XIX-lea*, în „Studii", an XIII (1960), nr. 6, p. 27—46; idem, an XIV (1961) nr. 3, p. 623—658; D. Ciurea, *Oraşele şi tîrgurile din Moldova în cadrul perioadei de descompunere a feudalismului*, în „Studii şi cercetări ştiinţifice", Iaşi, Istorie, an VII (1956), nr. 1, p. 97—106.

economice, atît între punctele situate în aceeaşi ţară română cît şi cele dintre ambele principate, au devenit în mod progresiv tot mai strînse.

Dezvoltarea forţelor şi relaţiilor de producţie capitaliste, corespunzător adîncirii crizei feudalismului, a determinat o întărire a contradicţiei dintre caracterul capitalist al forţelor de producţie şi vechile relaţii de producţie feudale [1].

Pe plan social, acest proces s-a reflectat prin intensificarea luptei de clasă [2]. Burghezia oraşelor şi tîrgurilor — negustorii şi meseriaşii — prin natura şi caracterul activităţii desfăşurate, avea nevoie de legături poştale organizate pe principii moderne.

Subliniem că principala condiţie care a favorizat apariţia primelor mărcii poştale româneşti a fost lărgirea pieţei interne, nevoia unor schimburi mai intense, care au constituit şi o premiză importantă a unirii principatelor.

Organizarea de stat a principatelor, în perioada în care a fost restructurat serviciul poştal pe baze moderne şi au fost emise primele mărci poştale, a fost reglementată de acte interne şi internaţionale.

Prin tratatul de la Paris, din 30 martie 1856 [3], referitor la Principatele române, au fost prevăzute următoarele clauze: ambele principate au fost menţinute sub suzeranitate otomană; a fost instituită garanţia marilor puteri europene (Franţa, Rusia, Anglia, Prusia, Austria, Sardinia şi Turcia), semnatare ale tratatului, asupra principatelor; se prevedea reorganizarea principatelor, luîndu-se ca bază autonomia lor; se dispunea înfiinţarea unei comisii speciale, formată din reprezentanţii puterilor garante, însărcinată să se informeze asupra stărilor din principate şi să facă, într-un raport către congres, propuneri de reorganizare; atît în Moldova cît şi în Ţara Românească trebuia să fie convocată cîte o Adunare denumită „ad-hoc", cu caracter reprezentativ, care urmau să se pronunţe asupra organizării definitive a principatelor; congresul urma să se întrunească ulterior, pentru a lua măsurile corespunzătoare organizării definitive a principatelor; se prevedea organizarea unei armate naţionale, destinată să apere hotarele şi care, prin înţelegerea dintre principate şi Turcia, putea fi folosită pentru a respinge o eventuală agresiune din afară; în urma unui acord cu marile puteri, Turcia era îndrituită de a interveni în principate, pentru a asigura „liniştea internă", în cazul în care aceasta ar fi fost turburată.

La baza întregii acţiuni interne care a dus la unirea principatelor şi la constituirea statului naţional unitar „România" au fost rezoluţiile adoptate de Adunările ad-hoc de la Bucureşti şi Iaşi [4].

[1] Vezi V. Malinschi, *Aspecte economice ale unirii ţărilor române*, în „Probleme economice", an XII (1959), nr. 1, p. 20 şi urm.; cf. N.N. Constantinescu, *Aspecte ale dezvoltării capitalismului premonopolist în România*, Bucureşti, 1957; O. şi N.N. Constantinescu, *Cu privire la problema revoluţiei industriale în România*, Bucureşti, 1957.

[2] Vezi *Istoria României*, vol. III, p. 987 şi urm.

[3] Vezi D.A. Sturza ş.a., *Acte şi Documente relative la istoria renaşterii României*, Bucureşti, 1888, vol. II, p. 1 075—1 088 (citat în continuare, „Acte şi documente").

[4] Vezi I. Vîntu şi G.G. Florescu, *Valoarea constituţională a rezoluţiilor adunărilor ad-hoc din Principatele Române (1857)*, în „Studii şi cercetări juridice", an VIII (1963), nr. 3, p. 499—517.

Convenţia de la Paris, din 19 august 1858 [1], prevedea organizarea principatelor în următoarele condiţii: confirmarea — sub garanţia puterilor — a raporturilor de la suzeran la vasal dintre Turcia şi principate; stabilirea limitelor autonomiei principatelor prin acest act internaţional; cele două ţări române, denumite în mod expres, în convenţie, „Principatele-Unite ale Moldovei şi Valahiei", din punctul de vedere al statutului politico-juridic păstrau în continuare caracterul de state distincte; anumite instituţii comune, a căror înfiinţare era prevăzută, Comisia centrală cu sediul la Focşani, Curtea de Casaţie şi armata (unificată în împrejurări şi condiţii special reglementate), nu erau de natură decît să pregătească o unire în viitor.

În temeiul noii poziţii interne, afirmată prin rezoluţiile Adunărilor ad-hoc privitor la unire şi organizarea de stat modernă, elementele progresiste — care, în Moldova, cu toată căimăcănia lui Vogoride, contrară intereselor naţionale, reuşiseră să domine împrejurările [2] — au luat măsura (printre altele care marcau autonomia şi unele atribute de suveranitate) de a iniţia îmbunătăţirea sistemului poştal, fiind introdusă şi prima emisiune de mărci poştale în traficul poştal intern, după modelul european [3].

De remarcat este faptul că imaginea de pe mărcile poştale care formau emisiunea reprezenta un motiv heraldic, stema Moldovei [4], şi anume capul de bour [5].

Dreptul Moldovei de a emite mărci poştale era corespunzător celui fundamentat pe competenţa recunoscută în această materie statelor suverane. Într-adevăr, toate emisiunile de mărci poştale româneşti — inclusiv prima emisiune „Moldova" — nu purtau nici un semn distinctiv, care să fi amintit în vreun fel de Turcia, putere suzerană [6]. Turcia nu a făcut opoziţie la aceste emisiuni, îndeosebi privitor la

[1] Vezi, pentru protocoale şi textul convenţiei, în „Acte şi Documente", vol. VII, p. 266 şi urm.

[2] Cf. *Istoria României*, vol. IV, 1964, p. 268—282.

[3] Vezi mai jos p. 33-34.

[4] Vezi M. Berza, *Stema Moldovei în timpul lui Ştefan cel Mare*, în „Studii şi cercetări de istoria artei", an II (1955), nr. 1—2, p. 69—88; idem., *Stema Moldovei, Originile heraldice ale mărcii „cap de bour"*, în „Filatelia", an VII (1958), nr. 11, p. 17—20.

[5] Mărcile reprezentau capul de „bour" şi nu de „bou" sau de „zimbru", cum se afirmă uneori în mod eronat. Pentru denumirea justă de cap de bour, vezi V. Tebeica, *Primele mărci poştale româneşti*, Bucureşti, Editura Meridiane, 1962, p. 49; pentru denumirea necorespunzătoare de „cap de zimbru", vezi V. Tebeica, *Din istoricul poştelor timbrului şi filateliei în ţara noastră*, în „Filatelia", an V (1956), nr. 4, p. 13; idem., *Poşta de-a lungul veacurilor pe pămîntul ţării noastre*, în „Filatelia", an V (1956), nr. 5, p. 4; G. Oprescu, *O nouă marcă cap de zimbru*, în „Filatelia", an I (1944), nr. 6, p. 1—2. Menţionăm că există o deosebire morfologică între „zimbru" şi „bour": primul aparţine genului bizonilor, iar cel de-al doilea, genului taurinelor (vezi E. Botezat, *Bourul şi zimbrul*, în „Analele Academiei Române", seria a II-a, tom. XXXVI, mem. sec. şt. nr. 3, Bucureşti, 1913, p. 37—39).

[6] Prima serie de mărci poştale a Imperiului otoman formată din patru valori a apărut mai tîrziu, în 1863 (vezi Catalogul *Zumstein*, Berna, 1965, p. 872). În cazurile privitoare la instituirea unei monede naţionale şi a unei decoraţii a principatelor, Poarta a făcut proteste categorice. Cf. D. Berindei, *Quelques aspects de la politique étrangère des Principautés-Unies: Le problème de l'indépendance et de l'unité pleine et entière du peuple roumain (1859—1861)*. [Unele aspecte ale politicii externe a Principatelor Unite: problema independenţei şi a unităţii depline şi întregi a poporului romîn], în „Nouvelles études d'Histoire, publiées à l'occasion du XI-e Congrès des sciences historiques", Stokholm, 1960, Editura Academiei R.P.R., Bucureşti, 1960, p. 404—405; idem, *Cuza Vodă şi ordinul Unirii...*, în „Revista istorică română", an XVII (1947), p. 98—106; E. Vîrtosu, *Romanatul, Moneta lui Cuza Vodă 1859—1864*, Bucureşti, 1941; idem, *Ordinul Jerbei de aur: Un proiect inedit al lui V. Alecsandri*, în „Cercetări istorice", XIII—XVI, nr. 1—2, p. 702—706.

imaginea lor, deoarece organele corespunzătoare ale imperiului nu cunoşteau încă semnificaţia mărcii poştale. Însăşi alegerea semnului heraldic al Moldovei, pentru primele două emisiuni [1], care exprimau neatîrnarea acestui stat în trecut, constituia o subliniere a autonomiei, marcată şi în acest domeniu al activităţii de stat.

Îndoita alegere a domnitorului Alexandru Ioan Cuza, prin actele de la 5 şi 24 ianuarie 1859, a reprezentat o primă etapă în procesul de înfăptuire a unirii. Din punct de vedere al poziţiei lor juridice internaţionale, cele două principate au continuat să fie două state distincte, cu două guverne, două adunări şi două administraţii separate — deci şi două servicii poştale — dar cu un singur domnitor, în sensul că cele două domnii erau exercitate de aceeaşi persoană, domnitorul Alexandru Ioan Cuza [2].

Ne găsim în faţa unei uniuni personale de state, cu instituţiile comune menţionate mai sus, care a constituit însă — în cazul princi-

[1] *Prima emisiune „Moldova"*, pusă în ciculaţie în iulie 1858 şi retrasă la 31 octombrie 1858 (vezi mai jos, p. 34) era formată din patru valori: 27 parale, negru pe roz; 54 de parale, albastru pe verzui; 81 de parale, albastru pe albăstrui; 108 parale, albastru pe roz. Evaluarea în parale corespundea subdiviziunilor piastrului turcesc, care circula în principate alături de alte monede; calculul însă a fost făcut în funcţie de francul francez, valorile în piaştri corespunzînd respectiv la 25, 50, 75 şi 100 de centime. Imaginea mărcilor din această emisiune reprezenta, după cum s-a arătat, capul de bour cu stema în cinci colţuri între coarne, iar în partea inferioară o goarnă, în bucla căreia se găsea trecută valoarea nominală, totul fiind cuprins într-un cerc. Inscripţia era în litere slavone „Porto scrisori", ceea ce constituia desigur o eroare, mărcile poştale urmînd tocmai să servească pentru taxarea franco a corespondenţei. Hîrtia era obişnuită în ce priveşte compoziţia, colorată, vărgată pentru valorile de 27, 54 şi 104 de parale, simplă pentru cea de 81 de parale. Tipărirea se făcea cu o maşină acţionată manual, în care era introdus clişeul respectiv. Marca avea forma pătrată, nedantelată, urmînd să fie tăiată din coala de 32 de bucăţi (patru rînduri a opt mărci). În ce priveşte categoriile de servicii poştale pentru care era prima emisiune „Moldova", vezi mai jos, *ibidem. A doua emisiune „Moldova"* a circulat de la 1 noiembrie 1858 pînă la unificarea poştelor din cele două principate (vezi mai jos, p. 46) şi era formată din trei valori: 40 de parale, albastru; 8 parale, roşu; 5 parale, negru. Imaginea era aceeaşi ca şi la prima emisiune, ultima valoare avînd un format mai mic. Inscripţia era „Porto scrisorei" cu caractere latine şi „Par" (ale) în caractere slavone, pentru primele două valori, şi „Porto Gazetei", pentru cea de-a treia. Primul tiraj a fost imprimat pe hîrtie azurată, cel de-al doilea, pe hîrtie albă şi gălbuie, după acelaşi sistem, forma fiind dreptunghiulară, cu marginile rotunjite, nedantelate. Valoarea de 40 de parale era prevăzută pentru francarea scrisorilor simple, valoarea de 80 de parale pentru scrisori recomandate, iar cea de 5 parale pentru transportul ziarelor, valabile pentru tot teritoriul ţării (vezi şi mai jos, pag. 45.)

[2] Vezi Protocolul nr. 22 al şedinţei din 6 septembrie 1859 al Conferinţei puterilor garante de la Paris, în „Archives diplomatiques", [Arhive diplomatice], vol. II, Paris, 1866, p. 166—168.

patelor — o formă de tranziție, în vederea înfăptuirii statului național și unitar „România“ [1].

În perioada ulterioară îndoitei alegeri, au fost luate măsuri în vederea unificării desăvîrșite a principatelor, care s-au realizat și în ce privește serviciile poștale [2].

Prin proclamația domnitorului Cuza din 11 decembrie 1861, adresată adunărilor din cele două principate, a fost consacrată desăvîrșirea unirii: „Români, unirea este îndeplinită. Naționalitatea română este întemeiată. Acest fapt măreț, dorit de generațiile trecute, aclamat de corpurile legiuitoare, chemat cu căldură de noi, s-a recunoscut de (...) puterile garante și s-a înscris în datinile națiunilor (...). În zilele de 5 și 24 ianuarie ați depus toată a voastră încredere în alesul națiunii, ați întrunit speranțele voastre într-un singur domn; alesul vostru vă dă astăzi o singură Românie. Vă iubiți patria, știți cum s-o faceți puternică. Trăiască România“ [3].

Principatele aveau acum un singur domnitor, o singură adunare, un singur guvern, respectiv o singură administrație. Denumirea de „România“, consacrată prin actul de stat menționat, a fost folosită și ulterior. Denumirea de „Principatele Unite“, din actele diplomatice, devenise necorespunzătoare prin conținutul său, care indica, nu un stat unitar, ci mai mult o uniune sau o federație de state.

Puterile garante au aderat la această unire politică a principatelor, însă numai sub forma uniunii reale de state [4], cu trăsături specifice [5]. Astfel poziția puterilor era concretizată în firmanul de la Constantinopol, din 4 decembrie 1861, care prevedea: recunoașterea în mod temporar și excepțional a reunirii celor două domnii în aceeași persoană, a reunirii adunărilor și a guvernelor și a suspendării activității Comisiei centrale; păstrarea intactă a granței dintre cele două țări; înființarea, în fiecare principat, a cîte unui consiliu provincial, care trebuia consultat cu privire la legile și regulamentele de interes local; aceste noi reglementări trebuiau să funcționeze în mod temporar, pînă la prima vacanță a domniei, cînd urma să se revină la regimul inițial din Convenția de la Paris. Măsurile de unificare luate de principate au fost însă definitive, pe linia proclamației domnitorului Cuza [6].

[1] Vezi G.G. Florescu, *Unele aspecte ale poziției internaționale a Țărilor Române în perioada Unirii*, în „Studii și cercetări juridice“, an IV (1959), nr. 1, p. 154—158; D. Berindei, *Lupta diplomatică a Principatelor Unite pentru desăvîrșirea Unirii (24 ianuarie 1859 — 24 ianuarie 1862)* în „Studii privind Unirea Principatelor“, București, Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 413—427; N. Gorivan, *Lupta diplomatică pentru recunoașterea dublei alegeri a lui Al. I. Cuza*, în „Studii privind Unirea Principatelor“, p. 387—412.

[2] Vezi mai jos, p. 43—46.

[3] Vezi *Monitorul oficial al Țării Românești*, din 11 decembrie 1861; *Monitorul oficial al Moldovei*, din 12 decembrie 1861.

[4] Vezi G.G. Florescu, *Aspectele privind dezvoltarea relațiilor internaționale ale Principatelor Unite (1859—1866)*, în „Studii“, an XVII (1964), nr. 1, p. 78—81.

[5] Vezi Firmanul din 4 decembrie 1861, în „Archives diplomatiques“, vol. II, Paris, 1866, p. 200—202.

[6] Granița a fost astfel desființată și nu au fost instituite niciodată consiliile provinciale. Pentru cadrul diplomatic, vezi N. Gorivan, *Lupta pentru desăvîrșirea unirii și acțiunea diplomatică europeană*, în „Studii și cercetări științifice“, Iași, seria Istorie, an X (1959), nr. 1—2, p. 37—80.

În reflectarea noilor stări, a fost prevăzută emiterea unei noi serii de mărci poștale, intitulată „Principatele Unite“, care urma să circule pe întreg întinsul statului român. Imaginea reprezenta, întrunite, stemele celor două țări: capul de bour și vulturul [1]. Pentru a marca și sub acest aspect noul caracter al statului, cele trei valori ale seriei aveau culorile tricolorului român, simbol al revoluției de la 1848 [2].

În urma organizării moderne a statului național și unitar român prin Statutul din 2 mai 1864 [3] și legea electorală anexată, prin legea de reformă agrară și alte legi organice, cît și prin recunoașterea sa internațională [4], pe planul activității poștale înregistrăm emiterea unei serii de mărci poștale cu efigia domnitorului Cuza, după procedeul folosit de statele suverane (Franța, Italia etc.) și tot în culorile tricolorului național [5].

Din cele arătate, se desprinde că *primele emisiuni de mărci poștale românești reflectă în egală măsură etapele de formare, de consolidare și de recunoaștere internațională a statului național unitar „România“, ca și lupta poporului român pentru unificarea națională și independența de stat.*

2.

PROBLEME DE ORGANIZARE ALE SERVICIULUI POȘTAL IN PRINCIPATELE ROMÂNE (MONOPOLUL POȘTAL)

În înțelegerea procesului de dezvoltare și modernizare a poștelor românești, apare necesar să aducem unele precizări în principalele probleme legate de organizarea serviciului poștal și anume:

— problema monopolului poștal și a naturii sale;
— formele de exercitare a monopolului poștal;
— caracterele monopolului de stat al poștei moderne.

În acest mod se va putea desprinde mult mai complet rolul important pe care l-a avut introducerea mărcii poștale în circuitul poștal.

[1] Emisiunea menționată avea trei valori: 3 parale, galben (pentru ziare); 6 parale, roșu (pentru scrisori loco); 30 de parale albastru (pentru scrisori în țară, taxa era dublă, la corespondența recomandată). Data emisiunii este 25 iunie/7 iulie 1862; hîrtia era albă simplă sau vărgată orizontal; există varietăți de culoare. Inscripția era „Franco scrisorei“, cu caractere latine. Vezi și mai jos, p. 46—47.

[2] *Cf. Anul 1848 în Principatele Române* (6 vol.), București, 1902—1910, vol. I, p. 567; vol. II, p. 471.

[3] Vezi V.M. Kogălniceanu, *Acte relative la 2 mai 1864*, București, 1894, p. 14—16; „Archives diplomatiques“, vol. II, Paris, 1866, p. 224—227.

[4] Vezi Protocolul de la Constantinopol, din 28 iunie 1864, în „Archives diplomatiques“, Paris, vol. II, 1866, p. 230—232.

[5] Emisiunea „Cuza“ avea trei valori: 2 parale, galben (pentru ziare); 5 parale, albastru (pentru scrisori simple loco); 20 de parale, roșu (pentru scrisori simple în țară, pînă la 15 grame greutate; pentru fiecare 15 grame sau fracțiune în plus, se mai plătea cîte 20 de parale; taxa de recomandare era de 20 de parale). Hîrtia este simplă sau vărgată vertical, iar sistemul de imprimare prin litografie. Inscripția este de „Poșta Română“, marcîndu-se prin aceasta caracterul național și unitar al statului. Pentru circulația acestei emisiuni, vezi mai jos p. 48.

În statele feudale europene, poșta constituia un drept al șefului statului. Acest drept era acordat în ce privește executarea lui, sub forma unui privilegiu, asemănător celui privind încasarea unor dări, în mod obișnuit, sub forma unei arendări [1]. În Moldova și Țara Românească, state feudale, serviciul poștal constituia o prerogativă a domniei, în sensul strict al noțiunii, adică un particular nu-l putea exercita dacă nu primea privilegiul necesar în acest scop.

Destrămarea orînduirii feudale, apariția și dezvoltarea relațiilor capitaliste au adus transformări și în conținutul monopolului poștal care prezintă noi trăsături. Ca expresie a noii baze economice, din *privilegiu al domniei, monopolul poștal* devine un *serviciu public*, care se putea efectua fie în regie de către stat, fie sub formă de concesiune, în mod obișnuit atribuită prin licitație.

În Principatele române, acest proces de transformare a monopolului de stat privitor la poște — monopol care a existat în mod permanent și neîntrerupt — evoluînd de la un conținut feudal la un conținut propriu capitalismului se reflectă în principalele acte referitoare la traficul poștal.

În Țara Românească, la mijlocul secolului trecut, monopolul poștal era exercitat în următorul mod:

— direct, pentru corespondența oficială, care era transportată pînă la reședințele de județ, de plasă și în comune, prin dorobanți;

— prin arendare, de către particulari; pentru corespondența particulară, aceștia încasau contravaloarea transportului pentru corespondența respectivă [2].

În Moldova, în aceeași perioadă, serviciul poștal era exercitat în următoarele condiții [3]:

— transportul trimiterilor poștale — atît corespondența oficială cît și cea particulară, în egală măsură — era concesionat în întregime particularilor, care aveau obligația efectuării acestuia [4];

— titularii concesiunii nu aveau nici un drept de a încasa taxe pentru transportul corespondenței; transportul corespondenței oficiale

[1] Cf. pentru monopolurile feudale în Principatele române, *Istoria României*, vol. III, p. 86—87 și 636—638.

[2] Concesiunea a fost acordată pe perioada 1851—1856. Poștele muntene erau organizate pe opt despărțiri (1) București-Urziceni-Brăila-Galați, iar din Urziceni, prin Buzău-Rîmnicu Sărat-Focșani; (2) București-Ploiești și Ploiești-Buzău; (3) București-Tîrgoviște-Găești; (4) București-Oltenița-Călărași; (5) București-Călugăreni-Daia-Giurgiu-Turnu; (6) București-Slatina-Graiova-Severin-Vîrciorova, cu legături spre Turnu, Zimnicea, Caracal și Tîrgu Jiu; (7) București-Ploiești-Rîmnicu Vîlcea-Ciineni, cu legături spre Pitești, Cîmpulung și Rîmnicu Vîlcea; (8) Severin-Calafat-Craiova-Caracal-Islaz-Bechet (vezi I Minescu, *Istoria poștelor române*, București, 1916, p. 192—193).

[3] Poștele moldovene erau organizate pe patru despărțiri: Sculeni-Iași-Vaslui-Bîrlad-Huși-Fălciu; Bîrlad-Tecuci-Focșani-Galați; Iași-Botoșani-Dorohoi-Mihăileni; Tg. Frumos-Mircești-Fălticeni-Roman-Bacău-Piatra-Adjud- Tg. Ocna. Vezi I. Minescu, op. cit., p. 177—178. Cf. L. Boicu, *Transporturile în Moldova*, în „Dezvoltarea economiei Moldovei 1848—1864", București, 1963, p. 429—478. Pentru viteza transporturilor în trecut, cît și referitor la condițiile de călătorie, vezi S. Bellanger, *Le Kéroutza. Voyage en Moldo-Valachie* [Căruța. Călătorie în Moldova-Valahia] Paris, 1846; W. de Kotzebue, *Din Moldova. Tablouri și schițe din 1850*, Iași, 1920.

[4] Concesiunea era de 5 ani și 8 luni, cu începere din ianuarie 1852.

era gratuit, iar taxele pentru transportul corespondenței particulare erau încasate de oficiile de stat [1],

Rezultă deci că monopolul poștal propriu-zis era păstrat de stat; numai transportul corespondenței era concesionat.

În Țara Românească, în continuare, s-au făcut concesionări ale poștelor pe perioada anilor 1856—1861; antreprenorii încasau direct taxele pentru transportul scrisorilor și al sumelor de bani pe care-l efectuau.

În Moldova, a intervenit la începutul anului 1852 o concesiune în condiții speciale: Teodor Ghica și Nicolae Milo au propus Sfatului administrativ al Moldovei înființarea unui serviciu de diligențe cu trăsuri sistematice, pe distanțele Iași—Mihăileni și Iași—Galați.

Concesiunea a fost încuviințată de Sfatul administrativ prin anaforaua din 10 august 1851 și aprobată de domn la 10 ianuarie 1852, în următoarele condiții [2]:

— transportul cu diligențele urma să se facă pe traseele menționate, în ambele sensuri, de două ori pe săptămînă, și cuprindea călători, scrisori, ziare, imprimate, bani și mărfuri;

— concesiunea era acordată pe 15 ani;

— pe această perioadă, nu puteau fi înființate de stat, fără învoirea antreprenorilor, alte servicii pentru transportul corespondenței, nici pe liniile concesionate, nici pe alte trasee;

— conducerea serviciului poștal era încredințată unui director, propus de ministrul de finanțe și numit de domnitor;

— personalul cancelariei era numit de antreprenori;

— erau prevăzute măsuri de ordine și siguranță a transportului;

— antreprenorii se obligau să plătească către stat, ca preț al concesiunii, în primul an 5 000 de lei, iar ulterior cîte 10 000 de lei pe an;

— la expirarea termenului pentru care concesiunea a fost acordată, jumătate din inventar, în care erau cuprinse și diligențele, urma să treacă de drept în patrimoniul statului; pentru cealaltă jumătate, statul și-a rezervat dreptul să le achiziționeze, după estimarea lor.

[1] Taxele pentru corespondența particulară erau: o jumătate de sfanț (40 de parale), pentru scrisorile de o coală de hîrtie, fără a fi cîntărite și pe orice distanță din interiorul Moldovei; un sfanț (80 de parale), pentru scrisorile de la 1/2—1 litră (162—323 de grame) cîte 1 sfanț pentru fiecare 1/2 litră în plus, tot indiferent de distanță. Cf. I. Minescu, op. cit., p. 179.

[2] Sistemul de concesionare, în care și statul plătea uneori subvenții, era deficitar. Astfel, raportul asupra stării și reorganizării principatelor Moldova și Țara Românească, adresat Congresului de la Paris de către Comisiunea europeană, încheiat la 7 aprilie și iscălit la 13 aprilie 1858, constata la pct. 5: „L'entretien des postes coûte en Valachie 1 250 000 piastres, en Moldavie 1 160 000 piastres. Ces mesures sont payées par l'État aux entrepreneurs, qui se chargent de tous les frais de l'entretien des postes et qui en touchent tout le revenu. La poste est très mal organisée dans les deux Principautés, tant le service des lettres que celui des chevaux. Loin de rapporter un revenu quelconque à l'Etat, la poste absorbe près de deux millions et demi sur les deux budgets", [Întreținerea poștelor costă în Țara Românească 1 250 000 de piaștri, în Moldova 1 160 000 de piaștri. Aceste sume sînt plătite de către stat antreprenorilor care își asumă toate cheltuielile de întreținere ale poștelor și care încasează tot venitul. Poșta este foarte rău organizată în cele două principate, atît serviciul de scrisori cît și cel al cailor. Departe de a aduce vreun venit statului, poșta absoarbe aproape două milioane și jumătate din cele două bugete]. Vezi „Acte și Documente", vol. VI, partea a 2-a, p. 669.

Desigur că toate taxele pentru efectuarea transportului erau, în întregimea lor, în beneficiul antreprenorilor.

Din analiza acestui act de concesiune, desprindem următoarele aspecte caracteristice :

— întregul serviciu poştal pe liniile menţionate era trecut antreprenorilor particulari ;

— aceştia erau în drept de a hotărî, în acord cu conducerea de stat, asupra organizării serviciului poştal, atît pe liniile concesionate, cît şi pe alte linii ; acest drept limita, în bună măsură, libertatea de acţiune a organelor de stat în acest domeniu ;

— scopul acordării concesiunii consta în modernizarea grabnică a transportului poştal, prin introducerea unor vehicule moderne şi rapide pentru acea perioadă, diligenţele ;

— concesiunea era prevăzută numai ca un regim tranzitoriu, întregul inventar urmînd să treacă asupra statului : jumătate, de drept, în baza clauzelor contractuale, iar jumătate prin răscumpărare ; astfel statul moldovean îşi pregătea condiţiile exercitării monopolului de stat în mod direct.

În concluzie, rezultă implicit că, şi în această perioadă, *Moldova şi-a menţinut monopolul de stat asupra poştei*, dar l-a exercitat în condiţiile prevăzute de actul de concesiune,. În această privinţă trebuie subliniat şi faptul că s-a încredinţat conducerea întregului sistem al transporturilor poştale unui funcţionar de stat — directorul — numit de domnitor.

Evoluţia situaţiei social-economice şi politice din Moldova a accentuat necorespondenţa acesteia cu organizarea poştelor prevăzută în actul de concesiune din 1852. În consecinţă, în 1857, printr-un acord între părţile contractante, guvernul Moldovei şi antreprenorul Teodor Ghica, s-au modificat clauzele actului de concesiune, în sensul că se prevedea :

— încetarea acestui act în schimbul unei despăgubiri plătite de stat antreprenorului [1] ;

— întregul inventar era preluat, în schimb de către stat ;

— în consecinţă, statului moldovean îi revenea din nou dreptul de a exercita direct serviciul poştal.

Consiliul administrativ al Moldovei, în raportul său către caimacan, din 12 noiembrie 1857, sublinia motivele care au determinat retragerea înainte de termen a concesiunii poştelor făcută în condiţiile actului din 1852 : „În privire că, în toate ţările civilizate, transportul scrisorilor şi a deosebitelor obiecte ce se transportează cu diligenţele este confiat guvernului, care prezentează în toată întîmplarea mai multă garanţie şi care singur poate da o dezvoltare folositoare acestei antreprize..." [2].

Din cele arătate, rezultă următoarele în ce priveşte monopolul de stat al poştelor :

[1] Antreprenorul urma să primească 11 000 de galbeni, dintre care 1 000 de galbeni imediat şi 10 000 de galbeni în termen de un an, cu 7% dobîndă.

[2] Vezi, pentru text, I. Minescu, op. cit., p. 197; originalul la Arhivele statului Bucureşti, Fond Direcţia poştelor Moldovei, 885/1857.

— Moldova a avut *monopolul de stat asupra poştelor, atît înainte de actul de concesiune din 1852, cît şi în timpul executării acestuia ;*

— elementul nou intervenit prin actul de concesiune consta în aceea că, pentru anumite trasee [1], serviciul poştal era exercitat prin antrepriză ;

— prin desfiinţarea acestei concesiuni, se revenea la situaţia anterioară actului din 1852, în sensul că organele de stat aveau competenţa de a efectua direct serviciul poştal ;

— au fost create condiţiile necesare introducerii mărcii poştale, care nu putea fi folosită decît într-un regim poştal îndeplinit direct de organele statului.

Considerăm ca necesar de a aduce unele precizări cu caracter teoretic în ce priveşte instituţia monopolului poştal asupra serviciului poştal şi a monopolului asupra efectuării transportului trimiterilor poştale.

Monopolul asupra serviciului poştelor a aparţinut întotdeauna statului moldovean. Acest drept nu a fost niciodată înstrăinat, ci exercitarea sa a fost uneori concesionată în mod temporar. Modul de exercitare a dreptului nu poate aduce nici o modificare în ce priveşte titularul dreptului în sine. El poate fi de două feluri în cadrul monopolului de stat : exercitarea directă a monopolului şi exercitarea mediată prin concesiuni [2].

Transportul corespondenţei se putea face fie direct, adică în regie prin organe de stat, fie prin concesiuni, efectuarea transportului fiind încredinţată unor antreprenori particulari.

În Principatele Unite, în perioada de la 1859 la 1866, regimul poştelor a suferit transformări, după cum vom arăta în cele ce urmează.

În perioada de trecere de la forma statală de uniune personală la forma de stat unitar, în Moldova, monopolul de stat asupra serviciului poştal era exercitat direct ; transportul trimiterilor poştale era efectuat prin concesiune [3]. În Ţara Românească s-au luat măsuri în vederea pregătirii unei situaţii comune cu cea din Moldova [4], încît unificarea poştelor să poată fi înfăptuită neîntîrziat.

[1] Cele două trasee menţionate sînt : Iaşi-Mihăileni şi Iaşi-Galaţi.

[2] În consecinţă, apar cu totul necorespunzătoare formulările de : „definitiv monopol" asupra trimiterilor poştale ca urmare a desfiinţării actului de concesiune (cf. I. Minescu, op. cit., p. 197); „stabilirea monopolului de stat în Moldova asupra transportului trimiterilor poştale" (cf. V. Tebeica, *Primele mărci poştale româneşti*, Bucureşti, Editura Meridiane, 1962, p. 26); „în Moldova se stabileşte monopolul definitiv al statului asupra trimiterilor poştale" (*ibidem*, p. 27); „stabilindu-se astfel în mod definitiv un monopol de stat" (cf. Gr. Racoviceanu, *Ştampilele poştale folosite în ţările române pînă în anul 1881*, Bucureşti, Editura transporturilor şi telecomunicaţiilor, 1963, p. 16). Vom arăta în continuare că, şi după introducerea mărcilor poştale, numai monopolul asupra poştelor era exercitat de stat direct, transportul corespondenţei fiind şi în continuare concesionat (vezi mai jos, p. 49) şi că, sub acest aspect, o punere la punct a problemei apare ca necesară.

[3] Vezi *Arhivele Statului*, Bucureşti, Fond Ministerul finanţelor Moldovei 226/1858, f. 129^{r} — 132^{r} ; loc. cit., 423/1861, f. 125^{r} , 127^{r}, 131^{r} — 131^{v} . Vezi şi pentru noile condiţii de arendare, „Monitorul Oficial al Moldovei", nr. 117 din 1 mai 1861.

[4] Vezi *Monitorul oficial al Ţării Româneşti*, nr. 77, din 6 iulie 1859 şi nr. 157 din 28 decembrie 1859.

Prin unificarea poștelor din Principatele Unite, în anul 1862, au fost create noi condiții, mai favorabile, exercitării directe a monopolului privitor la serviciul poștal și de reglementare pe principii moderne a concesionării trimiterilor poștale [1].

Trebuie subliniat că, încă din perioada anului 1862, au fost stabilite în Principatele Unite următoarele norme în problemele menționate :

a) exploatarea în regie a serviciului poștei de scrisori și gropuri [2] ;

b) s-a proiectat administrarea în regie a transportului poștal ; condițiile pentru înfăptuirea lui nefiind încă întrunite, au fost prelungite vechile concesiuni [3] și apoi au fost acordate, prin licitație, altele noi [4] ;

c) a fost folosită concesiunea transportului trimiterilor poștale, care întrunea treptat trăsături noi, corespunzătoare instituțiilor burgheze.

Reglementarea prevăzută de legea telegrafo-poștală din 1864 [5] confirmă monopolul asupra serviciului poștal în forma sa nouă, corespunzătoare perioadei capitalismului ascendent în statul național unitar „România", reglementare, progresistă în acel moment istoric. Formele în care se acordau concesiunile pentru efectuarea transportului în această materie, confirmau încheierea perioadei de tranziție. Ne găsim în fața unei concesiuni care întrunea trăsăturile principale ale unei antreprize de serviciu public, de natura organizării administrative a statului modern.

3.

POȘTELE STRĂINE ÎN ȚĂRILE ROMÂNE ȘI CARACTERUL ACESTOR POȘTE

Destrămarea feudalismului și apariția relațiilor capitaliste au dus la intensificarea schimburilor și au ușurat intrarea țărilor române, Moldova și Țara Românească, în circuitul comerțului internațional. Marile puteri europene și-au manifestat tot mai accentuat preocuparea pentru aceste țări, determinată de interesele lor economice și politice [6].

[1] Pentru analiza actelor normative respective, vezi mai jos, p. 46—47.

[2] Decizia Ministerului de Finanțe al Principatelor Unite, cu nr. 7 680, din 29 aprilie 1862, prevedea textual: „De la 1-iu mai, serviciul poștei de scrisori și gropuri rămînînd a se administra în regie...„ (vezi *Monitorul*, nr. 94, din 30 aprilie 1862).

[3] Referitor la problema concesiunii transportului poștal în această perioadă și la dificultățile de a asigura traficul normal, vezi *Anexa I* [a b c d e f g]. Documentația inedită pe care o prezentăm învederează sugestiv și nemijlocit caracterul din acea perioadă al concesiunilor și rolul lor în traficul poștal, indicînd totodată îmbunătățirile necesare.

[4] Cf. *Monitorul* nr. 60, din 23 martie 1863; vezi și pentru perioada ulterioară, „Direcția generală a telegrafelor și poștelor" nr. 2 889, din 10 decembrie 1864: „Poștele de cai de pe toate liniile și din tot cuprinsul României, cu începere de la 1 mai 1865 se dau în antrepriză" (Vezi *Monitorul* nr. 278, din 12/24 decembrie, 1864).

[5] Pentru analiza legii menționate, vezi mai jos, p. 48—50; în această parte s-a urmărit numai precizia liniilor directoare cu privire la organizarea serviciului poștal în principate, în lumina monopolului poștal.

[6] Vezi *Istoria României*, vol. IV, p. 251 și urm.

În acest cadru, apărea stringentă introducerea neîntîrziată a mijloacelor necesare asigurării unui trafic al corespondenței, corespunzătoare noilor condiții economice.

Condițiile în care s-au dezvoltat însă serviciile poștale străine, urmărind în special scopuri proprii și stînjenind astfel organizarea și funcționarea pe baze moderne a unui serviciu poștal autohton, au determinat ulterior statul național și unitar român să lupte pentru desființarea acestei servituți.

Problema desființării neîntîrziate a poștelor străine de pe teritoriul principatelor, în baza dreptului acestora la relații comerciale internaționale proprii, recunoscut prin Tratatul de la Paris (1856), s-a pus în mod categoric, încă în Adunările ad-hoc din Moldova și din Țara Românească (1857) [1]. Astfel; Adunarea ad-hoc a Moldovei a votat următoarea rezoluție : „Puterile garante să bine-voiască a recunoaște vechiul și neprescriptibilul drept al principatelor de a reglementa ele singure relațiile lor comerciale cu alte națiuni" ; rezoluția aceasta menționează în mod expres la pct. 2 că „existența poștelor străine în principate, precum și împărtășirea altor puteri la veniturile poștale ale principatelor, nu au nici un temei legal". După cum vom vedea mai departe, aceste prevederi au fost înfăptuite integral.

Într-o clasificare sistematică, poștele străine care au funcționat pe teritoriul român au fost de patru categorii :

— poștele organizate de state străine pe teritorii românești aflate sub stăpînirea lor ;

— poștele civile ale țărilor străine, care au funcționat în principate ;

— poștele militare, care au avut competența în principate, în perioadele în care se găseau trupe străine pe teritoriul lor ;

— poștele particulare.

Serviciul poștal pe teritorii românești sub stăpînire străină

În provinciile românești care au fost în trecut sub stăpînire străină, serviciul poștal întrunea în general trăsături de esență tuturor serviciilor administrative organizate de statele care își exercitau dominația ; astfel, Transilvania, Banatul, Bucovina și Oltenia au fost supuse stăpînirii habsburgice, iar Dobrogea, stăpînirii otomane.

Cercetarea de față va analiza organizarea poștei numai în Oltenia sub stăpînire austriacă și a Dobrogei sub stăpînire turcească, deoarece

[1] *Procesul verbal nr. 16, din 9 noiembrie 1857, al Adunării ad-hoc a Moldovei* în „Acte și Documente", vol. VI, partea I, p. 206. Poziția arătată, privind desființarea poștelor străine, se încadra într-o acțiune mult mai largă a Adunărilor ad-hoc din cele două țări române, pentru constituirea statului național, unitar și independent, România. Ambele Adunări au votat aproape în unanimitate rezoluții privitoare la: unirea principatelor, organizarea de stat, desființarea privilegiilor și proclamarea egalității politice și civile și noua condiție a principatelor în relațiile internaționale. Pentru lucrările Adunărilor ad-hoc, vezi „Acte și Documente", vol. VI, partea I, p. 35—489; idem, vol. VI, partea a 2-a, p. 3—398.

în aceste provincii a fost introdusă mai întîi marca poştală adezivă românească [1].

Poşta austriacă în Oltenia. Aspectul cel mai interesant îl prezintă, în această privinţă, Oltenia, anexată la Austria, prin tratatul de la Passarovitz (1718) şi revenită la Ţara Românească, prin Tratatul de la Belgrad (1739) [2]. În această perioadă de peste 20 de ani, Austria a exercitat în principal conducerea de stat în Oltenia.

Încă din 1720, Austria a constatat că interesele administrării în Oltenia cereau o reorganizare a serviciului poştal, un raport din acel timp învederînd necesitatea luării unor măsuri în această privinţă [3].

Pe această linie, în 1732, Austria a luat măsura stabilirii unei legături poştale directe între Craiova şi Sibiu. În acest scop, a fost prevăzută înfiinţarea unui releu poştal [4], fondurile necesare fiind realizate prin reducerea cheltuielilor pentru călăraşi şi prin deschiderea unui credit bugetar extraordinar. Un motiv care de asemenea trebuie ţinut în seamă, atunci cînd este analizat interesul înfiinţării legăturii poştale între Craiova şi Sibiu, este acela al posibilităţii exercitării unui control mai eficace al corespondenţei expediate din Oltenia în străinătate. Dispoziţii categorice prevedeau, încă din 1733, că întreaga corespondenţă cu destinaţia Banat, Ungaria, Germania — cu excepţia celei oficiale cu Banatul — să fie trimisă prin Sibiu, tocmai în acest scop [5].

În cadrul expus şi în executarea acestei dispoziţii, Austria a înfiinţat un oficiu poştal la Craiova în 1732, care a îndeplinit un rol important în efectuarea transportului de scrisori.

Din cele arătate, rezultă evident că oficiul poştal de la Craiova era de o natură diferită de oficiile poştale austriece de pe teritoriul ţărilor române de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea. Într-adevăr, la Craiova, a fost înfiinţat un oficiu poştal austriac la fel cu celelalte oficii de pe teritoriul imperiului, în cadrul reţelei generale a administraţiei poştale a Austriei. Oficiul menţionat a putut funcţiona în aceste condiţii pînă în 1739, cînd Oltenia a fost retrocedată Ţării Româneşti. După tratatul de la Küciük-Kainargi (1774) au luat fiinţă, consulate austriece pe teritoriul ţărilor române şi, pe lîngă ele, oficii poştale speciale, denumite consulare.

În concluzie, se impune să subliniem următoarele : în primul rînd, deosebirea de natură dintre oficiul poştal austriac de la Craiova din 1732 şi oficiile consulare de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea şi eroarea

1 Istoricul serviciului poştal din celelalte provincii româneşti, aflate sub stăpînire străină, urmează să formeze obiectul unui alt studiu.

2 *Istoria României*, vol. III, p. 464 şi 473.

3 Raportul deputaţiunii administrative înaintat Consiliului imperial de război în 1720 menţionează că „... da hier noch kein Postlauf eingerichtet..." [deoarece aci <în Oltenia> nu este organizată încă nici o cursă poştală] („Documente Hurmuzaki", vol. VI, p. 308). Această afirmaţie nu corespundea însă situaţiei reale, Oltenia avînd în acel timp un releu de curieri, dar ea ne indică intenţia administraţiei austriece a Olteniei, de a introduce un serviciu poştal organizat ca şi în alte provincii ale imperiului.

4 Vezi *Consiliul de război către Wallis şi Rebentisch*, Viena, 18 iunie 1732, în lucrarea lui G. Giurescu, *Material pentru Istoria Olteniei sub austrieci*, vol. II (1726—1732), Bucureşti, 1944, p. 492.

5 Vezi *Instrucţiuni pentru colonelul Salhansen*, idem, vol. III, Bucureşti, 1944, p. 21).

care se comite atunci cînd sînt considerate că au aparţinut aceluiaşi sistem [1]; prin natura lui, oficiul poştal de la Craiova din perioada „poştei consulare" este un oficiu deosebit de cel din 1732 [2]; din punct de vedere al regimului legal, nu a putut funcţiona nici un oficiu poştal austriac pe teritoriul celor două ţări române, în perioada de la 1739 pînă la înfiinţarea oficiilor poştale consulare (sfîrşitul secolului al XVIII-lea); în ce priveşte ştampilele prefilatelice austriece folosite în ţările române, ele urmează să fie de asemenea împărţite în două categorii (ştampile în serviciu, în perioada ocupaţiei austriece şi ştampile introduse de oficiile poştale consulare).

Poşta otomană în Dobrogea. Dobrogea, parte a Ţării Româneşti, după cum rezultă din însăşi titulatura domnitorului Mircea cel Bătrîn [3], a fost sub stăpînirea otomană pînă la 1878, cînd a redevenit românească [4]. În perioada în care a fost sub stăpînire turcească, Dobrogea se găsea supusă normelor care reglementau serviciul poştal în Imperiul otoman. Astfel, Turcia a organizat în 1840 pentru întreaga ţară un departament special pentru serviciul poştelor interne, care a fost reunit cu conducerea telegrafelor în 1870, într-o direcţie generală. Serviciul poştal turcesc a fost modernizat, într-o anumită măsură, în urma aderiunii Porţii la Convenţia poştală de la Berna (1874), fiind organizat şi un serviciu poştal internaţional [5]. Poşta austriacă, pe de altă parte, a funcţionat în Dobrogea şi după ce a fost desfiinţată în România prin convenţiile internaţionale încheiate, anume pînă la abolirea stăpînirii Porţii (1878).

Poştele civile străine

Pe teritoriul principatelor au funcţionat poştele de stat civile organizate de Austria şi Rusia. Ele au fost înfiinţate pe lîngă consulatele acestor state.

Măsura instituirii birourilor poştale străine a fost fundamentată pe dreptul pe care consulatele din Orient îl considerau că îl au, în cadrul

1 S-a afirmat uneori că oficiul poştal înfiinţat la Craiova în 1732 ar fi fost primul oficiu consular austriac (cf. Gr. Racoviceanu, *Ştampilele poştale folosite în Ţările Române pînă în anul 1881*, p. 93).

2 În această privinţă „*Catalogul mărcilor poştale româneşti*. Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1959, p. 216, arată astfel, atunci cînd menţionează oficiul poştal consular din Craiova, data funcţiunii acestuia în prima parte a secolului al XIX-lea, fără să facă nici o legătură cu oficiul din 1732.

3 *Istoria României*, 1963, vol. II, p. 365.

4 Prin Tratatul de la Berlin (1878) a fost consacrată această situaţie, pe plan internaţional.

5 Vezi G. Young, *Corps de droit ottoman* [Corp de drept otoman], Oxford, 1906, vol. IV, p. 256 şi 343. În perioada 1853—1856, taxa pentru corespondenţă era de 6 piaştri pentru o greutate de 10 grame (respectiv 3 dramuri) şi de 1 1/2 piaştri pentru un dram excedentar. În 1856, taxa a devenit proporţională cu distanţa: 1 1/2 piaştri pentru o corespondenţă de 3 dramuri greutate, pe o distanţă de 100 de ore (în Orient, distanţa se calcula în unităţi de timp), 3 piaştri pentru o distanţă de 200 de ore şi 6 piaştri pentru orice distanţă care o depăşea pe aceasta. În 1871, a fost introdus un serviciu poştal local şi de litoral, cu un tarif redus de un piastru (*ibidem*, p. 254—255).

statutului ce le era recunoscut prin capitulațiile cu Turcia [1]. Aplicarea însă a acestui statut, valabil numai pe teritoriul turc, nu avea nici o bază legală în principate, care n-au făcut niciodată parte integrantă din Imperiul otoman. Într-adevăr, Moldova și Țara Românească s-au bucurat neîntrerupt de autonomie și de atributele esențiale ale suveranității de stat. O dată cu formarea statului național și unitar român și cu recunoașterea sa pe plan internațional, agențiile și consulatele au fost determinate să părăsească acest statut special, urmînd ca funcționarea lor să fie reglementată numai de prevederile dreptului internațional, corespunzător relațiilor diplomatice între statele suverane moderne.

Birourile poștale au început să funcționeze astfel puțin timp după ce au luat ființă consulatele Rusiei (1782) și Austriei (1783) [2]. Temeiul desființării ulterioare a acestor servicii poștale a fost tocmai noua structură a oficiilor diplomatice și consulare ale Rusiei și Austriei, devenite incompatibile cu alte activități, în afară de cele specifice, reglementate de normele internaționale.

Împrejurarea că au luat ființă birouri poștale importante pe lîngă consulatele Rusiei și Austriei se explică prin interesele deosebite pe care le-au avut atît Rusia, cît și Austria, datorită vecinătății lor imediate cu Moldova și Țara Românească. Rusia asigura legătura poștală externă cu Orientul, iar Austria cu Occidentul.

Menționăm de la început că *țările române și-au păstrat și pe această perioadă monopolul în ce privește traficul poștal atît intern, cît și internațional.* Nimeni nu putea înființa pe teritoriul lor servicii poștale. Exercițiul acestui drept al țărilor române era numai concesionat, în anumite condiții, unor persoane particulare.

Serviciile poștale străine, care se considerau fundamentate pe statutul consulatelor respective, erau doar tolerate de țările române. Ne găsim astfel în fața unui paralelism temporar între serviciile poștale ale țărilor române și cele străine, cu fundamentări distincte, și care a încetat o dată cu desființarea acestora din urmă.

Rețeaua de oficii ale poștelor străine cuprindea în principal sediile consulatului general, ale consulatelor, ale viceconsulatelor și ale agențiilor consulare din țările române, la care se adăugau și alte centre [3].

Poșta civilă rusă. În țările românești, oficiile poștale ale poștei civile ruse au fost în localitățile : București, Iași, Focșani și Galați. Mijloacele de transport întrebuințate erau cele ale poștelor autohtone. Taxarea trimiterilor poștale se făcea în numerar, fiind folosite ștampile prefilatelice. Din datele de pînă acum, rezultă că nu au fost folosite mărci poștale pentru francarea corespondenței [1].

De un interes deosebit, pentru studiul începuturilor poștei rusești în țările romîne, este „Tariful poștei rusești" din 2 mai 1783, deci chiar din anul înființării consulatelor, folosit desigur o dată cu intrarea în funcțiune a poștei civile. Acest document indică localitățile spre care se face transportul corespondenței, luînd ca punct de plecare orașul București, stabilind legătura între capitalele celor două țări române cu Constantinopolul și cu 57 de localități din Rusia [2].

De remarcat că poșta rusă a respectat în mod obișnuit secretul corespondenței [3] și a remis cu regularitate destinatarilor presa curentă, indiferent de conținutul acesteia [4].

Subliniem în mod deosebit acest fapt, care reprezintă una din cele mai importante caracteristici ale traficului poștal modern. Se remarcă totodată și interesul care a fost acordat de organele oficiale rusești pentru buna desfășurare a traficului poștal pe teritoriul țărilor române, prin asigurarea rapidității și siguranței acestuia. Menționăm pe această linie și prevederile tratatului comercial ruso-turc din 10/21 iunie 1783, care, prin art. 76, lua unele măsuri pentru o cît mai bună și utilă funcționare a serviciilor poștale [5].

Poșta civilă austriacă. Aceasta a luat ființă imediat după înființarea consulatelor. O corespondență a agenției austriece la București, din 6 martie 1794 [6], arată aspecte interesante privind modul de organizare și de funcționare a ei. Poșta pleca de două ori pe săptămînă (luni și joi), transportînd scrisori oficiale, inclusiv cele ale agenției, și scrisori particulare — în general cu conținut comercial — ale supușilor austrieci [7]; pentru transportul corespondenței, se percepea o taxă prealabilă. În-

[1] *Cf. G. Pelissié de Rausas, Le régime des capitulations dans l'Empire Ottoman* [Regimul capitulațiilor în Imperiul otoman], ediția a II-a, 2 vol., Paris, 1910—1911. Pentru precedente privind serviciile poștale austriece în Imperiul otoman, vezi *Kaunitz către Brognard*, 6 octombrie 1767, în „Documente Hurmuzaki", vol. VII, p. 47; *Kaunitz către Thugut*, 7 iunie 1776, *ibidem*, p. 284. Vezi și pentru statutul consulatelor în Orient, G. Salles, *L'Institution des consulats* [Instituția consulatelor], Paris, 1898; G. Zeller, *Histoire des relations internationales* [Istoria relațiilor internaționale] sub redactarea lui P. Renouvin; *Les temps modernes*, Paris, 1953, p. 12; *Drept internațional*, sub redactarea lui F.I. Kojevnikov, (trad. din limba rusă), București, Editura științifică, 1959, p. 341—342.

[2] Vezi *Istoria României*, vol. III, p. 618—619.

[3] Cf. pentru starostiile austriece, L. Dengel, *Agențiile „starostii" și ștampilele lor*, în „Filatelia", an XI (1962), nr. 6, p. 3—4.

[1] L. Dengel, *Poșta rusă în țările române*, în „Filatelia", an VIII (1959), nr. 5, p. 5—6; *Catalogul mărcilor poștale românești*, 1959, p. 227.

[2] Vezi *Anexa II.*

[3] Cf. *I. Bălăceanu către I. Ghica*, București, 9/21 februarie și 12/24 martie 1857, în „Documente privind Unirea Principatelor (1855—1859)", București, Editura Academiei R.P.R., 1963, vol. III, p. 192, 215.

[4] Cf. *V. Place, consulul Franței la Iași către contele Walewski, ministrul de afaceri externe al Franței*, Iași, 1 iulie 1857, în „Acte și Documente", vol. V, p. 6; *ibidem*, vol. III, p. 1129; *D.A. Sturza către C. Hurmuzaki, 6/18 mai 1857*, în „Documente privind Unirea Principatelor, 1855—1859", vol. III, p. 252.

[5] Vezi *Documente Hurmuzaki*, vol. VII, p. 511.

[6] Din textul raportului menționat, reținem ca semnificativ extrasul care formează *Anexa III.*

[7] Se arată în această privință... că numai negustorii <supușii> regali și imperiali au permisiunea..." (*ibidem*, p. 691). Este evident că, atunci cînd se vorbește de „negustori" [Handelsleute], nu s-a făcut o discriminare între această categorie profesională a supușilor austrieci și a celor care aveau alte activități. Prin această denumire s-a căutat să fie desemnați toți supușii austrieci, deoarece — în marea lor majoritate — aceștia se ocupau cu comerțul. De altfel, nu ar fi existat nici o bază legală și ar fi fost și nerațional de a se face o astfel de deosebire între cetățenii cu drepturi egale ai aceluiași stat. Mai mult, consulatele austriece de pe teritoriul țărilor române asigurau aceleași condiții și „protejaților" — sau „sudiților", cum mai erau denumiți — cu o poziție juridică inferioară cetățeniei complete, așa încît se poate considera că, încă din prima fază, și aceștia beneficiau de serviciile poștei austriece.

treaga corespondență care trebuia expediată era împachetată, legată și sigilată cu pecetea agenției; ea era apoi predată, prin organe românești, unui lipcan care o transporta la graniță, unde era preluată de biroul poștal austriac, care trimetea înapoi, cu poșta următoare, dovada primirii fiecărui pachet și borderoul respectiv. Pe aceeași cale și cu aceleași măsuri, era primită și corespondența din străinătate de către agenție; astfel, biroul poștal austriac din Sibiu trimitea pachetul cu scrisori bine sigilat, printr-un lipcan, autorității românești [1]. Transportul scrisorilor pe traseul **București—Constantinopol** se făcea tot prin biroul poștal al agenției, fiind folosiți curieri poștali.

Documentul prezentat **constituie o dovadă** elocventă că, în 1794, poșta austriacă funcționa în Țara Românească.

În stabilirea rețelei poștale austriece în Țara Românească, menționăm „Încunoștiințarea" din 28 noiembrie 1795, care indică următoarele stații de poștă principale: București, Craiova, Focșani, Brăila, Giurgiu, Calafat, Orșova, Cerneț, Turnul Roșu și Timișul de Sus. Documentul conține, de asemenea, itinerarele, tarifele și distanța în ore. Într-o mențiune finală se prevede un regim special tarifar pentru curieri [2]. Evident că este vorba de curieri poștali.

Documentul din 1795 completează pe cel din 1794, analizat anterior, astfel încît — împreună — pot da o imagine fidelă a *modului în care funcționa poșta austriacă și a rețelei de stații poștale folosită în Țara Românească, la sfîrșitul secolului al XVIII-lea.*

Folosind ca dovadă, în general, ștampilele prefilatelice de pe corespondența transportată de poșta austriacă, s-au indicat următoarele date la care se consideră că birourile poștale respective se găseau în funcțiune: Iași (1822); București și Craiova (1832); Galați, Bîrlad și Botoșani (1838) [3].

Aceste date — puse în concordanță cu cele stabilite mai sus — urmează să fie înțelese în sensul că unele oficii poștale austriece au fost înființate încă de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea.

Poșta civilă austriacă de pe lîngă consulate a folosit mărci poștale cu începere de la 17 februarie 1864. Au fost puse în circulație seria cu valoarea în „soldi", emisă pentru Lombardia și Levant [4] și seria „Stema" (vultur cu două capete), în oval, dantelat, formată din cinci valori (2 soldi, galben; 3 soldi, verde; 5 soldi, roșu; 10 soldi, albastru; 15 soldi, brun deschis). Au fost, de asemenea, folosite mărci din emisiunea austriacă din 1867, evaluate tot în „soldi" [5]. Emisiunea era formată din opt valori: 2 soldi, galben; 3 soldi, verde; 5 soldi, roșu; 10 soldi, albastru; 15 soldi, brun; 25 soldi, violet; 50 soldi, brun; 50 soldi, brun-roz.

Menționăm că, începînd de la 1 mai 1867, în urma constituirii dualismului austro-ungar, poșta austriacă de pe teritoriul român a primit o nouă organizare, o parte din oficiile poștale intrînd în sistemul administrației poștale ungare cu sediul la Sibiu, restul oficiilor rămînînd sub administrația austriacă, dependente de Direcția regională din Lvov.

Pînă la folosirea mărcilor adezive, poșta civilă austriacă a întrebuințat ștampile prefilatelice; pentru obliterări au fost introduse ștempluri speciale. În perioada prefilatelică au fost folosite: ștampile rotunde de forma unui cerc simplu; ștampile dreptunghiulare; ștampile ovale simple, cu contur dublu sau avînd o încadrare cu mărgele; ștampile liniare. Pentru obliterarea mărcilor poștale, au fost aplicate în general ștampile rotunde, fiind însă întîlnite și din cele de tip prefilatelic [1].

Cu privire la modul de funcționare a poștei austriece în principate, considerăm util de a sublinia următoarele aspecte:

— poșta austriacă, organizată în condiții bune pentru acea vreme, asigura un transport rapid al corespondenței care îi era încredințată [2]; o scrisoare particulară, folosind serviciul poștal obișnuit, avea nevoie astfel, la începutul secolului al XIX-lea, numai de 22—25 de zile pentru a ajunge de la Paris, respectiv Viena, la București, folosind drumul pe uscat, față de un timp de două ori și jumătate mai mare, dacă era utilizată calea pe apă prin Constantinopol;

— pe de altă parte, poșta austriacă — așa cum arată consulul Franței la Iași — intercepta corespondența pe care o transporta [3], ceea ce constituia o încălcare a îndatoririlor sale în ce privește păstrarea secretului corespondenței și efectuarea unui serviciu de interes general;

— avînd zone distincte de activitate, poșta austriacă din principate folosea încă de la început, atunci cînd era cazul, serviciile poștei ruse [4].

Poștele de stat civile ale Rusiei și Austriei au fost desființate în urma convențiilor intervenite între România și aceste state (1868—1873).

---

1 Textul se referă la secretarul domnesc [fürstlichen Secretär], prin care trebuie înțeles Marele Postelnic, care avea în atribuția sa și serviciul poștal.

2 Vezi textul Încunoștiințării, în *Anexa IV.*

3 Vezi mai sus p. 22. Mai sînt prezentate și următoarele date de înființare a birourilor poștale austriece: Iași (1822); Galați și Botoșani (1833); Brăila (1845); Piatra (1855); Ploești și Tecuci (1858). Cf. H. și B. Birnbach, *Moldau-Walachei (Rumänien). Die fremden und einheimischen Posten bis 1875* [Moldova-Valahia (România). Poștele străine și pămîntene pînă la 1875], Viena, 1930; cf. E. Konia, *Poșta austriacă în țările române*, în „Filatelia", an XIII (1959), nr. 3, p. 2, 3 și 7.

4 Vezi Catalogul *Zumstein*, Berna, 1965, p. 541.

5 Cf. *Ibidem*, Berna, 1965, p. 566.

1 Gr. Racoviceanu, *Ștampilele poștale folosite în Țările Române pînă în anul 1881*, p. 93—98 Cf. E. Müller, *Grosses Handbuch der Abstempelungen von Altösterreich* [Manualul mare al ștampilelor din Austria veche], 1925; E. Müller și M. Frich, *Grosses Handbuch der Abstempelungen von Altösterreich*, 1961.

2 *Hugot către Montmorency*, 3 februarie 1823, în „Documente Hurmuzaki", vol. XVI, p 1092; *Hugot către Chateaubriand*, 30 aprilie 1824, loc. cit., p. 1 143. La mijlocul secolului al XIX-lea, un contemporan sublinia urgența cu care curierul poștei austriece, de-abia sosit la București, se și întorcea cu corespondența destinată pentru Constantinopol: „Poșta austriacă nu dă decît cîteva ore celui ce vrea să scrie la Constantinopol; curierul repleacă mîine dimineață". (Vezi *I. Bălăceanu către I. Ghica*, București, 9/21 februarie 1857, în „Documente privind Unirea Principatelor (1855—1859)", vol. III, p. 192; idem, 12/24 martie 1857, loc. cit., p. 215).

3 *V. Place către Walewski*, în „Acte și Documente", vol. V, p. 5—6.

4 În *Cheltuielile agenției austriece la București, în anii 1786 și 1787* (București, 31 ianuarie 1787), la pct. 10, erau indicate cheltuielile privind astfel de transporturi: „Auf der russischen. Post für die erhaltene und abgeschickte Paquete" [La poșta rusă, pentru pachetele primite și expediate]; vezi *Documente Hurmuzaki*, vol. XIX, partea I, p. 288.

Poșta grecească. Pe lîngă consulatele grecești de la București, Brăila și Galați, au funcționat oficii poștale folosind la început ștampile prefilatelice și apoi ștampile pentru obliterarea mărcilor poștale din emisiunea „Hermes", care erau folosite la francare [1].

Poșta grecească avea următoarele caracteristici : era fundamentată din punct de vedere formal pe statutul special al consulatelor străine în Orient ; avea sferă de activitate auxiliară limitată în general la cetățenii și protejații greci din principate ; se deosebea de poșta austriacă și de cea rusă, care își asumaseră îndeplinirea întregului serviciu poștal internațional al principatelor.

Poșta grecească și-a pierdut temeiul existenței sale o dată cu schimbarea de structură a agențiilor și consulatelor străine de pe teritoriul român, în oficii diplomatice și oficii consulare, cu competența prevăzută și reglementată de dreptul internațional european [2]. Pe de altă parte, rolul cu totul redus al poștei grecești în traficul poștal general a grăbit desființarea acesteia.

În consecință, în perioada în care România a încheiat convenții poștale cu Austro-Ungaria și cu Rusia, prin care implicit poștele consulare au fost desființate de pe teritoriul român, poșta grecească încetase să mai funcționeze ca serviciu poștal consular ; împrejurarea arătată a făcut să nu mai fie necesară încheierea unei convenții poștale bilaterale între România și Grecia.

Poștele militare străine

Dreptul și practica relațiilor internaționale definesc noțiunea de ocupație militară, care se caracterizează prin următoarele elemente : caracterul acesteia de ocupație temporară a teritoriului străin de către forțe militare, în caz de război : ocupația să fie reală, în sensul că teritoriul în cauză trebuie să fie efectiv sub autoritatea armatei care l-a luat în stăpînire ; scopul ocupației — în afară de cel militar propriu-zis — trebuie să asigure pe teritoriu ordinea publică și restabilirea pe cît posibil a vieții sociale, cu respectarea legilor existente în țara ocupată [3].

În mod obișnuit, ocupația militară este consecința stării de război, armatele unui stat ocupînd total sau parțial teritoriul celuilalt stat, în cadrul operațiilor de pe fronturi. În afară de această situație, mai sînt înregistrate și cazuri speciale, în care teritorii ale unor state sînt ocu-

[1] În ce privește înființarea oficiilor poștale grecești, sînt indicate următoarele date: București (1843), Brăila și Galați (1860). Ștampilele folosite au fost ștampile rombice și rotunde cu dublu cerc. Cf. M.Baron. *Emisiuni de timbre străine cu circulație în Principatele dunărene*, în „Filatelia", an V (1956) nr. 6, p. 4; vezi și pentru primele emisiuni de mărci poștale grecești, M. Kummer, *Emisiunile „Hermes — cap mare"*, idem, an X (1961), nr. 6, p. 12—13, idem, an XI (1962), nr. 1, p. 5.

[2] G.G. Florescu, *Aspecte privind dezvoltarea relațiilor internaționale ale Principatelor Unite (1859—1866)*, în „Studii", an XVII (1964), nr. 1, p. 80—81.

[3] Cf. Gr. Geamănu, *Dreptul internațional contemporan*, București, 1965, p. 757—760; *Drept internațional*, sub redactarea lui F. I. Kojevnikov, București, Editura științifică, 1959, p. 462—463; Ch. Rousseau, *Droit international public* [Drept internațional public], Paris, 1953, p. 565—574.

pate temporar de forțe armate străine, în cadrul unui război, la care aceste state nu participă ca beligerante.

În ce privește principatele române, menționăm situația creată în timpul războiului din Crimeea, dintre Rusia, pe de o parte, și Franța, Anglia și Turcia pe de altă parte, în care Austria a ocupat principatele temporar cu forțele sale armate, deși acestea nu erau beligerante [1]. Scopul măsurii arătate luate de Austria era de a-și întări propriile poziții, împrejurare care i-a prilejuit să poată exercita presiuni asupra Rusiei, în vederea încheierii păcii [2].

Pe perioada acestei ocupații militare, Austria a organizat pe teritoriul principatelor un serviciu poștal militar, care a preluat în August 1854 conducerea întregii rețele poștale austriece, deci și a oficiilor poștale civile de pe lîngă consulate. Oficii poștale militare au funcționat în localitățile : București, Iași, Galați, Brăila, Craiova, Focșani, Roman, Ploiești, Giurgiu, Pitești, Slatina, Bîrlad, Bacău, Tecuci și Vaslui, acest oficiu fiind înlocuit cu oficiul Fălticeni. Poșta militară austriacă a introdus mărcile poștale adezive, fiind folosită pentru francare, prima emisiune din 1845 a Austriei, cu valoarea în „kreutzer" (creițari). Emisiunea din 1854 reprezenta stema Austriei (vulturul bicefal), purta inscripția „K. K. Österr Post" și avea șase valori (1 kreutzer, galben ; 2 kreutzer, negru ; 3 kreutzer, roșu ; 6 kreutzer, brun ; 9 kreutzer, galben; 2 kreutzer, negru ; 3 kreutzer, roșu ; 6 kreutzer, brun ; 9 kreutzer, albastru ; 0,6 kreutzer, albastru, pentru ziare) [3].

Ștampilele folosite de poșta militară austriacă erau în mod obișnuit de formă rotundă și aveau inscripția specifică naturii lor. Cele mai obișnuite inscripții erau : „K. K. Feldpostamt" sau „Feldpost", purtînd un număr prin care se identifica localitatea (de pildă, nr. 1 indica orașul București) [4].

Relațiile între autoritățile române și poșta militară austriacă sînt indicate în instrucțiunile date de guvernul Moldovei, în această privință, autorităților în subordine, la 10/22 noiembrie 1854, cu următoarele prevederi : vor fi puse la dispoziția poștei militare austriece mijloacele de transport necesare contra plată, conform prețurilor curente ; întreaga corespondență și pachetele ce aparțin armatei austriece — privind activitatea de serviciu, raporturile interioare, cît și cele cu autoritățile — prevăzute cu sigiliul imperial, vor fi transportate gratuit de serviciul poștal moldovean ; transportul corespondenței cu ștafete va fi efectuat, de asemenea, dar va fi ulterior remunerat de către guvernul austriac, luîndu-se ca bază prețurile obișnuite ; scri-

[1] *Istoria României*, vol. IV, p. 244—245.

[2] Cf. *Istoria diplomației*, vol. I, București, 1962, p. 576, și urm; vezi și H. Friedjung, *Der Krimkrieg und die österreichische Politik* [Războiul Crimeei și politica austriacă], Stuttgart, 1911; M. Corivan, *Renseignements sur la Conférence de Vienne* [Date asupra conferinței de la Viena], în „Revue Historique du Sud-Est Européen", an XIII (1931), nr. 1—3, p. 4 și urm.

[3] Cf. Catalogul *Zumstein*, Berna, 1965, p. 540

[4] Cf. Gr. Racoviceanu, *Ștampilele poștale folosite în Țările Române pînă în anul 1881*, p. 95—97.

sorile şi pachetele particulare ale militarilor austrieci sau care sînt adresate acestora vor fi supuse tarifului curent [1].

Un caz aparte, privind funcţionarea poştelor militare străine pe teritoriul român, îl constituie cel al poştei militare ruseşti în timpul războiului din 1877—1878. În acest război, Rusia, în alianţă cu România, au luptat alături împotriva Turciei pe care au înfrînt-o. Tratatul preliminar de la San Ştefano (3 martie 1878) şi apoi tratatul de la Berlin (1 iulie 1878), prin care s-a pus capăt războiului, au consacrat independenţa de stat a României şi a Serbiei şi un statut aproape de cel de stat suveran pentru Bulgaria [2].

Poşta militară rusă din timpul războiului pentru independenţă a funcţionat în temeiul alianţei româno-ruse şi cu consimţămîntul statului român, încît ea nu putea atinge sub nici o formă suveranitatea de stat a României. Această poştă, înfiinţată cu scopul de a asigura transportul corespondenţei între cîmpurile de bătălie din Bulgaria, pe de o parte, Rusia şi România, pe de altă parte, se folosea de patru relee. Corespondenţa militarilor, exceptată de la plata taxelor corespunzătoare, iar ulterior şi corespondenţa particulară, erau primite în circuitul poştal. Oficiile poştale militare ruse asigurau traficul de scrisori între teritoriul bulgar şi România în ambele sensuri.

Plata transportului corespondenţei se făcea atît în numerar, cît şi prin francarea cu mărci poştale ruseşti, fiind acceptate şi mărci poştale româneşti [3]. Această ultimă dispoziţie marchează elocvent caracterul pozitiv al modului în care era efectuat serviciul de către oficiile poştale ruse în acea perioadă; pentru obliterare, erau în general folosite ştampile obişnuite din dotarea oficiilor.

Trecînd la prezentarea situaţiei tipice regimului poştal efectuat de ocupaţia militară, menţionăm ca mai caracteristice poşta germană, poşta austro-ungară şi pe cea turcă de pe teritoriul român, în timpul primului război mondial [4].

[1] *Regulele pentru aprovizionarea, încuartiruirea şi purtarea oştirilor imperiale ale Austriei în Moldova, cum şi pentru îndestularea trebuinţelor lor, după încheerea Sfatului extraordinar administrativ în şedinţa domnească din 10/22 noiembrie 1854* prevăd următoarele (§ 9): „Dacă se vor cere căruţi şi cai pentru slujba poştei militare nişce asemenea urmează a se da de la tară după cerere, cu plata preţurilor obicinuite". (§ 10) „Toate scrisorile şi pachetele ce privesc pe slujba oştirilor I.R. şi relaţiile lor între sine cum şi cu osebitele autorităţi de administraţie, îndată ce ele sînt înzestrate cu sigiliul împărătesc, se vor expedia, fără plată, de către poştile moldoveneşci; pentru întrebuinţarea de stafete va urma despăgubiri de către cîrmuirea austriacă, după preţurile obicinuite. Scrisorile şi pachetele private, ce vin de la militari austrieci, sau sînt adresate lor, sînt supuse tarifei obicinuite" (vezi „Acte şi Documente", vol. III, p. 1 178).

[2] Cf. *Documente privind istoria României. Războiul pentru independenţă*, vol. IX, Bucureşti, 1952, p. 370—385.

[3] N.D. Mincev. *Statul român şi poşta militară rusă în războiul din 1877—78*, în „Filatelia", an XI (1962), nr. 3; idem, *Cîteva contribuţii cu privire la poşta rusă de campanie din 1877—1878 în România*, loc. cit., an XII (1963), nr. 1—2.

[4] Au fost folosite mărci poştale ale statelor respective, în general cu supratipar. Poşta militară germană a folosit următoarele mărci: emisiunea „Germania", formată din patru valori, cu supratipar „M.V.I.R." (Militär Verwaltung in Rumänien" [Administraţia militară în România]. Poşta militară austro-ungară a pus în circulaţie emisiunile din 1917 (efigia

Poştele particulare străine

În ţările române au funcţionat şi servicii poştale particulare ale statelor străine. Aceste servicii poştale se caracterizează prin următoarele trăsături: ele nu încălcau suveranitatea statului pe teritoriul căruia îşi aveau instalate birourile poştale; temeiul funcţionării lor se găseşte în privilegiul sau încuviinţarea expresă ori tacită a statului care le folosea serviciile; ele au corespuns, în acea vreme, unor necesităţi reale pentru transportul corespondenţei; se exercitau în general pe liniile fluviale şi maritime; desfiinţarea acestor poşte nu a necesitat, prin însăşi natura lor, convenţii internaţionale între state, ca în cazul poştelor consulare.

În porturile româneşti au funcţionat următoarele birouri poştale particulare străine: austro-ungare, ruseşti, franceze şi engleze.

Poşta particulară austro-ungară era în sarcina a două societăţi de navigaţie: „D.D.S.G." şi „Lloyd".

a) Traficul poştal de-a lungul fluviului Dunărea era îndeplinit de Societatea de navigaţie „D.D.S.G." — Erste K. K. Privat Donau-Dampfschiffharts Gesellschaft [„Prima societate particulară imperială şi regală de navigaţie pe Dunăre cu vase cu abur"].

Poşta societăţii menţionate a funcţionat pentru orice fel de corespondenţă pînă în 1877, cînd, în urma unui acord cu Direcţia poştelor române, ea s-a obligat să execute numai pentru aceasta transporturi poştale. Acordul încheiat la Bucureşti la 18/30 martie 1875 între G. I. Lahovary, director general al telegrafelor şi poştelor, în calitate de împuternicit al guvernului României şi I. F. Geisel, împuternicit din partea Societăţii „D.D.S.G.", conţinea dispoziţii privind transportul poştei române cu vapoarele societăţii [1].

împăratului Carol cu inscripţia „K.u.K. Feldpost"), cu supratipar („bani" sau „lei"), cu 17 valori; idem, seria de 17 valori cu acelaşi supratipar, dar cu spaţii albe în locul cartuşului de jos; idem, fără supratipar (în care sînt cuprinse cele 17 valori ale emisiunii din 1917, la care se adaugă trei valori). Poşta militară turcă a folosit, în perioada menţionată, mărci poştale turceşti, fără supratipar, dar obliterate cu ştampile speciale. Poşta militară bulgară a introdus: mărci bulgare (1917) cu supratipar („Poşta V. România 1916—1917") cu litere chirilice, serie formată din patru valori; au fost folosite şi mărci poştale bulgare fără supratipar, identificabile după ştampile.

[1] În primul articol, se arată că: (a) se va scuti de taxe pe toate vapoarele societăţii, transportul pachetelor de scrisori, de jurnale şi de probe de mărfuri, greutatea maximă a acestora fiind de 250 de grame pentru probele de mărfuri şi de 1 000 de grame pentru jurnale şi alte imprimate; (b) pentru transportul obiectelor de mesagerii, grupuri de aur sau de argint, administraţia poştelor române va bonifica societăţii 50% din taxele prevăzute prin legea din 1 iulie 1871; acelaşi regim va fi aplicat şi trimiterilor de acest fel ce se vor face în ambele sensuri cu punct de trecere pe la Vîrciorova, sau adresate oficiilor poştale situate pe litoralul turcesc; (c) se precizează categoric că numai organele poştei române pot presta servicii pe teritoriul statului (trimiterile vor fi făcute fără excepţie, direct birourilor poştale române care, aplicînd taxele prevăzute de legile române, vor efectua distribuirea prin funcţionarii săi); societatea se obligă să dea instrucţiunile necesare pentru agenţii şi funcţionarii săi, privind respectarea monopolului poştal în România; (d) conturile privitoare la transportul poştal vor fi încheiate lunar şi soldate la sfîrşitul fiecărui trimestru; (e) administraţia poştelor române îşi rezervă dreptul să folosească, pentru serviciul său, vapoarele de poştă şi cele de pasageri ale societăţii, făcînd serviciul între Orşova şi Galaţi (Vezi *Buletinul*

Poșta particulară a Societății „D.D.S.G." a avut birouri poștale în perioada de la 1846 la 1875 în majoritatea porturilor dunărene românești (Brăila, Galați, Oltenița, Zimnicea, Călărași, Giurgiu, Turnu Măgurele, Corabia, Calafat, Bechet, Turnu Severin) și a transportat corespondența pentru statele riverane dunărene din zona Dunării de mijloc și de jos (România, Bulgaria, Serbia, Ungaria și Austria).

Această poștă a avut emisiuni de mărci poștale proprii și folosea ștampile liniare, cu dublu cerc, cu cerc simplu, cu elipsă simplă, dreptunghi cu colțurile retezate și dreptunghi cu linii duble [1].

b) Poșta Companiei austriece „Lloyd" de navigație maritimă asigura legătura și transporta corespondența pe perioada de la 1840 la 1914, între porturile românești Brăila, Galați, Constanța, Tulcea, Sulina, pe de o parte, și Constantinopol, Triest, Alexandria, pe de alta. Poșta acestei companii a folosit emisiunile de mărci poștale destinate Levantului și, în general, aceleași forme de ștampile ca și societatea „D.D.S.G.".

Poșta particulară rusă era exercitată de două societăți de navigație maritime: „R.O.P.I.T." [Societatea rusă pentru navigație cu vase cu abur și pentru comerț], care a avut un birou poștal la Tulcea pînă în 1883 și asigura legătura între porturile maritime românești și Levant transportînd corespondența francată cu mărci poștale emise pentru Levant [2]; „Obșcestvo Cernomorsko-Dunaiskago Parohodstva" [Compania de navigație pe Marea Neagră și pe Dunăre], care, de asemenea, deservea porturile românești din zonă [3].

Poșta particulară franceză a înființat birouri poștale în porturile române în ajunul războiului Crimeei; aceste birouri au funcționat pînă cu puțin înainte de proclamarea independenței de stat a României, adică de la 1853 pînă la 1876.

Poșta franceză a avut birouri în porturile de pe teritoriul de atunci al României (Galați și Brăila) și în porturile românești care se găseau în acea perioadă sub ocupație otomană (Constanța, Tulcea și Sulina). De asemenea, vapoarele care deserveau porturile românești și Levantul francez ca și unele porturi ale Asiei și ale Africei de Nord (Tunis, Egipt etc.) aveau oficii poștale la bord. Au fost folosite emisiuni de mărci poștale în circulație în perioada respectivă, iar obliterările erau făcute cu ștampile rombice din puncte și cu ștampile cu cerc dublu.

Telegrafo-Poștal, *Jurnal oficial*, an VI (1875), nr. 1, p. 115—117). În baza acestui acord, prin circulara sa nr. 6 307 către toate oficiile poștale de pe teritoriul țării, Direcția generală a poștelor române comunica următoarele: „Prin învoiala menționată, se dă drept administrației poștei române a utiliza pentru serviciul său toate vasele societății, atît cele accelerate, cît și cele de poștă și pasageri" (vezi loc. cit., p. 118—119).

1 Emisiunea din 15 aprilie 1866 (cifra în oval): 17 kreutzer, roșu; idem, emisiunea din 1867/1870: 17 kreutzer, roșu (1867); 10 kreutzer, violet (1868); 10 kreutzer, verde (1868); 10 kreutzer, roșu (1870).

2 Pentru emisiunile rusești folosite în Levant, vezi Catalogul *Zumstein*, Berna, 1965, p. 757—758.

3 Cf. E. Cohen, *La poste impériale russe dans les Principautés Roumains* [Poșta imperială rusă în principatele române], în „Philateliste Belge", martie, 1957.

Poșta particulară engleză a funcționat pe teritoriul Dobrogei, efectuînd serviciul poștal între localitățile Constanța și Cernavodă. Serviciul poștal era în sarcina societății engleze „D.B.S.R." — Danube Black Sea Railway" [Calea ferată Dunărea-Marea Neagră]. A fost folosită o marcă poștală special emisă în 1867, obliterarea făcîndu-se în mod obișnuit cu pana; serviciile acestei poște se pare că au încetat în junul anului 1871. Menționăm că emisiunea din 1867 era formată dintr-o singură valoare de 20 de parale, imaginea reprezentînd un tren într-un port (Constanța) cu o stea și semilună, indicînd suveranitatea otomană și cu inscripția „D.B.S.R.-Local Post Kustendje Czernavoda-20 paras"; marca poștală imprimată lito, pe hîrtie colorată, și era dantelată.

Poșta „D.B.S.R." prezenta următoarele trăsături proprii: era folosită pe teritoriul român al Dobrogei, în acea perioadă sub stăpînire otomană; avea caracter local, stabilind numai legătura între două localități situate la extremitățile unei linii ferate; făcea legătura cu serviciul poștal al companiei austriece „Lloyd"; corespondența era transportată cu vaporul la Constantinopol, de aci pe calea ferată prin intermediul societății „D.B.S.R." pînă la Cernavodă și apoi, în continuare, pe Dunăre, cu vaporul.

În țările române au funcționat, paralel cu poștele străine arătate, și servicii speciale, prin curieri, ale agențiilor statelor străine, care transportau exclusiv corespondența oficială cu conținut diplomatic [1].

II.

TRAFICUL POȘTAL ÎN PRINCIPATE ȘI PRIMELE EMISIUNI DE MĂRCI POȘTALE ROMÂNEȘTI

1.

APARIȚIA ȘI CIRCULAȚIA PRIMEI EMISIUNI DE MĂRCI POȘTALE ROMÂNEȘTI. COMPARAȚIE CU APARIȚIA PRIMEI MĂRCI POȘTALE IN LUME

Apariția primei mărci poștale românești a avut loc în Moldova, în condiții social-economice și politice asemănătoare apariției mărcilor și în celelalte state.

Sub acest aspect, considerăm interesantă și utilă prezentarea unei analize comparative între regimul poștal prin care a fost pusă în circulație prima emisiune de mărci poștale românești și cel prin care a fost introdusă prima marcă poștală din lume, anume emisiunea engleză din 1840 [2].

1 Cf. *Documente Hurmuzaki*, vol. XVI, p. 1035—1036.

2 Interesul pentru modul în care a fost făcută reforma serviciului poștal în Anglia și introducerea mărcii poștale rezultă evident din expunerea de motive întocmită de comisia înființată în Moldova, cu prilejul răscumpărării concesiunii date lui Teodor Ghica (vezi mai sus, p. 18-19), din care redăm următorul fragment: „Folosul ce se dobîndește prin ieftinirea comunicației dovedește peny-post în Englitera, pentru că cu cît poșta este mai mult la dis-

Condițiile de punere în circulație a primei emisiuni de mărci poștale românești — emisiunea „Moldova" din 1 iulie 1858 — sînt prevăzute de o decizie a Direcției poștelor și diligențelor din Moldova, adusă la cunoștința publică prin inserarea ei în presă. În „Gazeta de Moldavia", nr. 51, din 30 iunie 1858 [1], se prevedeau astfel „Reguli stabilite pentru scrisori", dezvoltate în zece articole. Regimul poștal stabilit urma să intre în vigoare „începînd din luna iulie" și prezenta trăsăturile principale pe care le vom indica mai jos.

Scrisorile puteau fi trimise atît porto, cît și franco. Expedierea scrisorilor porto se făcea atît prin prezentarea lor la birourile poștale, cît și prin depunerea lor în cutii de scrisori special amenajate numai pentru orașul Iași. În „regulile" menționate se prevedea textual că scrisorile care „vor fi prezentate fără plată birourilor poștale, vor fi primite și expediate ca și cele ce sînt francate și taxa portului va fi plătită de persoanele care le vor primi.." În ce privește depunerea scrisorilor la cutii, se arăta: „Pentru o mai mare ușurință a publicului, aceleași scrisori nefrancate vor fi, aici în Capitală, depuse în cutiile de fier închise care au fost așezate în acest scop în toate piețele capitalei, precum și la scara intrării de la expediția centrală". Referitor la depunerea scrisorilor porto în provincie, se preciza: „În județe, scrisorile vor fi, pentru un moment, prezentate direct birourilor de expediție".

De remarcat că reglementarea prevăzută pentru efectuarea transportului corespondenței porto a fost întocmită ținîndu-se seama de o informare și documentare comparativă"... după cum este stabilit în celelalte țări". Pentru scrisorile franco, era prevăzută și plata taxei transportului pe o nouă cale, introdusă pentru prima oară acum: folosirea mărcii poștale adezive.

Privitor la introducerea mărcilor poștale, se arată textual: „Pentru scrisorile francate s-au introdus mărci postale care vor putea fi procurate de la magazinele din piețe și de la birourile poștale. Prețul acestor mărci poștale este fixat la 27, 54, 81 și 108 parale, una, la cursul fiscal".

Cuantumul taxelor pentru transportul corespondenței era calculat în funcție de greutate și de distanța dintre localitatea de expediție și cea de destinație [2].

poziția publicului, cu atît mai mult folos aduce" (Vezi I. Minescu, op. cit., p. 198). În continuare erau întocmite unele propuneri privind reorganizarea serviciului poștal moldovean: „Formarea tarifelor pentru scrisori în serviciul intern, stabilindu-se francarea prin mărci poștale, în caz cînd taxele se achită la prezentare și fixarea celor ce urmează a se încasa la destinație (scrisori porto)" (Vezi *ibidem*, p. 199).

[1] Organ de presă oficios al Moldovei, publicație bilingvă (în limbile română și franceză).

[2] În „Reguli stabilite pentru scrisori" se precizează: „Costul portoului unei scrisori, pentru o distanță de 8 poște și în greutate de 2 1/2 drame, este de 27 parale și de 54 parale pentru o distanță mai mare, exceptînd tîrgul Mihaileny, care, găsindu-se la o mai mare distanță decît 8 poște de capitală, este cu toate acestea considerat prin calcularea în linie dreaptă, ca nedepășind această distanță de 8 poște și pentru aceasta nu se va percepe decît 27 parale pentru o scrisoare în greutatea indicată mai sus".

Deci introducerea și folosirea mărcii poștale adezive în Moldova s-a făcut menținîndu-se paralel atît regimul transportului corespondenței franco, cît și cel al transportului porto.

În Anglia, reforma poștală a lui Rowland Hill a fost prevăzută în legea din 26 decembrie 1839, prima marcă poștală adezivă engleză — respectiv prima în lume — apărînd la 6 mai 1840 [1]. Legea menționată prevedea o taxă de francare unică, indiferent de distanță, care se percepea — la alegerea publicului — în patru modalități: hîrtie marcată, care consta în existența unui desen alegoric special în partea de sus a hîrtiei, ca dovadă a plății taxei pentru efectuarea transportului corespondenței; plicuri marcate, tot ca dovadă a faptului că taxa a fost achitată; mărci poștale adezive, care erau aplicate pe corespondență; imprimarea desenului unei mărci, la cerere și contra taxă, pe hîrtia pentru corespondență.

Publicul s-a decis pentru marca poștală — mai practică și mai corespunzătoare intereselor sale — care a fost folosită din ce în ce mai larg. Rowland Hill declara în această privință că, deși aceasta „nu trebuia să constituie decît un simplu expedient în cazuri extraordinare, a devenit de o folosință universală și aproape exclusivă..." [2].

De la început trebuie reținută împrejurarea comună atît în reorganizarea regimului poștal în Anglia (1839—1840), cît și în Moldova (1858), că marca poștală adezivă nu a fost introdusă ca mijloc unic de francare a corespondenței, ea constituind numai o modalitate la dispoziția publicului, care urma să decidă asupra utilității, adoptării și răspîndirii ei.

A doua emisiune de mărci poștale din Moldova (noiembrie 1858) [3] s-a apropiat și mai mult de regimul poștal preconizat de Rowland Hill și aplicat în Anglia: taxă unică pentru transportul corespondenței, indiferent de greutatea acesteia și de distanța între localitatea de expediție și cea de destinație.

Din cele arătate, se desprinde o trăsătură importantă a complexului de condiții și măsuri care au dus la apariția primei mărci poștale românești și a liniei de dezvoltare a primelor emisiuni românești: introducerea mărcii poștale adezive românești, corespunzătoare transformărilor social-politice în curs de desfășurare a prezentat caracteristici comune cu apariția primei mărci poștale în lume, privitor la obiectivele urmărite, adică la simplificarea și modernizarea traficului poștal, pus în serviciul publicului din ce în ce mai numeros, care a decis în privința succesului mărcii poștale adezive.

O altă trăsătură proprie poștei reorganizate pe baze noi consta în măsuri de urgentare a traficului poștal și de siguranță în ce privește efectuarea transportului corespondenței.

[1] Această marcă era de culoare neagră cu valoarea de 1 penny, denumită din această cauză „black penny", întocmită prin gravare și avînd ca imagine portretul reginei Victoria a Angliei. (Pentru condițiile economice ale apariției și punerii în circulație a primei emisiuni de mărci poștale engleze, vezi E. Morgenstern, *Manualul filatelistului începător*, București, Editura transporturilor și telecomunicațiilor, 1964, p. 15—20).

[2] Vezi E. Vaillé, *Histoire du timbre poste* [Istoria mărcii poștale], Paris, 1947, p. 47.

[3] Vezi mai jos, p. 37.

Astfel, pentru îmbunătățirea traficului poștal, s-au luat măsuri de control al transportului și înmînării corespondenței, încît să fie reduse cît mai mult întîrzierile.

Ministerul de Finanțe al Moldovei cerea, în acest scop, relații imediate, cu privire la cauzele care au dus la întîrzierea transmiterii unei scrisori particulare. Această scrisoare, care purta ștampila „Tecuci 3 ianuarie", a ajuns la Iași la 5 ianuarie, dar ea a fost distribuită la 13 ianuarie, deci cu o întîrziere de opt zile [1].

Întîrzierea arătată nu exista în fapt, după cum rezultă din referatul din 18 ianuarie 1861 al Direcției poștelor din Moldova; remiterea scrisorii a fost făcută imediat după sosire, dar destinatarul nu era acasă (Iancu Sturza), astfel încît „purtătorul de scrisori" a mers în fiecare zi la domiciliul acestuia și nu l-a găsit decît în a opta zi [2].

Cele relatate dovedesc că poșta din Moldova funcționa în condiții care corespundeau, în mare măsură, sarcinilor care-i reveneau în această nouă fază de dezvoltare a traficului poștal. Monopolul poștal, în forma sa nouă, corespunzătoare structurii moderne a statului, cerea să fie întărit și apărat de încălcări.

Rowland Hill, atunci cînd a susținut teza că transportul corespondenței urmează a se face contra unei taxe modice, încît traficul poștal să poată fi intensificat, a cerut în schimb desființarea privilegiilor de gratuitate, pe de o parte, și reprimarea fraudei de la monopolul poștal, pe de altă parte.

În Moldova, și apoi în Principatele Unite, au fost luate de asemenea măsuri pentru întărirea monopolului poștal, împotriva traficului în dauna poștelor, respectiv a „Casei Statului" [3].

[1] Vezi *Ministrul de Finanțe al Moldovei către directorul poștelor din Moldova*, Iași, nr. 668, din 17 ianuarie 1861, ,,Arhivele statului București", Fond Direcția poștelor Moldovei, 437/1861, f. 22^r. Pentru acțiunea de supraveghere generală cu privire la transportul și distribuirea corespondenței în condiții cît mai bune, vezi: *Ministrul de Finanțe al Moldovei către directorul poștelor din Moldova*, Iași nr. 10 101, din 13 septembrie 1861 (loc. cit., f. 511^r); idem Iași, nr. 10 616, din 25 septembrie 1861 (loc. cit., f. 536^r); *Biroul poștal Bacău către Direcția poștelor din Moldova*, Bacău, nr. 111 din 7 octombrie 1861 (loc. cit., f. 569^r); *Ministrul de Finanțe al Moldovei către directorul poștelor din Moldova*, Iași, nr. 12 482 din 7 noiembrie 1861 (loc. cit., f. 641^r); idem, Iași, nr. 12 892, din 10 martie 1861 (loc. cit., f. 654^r).

[2] *Ibidem.*

[3] Biroul poștal din Fălticeni raportează astfel, la 3 iulie 1861, Direcției poștelor Moldovei, un caz de încălcare a monopolului poștal: de trei ori pe săptămînă vin doi particulari de la Suceava, „adună scrisori și gleburi cu bani, le dau la poșta nemțească și le trimit la Botoșani, la Iași și în alte locuri în țară, prin împărțirea lor prin starostiile districtelor al căror venit se trage de agenții cu starostii lor și se port cu caii poștelor Moldovii, sub masca că ar fi pentru agenți, iar comercianții cu bucurii trimet scrisorile și gleburile cu așa chip, fiindcă iar coste și prețul portului și al transportului numai pe jumătate". În continuare, raportul schițează importanța pagubei ce se produce: ,,Știind că acum în timpul iarmarocului, mai mult de trei părți trec pe acolo, decît pe aice, a se împărți tot în acest principat" (Vezi *Biroul expediții Fălticeni către Direcția poștelor Moldovei*, Fălticeni, nr. 204 din 3 iulie 1861, ,,Arhivele Statului București", Fond Direcția poștelor Moldovei, 437/1861, f. 359^r —359^v). Însușindu-și acest raport, Direcția poștelor din Moldova îl înaintează în copie Ministerului de Finanțe al Moldovei (vezi *Direcția poștelor din Moldova către Ministerul de Finanțe al Moldovei*, Iași, nr. 2551 din 12 iulie 1861, în anexă: *Copie de pe raportul de expeditor de Fălticeni*, loc. cit., f. 360^r —361^r). Pe aceeași linie se situează și vigilența arătată de biroul expediției centrale al Moldovei, în referatul pe care l-a întocmit la 31 august 1861 către Direcția poștelor din Moldova: ,,Pe lîngă aceasta se alătureză și un plic sosit de la Roman sub nr. 986 și care este sigilat oficial cu adresă către d. colonel Duca, însă fiindcă în acel plic se presupune că ar fi scrisori particulare, onorabila direcție este rugată de a invita pe d. adresant la direcție, unde să se deschidă acel plic în fața unei comisii ..." (loc. cit., f. 485^r).

În această privință, este interesant de relatat că, în Moldova, au fost încercate metode de fraudă în materie poștală, asemănătoare cu cele relatate de Rowland Hill pentru Anglia [1].

Se poate conchide, din cele arătate, că *sistemul poștal introdus inițial în Moldova și apoi în Principatele Unite întrunea trăsăturile proprii organizării moderne a poștelor.* Se desprind de asemenea unele puncte comune în ce privește apariția primei mărci poștale în lume și a primei mărci poștale românești, de care urmează a se ține seama în cadrul unei istorii generale a poștei și a mărcii poștale.

Prin caracterul organizării și al scopului urmărit, *poșta română, bazată pe marca poștală adezivă, întrunea încă de la început principalele trăsături care făcea posibilă integrarea ei într-un sistem poștal internațional.*

2.

TRAFICUL POȘTAL ÎN PRINCIPATELE ROMÂNE DUPĂ PUNEREA IN CIRCULAȚIE A CELEI DE-A DOUA EMISIUNI „MOLDOVA"

În perioada de după intrarea în circulație a celei de-a doua emisiuni de mărci poștale „Moldova", regimul poștelor dintre principatele Moldova și Țara Românească s-a îmbunătățit, exprimînd apropierea crescîndă a celor două țări care, în curînd, vor proclama Unirea.

Circulara Ministerului de Interne al Țării Românești, nr. 4 760, din 22 noiembrie / 4 decembrie 1858 [2], arată expres cauzele care au determinat reorganizarea traficului poștal între cele două principate: „Acum cînd reorganizația de Unire a ambelor Principate făgăduește locuitorilor Valahiei și Moldovei trebuința de o mai statornică către ei măsură a înlesni relațiile lor și nu mai puțin în îndestularea intereselor comerciale și particulare, văzînd că mulți din cîți trimet scrisori, pachete și grupuri cu bani, se slujesc tot cu mijloace streine [3], iar nu cu expediția poștei românești, socotește de trebuință a da în cunoștința publicului că

[1] Rowland Hill, atunci cînd a combătut sistemul încasării taxei transportului corespondenței de la destinatar — deci porto, a relatat unele cazuri în care cel care primea corespondența, după ce identifica unele semne convenționale după plic, făcute de expeditor și din care el desprindea comunicarea ce i se făcea, refuza primirea scrisorii. Astfel, comunicarea se făcea gratuit, în paguba poștei (E. Vaillé, op. cit., p. 32—33; A. Rotschild, *Histoire de la poste aux lettres et du timbre-poste* [Istoria mărcii poștale și a poștei de scrisori], Paris, 1876). Șeful stației Focșani, într-un raport adresat directorului poștelor Moldovei, relatează cazuri asemănătoare de fraudă (vezi *Raportul nr. 93 din 18 februarie 1861*, ,,Arhivele Statului București", Fond Direcția poștelor Moldovei, 437/1861, f. 82^r —92^v.

[2] Vezi *Acte și Documente*, vol. VII, p. 970—971; ,,Buletinul Oficial" nr. 95, din 22 noiembrie 1858.

[3] Circulara se referă la serviciul poștal străin de pe teritoriul principatelor.

oricare va dori să trimită asemenea obiecte găsește, fără nici o piedică, înlesniciosul mijloc a se sluji acum cu expediția poștei românești..." [1].

Noua reglementare conținea următoarele aspecte principale :

a) Scrisorile și gropurile cu bani expediate din Țara Românească în Moldova vor fi transportate pînă la stațiile de la hotar, unde funcționari ai biroului poștal din Focșani vor preda toate aceste trimiteri, fără întîrziere, biroului poștal moldovean [2], care va avea în grija sa să asigure transportul în continuare, pînă la destinație.

b) Același mod de a proceda va fi folosit și în situația în care, pe principiul reciprocității, vor fi predate la graniță, de biroul poștal moldovean către cel muntean, trimiteri expediate din Moldova cu destinația pentru Țara Românească.

c) Tarifele stabilite pentru transportul trimiterilor au fost fixate astfel : pentru scrisori, 2 parale de dram și de poștă [3] ; pentru gropuri, cîte 2 lei de poștă pentru ocaua de aur și cîte 10 parale pentru ocaua de argint. Pentru a obține o dovadă de înmînare a scrisorii, semnată de destinatar, era prevăzută taxa dublă, dar și răsplata antreprenorului de poștă ca, în caz de pierdere a acesteia, să restituie taxa împătrită [4].

d) Pentru a simplifica contabilitatea dintre cele două principate, în această privință, taxa poștală a trimiterilor dintr-o țară română în cealaltă se va calcula și plăti pentru fiecare în parte : expeditorul unei scrisori sau al unui grop din Țara Românească în Moldova va plăti taxa pentru transportul trimiterii, pe distanța de la punctul de plecare al acesteia pînă la biroul poștal muntean de la frontieră, organului poștal al Țării Românești. Plata taxei pentru transportul în continuare al trimiterii, de la biroul de frontieră pînă la locul de destinație din Moldova, va fi în sarcina destinatarului. În egală măsură, acest regim se va aplica expedierii trimiterilor din Moldova pentru Țara Românească, fără ca prin aceasta să se producă „vreo supărare sau cea mai mică împiedicare la expedierea unor asemenea obiecte de la un principat la altul" [5].

Din cele arătate rezultă că, spre sfîrșitul anului 1858, regimul traficului poștal dintre cele două principate române aveau următoarele trăsături principale :

— era organizat un regim poștal, cu caracter general, cuprinzînd ambele țări române, care funcționa paralel cu poștele străine ; scopul acestui serviciu poștal dintre Moldova și Țara Românească era să contribuie la apropierea lor și în această privință și totodată să restrîngă, pînă la desființare, rolul poștelor străine în efectuarea transporturilor poștale de această natură ;

[1] *Acte și documente*, vol. VII, p. 970.

[2] O dată cu predarea trimiterilor de către funcționarii poștali ai Țării Românești celor din Moldova, se vor lua „de la slujbașii acelui birou iscălituri de primirea lor, în condicele ce vor fi întocmit într-adins pentru aceasta, șnuruite și pecetluite de direcția centrală a poștelor" (*ibidem*).

[3] În înțelesul de unitate de drum parcurs.

[4] În acest caz, „pe de o parte, antreprenorul îi va slobozi o raspisc㠂 cu însemnare întrînsa a datei primirei și a taxei plătite pentru acea scrisoare; iar, pe de alta, va fi dator a aduce adeverință de predarea ei cu siguranță și la vreme, căci, la din potrivă, se va îndatora a-i întoarce acea taxă împătrit" (*ibidem*).

[5] *Ibidem*, p. 971.

— la baza noii organizări a serviciului poștal între cele două principate a fost fixat și recunoscut principiul reciprocității, propriu reglementării internaționale între state, dar care, în speță prin înseși prevederile stabilite, a reprezentat o formă tranzitorie spre asigurarea unei uniformități ;

— fiecare trimitere circula atît franco, cît și porto ; în țara de expediere a trimiterii, transportul acesteia era plătit franco, iar continuarea transportului era plătită de destinatar, deci porto ; desigur că expeditorii din Moldova pentru Țara Românească puteau folosi, pentru francare, mărcile poștale în circulație în acel timp, emisiunea „Moldova II".

3.
TRAFICUL POȘTAL ÎN PRINCIPATELE UNITE ÎNAINTE DE UNIFICAREA POȘTELOR (MARCA POȘTALĂ)

În perioada de la uniunea personală și pînă la unirea politică și administrativă a celor două principate, traficul poștal dintre Moldova și Țara Românească se efectua în condiții din ce în ce mai bune și în mod direct : franco, pentru țara română de expediție și porto, pentru cea de destinație. Astfel, o corespondență trimisă de la Iași la București era francată pentru distanța pe care o parcurgea pe teritoriul Moldovei, francare ce putea fi efectuată prin mărci poștale, iar transportul pe teritoriul Țării Românești era plătit porto de către destinatar.

Pe această linie se situează și rezolvările reflectate de schimbul de corespondență între unele birouri de expediție poștală moldovene și Direcția poștelor Moldovei. Ca atare, Biroul de expediție poștală din Galați comunica Direcției poștelor Moldovei : „Nefiind ordin pentru portul corespondenței private ce se primește la acest birou de la Ibrăila... se face rugăminte să binevoiți a da grabnică deslegare dacă biroul este în drept a primi și el vreun port de la adresanții unor asemine, căci la trădarea lor să francheze toate în România..." [1]. Pe această adresă, directorul poștelor Moldovei a pus următoarea rezoluție : „Să se răspundă că transportarea corespondenței private, precum scrisori, bani, pachete de valoare... la Brăila, urmează ca Biroul să primească plata cuvenită pe distanța numai de o poștă, adică pînă la poșta Vădeni, fără a expedui sau trăda cu porto" [2].

De asemenea, pe adresa Biroului de expediție poștală Bîrlad către Direcția poștelor Moldovei, referitor la aceeași problemă, directorul poștelor din Moldova a pus următoarea rezoluție : „Să se răspundă biroului că cu porto să nu se primească nici un obiect spre expediure în orice tîrg ce ar fi în partea Valahiei, ci numai franco" [3].

Cu privire la publicitatea privind regimul transportului corespondenței dintr-un principat în celălalt, Biroul de expediție poștală Iași raporta Direcției poștelor Moldovei : „Văzînd că publicul tot nu este încă

[1] Vezi *Adresa nr. 151*, din 22 aprilie 1861, Arhivele Statului București, Fond Ministerul de Finanțe, 437/1861, f. 184^r .

[2] Rezoluția cu data de 24 aprilie < 1861 > (*ibidem*).

[3] *Adresa nr. 135*, din 17 iulie 1861; rezoluția din 22 iunie < 1861 >, *ibidem*, f. 327^r .

deplin informat, hotărîrei onorabilului minister de finans nr. 6489 prin care s-a făcut cunoscut prin anume anonsuri ca să nu se mai arunce prin lăzile poştei, scrisori pentru Valahia fără mărce pe ele, căci asemenea nu se vor expedui. Apoi fiindcă asemenea scrisori se pun foarte multe, sunteţi rugat, domnule director,... a se mai tipări asemenea anonsuri şi a se lipi asemenea locurilor cuvenite" [1].

Această propunere găsindu-se întemeiată, a fost tipărit şi difuzat de Direcţia poştelor Moldovei un „Anons" cu următorul conţinut: „Conform otărîrei Onorabilului Ministeriu de Finanse... se anonsează iarăşi spre cunoştinţă şi informarea Onorabilului public, că nici o scrisoare adresată peste Milcov, în Ţara Românească, să nu se puie în lăditi fără marca poştală, căci nu se pot expedui nefrancate" [2].

Corespondenţa pentru străinătate era primită de asemenea numai franco, pentru transportul ei pe teritoriul principatelor nefiind încheiat încă în acea perioadă un acord internaţional în această privinţă [3].

Astfel, Biroul expediţiei centrale din Iaşi menţiona într-un referat: „De la Biroul din Tecuci s-au primit cu expediţie sosită astăzi 8 scrisori pentru Viena, cu cel căria porto au încărcat pe acest birou. Asemenea scrisori s-au mai primit şi altă dată. Pentru aceea dară, Onorabila direcţie este rugată de a ordona acelui birou ca să nu mai primească şi expeduiască pe viitor asemenea scrisori cu porto" [4].

Din acele arătate, rezultă că acest sistem poştal avea următoarele particularităţi:

— asigura transportul direct al corespondenţei din orice localitate a unuia din principate, în orice localitate a celuilalt pe cale directă;

— fiind însă două administraţii poştale distincte — cîte una în fiecare ţară română — plata taxei efectuării transportului urma să se facă separat pentru fiecare teritoriu al statului; un mijloc de plată unică pentru transportul corespondenţei de către expeditor sau destinatar nu era posibilă în condiţiile de atunci, deoarece cerea un organism contabil complicat pentru decontările respective [5];

[1] *Adresa nr. 103* ⩽1861⩾, *ibidem*, f. 490^r.

[2] Acest „Anons" purta nr. 1 970 din 23 iulie 1860, *ibidem*, f. 492^r.

[3] Vezi mai jos, p. 62.

[4] Referatul pe *Adresa nr. 111*, din 30 octombrie 1861. Arhivele Statului Bucureşti, Fond Direcţia poştelor Moldovei, 437/1861, f. 619^r.

[5] Procedeul decontărilor s-a dovedit greoi şi incomod în situaţii mult mai uşoare şi anume în cazul transportului de pasageri. Astfel, la cererea făcută de către şeful staţiei Focşani (Moldova) către Direcţia poştelor Moldovei, în această privinţă, pentru a primi îndrumări, directorul poştelor Moldovei punea rezoluţia: „Să se răspundă că fără plata cuvenită pentru teritoriul Moldovei să nu se elibereze la nici o persoană bilete de deplasare... afară numai dacă aceşti ofiţeri ar poseda biletele eliberate de Direcţia Poştelor din Bucureşti, în care caz arată că au răspuns plata şi pentru poştele Moldovei, după care apoi se va adresa la acea direcţie cerînd plata cuvenită" (*Adresa nr. 196*, din 3/15 mai 1861, loc. cit., 461/1861, f. 21^r). Pentru sistemul complicat, vezi *Seful staţiei poştale Focşani (Moldova) către Direcţia poştelor Moldovei*, nr. 228, din 2 iunie 1861 (*ibidem*, f. 252^r); *Socoteala pasagerilor abonaţi în Valahia pentru Moldova pe luna mai 1861* (*ibidem*, f. 26^r). *Seful staţiei poştale Focşani către Direcţia poştelor Moldovei*, nr. 250, din 3 iulie *ibidem*, f. 31^r); *Lista pasagerilor abonaţi din Valahia pentru Moldova pe luna iunie 1861* (*ibidem*, f. 32^r); *Direcţia poştelor Ţării Româneşti către Direcţia poştelor Moldovei*. nr. 9312, din 28 iulie 1861 (*ibidem*, f. 43^r).

— sistemul menţionat a dus la folosirea din ce în ce mai frecventă a mărcilor poştale pentru francarea corespondenţei de către expeditori, pe linia recomandărilor primite, după cum am arătat;

— în această perioadă, ne găsim în faţa unui sistem tranzitoriu, pînă la unificarea organismului poştal, care nu va întîrzia să fie înfăptuită [1].

Au fost luate şi măsuri de îmbunătăţire a traficului poştal atît în ce priveşte punctul important de trecere de la Focşani [2], cît şi disciplinarea reţelei de primire şi efectuare a transportului corespondenţei [3].

Regimul transporturilor ziarelor, în perioada cercetată, prezintă două aspecte diferite:

a) transportul ziarelor pe teritoriul Moldovei, respectiv pe teritoriul Ţării Româneşti;

b) transportul ziarelor din Moldova în Ţara Românească şi invers.

În Moldova, în timpul primei emisiuni de mărci poştale (1 iulie—1 noiembrie 1858), plata transportului ziarelor se putea face numai în numerar, deoarece nu exista o marcă specială pentru francare în acest scop. Într-adevăr, prima emisiune de mărci poştale „Moldova" nu avea o valoare emisă pentru transportul ziarelor. A doua emisiune de mărci poştale „Moldova" avea o valoare, pentru transportul ziarelor, de 5 parale. Această marcă reprezenta plata transportului, pe teritoriul Moldovei, a unui ziar de mărime şi greutate obişnuită; în cazul în care ziarul avea dimensiuni mai mari, respectiv o greutate peste cea considerată curentă, atunci taxa pentru transportul prin poştă era socotită dublă şi trebuiau folosite două mărci a cîte 5 parale, pentru acoperirea cuantumului de 10 parale.

În Ţara Românească, unde nu fusese încă introdusă marca poştală, transportul ziarelor se făcea cu plata taxei în numerar.

Pentru efectuarea transportului ziarelor dintr-un principat într-altul, a fost stabilit un regim special, corespunzător măsurilor din ce în ce mai accentuate de desăvîrşire a unirii: teritoriul Principatelor Unite întrunea astfel trăsăturile unui *teritoriu poştal unic*.

Scurt timp după recunoaşterea internaţională a înfăptuirii uniunii personale [4], la începutul anului 1860, prin dispoziţii luate de guvernele

[1] Vezi mai jos, p. 46.

[2] Birourile poştale ale celor două principate, cu sediul la Focşani, urmau să aplice următoarele reguli: corespondenţa statului şi scrisorile simple particulare, vor putea fi depuse la birourile poştale în toate zilele; scrisorile cu grupuri, sulurile şi pachetele particulare vor putea fi depuse de două ori pe săptămînă, miercuri şi sîmbătă, de dimineaţă pînă la ora 3 după masă. Cf. *Direcţia poştelor din Ţara Românească către direcţia poştelor Moldovei*, nr. 8 412, Bucureşti, 13 aprilie 1861, Arhivele Statului Bucureşti, Fond Direcţia poştelor Moldovei (437/1861, f. 190^r—190^v).

[3] Căpitanii de poştă erau obligaţi să primească corespondenţa, fără excepţie. „Conducătorul Alecu Săvescu arată că d. căpitan Poştii Turceni nu ar voi să primească scrisori de la feţe particulare spre expediure" — se arată într-un referat al Biroului expediţiei poştale din Iaşi — „sub cuvînt că nu ar fi datoria sa mai mult decît a da cai. Chiar în fiinţa sa ar fi fost un negustor acolo avînd a da o scrisoare şi nu au voit a o primi (...). Pentru aceea, dară onorabila direcţie este rugată a-i ordona numitului căpitan a primi şi expedui pe viitor scrisorile ce s-ar înfăţişa" (vezi referatul pe adresa nr. 109, din 30 octombrie 1861, loc. cit., f. 562^r).

[4] Vezi mai sus p. 13.

Moldovei şi Ţării Româneşti, s-a stabilit următorul regim al transportului ziarelor prin poştă, dintr-un principat în celălalt [1]:

— transportul se va efectua în mod gratuit;

— ziarele expediate dintr-un principat destinatarilor abonaţi din celălalt principat, vor fi făcute pachete şi transportate la Biroul poştal Focşani;

— de aici, pachetele vor fi preluate de organele poştale ale principatului unde domiciliază destinatarul şi distribuite prin grija acestora [2].

Măsura gratuităţii transportului ziarelor pe întregul teritoriu al Principatelor Unite se explică şi prin aceea că ziarele constituiau un mijloc important de informare a opiniei publice româneşti în principalele probleme politice la ordinea zilei şi contribuiau astfel la formarea climatului necesar marilor înfăptuiri care erau aşteptate, între care unirea desăvîrşită constituia primul obiectiv.

S-au luat măsuri ca transportul corespondenţei diplomatice a agenţilor străini acreditaţi în Principatele Unite să fie efectuat în cele mai bune condiţii de siguranţă şi celeritate. Ministerul Finanţelor din Moldova, într-o adresă către Direcţia poştelor Moldovei, prevedea ca toate plicurile şi pachetele consulului britanic — şi desigur că dispoziţia privea în egală măsură transporturile poştale ale tuturor agenţilor şi consulilor acreditaţi în principate — să fie primite „la casa poştelor pînă la $5^3/_4$ după amiază şi să se expedieze fără întîrziere cu diligenţa din acea zi" [3]. Menţionăm că, ulterior, au intervenit îmbunătăţiri şi pentru traficul corespondenţei agenţilor diplomatici români acreditaţi în străinătate, regimul acestei corespondenţe — după înfăptuirea unirii desăvîrşite a principatelor, cînd implicit şi poştele au fost unificate — întrunind trăsăturile esenţiale ale privilegiului privind corespondenţa diplomatică [4].

[1] Vezi *Despre expedierea pachetelor, scrisorilor şi jurnalelor prin poştă la Bucureşti*, Arhivele Statului Bucureşti, Fond Direcţia poştelor Moldovei, 544/1860; *Ziarele expediate prin poştă*, loc. cit., 560/1860; *Despre expedierea ziarelor*, loc. cit., 245/1862; idem, Fond Direcţia poştelor din Ţara Românească „Dosar pentru înfiinţarea serviciului poştal; jurnalele între Bucureşti, Focşani şi Iaşi", 277/1860; vezi şi G. Minescu, *Istoria poştelor române*, Bucureşti, 1916, p. 219.

[2] Numai transportul ziarelor era gratuit, nu şi cel al corespondenţei redacţiilor respective. Pe adresa făcută în acest scop de Biroul poştal Bacău (adresa din 3 mai 1861, Arhivele Statului Bucureşti, Fond Direcţia poştelor Moldovei, 437/1861, f. 84^r), directorul poştelor Moldovei a pus următoarea rezoluţie: „Să i se răspundă că nu sînt scutite, ci numai jurnalele imprimate" (rezoluţia din 5 mai 1861, loc. cit.; răspuns comunicat: *Direcţia poştelor Moldovei către Biroul poştal Bacău*, nr. 986, din 10 martie 1861, loc, cit., f. 85^r.

[3] *Adresa nr. 11 939*, din 25 octombrie 1861, Arhivele Statului Bucureşti, Fond Direcţia poştelor Moldovei, 437/1961, f. 602^r .

[4] Cf. *I. Alecsandri, agentul Principatelor Unite la Paris, către Ministrul de externe al Moldovei*, Paris, 7 septembrie 1860, la D. Berindei, *Infiinţarea Agenţiei Principatelor Unite la Paris* (26 august/7 septembrie 1860) în „Studii", an XIII (1960), nr. 6, p. 116—119 (Anexa nr. IV); *Cabinet domnesc către Ministerul de Finanţe al Principatelor Unite*, Bucureşti, 8 septembrie 1863. Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, ms, Arhiva Cuza, vol. 18, f. 14^r ; *Cabinet domnesc către Direcţia Generală a Poştelor din Principatele Unite*, Bucureşti, 10 septembrie 1863, loc. cit., f. 21^r ; *Cabinet domnesc către prefectul districtului Mehedinţi*, Bucureşti, 10 septembrie 1863, loc. cit., f. 23^r ; *Agenţia Principatelor Unite la Belgrad către Cabinet domnesc Belgrad*, 31 iulie 1864, loc. cit., vol. XIV, f. 485^r ; G. G. Florescu, *Rolul şi activitatea Agenţiei Principatelor Unite la Constantinopol* (1859—1866), în „Studii şi articole de istorie", vol. V, Bucureşti, 1963, p. 276—279.

4.
MĂSURI PREGĂTITOARE PENTRU UNIFICAREA POŞTELOR ÎN PRINCIPATELE UNITE ŞI SEMNIFICAŢIA LOR PENTRU MARCA POŞTALĂ

Ministrul de finanţe al Moldovei a căzut de acord cu ministrul de finanţe al Ţării Româneşti pentru a se lua unele măsuri organizatorice privind unificarea poştelor, începutul fiind făcut cu cele două birouri poştale de la oraşul de graniţă, Focşani.

Ministrul de finanţe din Moldova face astfel cunoscut directorului poştelor moldovene:

> „După înţelegerea avută cu colegul meu de la ministerul finanselor din Bucureşti, am propus Consiliului miniştrilor expediţii din ambele oraşe Focşani, în un singur birou dirigeat de amploiaţi din ambele principate, care să întreţie un curs regulat de corespondenţă de la un loc la altul şi să elibereze blanchetele necesarii călătorilor, care propunere aprobîndu-se de Consiliu, prin jurnalul încheiat în şedinţa 74 din 11 a trecutei luni Octombrie, am corespondat cu zisul Ministeriu, care prin adresa nr. 16.171 solicitează a se trimite o persoană la Focşani care în unire cu dl. director al poştelor din Valahia, să se înţeleagă în detail şi să procedeze la întocmirea definitivă a ambelor birouri de acolo. În urmare, vă invit d-le director, a pune în însărcinare d-lui Manovarda, a merge la Focşani spre a se înţelege cu d-l director din Valahia şi a regula întrunirea expediţiilor, precum se menţionează mai sus, făcîndu-mi cunoscut zioa pornirei d-lui Manovarda, spre a anonsa pe colegul meu din Bucureşti de a trimete pe directorul poştelor de acolo" [1].

Directorul poştelor din Moldova, luînd măsurile cerute prin adresa primită de la ministrul de finanţe, face cunoscut acestuia îndeplinirea ordinului. La rîndul său, ministrul de finanţe al Moldovei a făcut comunicările necesare ministrului de finanţe din Ţara Românească.

Totodată, ministrul de finanţe al Moldovei, printr-o adresă făcută directorului poştelor moldovene, îi aduce acestuia la cunoştinţă înţelegerea intervenită şi data la care delegatul poştelor moldovene urmează să fie la Focşani pentru a se întîlni cu colegul său din Ţara Românească pentru discuţii privind unificarea poştelor:

> „Prin depeşa de astăzi, am vestit d-lui ministru finanselor României [2], că dl. Manovarda va fi duminecă la Focşani, spre a se înţelege cu directorul poştelor de acolo întru unificarea birourilor poştale. Vă fac cunoscut, d-le director, despre aceasta şi vă invit ca să comunicaţi d-lui Manovarda să plece cu cea dintîi dilijanse" [3].

Pe această adresă, directorul poştelor a pus următoarea rezoluţie:

[1] Vezi *Ministrul de finanţe al Moldovei către directorul poştelor* din Moldova, Iaşi, nr. 12 517, din 10 noiembrie 1861, Arhivele Statului Bucureşti, Fond Direcţia poştelor Moldovei, 461/1861, f. 63^r — 63^v .

[2] În înţelesul de „Ţara Românească".

[3] Vezi *Ministrul de finanţe al Moldovei către directorul poştelor din Moldova*, Iaşi, nr. 12 837, din 17 noiembrie 1861, loc. cit., f. 70^r .

„Să se facă chiar astăzi cunoscut aceasta domnului instructor Manovarda cu invitare ca mîine negreșit să se pornească așazisa dilijansă, așa încît ca în conformitatea officiei de față să fie în Focșani pe duminică. Iar ministerului să i se facă cunoscut că officia de față s'au primit chiar astăzi și altă ocazie nu poate fi decît prin dilijansecarile nu este decît mîne, sîmbătă..." [1].

În urma înțelegerii dintre reprezentanții poștelor din cele două principate, au fost unificate cele două birouri poștale din orașul Focșani, aparținînd Moldovei și Țării Românești. Ministrul de finanțe al Moldovei a trimis un exemplar în copie după acordul încheiat, directorului poștelor moldovene, spre ducere la îndeplinire :

„Vă comunic anecsat aici în copie jurnalul încheiat de dl. Manovarda cu dl. director al poștelor din București, relativ la unificarea birourilor poștale din orașul Focșani a ambelor Principate. Și vă invit d-le director a-l aplica întocmai, așa precum această lucrare s-a aprobat și de colegul meu de la finansele din București" [2].

Directorul poștelor moldovene a dispus imediata intrare în vigoare a noului regim, punînd rezoluția următoare, cu data de 17 decembrie 1861 :

„Să se comunice în copie alăturatul Proces-Verbal d. expeditorului de Focșani arătîndu-i-se că cuprinsurile din el au căpătat aprobarea ministerului de finans, și dar d. se se silească a-l aplica întocmai" [3].

Jurnalul încheiat la 30 noiembrie 1861, între directorul poștelor din Țara Românească și instructorul poștelor din Moldova, prevedea în principal :

— unificarea celor două birouri poștale din Focșani, aparținînd Moldovei și Țării Românești care vor funcționa în viitor într-un singur local ;

— instituirea unui singur expeditor poștal la Focșani ; expeditorul de la Focșani pentru Moldova (Dumitru Ciocîrlie) va efectua serviciul și pentru partea privind Țara Românească, urmînd să primească cu începere de la 1 decembrie 1861 o retribuție și din partea Ministerului de Finanțe al Țării Românești, de 200 lei lunar [4].

Îndatoririle expeditorului poștelor din Focșani erau astfel fixate :

— să țină „biroul poștal moldo-român" deschis zilnic de la orele 8 la 2 și 4 la 6 după amiază ;

— în afara acestui program „va fi întotdeauna un amploiat de jurnă" pentru rezolvări curente ;

[1] *Ibidem.* Directorul poștelor din Moldova raportează ministrului de finanțe al Moldovei că instructorul poștelor Manovarda va pleca la Focșani cu diligența de sîmbătă, deoarece adresa a fost primită prea tîrziu (adresa cu nr. 4 527 din 29 noiembrie 1861, loc. cit., f. 71^r).

[2] Vezi *Ministrul de finanțe al Moldovei către directorul poștelor* din Moldova, Iași, nr. 13 923, din 14 decembrie 1861, loc. cit., f. 87^r .

[3] *Ibidem.*

[4] Vezi *Jurnal din 30 noiembrie 1861, între directorul poștelor din Țara Românească și instructorul poștelor Moldovei, în baza ordinelor miniștrilor de finanțe din ambele țări*, loc. cit., f. 88^r — 89^v , 92^r .

— să țină o condică de evidență, în care zilnic vor fi trecuți numeric caii de poștă atît ai guvernului, cît și ai antreprenorilor ;

— să controleze modul în care se fac cursele de diligențe, pentru a propune remedieri direcțiilor poștale respective ; în acest scop, se va informa și de la pasageri, cu privire la greutățile întîmpinate de aceștia din partea conducătorilor sau a amploiaților poștali ;

— să supravegheze efectuarea întocmai a ambelor trasee „atît a dilijanselor, cît și a expedițiilor de zi și la caz de întîrziere" ; se va adresa, de asemenea, direcțiilor poștale respective pentru îndreptare ;

— să țină în supraveghere grajdurile ambelor stații și să refere asupra lor direcțiilor poștale din cele două țări ;

— expedițiile poștale și gropurile să fie înaintate de organele respective expeditorului biroului poștal ; acest procedeu era folosit și înainte în Moldova, dar în Țara Românească expedițiile poștale erau înaintate prefecturii de județ ;

— să aibă supravegherea respectării orarului marșrutului diligențelor, indicîndu-se vinovatul în caz de întîrziere ;

— să controleze măsurile luate cu privire la încălzit și iluminat, verificînd modul în care antreprenorii își îndeplineau îndatoririle ;

— pentru cheltuielile de cancelarie să primească, din partea Ministerului de Finanțe al Țării Românești, 20 de lei pe lună, care se adăugau la cele prevăzute de Ministerul de Finanțe din Moldova ;

— pe cheltuiala ambelor țări să fie întocmită „o tablă", cu inscripția „Biroul poștelor Moldo-Române din Focșani" ;

— pentru ușurarea efectuării lucrărilor, după cum a făcut Moldova, Țara Românească să înființeze evidența dispozițiilor stațiilor și legăturilor de corespondență [1].

În lumina acestor măsuri de unificare, șeful stației poștale Focșani, D. Ciocîrlie — care, după cum am arătat, era titularul biroului poștal al Moldovei din Focșani — **într-un raport către directorul** poștelor din Moldova, din 20 decembrie 1861, bazat pe experiența sa, a făcut unele propuneri constructive pentru unificarea poștelor din cele două principate.

Plecînd de la faptul că unificarea definitivă a poștelor a fost stabilită pentru 1 mai 1862, șeful stației poștale Focșani recomanda următoarele măsuri provizorii, pentru perioada intermediară, care în ansamblul lor să constituie un pas spre unificare :

— liniile de diligențe pe traseul București—Focșani în antrepriză, cu începere de la 24 ianuarie 1862, să fie desființate ;

— diligențele din Iași să treacă direct la București, prin Focșani ;

— antreprenorii din Țara Românească „să dea caii pentru purtatul diligențelor", fără a pretinde plată pentru aceasta ;

— taxa pasagerilor. pentru distanța București-Focșani și invers, să se încaseze de antreprenorii din Țara Românească, iar cea cuvenită pentru distanța Iași—Focșani și invers, de cei din Moldova ;

— repararea diligențelor pe teritoriul Țării Românești să fie în sarcina antreprenorilor munteni ;

[1] *Ibidem.*

— direcția poștelor din Moldova să trimită la Focșani un număr de diligențe de rezervă, pentru a fi folosite în cazul în care cele în funcțiune s-ar defecta ;

— înțelegerea urma să se facă prin cele două direcții poștale, ale Moldovei și ale Țării Românești ;

— gropurile din Țara Românească să fie transportate de conductori din Moldova, răspunderea trecînd asupra direcției poștelor din Iași ;

— expedițiile de gropuri și corespondență oficială din Țara Românească pentru Moldova să fie ambalate special, pe localități [1].

Prin aceste măsuri propuse, care asigurau continuitatea traficului, rapiditatea și siguranța lui, erau create implicit condiții favorabile și pentru transportul corespondenței private între cele două principate [2].

Trebuie subliniată, îndeosebi, împrejurarea că măsurile prevăzute în ansamblul lor, în perioada pregătirii unificării poștale în Principatele Unite, au creat cadrul necesar introducerii și circulației mărcii poștale românești pe întreg teritoriul de stat al principatelor.

5.
ORGANIZAREA POȘTEI UNIFICATE ROMÂNEȘTI ȘI CIRCULAȚIA MĂRCII POȘTALE

În urma unirii politice, prin decretul din 30 mai 1862 [3], a fost reorganizat Ministerul de Finanțe și înființată o direcție a poștelor, cu următoarele atribuții ; supravegherea îndeplinirii obligațiilor de către antreprenori, conform clauzelor contractelor de concesiune : administrația poștei de scrisori și a diligențelor ; perceperea taxelor ; verificarea din punct de vedere contabil a întregii activități ; transmiterea rezultatului la contabilitatea generală a statului.

Unificarea poștelor din Principatele Unite a fost făcută prin decretul nr. 527, din 23 iulie 1862 [4], în cadrul măsurilor luate pentru unificarea tuturor instituțiilor și serviciilor de la București și Iași încît acestea să corespundă structurii noi a statului național român.

Prin decretul menționat, care consfințea jurnalul Consiliului de Miniștri al Principatelor Unite, din 17 iulie 1862, era prevăzută desființarea direcției poștelor din Iași pe data de 1 august 1862, după cum se preciza în art. 1 din acest act normativ : „Lucrările de administrațiune a poștelor din ambele părți ale Milcovului se vor centraliza la Direcțiunea Centrală din București".

Direcția generală a poștelor din Ministerul de Finanțe al Principatelor Unite, cu nr. 12 243, din 2 august 1862 — deci imediat după organizarea sa — a luat măsura lărgirii rețelei de distribuire a mărcilor poștale din emisiunea „Principatele Unite", ușurînd deci folosirea acestora pentru francare [1].

Noua organizare a serviciului poștal unificat a fost făcută prin Decretul nr. 615, din 7 august 1862 [2], prin care se stabilea :

— poșta de scrisori era despărțită de serviciul de diligențe, adică se reglementau separat — printr-un act normativ care îmbrățișa aspectele multiple ale traficului poștal — serviciul poștal propriu-zis și de mijloacele de transport necesare pentru efectuarea serviciului poștal [3].

— serviciul poștal monopol de stat era exercitat direct prin organe de stat ;

— transportul poștal, respectiv serviciul diligențelor, urma să fie efectuat prin antrepriză particulară ;

— lărgirea rețelei serviciului poștal în toată țara, prin înființarea de birouri poștale pe lîngă toate subprefecturile ;

— corespondența particulară expediată din sate urma să fie transportată la birourile poștale centrale de la reședința prefecturilor, ca și corespondența oficială, prin dorobanți.

Poșta rurală a fost și ea integrată în sistemul modern, fiind încredințată organelor de stat locale. Legea pentru înființarea consiliilor județene prevedea, în art. 52, pct. 11, că : „cheltuiala organizării și întreținerii unui serviciu de poștă de scrisori între capitala județului și comunele principale" era în sarcina acestor consilii.

În acest mod, marca poștală era cuprinsă într-un circuit care trecea și prin sate, răspîndirea folosirii ei devenind generală prin posibilitatea francării curente prin acest mijloc și în mediul rural.

O măsură de o importanță deosebită pentru modernizarea și buna administrare a serviciului poștal român și, totodată pentru folosirea corespunzătoare a mărcii poștale o constituie unificarea serviciului poștal cu cel telegrafic. Prin jurnalul Consiliului de Miniștri din 29 august 1864, semnat de M. Kogălniceanu, ca președinte al Consiliului, se

---

[1] Vezi *Seful stației poștale Focșani către Direcția poștelor din Moldova*, Focșani, nr. 461, din 20 decembrie 1861, loc. cit., f. 100^{r} — 100^{v}).

[2] Totodată, prin faptul că linia București-Focșani era acoperită de diligențele moldovene, care efectuau transportul direct de la Iași la București, un număr de diligențe din sistemul de deservire muntean devenind libere, puteau fi întrebuințate pe alte linii ale Țării Românești, îmbunătățind astfel traficul.

[3] Vezi *Monitorul, Jurnal oficial al Principatelor Unite*, nr. 140, din 4 iulie 1862 (§ IV, art. 10 din decret). Prin Decizia Ministerului de Finanțe al Principatelor Unite, cu nr. 7 680, din 29 aprilie 1862 „s-a înființat cîte un birou poștal în fiecare din orașele țării" (Vezi *Monitorul*, nr. 94, din 30 aprilie 1862). În scopul utilării acestor birouri, au fost făcute de Ministerul de Finanțe al Principatelor Unite, cu nr. 37, din 2 mai 1862, publicațiile necesare pentru achiziționarea prin licitație a inventarului și materialelor necesare (*Monitorul*, nr. 101, din 9 mai 1862).

[4] Vezi *Monitorul*, nr. 164, din 27 iulie 1862.

[1] Emisiunea „Principatele Unite" a fost pusă în vînzare și prin comercianți, care aveau magazine în apropierea cutiilor poștale, acestora oferindu-li-se și o remiză de 2%, în modul următor: la valoarea de 30 de parale, remiza de 2% era pentru un stoc de mărci al cărui cuantum însuma de la 75 de lei în sus; pentru valoarea de 6 parale, de la 25 de lei în sus: pentru valoarea de 3 parale, de la 12 lei în sus (vezi *Monitorul*, nr. 171, din 4 august 1862 și nr. 172, din 8 august 1862).

[2] Vezi *Monitorul*, nr. 197, din septembrie 1862.

[3] Jurnalul Consiliului de Miniștri al Principatelor Unite, privind decretul menționat, prevedea în acest sens, în art. 1: Serviciul poștei de scrisori se va osebi de îndată de acela al diligențelor".

prevede înfiinţarea unei direcţii generale a poştelor şi telegrafelor [1]. Unificarea celor două activităţi într-un organism comun, pe lîngă economii de personal şi inventar, ducea la o îmbunătăţire a traficului poştal şi la o mai mare rapiditate în transport prin folosirea telegrafului, care îngăduia de a se ţine legătura directă între staţiile de poştă, în acelaşi timp şi staţii telegrafice.

În egală măsură, un serviciu unificat telegrafo-poştal, crea posibilitatea unei afirmări cît mai grabnice a poştei româneşti în traficul poştal internaţional: „Intensele relaţiuni internaţionale de astăzi ale serviciului telegrafic" — se sublinia în jurnalul Consiliului de Miniştri menţionat — „precum şi experienţa dobîndită întru aceasta vor facilita şi deschide calea unei grabnice regulări a poştelor exterioare, felul relaţiunilor şi modul lichidării socotelilor cu staturile străine, fiind cu totul identice pentru serviciul telegrafelor şi acel al poştelor".

Pe aceeaşi linie, directorul general al telegrafelor şi poştelor, într-un raport către domnitor, din 19 noiembrie 1864, învederează rolul important al introducerii unei noi emisiuni de mărci cu efigia domnitorului, atît în ce priveşte poşta rurală, cît şi cea pe plan extern: „Pourrai-je faire la proposition de remplacer la marque actuelle des timbres poste par l'effigie de Votre Altesse; il-y-a une quantité de motifs qui plaident en faveur de cette innovation, entre autres l'établissement de la poste rurale et de la poste étrangère" [2].

Cele arătate în raportul menţionat apar concludente pe următoarele motive:

— pe plan intern, popularitatea domnitorului Cuza în mase ar fi contribuit la lărgirea circuitului poştal şi mărirea frecvenţei mărcii poştale în mediul rural;

— pe plan extern, marca cu efigia domnitorului, proprie emisiunilor din statele suverane [3], desigur că ar fi contribuit la introducerea şi folosirea mărcii poştale româneşti în traficul poştal internaţional.

Noua emisiune de mărci poştale „Cuza", prevăzută prin jurnalul Consiliului de Miniştri din 5 octombrie 1864 [4], semnat de M. Kogălniceanu, ca preşedinte de consiliu, a fost instituită prin decretul din 12 octombrie 1864 şi pusă în circulaţie la 8/20 ianuarie 1865 [5].

Legea telegrafo-poştală a fost promulgată de domnitor la 5/17 decembrie 1964, urmînd a fi pusă în aplicare de la 1 ianuarie 1865 [6].

[1] Vezi *Monitorul*, nr. 194, din 12 septembrie 1864.

[2] Vezi Raportul nr. 286/2 963, Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, ms., *Arhiva Cuza*, vol. XXXXX, f. 288[r] [Aş putea face propunerea de a înlocui imaginea actuală a mărcilor poştale prin efigia alteţei voastre; există o mulţime de motive care pledează în favoarea acestei inovaţii, între altele înfiinţarea poştei rurale şi a poştei cu străinătatea].

[3] Vezi mai sus, p. 15.

[4] Vezi *Monitorul* nr. 231 din 16/28 octombrie 1864.

[5] Pentru această emisiune, vezi I. Plăcinţeanu, V. Bobeica, E. Konya, *Emisiunea Alexandru I. Cuza*, în „Filatelia", an VII (1958), nr. 1, p. 1—4.

[6] Vezi *Monitorul*, nr. 181, din 16/28 decembrie 1864; pentru cadrul istoric vezi *Istoria României*, vol. IV, p. 388. Pentru alte aspecte ale problemei, vezi L. Boicu, *Introducerea telegrafiei în Moldova. Contribuţii la cunoaşterea ocupaţiei austriece din 1854—1857 a Principatelor Române*, în „Studii şi cercetări ştiinţifice", Iaşi, Istorie, an VIII (1957), nr. 2, p. 279—302.

Legea menţionată confirmă şi defineşte, în titlul I, monopolul de stat în această materie. Art. 1 prevede expres că: „statul îşi rezervă dreptul sau monopolul telegrafo-poştale, care consistă în transmiterea de comunicaţiuni prin firul electric şi transportul de obiecte şi persoane prin poşte".

În ce priveşte transportul corespondenţei se subliniază „transportul scrisorilor, afară de cazurile excepţionale, relatate mai jos", fiind dată şi definiţia scrisorii în sensul legii: „Ca scrisoare se înţelege orice împărtăşire sau încunoştiinţare, scrise sau tipărite, închise sau sigilate şi adresate către persoane absinte din locul de unde se expediază".

Cazurile de excepţare menţionate erau următoarele:

— situaţia în care „corespondenţa emanează de la una şi aceeaşi persoană către familia sa, sau către corespondentul său"; în acelaşi fel „se poate aduce şi răspunsul de întoarcere";

— transportul de scrisori este permis oricui, „cînd acestea sînt destinate pentru locul unde nu există comunicaţie poştală";

— se permitea „transportul de scrisori în cuprinsul unui oraş sau comună (loco transport)"; se prevedea că înfiinţarea unui serviciu pentru primirea corespondenţei contra plata unor taxe se subordonează autorizaţiei care urmează a fi dată în acest scop, de guvern.

Transportul de scrisori prin încălcarea dispoziţiilor menţionate este sancţionat cu o amendă de 10 pînă la 20 de lei pentru fiecare scrisoare. Erau scutite de plata transportului următoarele categorii de corespondenţe: corespondenţa domnitorului şi a cancelariei sale, atît cu autorităţile, cît şi cu particularii; corespondenţa miniştrilor; corespondenţa senatorilor şi deputaţilor, în tot timpul sesiunii; corespondenţele oficiale între autorităţi; corespondenţa oficială a agenţilor sau a consulilor acreditaţi pe lîngă guvern, adresată de asemenea autorităţilor.

Pentru o bună şi regulată îndeplinire a serviciului poştal, această lege prevedea obligativitatea pentru antreprenori să execute întocmai clauzele prevăzute în contractul de transport, dispunînd sancţionarea lor în caz de încălcare, cu: amendă fixă şi progresivă, decăderea din dreptul de a efectua transporturi, precum şi plata integrală a daunelor pricinuite [1].

Regulamentul de aplicare a legii telegrafo-poştale, pus în aplicare în aceeaşi zi cu legea, prevedea normele şi taxele de efectuare a transportului şi de înmînare a corespondenţei.

Dispoziţiile principale ale regulamentului erau următoarele: francarea scrisorilor a devenit obligatorie la prezentare, fiind desfiinţată modalitatea porto; scrisorile nefrancate — în total sau în parte — erau taxate la destinaţie cu contravaloarea transportului, la care se adăuga o majorare de 10 parale, de fiecare 15 grame sau fracţiune; taxa pentru scrisorile loco a fost stabilită la 5 parale; scrisorile pentru orice localitate de pe teritoriul ţării, la o taxă de 20 de parale pentru fiecare 15 grame greutate sau fracţiune din aceasta; pentru presă — foile tipărite puse sub bandă — cîte 2 parale, de fiecare 15 grame;

[1] Transportul trimiterilor poştale care cădeau în sarcina antreprenorului, şi neefectuat de el, va fi făcut în contul său de organele poştale „cu orice mijloc şi preţ vor găsi".

pentru scrisorile recomandate se percepea o taxă suplimentară de 20 de parale de trimitere, iar în cazul în care se cerea şi adeverinţă de primire, încă o taxă de 20 de parale ; era prevăzut şi un regim special pentru scrisorile de valoare [1]. Perceperea taxelor pentru transportul corespondenţei urma să se facă prin mărci poştale din emisiunea „Cuza" [2].

Modernizarea poştelor române a constituit un temei puternic, care completa temeiul principal al suveranităţii de stat, în importanta problemă a intrării României în mod direct în traficul poştal internaţional, în urma desfiinţării poştelor străine de pe teritoriul naţional [3].

6.

MĂSURI ÎN VEDEREA DESFIINŢĂRII FOŞTELOR STRĂINE DE PE TERITORIUL ROMÂN

Formarea şi consolidarea statului naţional unitar al României a deschis noi posibilităţi pentru desfiinţarea poştelor străine de pe teritoriul de stat, în sensul că serviciul poştal internaţional să treacă în competenţa exclusivă a autorităţilor poştale româneşti. Într-adevăr, transportul de corespondenţă şi mesagerii între statul român şi străinătate era exercitat numai de poştele străine, care funcţionau sub forma unor servicii anexe la consulatele respective.

Existenţa unor organe poştale străine pe teritoriul românesc, în condiţiile în care acestea erau organizate, reprezenta o încălcare a suveranităţii de stat a României, aceste organe fiind similare, în mare măsură, cu jurisdicţia consulară [4]. Dacă poştele străine au putut beneficia de o anumită toleranţă în trecut, pe considerentul unor servicii aduse traficului poştal internaţional, nu mai erau cu nimic compatibile cu noua organizare modernă a României. Trebuia ca aceste organisme străine pe teritoriul român, care continuau să îndeplinească atribuţii proprii statului român, să fie neîntîrziat desfiinţate [5].

[1] Prin scrisori de valoare erau înţelese acelea care conţineau: hîrtie monedă, poliţe, obligaţiuni, mandate etc; la acestea se percepea şi taxa de valoare, care era pentru fiecare de 500 de lei, după criteriul distanţei calculate în ore: 1—15 ore, 10 parale; 15—30 de ore, 20 de parale; 30—45 de ore, 30 de parale; 45—60 de ore, 1 leu; 60—80 de ore, 1,10 lei; pentru orice distanţă, 1,20 lei.

[2] Vezi mai sus, p. 48.

[3] În jurnalul Consiliului de Miniştri, din 8/20 aprilie 1865, aprobat de domnitor, erau folosite în acest scop următoarele considerente principale: „Avînd în vedere legea poştală şi telegrafică, prin care se interzice oricui, fără excepţie, de a transporta scrisori, grupuri etc., pe căile acelea unde statul are înfiinţate asemenea servicii; avînd în vedere că, prin funcţiunea [funcţionarea] poştei internaţionale, ce este în întreaga posesiune a corespondenţelor pentru şi în afara ţării, se aduce o călcare acestei legi; considerînd datoria ce avem a păstra intactă asemenea lege, consimţită în puterea Statutului de la 2 mai, recunoscut de toate puterile garante ...". În consecinţă, se dispunea efectuarea serviciilor poştale internaţionale, de poşta română, de la 1 mai 1866, în condiţii cu caracter tranzitoriu, pînă la reglementarea problemei prin convenţii poştale (Vezi *Monitorul*, nr. 80, din 14/26 aprilie 1865; vezi şi mai jos, pentru convenţiile bilaterale, p. 62).

[4] Cf. Pentru jurisdicţia consulară, vezi *Istoria României*, vol. IV, p. 333—334.

[5] *Expunerea situaţiei României de la încheierea Corpurilor legiuitoare, Anul 1865*, Bucureşti, Imprimeria Statului, 1866, p. 22—23.

Ministrul de afaceri externe al României, Alexandru Papadopol Calimach, referindu-se la poştele străine, atesta în 1865 [1] că „ele constituiau în România un stat străin în statul românesc şi lipseau ţara de un venit însemnat" [2].

În scopul lichidării serviciilor poştale străine, România, reprezentată prin directorul general al poştelor, a început negocieri cu Austria şi Rusia, în vederea încheierii unor convenţii poştale bilaterale [3].

Ministrul de afaceri externe român din acea perioadă relatează în această privinţă : „La sfîrşitul anului 1865, cînd guvernul lui Vodă Cuza da sama camerelor despre activitatea sa pe acel an, el zicea : „Un ce anormal în ţara noastră este serviciul poştal exercitat de agenţii puterilor limitrofe (...). Acest serviciu, de nu s-au îndeplinit pînă acum de administraţiunea noastră, a fost pretextul străinilor că serviciul poştal al ţării nu înfăţişa destulă soliditate în organizarea sa. Toate măsurile s-au luat spre completarea şi dezvoltarea acestui important serviciu şi astăzi sîntem în ajun de a încheia o convenţiune cu statele limitrofe, după care apoi serviciul poştal internaţional se va face de către administraţiunea noastră" [4].

Negocierile dintre guvernul român şi cel austriac, privind desfiinţarea serviciului poştal austriac pe teritoriul român, se caracterizează, într-o primă etapă, printr-un succes de principiu al tezei române. Guvernul de la Viena, dînd curs cererilor formulate de guvernul romîn, l-a împuternicit pe agentul său diplomatic la Bucureşti să facă, prin nota din 10 iunie 1865, următoarea declaraţie : „Austria este gata să desfiinţeze instituţiile sale poştale, astfel cum ele există astăzi în Principatele Unite" [5].

Nota menţionată [6] învederează de la început că, fără să pună în discuţie pregătirea funcţionarilor poştei române, nu pot totuşi fi trecute cu vederea greutăţile pe care aceasta le va avea de întîmpinat la începutul activităţii ei, cu prilejul preluării serviciului poştal interna-

[1] Cf. D. Berindei, *Guvernele lui Alexandru Ioan Cuza (1859—1866). Lista de miniştri*, în „Revista Arhivelor", serie nouă, Bucureşti, an I (1958) nr. 1, p. 234—256.

[2] Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, ms. rom. nr. 864, f. 429^r (Alexandru Papadopol Calimach, *Amintiri şi istorie, 1853—1888*).

[3] Pentru negocieri cu Austria, directorul general al poştelor s-a deplasat la Viena. În acest sens: „M. Librecht envoyé à Vienne, pour négocier une convention postale..." [Dl. Librecht trimis la Viena pentru a negocia o convenţie poştală ..."] (*Cabinet domnesc către agentul diplomatic al Principatelor Unite la Constantinopol*, Bucureşti, 7 mai 1865, Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România , ms., *Arhiva Cuza*, vol. VI, f. 266^r). De asemenea, acesta a avut întrevederi în acelaşi scop cu baronul Offenberg, agentul diplomatic al Rusiei, acreditat la Bucureşti: „Librecht a vu Mr. Le Baron de Offenberg au sujet d'une convention postale" [Librecht a văzut pe Dl. Baron de Offenberg cu privire la o convenţie poştală], loc. cit. (*Cabinet domnesc către agentul diplomatic al Principatelor Unite la Constantinopol, Bucureşti*, 3/15 noiembrie 1865, loc. cit., f. 327^r).

[4] Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, *ms. rom., nr. 864*, f. 430^r r; *Expunerea situaţiei României de la încheierea Corpurilor legiuitoare, anul 1865*, loc. cit.

[5] *Nota agentului diplomatic al Austriei la Bucureşti, către ministrul afacerilor externe al României, nr. 7 558*, Bucureşti, 10 iunie 1865 (copie), Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, ms. *Arhiva Cuza*, vol. XXXXIII, f. 262^r .

[6] Pentru textul notei, vezi *Anexa V*.

țional. În acest scop, se arată că propria experiență a administrației poștale austriece dovedește cît de mult serviciul menționat are nevoie de un personal bine instruit și cunoscător în materie.

Argumentul folosit a avut drept scop să scoată în evidență necesitatea acceptării de către partea română a unui regim tranzitoriu. Nota arată astfel că : „în consecință, ar părea util de a pregăti trecerea instituțiilor poștale austriece la instituțiile domnești [1] și de a preveni inconvenientele care nu vor întîrzia a se produce printr-o trecere prea bruscă" [2].

Încheierea unui acord româno-austriac privind traficul poștal apare ca necesară — se arată în continuare — și prin poziția geografică a celor două țări, deoarece în lipsa acestuia „i-ar fi poate imposibil guvernului domnesc de a stabili comunicații regulate cu restul Europei și de a asigura bunul mers al serviciului internațional" [3]. În scopul de a veni în întîmpinarea acestui acord și pentru a ușura încheierea lui, agentul diplomatic al Austriei la București subliniază că a fost însărcinat să propună unele puncte, care urmau să stea la baza înțelegerii între cele două guverne.

Cele cinci puncte ale propunerii austriece aveau următorul conținut :

1. Guvernul austriac va suprima toate liniile poștale de pe teritoriul român. În viitor, România va avea grija de a stabili cursele poștale pentru traficul internațional. Se precizează că stabilirea curselor necesare se va face prin convenția care se va încheia.

2. Guvernul austriac își lua obligația, de asemenea, de a desființa toate birourile de poștă de pe teritoriul român. În mod provizoriu, vor fi menținute organe ale administrației sale, la București, Iași, Brăila, Galați și Giurgiu, sub denumirea de „expediții poștale consulare".

3. Aceste servicii tranzitorii vor avea unica sarcină de a servi ca intermediar pentru corespondența cu străinătatea. Ele nu vor avea, în consecință, calitatea de a primi de la public scrisori sau alte trimiteri și nici de a le remite acestuia. Relațiile cu publicul vor fi exclusiv în competența birourilor poștale românești.

4. Referitor la regimul traficului poștal internațional între Austria și România, se propunea o reglementare specială : în ce privește traficul din Austria spre România, administrația poștelor române va primi la frontieră pachetele destinate teritoriului românesc. Acestea vor fi trimise la „expedițiile poștale consulare", cu sediul în cele cinci orașe menționate, însărcinate numai de a examina și rectifica, acolo unde este cazul, cărțile poștale care însoțesc în mod obișnuit trimiterile. După aceea, toate trimiterile vor fi restituite birourilor poștale românești care vor efectua distribuirea corespondenței. În ce privește traficul din România spre Austria, scrisorile și pachetele avînd ca destinație teritoriul austriac sau în tranzit prin Austria vor fi predate de expeditorii de pe teritoriul român, birourilor poștale românești, care

[1] În sensul de „instituții ale României".
[2] *Ibidem*, f. 262*v*.
[3] *Ibidem*.

le vor trimite mai întîi la una din „expedițiile poștale consulare" menționate ; apoi, după ce vor fi întocmite aci foile de drum folosite de oficiile din Austria, corespondența și pachetele urmează a fi restituite birourilor poștale românești, în atribuția cărora se găsește obligația de a le expedia la frontieră.

5. Administrația austriacă își asuma toate cheltuielile prilejuite de întreținerea „expedițiilor poștale consulare", întregul beneficiu al traficului poștal aparținînd fără distincție organelor poștale românești [1].

Propunerea austriacă prevedea deci, în esență : desființarea liniilor poștale și a oficiilor poștale austriece de pe teritoriul român ; păstrarea, cu caracter tranzitoriu, a unor „expediții poștale consulare". în cinci localități principale din principate, cu scopul de a „intermedia" traficul poștal internațional cu Austria sau cu tranzit prin Austria, în scopul ușurării lui, aceste organe neavînd sub nici o formă contacte cu publicul în circuitul poștal ; cheltuielile necesitate de întreținerea acestor „expediții" cădeau exclusiv în sarcina Austriei, care le-a înființat ; instituirea noului regim poștal urma să fie făcută pe calea încheierii unei convenții internaționale între cele două state.

Explicația dată de nota austriacă, și anume că „expedițiile poștale consulare" ar avea ca unic scop să contribuie la inițierea progresivă a personalului poștal român în diferitele ramuri ale serviciului poștal internațional, cît și pentru a garanta mersul său regulat, nu apare suficientă. În fond, Austria încerca, pe această cale indirectă, să-și mențină un control asupra traficului poștal extern al principatelor, îndeosebi asupra celui cu statele din Europa centrală și apuseană, care cereau tranzitul pe teritoriul ei. Analizînd nota austriacă în cadrul ei istoric, trebuie să reținem că, în conjunctura politică din acel moment. Austria s-a găsit în situația de a nu se putea opune direct punctului de vedere român, corespunzător noilor atribute de suveranitate cucerite de România, și a acceptat principiul desființării serviciului poștal austriac ; calea aleasă a fost aceea a tratativelor propuse de statul român, urmînd a se încheia o convenție internațională avînd drept obiect consemnarea înțelegerii între cele două state.

La crearea climatului necesar încheierii unei convenții poștale a contribuit încheierea conventiilor telegrafice ale Principatelor Române cu Austria la 22 mai 1865 [2], cu Rusia la 14 decembrie 1865 [3] și cu Serbia la 18 decembrie 1865 [4]. De asemenea, țara noastră și-a întărit prestigiul pe plan extern, prin adeziunea dată la Convenția telegrafică de la Paris din 17 mai 1865 [5], deschisă numai statelor suverane [6].

[1] *Ibidem*, f. 263*r* — 265*r* .
[2] *Monitorul oficial*, nr. 272, din 9 decembrie 1865.
[3] Idem, nr. 281, din 19 decembrie 1865.
[4] Idem, nr. 282, din 21 decembrie 1865.
[5] *Archives Diplomatiques*, vol. I, Paris, 1866, p. 17—18.
[6] *Nota agenției și consulatului generale allu Franciei sub numerulu 635 din 27 iuliu (8 augustu) 1865*, în lucrarea lui M. Mitilineu, *Collecțiune de tratatele și convențiunile Romaniei cu puterile străine*.... București, Noua typographie a laboratorilor români, 1874, p. 120.

În aceste condiții, încheierea unor convenții poștale între România și statele care întrețineau servicii poștale pe teritoriul său, în vederea desființării acestora, ca incompatibile cu noua situație a statului român, nu mai putea întîrzia.

III.
INTRAREA MĂRCII POȘTALE ROMÂNEȘTI ÎN CIRCUITUL FILATELIC INTERNAȚIONAL

Începutul celei de-a doua părți a secolului al XIX-lea marchează un interes din ce în ce mai mare pentru activitatea filatelică. Marca poștală începe să fie prezentă în presă [1], sînt organizate expoziții filatelice [2] și este editat primul catalog filatelic [3]. Interesul pentru emisiunile de mărci poștale românești a fost manifestat încă din această perioadă.

Unele aspecte ale acestei probleme sînt legate de inițierea și efectuarea schimburilor de mărci poștale între administrațiile poștale ale diferitelor țări și de începuturile de solicitare a emisiunilor poștale românești din partea colecționarilor străini.

1.
SCHIMBURI DE MĂRCI POȘTALE ÎNTRE DIRECȚIA GENERALĂ A POȘTELOR ROMÂNE ȘI ADMINISTRAȚIILE POȘTALE DIN ALTE STATE

Încă din perioada menționată, administrații poștale ale statelor europene au solicitat Direcției generale a poștelor din Principatele Unite specimene din toate emisiunile românești apărute și puse în circulație, trimițînd la rîndul lor emisiunile proprii. Aceste schimburi de emisiuni poștale se încadrau într-o acțiune mai largă de colaborare între administrațiile poștale, în scopul de a-și cunoaște reciproc activitatea și de a contribui, și pe această cale, la îmbunătățirea atît a modului de prezentare a mărcilor poștale, cît și a traficului poștal în general.

Menționăm astfel ca semnificativ schimbul de corespondență dintre „Postmaster General" [Șeful serviciului poștal] al Angliei și directorul general al poștelor din Principatele Unite. Primul, prin adresa din 23 decembrie 1863, după ce în prealabil arăta că „este foarte dornic să obțină o descriere completă a mărcilor poștale emise în alte țări,

[1] Ziarul „Times" [Timpul] a început să publice anunțuri filatelice în 1853, iar la 15 decembrie 1862 a văzut lumina tiparului, la Liverpool, prima revistă consacrată filateliei „The Monthly Advertiser" [Informația lunară].

[2] Orașul Bruxelles a găzduit astfel, în 1852, prima expoziție filatelică, fiind urmată apoi de altele, în principalele centre europene.

[3] Tipărit în anul 1852, în Franța.

de la data primei lor introduceri în fiecare țară și pînă în prezent", solicita să i se remită „cîte cinci exemplare cu descrierea mărcilor poștale care au fost și sînt în curs în Valahia" (în înțelesul de Principatele Unite), urmînd să remită în schimb poștei române „specimene din diferitele varietăți de mărci poștale în uz în Regatul Unit".

Directorul general al poștelor din Principatele Unite a dat curs acestei cereri și, prin adresa nr. 6 393, din 24 februarie 1864, a trimis conducerii serviciului poștal britanic cinci serii complete din emisiunea „Principatele Unite" [1]. Trebuie menționat că nu au fost trimise decît mărcile emisiunii în circulație în acel timp, nu și cele anterioare (cele două emisiuni „Moldova—1858"), deși și acestea fuseseră implicit cerute, fără să rezulte din corespondență și motivul care a dus la această măsură.

O contribuție la problema schimburilor de emisiuni de mărci poștale dintre Direcția generală a poștelor Principatelor Unite și administrațiile poștale corespunzătoare din alte state o constituie o corespondență inedită a directorului general al poștelor Italiei, Felix Carotti, din Torino, de la 9 iunie 1865 :

> „J'ai l'honneur de vous remercier, Mr. le Directeur Général, des timbres que vous avez bien voulu m'adresser le 15 mai dernier. Tout en regrettant que la 1-re emission n'y soit pas comprise, je ne suis pas moins reconnaissant à Votre obligeant envoi et si plus tard l'occasion fait decouvrir quelque serie, je ne doute pas que Vous aurez l'amabilité de m'en garder quelqu'exemplaire même obliteré. Charmé que les timbres que j'ai eu l'honneur de vous offrir soient recevoit [2] agréables, je me hate à les completer avec les inclus, et je n'aimerai pas mieu que de savoir qu'ils on été de quelque utilité à la prochaine modification dont vous me faites part.
>
> Inutile de vous dire que ce sera avec le plus grand intérêt que je recevrai les nouveaux types et surtout les essais qui ne manqueront pas, avant que la fabrication soit ordonée, et enfin que j'y verrai avec plaisir joints d'autres exemplaires des anciens timbres, et autres mobiles ou administratifs en usage" [3].

Din conținutul corespondenței menționate, rezultă că a avut loc, la 15 mai 1865, o remitere de emisiuni poștale romînești, care însă nu

[1] Pentru textul integral al acestei corespondențe și explicații corespunzătoare, vezi T.M., *Schimburi de mărci în trecut*, în „Filatelia", an XIII (1964), nr. 11, p. 6; originalul corespondenței, la *Arhivele Statului București*, Obștescul control, dos. nr. 10 099/1864.

[2] Forma veche, în loc de „reçus".

[3] Vezi Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, ms. *Arhiva Cuza*, Vol. XIII, f. 95*r* [„Domnule Director General, am onoarea să vă mulțumesc pentru mărcile pe care ați binevoit să mi le trimiteți la 15 mai trecut. Regretînd că prima emisiune nu a fost cuprinsă în acestea, nu vă sînt mai puțin recunoscător pentru atenta Dvs. trimitere și, dacă mai tîrziu întîmplarea va face să descoperiți vreo serie, nu mă îndoiesc că veți avea amabilitatea de a-mi opri vreun exemplar, fie chiar obliterat. Sînt încîntat că mărcile, pe care am avut onoarea să vi le ofer, v-au făcut plăcere, și mă grăbesc să le completez cu cele pe care vi le anexez și nu doresc decît să știu că v-au fost de vreun folos pentru viitoarea modificare despre care m-ați încunoștiințat. Inutil să vă spun cu cît de mare interes voi primi noile tipuri și mai ales eseurile pe care nu le veți omite , înainte ca fabricarea să fie ordonată și în sfîrșit și că voi constata cu plăcere incluse la acestea și alte exemplare de mărci poștale vechi, cît și altele mobile și administrative în folosință".]

cuprindeau și prima emisiune, iar la rîndul său Direcția generală a poștelor din Principatele Unite a primit serii de mărci poștale italiene.

Într-o interpretare strictă a textului, prin „prima emisiune" trebuie înțeleasă emisiunea „cap de bour" (Moldova) din iulie 1858, încît ar rezulta, în consecință, că a doua emisiune „cap de bour" (Moldova), din noiembrie 1858, a fost primită de administrația poștelor italiene.

Ținînd însă seama de împrejurarea că emisiunile de mărci poștale „Moldova" nu erau cunoscute încă suficient pe plan extern, aceste schimburi între administrațiile poștale ale diferitelor state urmărind tocmai o informare cît mai completă în această privință, este posibil ca Directorul general al poștelor din Italia să fi făcut o confuzie, considerînd că n-a existat decît o singură emisiune „Moldova", care nu i-a fost trimisă.

Apare însă evidentă împrejurarea că emisiunile „cap de bour" (Moldova) prezentau un interes crescînd pe plan extern, încît Directorul general al poștelor din Italia, față de imposibilitatea de a primi serii complete și neobliterate din aceste emisiuni, solicită cu perseverență chiar și numai unele exemplare obliterate.

Se menține ca demn de reținut și aspectul subliniat în corespondență și anume : directorul general al poștelor din Italia a trimis în anexă și unele emisiuni de mărci poștale italiene, care urmau să servească și ca model pentru modificări în emisiunile românești, după cum arătase chiar directorul general al poștelor din Principatele Unite, desigur, într-o corespondență anterioară ; sub forma unui schimb de experiență, la rîndul său, șeful poștelor italiene solicita noile tipuri de mărci românești, și îndeosebi eseurile, înainte de trecerea lor în fabricație.

2.
ASPECTE CARE SE DESPRIND CU PRIVIRE LA SOARTA PRIMELOR EMISIUNI „MOLDOVA—1858"

Din cele arătate, se desprind elemente care urmează a fi ținute în seamă în ce privește stabilirea faptului dacă, în acel moment, administrația poștală din principate era în situația de a avea la dispoziție mărci din emisiunile „Moldova-1858", în legătură cu care directorul general al poștelor din Italia arăta că se consideră obligat dacă îi vor fi trimise, în cazul în care „ocazia va face să fie descoperită vreo serie".

Într-adevăr, mărcile poștale din aceste emisiuni, care fuseseră retrase încă din 1859, nu mai puteau avea capacitate de francare și valoarea lor era numai scriptică și documentară.

În aceste condiții, se conturează două ipoteze :

a) directorul general al poștelor din Principatele Unite a neglijat să trimită mărci din primele emisiuni administrațiilor poștale din Anglia și Italia, deși era în situația de a o putea face, iar reciprocitatea trimiterilor — el primind alte emisiuni în schimb — precum și simpla curtoazie îl obligau nemijlocit să iasă din pasivitate ; probabilitatea acestei ipoteze este într-o anumită măsură redusă de faptul că a fost întreținută o corespondență susținută între administrațiile poștale ale

Principatelor Unite și Italia, schimburile de emisiuni poștale au fost repetate și s-a insistat în mod special în ce privește trimiterea emisiunilor „Moldova" la Torino ;

b) în cea de-a doua ipoteză, netrimiterea primelor emisiuni ar putea fi explicată prin faptul că Direcția generală a poștelor din Principatele Unite nu se găsea în situația de a o putea face, neavîndu-le la dispoziție [1].

Din analiza acestor ipoteze, cea de-a doua apare mai logică. Desigur, însă, că proba indirectă pe care o formează corespondența analizată nu este de natură să ducă la concluzii categorice, ea dînd numai indicații prețioase ce pot fi completate cu cercetări ulterioare.

3.
ÎNCEPUTURILE DE SOLICITARE A EMISIUNILOR POȘTALE ROMÂNEȘTI DE CĂTRE FILATELIȘTII STRĂINI

Primele emisiuni de mărci poștale românești s-au impus treptat atenției mișcării filatelice europene. De remarcat că, încă din perioada de început a filateliei, mărcile românești au atras atenția colecționarilor. Menționăm, în acest sens, o corespondență edificatoare din Paris, 25 august 1863, adresată de arheologul J. Gérard, domnitorului Al. I. Cuza :

> „J'ai l'honneur de solliciter de Votre Excellence la collection en double des timbres de Votre Principauté. Les principaux gouvernements on acquiessé à mon demande ; j'espère que Votre Bienveillance ma fera l'honneur de me satisfaire" [2].

Emisiunile de mărci poștale clasice românești au prezentat din ce în ce mai mare interes în filatelia mondială, încît astăzi exemplarele „cap de bour" constituie piese de valoare ale marilor colecții de mărci poștale.

---

[1] În privința soartei primelor emisiuni „cap de bour" din iulie și noiembrie 1858, părerile apar controversate: a) mărcile în stare degradată ar fi fost arse după 1870, din ordinul Direcției generale a poștelor (vezi G. Minescu, *Prima emisiune a timbrelor poștale în Moldova, cap de zimbru rotunde*, în „Filatelia", 1939, nr. 3); b) întreaga cantitate de mărci a fost distrusă cu ocazia transportului acesteia împreună cu arhiva de la Iași la București, diligența în care erau încărcate răsturnîndu-se în rîul Buzău. Vezi G. Brunel, *Les timbres du Royaume de Roumanie* (*Moldo-Valachie-Roumanie*) [*Mărcile regatului României* (*Moldo-Valahia-România*] Paris, 1913; c) mărcile din prima emisiune „Moldova—1858" au fost distruse la Iași, după scoaterea lor din circulație și deci înainte de a se pune problema transportului lor la București; cea de-a doua emisiune „Moldova-1858" ar fi fost transportată la București, iar despre aceasta s-a vorbit că ar fi fost arsă din dispoziția conducerii poștelor (vezi J. Wertheimer-Ghika, *Documentele Poștei Române*, vol. I, *Cartea mărcilor cap de bour*, București, 1944, p. 137—139). Teza că emisiunile „Moldova 1858" au fost distruse, a fost adoptată și în unele cercetări mai recente (cf. V. Tebeica, *Primele mărci poștale românești*, p. 63—64).

[2] Vezi Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, secția manuscrise, *Arhiva Cuza*, vol. XI, f. 203^r [Am onoarea de a solicita de la excelența Voastră colecția în dublu exemplar a mărcilor principatului Vostru. Principalele guverne au consimțit la cererea mea; sper că bunăvoința voastră îmi va face onoarea de a răspunde dorinței mele].

B.

România și traficul poștal internațional (Condițiile introducerii și afirmării mărcii poștale românești pe plan internațional)

Una din problemele care prezintă aspecte deosebit de interesante atît pentru istoria poștelor române, cît și pentru filatelia din țara noastră, o constituie fără îndoială aceea privind procesul intrării României în traficul poștal internațional, modul în care poșta română și-a dezvoltat relațiile pe plan extern, pînă la reglementarea care este astăzi în vigoare.

Am subliniat de la început interesul prefilatelic și filatelic al problemei enunțate, exprimat prin aceea că, în acest mod, sînt cercetate implicit condițiile intrării mărcilor poștale românești în circuitul internațional, precum și rolul și caracterul folosirii mărcilor poștale străine pe teritoriul român.

Cercetarea scoate în evidență condițiile introducerii și afirmării mărcii poștale românești pe plan internațional.

Această cercetare este axată pe patru aspecte principale :

— traficul poștal internațional din Principatele române și poștele străine ;

— România și tratatele poștale bilaterale ;

— România și Uniunea poștală universală ;

— România și organizarea internațională a filateliei.

Am fost îndemnați la efectuarea acestei cercetări și de împrejurarea că, deși ea este necesară unei înțelegeri mai complete a procesului complex al apariției și condițiilor de dezvoltare a relațiilor poștale internaționale ale României, cît și a filateliei românești, această problemă nu a constituit pînă acum obiectul unui studiu cu caracter monografic.

I.

ÎNCEPUTURILE TRAFICULUI POȘTAL INTERNAȚIONAL ROMÂN. SISTEMUL CONVENȚIILOR BILATERALE

1.

CADRUL GENERAL AL INTRĂRII SERVICIULUI POȘTAL ROMÂN ÎN TRAFICUL INTRENAȚIONAL

Acest cadru îl constituie — în mod necesar — formele în care a fost inițiat și dezvoltat serviciul poștal european.

În condițiile social-economice și politice ale Europei de la începutul secolului al XVI-lea, s-a concretizat prima formă a poștei internaționale. Începuturile acesteia se identifică în serviciul poștal instituit de împăratul german Frederic al III-lea în partea a doua a secolului al XV-lea și pus în serviciul conducerii de stat. Sub conducerea familiei de Taxis, beneficiară a privilegiului poștal imperial, poșta și-a lărgit sfera, cuprinzînd statele Austriei, Germaniei, Italiei, Franței și Spaniei [1].

Adoptarea reformei lui Rowland Hill și introducerea mărcii poștale adezive în Anglia (1840) au contribuit în mod substanțial la unificarea pe plan intern și, totodată, au ieftinit tarifele pentru transportul corespondenței [2]. În 1847, în plină perioadă de asimilare a principiilor noului sistem, situația în principalele state era următoarea : în Anglia, taxa unică de 10 centime ; în Austria, două zone de 34 de centime ; în Franța, 11 zone de 43 de centime ; în Prusia, opt zone de 24 de centime ; în Rusia, taxa unică de 27 de centime ; în Sardinia, șapte zone de 34 de centime ; în Statele Unite ale Americii, trei zone de 29 de centime. În ceea ce privește însă regimul traficului internațional al poștei, a rămas să fie reglementat ca și mai înainte de o diversitate de norme, care îi îngreunau în mod deosebit funcționarea.

Țările române au fost de asemenea cuprinse în sistemul traficului internațional al poștei, în condițiile specifice din acea perioadă. Cu caracterul unor repere, care să contribuie la marcarea evoluției traficului poștal internațional pe teritoriul Moldovei și al Țării Românești, indicăm unele elemente caracteristice.

Într-un indicator din 1819 al curselor poștale în Europa sînt menționate traseele pe distanțele : Iași—București ; între Principatele române și Rusia, Austria, Turcia și Serbia, cu legături către Varșovia, Viena, Praga și Brün [3].

---

[1] *L'Union Postale Universelle. La fondation et son développement. Mémoire publié par le Bureau international à l'occasion du 50e anniversaire de l'Union (1874—1924)* [Uniunea poștală universală . Înființarea și dezvoltarea sa. Memoriu publicat de Biroul internațional cu prilejul celei de-a 50-a aniversări a uniunii (1874—1924)] <Berna, 1924> p. 5—6.

[2] *Ibidem*, p. 6, nota 4.

[3] Cursa poștală între Iași și București avea următorul traseu: Iași-Vaslui-Bîrlad-Focșani-Rîmnicu Sărat-Buzău-București. Existau două trasee care stabileau legătura între Moldova și Rusia: a) Iași-Chișinău-Odesa-Nicolaev; b) Iași-Moghilev-Kiev-Smolensk, cu legături

Două decenii mai tîrziu, situația rețelei poștale sublinia rolul important al poștelor austriacă și rusă pentru traficul internațional. Astfel, în 1842, rețelele poștale rusă și austriacă din Țara Românească erau următoarele :

a) poșta rusească : plecarea din București pentru Moldova și Rusia o dată pe săptămînă (marți), iar pentru Constantinopol la 15 zile ; sosirea la București, din Moldova și Rusia săptămînal (sîmbăta), iar de la Constantinopol la 1 și 15 ale fiecărei luni ;

b) poșta austriacă : plecarea din București de două ori pe săptămînă (luni și vineri) pentru „statele Austriei, Germaniei, Italiei, Franței și Engliterei" ; sosirea în București, din direcția țărilor menționate, tot de două ori pe săptămînă (marți și sîmbătă) [1].

La mijlocul secolului trecut, transportul corespondenței pentru străinătate al Principatelor române reflecta și interesele crescînde ale marilor puteri pentru sud-estul european. Pe apă, corespondența era transportată direct de compania austriacă „Lloyd", care folosea vase cu abur ; vara, în fiecare vineri, o navă ajungea la Galați, prin Varna, Tulcea, Brăila ; de aici, cursa era continuată, o dată la 15 zile, pînă la Viena, prin Belgrad și Budapesta, iar la trei zile, la Constantinopol.

Pe o cale indirectă, puteau fi folosite : pacheboturile cu abur ale poștei franceze, care organizaseră în acea perioadă numai două linii prin Marea Mediterană, încît nu avea legătură directă cu principatele ; pacheboturile cu abur ale poștei ruse, care aveau itinerarul Constantinopol—Odesa de trei ori pe lună (la 4 ; 14 și 24 ale lunii), revenind apoi la Constantinopol (la 1 ; 12 ; 22 și 30 ale lunii) ; compania engleză de vapoare cu abur, care deservea linia Gibraltar—Constantinopol, prin Malta, Smirna, Dardanele, Galipoli, cu întoarcerea pe același traseu [2].

Pe uscat, traseele erau deservite de curieri, cu plecarea din Constantinopol în fiecare săptămînă : un curier pe linia Adrianopol la Galați; al doilea la Vidin ; al treilea, prin Filipoli, la Monastir ; al patrulea, de la Constantinopol la Viena, prin Belgrad, purtător al corespondenței spre și din Anglia, Franța, Spania, Italia, Germania ; al cincilea, Constantinopol—Petersburg (la 15 zile), trecînd prin principate. Întoarcerea se făcea pe același itinerar [3].

spre Moscova și Petersburg. Între Moldova și Austria era următorul traseu: Iași-Botoșani-Dorohoi-Herța-Cernăuți-Sniatin-Lemberg, de unde se putea face în continuare legătura cu Varșovia, Viena, Praga, Brün. În ce privește Țara Românească, avea două trasee pentru legătura cu Austria ; a) București-Găești-Pitești-Curtea de Argeș-Cîineni-Turnu Roșu-Sibiu-Turda-Cluj-Pesta, cu continuarea legăturii spre Viena, Brün și Praga ; b) București-Bacău-Slatina-Balș-Craiova-Orșova-Mehadia-Caransebeș-Lugoj-Timișoara, cu legături spre Pesta, Viena, Brün și Praga. Legătura cu Serbia era făcută pe linia București-Craiova (pînă la această localitate fiind urmat traseul al doilea cu Austria). Între Țara Românească și Turcia erau două trasee: a) București-Giurgiu-Rusciuk-Șumla-Dobrolii-Adrianopol-Constantinopol; b) București-Sibiu-Pesta (primul traseu cu Austria)-Belgrad-Niș-Sofia-Filipoli-Adrianopol Constantinopol. Vezi I. G. Siegmeyer, *Indicator al curselor poștale în Europa—1819*, citat de C. Minescu, *Istoria poștelor române*, București, 1916, p. 137—139.

[1] *Anuarul Principatului Țării Românești*, 1842.

[2] *Almanach de l'Empire Ottoman pour l'année 1850* [Almanahul Imperiului otoman, 1850], Constantinopol, 1850, p. 101—103.

[3] *Ibidem*, p. 101.

Prin convenții poștale bilaterale între state, s-a ajuns mai tîrziu la o anumită reglementare a condițiilor funcționării poștei internaționale, dar fără să poată fi eliminate principalele dificultăți.

Astfel, în perioada cuprinsă între mijlocul secolului al XIX-lea și încheierea primei convenții poștale multilaterale (1874), au fost încheiate de majoritatea statelor convenții poștale bilaterale, dintre care menționăm :

— convenția poștală între Franța și Spania, semnată la 5 august 1859 ; convenția poștală între Confederația Germaniei de Nord și Țările de Jos, semnată la Berlin, la 1 septembrie 1868 ; convenția poștală între Italia și Portugalia, semnată la Lisabona, la 2 aprilie 1870 convenția poștală între Germania și Spania, semnată la Berlin, la 19 aprilie 1872 ; convenția poștală între Austro-Ungaria și Germania, semnată la Berlin, la 7 mai 1872 ; convenția poștală între Germania și Portugalia, semnată la Berlin, la 9 mai 1872 ; convenția poștală între Belgia și Rusia, semnată la Petersburg, la 15 iunie 1872 ; convenția poștală între Rusia și Țările de Jos, semnată la Petersburg, la 29 iunie 1872 ; convenția poștală între Rusia și Danemarca, semnată la Petersburg, la 7 iulie 1872 ; convenția poștală între Franța și Rusia, semnată la Petersburg, la 1 noiembrie 1872 [1]; convențiile poștale încheiate de România vor fi indicate și analizate ulterior.

Împrejurarea că aceste convenții poștale cu caracter bilateral reprezentau, prin însăși structura lor, reglementări limitate la două state, făceau ca ele să nu poată exprima un sistem uniform. În consecință, a rămas în vigoare o mare varietate în ce privește taxele, progresivitatea lor (adică creșterea lor proporțională în funcție de anumiți factori), unitatea de greutate, cît și dificultăți de calcul. Astfel, Germania și Austria aveau „zolloth", ca unitate de greutate, Anglia și Statele Unite ale Americii, „once", iar Franța, Belgia, Italia și Spania, gramul. De asemenea, în ce privește progresivitatea legată de greutate, în Germania și Austria ea mergea din „loth" în „loth", în Anglia și Statele Unite ale Americii ea se calcula din jumătate în jumătate de „once", în Franța, la intervale de 10 grame, în Belgia și Italia, după două criterii, la 10 grame sau la 15 grame, iar în Spania, la 7,5 grame [2].

Desigur că, și sub această formă restrînsă, reglementarea internațională a traficului poștal prin convenții bilaterale a reprezentat un succes, anunțînd intervenirea într-un timp apropiat, a unei reglementări internaționale mari largi, cu caracter uniform, care să cuprindă nemijlocit cea mai mare parte a globului.

În acest regim al traficului internațional, o scrisoare care — pentru a ajunge la destinație — urma să treacă sub formă de tranzit prin mai multe țări, trebuia să fie taxată în funcție de diferitele unități și diferiți coeficienți de progresivitate ai greutății, deoarece această taxă era

[1] Vezi *Archives diplomatiques*, vol. I, 1874, p. 15—25; idem, vol. IV, Paris, 1874, p.11—25; *ibidem*, p. 193—199; idem, vol. II, Paris, 1875, p. 208—215; *ibidem*, p. 215—222; *ibidem*, p. 235—241; *ibidem*, p. 279—284; *ibidem*, p. 284—290; *ibidem*, p. 290—296; *ibidem*, p. 296—301.

[2] Vezi *L'Union Postale Universelle. La Fondation et son développement*, p. 7.

formată în general din : taxa internă a țării de expediție, taxa internă a țării de destinație și, după caz, taxa fiecărei țări de tranzit și taxa de transport maritim [1].

Interesul și necesitatea organizării unui sistem, care să corespundă traficului poștal în creștere progresivă, a determinat și sub acest aspect încheierea de către România a convențiilor poștale bilaterale. Astfel, pe anul 1868, totalul venitului realizat de serviciul poștal român a fost de 532 379,67 lei, iar pe anul 1869, de 1 267 271,24 lei, deci acest venit a crescut într-un an cu 734 491,77 lei, depășind dublul anului anterior [2].

În ordine cronologică, România a încheiat următoarele convenții bilaterale :

— convenția din 24 iulie 1868 cu Austro-Ungaria ;

— convenția din 24 iulie/6 august 1868 cu Confederația Germaniei de Nord ;

— convenția poștală din 27 octombrie/8 noiembrie 1871 cu Serbia ;

— convenția poștală din 17 februarie/1 martie 1873 cu Rusia.

Convențiile poștale încheiate de România cu Austro-Ungaria și Rusia au dus la desființarea regimului poștelor străine ale acestor state pe teritoriul român.

Convenția poștală încheiată cu Confederația Germaniei de Nord a constituit o completare a sistemului poștal extern al României cu țările apusene, organizat prin convenția cu Austro-Ungaria.

Convenția poștală româno-sîrbă a apărut necesară ca o consecință a raporturilor speciale dintre aceste două state, legate prin numeroase interese, și care luptau în aceeași măsură împotriva suzeranității otomane, pentru cucerirea independenței de stat.

În general, aceste convenții poștale bilaterale se refereau la același complex de probleme — așa cum se va vedea în continuare — legate de stabilirea unei reglementări noi, pe baze convenționale, a traficului poștal internațional.

[1] O scrisoare expediată din Germ nia pent u Roma, circulînd în tranzit, urma să plătească: prin Elveția, 68 pfennig; prin Elveția, Genova și mai departe, folosind pacheboturile ranceze, 90 pfennig; prin Austria (traseu pe uscat sau prin Triest) 48 pfennig; prin Franța 75 pfennig. Pe aceeași linie, taxa unei scrisori recomandate de 20 grame greutate, pe distanțele Berlin-Roma, era astfel calculată: port german, 2 × 30 pfennig = 60 pfennig; port străin, 3 × 55 pfennig = 1,65 mărci; regimul de recomandată germană = 20 pfennig ; regimul de recomandată străină = 1,65 mărci; total = 4,10 mărci. Tarifele pentru scrisori expediate din Europa pentru America și Australia erau deosebit de ridicate și variau în funcție de trasee. Transportul unei scrisori din Germania pînă în Peru, pe linia Hamburg, costa 100 pfennig pentru fiecare 15 grame; cu tranzit prin Anglia sau Franța, taxa era de 120 pfennig, pentru fiecare 15 grame (*ibidem*, p. 7—8 și 14).

[2] Vezi *Tabloul venitului telegrafo-poștal în anul 1869*; *Statistica depeșelor private prezentate în România în anul 1869 și statistica depeșelor de stat prezentate în România în anul 1869* (Corespondență internă și internațională), în *Buletinul Telegrafo-Poștale. Jurnal Oficial*, I (1870), nr. 9, p. 142—144; *Tabloul de corespondențele poștale preschimbate cu Franța de la 15 februarie la 15 martie 1873*: scrisori expediate (francate și nefrancate) 6 062 de bucăți; scrisori recomandate expediate —596; scrisori sosite (francate și nefrancate) —5 961 de bucăți; scrisori recomandate sosite — 142 de bucăți (idem, an V (1874), nr. 1, p. 15).

2.
CONVENȚIA POȘTALĂ DINTRE ROMÂNIA ȘI AUSTRO-UNGARIA (1868)

Convenția poștală încheiată la Viena între România și Austro-Ungaria, la 24 iulie 1868 [1], menționează în preambul că are de scop „reglementarea serviciului corespondenței între statele respective", marcînd astfel de la început noul caracter al relațiilor româno-austriece în această materie, și anume de la stat la stat. În perspectiva acestei prevederi, valabile vor fi considerate numai prevederile acordului intervenit, sistemul anterior al poștei austriece, așa cum funcționa pînă atunci pe teritoriul român, fiind implicit abolit.

Convenția arată că, între cele două state, va avea loc un schimb periodic și regulat de scrisori, probe de mărfuri și imprimate de orice natură, precum și articole ale poștei grele (Fahrpost). Referitor la aceste obiecte, textul mai aduce precizarea că ele trebuie să fie originare dintr-unul din statele contractante, iar în ce privește tranzitul să provină din țări pentru care administrațiile contractante servesc sau vor putea servi în acest scop [2].

Schimbul arătat se va efectua prin intermediul serviciilor afectate în acest scop de cele două țări, pe traseele prevăzute în acord [3], sau prin cele asupra înființării cărora se vor înțelege ulterior. De asemenea, prin înțelegere comună între administrațiile poștale respective, se va stabili, în funcție de necesități, atît numărul, cît și organizarea serviciilor de poștă.

În ce privește sarcina cheltuielilor transportului, s-a stabilit regula ca acestea să fie în sarcina administrației poștale a fiecărei țări, pentru serviciul prestat pe teritoriul propriu, cu unele precizări pentru cazuri speciale. În situația în care administrațiile contractante vor trata cu același antreprenor pentru transportul trimiterilor poștale între birourile de frontieră atît la dus, cît și la întors, atunci cheltuielile vor fi calculate în funcție de distanța străbătută pe teritoriile statelor respective și proporțional cu aceasta [4].

[1] Convenția menționată are 48 de articole; ea a fost semnată din partea Austro-Ungariei de M. Gerway, consilier în ministerul ungar al agriculturii, industriei și comerțului, director al poștelor Ungariei și de Fr. Pilhal, consilier în ministerul austro-ungar al comerțului, iar din partea română, de Ioan I. Fălcoianu, director general al poștelor și telegrafelor României. Pentru textul Convenției, vezi M. Mitilineu, *Colecțiune de Tratatele și Convențiunile României*, p. 188—202.

[2] Art. 1, partea finală.

[3] Punctele de trecere stabilite în convenție erau următoarele: Mihăileni; între Suceava și Fălticeni; la Adjud, prin Filipesci; între Brașov și București prin Predeal; între Sibiu și Rîmnic, prin Turnu Roșu și Cîineni; între Orșova și Turnu-Severin, prin Vîrciorova; între porturile Dunării, prin mijloacele de care dispuneau sau puteau dispune administrațiile contractante, pentru efectuarea schimbului trimiterilor poștale: între aceste porturi; cu interiorul țărilor contractante; cu Turcia și porturile Levantului.

[4] Pentru cheltuielile transportului pe Dunăre, sînt definite două situații: transportul în lungul fluviului, pînă la Orșova, cheltuielile incumbînd Austro-Ungariei, iar în aval de această localitate, ele trecînd în sarcina României; pentru trecerea fluviului între porturi opuse (Giurgiu și Rusciuk, Calafat și Vidin etc.) „prin alte mijloace decît prin batelurile cu vapoare", cheltuielile vor fi repartizate în mod egal între administrațiile contractante.

Expedițiile se vor face prin poșta de scrisori și prin poșta grea. Poșta de scrisori va transporta fără valoare declarată probele de mărfuri, ziarele și imprimatele de orice natură. Greutatea trimiterilor pentru care este folosită poșta de scrisori este limitată la cel mult 15 loți, corespunzător cu 250 de grame. Poșta grea are în sfera ei de activitate : scrisorile cu declarație de valoare, gropurile cu bani și pachetele (colete) cu sau fără declarație de valoare.

Francarea corespondenței este stabilită în mod diferit : pentru scrisorile ordinare (adică nerecomandate) și fără valoare declarată și pentru cele recomandate. Transportul scrisorilor ordinare va putea fi plătit în funcție de voința expeditorilor, fie de aceștia, fie de destinatari.

Taxele poștale ale tarifului curent au fost stabilite în modul următor : taxe percepute de organele poștale austro-ungare : pentru fiecare scrisoare simplă francată, adresată unei localități din Principatele Unite, de 10 kreutzer (creițari); pentru fiecare scrisoare simplă nefrancată sosită din Principatele Unite, de 20 kreutzer ; taxe percepute de organele poștale românești pentru fiecare scrisoare simplă francată destinată teritoriului austro-ungar, de 25 de bani ; iar pentru fiecare scrisoare simplă nefrancată, sosită din Austro-Ungaria, de 50 de bani.

Convenția prevede un regim tarifar special prin derogare de la cel arătat, pentru schimbul de scrisori dintre Principatele Unite și teritoriile limitrofe sub stăpînire austro-ungară [1] și anume : 5 kreutzer (respectiv 15 bani) în caz de francare și 10 kreutzer (respectiv 25 de bani) în caz de nefrancare. Desigur că această dispoziție a fost corespunzătoare intereselor românești, ieftinind corespondența între românii locuind de o parte și de alta a Carpaților.

Criteriul greutății corespondenței era aplicat în modul următor : scrisoare simplă era considerată aceea a cărei greutate nu trecea peste un lot, dacă expedierea se făcea în Austro-Ungaria, sau de 15 grame, dacă aceasta se producea în România. În situația în care scrisoarea cîntărea mai mult, atunci din lot în lot, respectiv din 15 în 15 grame, se adăuga la taxa inițială, devenită taxă de bază, cîte un plus, egal cu taxa de bază.

Raporturile financiare între administrațiile poștale din Austro-Ungaria și România, în ce privește împărțirea încasărilor rezultate din taxele poștale, urmau să fie rezolvate astfel : administrațiile poștale din Austro-Ungaria [2] vor plăti administrațiilor poștale din România 4 kreutzer pentru scrisorile francate și 8 kreutzer pentru scrisorile nefrancate ; administrația poștelor din România va plăti administrațiilor poștale din Austro-Ungaria 6 kreutzer (15 bani) pentru scrisorile francate și 12 kreutzer (30 de bani) pentru scrisorile nefrancate și expediate din România ; aceste cuantumuri sînt prevăzute pentru cazul unei scrisori simple, la care se va adăuga, proporțional, plusul corespunzător măririi taxei de bază, în funcție de greutatea corespondenței ; taxele reduse menționate mai sus vor rămîne în totalitatea lor în profitul administrației poștale care le-a perceput.

Pentru scrisorile recomandate era prevăzut un regim deosebit de cel al scrisorilor denumite ordinare. Cel mai caracteristic aspect constă în faptul că scrisorile recomandate circulau numai între cele două state contractante, pentru care Austro-Ungaria și România puteau asigura tranzitul.

Trăsăturile caracteristice, care stabileau regimul de trimitere recomandată, erau următoarele : taxa de transport pentru scrisorile recomandate trebuia achitată anticipat și integral, adică costul pînă la destinație ; taxa pentru o scrisoare recomandată se compunea din taxa pentru o scrisoare simplă ordinară, la care se adăuga taxa fixă suplimentară de 10 kreutzer sau 25 kreutzer, după caz, această taxă rămînînd în beneficiul statului oficiului poștal expeditor ; erau considerate că au statutul de scrisori recomandate probele de mărfuri și imprimatele de orice natură, trimise recomandat de o țară contractantă, celeilalte ; scrisorile recomandate nu puteau avea declarație de valoare ; expeditorul oricărei trimiteri recomandate putea cere, în momentul depunerii, să i se comunice prin aviz primirea ei de către destinatar, pentru prestarea acestui serviciu percepîndu-se anticipat o nouă taxă fixă de 10 kreutzer sau de 25 kreutzer, după caz, taxă care de asemenea rămînea în beneficiul statului oficiului poștal expeditor ; foile de reclamație în ce privește modul în care a fost manipulată trimiterea poștală, dacă nu s-a plătit taxa pentru aviz de primire, urmau să fie francate cu cuantumul acestei taxe, adică cu 10 kreutzer, respectiv 25 kreutzer, sumă care rămînea în beneficiul statului al cărui oficiu a perceput-o ; dacă reclamația a fost determinată din vina poștei, reclamantul era în drept să ceară restituirea taxei arătate ; în situația în care un obiect trimis recomandat dintr-un stat contractant în celălalt se pierdea din culpa unui salariat al poștei, administrația respectivă, pe teritoriul căreia s-a produs paguba, urma să plătească expeditorului o indemnitate de 20 fiorini (50 de lei), această desdăunare făcîndu-se în timp de nouă luni de la depunerea reclamației, numai dacă aceasta a fost depusă în termen de șase luni de la predarea trimiterii în cauză la oficiul poștal.

Pentru corespondența poștală recomandată a fost prevăzută și posibilitatea remiterilor „expres", adică în condiții de mai mare celeritate. În acest scop, în momentul depunerii scrisorii recomandate, se va plăti o taxă fixă de 15 kreutzer, respectiv 40 de bani, care revenea întreagă biroului poștal ce efectua expediția : se menționează că scrisorile „expres" nu erau primite decît pentru localitățile care aveau birouri poștale.

[1] Art. 11 prevede: „Prin excepțiune la dispozițiunile articolului precedent, taxa simplă a scrisorilor originare din Principatele Unite, destinate pentru Bucovina, pentru districtele Bistrița și Neszad, pentru districtele limitrofe pînă la rîul Mureș și partea fruntariei militare limitrofe cu Principatele Unite pînă la Moldova Nouă și viceversa va fi redusă".

[2] Austro-Ungaria era formată din Imperiul austriac și regatul ungar, organizate sub forma unei uniuni reale de state, avînd fiecare administrația sa poștală proprie.

Un regim poştal similar cu al scrisorilor a fost prevăzut pentru probele de mărfuri şi imprimate de toate categoriile [1], francarea fiind făcută în baza aceloraşi criterii [2].

Convenţia asigura o reglementare expresă a traficului poştal cu străinătatea : trimiterile care aveau destinaţia sau locul de expediţie în statele germane şi marele ducat de Luxemburg beneficiau în toate privinţele de acelaşi regim cu cel aplicabil relaţiilor dintre administraţiile contractante ; cu privire la corespondenţa cu destinaţia sau locul de expediţie în statele străine, administraţiile poştale ale statelor contractante îşi vor plăti reciproc taxele prevăzute prin convenţii ; administraţiile poştelor din Austro-Ungaria vor plăti administraţiei poştelor din Principatele Unite, pentru corespondenţele francate, expediate din state străine cu destinaţia Principatele Unite, cote din taxe, ca şi în cazul traficului între statele contractante ; în aceleaşi condiţii financiare va fi efectuat şi transportul corespondenţei nefrancate originare din Principatele Unite şi cu destinatari în statele străine.

Convenţia conţinea şi norme speciale pentru traficul poştal internaţional între oficiile poştale române şi cele austro-ungare, cu sediul în Turcia :

— traficul internaţional în zonă limitată : Calafat—Vidin ; Giurgiu—Rusciuk ; Călăraşi—Cernavodă [3] ;

— traficul internaţional între localităţi din interiorul României şi cele din zona limitrofă (Vidin, Rusciuk, Cernavodă [4]) ;

— traficul internaţional între România şi regiunile sub stăpînire turcă de pe ţărmurile Mării Negre şi din Turcia europeană — cu excepţia Albaniei şi a insulei Candia „Creat" — şi unde se găsesc instalate birouri poştale austriece [5] ;

[1] Referitor la probele de mărfuri, se arată că expedierea lor este condiţionată de îndeplinirea condiţiilor din legile vamale ale ţărilor respective. În ce priveşte imprimatele, în regimul acestora sînt cuprinse: ziarele, publicaţiile periodice, cărţile legate sau broşate, broşurile, notele muzicale, cataloagele, prospectele, anunţurile, toate acestea indiferent de mijlocul de multiplicare (tipărire, litografiere etc.); paginile pentru facerea corecturilor („épreuves"), inclusiv manuscrisele care se raportează la ele.

[2] Taxa poştală urma a fi plătită pînă la destinaţie, şi anume: 2 kreutzer, respectiv 5 bani, pentru 2 1/2 loţi, respectiv 40 de grame, sau fracţiune din această greutate. Această taxă se va împărţi între administraţiile poştale ale statelor contractante în modul următor: din cinci bani, reveneau Austro-Ungariei trei bani şi Principatelor Unite doi bani. În acest caz, se menţionau de asemenea prevederile speciale pentru traficul din regiunile limitrofe menţionate mai sus, în sensul că aceste taxe poştale rămîneau în totalitatea lor în beneficiul administraţiei care le-a perceput.

[3] Tariful poştal prevăzut era următorul: taxa pentru o scrisoare simplă francată era de 5 kreutzer, respectiv 15 bani; pentru o scrisoare simplă nefrancată, 10 kreutzer, respectiv 25 de bani; pentru probe şi imprimate, 2 kreutzer, respectiv 5 bani (pentru 2 1/2 loţi, sau 40 de grame); aceste taxe rămîneau în beneficiul administraţiei poştale care le-a perceput.

[4] Tariful poştal prevedea: pentru o scrisoare simplă nefrancată, 10 kreutzer, respectiv 25 de bani; pentru o scrisoare simplă nefrancată, 20 kreutzer, respectiv 50 de bani; pentru probe şi imprimate, 2 kreutzer, respectiv 5 bani (pentru 2 1/2 loţi sau 40 de grame). Aceste taxe urmau să fie împărţite în următoarea proporţie: 3/4 în beneficiul administraţiei poştale române şi 1/4 în cel al administraţiilor poştale austro-ungare.

[5] Tariful poştal menţiona: pentru o scrisoare simplă francată, 15 kreutzer, respectiv 40 de bani; pentru o scrisoare simplă nefrancată, 25 kreutzer, respectiv 60 de bani; pentru probe şi imprimate, 4 kreutzer, respectiv 10 bani (pentru 2 1/2 loţi, sau 40 de grame). Taxele încasate se împărţeau în modul următor: administraţiile poştelor austro-ungare aveau dreptul la: 10 kreutzer pentru o scrisoare simplă francată, 15 kreutzer pentru o scrisoare simplă nefrancată; 3 kreutzer pentru probe şi imprimate (la 2 1/2 loţi sau 40 de grame). Restul din taxele percepute constituia dreptul administraţiei poştale române.

— traficul internaţional între România şi teritoriile turceşti din Asia, Africa (Egipt), Albania şi insula Candia [1].

Convenţia prevede, în art. 23, o dispoziţie importantă referitor la modalitatea de plată a transportului : „Francarea corespondenţelor de orice natură se va putea efectua în ţările contractante prin timbrele poştale respective". În consecinţă, trimiterile poştale originare din România vor fi francate pentru traficul poştal internaţional cu mărci româneşti folosite în traficul intern ; de asemenea, pe linia unei reciprocităţi, trimiterile poştale originare din Austro-Ungaria cu destinaţia România urmau a fi francate, după caz, cu mărci din Austria, respectiv din Ungaria.

Acest text al convenţiei constituie baza legală a *intrării mărcii poştale româneşti în circuitul poştei internaţionale.*

Privitor la francarea insuficientă cu mărci poştale, convenţia prevedea următoarele : cînd valoarea mărcilor poştale de pe o scrisoare sau trimiteri „sub bandă" (ziare, periodice etc.) va fi inferioară taxei tarifare, această scrisoare se va considera ca nefrancată şi va fi transportată în aceste condiţii ; din taxa de porto se va scade valoarea mărcilor poştale care se găsesc pe scrisoare.

Referitor la transportul ziarelor, se prevedea că birourile poştale ale administraţiilor contractante vor face abonamente şi îşi iau sarcina expediţiei tuturor ziarelor atît a celor apărute în statele contractante, cît şi a celor apărute în ale ţări [2].

Convenţia mai reglementa : corespondenţa internaţională oficială ; corespondenţa eronat adresată sau greşit manipulată, răspunderea pentru pierderea trimiterilor, procedura şi termenele pentru desdăunări, trimiterea prin ştafete ; modalităţile de rezolvare a aspectelor financiare isvorîte din aplicarea acestui act internaţional.

În executarea acestei convenţii poştale, care urma să intre în vigoare la 1 ianuarie 1869, Austro-Ungaria şi Principatele Unite au întocmit un Regulament de poştă, la 29 decembrie 1868 [3], care a prevăzut în amănunt modul de funcţionare a traficului poştal.

În cadrul dispoziţiilor referitoare la exploatarea şi schimburile poştale internaţionale, regulamentul prevedea punctele de frontieră prin

[1] Tariful poştal prevedea: taxa pentru o scrisoare simplă francată de 20 kreutzer, respectiv 50 de bani; pentru o scrisoare simplă nefrancată, 30 kreutzer, respectiv 70 de bani; pentru probe şi imprimate, 4 kreutzer, respectiv 10 bani (pentru 2 1/2 loţi, sau 40 de grame). Din aceste taxe, administraţiile poştelor austro-ungare aveau dreptul la: 15 kreutzer pentru o scrisoare simplă francată; 20 kreutzer pentru o scrisoare simplă nefrancată; 3 kreutzer pentru probe şi imprimate (pentru 2 1/2 loţi sau 40 de grame). Restul din taxe revenea administraţiei poştale române.

[2] Taxa care se percepea pentru acest serviciu, era de 25 % din preţul net al ziarului şi se împărţea îm mod egal între cele două administraţii poştale: pe an, minimul acestei taxe revenea la 80 kreutzer (2 lei noi).

[3] N. Mitilineu, op. cit. p. 204 — 226. Acest regulament a fost semnat la Pesta (Budapesta), din partea Austro-Ungariei, de M. Gervay şi Fr. Pilhal, iar din partea română, de Radu Ionescu.

care se efectua trecerea. Administrația poștelor române avea în sarcina sa următoarele puncte : pe uscat, între Suceava și Fălticeni ; spre Adjud; între Brașov și București, prin Timișul de Sus ; între Sibiu și Rîmnic, prin Turnu Roșu ; între Orșova și Turnu Severin, prin Vîrciorova. Administrațiile poștelor austro-ungare avea următoarele puncte : pe uscat, spre Mihăileni, iar pe apă pe traseul Orșova—Galați, cît și între Calafat și Vidin, între Giurgiu și Rusciuc, între Galați și Tulcea. În ce privește orarul serviciilor de poștă exista legătura zilnică între București și Brașov, apoi la Mihăileni, la Orșova și Turnu Severin ; de patru ori pe săptămînă între Rîmnic și Sibiu ; de trei ori pe săptămînă, între Suceava și Fălticeni și spre Adjud ; de cinci ori pe săptămînă vara și de trei ori pe săptămînă iarna între Giurgiu și Rusciuc ; de trei ori pe săptămînă, vara și de două ori iarna, între Calafat și Vidin ; de două ori pe săptămînă și o dată iarna între Galați și Tulcea.

România a respectat cu rigurozitate prevederile reglementării internaționale a serviciului poștal conținut de convenția poștală bilaterală încheiată cu Austro-Ungaria. Normele interne în materia traficului poștal au fost date numai în limita competenței proprii a fiecărei părți contractante. Astfel, în „Instrucțiuni pentru punerea în aplicațiune a Regulamentului pentru fixarea taxelor poștale în România" (aprobat prin Înaltul decret nr. 1 296 din 7/19 septembrie 1870), se arată următoarele : „Noua tarifă internă pentru corespondențe nu are nici o înrîurire asupra taxelor de cari sînt pasibile schimburile internaționale ale poștei de scrisori. Însă tabloul de distanțe și tarifele pentru greutate și valoare transcrise pe cele 4 pagini nenumerotate care urmează pe cele 8 ale tarifei Austro-Ungare nr. 2 și instrucțiunile relative la primirea și expedierea obiectelor de mesagerii nu se vor mai aplica ca taxe cuvenite României pentru serviciul internațional ; de la 3/15 octombrie 1870, noul tablou de distanțe, calculat în linie dreaptă, ca și noua tarifă a mesageriilor care statornicește taxele după greutate sau după valoare, urmează a fi aplicate obiectelor de mesagerii din și pentru străinătate, întocmai ca acelor interne. Cît pentru taxele a se aplica sau a se percepe pentru contul administrațiunilor străine, birourile române vor urma a consulta tablourile de distanțe și tarifele internaționale care sînt în vigoare la 1 aprilie 1869" (în : B. *Serviciul internațional,* art. 66) [1].

Pe această linie, pentru respectarea strictă a prevederilor actului internațional [2], a fost amînată intrarea în vigoare a legii de fixare a taxelor telegrafo-poștale din februarie 1871. Jurnalul Consiliului de Miniștri al României din 18 martie 1871 prevedea, alături de alte motivări, dispozițiile art. IX din lege și anume că „obiectele de mesagerii fără valoare să nu se poată expedia decît francate", sînt contrarii art. 32 din Convenția poștală încheiată cu Austro-Ungaria și în consecință punerea în aplicare nu poate fi făcută ; în această situație, Austro-

[1] *Buletinul Telegrafo-Poștale*, an I (1870) nr. 12 și 13, p.178-179.

[2] *Decretul* nr. 560 din 18 martie 1871, în *Buletinul Telegrafo-Poștale*, an II (1871) nr. 1, 2 și 3, p. 2. Legea a fost votată de Adunarea deputaților la 12 februarie 1870, de Senat la 28 februarie 1870 și promulgată prin Decretul nr. 204 din 4 februarie 1871.

Ungaria a fost de acord implicit cu prevederile noului tarif românesc, ministrul său de comerț cerînd numai „de a se amîna aplicarea acestei legi pînă la 1 mai viitor", nefiind timp suficient pentru a se imprima și distribui mai înainte de această dată tariful menționat [1].

Creșterea rolului României în traficul poștal internațional, intervenită în urma convenției poștale cu Austro-Ungaria, se reflectă în lărgirea și înmulțirea legăturilor sale poștale, cu numeroase state de pe toate continentele. Astfel, în 1871, România avea, printre altele, legături poștale cu : Statele Unite ale Americii [2] ; posesiunile engleze din America de Nord [3] ; state ale Americii centrale și de Sud [4], regiunea Mării Caraibilor [5], posesiunile engleze din Indii și China [6], Australia [7] și Africa [8].

3.
CONVENȚIA POȘTALĂ DINTRE ROMÂNIA ȘI CONFEDERAȚIA GERMANIEI DE NORD (1868)

În scopul de a lărgi cadrul traficului poștal internațional, România a încheiat și o convenție poștală bilaterală cu Confederația Germaniei de Nord (Berlin — 24 iulie 1868 și București, 6 august 1868) [9].

Convenția prevedea natura schimburilor poștale între cele două state contractante și tranzitul ; apoi definea obiectul transporturilor de

[1] *Ibidem*, p. 1.

[2] Francarea în România: prin Ostenda 60 de bani, din care 20 kreutzer bonificare cuvenită poștei austro-ungare; prin Bremen sau Hamburg, 50 de bani, din care 15 kreutzer bonificarea, ca mai sus. Calculul este făcut pentru o scrisoare ordinară (porto simplu de 15 grame). Vezi *Buletinul Telegrafo-Poștale*, an II (1871), nr. 4, p. 11.

[3] În condițiile arătate mai sus, pentru Canada, Noul Brunswick, Noua Scoție, insula prințului Eduard, francarea în România era de 75 de bani, din care 25 kreutzer bonificarea, cu Terra Nova și Insulele Falkland, de 95 de bani, din care 34 kreutzer bonificarea (*Ibidem*).

[4] Pentru Costa-Rica, Noua Grenada, Guatemala, Nicaragua și Venezuela francarea era de 1,60 lei, din care bonificarea 59 kreutzer; pentru Bolivia, Chile, Ecuador, Guatemala, Peru, San-Salvador, francarea era de 2,20 lei, din care 84 kreutzer bonificarea (*Ibidem* p. 11-12).

[5] Pentru Insulele Bermunde și posesiunile engleze ale Indiilor occidentale (Bahama, Barbade, Dominique, Grenada, Jamaica, Montserat, St. Ghristophe, St. Lucie, St. Vincent, Tabego, Tortola, Trinidad, insulele Turques, Guiana Britanică etc.), Cuba, Porto-Rico, St. Domingo, St. Jean, St. Thomas, posesiunile olandeze din Indiile Occidentale, St. Martin, St. Eustaque, Columbia britanică, insula Vancouver, francarea era de 1,60 lei; din aceștia, bonificarea reprezenta 59 kreutzer (*Ibidem*, p. 12).

[6] Via Anglia, francarea era de 1,60 lei, din care bonificarea reprezenta 59 kreutzer (*Ibidem*).

[7] Via Anglia sau via insulele Hawai, francarea era de 1,60 lei, din care bonificarea reprezenta 59 kreutzer (*Ibidem*).

[8] Pentru insulele Ascension, St. Elena, Capul Bunei Speranțe, Victoria, francarea era de 1,60 lei, din care bonificarea 59 kreutzer; pentru Senegambia britanică, Coasta de aur, Liberia, Siera Leone și celelalte localități de pe coasta occidentală a Africii, în afară de Senegambia franceză, francarea era de 95 de bani, din care bonificarea 34 kreutzer; pentru Tunis, francarea era de 70 de bani, din care bonificarea 23 kreutzer (*Ibidem*, p. 11).

[9] Convenția a fost semnată pentru partea română, de Ioan I. Fălcoianu, iar pentru Confederația Germaniei de Nord, de V. Philipsborn. Vezi N. Mitilineu, op. cit., p. 179 — 188.

efectuat [1], taxa scrisorilor [2] și a ziarelor, a imprimatelor și a probelor de mărfuri [3], scrisorile recomandate și cele exprese [4] și modul de împărțire a taxelor percepute.

Convenția stabilea următoarea împărțire a taxelor percepute între cele două administrații poștale. Administrația poștelor române primea taxe pentru : scrisori francate expediate de pe teritoriul unuia din cele două state contractante, 10 bani ; scrisori nefrancate, expediate în aceleași condiții, 20 de bani ; ziare, imprimate, probe de mărfuri expediate ca mai sus, 4 bani. Restul din taxe se cuveneau administrației poștale a Confederației Germaniei de Nord. Aceste taxe au fost prevăzute pentru un port simplu ; împărțirea trebuia să se facă în aceleași proporții și în cazul în care greutatea era mai mare. Taxele pentru recomandare, recipisa de primire și expres rămîneau în totalitatea lor administrației al cărei oficiu poștal le-a încasat.

În ce privește tranzitul, convenția menționa că acesta va fi efectuat prin intermediul administrațiilor poștale ale Austro-Ungariei. Taxele de tranzit cuvenite Austro-Ungariei urmau a fi plătite în următoarele cote : 2/5 de administrația poștelor române și 3/5 de cea a poștelor germane.

Subliniem ca semnificativ textul art. 11, al. 1 din convenție, care prevedea expres folosirea mărcilor poștale : „Stă în voința fiecărui expeditor a se servi pentru francarea corespondențelor de orice natură de timbre poștale emise de administrația punctului de plecare". Celelalte prevederi ale convenției sînt bazate în general pe aceleași reglementări, care au fost adoptate de România în cadrul celorlalte convenții bilaterale încheiate, așa încît nu mai este necesar de a insista asupra lor. Menționăm din această categorie procedura pentru reclamații, abonamente de ziare, efectuarea tranzitului și măsuri de executare.

Pentru intrarea în vigoare a convenției a fost fixată data de 1 ianuarie 1869. În Regulamentul de executare a convenției (1869) [5] sînt

[1] Schimbul reciproc cuprindea· scrisorile ordinare; ziarele și alte imprimate; probele de mărfuri; obiectele de corespondență trimise expres; obiectele recomandate: mandatele de poștă. Greutatea maximă a trimiterilor a fost stabilită la 15 loți, respectiv 250 de grame (exceptate fiind mandatele).

[2] Scrisorile francate urmau a fi taxate astfel· cele expediate din România, 25 de bani; cele nefrancate din Confederația Germaniei de Nord — 2 groși, iar expediate din România — 4 groși; cele expediate din Confederația Germaniei de Nord, 50 de bani. Scrisori simple erau considerate acelea a căror greutate nu depășea 15 grame; peste această limită se va mai plăti un port pentru fiecare greutate de 15 grame sau o fracțiune din aceasta.

[3] Pentru aceste trimiteri, au fost stabilite următoarele taxe: pentru cele expediate din Confederația Germaniei de Nord, 3/4 groși; iar pentru cele expediate din România, 10 bani. Tariful menționat se referea la trimiteri pînă la 40 de grame.

[4] Pentru recomandate urma să se plătească o taxă fixă suplimentară de 25 de bani, respectiv 2 groși, francarea fiind obligatorie. Aceleași tarife erau prevăzute și pentru plata cuvenită serviciului de confirmare de primire. Taxele pentru trimiterile expres au fost stabilite de două categorii: pentru remiteri de efectuat în localitatea biroului poștal de sosire, 30 de bani în România și 2 1/2 groși în confederație: pentru remiteri în afara localității respective, taxa care urma să se fixeze de fiecare administrație poștală de destinație.

[5] Regulamentul a fost semnat la Berlin la 13 februarie 1869 și la București la 10 aprilie 1869. Vezi N. Mitilineu, op. cit., p. 226 — 239.

indicate oficiile poștale prin intermediul cărora se efectua schimbul de corespondență, care era prevăzut astfel : din partea Confederației Germaniei de Nord, prin biroul poștal nr. 5 al drumului de fier Breslau—Oderberg, prin biroul poștal nr. 21 al drumului de fier Leipzig—Dresden și prin biroul poștal nr. 10 Köln—Frankfurt am Mein ; din partea României, prin birourile poștale București, Iași și Ploiești.

4.
CONVENȚIA POȘTALĂ DINTRE ROMÂNIA ȘI SERBIA (1871)

Convenția poștală încheiată între România și Serbia la București la 27 octombrie/8 noiembrie 1871 [1], precizează, în preambul, că guvernele respective „...animate de dorința de a organiza un schimb sigur, repede și regulat de corespondență și obiecte de mesagerii între ambele state..." au hotărît reglementarea traficului poștal prin acest act internațional.

Trimiterile poștale sînt de două categorii : serviciul corespondențelor, cuprinzînd scrisorile, imprimatele de orice natură și probele de mărfuri cu o greutate care nu depășește 250 de grame ; serviciul mesageriilor, formate din colete de orice natură, bani și valori, pînă la greutatea de 25 kg, putîndu-se fixa ca limită 40 kg prin decizie administrativă, dacă această măsură se va dovedi necesară.

Schimbul de trimiteri poștale va fi efectuat : direct între statele contractante ; în tranzit, în pachete închise. Transportul se va face între cele două state pe linia : Cladova—Turnu Severin. Transportul direct va fi asigurat, în funcție de împrejurări, cu vapoare și bărci ; Serbia va trata cu cei care fac transportul, după o prealabilă înțelegere în această privință cu România.

Cheltuielile pentru transportul trimiterilor poștale privesc părțile contractante în modul următor : transportul efectuat pe teritoriul statului respectiv îl privește exclusiv, acesta suportînd toate cheltuielile ; referitor la transportul pe Dunăre, precum și cel de tranzit, cheltuielile sînt în mod egal în sarcina ambelor state contractante.

Printr-o înțelegere între cele două administrații poștale se va stabili numărul curselor care se vor efectua periodic ; orele de plecare și de sosire a curierilor ; schimburile de depeșe ; birourile poștale care vor fi puse în relații directe pentru schimbul de corespondență și obiecte de mesagerie.

S-a stabilit, pe motivul că sistemul metric este acela care pare a satisface mai bine exigențele serviciului poștelor, ca greutatea trimiterilor să fie exprimată în kilograme și grame [2].

[1] Convenția, formată din 45 de articole, a fost semnată din partea României de A. Zissu, directorul general al telegrafelor și poștelor, iar din partea Serbiei de K. Zukic, agent politic la București. Vezi: N. Mitilineu, op. cit. p. 258—266.

[2] Deoarece sistemul metric nu era încă întrebuințat în mod general în Serbia, iar în interiorul acelei țări greutatea era exprimată în ocale și dramuri, s-a hotărît întocmirea prin acordul ambelor administrații poștale a unui tablou care să indice echivalența între kilogram și ocale.

Taxele și socotelile contabile vor fi exprimate în franci (lei) și centime (bani), valoarea francului fiind fixată la cinci lei de comerț, iar aceea a centimei la două parale [1].

Taxa corespondenței de orice natură va avea drept criteriu de calcul, portul simplu, acesta echivalînd cu : 15 grame sau fracțiune de 15 grame pentru scrisori și 40 de grame sau fracțiune de 40 de grame pentru imprimate de orice natură și probe de mărfuri.

Convenția prevedea următorul tarif : 15 centime (bani), respectiv 30 de parale, pentru portul simplu al unei scrisori francate ; 30 de centime (bani), respectiv 60 de parale, dacă perceperea contravalorii transportului se va face de la destinatar. Scrisorile incomplet francate vor avea regimul celor nefrancate ; din taxa prevăzută pentru efectuarea transportului, va fi decontată valoarea mărcilor poștale care au fost aplicate pe trimiteri.

Imprimatele și probele de mărfuri de orice natură, pentru transportul lor dintr-una în cealaltă țară contractantă, vor fi francate pentru port simplu cu 5 centime (bani), respectiv 10 parale. Convenția definește apoi noțiunile de imprimate și indică modul de prezentare al acestora pentru a fi transportate prin poștă. Sub denumirea de imprimate se arată că sînt cuprinse toate reproducerile obținute prin litografie, tipografie, metalografie, fotografie și alte procedee mecanice. Nu intră în această categorie : „scrisorile reproduse prin mijlocul mașinelor de copiat sau de descălcat" [2]. Cu privire la probele de mărfuri, trimiterile respective erau subordonate regimului vamal din statele respective [3].

Imprimatele purtînd mențiuni, indicații neadmise, cele nefrancate sau incomplet francate și în general cele ce nu îndeplinesc condițiile cerute de prevederile acestei convenții vor avea regimul scrisorilor incomplet francate.

Probele de mărfuri care prezentau mențiuni neautorizate, erau nefrancate sau incomplet francate și, în esență, nu întruneau condițiile prevăzute trebuiau supuse de asemenea regimului scrisorilor insuficient francate.

Orice obiect încredințat poștei de scrisori, pentru a fi transportat dintr-una în cealaltă țară contractantă, putea fi trimis recomandat și cu dovadă de remitere, pentru care se percepeau taxe suplimentare. Pentru scrisorile recomandate, se încasa o taxă de 25 de centime (bani).

[1] Se vor întocmi de asemenea tablouri comparative de „franci" cu „lei de comerț".

[2] Imprimatele nu puteau avea alte mențiuni manuscrise decît adresa destinatarului, semnătura expeditorului, locul și data expediției. Erau autorizate semne marginale făcute în scopul de a atrage atenția cititorului asupra unui fragment din text. De asemenea erau admise, în mod excepțional, îndreptările și adnotările făcute corecturilor, privitor la conținut sau imprimare, fără ca acestea să poată avea caracterul unei corespondențe, sau să țină locul acesteia. Corecturile puteau fi însoțite și de manuscrisele respective.

[3] Aceste trimiteri nu trebuiau să aibă valoare comercială, trebuiau să fie puse „sub bandă" sau închise în plicuri, cutii, saci etc., nu trebuiau să prezinte alte indicații manuscrise decît pe cele privind numele și adresa destinatarului, ca și ale expeditorului, marca fabricii sau cea de comerț, cu arătarea detaliată a mărfii, denumirea și prețul acesteia (art. 13, al. 1 și 2).

respectiv 50 de parale. Pentru adeverință de înmînare, se percepea de la expeditor încă o taxă fixă cu același cuantum.

Convenția prevedea expres că plata taxelor tarifare, pentru transporturile încredințate poștei de scrisori, se va face prin *aplicarea de mărci poștale* de o valoare corespunzătoare, emise de statul de pe teritoriul căruia se face expediția, în cadrul acestei convenții. Art. 15 din convenție prevedea în acest sens : „Francarea oricărui obiect încredințat poștei de scrisori pentru a fi expediat, precum și aceea a drepturilor fixe prevăzute de art. 11, 12 și 14 de mai sus, trebuie să se constate prin aplicarea timbrelor de poștă vîndute de administrațiunea poștelor țării de origină" [1].

Părțile contractante au căzut de acord de a asigura tranzitul pentru trimiterile închise, fără a se face discriminarea în ce privește proveniența sau destinația. Tariful fixat pentru tranzit este următorul : pentru scrisori pînă la 30 de grame, se vor percepe 10 centime (bani), respectiv 20 de parale ; pentru imprimate și probe de mărfuri, 50 de centime (bani), respectiv 100 de parale, de fiecare kilogram.

Cuantumul tarifului a fost calculat la greutatea netă, făcîndu-se în prealabil scăderea corespondenței oficiale, a celei greșit îndreptate și a rebuturilor. Referitor la corespondența greșit îndreptată, se va face în cel mai scurt timp predarea ei destinatarului, în cadrul taxei inițiale. În cazul schimbării de reședință a destinatarului, corespondența va fi reexpediată la noua adresă reală, de asemenea fără nici o altă taxă. Corespondențele căzute în rebut vor fi restituite în conformitate cu un regulament special, care va fixa condițiile de lucru.

S-a prevăzut în mod expres că poșta de scrisori nu poate primi trimiteri care ar conține monede de aur și argint sau obiecte prețioase.

Responsabilitatea izvorîtă din pierderea trimiterilor poștale a fost reglementată sistematic în lumina noilor norme aplicabile în materie. Îndemnitatea trebuia cerută în termen de șase luni de la data expedierii trimiterii în cauză ; ea nu putea fi acordată decît pentru trimiteri recomandate ; nu se dădea indemnitate pentru pierderile provocate de război, cazul fortuit fiind considerat că absolvă de răspundere ; administrația poștală a statului care a expediat trimiterea acorda indemnizația, atunci cînd condițiile cerute în acest scop erau întrunite ; cuantumul indemnizației era de 50 de franci (lei), respectiv 250 de lei de comerț ; plata se efectua celui păgubit de administrația poștală menționată, care la rîndul ei se putea adresa administrației poștale a celuilalt stat, pentru recuperare, în situația în care pierderea a avut loc pe teritoriul acestuia din urmă.

Regimul trimiterii mesageriilor prezenta următoarele aspecte principale : formalitățile vamale vor fi îndeplinite în conformitate cu prevederile legale ; expedierea lor se va putea face francat și porto ; taxele interne vor fi calculate de la punctul de frontieră ; taxele percepute vor aparține fiecărei administrații poștale, pentru transportul efectuat

[1] Menționăm că cele trei articole enumerate se referă la taxele pentru: scrisori imprimate și probe de mărfuri de mai multe porturi; trimiteri recomandate, cu sau fără recipisă de înmînare.

pe teritoriul său ; pentru dovada de înmînare, se va plăti o taxă fixă suplimentară de 25 de bani, respectiv 50 de parale ; taxa pentru tranzitul mesageriilor va fi calculată pe itinerarul poştal cel mai scurt, fiind aplicat tariful intern al ţării care efectuează transportul ; s-a reglementat dreptul de indemnitate, în caz de pierdere, stricăciune sau întîrziere [1] ; valoarea declarată va servi, în general, ca bază pentru calculul indemnităţii ; dacă însă se constată că valoarea reală este inferioară celei declarate, atunci se va ţine seamă de prima la calcul [2] ; a fost stabilită, prin norme de procedură, calitatea de a reclama termenele în interiorul cărora se poate face reclamaţia şi în care se efectuează plata indemnităţii [3].

Convenţia prevedea în mod expres un regim de gratuitate pentru corespondenţa oficială şi diplomatică adresată de o autoritate sau de un agent diplomatic unei autorităţi sau unui agent diplomatic, expediată din România în Serbia şi din Serbia în România, aspectele financiare derivate rezolvîndu-se periodic. Administraţiile poştale ale celor două state încheiau în fiecare lună conturile rezultînd din activitatea lor, evaluarea fiind exprimată în franci (lei) ; conturile menţionate urmau a fi cuprinse, trimestrial, într-un cont general prin îngrijirea administraţiei poştelor celei mai diligente, iar soldul rezultat din contul general trebuia plătit în trimestrul ulterior celui pentru care s-a făcut calculul.

Convenţia urma să intre în vigoare după ratificarea ei, la două luni de la semnarea regulamentului de execuţie de către administraţiile contractante.

5.

CONVENŢIA POŞTALĂ DINTRE ROMÂNIA ŞI RUSIA (1873)

Convenţia poştală încheiată între România şi Rusia, la Bucureşti, la 17 februarie/1 martie 1873 [4], prevedea că între administraţiile poştale ale celor două state „va fi un schimb periodic şi regulat de obiecte ale poştei de scrisori şi mesagerii" atît pe uscat, cît şi pe apă. Schimbul va fi direct între cele două state contractante sau în tranzit ; în acest scop, serviciul rus de curieri între Iaşi şi localităţi ruseşti de frontieră era preluat de România, asupra căreia trecea şi sarcina cheltuielilor respective.

Stipulaţiile Convenţiei, cu aplicaţie pe întreg teritoriul Rusiei şi României, reglementau :

— serviciul poştei de scrisori cuprinzînd scrisorile, imprimatele de orice fel şi probele de mărfuri pînă la greutatea de 250 de grame ;

— serviciul mesageriilor, care se ocupa de colete de orice fel, trimiteri de bani şi valori, pînă la greutatea de 25 de kilograme.

Pentru serviciul poştei de scrisori a fost prevăzut un sistem de taxare care ţinea seama de două criterii : greutatea trimiterii şi natura trimiterii.

În ce privea criteriul greutăţii, taxa de bază, denumită „port simplu". era fixată : pentru scrisori cu o greutate de 15 grame sau fracţiune de 15 grame: pentru imprimate de orice fel şi probele de mărfuri de o greutate de 50 de grame sau fracţiune de 50 de grame. Greutatea, care depăşea pe cea corespunzătoare unui port simplu se calcula în plus, tot în porturi simple ca unitate de măsură.

După natura trimiterii, scrisorile erau de următoarele categorii :

— scrisori ordinare, expediate de pe teritoriul unuia din statele contractante, cu destinaţia teritoriului celuilalt stat contractant, tariful fiind fixat pentru o scrisoare simplă francată — 40 de bani, iar pentru o scrisoare simplă nefrancată — 60 de bani ;

— scrisori recomandate între România şi Rusia, în ambele sensuri, care aveau stabilite o taxă suplimentară fixă — peste cea de francare a scrisorii ordinare — de 25 de bani, pentru fiecare scrisoare ; dacă scrisoarea recomandată era însoţită de o dovadă de înmînare se percepea pentru acest serviciu încă o taxă fixă de 25 de bani de scrisoare ;

— scrisori exprese, care erau duse imediat printr-un curier de la oficiul poştal de destinaţie la domiciliul destinatarului ; pentru acest serviciu se percepea o taxă de încă 50 de bani, pe lîngă cea de francare ordinară.

Din analiza textului rezultă că atît scrisorile ordinare, cît şi cele recomandate, puteau fi date expres.

Un regim special cu taxe mai reduse a fost prevăzut pentru scrisori în teritoriul limitrof. În acest scop, art. 8 din convenţie prevedea — „cu scopul de a facilita relaţiunile între locuitorii de pe frontieră, preţul scrisorilor ordinare schimbate între birourile de poştă opuse unul altuia..." — următorul tarif : 15 bani pentru fiecare port simplu al unei scrisori ordinare francate ; dacă o astfel de scrisoare era nefrancată, taxa prevăzută era de 30 de bani pentru un port simplu.

Scrisorile insuficient francate vor fi considerate ca nefrancate şi li se va aplica regimul prevăzut pentru astfel de trimiteri ; din taxa prevăzută de a fi plătită de destinatar, va fi scăzută valoarea francării insuficiente.

---

[1] Administraţia poştală era exonerată de răspundere, în următoarele cazuri : cînd prejudiciul a fost cauzat chiar de natura coletului, de neglijenţa expeditorului, de starea de război, sau dacă în prealabil publicul a fost încunoştiinţat că poşta îşi declina orice responsabilitate; în situaţia în care prejudiciul s-a produs în afara teritorului poştal al administraţiilor contractante (acestea se obligau însă de a face gratuit toate demersurile necesare în interesul reclamantului); cînd trimiterea întîrziată, prin însuşi conţinutul ei, a intrat în descompunere; cînd a fost primită în condiţii reglementare de destinatar, fără ca acesta să facă observaţii sau rezerve.

[2] În situaţia în care obiectele nu purtau nici o indicaţie cu privire la valoare, administraţiile poştale — care aveau dreptul în acest caz de a refuza plata unei indemnităţi — nu puteau în nici un caz să acorde o indemnitate mai mare de doi franci (lei): respectiv 10 lei de comerţ, pentru fiecare kilogram.

[3] Cererea pentru indemnitate trebuia făcută de expeditor; dacă acesta nu putea fi identificat sau îl însărcina pe destinatar să lucreze în numele său, ultimul avea calitatea de a susţine pretenţiile faţă de administraţia poştală. Cererea de indemnitate trebuia făcută sub sancţiunea decăderii, în termen de şase luni, din ziua expedierii obiectelor în cauză. Plata indemnităţii trebuia efectuată în termen de trei luni de la data constatării pierderii sau pagubei.

[4] Convenţia, conţinînd 28 de articole, a fost semnată din partea României de G. I. Lahovari, iar din partea Rusiei, de I. Zinoview. Vezi textul în M. Mitilineu, op. cit. p. 348—356.

Pentru francarea scrisorilor vor putea fi folosite mărci poştale : *pentru trimiterile expediate de pe teritoriul român, mărci româneşti, iar pentru cele expediate de pe teritoriul rus, mărci ruseşti.*

Regimul prevăzut pentru corespondenţa în tranzit prin teritoriul statelor contractante cerea, pentru aceasta, îndeplinirea tuturor condiţiilor specificate pentru corespondenţele române şi ruse.

Tariful a fost stabilit în felul următor : pentru scrisori deschise, cuantumul taxei pentru transportul trimiterilor pe teritoriul ambelor state nu va putea depăşi taxa prevăzută pentru corespondenţa între cele două state ; pentru scrisori închise, fără deosebire de origină sau destinaţie, s-au fixat taxele de 40 de bani pe 30 de grame de scrisoare şi de 1 leu pe un kilogram de imprimate şi probe de mărfuri pentru parcurgerea întregului teritoriu al Rusiei, de 20 de bani pe 30 de grame de scrisori şi de 50 de bani pe un kilogram de imprimate şi probe de mărfuri pentru parcurgerea întregului teritoriu al României [1].

În baza convenţiei, *marca poştală românească a fost folosită în circuitul internaţional al corespondenţei* atît în zona formată din teritoriile statelor contractante, cît şi pentru tranzitul spre alte state.

Regimul tarifar pentru imprimate [2] şi probe de mărfuri prevedea francarea cu 5 bani pentru port simplu. Limita maximă a greutăţii, cît şi a dimensiunilor, a fost stabilită conform prescripţiilor vamale.

Pe imprimate nu era admisă nici o altă indicaţie manuscrisă decît adresa destinatarului, semnătura expeditorului, locul şi data de expediţie şi corecturile făcute pe probele de tipografie. Probele de mărfuri nu puteau avea o valoare comercială, nu purtau nici o însemnare manuscrisă, în afară de adresa destinatarului, marca de fabrică sau firma adresantului, numerele de ordine şi preţurile. Totodată erau considerate, ca trimiteri nefrancate sau insuficient francate, imprimatele şi probele de mărfuri care purtau însemnări manuscrise neautorizate, nu erau francate sau erau insuficient francate şi în general, cele care nu îndeplineau condiţiile cerute.

Convenţia se ocupa de asemenea de scrisorile neexpediate din cauza schimbării de adresă, din cauza trimiterii lor greşite şi de scrisorile în rebut. Trimiterile poştei de scrisori, expediate dintr-o ţară contractantă în cealaltă şi neexpediate la o nouă destinaţie din cauza schimbării de domiciliu a destinatarilor, nu erau supuse la o nouă taxare pentru efectuarea acestui serviciu. La această măsură făcea o excepţie situaţia specială privind tariful scăzut în teritoriul limitrof, în sensul că, atunci cînd corespondenţa se expedia dincolo de birourile de frontieră, în interior, era percepută taxa de 25 de bani pentru

[1] Calculul acestor taxe a fost făcut după greutatea netă, fiind scăzute corespondenţa de scrisori, piesele de contabilitate şi obiectele poştei de scrisori rău îndrumate sau căzute în rebut.

[2] Pentru imprimate, art. 10, al. 2 al convenţiei conţinea următoarea definiţie: „Sub denumirea de imprimate se va înţelege orice reproducere obişnuită prin tipografie, litografie, metalografie sau alte mijloace mecanice; sunt însă exceptate reproducerile dobîndite prin ajutorul maşinelor de copiat sau de calc".

scrisorile francate şi de 30 de bani pentru scrisorile nefrancate. În cazul trimiterilor poştale greşit îndrumate, din culpa poştei, acestea erau retrimise imediat destinatarilor, fără să mai fie necesară plata vreunei alte taxe. Referitor la trimiterile poştei de scrisori căzute în rebut, acestea se înapoiau reciproc în cadrul taxei plătite pentru transport.

În ce priveşte obiectele de mesagerii, acestea erau supuse taxelor interne ale ambelor state contractante, la calcul ţinîndu-se seama de punctele de frontieră de intrare şi ieşire. Expedierea acestor obiecte putea fi făcută pînă la frontieră, atît francate, cît şi nefrancate. În caz de neexpediere sau înapoiere a acestor trimiteri, ele erau supuse taxelor în vigoare pentru noile parcursuri de efectuat.

Cuantumul realizat din taxele poştei de scrisori trebuia să fie împărţit între administraţiile poştale ale celor două state contractante : din totalul realizat din scrisori imprimate şi probe de mărfuri, două treimi se cuveneau administraţiei poştale a Rusiei şi o treime cele a României; taxele „expres" rămîneau în întregime în beneficiul administraţiei poştale de care depindea oficiul poştal distribuitor, care a prestat efectiv acest serviciu complimentar ; toate celelalte taxe rămîneau integral în folosul administraţiei care le-a perceput.

Conturile între administraţiile poştale ale României şi Rusiei se întocmeau trimestrial, plata diferenţelor făcîndu-se fără întîrziere. Atît conturile, cît şi plăţile, se făceau în franci şi centime (lei şi bani). Taxele erau percepute în moneda legală a fiecărui stat contractant ; francul sau leul nou era socotit echivalent cu 25 copeici de argint, iar centima sau banul, cu un sfert de copeică ; fracţiunile de copeică erau echivalate cu o copeică întreagă.

Convenţia se mai ocupă de formalităţi de vamă, de frahturi, de responsabilitatea pentru pierderea unor trimiteri poştale şi îndemnitatea corespunzătoare, de comunicările reciproce între cele două administraţii poştale, de regulamentul de executare şi regulamentele speciale, de limba folosită în raporturile dintre administraţii (limba franceză) şi durata convenţiei [1].

În executarea convenţiei poştale romîno-ruse a fost întocmit un Regulament internaţional în două exemplare originale, semnate la Petersburg, la 1/13 iulie 1874 şi la Bucureşti, la 12/24 iulie 1874 [2].

Convenţia poştală dintre România şi Rusia a contribuit în mod substanţial la dezvoltarea relaţiilor poştale internaţionale ale ambelor state, marcînd noua poziţie pe plan extern a poştei române. Astfel, Rusia a servit pentru tranzitul trimiterilor din Turcia (din Europa şi Asia) şi China [3], iar România a asigurat tranzitul către Rusia al trimiterilor poş-

[1] Convenţia dispunea în ultimul articol că, după aprobarea ei, va fi aplicată la trei luni după semnarea regulamentului de executare, de către delegaţii administraţiilor poştale ale celor două state contractante.

[2] Vezi *Buletinul Telegrafo-Poştale. Jurnal oficial*, V. (1874), nr. 12, p. 279-285.

[3] *Tabela B*, anexă la Regulamentul de executare a convenţiei poştale încheiate între România şi Rusia la 17 februarie/1 martie 1873 prevedea: „Condiţiunile de schimb pe faţă, între administraţiunea poştelor din Rusia şi administraţiunea poştelor din România, a corespondenţelor originare sau cu destinaţiune pentru ţările cărora Rusia poate servi de intermediară României", în *Buletinul Telegrafo-Poştale*, an V (1874)., nr. 9 şi 10, p. 177.

tale din Austria, Germania, Belgia, Danemarca, Olanda, Spania, Franța, Marea Britanie și Helgoland, Italia, Norvegia, Portugalia, Suedia, Elveția, Serbia și Turcia europeană [1].

Din analiza datelor statistice din perioada aplicării convențiilor poștale bilaterale privind traficul de scrisori al României, atît extern, cît și intern, se desprind elemente semnificative : traficul internațional este în continuă creștere ; marea majoritate a scrisorilor sînt francate ; încrederea în serviciul poștal internațional al României primește o confirmare generală [2].

Prin convențiile poștale bilaterale, s-a realizat o ameliorare a traficului poștal internațional, de care atît România, cît și statele contractante au beneficiat. Au rămas însă de învins numeroase obstacole din calea unei reglementări internaționale uniforme, dintre care menționăm: problema greutății trimiterilor, a criteriului și a limitelor admise ; cuantumul taxelor ; scara de progresivitate ; procedura de lichidare a deconturilor.

Indicația pentru o reglementare mai largă a problemei traficului poștal internațional a fost dată încă anterior de Conferința de la Paris, din 1863, care a stabilit „diagnosticul răului de care suferea poșta internațională" [3]. Trebuia acum găsit și remediul corespunzător pentru însănătoșire. Congresul poștal de la Berna, din 1874 [4], și-a asumat această sarcină, iar România, ca participantă activă la lucrările acestui for internațional, își va da contribuția, așa cum vom arăta.

[1] *Tabela C* anexă la Regulament prevedea: „Condițiunile de schimb pe față între administrațiunea poștelor din România și administrația poștelor din Rusia a corespondențelor originare sau cu destinațiune pentru țările cărora România poate servi de intermediară Rusiei" ; *ibidem*, p. 178—179.

[2] În primul trimestru al anului 1874, au fost prezentate la oficiile poștale românești 173 914 scrisori particulare pentru străinătate: pentru Austro-Ungaria, 64 813 — scrisori francate, 11 259 — porto, 13 365 — recomandate; pentru Germania, 16 500 — francate, 1 059 — porto, 3 232 —recomandate; pentru Rusia, 2 838 — francate, 984 — porto, 663 — recomandate; pentru Serbia, 821 — francate, 289 — porto, 263 — recomandate; pentru Franța, 16 326 — francate, 2 507 — porto, 1 365 — recomandate; pentru Anglia, 6 751 — francate, 999 — porto, 702 — recomandate; pentru Turcia, 7 837 — francate, 2 540 — porto, 1 104 — recomandate; pentru Grecia, 3 206 — franco, 2 080 — porto, 504 — recomandate; pentru Belgia și Olanda, 2 025 — francate, 275 — porto, 393 — recomandate; pentru Elveția, 2 622 — francate, 296 — porto, 386 — recomandate; pentru Italia, 3 365 — francate, 753— porto, 597 — recomandate; pentru Spania și Portugalia, 158 — francate, 26 — porto, 26 — recomandate; pentru Scandinavia și Danemarca, 172 — franco, 48 — porto, 16 recomandate; pentru state în afara Europei, 490 — franco, 130 — porto, 129 — recomandate. În acest trimestru, totalul scrisorilor interne a fost de 544 428 de bucăți. În aceeași perioadă, totalul scrisorilor particulare primite în România din străinătate a fost de 202 557, din care: 146 889 — francate; 35 129 — porto; 20 539 — recomandate (Vezi *Buletinul Telegrafo-Poștale*, an V (1874), nr. 9 și 10, p. 212 — 213).

[3] Vezi *L'Union Postale Universelle. La fondation et son développement* p. 12.

[4] Considerăm că termenul mai corespunzător ar fi fost acela de „conferință" și nu de „congres". Într-adevăr, în dreptul internațional, prin „congres" se înțelegeau de obicei, în secolul al XIX-lea, acele uniuni internaționale la care au participat șefi de state sau care aveau de rezolvat probleme de o importanță politică deosebită, spre pildă elaborarea tratatului de pace; sub denumirea de „conferințe" erau desemnate reuniunile internaționale care se ocupau cu probleme de mai mică importanță. Este evident că reuniunea internațională, avînd drept obiect rezolvarea problemelor poștale și întrunind ca delegați înalți funcționari din conducerea poștelor fiecărui stat sau diplomați, nu putea avea decît caracterul de „conferință". De altfel, începînd din secolul al XX-lea, denumirea de „congres" se folosește din ce în ce mai rar. Astfel, tratatele de pace încheiate după primul și cel de-al doilea război mondial, au fost elaborate de „conferințe" (Conferința de pace de la Paris, din 1918—1920 și cea din 1946) și nu de „congres". (Cf. Gr. Geamănu, *Drept internațional contemporan* p. 495; *Drept internațional*, sub redacția lui F. I. Kojevnikov, București, 1959, p. 350 — 351).

II.
ROMÂNIA ȘI REGLEMENTAREA MULTILATERALĂ A TRAFICULUI POȘTAL INTERNAȚIONAL. CONVENȚIILE U.P.U.

Intrarea în vigoare a unui regim nou al traficului poștal internațional cu caracter general — la stabilirea căruia România a colaborat activ — a reprezentat deschiderea unei noi etape în istoria poștei universale.

Actul internațional care a constituit baza acestei reglementări — Convenția de la Berna, din 9 octombrie 1874 — aplicabil implicit și în România, se impune ca un document de o deosebită importanță.

Apare deci necesar, pentru a caracteriza transformările intervenite în baza convenției și regimul traficului poștal internațional al României din acea perioadă, să fie prezentat, în trăsăturile sale principale, conținutul Convenției de la Berna.

1.
CONTRIBUȚIA DELEGATULUI ROMÂN LA LUCRĂRILE CONGRESULUI DE LA BERNA (1874) PENTRU REGLEMENTAREA GENERALĂ A TRAFICULUI POȘTAL INTERNAȚIONAL

Congresul poștal și-a început lucrările la Berna, la 15 septembrie 1874, și a constituit un prilej pentru România de a-și afirma poziția și de a contribui în mod substanțial alături de celelalte state [1] la găsirea rezolvărilor celor mai corespunzătoare în problemele complexe pe care le ridica o reglementare generală pe plan extern a traficului poștal.

Scopurile congresului au fost arătate în cuvîntarea de deschidere a lui Eugène Borel, delegatul principal al Elveției : „Urmează a se face pentru poștă ceea ce s-a făcut cu succes, cu mai mulți ani în urmă, pentru telegraf. Ca și serviciul telegrafic, serviciul poștal nu cunoaște frontiere, el are drept scop de a împlini necesitățile care nu se lasă circumscrise în limitele unei țări și nu poate da satisfacție completă acestor necesități decît cu condiția ca diferitele state să se înțeleagă pentru a-l organiza pe teritoriul lor de o manieră asemănătoare și pe cît posibil uniformă" [2].

[1] La ședința lucrărilor de deschidere au participat delegați din 20 de state (Vezi *Procesul-verbal* al ședinței din 15 septembrie 1874, în „Archives diplomatiques", vol. IV, Paris, 1875, p. 143—145) la care s-au adăugat în ședința nr. 3 din 21 septembrie 1874 și reprezentanții Statelor Unite ale Americii (Vezi *ibidem*, p. 168). Pentru lista statelor care au semnat convenția, vezi mai jos, p. 82 (nota 2).

[2] *Ibidem*, p. 146.

Problemele centrale ale congresului au fost :

— adoptarea unui sistem de taxe uniforme și moderate pe principiul taxei unice și al unității de greutate ;

— gratuitatea tranzitului, asigurîndu-se astfel schimbul liber și taxe scăzute.

Delegatul României, directorul general al poștelor și telegrafelor George Lahovary, a participat activ la lucrările congresului după cum rezultă evident din protocoalele de ședință.

Delegatul român a contribuit la bunul mers al lucrărilor congresului, pe două căi : a susținut și a votat propunerile care corespundeau principiilor noi pentru organizarea unui serviciu poștal cu caracter universal ; a făcut propuneri pentru unele îmbunătățiri sau adăugiri în situațiile în care acestea erau necesare unei bune funcționări a organismului poștal internațional.

Delegatul român a fost alături de acele state care s-au declarat dispuse de a încheia convenții pentru introducerea mandatelor poștale în serviciul internațional [1]. În ce privește scrisorile cu valoare declarată, el s-a arătat de asemenea împuternicit de a încheia un aranjament pentru schimbul internațional al acestora, dar a cerut să fie în competența mesageriilor și nu a poștei de scrisori [2].

O propunere importantă a delegatului român a constat în aceea de a stărui pentru o unitate de interpretare a convenției prin stabilirea unei jurisprudențe a uniunii poștale. Congresul a stabilit că interpretarea convenției poștale urmează să fie făcută printr-o hotărîre arbitrală. Delegatul român a cerut ca, în cazul unei judecăți arbitrale, hotărîrea dată să fie comunicată tuturor administrațiilor poștale membre ale uniunii, pentru a servi ca bază pentru cazuri similare și pentru a se constitui astfel un fond jurisprudențial ; propunerea sa a fost adoptată [3].

O contribuție, care reprezintă o marcare a liniei principiale a delegatului român, o constituie propunerea sa privind unitatea de greutate pentru întreaga zonă a uniunii poștale. În ședința din 24 septembrie 1874, delegatul Statelor Unite ale Americii a propus următorul amendament, cu privire la unitatea de măsură a greutății scrisorilor și jurnalelor ; deoarece, în Statele Unite sistemul metric nu

1 *Procesul verbal nr. 2* al ședinței din 17 septembrie 1874, (*ibidem*, p. 162 — 163).

2 *Ibidem*, p. 163.

3 Procesul-verbal al ședinței, consemna astfel textual: „Sur la proposition de M. Lahovary, directeur général des postes et des télégraphes de Roumanie, il est convenu que lors d'un jugement arbitral, la sentence intervenue sera communiquée à toutes les administrations de l'union pour servir de base pour les cas analogues et former la jurisprudence de l'union. Cette proposition, non combattue, est adoptée. L'article 13 du projet primitif, qui devient l'article 14, est adopté" [Cu privire la propunerea d-lui Lahovary, director general al poștelor și telegrafelor din România, s-a convenit că, în cazul unei judecăți arbitrale, sentința intervenită va fi comunicată tuturor administrațiilor uniunii spre a servi ca bază pentru cazurile similare și să formeze jurisprudența uniunii. Această propunere, necombătută, a fost adoptată. Art. 13 al proiectului inițial, care devine art. 14, este adoptat]. (Vezi *Procesul-Verbal nr. 5* al ședinței din 23 septembrie 1874, *ibidem*, p. 193). Delegatul român a propus ca limba oficială a biroului internațional să fie limba franceză, propunere de asemenea primită (*ibidem*), p. 197).

este folosit de serviciul poștal intern, greutatea de 15 grame va fi considerată ca egală cu o jumătate de uncie și greutatea de 50 de grame egală cu cea a două uncii [1].

Congresul a primit în esență amendamentul propus în ședința din 29 septembrie 1874 ; delegatul Angliei, reamintind amendamentul american, a arătat că în țara sa nu se poate adopta ca bază calculul de 15 grame pentru scrisori și 50 de grame pentru portul simplu și că, dacă aceasta ar constitui o obligație, atunci va reprezenta un obstacol serios la aderarea guvernului britanic la convenție. În consecință, delegatul Angliei a formulat un amendament corespunzător, prin care statele care aveau în folosința internă alt sistem de unitate de măsură decît cel metric să-l poată folosi în traficul poștal extern pe cel autohton, cu titlul experimental și provizoriu [2].

În această situație, delegatul român a făcut o propunere pentru rezolvarea problemei de principiu : dispozițiile propuse să fie înserate în convenție sau în regulamentul de executare. Bazîndu-se pe faptul că amendamentele nu constituiau decît o excepție de la principiul unanim recunoscut al unității de greutate, adoptat de toți membrii uniunii poștale, delegatul român a propus ca reglementarea provizorie să fie cuprinsă numai în regulamentul de executare. Această propunere a fost susținută de mai multe delegații. J. P. Hofstede, delegatul Țărilor de Jos, a încercat să susțină teza opusă, în sensul că înserarea acestor prevederi să se facă în convenție. Trecîndu-se la vot, cu 12 voturi pentru și 8 voturi contra, s-a adoptat propunerea română și s-a dispus ca amendamentele menționate să fie trecute în regulamentul de executare [3].

Pe linia folosirii unei terminologii moderne cît mai concise, delegatul român a propus și a obținut adoptarea folosirii termenului de „telegramă", în loc de cel de „depeșă telegrafică" [4].

Pentru ca noul regim al traficului poștal internațional să constituie cît mai neîntîrziat o realitate, delegatul român a susținut scurtarea termenului pentru intrarea în vigoare a convenției, de la nouă luni la șase luni [5]. De asemenea, el a propus ca regulamentul destinat să completeze dispozițiile convenției să intre în vigoare o dată cu aceasta [6], încît întregul sistem de norme să fie aplicat integral de la început, propunere care a fost adoptată.

Fiind împuternicit de a încheia și convenția, delegatul romîn a remis deplinele puteri primite de la guvernul său, președintelui congresului [7], și a semnat convenția alături de ceilalți delegați, în ședința din 9 octombrie 1874 [8].

1 *Procesul-Verbal nr. 6* al ședinței din 24 septembrie 1874, *ibidem*, p. 203-204.
2 *Procesul-Verbal nr. 7* al ședinței din 29 septembrie 1874, *ibidem*, p. 207-208.
3 *Ibidem*, p. 208.
4 *Procesul-Verbal nr. 8* al ședinței din 30 septembrie 1874, *ibidem*, p. 214.
5 *Procesul-Verbal nr. 9* al ședinței din 1 octombrie 1874, *ibidem*, p. 226.
6 *Procesul-Verbal nr. 10* al ședinței din 2 octombrie 1874, *ibidem*, p. 240.
7 *Procesul-Verbal nr. 11* al ședinței din 7 octombrie 1874, *ibidem*, p. 252.
8 *Procesul-Verbal nr. 13* al ședinței din 9 octombrie 1874, *ibidem*, p. 255.

Înainte de a comunica închiderea acesteia, președintele congresului a consemnat într-un discurs sensul realizărilor obținute : „Congresul de la Berna va marca ca o dată importantă nu numai în ce privește instituțiile poștale, ci și în istoria umanității. Uniunea poștală universală, pe lîngă serviciul adus intereselor circulației, va fi un instrument de pacificare și de apropiere între popoare. Cu acest titlu, îndeosebi, opera pe care ați înfăptuit-o vă va da dreptul la recunoștința contemporanilor și generațiilor viitoare“ [1]. Timpul a dovedit în totul adevărul celor afirmate.

2.

PREVEDERILE CONVENȚIEI DE LA BERNA (1874) ȘI ROMÂNIA

Convenția de constituire a Uniunii generale a poștelor încheiată la Berna, la 9 octombrie 1874 [2], prevedea în primul articol : „Țările între care este încheiat prezentul tratat vor forma, sub desemnarea de Uniune generală a poștelor, un singur teritoriu poștal pentru schimbul reciproc al corespondențelor între birourile lor de poștă“.

Trecînd la reglementarea sferei de aplicare a prevederilor sale, convenția învederează că intră în componența sa :

— schimburile de trimiteri [3], dintre unul din statele uniunii către un alt stat aparținînd de asemenea acesteia :

— schimburile de trimiteri între state ale uniunii și state în afara acesteia, dacă aceste trimiteri vor trece prin cel puțin două state membre ale uniunii.

Regimul tarifelor a fost stabilit în modul următor : taxa generală a uniunii a fost fixată la 25 de centime pentru scrisoarea simplă francată ; ca măsură de tranziție, ținîndu-se seama de dificultățile sale momentane sau altele asemănătoare, fiecare țară avea facultatea de a percepe o taxă superioară sau inferioară celei stabilite de convenție, dar care trebuia să se situeze între 20 de centime și 32 de centime ; taxarea scrisorilor se va face ținînd seama de greutatea lor [4] ; pentru scrisorile nefrancate, taxa va fi dublul celei pentru scrisorile francate în țara de destinație ; în ce privește cărțile poștale, francarea lor va fi obligatorie, cuantumul fiind de jumătate din taxa scrisorilor francate, cu facultatea de a se rotunji fracțiunile ; peste portul ordinar,

[1] *Procesul-Verbal nr.14* al ședinței din 9 octombrie 1874, *ibidem*, p. 256.

[2] Acordul poartă denumirea de „Tratat privitor la crearea unei Uniuni generale a poștelor încheiat între: Germania, Austro-Ungaria, Belgia, Danemarca, Egipt, Spania, Statele Unite ale Americii, Franța, Marea Britanie, Grecia, Italia, Luxemburg, Novergia, Olanda, Portugalia, România, Rusia, Serbia, Suedia, Elveția și Turcia“. Vezi *Archives diplomatiques*, vol. IV, Paris, 1875, p. 263-270; *Buletin Telegrafo-Poștale*, an V (1784), nr. 12 p. 240—245.

[3] Prin trimiteri, în prima parte a art. 2 al Convenției, se înțeleg: scrisori, cărți poștale, jurnale, cărți sau alte imprimate, probe de mărfuri, hîrtii de afaceri originale.

[4] Scrisoare simplă era considerată aceea a cărei greutate nu trecea de 15 grame. Taxa scrisorilor care vor depăși această greutate va fi de un port simplu în plus pentru fiecare 15 grame sau fracțiune de 15 grame.

se încuviința o suprataxă pentru orice transport maritim în interiorul uniunii de peste 300 de mile marine ; această suprataxă nu putea depăși jumătate din taxa generală a uniunii pentru scrisoarea francată ; pentru imprimate și trimiterile asimilate lor [1], a fost fixată o taxă de 7 centime pentru fiecare trimitere simplă [2] ; ca o măsură de tranziție, pentru motive arătate mai sus, perceperea unei taxe diferite a fost lăsată la latitudinea fiecărei țări, în limitele de 5—11 centime ; reglementarea privitoare la trimiterile recomandate conține obligativitatea francării, portul francării lor fiind același ca la trimiterile nerecomandate, iar taxa pentru recomandare și pentru avizul de primire se consideră la rîndul ei în limitele celei fixate în serviciul poștal intern al țării de origine ; s-a prevăzut totodată procedura pentru plata despăgubirilor în caz de pierdere a trimiterilor recomandate [3] ; ziarele și alte imprimate nefrancate nu vor fi expediate ; regimul celorlalte trimiteri nefrancate sau insuficient francate va fi al scrisorilor nefrancate (adică vor fi admise în circuitul poștal, urmînd a se plăti taxa porto, din care este scăzută francarea incompletă) ; în cazul neexpedierii de trimiteri poștale în zona uniunii nu va mai fi perceput nici un port suplimentar [4] ; taxele erau numai cele prevăzute în reglementarea de față, precizîndu-se că „scrisorile și celelalte trimiteri poștale nu vor putea fi supuse, atît în țara de origină, cît și în cea de destinație, în sarcina expeditorilor și a destinatarilor la nici o taxă sau alt drept poștal afară de cele prevăzute în articolele mai sus menționate“ (art. 9 al. 2) ; corespondențele oficiale privitoare la serviciul poștal erau exceptate de la plata portului, în afara acestei excepții, nefiind admisă nici o scutire sau reducere de port.

În ceea ce privește raporturile financiare între diferitele state membre ale uniunii, acestea sînt complet simplificate prin promovarea principiului că fiecare stat este titular al taxelor încasate de el pentru traficul poștal internațional [5].

[1] Adică pentru: hîrtii de afaceri, probe de mărfuri, ziare, cărți broșate sau legate, note muzicale, cărți de vizită, cataloage, prospecte, anunțuri și avize diverse (imprimate, gravate, litografiate), fotografii.

[2] Trimiterea simplă este considerată aceea care nu trece peste 50 de grame. Pentru depășirea de greutate, taxa va fi de un port simplu pentru fiecare 50 de grame sau fracțiune de 50 de grame. La portul ordinar, se va putea adăuga de asemenea o suprataxă pentru orice transport maritim în interiorul uniunii, în condițiile și limitele arătate pentru scrisori. Greutatea maximă pentru aceste obiecte a fost stabilită astfel: 250 de grame pentru probe și 1 000 de grame pentru toate celelalte.

[3] Pentru pierderea unei trimiteri poștale recomandate s-a prevăzut o despăgubire de 50 de franci. Menționăm, de asemenea, că nu putea exista răspundere pentru pierderea unor trimiteri recomandate în caz de forță majoră. Dreptul de a cere despăgubirea se prescria, conform convenției, în termen de un an de la expedierea trimiterii poștale recomandate care s-a pierdut. Plata despăgubirii, atunci ea era acordată în lumina acestor prevederi, trebuia făcută în cel mult un an de la depunerea reclamației cu acest obiect.

[4] Cu titlu de excepție, era prevăzut cazul în care o trimitere, care inițial era destinată numai pentru cadrul serviciului intern al unui stat membru al uniunii, prin neexpediere, intra în serviciul unei alte țări a uniunii; în această situație se adăuga, la taxa inițială, taxa internă a țării de destinație.

[5] Vezi art. 9, al. 1, care prevedea categoric: „Prin urmare, în această privință, nu va exista nici un decont între diferitele administrații ale uniunii“.

Modul în care trebuia să se facă francarea trimiterilor este deosebit de important, deoarece se prevedea în mod expres obligativitatea francării cu mărci poştale, afară de cazul folosirii plicurilor timbrate aparţinînd ţării de origine [1].

Marca poştală românească, intrată în circuitul poştal internaţional în baza convenţiilor poştale bilaterale, şi-a lărgit — în virtutea Convenţiei de la Berna — sfera de acţiune la toată zona Uniunii generale a poştelor.

Marca poştală românească, pe plan de egalitate în toate privinţele cu cele ale marilor state europene şi cu primele mărci poştale emise în lume, a putut fi folosită nemijlocit în traficul mondial. Totodată, pe baza reciprocităţii — principiul fundamental al convenţiei — trimiteri străine au intrat pe teritoriul român, fiind francate cu cele mai diverse şi variate mărci poştale.

Sub acest aspect, apare necesară de subliniat împrejurarea că noile posibilităţi deschise printr-un trafic poştal internaţional din ce în ce mai intens şi cuprinzînd o zonă atît de intensă ca cea a uniunii — ea însăşi în continuă lărgire prin adeziunea altor state — a creat în ţara noastră *noi posibilităţi pentru colecţionarea mărcilor poştale străine obliterate şi a stimulat mişcarea filatelică românească.*

În problema reglementării tranzitului trimiterilor poştale, convenţia fixa ca principiu diriguitor *libertatea tranzitului,* garantîndu-l pe întreg teritoriul uniunii [2]. Tariful pentru serviciul de tranzit a fost stabilit la un cuantum redus. Taxele pentru tranzit pot fi sistematizate în modul următor : norma generală în materie prevedea ca oficiul expeditor să plătească administraţiei teritoriului de tranzit o bonificare de 2 franci pe kilogram de scrisori şi de 25 de centime pe kilogram pentru imprimate şi trimiterile asimilate lor ; prima situaţie specială apărea cînd tranzitul era mai mare de 750 km pe teritoriul aceleiaşi administraţii poştale, bonificarea putînd fi ridicată atunci la 4 franci pentru scrisori şi la 50 de centime pentru imprimate şi trimiterile asimilate lor ; a doua situaţie specială se ivea în cazul cînd tranzitul era făcut pe mare, parcursul în interiorul uniunii depăşind 300 de mile marine şi cînd administraţia care a asigurat transportul maritim avea drept la bonificarea cheltuielilor respective efectuate, care nu putea depăşi 6 franci şi 50 de centime de kilogram pentru scrisori şi 50 de centime de kilogram pentru imprimate şi trimiterile asimilate lor.

Au fost menţinute în mod expres gratuităţile în materie şi taxele modice, acolo unde ele existau. Astfel, art. 10, al. 8 din convenţie accentuează tendinţa progresivă a taxelor de tranzit, atunci cînd prevede că „este totodată înţeles că peste tot unde tranzitul este deja în prezent gratuit, sau nepus la taxe mai puţin ridicate, aceste condiţii

[1] Menţionăm textul: „Francarea oricărei trimiteri nu se poate face decît prin mărci poştale sau plicuri timbrate, valabile în ţara de origină" (art. 6, al.1).

[2] Art. 10, al. 2 prevedea, „Prin urmare, va exista o deplină şi întreagă libertate de schimb, diversele administraţii poştale ale uniunii putînd să-şi expedieze reciproc, în tranzit sau prin ţări intermediare, atît depeşe închise cît şi corespondenţele deschise, în funcţie de nevoile traficului şi de cum va conveni serviciul poştal".

vor fi menţinute". De asemenea în ce priveşte taxele suplimentare în cazul transportului maritim în condiţiile arătate, se sublinia că cele prevăzute de convenţie nu vor putea fi superioare celor deja în vigoare, că gratuităţile existente vor fi păstrate şi că „membrii uniunii se angajează a reduce aceste cheltuieli pe cît posibil" (art. 8, al. 10, 11 şi 12). Trebuie menţionată şi exceptarea de la această reglementare a tranzitului : transporturile efectuate de poşta Indiilor ; cele de pe teritoriul Statelor Unite ale Americii, prin căile ferate dintre New York şi San Francisco. Administraţiile poştale interesate vor reglementa tranzitul respectiv în cazurile specificate, prin acorduri separate.

Convenţia se ocupa în mod special de relaţiile privind traficul poştal internaţional dintre statele membre ale uniunii şi statele din afara acesteia, prevăzînd ca reglementarea lor să aibă loc în baza unor convenţii particulare între administraţiile poştale interesate.

În situaţia în care corespondenţa va circula peste limitele uniunii, taxa care se va percepe, se va stabili prin aceste convenţii separate. Această taxă se va adăuga celei prevăzute de tariful uniunii. Taxa uniunii se va împărţi în acest caz în modul următor : oficiul expeditor al statului membru al uniunii, pe baza principiului arătat mai sus, va beneficia de taxa întreagă prevăzută de uniune pentru corespondenţa francată, cu destinaţie pentru ţări străine, în înţelesul de state în afara zonei uniunii ; în ce priveşte corespondenţa nefrancată originară din ţări stăine, oficiul destinatar din cadrul uniunii va încasa în beneficiul propriu taxa stabilită de uniune ; oficiul poştal din uniune, care schimbă depeşe închise cu ţări străine, va avea dreptul asupra taxelor uniunii privind corespondenţa francată originară din ţări străine şi corespondenţa nefrancată cu destinaţia pentru ţări străine ; referitor la tranzit, în cazurile arătate mai sus, oficiul care a efectuat schimbul depeşelor nu are un drept la bonificare pentru aceasta, în toate celelalte cazuri, serviciile de tranzit urmînd a fi remunerate în conformitate cu prevederile generale indicate mai sus.

Convenţia mai conţinea prevederi referitoare la întocmirea unui regulament de executare [1] şi la calitatea statelor membre ale uniunii de a încheia acorduri poştale speciale [2]. Se menţionează că stipulaţiile convenţiei nu atingeau sub nici o formă legislaţia poştală internă a fiecărui stat membru al uniunii şi nu puneau nici o restricţie în ce priveşte competenţa acestuia „de a menţine şi încheia tratate, precum

[1] Art. 13, al.1 din convenţie prevedea: „Administraţiile poştale ale diferitelor ţări care compun uniunea sînt competente de a stabili printr-o înţelegere comună, într-un regulament toate măsurile de ordine şi de detaliu necesare în vederea executării prezentului tratat. Este bineînţeles că dispoziţiile acestui regulament vor putea întot eauna să fie modificate printr-un acord comun între administraţiile uniunii".

[2] Prevederea se referă la: reglementarea raporturilor de frontieră; fixarea zonelor limitrofe cu tarif redus; condiţiile de schimb al mandatelor poştale şi al scrisorilor cu valoare declarată (art. 13, al. 2). În această privinţă, subliniem că prevederile convenţiei nu reglementau materia mandatelor poştale şi a scrisorilor cu valoare declarată, rătînd numai că aceasta va face obiectul unei înţelegeri ulterioare între diferitele state sau grupe de state, membre ale uniunii (art. 2).

și de a menține și de a stabili uniuni mai restrînse în vederea unei ameliorări progresive a relațiilor poștale" (art. 14).

Convenția conținea pe de altă parte, o reglementare de o importanță capitală pentru dezvoltarea în viitor a traficului poștal internațional: crearea unui organism poștal internațional permanent, denumit „Biroul internațional al Uniunii generale a poștelor", definit de art. 15 ca „un oficiu central, care va funcționa sub înalta supraveghere a unei administrații poștale desemnate de congres și ale cărei cheltuieli vor fi suportate de către toate administrațiile statelor contractante".

Competența și activitatea biroului internațional erau fixate pe următoarele aspecte: coordonarea, publicarea și difuzarea informațiilor de orice natură, care interesau serviciul internațional al poștelor; emiterea la cererea părților în cauză, a unui aviz în problemele litigioase; înscrierea cererilor de modificare în ce privește regulamentul de executare; notificarea schimbărilor adoptate; înlesnirea operațiilor de contabilitate internațională, îndeosebi cu referire la tranzit; întocmirea studiilor și lucrărilor cu care va fi sesizată, în interesul uniunii poștale.

Pentru limpezirea neînțelegerilor care puteau izvorî din interpretarea clauzelor convenției, părțile contractante aveau acces la o procedură de judecată arbitrală [1].

Intrarea în uniune a țărilor de peste mări era admisă în condiții speciale. În această privință, art. 17 dispunea următoarele: aceste țări vor depune declarația pe care o fac la administrația însărcinată cu alegerea biroului internațional al uniunii; ele se vor supune stipulațiilor convenției uniunii, în afară de înțelegerea ulterioară privitoare la cheltuielile de transport maritim; adeziunea lor la uniune trebuia să fie precedată de un acord între administrațiile cu care au convenții poștale sau relații directe; în scopul de a realiza acest acord, administrația gerantă va convoca, în asemenea caz, o întrunire a administrațiilor interesate și a administrației care cerea intrarea în uniune; o dată acordul stabilit, administrația gerantă va încunoștiința despre aceasta pe toți membrii Uniunii generale a poștelor; adeziunea va fi considerată ca acceptată dacă, într-un termen de șase săptămîni de la data comunicării, nu vor fi prezentate obiecții, despre aceasta făcîndu-se comunicare administrației aderente prin administrația gerantă; adeziunea definitivă va fi constatată printr-un act diplomatic intervenit între guvernele administrației gerante și guvernul administrației admise de uniune.

În vederea perfecționării activității uniunii, la cel puțin trei ani se va întruni congresul delegațiilor țărilor participante la convenție, care va lua măsuri privitoare la îmbunătățirile apreciate ca necesare și va discuta problemele comune. La acest congres, fiecare țară va putea fi reprezentată printr-o delegație proprie, formată din unul sau mai

[1] Compunerea instanței arbitrale era prevăzută în modul următor: fiecare din administrațiile poștale în cauză va desemna cîte un membru al uniunii, care să nu aibă interese în litigiul ce urmează să fie rezolvat; în caz de paritate de voturi, arbitrii vor alege la rîndul lor o altă administrație poștală, de asemenea fără interes în litigiu, încît — în noua compunere — să se poată da decizia arbitrală cu majoritate.

mulți membri sau prin delegația unei alte țări membre. Delegația unei țări nu putea reprezenta decît o singură țară, în afară de cea proprie. Fiecare țară avea dreptul la un singur vot [1].

O problemă importantă, pentru statele care au adoptat convenția și care au încheiat anterior și convenții poștale bilaterale, consta în a se stabili — în noile condiții — care era valoarea juridică a acestora din urmă. Problema aceasta interesa în mod deosebit România, care a încheiat, după cum s-a arătat, patru convenții poștale bilaterale și a semnat prima convenție poștală „generală" la Berna.

Primatul convenției a fost stabilit în mod expres. În această privință, în art. 19, al. 3 din convenție, se arată textual că erau considerate abrogate, cu începere din ziua punerii în aplicare a convenției, toate clauzele convențiilor poștale încheiate anterior și ale căror prevederi nu se puteau concilia cu aceasta. În final, convenția conținea dispoziții privitoare la ratificare, intrare în vigoare și durată [2]. Regulamentul de executare a fost adoptat, după cum a cerut-o delegatul român, pe aceeași dată cu convenția [3]. Acest act conținea dispoziții pentru o cît mai corespunzătoare aplicare a prevederilor convenției [4].

Importanța prevederilor Convenției de la Berna pentru traficul poștal internațional al României a fost evidențiată de directorul general al poștelor și telegrafelor române, G. Lahovary, fost delegat al țării la încheierea acelui document, în referatul său din 16/28 octombrie 1874, înaintat ministrului de interne al României [5].

Referatul menționat sublinia aspectele mai caracteristice ale prevederilor convenției și modul în care au fost adoptate — cu unele corective impuse de interesele anumitor state — principiile de bază ale noii organizări („gratuitatea tranzitului și taxa unică și uniformă pentru

[1] Viitoarea întrunire a fost fixată pentru 1877 și urma să aibă loc la Paris. Congresul putea fi ținut și mai devreme, dacă era cerută convocarea lui de cel puțin o treime din membrii uniunii.

[2] Convenția prevedea intrarea sa în vigoare, pentru 1 iulie 1875, fiind încheiată pentru o durată de trei ani, cu începere de la aplicarea sa. După trecerea acestui termen, ea va fi considerată ca prelungită indefinit, dar fiecare țară contractantă va avea dreptul de a se retrage din uniune, după ce va face cu un an înainte o notificare în acest sens. În ce privește ratificarea convenției, aceasta urma să fie făcută cel mai tîrziu cu trei luni înainte de termenul fixat pentru intrarea ei în vigoare; schimbul instrumentelor de ratificare urma să fie făcut la Berna.

[3] Vezi *Regulament de detaliu și de ordine pentru executarea tratatului privitor la crearea Uniunii generale a poștelor*, încheiat la Berna, la 9 octombrie 1874, în *Buletinul Telegrafo-Poștale*, an V(1874), nr.12, p. 295 — 302

[4] Regulamentul se ocupa de: taxele corespondențelor în Uniune; schimbul în depeșe închise; aplicarea timbrelor (ștampilelor); arătarea numărului porturilor; francarea insuficientă; foile de aviz (frahturile); expediția obiectelor recomandate; confecționarea depeșelor; verificarea depeșelor; obiectele recomandate; jurnale și imprimate; hîrtiile de afaceri; corespondența cu țările străine; corespondența rău îndreptată; rebuturi; contabilitate; perioadele statistice; statistica tranzitului deschis; statistica tranzitului de depeșe închise; tranzitul cărților de poștă; greutatea jurnalelor și a imprimatelor; monede, bijuterii; biroul internațional; limba; întinderea uniunii. În final se prevedea că durata regulamentului va fi aceeași cu a convenției, afară de cazul în care va interveni o modificare, printr-o înțelegere comună a părților interesate.

[5] Vezi, pentru textul referatului, *Buletinul Telegrafo-Poștale*, an V (1874), nr. 12, p. 285-290.

toate țările care au format Uniunea poștală", cît și „manipularea poștală uniformă în toată întinderea uniunii", prin adoptarea sistemului zecimal pentru greutăți și monede și a unei reglementări uniforme a serviciilor poștale din diferitele țări) [1].

Referatul scoate în evidență avantajele pe care convenția le crea pentru România: „Tratatul poștal internațional, care va intra în vigoare la 1 iulie 1875, prezintă [...] avantaje enorme pentru public și înlesniri binefăcătoare pentru diferitele administrațiuni. Pentru noi în special, acest tratat prezintă chiar beneficii bănești, pe cînd alte țări sînt silite a face sacrificii mai mult sau mai puțin considerabile [2].

Trecînd la analiza avantajelor generale create poștei române prin convenție, referatul menționează: taxa unică și uniformă pentru toate statele din Uniune, desființarea conturilor între diferitele administrații, plata taxelor de tranzit prin indemnități anuale bazate pe statistică, rezolvarea litigiilor pe cale arbitrală și înființarea unui birou central internațional.

Avantajele speciale pentru România constau în înlesniri și reduceri de taxe proporționale, îndeosebi în ce privește tranzitul [3]. Se învederează, cu calcule și exemple, noua situație cu adevărat superioară a regimului traficului poștal internațional [4]. Referatul marchează poziția României la conferința care a elaborat convenția: „În ceea ce privește în special țara noastră ea a fost primită și tratată pe un picior de perfectă egalitate cu toate celelalte puteri reprezentate la Congres". Delegatul român a învederat că a luat parte la toate ședințele și că a avut „onoarea de a fi ales membru în comisia pentru

[1] *Ibidem*, p. 286—287.

[2] *Ibidem*, p. 287.

[3] Referatul subliniază cu privire la regimul tranzitului că „în special, pentru noi, țară mică, cu foarte puțin tranzit, dar care uzăm de tranzitul celorlalte state, n'avem decît a ne felicita de rezultatele obținute" (*Ibidem*, p. 288).

[4] Referatul aduce astfel următoarele explicații: poșta română, în baza prevederilor convenției, va fixa la 25 de centime taxa pentru o scrisoare, din această taxă urmînd a se lua în considerare la calcul numai jumătate (adică 12,5 centime), deoarece pentru scrisorile francate, trimise din alte țări, nu se va percepe nici o sumă de bani, așa încît ținînd seama că anterior convenției taxa era de 10 bani (centime), iar în prezent în calcul intra 12,5 centime, rezulta un beneficiu net de 2,5 centime de scrisoare: poșta română va încasa, pentru tranzitul prin țară, 2 franci de kilogramul de scrisori, aceeași taxă fiind percepută și de Austro-Ungaria, Germania etc., pentru distanțe de tranzit mult mai mari decît cele în sarcina României; taxa, pe care o avea România de plătit altor state pentru tranzit era mult mai redusă, în baza noii reglementări, decît a fost în trecut; astfel, o scrisoare de la București la Lisabona, care costa 50 de bani, din care 10 bani rămîneau în beneficiul administrației române (deci net 40 de bani se împărțeau între țările care servesc de tranzit), în baza noului tarif costa numai 25 de bani, din care 15 bani rămîneau administrației române (cei 10 bani reprezentînd costul tranzitului prin Austro-Ungaria, Germania, Franța și Spania); de asemenea, pentru o scrisoare din România în Grecia, taxată cu 75 de bani, se plătea numai 25 de bani (din care 2 bani reveneau Austriei pentru tranzit, iar 23 de bani rămîneau administrației române); înlesnirile prevăzute de convenție „pentru public și comerț în genere" erau deosebit de însemnate (taxa unei scrisori simple din România în străinătate varia în trecut între 25 și 80 de bani pentru zona uniunii), în baza convenției, taxa devenind uniformă, de 25 de bani; înlesnirile arătate cuprindeau și toate trimiterile poștei ușoare (*ibidem*, p. 288).

regulament și mai multe propuneri făcute de sub-scrisul, atît la tratat, cît și la regulament au fost primite de Congres" [1].

Regimul traficului poștal internațional prevăzut în Convenția de la Berna se reflecta și în legislația internă a României. Prin „Legea pentru fixarea taxelor României pentru toată întinderea Uniunii Poștale" [2], care a intrat în vigoare la 1 iulie 1875 [3], se dispunea în mod expres că: „dispozițiile cuprinse în tratatul poștal internațional încheiat la 9 octombrie 1874 la Berna se aplică și în serviciul poștal interior". Totodată se indicau măsuri pentru ca reglementarea internațională existentă în materie poștală, prin convenții bilaterale, să fie „modelată" în lumina noului sistem al traficului prevăzut de convenție: „se autorizează guvernul a modifica prin comună înțelegere toate convențiunile poștale existente, în spiritul tratatului poștal internațional de la Berna".

Tot în cadrul prevederilor și recomandărilor convenției au fost menționate, prin această lege, taxele speciale existente pentru traficul poștal din zone limitrofe, dacă acestea erau inferioare celor generale prevăzute de actul de la Berna.

În vederea asigurării unui instructaj corespunzător prevederilor convenției, al întregului aparat al poștei române, Direcția generală a poștelor și telegrafului, prin circulara nr. 9 385, din 10/22 iunie 1875, a făcut cunoscut diriginților de oficii poștale de pe teritoriul țării noul regim al traficului poștal internațional, care urma să intre în vigoare la 1 iulie 1875 [4]. Circulara indica în mod sistematic categoriile de trimiteri și regimul legal în vigoare care urma să le fie aplicat.

În urma Convenției poștale de la Berna, regimul serviciului poștal internațional al României avea următoarele trăsături principale:

a) traficul cu statele membre ale Uniunii poștale va fi efectuat în conformitate cu prevederile convenției;

b) convențiile poștale bilaterale au rămas în vigoare numai in parte:

— se aplica, în continuare, regimul special privind corespondența din zonele limitrofe;

— pentru mesagerii, reglementarea rămînea cea din convențiile bilaterale, convenția neocupîndu-se decît de poșta ușoară;

— în rest, se aplica convenția, care a abrogat prevederile din convențiile bilaterale contrare ei [5].

Din cele arătate se desprinde cu claritate rolul semnificativ al poștei române în dezvoltarea traficului poștal internațional și este subliniată poziția României, ca membru fondator al Uniunii generale a poștelor, devenită Uniunea poștală universală.

Ibidem, p. 289.

[2] Votată de parlament la 21 și 25 februarie 1875 și promulgată la 1 martie 1875.

[3] Deci o dată cu Convenția poștală de la Berna.

[4] Vezi, pentru textul circularei, *Buletinul Telegrafo-Poștale*, an VI (1875), nr. 6, p. 151—157.

[5] În acest sens, vezi art. 20 la ale cărui prevederi se adaugă și împrejurarea că membrii convențiilor bilaterale au fost și membrii convenției multilaterale de la Berna; astfel, aceleași părți care au convenit pe cale bilaterală asupra reglementării traficului poștal internațional într-o zonă restrînsă au stabilit o nouă reglementare printr-un act multilateral, pentru o zonă mult mai largă.

3.

PARTICIPAREA ROMÂNIEI LA CONVENȚIILE ȘI ACORDURILE PRIVIND UNIUNEA POȘTALĂ UNIVERSALĂ

România, membră fondatoare a Uniunii generale a poștelor, devenită Uniunea poștală universală, a luat parte activă la congresele internaționale referitoare la Uniunea poștală universală și a semnat convențiile și acordurile încheiate cu acest prilej.

România a participat sau a aderat la următoarele convenții și aranjamente poștale multilaterale :

a) Convenția Uniunii poștale universale de la Paris, din 1 iulie 1878, ratificată la 1 martie 1879 [1] ;

b) Actul adițional la Convenția Uniunii universale de la Paris din 1 iulie 1878, ratificată la 7 februarie 1886 și intrată în vigoare la 1 aprilie 1886 [2] ;

c) Convenția pentru schimbul coletelor poștale fără declarație de valoare de la Paris, din 3 noiembrie 1880, ratificată la 3 mai 1890 [3] ;

d) Actul adițional de la Lisabona, din 21 martie 1885 [4] ;

e) Convenția poștală universală de la Viena, din 4 iulie 1891, ratificată apoi și intrată în vigoare la 1 iulie 1892 [5] ;

f) Convenția poștală universală de la Washington, din 15 iunie 1897, ratificată la 18/30 decembrie 1898 și intrată în vigoare la 1 ianuarie 1899 [6] ;

g) Convenția poștală universală de la Roma, din 20 mai 1906, ratificată la 20 iulie 1907 [7] ;

h) Convenția poștală universală de la Madrid, din 30 noiembrie 1920, ratificată și promulgată la 13 aprilie 1922 [8] ;

[1] *Monitorul oficial al României*, nr. 49, din 2/14 martie 1879 ; menționăm și aranjamentul intervenit cu privire la schimbul scrisorilor cu valoare declarată și regulamentul de amănunt pentru executarea prevederilor convenției.

[2] *Monitorul oficial al României*, nr. 257, din 23 februarie 1886.

[3] *Monitorul oficial al României* din 10 mai 1890.

[4] *Convențiune pentru schimbul coletelor poștale fără declarațiune de valoare. Încheiată la Paris la 3 noiembrie 1880 și complectată prin actul adițional din Lisabona la 21 martie 1885* [Regulament de detaliu și de ordine pentru executarea Convențiunei din 3 noiembrie. 1880...], f. l. [1886], 24 p.

[5] *Monitorul oficial al României*, din 18/30 iunie 1892. *Convențiune privitoare la schimbul coletelor poștale. Revizuirea de la Viena — 1891*, București, 1891, 54 p. ; menționăm aranjamentele privitoare la schimbul de scrisori și cutii cu valoare declarată și la abonamentele de ziare.

[6] *Monitorul oficial al României*, nr. 20, din 18/30 decembrie 1898. *Convenția poștală universală. Revizuirea de la Washington — 1897*, București, 1898, 103 p. ;

[7] *Monitorul oficial al României*, nr. 130 din 12 septembrie 1907 ; *Convențiunile, aranjamentele poștale internaționale. Revizuite la Roma în 1906 și puse în aplicare la 1 octombrie 1907*, București, 1907, 206 p.

[8] *Monitorul oficial al României*, nr. 208, din 16 decembrie 1922 ; *Conventions, arrangements et réglements postaux intérnationaux...* Madrid 1920 [Convenții, araniamente și regulamente poștale internaționale...] București, 1922, 446 p. ;

i) Convenția poștală universală de la Stockholm, din 28 august 1924, ratificată și promulgată la 1 martie 1928 [1] ;

j) Convenția privitoare la indicarea greutății pe coletele mari transportate pe vapoare, de la Geneva, din 21 iulie 1929, ratificată și promulgată la 20 septembrie 1932 [2] ;

k) Convenția poștală universală de la Londra, din 28 iunie 1929, ratificată și promulgată la 28 iunie 1929 [3], completată cu următoarele acorduri :

— Aranjament privitor la abonamente de ziare și publicații periodice (Londra, 28 iunie 1929), ratificat ;

— Aranjament privitor la viramentele poștale (Londra, 28 iunie 1929), neratificat :

— Aranjament privitor la încasări (Londra, 28 iunie 1929), ratificat ;

— Aranjament privitor la mandatele poștale (Londra, 28 iunie 1929), ratificat ;

— Aranjament privitor la coletele poștale (Londra, 28 iunie 1929), ratificat ;

— Aranjament privitor la schimbul scrisorilor și cutiilor cu valoare declarată (Londra, 28 iunie 1929), ratificat ;

l) Convenția poștală universală de la Cairo, din 20 martie 1934, ratificată și promulgată la 3 iulie 1935 [4], cu următoarele acorduri în completare :

— Aranjament privitor la abonamente de ziare și scrieri periodice (Cairo, 20 martie 1934) ;

— Aranjament privitor la încasări (Cairo, 20 martie 1934) ;

— Aranjament privitor la viramentele poștale (Cairo, 20 martie 1934) ;

— Aranjament privitor la mandatele poștale (Cairo, 20 martie 1934) ;

— Aranjament privitor la coletele poștale (Cairo, 20 martie 1934) ;

— Aranjament privitor la scrisorile și cutiile cu valoare declarată (Cairo, 20 martie 1934) ;

m) Convenția Uniunii poștale universale de la Buenos Aires, din 1939 [5] ;

[1] *Monitorul oficial al României*, nr. 82 din 22 aprilie 1928 ; *Convențiunea poștală universală, Aranjamentele și regulamentele poștale internaționale încheiate la Stockholm — 1924*, București, 1925, 368 p. ;

[2] *Monitorul oficial al României*, nr. 222, din 22 noiembrie 1932.

[3] *Monitorul oficial al României*, nr. 172, din 4 august 1930 ; *Convențiunea poștală universală Aranjamentele și regulamentele poștale internaționale încheiate la Londra în 1929*, București, 1930, 382 p. ; menționăm dispozițiile privitoare la transportul poștei de scrisori pe cale aeriană.

[4] *Monitorul oficial al României*, nr. 159, din 15 iulie 1935 ; *Convențiunea poștală universală. Aranjamentele și regulamentele poștale internaționale încheiate la Cairo — 1934*, București, 1934, 476 p.

[5] Vezi *Actele Uniunii poștale universale, Revizuirea de la Buenos-Aires — 1939. Convenția poștală universală*, 3 vol., București, 1942.

n) Convenţia Uniunii poştale universale de la Paris, din 11 iulie 1947 [1];

o) Convenţia Uniunii poştale universale de la Bruxelles, din 11 iulie 1952 ;

p) Convenţia Uniunii poştale universale de la Ottawa, din 3 octombrie 1957 [2].

Toate aceste convenţii, analizate în succesiunea lor, reprezintă îmbunătăţiri ale regimului poştal internaţional. De asemenea, U.P.U. are statutul de instituţie specializată a Organizaţiei Naţiunilor Unite.

4.

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA ŞI REGIMUL POŞTAL INTERNAŢIONAL ÎN VIGOARE

Aşa cum s-a arătat, statul român a luat parte la încheierea Convenţiei Uniunii poştale universale de la Ottawa, la 3 octombrie 1957. În această formă, Convenţia poştală universală se aplică şi în prezent, acest act internaţional reglementînd traficul poştal extern.

Considerăm necesar să prezentăm, în trăsăturile lor esenţiale, principiile şi instituţiile de bază ale organizării traficului poştal internaţional în vigoare, la care ţara noastră participă în mod activ. Într-o primă parte, intitulată „Constituţia Uniunii", convenţia stabileşte principiile fundamentale ale Uniunii poştale universale (U.P.U.).

Uniunea poştală universală — formată din ţările care au încheiat convenţia — constituie un teritoriu poştal unic pentru schimbul reciproc de corespondenţă. Uniunea are ca scop să asigure organizarea şi perfecţionarea serviciilor poştale şi să contribuie, în această privinţă, la dezvoltarea colaborării internaţionale.

Uniunea are ca membri state suverane. Orice stat suveran poate cere, urmînd procedura instituită în acest scop, să fie admis ca membru în U.P.U. [3].

Convenţia este actul constitutiv al Uniunii poştale universale : prevederile ei reglementează serviciul poştei de scrisori.

Alte servicii de natură poştală sînt reglementate prin aranjamente separate privitoare la : scrisorile şi cutiile cu valoare declarată ; mandatele poştale şi bonurile poştale de voiaj ; viramentele poştale ; încasările prin poştă ; serviciul internaţional de economii ; abonamentele la ziare şi publicaţiile periodice.

Prevederile convenţiei, ale aranjamentelor U.P.U. şi ale protocoalelor finale păstrează neatinsă valabilitatea legislaţiei din fiecare stat membru în reglementarea problemelor, care nu au format în mod expres obiectul actelor internaţionale mai sus menţionate.

Convenţia prevede posibilitatea pentru statele membre ale U.P.U. — respectiv pentru administraţiile lor poştale — de a întemeia şi uniuni restrînse sau înţelegeri speciale, în măsura în care legislaţia internă a acestor state o îngăduie. O singură limitare în această privinţă, făcută în favoarea traficului poştal internaţional, este prevăzută de art. 8 al Convenţiei : nu este îngăduită introducerea de dispoziţii mai puţin favorabile pentru public, trebuind respectată reglementarea din actele U.P.U. la care au aderat statele membre interesate.

Convenţia reglementează în formulări corespunzătoare situaţia unor teritorii, care nu se bucurau de suveranitate în momentul în care ea a fost încheiată. Art. 4 din Convenţie prevede, în funcţie de situaţia existentă în momentul adoptării ei, următoarele teritorii : totalitatea teritoriilor Statelor Unite ale Americii, inclusiv teritoriul sub tutelă al insulelor din Oceanul Pacific ; Congo Belgian ; teritoriile spaniole din Africa ; Algeria ; totalitatea teritoriilor reprezentate de Oficiul francez al poştelor şi telecomunicaţiilor de peste mare ; totalitatea teritoriilor britanice de peste mare, inclusiv coloniile, protectoratele şi teritoriile sub tutela exercitată de guvernul Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord ; teritoriul Somaliei sub dominaţie italiană ; Antilele olandeze şi Surinam ; provinciile portugheze din Africa Occidentală ; provinciile portugheze din Africa Orientală, din Asia şi Oceania [1].

Aceste teritorii au fost considerate că formau, după caz, o singură ţară membră a uniunii, sau o singură administraţie poştală a unei ţări membre, căreia îi revenea dreptul de vot, contribuţia la cheltuielile pentru întreţinerea uniunii fiind colectate după acelaşi criteriu.

Cu privire la sfera competenţei de aplicare a actelor Uniunii poştale universale, art. 5 din convenţie conţine următoarea reglementare [2] ;

a) orice stat membru al U.P.U. este în drept să declare pentru care din teritoriile, ale căror relaţii internaţionale le asigură, înţelege să fie

---

[1] *Vezi Convenţia poştală universală. Revizuirea de la Paris — 1937*, 3 vol. [Bucureşti, 1947—1948].

[2] *Vezi Extrase din Convenţia poştală universală şi aranjamentele, regulamentele şi anexele*, Ottawa, 1957 [Bucureşti, 1959], 112 p.; [*A. Bolintineanu*]. *O.N.U. instituţiile specializate. Culegere de documente*, Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1963, p. 193 — 208.

[3] Procedura prevede ca cererea statului suveran care doreşte să fie primit membru al U.P.U. să fie trimisă pe cale diplomatică guvernului Elveţiei şi, prin acesta, statelor membre ale uniunii. Pentru aprobarea cererii, este necesară realizarea unei majorităţi de două treimi din numărul total al membrilor uniunii. Statele, care nu au răspuns în termen de patru luni de la sesizarea lor, sînt considerate că se abţin. Admiterea ca membre este apoi comunicată tuturor statelor membre ale uniunii, tot prin intermediul guvernului elveţian.

[1] Menţionăm că, de la data întocmirii convenţiei, au intervenit schimbări care au restrîns sfera acestor teritorii: unele teritorii, prin lupta dusă de popoarele respective, au devenit state independente (Republicile Congo cu capitala la Leopoldville, Somalia, Algeria, Kenia etc.), cu dreptul de a fi membre în Organizaţia Naţiunilor Unite şi care au şi fost primite în acest for internaţional, precum şi în instituţiile specializate ale acesteia, inclusiv Uniunea poştală universală. Alte teritorii s-au alipit pe baza principiului autodeterminării, de teritoriul din care au fost desprinse de colonialism; spre pildă, teritoriul coloniei portugheze Goa s-a unit cu Republica India şi sînt reprezentate de statul în care s-au încorporat. De asemenea, în baza unor schimbări de ordin constituţional, cele două teorii S.U.A., anume Alaska şi Hawai, au devenit state, astfel încît numărul statelor din federaţia S.U.A. s-a ridicat de la 48 la 50; în consecinţă, în această privinţă, art 4, pct. 1 din convenţie şi-a pierdut în cea mai mare parte aplicabilitatea.

[2] Nu sînt cuprinse în prevederile ce urmează teritoriile care formează o singură administraţie cu statul membru al U.P.U., după cum se arată în art. 4 al convenţiei (Vezi, în acest sens, art. 5, pct. 5, din convenţie).

aplicată convenţia şi acordările ; această declaraţie poate să se producă cu prilejul semnării sau al ratificării actelor internaţionale respective, ori este făcută ulterior, în care caz ea trebuie să fie trimisă guvernului Elveţiei ;

b) aplicarea convenţiei este prevăzută pentru teritoriile ale căror relaţii internaţionale sînt asigurate de o ţară membră a U.P.U. şi care a făcut declaraţiile necesare în ce priveşte aceste teritorii, în conformitate cu prevederile arătate mai sus ;

c) statele membre ale U.P.U. sînt în drept de a denunţa oricînd aplicarea convenţiei pentru teritoriile cu privire la care au făcut declaraţiile menţionate, procedura denunţării constînd într-o notificare trimisă guvernului Elveţiei, cu indicarea teritoriului respectiv ; efectele se produc la un an de la primirea notificării de către guvernul Elveţiei, care — la rîndul său — va transmite în copie toate notificările şi comunicările primite, tuturor statelor membre al U.P.U.

Fiecare ţară membră a U.P.U. are dreptul de a se retrage din această organizaţie internaţională, precum şi de a dispune încetarea participării la aranjamente — fie la unul, fie la mai multe dintre ele — notificînd pe cale diplomatică despre măsura luată, guvernului Elveţiei, care — la rîndul său — o va face cunoscută ţărilor membre ale U.P.U. Retragerea din uniune şi încetarea participării la aranjamente îşi produc efectele după trecerea unui termen de un an de la primirea încunoştiinţării în această privinţă de către guvernul Elveţiei [1].

De Uniunea poştală universală aparţin :

— oficiile poştale care se găsesc pe teritoriile ce nu sînt cuprinse în uniune, dar care au fost înfiinţate de state membre U.P.U. ;

— teritoriile care, deşi nu sînt membre U.P.U., sînt subordonate din punct de vedere poştal statelor membre.

Organele Uniunii poştale universale se pot clasifica în modul următor :

— organe cu caracter periodic (congresele şi conferinţele administrative) ;

— organe permanente (Comisia executivă şi de legătură, Comisia consultativă pentru studii poştale şi Biroul internaţional) ;

— organe speciale (comisii cu însărcinări determinate).

Congresele urmează a fi convocate la cel mult cinci ani de la punerea în aplicare a actelor congresului precedent. Statele membre ale U.P.U., au, fiecare din ele, calitatea de a fi reprezentate la congres de unul sau mai mulţi delegaţi plenipotenţiari. Fiecare delegaţie are un singur vot la luarea hotărîrilor în sînul congresului. Delegaţia unui stat membru poate reprezenta, în caz de necesitate, şi pe un alt stat membru, care n-a trimis delegaţia sa [2].

În caz de necesitate, pot fi convocate şi *congrese extraordinare,* la cererea sau cu acordul a cel puţin două treimi din statele membre ale

[1] Vezi, în acest sens, art. 9 şi 23 din convenţie.

[2] Art. 11, pct. 2, este în această privinţă limitativ: „O singură delegaţie nu poate însă reprezenta mai mult de o singură ţară, în afară de ţara sa proprie".

U.P.U. Procedura de convocare şi de desfăşurare a dezbaterilor şi votării este aceeaşi ca şi în cazul congreselor ordinare [1].

Deşi textul convenţiei nu o precizează în mod expres, din analiza sistemului de organe ale Uniunii poştale universale, precum şi din atribuţiile congreselor ale căror hotărîri nu sînt limitate de un alt for şi sînt supuse numai ratificării [2], după procedura prevăzută de dreptul internaţional, rezultă evident că congresele constituie organul suprem de conducere şi de coordonare a întregii activităţi a Uniunii poştale universale.

Conferinţele administrative se întrunesc la cererea sau cu acordul a cel puţin două treimi din administraţii pentru examinarea problemelor cu caracter strict administrativ,

Comisia executivă şi de legătură asigură între congrese continuitatea lucrărilor Uniunii poştale universale. Activitatea acestei comisii, permanentă prin însăşi natura ei, este limitată la îndeplinirea dispoziţiilor convenţiilor şi a acordurilor.

Comisia, formată din 20 de membri, are următoarea compunere : statele membre ale comisiei sînt desemnate de congres, ţinîndu-se seama de o repartizare geografică echitabilă ; la fiecare congres, se reînnoieşte cel puţin jumătate din numărul membrilor comisiei ; alegerea succesivă în trei congrese a aceluiaşi stat nu este îngăduită ; fiecare stat ales trimite un reprezentant în comisie, desemnat de administraţia poştală respectivă, calificat în munca din acest domeniu.

Atribuţiile comisiei stabilite de convenţie sînt următoarele :

a) ea are sarcina de a menţine un contact cît mai strîns cu administraţiile poştale din statele membre ale U.P.U., în scopul de a asigura perfecţionarea serviciului poştal internaţional ;

b) studiază problemele de ordin administrativ, legislativ şi juridic, referitoare la serviciul poştal internaţional, urmînd să comunice rezultatele la care a ajuns administraţiilor poştale respective şi supune unele probleme spre examinare şi avizare comisiei consultative pentru studii poştale ;

c) stabileşte contacte utile pe plan internaţional cu : Organizaţia Naţiunilor Unite ; cu consiliile, comisiile şi cu instituţiile specializate ale acestui for ; cu alte organizaţii internaţionale ; reprezentanţi ai U.P.U. — această organizaţie fiind ea însăşi o instituţie specializată a O.N.U. — vor fi trimişi, în cazurile cînd o cer, să participe la lucrările organizaţiilor internaţionale menţionate ;

d) formulează propuneri fie din însărcinarea primită de la congres, fie ca rezultat al activităţii comisiei ;

[1] Toate actele elaborate şi adoptate de congres, evident semnate de delegaţiile participante, împuternicite de statele respective în acest scop, sînt apoi supuse ratificării. În situaţia în care unele state nu ratifică acte ale congresului, acestea sînt valabile pentru statele care le-au ratificat. Actele ratificate intră în vigoare simultan şi pe acelaşi termen, dată la care sînt abrogate toate actele anterioare elaborate de congrese (vezi art. 25, pct. 3 din convenţie), desigur cele contrare dispoziţiilor intrate în vigoare prin ratificare.

[2] Vezi art. 11, pct. 4 şi art. 12, pct. 2 şi 3 din convenţie.

e) examinează propunerile pe care administrațiile poștale ale statelor membre al U.P.U. le înaintează Biroului internațional ;

f) numește — la propunerea guvernului Elveției — pe director și personalul superior al biroului ;

g) aprobă, la propunerea directorului biroului, numirea altor categorii de funcționari ai acestui birou ;

h) aprobă raportul anual întocmit de birou avînd ca obiect activitatea U.P.U. pe acea perioadă, iar atunci cînd va apărea ca necesar, va elabora și comentariile corespunzătoare.

Comisia consultativă pentru studii poștale are în sarcină o activitate complexă, desfășurată în trei secții specializate, care constituie grupe de lucru : secția tehnică ; secția de exploatare ; secția economică.

În compunerea comisiei intră de drept reprezentanți ai tuturor statelor membre ale U.P.U. ; aceasta alege din sînul său un consiliu de gestiune format din 20 de membri, organ cu competență de conducere și coordonare a activității comisiei.

Consiliul de gestiune prezintă dări de seamă : comisiei executive și de legătură, în fiecare an ; congresului, atunci cînd acesta se întrunește.

Biroul internațional al Uniunii poștale universale constituie un oficiu central funcționînd la sediul uniunii (Berna), cu atribuții de organ de legătură, informare și consultare pentru administrațiile poștale ale statelor membre ale U.P.U.

Comisiile speciale sînt organe însărcinate de congres sau de conferință cu studierea unor probleme determinate.

Convenția mai prevede dispoziții referitoare la limba oficială a uniunii [1], la cheltuielile acesteia [2] și la arbitraj. Prin arbitraj sînt rezolvate problemele litigioase privitoare la interpretarea convenției, aranjamentelor și protocoalelor finale, precum și a regulamentelor de aplicare a lor.

Procedura arbitrajului prevede următoarele ; fiecare din administrațiile în cauză alege cîte o administrație membră a uniunii, care să nu fie direct interesată în litigiu ; părțile pot de asemenea cădea de acord în desemnarea unui arbitru unic ; aceasta poate fi chiar Biroul internațional ; hotărîrea este adoptată cu majoritate de voturi ; în caz de paritate, pentru rezolvarea divergenței, arbitrii aleg o altă administrație poștală ; cînd nu s-a putut ajunge la un acord în privința acesteia, Biroul internațional îl desemnează pe noul arbitru, dintre administrațiile poștale membre ale U.P.U., dar care nu au fost propuse de către arbitri.

Convenția se ocupă și de modul în care urmează a fi făcute propunerile tinzînd la modificarea sau interpretarea actelor uniunii în intervalele dintre congrese.

[1] Limba oficială a U.P.U. a fost stabilită limba franceză. Convenția, în art. 8, pct. 2 și 3, menționează că, în dezbaterile congreselor, conferințelor și comisiilor, pot fi folosite și limbile engleză, spaniolă și rusă, precum și alte limbi, atunci cînd este cazul.

[2] Suma maximă a cheltuielilor anuale ordinare ale Uniunii poștale universale sînt stabilite de fiecare congres. Aceste cheltuieli sînt suportate de toate statele membre ale uniunii, care contribuie în următoarele proporții, în funcție de clasa în care se găsesc încadrate, prin acordul intervenit între ele și guvernul Elveției: clasa 1, 25 de unități; clasa a 2-a, 20 de unități; clasa a 3-a, 15 unități; clasa a 4-a, 10 unități; clasa a 5-a, 5 unități; clasa a 6-a 3 unități; clasa a 7-a, 1 unitate (Vezi art. 20, pct. 2 din convenție).

Relațiile Uniunii poștale universale cu Organizația Națiunilor Unite, menționate în art. 21 al Convenției, sînt reglementate prin două acorduri ale căror texte sînt anexate convenției :

— acordul semnat la Paris, la 4 iulie 1947 ;

— acordul suplimentar semnat la Paris, la 13 iulie 1949 și la Lake-Success, la 27 iulie 1949.

Acordul între Organizația Națiunilor Unite și Uniunea poștală universală prevede, în art. 1, că O.N.U. recunoaște U.P.U. ca instituție specializată. Reprezentanții O.N.U. vor fi invitați să asiste la congresele, conferințele administrative și comisiile uniunii ; ei vor participa, fără drept de vot, la dezbaterile din ședințe. Reprezentanții U.P.U. vor fi invitați să ia parte, fără drept de vot, la ședințele Consiliului economic și social al O.N.U., ale comisiilor și comitetelor acestuia ; ei vor putea participa, pentru consultare, la ședințele Adunării generale O.N.U., precum și în comitetele principale ale Adunării generale în care sînt luate în discuție probleme interesînd uniunea fără drept de vot [1].

Acordul adițional la acordul dintre Organizația Națiunilor Unite și Uniunea poștală universală stabilește, în baza Rezoluției nr. 136 (VI) din 25 februarie 1948, dreptul pentru funcționarii Uniunii poștale universale de a utiliza permisele de liberă trecere ale Organizației Națiunilor Unite [2].

Statul român a ratificat acordurile poștale internaționale de la Ottawa, din 3 octombrie 1957. Astfel, prin Decretul nr. 205, din 25 iunie 1964, al Consiliului de Stat al Republicii Populare Române [3] au fost ratificate : convenția poștală universală, inclusiv dispozițiile privind poșta aeriană ; aranjamentul privind scrisorile și cutiile cu valoare declarată ; aranjamentul privind coletele poștale.

În art. 2 al decretului menționat, statul român ia poziție cu privire la unele prevederi din convenție ; „Ratificînd Convenția poștală universală, Consiliul de Stat al Republicii Populare Române declară că prevederile art. 4 ale acesteia nu corespund situației de fapt actuale, iar prevederile art. 5 nu sînt în concordanță cu Declarația 1514 din 14 decembrie 1960 a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite prin care se proclamă necesitatea de a se pune în mod rapid și necondiționat capăt colonialismului sub toate formele și în toate manifestările sale".

[1] Acordul reglementează, în continuare, următoarele probleme: recomandări ale Organizației Națiunilor Unite; schimb de informații și de documente; asistența Organizației Națiunilor Unite; aranjamente privitoare la personal; serviciile statistice; serviciile administrative și tehnice; dispoziții bugetare; acoperirea cheltuielilor unor servicii speciale; acorduri între instituții; legătura; executarea acordului; intrarea în vigoare; revizuirea.

[2] Acordul adițional prevede următoarele: „Considerăm că Uniunea poștală universală dorește să încheie un acord suplimentar, completînd acordul încheiat, conform art. 63 din Cartă, între Organizația Națiunilor Unite și Uniunea poștală universală". Astfel s-a convenit, în art. 1., adăugarea unui articol suplimentar la Acordul adițional dintre Organizația Națiunilor Unite și Uniunea poștală universală.≪Funcționarii Uniunii Poștale Universale vor avea dreptul să utilizeze permisele de liberă trecere ale Națiunilor Unite...≫

[3] Vezi *Buletinul Oficial al Marii Adunări Naționale a R.P.R.*, nr. 8, din 25 iunie 1964.

Prin atitudinea adoptată, statul român a confirmat, şi în acest caz, politica sa de pace şi colaborare internaţională, de respectare a liniei fixate de Organizaţia Naţiunilor Unite, prin rezoluţiile sale, la adoptarea cărora a participat efectiv.

III.
ASOCIAŢIA FILATELIŞTILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA (A.F.R.), MEMBRĂ A FEDERAŢIEI INTERNAŢIONALE DE FILATELIE (F.I.P.)

1.
ASPECTE PRINCIPALE PRIVIND ORGANIZAREA INTERNAŢIONALĂ A FILATELIEI

Marca poştală intrată în circuitul internaţional, în afară de probleme proprii mecanismului poştal — rezolvate în cadrul Uniunii poştale universale — ridică şi probleme specifice rolului ei în schimburile filatelice pe plan extern.

Preocuparea din ce în ce mai largă privind activitatea filatelică a făcut necesară o reglementare internaţională şi înfiinţarea unui organism permanent de coordonare.

În aceste condiţii şi pentru a răspunde unei necesităţi reale, a luat fiinţă, în 1926, *Federaţia internaţională de filatelie* (F.I.P. — „Fédération Internationale de Philatelie"), care grupează numeroase organizaţii filatelice naţionale şi primeşte şi aprobă anual noi adeziuni [1].

Asociaţia filateliştilor din Republica Socialistă România a devenit membră a Federaţiei internaţionale de filatelie la Congresul de la Hamburg, la 29 mai 1959, scurt timp după centenarul mărcii poştale româneşti.

Federaţia internaţională de filatelie are următoarele organe de conducere : un birou, format dintr-un preşedinte, un vice-preşedinte şi un secretar general-trezorier ; un consiliu, în compunerea căruia intră şapte membri ; un comitet executiv, format din opt membri.

În cadrul F.I.P., funcţionează mai multe comisii speciale :

[1] La 15 septembrie 1964, F.I.P. număra următoarele organizaţii filatelice: Bund Deutsche Philatelisten; Federacion Argentina de Entitades Filatelicas; Verband Oesterreichischen Philatelisten-Vereine; Fédération Royale des Cercles Philatéliques de Belgique; Club Filatelico do Brasil; Union des Philatelistes Bulgares; Sociedad Filatelia de Chile; Danemarks Filatelist Union; Société Philatélique d'Égipte; Federacion Espanola de Sociedades Filatelicas; The American Philatelic Society; Suomen Filatelistiliitto; Fédération des Sociétés Philatéliques Françaises; The Junior Philatelic Society (Marea Britanie); Fédération Philatélique Hellenique; Nederlandoe Bond van Filatelisten — Vereiningen Fédération Nationale des Philatélistes Hongrois; Fédération des Sociétés Philatéliques Israeliennes; Fédération des Sociétés Philatéliques Italiennes; Fédération des Sociétés Philatéliques du Grand Duché de Luxembourg; Norks Filatelistforbund; Asociacion Filatelica Peruana; Polski Zwiazek Filatelistow; Fédération Portugaise de Philatélie; Asociaţia Filateliştilor din România; Sveriges Filatelist—Fourbund; Union des Sociétés Philatéliques Suisses; Fédération des Philatélistes Tchécoslovaques; Fédération des Clubs Philatéliques de Turquie; Club Filatelico del Uruguay Club Filatelico de Caracas; Association Philatélique Vietnamienne; Savez Filatelista; Jugoslaviye).

a) Centrala internaţională pentru lupta contra falsificărilor şi a Oficiului internaţional de expertize filatelice („Centrale internationale pour la lutte contre les falsifications et de l'Office international d'expertises philatéliques");

b) Comisia contra emisiunilor dăunătoare filateliei („Commission contre les émissions nuisible à la philatélie") ;

c) Comisia pentru educarea tineretului filatelic („Commission pour l'éducation de la jeunesse philatélique") ;

d) Comisia de presă şi propagandă („Commission de presse et propagande") ;

e) Comisia colecţiilor tematice („Commission des collections thématiques").

2.
ROLUL ŞI ACTIVITATEA FEDERAŢIEI INTERNAŢIONALE DE FILATELIE. CONTRIBUŢIA DELEGAŢIEI A.F.R.

Rolul important şi în continuă dezvoltare al Federaţiei internaţionale de filatelie se reflectă în documentaţia congreselor acestui organism internaţional. Referindu-ne numai la activitatea ultimelor două congrese, se desprind direcţiile principale ale orientării date filateliei de către F.I.P.

Congresul Federaţiei internaţionale de filatelie de la Istanbul, din 1963 [1], a scos în evidenţă acţiunea dusă pe plan mondial de F.I.P. pentru a asigura filateliei o dezvoltare sănătoasă.

În raportul preşedintelui F.I.P., reamintindu-se poziţia fixată la Congresul de la Praga (1962), s-a învederat acţiunea dusă pentru a curma abuzurile produse cu ocazia afluxului în continuă creştere al noilor emisiuni şi al anumitor practici dăunătoare, privitoare la repartiţia şi punerea în vînzare a mărcilor poştale. De asemenea, raportul a subliniat necesitatea de a se face o revizuire a regulamentului pentru expoziţiile internaţionale, cu scopul de a-l pune de acord cu stadiul evoluţiei filateliei pe plan mondial.

Sub semnul rolului internaţional al filateliei, mai multe federaţii internaţionale sînt în curs de constituire şi se aşteaptă, într-un viitor apropiat, un număr de noi adeziuni al F.I.P. [2].

Asociaţia filateliştilor din ţara noastră şi-a oferit sprijinul său sub toate aspectele, inclusiv cel financiar, dublînd astfel cotizaţia sa la F.I.P., cu începere din exerciţiul 1963 [3] : remarcăm, îndeosebi, mă-

[1] Vezi *Fédération Internationale de Philatélie. Procès-Verbal de l'Assemblée generale annuelle tenue dans la salle des conférences du Palais Municipal d'Istanbul (Turquie), les 13 et 14 septembre 1963* [Federaţia internaţională de filatelie. Proces-verbal al Adunării generale anuale ţinute în sala de conferinţe a palatului municipal din Istanbul (Turcia), la 13 şi 14 septembrie 1963].

[2] Vezi *Rapport du Président F.I.P. sur l'exercice 1962*, Paris, august 1963 [Raport al preşedintelui F.I.P. privitor la exerciţiul 1962]; *ibidem*, p. 14 — 16.

[3] Vezi *Rapport du Trésorier sur l'exercice 1962*, Geneva, 5 februarie 1963 [Raport al trezorierului privitor la exerciţiul 1962]; *ibidem*, p. 16 — 18.

surile propuse de A.F.R. în congres pentru a se neutraliza emisiunile dăunătoare filateliei [1].

Încă anterior s-au luat măsuri împotriva emisiunilor dăunătoare filateliei. Astfel, la Paris a avut loc, la 7 iulie 1962, o întrunire organizată de Federația internațională de filatelie (F.I.P.). luîndu-se următoarele decizii :

— să se recomande congresului F.I.P. (Praga 1962) să dispună excluderea de la expoziție a mărcilor poștale, blocurilor și vinietelor indicate de F.I.P. ;

— congresul să adopte o moțiune prin care să se recomande editorilor principalelor cataloage de a nu fixa cote la emisiunile considerate vătămătoare pentru filatelie și anume : mărcile și blocurile emise pe bază de subscripție anticipată și care nu pot fi achiziționate direct de la oficiile poștale și a căror distribuție este reglementată de la început, ceea ce determină un preț de vînzare superior valorii faciale ; mărcile — respectiv blocurile și colițele — nedantelate, din emisiunile formate în mod obișnuit din mărci dantelate ; mărcile a căror suprataxă întrece cu jumătate valoarea de francare ; mărcile care, deși aparțin unei serii omogene, nu sînt vîndute în aceleași condiții ca și celelalte valori care intră în compunerea seriei : mărcile cu supratipar sau cu perforație, aplicate de organe particulare ; reimpresiunile făcute de un alt organ decît administrația poștală competentă, cît și acele reimpresiuni oficiale dar cu un supratipar de un tip deosebit celui original.

Federația internațională de filatelie a comunicat tuturor organizațiilor filatelice naționale membre un proiect pentru modificarea statutului său și a regulamentului expozițiilor internaționale ținute sub auspiciile ei [2].

Această măsură a fost luată în baza mandatului dat de Congresul F.I.P. de la Istanbul (1963), de a se face în această problemă o largă consultare, care să cuprindă pe membrii Consiliului F.I.P., organizatorii precedentelor expoziții internaționale și federațiile naționale.

Constatările făcute prin această consultare se pot grupa în modul următor :

a) În majoritate, s-a solicitat să fie atribuite mai multe medalii de aur, cu următoarele propuneri, diferite în conținut, dar îndreptate spre

[1] Vezi *Rapport de la Commission contre les emissions nuisibles à la philatélie* [Raport al comisiei contra emisiunilor dăunătoare filateliei]; *ibidem*, p. 29 —32.

[2] Vezi *La Fédération Internationale de Philatélie à Messieurs les Présidents des Fédération Nationales affiliées à la F.I.P. „Objet: Modification à apporter aux statuts de la F.I.P. et au Règlement des Expositions Internationales patronnées par la F.I.P." Cf. Rapport sur la modification des statuts et du règlement des Epositions*, Paris, iunie 1964, în *Fédération Internationale de Philatélie, Procès-verbal de la 33e Assemblée générale annuelle, tenue dans la salle des conférences du Ministére des Postes et Télécommunications, Avenue de Ségur à Paris, les jeudi 18 et vendredi 19 Juin 1964* [Federația internațională de filatelie către domnii președinți ai federațiilor naționale afiliate la F.I.P. „Obiect: Modificare de adus statutelor F.I.P. și regulamentului expozițiilor internaționale tutelate de F.I.P. Cf. Raport asupra modificării statutelor și a regulamentului expozițiilor (...) Federația internațională de filatelie, Procesul-verbal al celei de-a 33-a Adunări generale anuale ținută în sala de conferințe a Ministerului Poștelor și Telecomunicațiilor, strada Ségur la Paris, joi 18 și vineri 19 iunie 1964], p. 9—12.

realizarea aceluiași scop : lărgirea atribuirii medaliilor de aur la mai multe colecții, prin diminuarea criteriilor în mod obișnuit impuse pînă acum pentru a obține aceste înalte distincții ; crearea de medalii de aur pentru diferite cazuri, sau să fie înlocuită medalia de aur-argint printr-o „mică" medalie de aur (au fost de altfel create de cîțiva ani medalia de aur și argint și medalia de bronz argintat).

b) Colecțiile de studiu filatelic, îndeosebi cele privind emisiunile moderne, vor trebui să beneficieze de o apreciere mai bună a juriului.

c) Este necesar să se introducă o reglementare amănunțită în ceea ce privește clasa de literatură.

d) Nu există un acord în ceea ce privește stabilirea condițiilor care trebuie întrunite pentru admiterea într-o competiție internațională ; o parte susține menținerea statu-quo-ului, iar cealaltă parte — ridicarea criteriului la echivalența unei medalii de vermeil sau a uneia de aur în expoziție națională ; în fine, s-a cerut și o accesibilitate mai largă la expozițiile internaționale.

e) În noile condiții, de creștere continuă a numărului filateliștilor și de creare de noi specializări, trebuie găsite formule noi pentru expozițiile internaționale, cele aplicate fiind introduse încă de la începuturile filateliei. Menținerea sistemului ar duce la imposibilitatea de a organiza expoziții, din cauza lipsei de posibilități financiare, a lipsei unor spații deosebit de întinse care nu pot fi găsite, din cauza faptului că nu pot fi acceptate colecții mari atît pentru a putea astfel cuprinde un număr cît mai ridicat de expozanți, cît și pentru a nu depăși limitele stabilite în asigurarea colecțiilor expuse, valoarea admisă neputînd trece de 100 de milioane franci.

Sub deviza „à temps nouveaux, méthodes nouvelles" („la vremuri noi, metode noi"), sînt expuse mai multe soluții :

— expoziții internaționale limitate la marile categorii de specialități ; filatelie clasică (emisiuni anterioare anului 1900) și filatelie modernă (de la anul 1900 la zi) ;

— expoziții internaționale de filatelie tematică ;

— expoziții internaționale rezervate mărcilor poștale și obliterărilor ;

— expoziții internaționale cuprinzînd colecții limitate la un anumit conținut sau la un grup de țări.

Premiații diferitelor expoziții internaționale specializate vor putea să-și expună colecțiile într-un „salon general internațional" care va fi deschis la fiecare 3—5 ani. Desigur că țările care oferă mai mari posibilități materiale în acest sector, vor putea organiza o „expoziție mondială", cum a fost cea de la Praga (1962).

Congresul F.I.P. de la Paris, din 1964 [1], a avut o importanță deosebită prin hotărîrile luate. La lucrări a participat și delegatul Asociației filateliștilor din țara noastră.

[1] Vezi *Fédération Internationale de Philatélie, Proces-verbal de la 33e Assemblée générale annuelle Paris les jeudi 18 et vendredi 19 juin 1964* [Federația internațională a filateliei. Proces-verbal al celei de a 33-a Adunări generale anuale..., Paris, joi 18 și vineri 19 iunie 1964].

Raportul asupra modificărilor statutului și regulamentului expozițiilor a fost dezvoltat de președintele F.I.P. În Raportul comisiei colecțiilor tematice [1] se învederează încheierea unei convenții între F.I.P. și F.I.P.C.O. (Fédération internationale de philatàlie constructive), organism internațional al filateliei tematice, la 18 august 1963, prin care această ultimă organizație filatelică se contopește în F.I.P.

Convenția menționată prevede, textual, în preambul, că „birourile F.I.P. și F.I.P.C.O. se declară de acord să-și unească eforturile pentru a favoriza o mai bună desfășurare a filateliei tematice în lumea întreagă, estimînd că este de o necesitate absolută de a încredința această înaltă misiune unui organism unic dispunînd astfel de mijloace mai vaste și mai întinse".

Comisia F.I.P. pentru colecțiile tematice va primi titulatura de „Comisia tematică" și se va conduce după statutele F.I.P. și regulamentul de ordine interioară, aprobat de congresul F.I.P.

Comisia tematică va avea următoarea organizare ; un președinte, un președinte adjunct, un secretar, un secretar adjunct, și un șef al grupelor de lucru (care — întruniți — formează comitetul de gestiune) și membrii comisiei.

Modul de constituire a comisiei, stabilit de acordul menționat, prevede alegerea președintelui de către Congresul F.I.P. pe o perioadă de trei ani și desemnarea membrilor tot de către congres, de pe o listă de propuneri care îi este înaintată de președintele comisiei și care va cuprinde nume de specialiști recunoscuți ai colecționării tematice.

Scopurile comisiei tematice sînt precizate în mod expres ; dezvoltarea filateliei tematice și examinarea tuturor problemelor acesteia ; studiul, elaborarea și supravegherea aplicării principiilor și regulamentelor stabilite sau de introdus ; evidența și organizarea expozițiilor internaționale puse sub auspiciile F.I.P. și care au o clasă rezervată colecțiilor tematice ; dreptul de a face propuneri comitetelor de organizare a expozițiilor F.I.P., cu privire la desemnarea juriului pentru clasa colecțiilor tematice. Comisia tematicii poate solicita sprijinul F.I.P.-ului pentru expozițiile internaționale exclusiv tematice și are în competența sa problemele tehnice ale filateliei tematice.

În cadrul organizării unificate a filateliei tematice, secțiile naționale ale F.I.P.C.O. se vor afilia la federațiile naționale membre ale F.I.P. De asemenea, F.I.P. va face recomandări federațiilor naționale de a unifica asociațiile respective care se ocupă cu filatelia tematică.

Această convenție va intra în vigoare imediat după adoptarea ei de către congresele F.I.P. și F.I.P.C.O. Congresul F.I.P. de la Paris a primit în mod pozitiv convenția, aprobînd-o cu unanimitate de voturi minus unul [2].

Raportul Comisiei pentru educarea tineretului filatelic [3] evidențiază

[1] Vezi *Rapport de la Commission des collections thématiques* [Raport al comisiei de colecții tematice] ; *ibidem*, p.17—20.

[2] Congresul F.I.P.C.O. ținut la Budapesta, în septembrie 1964, a adoptat de asemenea convenția, care astfel este în vigoare și în curs de aplicare.

[3] *Ibidem*, p. 20—21.

unele aspecte interesante ale rolului filateliei în acțiunea de apropiere și de strîngere a legăturilor prietenești între tinerii de pretutindeni. Raportul subliniază că, „grație filateliei, acest contact poate să fie stabilit", tineretul fiind dornic să cunoască direct țara de unde provin mărcile poștale din colecțiile lor. Expozițiile internaționale cu participarea activă a tineretului filatelic și vizitele reciproce de grupuri de tineri filateliști din diferite țări contribuie la consolidarea acestei apropieri.

Comisia de presă și informații scoate în evidență, în raportul său, o măsură deosebit de semnificativă pentru dezvoltarea filateliei : întocmirea unui regulament — în colaborare cu Asociația internațională a jurnaliștilor filatelici — privitor la „clasa de literatură la expozițiile internaționale".

În preambulul regulamentului, se arată importanța literaturii de specialitate, subliniindu-se că „literatura filatelică este baza de neînlocuit pentru cercetarea filatelică și, prin aceasta, pentru filatelie în general". În consecință, se arată că „incumbă deci expozițiilor filatelice nu numai de a recompensa în mod demn literatura filatelică, dar și de a face o publicitate bineînțeleasă pentru munca meritorie a editorilor și autorilor".

Pe aceste motive, se fac următoarele recomandări expozițiilor filatelice ; să prevadă o clasă de literatură ; să asigure în cadrul expozițiilor un loc privilegiat și ușor accesibil pentru exponatele clasei de literatură : să se îngăduie publicului care vizitează expoziția să consulte lucrările expuse ; lista exponatelor la această clasă să fie prevăzută atît în catalogul expoziției, cît și în foi separate, care vor fi date publicului și care vor conține și datele necesare pentru ca acesta să-și poată procura lucrările dorite (adresele centrelor de vînzare, prețul, condiții de abonament etc.) ; expozițiile să nu pretindă exponatele cu titlul gratuit.

Pentru clasa de literatură, au fost fixate cinci secții :

— lucrări specializate, enciclopedii, studii (tipărite sau dactilografiate), articole sau serii de articole de cercetare filatelică, (tipărite sau dactilografiate) ; lucrările tipărite nu trebuie să aibă o vechime mai mare de cinci ani ;

— reviste și ziare filatelice : generale, sau specializate și anuare ;

— contribuții filatelice în publicații filatelice și nefilatelice (cu caracter ziaristic, de autori individuali) ;

— conferințe și prezentări filatelice la radio și televiziune, filme, sau înregistrări de televiziune, benzi înregistrate, conferințe dactilografiate, cu sau fără diafilme ;

— cataloage : generale sau pe țări și specializate.

Aprecierea juriului va fi făcută în baza următoarelor criterii : munca de cercetare personală sau colectivă ; meritul deosebit pentru propagarea filateliei pe scară națională sau internațională ; judecarea critică a conținutului ; judecarea critică a clarității și a posibilității de înțelegere ; elementele externe (tipar, hîrtie etc.) să nu influențeze aprecierea critică.

Comisia contra emisiunilor dăunătoare filateliei, în raportul său, face următoarele propuneri, constatări și recomandări primite de congres [1]:

— trecerea unor emisiuni pe lista celor dăunătoare filateliei [2];

— promovarea poziției F.I.P. în unele situații concrete, prin aceea că unele țări au denunțat contractele de livrare pentru desfacerea emisiunilor poștale naționale, încheiate cu unele firme străine [3];

— unele state păstrează în continuare regimul desfacerii emisiunilor poștale prin oficii controlate de firme străine [4], deși acesta este contrar prevederilor F.I.P.;

— falsuri filatelice în circulație de dată recentă [5], fapte care reprezintă o încălcare flagrantă a prevederilor art. 47 al Convenției poștale universale în vigoare [6];

— măsuri în vederea limitării emisiunilor destinate să alimenteze casieriile unor organizații internaționale [7];

— recomandare ca federațiile naționale, membre ale F.I.P., să facă cunoscut secretariatului comisiei constatările proprii privitoare la toate emisiunile neconforme cu reglementarea stabilită.

[1] *Ibidem*, p. 25—30.

[2] Un exemplu, în acest sens: *Japonia* („Jocurile olimpice de la Tokio", seria de patru valori emisă în noiembrie 1963, mărci de 5+5 yeni, valoare facială a seriei 20 de yeni, suprataxa de 20 de yeni), deoarece suprataxa depășește cu mai mult de 50 % valoarea facială.

[3] Pe această linie, arătăm că Ministerul de Finanțe din Surinam a denunțat, pe data de 31 iulie 1963, contractul pe care îl avea cu o firmă din New York; în consecință, colecționarii de mărci poștale și le pot procura atît la Paramaribo, cît și la poșta din Haga. De asemenea, Direcția generală P.T.T. din Berna — în lumina celor arătate de Uniunea societăților filatelice elveține — a reziliat, la sfîrșitul lunii martie 1964, contractul pe care îl avea tot cu o firmă din New York. Menționăm, de asemenea, că Jordania a anulat contractul pe care îl încheiase cu o firmă din Beirut, prin care îi încredința acesteia vînzarea exclusivă a emisiunilor sale poștale.

[4] Emisiunile majorității țărilor din Peninsula arabă sînt astfel, în prezent, controlate de „Miidle East Co." din Londra: vînzarea mărcilor poștale indiene este controlată de o firmă americană.

[5] Mărcile poștale din emisiunea „Iuri Gagarin" a Republicii Populare Albania — după cum se arată de însăși Direcția generală P.T.T. a acestui stat, prin scrisoarea adresată F.I.P-ului la 1 ianuarie 1964 — au primit un supratipar fals de culoare neagră, cu inscripția: „Posta Ajrore". De asemenea, Republica Islamică Mauritania a informat, la 1 februarie 1964, F.I.P-ul, prin oficiul său de poștă și telecomunicații, că o imprimerie din Londra a făcut reproduceri după patru mărci poștale „Europafrique", emise recent de unele republici africane ca Mauritania, Niger, Volta superioară.

[6] Vezi mai sus, p. 92

[7] Problema este în curs. Încă de la Congresul de la Istanbul (1963), Biroul F.I.P. a fost împuternicit de a se adresa Oficiului poștal al Organizației Națiunilor Unite, în scopul de a atrage atenția asupra numărului din ce în ce mai mare al acestor emisiuni. Totodată, printr-un membru al Comitetului executiv F.I.P., urma să se ia legătura în această problemă chiar cu secretarul general al O.N.U. (Vezi *Procès-verbal de l'Assemblée Générale annuelle... Istanbul, les 13 et 14 septembre 1963* [Proces-verbal al Adunării generale anuale... Istanbul, 13 și 14 septembrie 1963] p.31). Acest proiect nu a ajuns să fie pus în aplicare, deoarece un astfel de demers a fost îndreptat Uniunii poștale universale la Berna, cu o copie adresată Organizației Națiunilor Unite (Vezi *Procès Verbal de la 33e Assamblée générale...Paris, les jeudi 18 et vendredi 19 juin 1964* [Proces-verbal al celei de a 33-a Adunări generale... Paris, joi 18 și vineri 19 iunie 1964], p.26).

La Congresul F.I.P. de la Paris (1964), față de ordinea de zi a lucrărilor, delegația Asociației filateliștilor din țara noastră a fost de acord cu contopirea F.I.P.C.O. în F.I.P. și cu schimbarea regulamentului general pentru expozițiile internaționale, în sensul de a înlesni participarea expozanților la aceste expoziții.

Poziția delegației A.F.R. a demonstrat, pe plan internațional, scopurile nobile ale filateliei românești și sprijinul real pentru dezvoltarea pe plan mondial a unei filatelii sănătoase, conform cu reglementarea stabilită de F.I.P., forul internațional competent.

Congresul de la Paris a trecut apoi la alegerile statutare, la problema expozițiilor filatelice internaționale [1] și la stabilirea viitoarelor congrese F.I.P. [2].

Lucrările Federației internaționale de filatelie demonstrează interesul și importanța crescîndă a filateliei pe plan mondial și necesitatea unei reglementări internaționale la care să participe organizațiile filatelice din toate statele. Aceste lucrări au demonstrat totodată *linia justă a filateliei românești atît pe plan intern, cît și internațional.*

[1] Au fost stabilite următoarele expoziții filatelice internaționale sub auspiciile F.I.P.-ului: „WIPA 65" (Viena 4-5 iunie 1965) „BRAPEX 65" (Rio de Janeiro, 20—28 octombrie 1965); expoziția internațională din Portugalia (Lisabona, septembrie 1966); „USIPEX" (New-York, 4-9 mai 1966). Au mai fost reținute cu prioritate următoarele date: 1967, în Olanda; 1968, în Izrael (Tel-Aviv, în lunile aprilie sau mai) și în R.S. Cehoslovacă (Praga, în luna septembrie); 1969, în România (București).

[2] Referitor la sediul viitoarelor congrese F.I.P.: în 1965, la Viena (Austria) între 14 și 15 iunie; în 1966 la Lisabona (Portugalia) și New York (S.U.A.), ședință de lucru; în 1967, în Olanda (localitatea urmează a fi desemnată).

Partea a doua

DIN PROBLEMELE PRIVIND FILATELIA ÎN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

În Republica Socialistă România, filatelia se dezvoltă în mod continuu și consecvent pe două coordonate principale: lărgirea sferei filateliștilor prin pătrunderea interesantei activități de colecționare a mărcilor poștale în cercurile din ce în ce mai largi ale oamenilor muncii și studiul cît mai riguros al problemelor ridicate de filatelie în general și de filatelia românească în special.

Pe linia studiilor privind probleme de filatelie românească contemporană, se situează cercetarea ce urmează, care își propune să analizeze pe criterii științifice două din problemele principale și de interes deosebit pentru toți colecționarii de mărci poștale din Republica Socialistă România și anume:

— analiza tirajelor mărcilor poștale din perioada R.P.R. și implicit, perspectivele cotelor;

— tematica — forma modernă de colecționare, cu aplicare la mărcile poștale din perioada R.P.R.

Aceste studii — urmate și de altele, necesare evident pentru ridicarea continuă a nivelului științific al filateliei, precum și pentru obținerea unor colecții de mărci poștale studiate — sînt prevăzute a se încadra într-un ansamblu unitar, care să evidențieze rolul și semnificația crescîndă pentru filatelie a emisiunilor de mărci poștale din perioada R.P.R.

A.

Analiza emisiunilor de mărci poștale din perioada R.P.R. în lumina tirajelor

1.
CONSIDERAȚII GENERALE ASUPRA VALORII TIRAJELOR

Unul din elementele principale, care stabilesc valoarea și raritatea unei emisiuni sau a unei mărci poștale, îl constituie tirajul.

Prin tirajul unei emisiuni se înțelege totalul seriilor complete emise, luînd ca bază acea valoare dintr-o serie care are tirajul cel mai redus. Adică, dacă o emisiune de mărci este formată de exemplu din patru valori, dintre care primele trei valori au fost tipărite într-un tiraj de 100 000 de exemplare, iar a patra valoare într-un tiraj de numai 50 000 de exemplare, înseamnă că tirajul emisiunii este de 50 000 de serii; dacă emisiunea este formată dintr-o singură marcă, atunci numărul exemplarelor tipărite din acea marcă formează tirajul ei.

În aceste condiții, pentru a se menține, din punct de vedere filatelic, prestigiul pe plan internațional al mărcilor poștale emise de un anumit stat, pe lîngă mesajul pe care trebuie să-l exprime acele mărci, pe lîngă frumusețea grafică și execuția pe care trebuie să o aibă, mai este necesară și orientarea statului respectiv în stabilirea judicioasă, pe date științific analizate, a numărului de serii dintr-o asemenea emisiune.

Nu sîntem de părere că trebuie scoase emisiunile de mărci poștale jubiliare sau comemorative în tiraje de zeci sau de milioane de exemplare, cum nu putem fi de acord a se scoate emisiuni în tiraje de cîteva mii de serii complete.

În afara emisiunilor uzuale, care pot avea tirajele nelimitate, celelalte emisiuni trebuie tipărite în așa fel, încît — ținîndu-se seama de frumusețea acestora, de tema pe care o reprezintă, de numărul aproximativ al celor ce o colecționează atît în interiorul statului emitent, cît și în alte țări — tirajul să acopere în mod relativ aceste cerințe; spunem „relativ", deoarece niciodată nu se poate aprecia în mod cert totalul seriilor necesare pe plan internațional.

Dacă însă o emisiune filatelică este tipărită într-un tiraj mai mare, dar e pusă în întregime în circuitul real al traficului poştal, acest lucru nu poate dăuna cu nimic din punct de vedere filatelic nici statului respectiv şi nici valorii seriei.

Se poate spune că este preferabil a se scoate tiraje mari de mărci, dar care să circule, decît tiraje mai limitate care — deşi au putere de circulaţie — totuşi emisiunea respectivă nu este pusă în circuitul poştal.

Nenumărate sînt exemplele unor mărci tipărite iniţial în tiraje mari sau foarte mari, dar — fiind date oficiilor poştale pentru francare — au ajuns adevărate raritäţi, cu cote foarte importante, devenind extrem de greu de achiziţionat. Aceasta se datorează împrejurării că acea emisiune — primind un regim obişnuit, în sensul că a fost distribuită liber, necondiţionat şi că, în acelaşi timp, se şi franca cu toate valorile ei corespondenţa — nu a intrat în atenţia specială a colecţionarilor decît în limitele absolut strict necesare.

Mulţi colecţionari negrăbindu-se a achiziţiona seria respectivă, pe considerentul că o „găsesc oricînd", aceasta s-a epuizat complet, datorită traficului obişnuit poştal. Din contră, alte emisiuni cu tiraje mult mai reduse şi care n-au fost date în circuitul obişnuit al francării prin oficiile poştale, deşi cu ele se putea franca orice corespondenţă, neepuizîndu-se prin circulaţie, au ajuns să fie mult mai uşor de achiziţionat, fiind cotate sub valoarea celorlalte emisiuni.

Aceasta se datorează faptului că seriile de mărci poştale la care ne referim intrînd în atenţia colecţionarilor au fost achiziţionate de la început de toţi colecţionarii, fiecare căutînd să aibă şi serii peste necesarul obişnuit, crezîndu-se astfel că, devenind rare, se vor putea achiziţiona prin schimb alte serii mai valoroase care lipsesc din colecţii ; în statele cu regim capitalist, acest gen de serii este stocat în mod speculativ de către negustori, în vederea realizării unor profituri.

Mai există o altă categorie de emisiuni filatelice, ale căror tiraje, reduse la cifre simbolice de numai cîteva mii de exemplare, sînt total insuficiente pentru colecţionarii existenţi, fiind cu adevărat dăunătoare dezvoltării şi propăşirii filateliei. Prin imposibilitatea practică de a fi colecţionate de către cei mai mulţi colecţionari, aceştia ajung de multe ori în situaţia de a abandona colecţionarea mărcilor poştale.

De aceea, aceste emisiuni sînt considerate de „Federaţia internaţională de filatelie" (F.I.P.) ca dăunătoare şi nedorite, iar drept sancţiune s-a interzis expunerea lor la marile concursuri sau expoziţii internaţionale, ca şi introducerea lor în unele cataloage de circulaţie internaţionale. Despre această categorie de emisiuni s-a tratat în cadrul capitolului privitor la organizarea F.I.P.-ului.

Trebuie subliniat însă faptul că aceste emisiuni, deşi grav dăunătoare filateliei, avînd caracter speculativ, sînt considerate totuşi emisiuni filatelice, deoarece au fost emise de un stat suveran, care are dreptul să se orienteze, din punct de vedere economic, aşa cum crede de cuviinţă.

Ca atare ni se pare lipsit de temei faptul că unele publicaţii sau unii filatelişti socotesc că aceste emisiuni de mărci poştale, ale căror

tiraje sînt atît de reduse, nu sînt emisiuni filatelice. Suveranitatea statului respectiv trebuie respectată şi imixtiuni în anumite hotărîri cu caracter intern ale acestui stat sînt absolut nepermise.

În acelaşi timp, este firesc ca Federaţia internaţională de filatelie să lupte prin orice mijloace împotriva emisiunilor de mărci ale căror tiraje „simbolice" afectează grav dezvoltarea internaţională a filateliei, Pe calea unor tratative între federaţiile de specialitate (F.I.P. şi U.P.U. pe de o parte, F.I.P. şi Ministerul poştelor din statele respective pe de altă parte), se pot înlătura aceste grave piedici survenite în activitatea filatelică pe plan mondial.

Se ştie că toate tirajele unei emisiuni apărute într-o ţară se declară în mod obligatoriu Uniunii poştale universale (U.P.U.). În această situaţie, U.P.U. — ca organism internaţional — poate să-şi manifeste protestul său pentru acele emisiuni a căror tiraje sînt dăunătoare, înlăturînd acest mare neajuns. Dar, pînă a se lua vreo hotărîre, emisiunile de mărci poştale, indiferent în ce condiţii vor fi emise (favorabile sau nefavorabile filateliei), trebuie respectate, ele simbolizînd semnul monetar pentru traficul poştal al unui stat suveran.

1.
CARACTERISTICILE TIRAJELOR

Aşa cum s-a arătat, în afara mărcilor uzuale, orice emisiune filatelică are un tiraj precis, indiferent cît de mare sau redus ar fi acesta.

O dată declarat tirajul la U.P.U., el nu mai poate fi modificat, Sub nici o formă nu se mai poate retipări în continuare dintr-o emisiune de mărci poştale sau dintr-o valoare a acestei emisiuni, după ce s-a tipărit întreg tirajul anunţat.

Dacă tirajul unei emisiuni este mai mare, acea emisiune poate fi tipărită în tranşe pînă la acoperirea întregului număr de serii stabilite, adică a întregului tiraj. Dacă unele emisiuni se obliterează filatelic, această operaţie trebuie făcută din întregul tiraj şi nicidecum prin suplimentarea tirajului anunţat iniţial cu cantitatea de tiraj obliterat.

Există un singur fel de tiraj, şi anume acela care indică absolut precis cantitatea totală de serii complete tipărite dintr-o anumită emisiune ; acesta este tirajul ştiinţific care trebuie luat în considerare, ca unul din factorii determinanţi, la stabilirea valorii unei emisiuni, la stabilirea cotării acesteia sau a criteriului de schimb.

Se mai utilizează şi termenul de tiraj filatelic. Prin „tiraj filatelic", cei care îl folosesc înţeleg numărul total de serii complete, care — prin starea lor perfectă — pot fi colecţionate, considerîndu-se că restul din tirajul emisiunii nu întruneşte condiţiile de stare pentru a fi introdus în colecţiile filatelice.

Considerăm acest criteriu de stabilire a tirajului ca nefiind potrivit, deoarece înseamnă a abandona noţiunea de informare ştiinţifică reală a filateliştilor şi, în acelaşi timp, a frîna posibilităţile de studiu al acestor emisiuni de mărci. Pe de altă parte, noţiunea de colecţionare a

mărcilor poștale, în înțelesul clasic și real, înseamnă a strînge mărcile poștale care au putere de francare într-un anumit moment dat, operație care în multe cazuri se face chiar la oficiile poștale.

După principiul noțiunii de „tiraj filatelic", ar însemna că mărcile în circulație la oficiile poștale sau o parte din acestea nu pot fi colecționate, neîntrunind condițiile „perfecțiunii", deoarece cele care nu sînt bune pentru colecționare vor fi date pentru francare.

Cifrele care indică „tirajul filatelic" credem că n-au nici un fel de eficiență față de interesul colecționarilor ce doresc un tiraj absolut real. Ce importanță are dacă la un tiraj luat drept exemplu, de 5 000 de serii complete, 500 din ele nu întrunesc condiții de perfecțiune maximă ? Dece să nu arătăm realitatea, și anume că tirajul emisiunii este de 5 000 de serii, ca în cazul exemplului mai sus arătat, și să spunem că are tirap filatelic de 4 500 de serii ? Este de notorietate că nici un filatelist nu-și poate închipui că întreg tirajul unei emisiuni are starea corespunzătoare pentru a fi colecționată ; în această situație este indicat să nu se mai utilizeze noțiunea de „tiraj filatelic", pentru a nu se face confuzie cu noțiunea științifică a „tirajului real" și, în același timp, să se ia ca bază în analizarea emisiunilor numai tirajul real.

Convinși fiind că acest punct de vedere este și al majorității covîrșitoare a colecționarilor vom arăta în cele ce urmează tirajele reale ale emisiunilor de mărci poștale din perioada R.P.R., ținînd să precizăm că, în aceste tiraje, sînt cuprinse absolut și cantitățile de valori obliterate și cele care au circulat dintr-o anumită emisiune ; cifra pe care o indicăm reprezintă așadar totalitatea tirajului real ce a existat din emisiunea respectivă.

Pentru a face analiza științifică a emisiunilor de mărci poștale din perioada R.P.R. sub aspectul tirajelor, ca după aceea să se poată trage unele concluzii în privința evoluției valorii lor, este necesar a analiza aceste emisiuni, privite din punct de vedere istorico-economic, împărțite teoretic în două etape :

a) prima etapă de la constituirea Republicii Populare Române și pînă la 31 decembrie 1951 ;

b) a doua etapă, de la 1 ianuarie 1952 pînă în iunie 1965, dată la care se oprește analiza de față.

Din punct de vedere filatelic, prima etapă include emisiunile începînd cu prima marcă R.P.R., „Recensămîntul", pînă la seria „Planul cincinal", apărută la sfîrșitul anului 1951. A doua etapă, privită din același punct de vedere, începe cu emisiunea „Centenarul I. L. Caragiale", cu supratipar.

Am considerat utilă împărțirea emisiunilor de mărci poștale din perioada R.P.R., în aceste două perioade, deoarece fiecare din ele are specificul ei, care a influențat foarte mult asupra existenței sau dispariției unor emisiuni, deși tirajele acestora erau foarte reduse sau chiar foarte mari. Fiecare din cele două etape a creat condițiile unor fenomene specifice din punct de vedere filatelic, care — deși de multe ori păreau neexplicabile — erau totuși generate de legi obiective ale evoluției statului nostru în perioadele respective.

2.
PRIMA ETAPĂ A EMISIUNILOR DE MĂRCI POȘTALE DIN PERIOADA R.P.R. (30 DECEMBRIE 1947 — 31 DECEMBRIE 1951)

La 30 decembrie 1947, cînd s-a proclamat Republica Populară Română, în țara noastră predomina încă economia capitalistă. Moneda națională, deși stabilizată din luna august 1947, se mai găsea și în mîinile claselor exploatatoare care o utilizau numai în scopuri speculative ; existau încă negustori particulari care făceau comerț cu mărci poștale.

Actul revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție a deschis drum nou economiei patriei noastre, creîndu-se și un sector al proprietății socialiste destul de puternic, fără însă a fi fost desființat complet sectorul privat, deoarece comerțul rămăsese încă, în mare parte, în mîna particularilor.

În această perioadă, așa cum se întîmplă în general în orice stat cu sector capitalist, cu capitaluri special rezervate investițiilor speculative, emisiunile de mărci poștale care apăreau în tiraje (așa cum vom vedea) foarte rezonabile, unele chiar foarte reduse, în loc să ia drumul colecțiilor particulare, cum le este menirea, și (o parte) drumul ghișeelor poștale pentru francarea corespondenței, erau stocate de unii negustori și de cei ce doreau să speculeze unele capitaluri, ca apoi să poată fi vîndute cu prețuri sporite.

În aceste condiții, imediat după apariția emisiunilor, acestea se epuizau total, dar bineînțeles numai aparent, începînd a fi foarte căutate de colecționari. Așa s-a procedat în general aproape cu toate emisiunile apărute în acea perioadă. Astfel, tirajele filatelice ale emisiunilor puse în circulație în acel timp erau repede epuizate prin stocarea lor. Circuitul normal al unei emisiuni a fost oprit artificial și, ca o consecință, stocul de mărci neobliterate a rămas aproape nealterat.

Așa fiind, în momentul în care fiecare colecționar, printr-un raționament firesc, bănuia că s-a consumat cea mai mare parte din emisiunea respectivă, persoanele care aveau stocate întreaga emisiune o readuceau în circuitul filatelic, la cote sporite, bineînțeles.

Acest fenomen s-a întîmplat cu aproape toate emisiunile de mărci poștale R.P.R., în primii ani de existență a noii orînduiri de stat, ca o consecință a existenței încă a unui sector particular. Reapariția acestor serii în circuitul filatelic a dus la o suprasaturare a pieței cu emisiunea respectivă, care nu a avut o existență firească în sensul unui dublu consum : achiziționarea mărcilor pentru colecții și plata prestațiilor poștale.

Sub aspectul plății taxelor poștale, emisiunea de mărci respectivă a fost ca inexistentă, deci celălalt factor hotărîtor în stabilirea rarității unei mărci — și anume circulația acesteia — nu s-a produs și, ca o consecință, tirajul seriilor neobliterate există în totalitatea lui.

Acesta este motivul pentru care toate emisiunile de mărci poștale apărute între anii 1948 și 1951, indiferent de tirajul lor, abundă cu

foarte mici excepții, ele neprimind sporuri de cote nici pe piața internă și nici în cataloagele internaționale.

Vom preciza însă că prin creșterea numărului colecționarilor de mărci poștale R.P.R., și aceste emisiuni vor deveni cu timpul mai rare, primind în consecință și plusuri în cotarea lor.

Din această analiză a primei etape de existență a mărcilor poștale R.P.R. se mai desprinde încă un principiu științific al filateliei și anume că, *în timp ce tirajul unei emisiuni este un factor important în stabilirea perspectivelor viitoare ale acesteia, circulația emisiunii este factorul hotărîtor în stabilirea rarității și a valorii emisiunilor.*

Vom lua ca exemplu trei emisiuni R.P.R. Este vorba de emisiunea „Ziua muncii" (nr. *1 037—1 040*), apărută în anul 1948, cu un tiraj de 35 000 de serii, seriile „Aviația" (nr. *1 062—1 065*) și „Marina" (nr. *1 066—1 069*), apărute tot în anul 1948, cu un tiraj de 50 000 de serii (deci tirajele acestora, fiind la nivel de zeci de mii de serii complete, sînt considerate foarte reduse) și emisiunea „Steme R.P.R." (mari și mici), apărută în anul 1952, cu un tiraj de aproximativ 1 000 000 de serii complete (deci la nivel de milioane).

Primele două emisiuni necirculînd, există și astăzi în mod frecvent iar cotele lor sînt nemajorate de peste zece ani, în schimb cea de-a treia emisiune, care a circulat pînă la epuizare, este astăzi foarte rară, cotarea ei fiind în continuă urcare; emisiunea este epuizată complet.

Pot fi date nenumărate exemple de acest fel, care vor confirma principiul mai sus enunțat. Așa fiind, ne-am putut da seama, pe baza unei analize științifice, de condițiile obiective care au făcut ca o parte din emisiunile de mărci poștale R.P.R. (cele din prima perioadă) să se găsească astăzi încă destul de frecvent, cu toate că tirajele acestora sînt foarte mici.

3.
A DOUA ETAPĂ A EMISIUNILOR DE MĂRCI POȘTALE DIN PERIOADA R.P.R. (DE LA 1 IANUARIE 1952 PINA IN IUNIE 1965)

Puterea economică a statului nostru s-a dezvoltat continuu. Sectorul socialist în economie începuse să domine din ce în ce mai mult, reușindu-se a se trece la o economie planificată; intrase în vigoare primul plan cincinal (1951—1955).

Controlul întregii activități economice a țării fiind în mîna organelor de stat, sectorul privat-capitalist era îngrădit, fără nici o putere de influențare serioasă a economiei. În aceste condiții de plin avînt economic al statului, devenise necesară o nouă întărire a monedei naționale, care să asigure o stabilitate precisă a prețurilor, permițînd în același timp Ministerului de Finanțe și Băncii de Stat să controleze circulația monetară, în scopul dezvoltării planificate a economiei naționale.

În luna ianuarie 1952 s-a făcut reforma monetară, act de importanță covîrșitoare pentru economia statului nostru. Această reformă, venită în sprijinul efectiv al maselor de oameni ai muncii, a constituit o nouă lovitură dată sectorului capitalist, care își trăia ultimele clipe în țara noastră.

Prin schimbarea valorii leului, s-au schimbat și tarifele poștale, ceea ce a necesitat ca, pentru nevoile urgente și imediate ale acelui moment să se supratipărească o serie întreagă de valori din emisiunile de mărci poștale apărute între anii 1948 și 1951 și care se mai găseau încă în depozit, cu noile prețuri ale tarifelor poștale.

Prin reforma monetară intervenită în țara noastră în luna ianuarie 1952 s-au desființat capitalurile speculative. Emisiunile de mărci poștale, eliberate de acea racilă distrugătoare a stocărilor, au luat drumul firesc al vieții lor; circuitul poștal și achiziționarea pentru colecțiile personale ale filateliștilor. Pentru acest motiv, mărcile din această perioadă sînt rare și din ce în ce mai căutate.

Aceste emisiuni vor deveni din ce în ce mai rare, datorită următorilor factori:

— în perioada reformei monetare și imediat după aceasta, numărul filateliștilor din țara noastră era mult mai mic;

— mișcarea filatelică nu era organizată ca astăzi în cercuri filatelice și cu o asociație de ordin republican ca A.F.R.-ul; datorită acestui fapt, numărul filateliștilor din patria noastră se află în continuă dezvoltare, ca și al celor ce colecționează mărcile poștale ale Republicii Socialiste România:

— emisiunile de mărci poștale, începînd cu „supratiparele" și în continuare nu au mai putut fi stocate;

— aceste emisiuni, intrînd în totalitatea lor în traficul poștal, au circulat pînă la epuizare;

— colecționarii de dată mai recentă caută să-și completeze colecțiile lor cu seriile mai vechi.

Ca atare, emisiunile de mărci poștale apărute din anul 1952 au început să fie din ce în ce mai rare și solicitate de către filateliști. Așa fiind ne dăm seama de ce în cercurile filatelice se cer permanent mărci poștale din perioada R.P.R., începînd din anii 1952—1953. De astfel, în limbajul curent filatelic se spune că aceasta este „cea mai bună perioadă" a mărcilor poștale românești.

Ne putem da încă o dată seama că, cu cît o marcă poștală nu intră în procesul speculativ al stocării, cu atît își creează un drum mai sănătos. Ea dă astfel o reală satisfacție colecționarilor și constituie totodată o valoare certă a patrimoniului statului care a emis-o.

Deci, mai putem desprinde un alt principiu deosebit de important al filateliei și anume: *numai circulînd în mod liber orice marcă poștală și în totalitatea ei, emisiunile statului respectiv se vor bucura de mare prestigiu, statul fiind deosebit de solicitat din punct de vedere filatelic.*

În aceste condiții, se ridică o problemă și anume: dacă emisiunile de mărci poștale scoase de un anumit stat, dar care nu au fost puse în mod real în circuitul traficului poștal obișnuit pentru plata prestațiilor, au valoare filatelică sau nu. Aceasta este o problemă deosebit de im-

portantă, care considerăm că este absolut necesar să fie analizată în cadrul acestei lucrări.

În ultimul timp, s-a observat tendința multor state de a scoate fel de fel de „varietăți" de emisiuni, la emisiunea inițial stabilită să apară. De exemplu, se scot serii nedantelate în tiraje de-a dreptul periculoase pentru viitorul filateliei [1]. Se scot colițe nedantelate separat de cele dantelate, tot în tiraje îndrăzneț de mici. Apare apoi aceeași serie în blocuri nedantelate [2] și acest fapt se petrece în special la emisiuni ale căror tematici sînt cele mai solicitate pe piața mondială. A apărut recent moda colițelor numerotate. De ce apar toate aceste tendințe de degenerare a filateliei, care dintr-o adevărată știință, bazată pe studiu, răbdare și pricepere, a devenit — pentru acel tip de emisiuni de care am pomenit — o întrecere între cei cu posibilități materiale mai mari pentru a le achiziționa ?

Într-adevăr, Federația internațională a filateliei a luat măsuri de boicotare a acestor emisiuni. Dar aceasta nu rezolvă complet problema deoarece, după cum s-a arătat, orice stat este suveran să emită mărcile sale poștale în tirajele pe care le crede de cuviință.

Într-adevăr, în asemenea condiții, statele realizează profituri mai sporite pentru bugetul lor. Aceleași profituri s-ar putea realiza dacă s-ar scoate emisiuni cu tiraje normale, dar avînd un nominal mai mare. Ne referim în special la emisiunile ale căror tematici sînt foarte solicitate.

Costul tirajului unei emisiuni întregi este aproape același pentru țara care o emite, indiferent de nominalul emisiunii sau de cantitatea tirajului pe care îl tipărește. Așadar, statul respectiv ar putea avea același profit sau chiar mai ridicat, scoțînd tirajul mărcilor poștale mai mare și eventual cu un nominal mai sporit.

Desigur, nici aceasta nu este o soluție, de a scoate mărci poștale cu un nominal mai ridicat. În orice caz aceste emisiuni sînt filatelice, deoarece mărcile respective sînt puse la dispoziția tuturor, pentru a se franca cu ele și a se colecționa.

Considerăm că mărcile care nu au intrat în circuitul poștal pentru a se putea franca cu ele, nu au caracterul de mărci poștale și în consecință nu sînt filatelice. Ca urmare, precizăm de la început că emisiunile nedantelate din anumite țări, în marea majoritate a cazurilor, se vînd în condiții total restrictive și nu în mod liber oricărui solicitator. De exemplu, în Franța, Monaco, Belgia etc. seriile nedantelate se vînd la prețuri înzecite față de seriile normale, iar în alte state ca Paraguai, Panama, Burundi, se vînd la un număr mult mai mare de serii dantelate și cîte o serie nedantelată. În aceste situații, este ușor de înțeles că numai teoretic pot fi folosite la francare, practic însă nimeni nu o va face.

Pentru a se stabili calitatea de marcă poștală a oricărui semn valoric emis de un stat, cu acest titlu, trebuie mai întîi să se constate

[1] A se vedea emisiunile „Cosmos" și „Olimpiade" din Paraguai, seriile nedantelate fiind trase în tiraje de 5 000 pînă la 8 000 de exemplare.

[2] A se vedea emisiunile „Liberia", „Monaco" etc.

că acea marcă sau emisiune a existat la oficiile poștale pentru francare, indiferent cît ar fi durat existența ei la oficii, chiar dacă s-ar fi francat cu acele valori numai cîteva ore, sau chiar numai la un singur oficiu poștal.

De aceea subliniem că orice emisiune de mărci poștale, dantelată sau nedantelată, care nu a fost pusă în circulație pentru francare, nu poate fi considerată emisiune de mărci poștale, respectiv de mărci filatelice.

Se știe că filatelia a început inițial prin colecționarea mărcilor uzate. De-a lungul unei mari perioade din istoria dezvoltării filatelice, se colecționau numai mărci circulate, mulți colecționari luînd chiar mărci neuzate pe care le aplicau ștampile poștale spre a fi considerate că au servit la francare.

Cataloagele internaționale acordă cote atît pentru mărcile uzate, cît și pentru cele neuzate. În aceste situații, o marcă sau o emisiune de mărci care n-au fost utilizate pentru francare, adică scopul real al tipăririi lor nu a fost francarea corespondenței, ci numai de a fi vîndute ca orice marfă, pot fi considerate în cel mai fericit caz ca emisiuni „neemise". Aceste mărci urmează a fi considerate în aceeași categorie cu mărcile tipărite de un stat, dar care din diferite motive (de exemplu, schimbarea formei de guvernămînt în acel stat, schimbarea semnelor monetare ale statului respectiv, schimbarea valorii prestațiilor poștale, în sfîrșit orice eveniment neprevăzut) fac ca o anumită emisiune de mărci poștale să nu mai fie pusă în circulație.

Deci trebuie de reținut un alt principiu important în filatelie și anume : *valoare filatelică are numai acea marcă a cărei emitere a avut ca scop plata prestațiilor poștale.* **Numai atunci** marca e filatelică și este supusă normelor colecționării.

Dacă o marcă pretinsă poștală nu este emisă cu scopul francării corespondenței, ci cu scopul de a fi de la emitere o marfă, atunci ea nu este marcă filatelică, neavînd nici un fel de valoare din acest punct de vedere ; așa cum s-a mai arătat, ea poate fi considerată marcă neemisă.

În aceeași măsură, principiul arătat se aplică și colițelor. Sistemul emiterii de colițe în cadrul emisiunilor de mărci poștale îl considerăm neoportun. Abuzul de colițe îngreuiază colecționarea, neaducînd nici un folos efectiv emisiunii. Se observă că, din punct de vedere filatelic, emisiunile unor țări sînt mai solicitate și din cauză că nu au folosit frecvent emiterea colițelor. Din acest punct de vedere, dăm exemplu emisiunile Austriei. Mărcile acestei țări sînt printre cele mai solicitate din lume. De la prima marcă poștală apărută în Austria și pînă în acest moment, aceasta nu a emis decît o singură coliță, și anume în anul 1933, cunoscută sub numele de „Wipa" (bloc) (nr. *529 A*, catalog „Zumstein"), și o singură serie nedantelată în anul 1946, în cinstea fostului președinte al Austriei, dr. Renner (nr. *750—753*, catalog „Zumstein").

Stabilind că scopul emiterii mărcilor poștale este francarea corespondenței, deși — teoretic — cu colițele se pot franca serviciile poștei,

practic aproape niciodată nu se utilizează acestea la francare ; greutatea de manipulare a colițelor justifică acest lucru. Pe această linie, apreciem justa orientare a poștei române, care a francat coletele și cu colițe.

Din cele analizate pînă acum, desprindem că cei doi factori esențiali în stabilirea valorii unei mărci sînt : tirajul acesteia și modul în care ea a fost utilizată pentru francare. Este neîndoios că mai există și alți factori secundari, ca frumusețea grafică a mărcii, tematica acesteia, mesajul pe care-l exprimă, factori care contribuie la epuizarea mai lentă sau mai rapidă a emisiunii și, ca un corolar, la stabilirea de cote mai puțin importante sau mai importante pentru acele serii de mărci poștale.

II.
STUDIUL EMISIUNILOR DE MĂRCI POȘTALE DIN PERIOADA R.P.R. (APĂRUTE LA 31 DECEMBRIE 1961)

Pentru a avea posibilitatea unei orientări științifice asupra emisiunilor de mărci poștale ale Republicii Populare Române urmează ca, la stabilirea valorii filatelice a acestora, să analizăm în primul rînd tirajele emisiunilor [1].

Nr. *1 010.* **Recensămîntul** (1948)

Emisiunea de 12 lei, ultramarin, are tirajul de 1 000 000 de bucăți. În anul 1952 s-au supratipărit 100 000 de mărci, rămînînd un tiraj de 900 000 de exemplare.

Acest tiraj era normal pentru circuitul poștal. Valoarea nominală de 12 lei fiind relativ redusă, raportată la moneda anului 1948 cînd a apărut, marca a dat posibilitatea stocării, în condițiile acelei perioade. Pentru acest motiv, ea mai există astăzi în cantități însemnate, fapt care a făcut să fie apreciată just la valoarea de 1 leu.

Nr. *1 011.* **Jubileul de 75 de ani de la întemeierea Fabricii de timbre** (1948)

Din această emisiune valoarea de 7,50 lei, verde-cenușiu, are tirajul de 3 500 000 de bucăți, iar valoarea de 6 lei, vișiniu, are tirajul de 2 000 000 de bucăți.

Datorită valorii nominale mici (ne referim la moneda anului 1948) și tirajului ridicat, mărcile au putut fi de asemenea stocate. Valoarea de 7,50 lei, verde-cenușiu, se găsește mai ușor, spre deosebire de valoarea de 6 lei, vișiniu, care se găsește mai greu. Apreciem ca reale prețurile de 1 leu și, respectiv, 4 lei, care le-au fost stabilite.

[1] În partea a doua a lucrării s-a ținut seama de datele din *Catalogul filatelic oficial* [R.P.R.] ediția 1954, *Catalogul filatelic al R.P.R.* — ediția 1957 și *Catalogul mărcilor poștale românești* — edițiile 1959 și 1964. Totodată, pentru a ușura identificarea emisiunilor poștale românești în cataloagele internaționale *Zumstein* și *Yvert*, vezi *Anexa VI*.

Nr. *1 012—1 016.* **Emisiune de propagandă pentru Jocurile balcanice** (1948)

Această emisiune, alcătuită din trei valori (2+1 lei, sepia, 2+2 lei, vișiniu ; 5+5 lei albastru) (nr. *1 012—1 014)* și două valori (7+7 lei, violet și 10+10 lei, verde-gri) pentru „Poșta aeriană" (nr. *1 015—1 016),* a apărut într-un tiraj de 150 000 de serii complete.

Făcînd parte din tematica „Sport" și, în același timp, avînd și valori pentru „Poșta aeriană", deci intrînd și în această tematică, în mod normal emisiunea trebuie să fie destul de rară, dacă ținem seama că tirajul este relativ mic față de răspîndirea tematicilor în care intră seria. Dar, datorită faptului că emisiunea a fost stocată, iar pe de altă parte, toate valorile seriei au supratаxă, fiind deci o serie semipoștală, aceasta nu a circulat normal, încît consumul emisiunii a fost frînat artificial.

Cu toate acestea, ținînd seamă că este o serie apărută de aproape douăzeci de ani, cu un aspect grafic reușit, intrînd în două teme mult solicitate, evaluarea acesteia la numai 6 lei considerăm că este prea scăzută.

Nr. *1 017—1 027.* **Mărcile uzuale (Vederi) cu supratipar negru „R.P.R."** (1948)

Seria compusă din 11 valori, fiind o emisiune uzuală, a fost scoasă într-un tiraj de aproximativ 15 000 000 de serii complete. Bineînțeles, trebuie să se țină seama că această serie a circulat în mod masiv, rămînînd în circulație o mică parte din impresionantul tiraj inițial.

Nr. *1 028—1 032.* **Emisiunea cu supratаxă în folosul U.T.M. (Uniunea tineretului muncitor)** (1948)

Emisiunea formată din cinci valori, dintre care trei dantelate (2+2 lei, albastru închis ; 3+3 lei, verde ; 5+5 lei, cafeniu) (nr. *1 028—1 030),* o valoare nedantelată în colițe triunghiulare (8+8 lei, carmin) (nr. *1 031*) și o valoare pentru „Poșta aeriană", dantelată (12+12 lei, azuriu) (nr. *1 032*), s-a tipărit într-un tiraj de 150 000 de serii complete. Cotarea cu 6 lei, stabilită pentru această serie, o apreciem ca reală.

Nr. *1 033.* **Prietenia româno-bulgară** (1948)

Marca a apărut inițial într-un tiraj de 3 000 000 de bucăți. Nominalul era de 32 lei (cafeniu). Cum, între timp, tariful poștal s-a redus, emisiunea a fost supratipărită. Supratipărindu-se 2 700 000 de mărci din întreg tirajul, a mai rămas un tiraj definitiv de 300 000 de exemplare. Cum, pînă la supratipărire, marca a circulat, credem că valoarea de 1 leu stabilită pentru aceasta este prea scăzută.

Valoarea cu supratiparul de 31 lei (nr. *1 070*) are deci tirajul de 2 700 000 bucăţi. Marca supratipărită a circulat mult, 2 lei fiind un preţ real stabilit pentru ea.

Nr. *1 034—1 036*. **Constituţia R.P.R.** (1948)

Emisiunea este formată din trei valori. Valorile de 1 leu, roşu (nr. *1 034)* şi 2 lei, galben (nr. *1 035),* au tiraj de cîte 1 000 000 de bucăţi iar valoarea de 12 lei, albastru (nr. *1 036*), are tirajul de 2 000 000 de bucăţi. În anul 1952, s-au supratipărit 1 900 000 de bucăţi din valoarea de 12 lei, albastru, rămînînd astfel un tiraj definitv de 100 000 de serii.

Emisiunea a circulat mult, coli întregi fiind vîndute la oficiile poştale şi debite, pentru francarea corespondenţei obişnuite. Datorită acestor împrejurări, apreciem că evaluarea seriei numai la 5 lei este prea scăzută.

Nr. *1 037—1 040*. **Ziua muncii** (1948)

Tirajul emisiunii, alcătuită din trei valori (8+8 lei, roşu : 10+10 lei, oliv ; 12+12 lei brun-roşcat) (nr. *1 037—1 039*) şi o valoare (20+20 lei, albastru) pentru „Poşta aeriană" (nr. *1 040*), este de 35 000 de serii complete, constituind astfel unul din tirajele foarte reduse ale emisiunilor de mărci poştale ale R. P. Române. Din punct de vedere al concepţiei grafice, seria este foarte reuşită. Ea este solicitată de mulţi colecţionari, deoarece — pe lîngă că face parte din tema „Istoria mişcării muncitoreşti" — intră şi în tematica „Aviaţia" şi, în special, în tema pentru „Poşta aeriană".

Cu toate acestea, deşi seria are un tiraj redus, întrunind şi alte condiţii favorabile solicitării sale mai insistente, totuşi — la noi în ţară — nu a mai primit nici un spor de cotă de peste zece ani, fiind apreciată mereu la valoarea de 20 lei. Considerăm că se impune o reevaluare a cotei.

Nr. *1 041—1 047*. **Frăţia de arme româno-sovietică** (1948)

Tirajul întregii emisiuni, formată din cinci valori (nr. *1 041—1 045*) şi două valori pentru „Poşta aeriană" (nr. *1 046—1 047)* este de 40 000 de serii. Fiind foarte reuşită din punct de vedere grafic şi intrînd şi în tematica pentru „Poşta aeriană", această emisiune a fost mult solicitată. Deşi are şi ea un tiraj redus, totuşi nu a mai primit nici un spor la cota sa, de peste 12 ani, rămînînd mereu la valoarea de 15 lei. Credem că şi aici se impune o nouă reevaluare a cotei.

Nr. *1 048*. **Şaptezeci şi cinci de ani de la întemeierea Fabricii de timbre** (1948)

Analiza tirajului acestei emisiuni a fost abordată la nr. *1 011*.

Nr. *1 049—1 053*. **Centenarul revoluţiei de la 1848** (1948)

Emisiunea este formată din cinci valori. Primele patru valori au fost emise într-un tiraj de 50 000 de exemplare fiecare : 2+2 lei, carmin (nr. *1 049*) ; 5+5 lei, violet (nr. *1 050*) ; 10+10 lei, negru (nr. *1 051*) ; 36+18 lei, albastru (nr. *1 052*) ; iar valoarea de 11 lei, roşu (nr. *1 053*), în tiraj de 800 000 de bucăţi.

Tirajele menţionate mai sus sînt cele rămase după supratipărirea emisiunii din anul 1952. S-au supratipărit cîte 200 000 de bucăţi de fiecare valoare. Deci, iniţial, valorile nr. *1 049—1 052* aveau 250 000 de exemplare tiraj, iar valoarea nr. *1 053* avea 1 000 000 de bucăţi, emisiunea rămînînd cu un tiraj final definitiv de 50 000 de serii complete.

Decalajul cu privire la tiraj, care se observă între primele patru valori şi ultima valoare, se datorează faptului că valoarea de 11 lei, de culoare roşie, este singura emisă din serie fără supratxă. În această situaţie, marca amintită a circulat foarte mult, fiind vîndută pentru francarea curentă.

Rămasă cu o preţuire de numai 7 lei, emisiunea pe lîngă tirajul foarte redus avînd un mesaj deosebit şi constituind totodată o frumoasă realizare grafică, plină de conţinut intelectual — considerăm că nu corespunde valorii reale.

Nr. *1 054—1 061*. **Mărci uzuale. Stema R.P.R.** (filigran XIV) (1948)

Fiind o emisiune uzuală, tirajul seriei de opt valori este nelimitat. Preţuirea acesteia cu 10 lei pare a fi făcută la valoarea reală.

Nr. *1 062—1 069*. **Aviaţia** şi **Marina** (1948)

Tirajul emisiunii (nr. *1 062—1 065* „Aviaţia" şi nr. *1 065—1 069* „Marina") de opt valori (2+2 lei, albastru ; 5+5 lei, violet ; 8+8 lei, carmin ; 10+10 lei, brun ; pentru „Marină", aceleaşi valori cu culorile schimbate, respectiv, verde închis, ardezie, albastru şi roşu) este de 50 000 de serii complete. Emisiunea, îngrijit machetată de artistul D. Ştiubei, creează o imagine foarte reuşită. Prin conţinutul său, seria intră în tema „Sport", fapt care a făcut-o şi mai solicitată. Apreciind că şi tirajul emisiunii este redus, evaluarea acesteia la 20 lei seria pare reală.

Nr. *1 070*. **Prietenia româno-bulgară (cu valoarea nouă supratipărită)** (1948)

Marca a fost supratipărită, în urma reducerii tarifului scrisorilor recomandate interne (vezi nr. *1 033*).

Nr. *1 071—1 074.* **Săptămîna presei democrate** (12-19.IX) (1948)

Emisiunea este formată din patru valori dantelate şi patru valori nedantelate. Valorile de 5+5 lei (roşu), 10+10 lei (violet) şi 15+15 lei (albastru) (nr. *1 071—1 073),* atît cele dantelate, cît şi cele nedantelate, au tirajul de cîte 50 000 de bucăţi, iar valoarea de 10 lei, brun (nr. *1 074*), are tirajul de 2 000 000 de bucăţi.

Din întreaga emisiune s-au supratipărit 1 500 de serii. Deci tirajul real al seriei este : 48 500 de exemplare pentru nr. *1 071—1 073* şi 1 998 500 de exemplare pentru nr. *1 074.* Conţinutul intelectual al seriei şi mesajul ei sînt foarte interesante, iar execuţia grafică, de asemenea, este reuşită.

Deşi aparent are tirajul foarte mare, valoarea de 10 lei, brun, a circulat extrem de mult. Este singura marcă din serie care a fost emisă fără supratxă, tocmai de aceea justificînd atît tirajul, cît şi faptul că s-a utilizat la francarea obişnuită ; emisiunea este din ce în ce mai rară. Cotarea seriei cu 10 lei este cu mult sub valoarea reală.

Nr. *1 071 bis—1 074 bis.* **Săptămîna presei democrate (supratipar)** (1948)

Emisiunea are cel mai mic tiraj din toate emisiunile de mărci apărute din anul 1948 pînă în prezent : 1 500 de serii complete. Cu aceasta s-a francat, la oficiul poştal înfiinţat special în incinta expoziţiei organizate între 12 şi 19 septembrie 1948, cu ocazia „Săptămînii presei democrate", fapt ce a făcut ca supratiparul aplicat, deşi nu era recunoscut oficial de P.T.T., să facă din aceasta o emisiune filatelică.

Parte din seriile supratipărite au fost lipite pe cartoane, aplicîndu-li-se o ştampilă specială. În această situaţie, au rămas extrem de puţine serii complete neştampilate.

Subliniem ca un fapt pozitiv cotarea acesteia, pentru prima dată, cu ocazia noilor reevaluări ale emisiunilor de mărci poştale survenite în anul 1964. Preţul de 100 de lei, la cît a fost apreciată seria, deşi aparent mulţumitor, totuşi credem că nu reprezintă valoarea reală a acesteia, dacă ţinem seama de marea ei raritate. Mai mult decît atît, nu se cunoaşte pînă în prezent nici existenţa unor supratipăriri neautentice, care să creeze acel dubiu ce obligă de multe ori a se face cotări mai puţin reale ale unor emisiuni, din cauza incertitudinii autenticităţii acelor mărci.

Nr. *1 075—1 078.* **Al II-lea congres general A.R.L.U.S.** (1948)

Tirajul emisiunii, formată din trei valori (nr. *1 075—1 077)* şi un triptic cu două perforări intermediare, pentru „Poşta aeriană" (nr. *1 078),* este de 300 000 de bucăţi pentru valoarea de 10 lei, roşu (nr. *1 075*), iar pentru celelalte trei valori şi anume 10+10 lei, verde, 15+15 lei, ultramarin şi 20+20 de lei, albastru-închis şi maro

(nr. *1 076—1 078),* este de cîte 40 000 de bucăţi. Tirajul mai mare al valorii de 10 lei, roşu, se explică prin faptul că marca nu a apărut cu supratxă ca celelalte valori, deci a circulat pentru francarea obişnuită.

Intrînd şi în tematicile „Prietenia între popoare" şi „Poştă aeriană" emisiunea aceasta este destul de solicitată. Evaluarea la 15 lei, seria completă, credem că este cea reală, pentru moment.

Nr. *1 079—1 081* şi *1 147.* **Valori mari pentru poşta aeriană** (1948)

Tirajul emisiunii este nelimitat. Cu ocazia reformei monetare din 1952, s-au supratipărit 300 000 de bucăţi din valoarea de 50 de lei, verde-cenuşiu (nr. *1 080*), şi 200 000 de bucăţi din valoarea de 100 lei, ultramarin (nr. *1 081*). Din valoarea de 30 de lei, roşu-brun (nr. *1 147*), s-au supratipărit, cu ocazia reformei amintite, 1 200 000 de exemplare (nr. *1 227*).

Deşi întreaga emisiune aparţine de „Poşta aeriană", deci unei tematici principale, datorită tirajelor mari, toate valorile există în cantităţi suficiente. Preţul de 3 lei seria, plus 1 leu varietatea de culoare la valoarea de 30 lei (nr. *1 147*), este apreciată în mod just.

Nr. *1 082—1 085.* **Munca în comunicaţii** (1948)

Tirajul emisiunii de patru valori (1+1 lei, verde şi negru ; 3+3 lei, maro şi negru ; 11+11 lei, albastru şi negru ; 15+15 lei, roşu şi negru) este de 75 000 de serii complete. Valorile acestei emisiuni fiind tipărite cu supratxă, mărcile n-au circulat frecvent la francarea corespondenţei. Datorită acestui fapt, deşi tirajul valorilor nu este mare, totuşi seria se găseşte în mod frecvent. Preţuirea la 5 lei, pentru moment, pare relativ justă.

Nr. *1 086—1 089.* **Munca în comunicaţii** (coliţă) (1948)

Coliţa nedantelată şi negumată, formată din patru mărci diferite (1+1 lei, roşu şi maro ; 3+3 lei, albastru şi maro ; 11+11 lei, albastru şi maro ; 15+15 lei, roşu şi maro) are tirajul de 36 000 de bucăţi ; parte din ele fiind ştampilate cu diferite ocazii, coliţa se găseşte ceva mai greu decît seria însăşi.

Evaluată la 7 lei, preţul credem că este apreciat real. Ţinem să menţionăm că mărcile tăiate din coliţă nu au avut putere de francare.

Nr. *1 090.* **Nicolae Bălcescu** (1948)

Marca a apărut într-un tiraj de 989 000 de bucăţi. Deşi nu are supratxă şi deci a circulat normal pentru francarea serviciilor poştale, totuşi emisiunea se găseşte frecvent. Evaluarea mărcii stabilită de catalog la 1 leu este reală.

Nr. *1 091*. **Un an de la proclamarea Republicii Populare Române** (1948)

Tirajul emisiunii (5 lei, roşu) este de 1 884 000 de bucăţi. Cu tot tirajul aparent mare, marca a circulat foarte mult. Nominalul fiind fără suprataxă, s-a francat frecvent corespondenţa ; totuşi marca se găseşte cu regularitate. Evaluarea de 1 leu este corespunzătoare.

Nr. *1 092—1 097*. **Organizaţia Sportului Popular (O.S.P. III)** (1948)

Emisiunea este tipărită în blocuri de cîte patru mărci (5+5 lei, verde ; 10+10 lei, violet ; 20+20 lei, ultramarin), fiecare (nr. *1 092—1 094*) şi, cu culori schimbate (nr. *1 095—1 097*), tirajul emisiunii fiind de 45 000 de serii complete sau 11 250 de coliţe. Întrucît aceasta este una din cele mai frumoase emisiuni cu tematică sportivă apărută la noi, seria este continuu foarte solicitată.

Tirajul extrem de redus, pe de o parte, frumuseţea şi mesajul acesteia, pe de altă parte, au făcut ca această emisiune să devină din ce în ce mai rară şi în special deosebit de greu de găsit în coliţe de patru mărci.

Ca o consecinţă, cotările care se acordă emisiunii de către cataloagele internaţionale sînt în continuă creştere. Evaluată la 40 de lei seria şi 250 de lei în bloc de patru (coliţă), în comparaţie cu alte emisiuni din această perioadă, cotarea este reală. Tendinţa acestei serii este însă de a primi sporuri de cote atît la unicate, cît şi la blocuri de patru.

Nr. *1 098*. **Douăzeci şi cinci de ani de la moartea lui V. I. Lenin** (1949)

Tirajul acestei emisiuni (20 lei, negru) este de 900 000 de exemplare din marca dantelată şi de 100 000 de exemplare din marca nedantelată, valoarea nedantelată nefiind frecvent circulată pentru francarea corespondenţei ; cea dantelată însă a circulat intens.

Din tiraj s-a ştampilat numai o parte. Cotarea cu 50 de bani marca dantelată şi cu 1 leu marca nedantelată, ţinînd seama că tirajul este oarecum mare datorită faptului că valoarea nedantelată nu a circulat intens, o considerăm reală.

Nr. *1 099*. **Nouăzeci de ani de la Unirea Principatelor** (1949)

Tirajul mărcii (10 lei, albastru) este de 1 000 000 de bucăţi ; parte din exemplare au circulat. Cotarea cu 1 leu este corespunzătoare.

Nr. *1 100*. **I. C. Frimu** (1949)

Marca (20 lei, roşu) a apărut atît dantelată, cît şi nedantelată. Tirajul valorii dantelate este de 1 400 000 de bucăţi, iar al valorii nedantelate este de 100 000 de bucăţi.

Din ambele mărci s-a ştampilat o parte a tirajului. Parte din tirajul valorii dantelate a fost întrebuinţată şi pentru francarea corespondenţei. Totuşi cotarea cu 1 leu şi, respectiv, 1,50 lei a mărcii pare reală.

Nr. *1 101—1 107*. **Mărci uzuale. Stema R.P.R. format mic** (filigran XV) (1949/1950)

Tirajul nelimitat al seriei şi apariţia unei alte emisiuni de mărci uzuale cu stema R.P.R., la cîteva luni doar după apariţia acestei serii, au făcut ca toate valorile să existe în număr mare în circuitul filatelic, motiv pentru care considerăm reală cotarea seriei cu 3 lei.

Nr. *1 108—1 109*. **O sută cincizeci de ani de la naşterea poetului rus A. S. Puşkin** (1949)

Emisiunea este formată din două valori : valoarea al cărei nominal este de 11 lei, de culoare roz-carmin (nr. *1 108*), are tirajul de 1 000 000 de bucăţi : cealaltă valoare al cărei nominal este de 30 de lei, verde (nr. *1 109*), are tirajul de 200 000 de bucăţi.

În anul 1952, s-au supratipărit cîte 100 000 de exemplare din fiecare valoare, rămînînd astfel tirajul definitiv de 900 000 de bucăţi din valoare de 11 lei, roz-carmin (nr. *1 108*), şi de 100 000 de bucăţi din valoarea de 30 de lei, verde (nr. *1 109*). Datorită tirajului relativ mare şi faptului că valorile nu au circulat în mod curent la toate oficiile poştale, acestea există frecvent în circuitul filatelic.

Cotarea seriei cu 2 lei pare reală, cu toate că este deosebit de reuşită din punct de vedere grafic, făcînd parte şi din tema „Scriitori şi poeţi" sau „Oameni de seamă".

Nr. *1 110—1 111*. **Jubileul de 75 de ani U.P.U. (Uniunea poştală universală)** (1949)

Emisiunea este formată din două valori : cea al cărei nominal este de 20 de lei, cafeniu (nr. *1 110*), are tirajul de 200 000 bucăţi, iar cealaltă valoare, al cărei nominal este de 30 de lei, albastru (nr. *1 111*), are tirajul de 600 000 de bucăţi.

În anul 1952 s-au supratipărit cîte 100 000 de bucăţi din fiecare valoare, rămînînd un tiraj definitiv de 100 000 de exemplare pentru valoarea de 20 de lei, cafeniu (nr. *1 110*), şi de 500 000 de exemplare pentru valoarea de 30 de lei, albastru (nr. *1 111*). Emisiunea a circulat pentru francarea obişnuită, în special valoarea de 30 de lei, albastru.

Datorită faptului că seriile de mărci poştale a căror tematică era „U.P.U." au fost foarte solicitate la un moment dat — astăzi, această temă nemaiavînd aceeaşi frecvenţă — seria a fost în mare parte epuizată, fiind cerută frecvent şi de colecţionarii din alte state. Pentru acest motiv, considerăm că este cotată sub valoarea ei reală cu preţul de 6 lei.

Nr. *1 112.* **Cinci ani de la eliberarea de sub jugul fascist** (1949)

Emisiunea este formată dintr-o singură valoare (50 lei, brun roşcat verde) apărută atît dantelată, cît şi nedantelată. Tirajul emisiunii este de 150 000 de bucăţi din valoarea dantelată şi 100 000 de bucăţi din valoarea nedantelată. Parte din tiraj a fost obliterată cu o ştampilă specială. Valorile totuşi există în circuitul filatelic, preţul de 5 lei al unei serii fiind real.

Nr. *1 113.* **Prietenia româno-sovietică** (1949)

Emisiunea este formată dintr-o singură valoare (20 lei, roşu), apărută în două variante : dantelată şi nedantelată. Tirajul mărcii dantelate este de 200 000 de bucăţi, iar al celei nedantelate de 100 000 de bucăţi. Parte din tirajul ambelor mărci a fost obliterată cu o ştampilă specială. Valorile totuşi circulă frecvent în schimburile filatelice, aşa încît pare reală cotarea cu 1,50 lei seria.

Nr. *1 114—1 115.* **Conferinţa muncitorilor din transporturi** (1949)

Emisiunea este formată din două valori şi anume : 11 lei, albastru (nr. *1 114*), şi 20 de lei, roşu (nr. *1 115*). Fiecare valoare a apărut şi nedantelată, tirajul întregii emisiuni fiind : pentru valoarea de 1 leu, albastru, dantelat (nr. *1 114*), de 1 000 000 de bucăţi şi pentru aceeaşi valoare nedantelată, de 100 000 de bucăţi ; pentru valoarea de 20 lei, roşu, dantelat (nr. *1 115*), de 200 000 de bucăţi şi pentru aceeaşi valoare nedantelată, de 100 000 de bucăţi. Parte din valori a circulat pentru francarea corespondenţei obişnuite ; altă parte a fost obliterată cu o ştampilă specială.

Trebuie menţionat faptul că seria face parte din tema „Transporturi". Această tematică este colecţionată de mulţi filatelişti, atît din ţară, cît şi de peste hotare, luînd un avînt continuu. De aceea credem că aceasta este o emisiune cu perspective de a avea cotări superioare. Pentru moment însă, preţul de 4 lei, seria completă, îl socotim la valoarea reală.

Nr. *1 116.* **Şaptezeci de ani I. V. Stalin** (1949)

Valoarea de 31 lei, oliv închis a apărut dantelată şi nedantelată, tirajul fiind de 1 400 000 de exemplare dantelate şi de 100 000 de exemplare din valoarea nedantelată. Parte din tiraj a fost obliterată cu ştampilă specială, parte din valori — în special cea dantelată — circulînd frecvent pentru francarea corespondenţei. Cotarea seriei cu 1,50 lei o considerăm reală.

Nr. *1 117.* **Expoziţia filatelică** (1950)

Tirajul coliţei (10 lei, vişiniu) este de 200 000 de bucăţi. O mare parte din tiraj a fost obliterată cu diferite ştampile. Cotarea coliţei cu 3,50 lei este reală, avînd în vedere că tirajul în care a apărut a fost ridicat faţă de numărul colecţionarilor de coliţe.

Nr. *1 118—1 122.* **Comemorarea a 100 de ani de la naşterea poetului Mihail Eminescu** (1950)

Emisiunea este formată din cinci valori de cîte 11 lei (albastru, verde, brun-roşcat, roz şi violet-albastru). Tirajul iniţial al primelor patru valori a fost de 500 000 de bucăţi, iar tirajul valorii a cărei imagine simbolizează „Scrisoarea a III-a" (nr. *1 122*) a fost de 200 000 de bucăţi.

În anul 1952, s-au supratipărit cîte 100 000 de exemplare din fiecare valoare. A rămas astfel un tiraj definitiv de cîte 400 000 de bucăţi din primele patru valori şi un tiraj de 100 000 de bucăţi din valoarea a cincea („Scrisoarea a III-a"). Deci tirajul definitv al emisiunii este de 100 000 de serii complete. Multe valori au fost date în circulaţie pentru necesităţi curente poştale. Totuşi există foarte multe serii complete, care abundă frecvent în circuitul filatelic. De aceea, este reală cotarea cu preţul de 5 lei seria.

Nr. *1 123—1 125.* **Comemorarea a 100 de ani de la naşterea pictorului Ion Andreescu** (1950)

Emisiunea este formată din trei valori şi anume : 5 lei, verde-oliv (nr. *1 123*), 11 lei, albastru (nr. *1 124*) şi 20 de lei, brun-roşcat-deschis (nr. *1 125*) ; valoarea de 11 lei, albastru (nr. *1 124*), avînd ca imagine o pictură a artistului („Autoportret"), a apărut şi nedantelată. Tirajul acestei emisiuni este următorul : din nr. *1 123* şi *1 124*, adică din valorile de 5 lei, verde-oliv şi 11 lei, albastru, dantelate, s-au tipărit cîte 1 000 000 de exemplare ; din valoarea de 11 lei albastru, nedantelat (nr. *1 124*) s-au scos 200 000 de exemplare, iar din valoarea de 20 lei, brun-roşcat (nr. *1 125*), au apărut 700 000 de bucăţi.

În anul 1952, parte din tirajele acestei emisiuni au fost supratipărite cu noile valori ale taxelor poştale, raportate la moneda nouă, consolidată. Din tirajul valorii de 5 lei, verde-oliv (nr. *1 123*), s-au supratipărit 90 000 de bucăţi, această valoare rămînînd cu un tiraj definitiv de 910 000 de bucăţi. Din valoarea de 11 lei, albastru, nedantelată (nr. *1 124 B*), s-au dantelat şi apoi s-au supratipărit 140 000 de mărci, rămînînd din valoarea de 11 lei, albastră, nedantelată, un tiraj definitiv de 60 000 de bucăţi ; din aceeaşi valoare dantelată s-au supratipărit 110 000 de bucăţi, rămînînd tirajul definitiv de 890 000

de exemplare. Din valoarea de 20 de lei, brun-roşcat (nr. *1 125*), nu s-a supratipărit nimic. În această situaţie, tirajul definitiv al emisiunii este de 60 000 de serii complete.

Seria este destul de apreciată de colecţionarii de pretutindeni. Menţionăm că tematica „Pictura", din care face parte această serie, se bucură pe plan mondial de mare prestigiu. În această situaţie, cotarea emisiunii cu preţul de 4 lei este sub valoarea reală şi ar fi necesară modificarea cotei ; să nu uităm că tirajul ei este destul de redus.

Nr. *1 126—1 127*. **Planul de stat 1950** (1950)

Emisiunea este formată din două valori şi anume : 11 lei, roşu (nr. *1 126*), şi 31 de lei, violet (nr. *1 127*) ; valoarea de 11 lei, roşu, a apărut şi nedantelată. Tirajul valorilor este de 800 000 de bucăţi dantelate din 11 lei, roşu, şi 200 000 bucăţi nedantelate din aceeaşi valoare. Marca de 31 de lei, violet (nr. *1 127*), s-a scos în 1 000 000 de exemplare.

În anul 1952, fixîndu-se noi tarife în taxarea trimiterilor poştale, o parte din emisiune s-a supratipărit astfel : din valoarea de 11 lei, roşu, dantelată s-au supratipărit 150 000 de bucăţi ; tot din valoarea de 11 lei, roşu, dar nedantelată, s-au dantelat şi supratipărit 150 000 de bucăţi, iar din valoarea de 31 de lei, violet, s-au supratipărit 150 000 de exemplare.

Pe valori, tirajul definitiv este : pentru valcarea de 11 lei, roşu, dantelată (nr. *1 126*), 650 000 de exemplare ; aceeaşi valoare nedantelată, care s-a dantelat şi s-a supratipărit, a rămas cu 50 000 bucăţi, iar din valoarea de 31 de lei, violet, au rămas 850 000 de exemplare. Tirajul definitiv al emisiunii este deci de 50 000 de serii complete.

Cotarea cu 4 lei seria pare reală, datorită faptului că foarte multe serii din acestea abundă în circuitul filatelic.

Nr. 1 128. **1 Mai, ziua internaţională a celor ce muncesc** (1950)

Emisiunea este formată dintr-o singură valoare cu un nominal de 31 de lei, roşu-portocaliu, apărută şi nedantelată. Tirajul valorii dantelate este de 800 000 de bucăţi şi al celei nedantelate este de 200 000 de bucăţi.

În anul 1952, s-au supratipărit 200 000 de bucăţi din valoarea dantelată şi s-au dantelat 150 000 de bucăţi din valoarea nedantelată, care de asemenea s-au supratipărit. A rămas astfel un tiraj definitiv de 600 000 de bucăţi din valoarea dantelată şi 50 000 de bucăţi din cea nedantelată. Cotarea este justă cu 2 lei seria.

Nr. *1 129—1 131*. **Un an de la înfiinţarea Organizaţiei de pionieri din R.P.R.** (1950)

Emisiunea este formată din trei valori şi anume : 8 lei albastru (nr. *1 129*) în tiraj de 200 000 de bucăţi ; 11 lei, violet (nr. *1 130*),

în tiraj de 500 000 de exemplare ; 31 lei, portocaliu (nr. *1 131*), în tiraj tot de 500 000 de exemplare. Tot în anul 1952 s-au supratipărit cîte 100 000 de exemplare din fiecare valoare, rămînînd următorul tiraj definitiv : pentru valoarea de 8 lei, albastru, 100 000 de bucăţi ; pentru valoarea de 11 lei, violet, 400 000 de bucăţi şi pentru valoarea de 31 lei, portocaliu, tot 400 000 de bucăţi. Deci, tirajul definitiv este de 100 000 de serii complete.

Frumos reuşită grafic, emisiunea „Pionieri 1950" este solicitată atît de filateliştii ţării noastre, cît şi de colecţionarii din alte state. Făcînd parte dintr-o tematică în plină dezvoltare, această emisiune este susceptibilă de a primi sporuri în cotarea sa.

Nr. *1 132—1 146*. **Mărci uzuale. Stema R.P.R.** (format nou) (1950)

Tirajul seriei, formată din 15 valori, este nelimitat. Emisiunea a circulat extrem de mult, fiind utilizată pentru francare la toate oficiile poştale. În anul 1952, s-au supratipărit toate valorile, afară de valoarea de 11 lei, roşu (nr. *1 142*). Evaluată la 10 lei seria completă, cotarea este real apreciată.

Nr. *1 147*. **Poşta aeriană** (1950)

Valoarea de 30 de lei (nr. *1 079*) din emisiunea anului 1948 („Valori mari pentru poşta aeriană") s-a tipărit în anul 1950, în culoare schimbată (roşu-brun). Tirajul valorii este nelimitat. La reforma monetară s-au supratipărit 1 200 000 de bucăţi. Cotarea cu 1 leu marca pare reală.

Nr. *1 148—1 151*. **Doi ani de la naţionalizarea principalelor mijloace de producţie** (1950)

Emisiunea este formată din patru valori (de cîte 11 lei, roşu, negru, albastru şi brun-roşcat). Tirajul valorii de 11 lei, brun-roşcat (nr. *1 151*), este de 200 000 de exemplare, restul valorilor avînd tirajul de cîte 500 000 de exemplare. Deci tirajul emisiunii este de 200 000 de serii complete. Deşi valorile au circulat la ghişeele poştale, totuşi seria se găseşte frecvent. Evaluarea ei este reală la preţul de 4 lei seria.

Nr. *1 152—1 154*. **Aurel Vlaicu** (1950)

Emisiunea, formată din trei valori, are tirajul nelimitat. În luna ianuarie 1952, s-au supratipărit, astfel : din valoarea de 3 lei verde-închis (nr. *1 152*), 1 250 000 de bucăţi, din valoarea de 6 lei albastru închis (nr. *1 153*), 1 350 000 de bucăţi, iar din valoarea de 8 lei albastru deschis (nr. *1 154*), 1 050 000 de bucăţi. Se consideră reală valoarea seriei la preţul de 3 lei.

Nr. *1 155—1 156.* **Lupta pentru pace** (1950)

Emisiunea este formată din două valori şi anume : 11 lei, roşu (nr. *1 155*), în tiraj de 3 000 000 de bucăţi ; 20 de lei, negru (nr. *1 156*), în tiraj de 2 000 000 de bucăţi. În anul 1952, din valoarea de 20 de lei, negru (nr. *1 156*), s-au supratipărit 700 000 de bucăţi, rămînînd un tiraj definitiv de 1 300 000 de serii complete. Emisiunea este real cotată.

Nr. *1 157.* **Luna prieteniei româno-sovietice**

Formată dintr-o valoare (30 de lei, brun-roşcat), emisiunea a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de bucăţi. Cota de 1 leu marca este reală.

Nr. *1 158.* **Săptămîna prieteniei româno-maghiare**

Marca nr. *1 143* (15 lei, albastru) din emisiunea de mărci uzuale „Stema R.P.R." (format nou), a fost supratipărită cu supratipar de culoare roşie. Tirajul emisiunii este de 500 000 de bucăţi. Evaluată la preţul de 1 leu marca, credem că a primit o apreciere reală.

Nr. *1 159—1 163.* **Emisiune de propagandă cu prilejul înfiinţării complexului sportiv G.M.A. (Gata pentru muncă şi apărarea patriei şi F.G.M.A. (Fii gata pentru muncă şi apărarea patriei)** (1950)

Emisiunea este formată din cinci valori, avînd următorul tiraj iniţial : nr. *1 159* (3 lei, roz), 1 000 000 de exemplare ; nr. *1 160* (5 lei, albastru), 200 000 de exemplare ; nr. *1 161* (5 lei, brun), 500 000 de exemplare ; nr. *1 162* (11 lei, verde), 1 000 000 de exemplare ; nr. *1 163* (30 lei, oliv-închis) 500 000 de exemplare. Din valoarea de 3 lei, roz (nr. *1 159*), s-au supratipărit 100 000 de exemplare, cu ocazia reformei monetare din ianuarie 1952. Această valoare are deci un tiraj definitiv de 900 000 de bucăţi. Tirajul general este de 200 000 de serii complete.

Seria nu a circulat în mod deosebit. Tirajele destul de mari au făcut ca emisiunea să abunde în circuitul filatelic, deşi face parte dintr-o tematică solicitată. Preţul stabilit la 7 lei seria reprezintă valoarea reală a acesteia.

Nr. *1 164—1 165.* **Al III-lea Congres general A.R.L.U.S.** (2-5.XI.1950)

Tirajul emisiunii (11 lei, portocaliu şi albastru) este de 1 500 000 de serii, iar evaluarea la 1,50 lei seria este reală.

Nr. *1 166—1 170.* **Jocurile mondiale universitare de iarnă** (1951)

Formată din cinci valori, emisiunea are următorul tiraj : din nr. *1 166* (4 lei, sepia), 1 000 000 de bucăţi ; din nr. *1 167* (5 lei, roşu), 1 000 000 de bucăţi ; din nr. *1 168* (11 lei, albastru), 1 000 000 bucăţi ; din nr. *1 169* (20 lei, brun-bistru), 200 000 de bucăţi ; din nr. *1 170* (31 lei, verde-gri), 500 000 de bucăţi. Datorită reformei băneşti, s-au supratipărit cîte 100 000 de exemplare din nr. *1 169* (20 lei, brun-bistru) şi nr. *1 170* (31 lei, verde), rămînînd din aceste valori cîte 100 000 de bucăţi şi, respectiv, 400 000 de bucăţi drept tiraj definitiv.

Emisiunea are deci 100 000 de serii complete tiraj ; ea este frumos machetată, imaginînd diferite aspecte ale întrecerilor sportive de iarnă, ceea ce a făcut ca seria să fie destul de solicitată. Ţinînd seama şi de faptul că a şi circulat, tendinţa emisiunii este de a primi noi sporuri de cotă.

Nr. *1 171—1 172.* **Expoziţia tehnică industrială şi agricolă** (1951)

Emisiunea este formată din două valori, ambele fiind tipărite şi nedantelate. Tirajul valorii nr. *1 171* (11 lei, brun-roşcat), nedantelată, este de 100 000 de exemplare, iar dantelată, de 1 900 000 de bucăţi ; marca nr. *1 172* (31 lei, albastru-cenuşiu), nedantelată, are tirajul de 100 000 de bucăţi, iar dantelată, de 700 000 de bucăţi.

Din această valoare, supratipărindu-se cu ocazia reformei monetare 200 000 de exemplare, tirajul definitiv al valorii de 31 lei, albastru-cenuşiu, dantelată, a rămas de 500 000 de bucăţi. Seria completă are tirajul de 100 000 de exemplare.

Nr. *1 173—1 176.* **Ordine şi medalii R.P.R.** (1951)

Emisiunea este formată din patru valori dantelate şi patru valori nedantelate. Tirajul iniţial al emisiunii a fost de cîte 100 000 de exemplare din fiecare valoare nedantelată, iar pentru cele dantelate a fost următorul tiraj : din nr. *1 173*, 400 000 de bucăţi, iar din restul valorilor, nr. *1 174—1 176*, cîte 900 000 de bucăţi din fiecare.

Survenind reforma monetară din anul 1952, emisiunea a suferit următoarele transformări : din fiecare valoare nedantelată s-au supratipărit cîte 50 000 de exemplare, dantelîndu-se apoi : din valorile dantelate iniţial s-au supratipărit, din nr. *1 173* (2 lei, oliv), 50 000 de bucăţi, din nr. *1 174* (4 lei, albastru), 100 000 de bucăţi, din nr. *1 175* (11 lei, roz), 50 000 de bucăţi, iar din nr. *1 176* (35 lei, brun-bistru), 200 000 de bucăţi.

În aceste condiţii, au rămas următoarele tiraje definitive ale emisiunii : cîte 50 000 de exemplare din fiecare valoare nedantelată a seriei ; din valorile dantelate au rămas : din valoarea de 2 lei, oliv, 350 000 bucăţi ; din valoarea de 4 lei, albastru, 800 000 de bucăţi ; din valoarea de 11 lei, roz, 850 000 de bucăţi, iar din valoarea de 35 de lei, brun-bistru, 700 000 de bucăţi. În aceste condiţii, din emisiunea „Ordine şi Medalii" a rămas un tiraj de 50 000 de serii complete.

Valorile dantelate ale seriei au circulat, francîndu-se în mod frecvent corespondenţa cu ele, dar — neavînd putere de francare decît cîteva luni de la apariţie, din cauza noilor tarife poştale stabilite — bineînţeles că nu s-au putut epuiza. Din cauza acestor condiţii şi da-

torită faptului că seria nedantelată nu a circulat intens, emisiunea se găsește de obicei în circuitul filatelic. Cotarea cu prețul de 8 lei o considerăm reală.

Nr. *1 177*. **Ziua internațională a femeii** (1951)

Seria este formată dintr-o valoare dantelată (11 lei, brună-roșcat) care a apărut și nedantelată. Tirajul este de 1 900 000 de bucăți pentru marca dantelată și de 100 000 de bucăți pentru cea nedantelată.

Evaluarea pare reală la prețul stabilit de 1,50 lei seria, cu toate că o parte din tiraj s-a obliterat, dar circulînd numai cîteva luni, seria nu a avut timpul necesar de a se consuma prin francare, așa că ea abundă în circuitul filatelic.

Nr. *1 178—1 180*. **Pionierii (II)** (1951)

Emisiunea este formată din trei valori cu următorul tiraj: nr. *1 178* (1 leu, verde cenușiu), 200 000 de bucăți; nr. *1 179* (11 lei, albastru), 700 000 bucăți, iar nr. *1 180* (35 lei, portocaliu) tot 700 000 bucăți. Din această valoare s-au supratipărit, cu ocazia reformei monetare, 200 000 de bucăți, rămînînd astfel valoarea cu un tiraj definitiv de 500 000 de bucăți. Deci tirajul definitiv al emisiunii este de 200 000 serii complete.

Avînd o perioadă de circulație relativ scurtă, numai de cîteva luni, consumarea emisiunii s-a făcut mai lent, din care cauză aceasta se găsește frecvent. Cotarea seriei cu prețul de 7 lei este reală.

Nr. *1 181*. **Centenarul morții pictorului Ion Negulici** (1951)

Formată dintr-o singură valoare (35 lei, roșu), emisiunea a apărut într-un tiraj de 100 000 exemplare. Marca a circulat la multe oficii poștale, iar o parte din tirajul acesteia a fost obliterată. Din punct de vedere grafic, valoarea este foarte reușită. Este de reținut faptul că, prin imaginea pe care o reprezintă marca, ea intră în tematica „Pictura", care se anunță din ce în ce mai solicitată pe plan filatelic mondial. Toate acestea crează mărcii perspective de creștere a cotării, care — în prezent — la prețul de 2,50 lei exemplarul este apreciată sub valoarea reală.

Nr. *1 182*. **Circuitul ciclist al R.P.R. (26.VI—15.VII.1951)**

Emisiunea este formată dintr-o valoare (11 lei, brun roșcat), tipărită într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. O mare parte din această emisiune s-a obliterat, iar altă parte s-a consumat prin francarea prestațiilor poștale, creîndu-se astfel condițiile ca această marcă să devină relativ rară, mai ales în tête-bêche.

Făcînd parte dintr-o tematică atît de solicitată („Sport"), evaluarea la prețul de 2 lei exemplarul este sub valoarea ei filatelică.

Nr. *1 183*. **Filimon Sîrbu** (1951)

Formată dintr-o singură valoare (11 lei, negru-sepia), emisiunea „Filimon Sîrbu" a fost tipărită într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Deși o parte din mărci au fost obliterată, dar stînd foarte scurt timp în circuitul poștal din cauza noilor tarife poștale, marca abundă totuși pe piața filatelică. Cotarea cu 1 leu este reală.

Nr. *1 184—1 187*. **Centenarul morții pictorului C. D. Rosenthal** (1951)

Tirajul emisiunii de patru valori (11 lei, respectiv violet, brun roșcat, verde închis și portocaliu) este de 100 000 de serii complete. Toate valorile au circulat pentru francarea corespondenței. Perioada relativ scurtă, cît a avut putere de francare această emisie, nu a permis consumarea pînă la epuizare a seriei, care mai există frecvent.

Făcînd parte dintr-o tematică mult îmbrățișată de colecționari „Pictura în filatelie", seria este totuși solicitată. Cotarea acesteia cu 5 lei pare sub valoarea reală.

Nr. *1 188—1 190*. **Al 3-lea Festival mondial al tineretului și studenților pentru pace (Berlin 5—19 august 1951)** (1951)

Emisiunea este formată din trei valori (1 leu, roșu; 5 lei, albastru; 11 lei, violet), care s-au vîndut și ca francatură obișnuită pentru prestațiile poștale. Tirajul de 100 000 de serii complete face însă ca această emisiune să abunde în circuitul filatelic, datorită faptului că a fost întrebuințată pentru francare într-un interval relativ scurt, iar cu ocazia apariției noilor tarife poștale nu s-a supratipărit vreuna dintre valori. Cotată cu 6 lei, seria a fost apreciată în mod real.

Nr. *1 191—1 192*. **Ziua minerului** (1951)

Formată din două valori, emisiunea (5 lei, albastru și 11 lei, violet) a apărut inițial într-un tiraj de 1 000 000 de serii. În anul 1952, supratipărindu-se 200 000 de bucăți din valoarea de 5 lei, au rămas 800 000 de serii complete ca tiraj definitiv.

Cotarea cu 1 leu seria este reală, datorită faptului că tirajul mare al emisiunii nu a avut timpul necesar circulării pînă la epuizare, intervenind noile tarife poștale, în ianuarie 1952.

Nr. *1 193*. **Douăzeci de ani de la apariția primului număr al ziarului Scînteia** (1951)

Cu această ocazie a fost emisă o marcă poștală (11 lei, albastru deschis), avînd tirajul de 1 000 000 de bucăți.

Valoarea abundă în circuitul filatelic, neavînd timpul necesar francării corespondenței, întrucît emisiunea a apărut cu numai cîteva luni înaintea reformei monetare. Apreciem reală cota de 75 bani marca.

Nr. *1 194.* **Ordinul „Apărarea patriei"** (1951)

Marca poştală (10 lei, roşu-carmin), pusă în circulaţie cu ocazia zilei de 23 August 1951, a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare.

Supratipărindu-se 200 000 de bucăţi în anul 1952, tirajul exact rămas este de 800 000 de mărci. Marca se găseşte frecvent de aceea este reală cotarea cu 1 leu.

Nr. *1 195—1 196.* **Planul cincinal** (filigran XV. respectiv XVI) (1951) *1 204—1 215.*

Emisiunea, care este formată din două valori (nr. *1 195—1 196)* cu filigran XV şi 12 valori (nr. *1 204—1 215),* ultimele două fiind destinate pentru „Poşta aeriană", cu filigran XVI, a fost pusă în circulaţie într-un tiraj foarte mare, fiind considerată ca uzuală. După reforma monetară din 1952, mărcile de la nr. *1 195—1 196* (respectiv nr. *1 280* şi *1 289)* şi de la nr. *1 204—1 215* au fost supratipărite.

Tirajul emisiunii este astfel repartizat: 1 leu, negru (nr. *1 204),* 6 075 000 de bucăţi, din care s-a supratipărit un număr de 2 800 000 de exemplare, rămînînd 3 275 000 de bucăţi; 2 lei, maro (nr. *1 205*), 3 000 000 de bucăţi, supratipărindu-se 1 500 000 dintre ele şi rămînînd astfel tirajul definitiv de 1 500 000 de bucăţi; 3 lei, roşu (nr. *1 206),* 2 000 000 de exemplare, din care s-au supratipărit 1 800 000 de bucăţi, rămînînd un tiraj de 200 000 de bucăţi; 4 lei, ocru (nr. *1 207*), într-un tiraj de 3 000 000 de bucăţi, supratipărindu-se 2 200 000 de bucăţi şi rămînînd cu un tiraj de 800 000 de bucăţi; 5 lei, verde (nr. *1 208),* în tiraj de 4 000 000 de exemplare, din care s-au supratipărit 2 400 000, rămînînd un tiraj definitiv de 1 600 000 de bucăţi; 6 lei, albastru (nr. *1 209*), cu tirajul iniţial de 500 000 de bucăţi, din care prin reforma monetară s-au supratipărit 450 000 de exemplare, rămînînd cu un tiraj definitiv de 50 000 de bucăţi; 7 lei, verde-smaragd (nr. *1 210),* ca şi valoarea anterioară, a fost emisă în tiraj de 500 000 de exemplare, supratipărindu-se 450 000 dintre ele şi rămînînd 50 000 de bucăţi ca tiraj definitiv; 8 lei, brun-roşcat (nr. *1 211),* cu un tiraj iniţial de 500 000 de bucăţi, din care s-au supratipărit 450 000 de exemplare, stabilindu-se tirajul definitiv la 50 000 de exemplare; 11 lei, albastru (nr. *1 212*), emisă într-un tiraj de 17 000 000 de bucăţi, din care s-au supratipărit 5 750 000 bucăţi, rămînînd un tiraj definitiv de 11 250 000 de exemplare; 35 lei, violet (nr. *1 213),* emisă în 500 000 de exemplare, din care s-au supratipărit 350 000 de bucăţi, rămînînd ca tiraj definitiv 150 000 de bucăţi; 30 lei, verde-închis (nr. *1 214),* cu un tiraj iniţial de 1 000 000 de bucăţi, pentru ca, prin supratipărirea a 950 000 de bucăţi, să rămînă cu un tiraj de 50 000 de bucăţi; 50 lei, brun-roşcat (nr. *1 215*), cu tirajul iniţial de 500 000 de bucăţi, rămînînd într-un tiraj definitiv de 150 000 de exemplare, deoarece 350 000 de mărci din această valoare s-au supratipărit cu ocazia reformei monetare din anul 1952.

Această serie care, prin concepţia ei, reprezintă o foarte interesantă idee, s-a bucurat de mare succes în primele zile ale apariţiei. Datorită însă faptului că nu a avut decît foarte puţin timp posibilitatea de a circula, din cauza intervenţiei noilor tarife poştale, cu care ocazie a fost masiv supratipărită, ea se mai găseşte frecvent în circuitul filatelic. Cotarea de 15 lei a seriei este deci reală.

Nr. *1 197—1 199.* **Săptămîna muzicii** (1951)

Emisiunea, formată din trei valori de 11 lei (respectiv albastru, violet şi roşu), a fost pusă în circulaţie într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete şi, fiind utilizată pentru francare, s-a consumat o parte a tirajului. Deoarece însă seria a fost distribuită de-abia la sfîrşitul lunii septembrie 1951, puţin timp înaintea reformei monetare şi nefiind supratipărită, a rămas în circuitul filatelic cea mai mare parte a tirajului. Apreciem ca reală cotarea cu 3 lei a seriei.

Nr. *1 200.* **Ziua armatei** (1951)

Formată dintr-o singură valoare (11 lei, albastru), emisiunea a apărut într-un tiraj de 2 000 000 de exemplare. Neavînd timpul necesar de a se consuma pentru plata prestaţiilor poştale, din cauza apariţiei noilor tarife poştale puţin timp după punerea în circulaţie a mărcii, această emisiune abundă în circuitul filatelic, motiv pentru care apare reală cotarea ei cu 75 de bani.

Nr. *1 201—1 202.* **A.R.L.U.S. (1951)**

Această emisiune, formată din două valori (4 lei, brun-roşcat şi 35 de lei, portocaliu), a apărut într-un tiraj de 500 000 de serii. Supratipărindu-se 430 000 de exemplare din valoarea de 4 lei, brun-roşcat (nr. *1 201)* şi 420 000 de exemplare din valoarea de 35 de bani, portocaliu (nr. *1 202),* a rămas un tiraj definitiv de 70 000 de serii complete. Avînd în vedere timpul redus în care emisiunea a avut posibilitatea să circule, aceasta se găseşte frecvent, fiind real cotată cu 1.50 lei.

Nr. *1 203.* **Pavel Tcacenco** (1951)

Împlinindu-se 25 de ani de la moartea lui Pavel Tcacenco, a fost pusă în circulaţie o marcă (10 lei, negru-oliv) într-un tiraj de 2 000 000 de bucăţi. Din aceasta, supratipărindu-se 1 700 000 de exemplare, a rămas un tiraj definitiv de 300 000 de bucăţi. Circulînd numai patru săptămîni, datorită intervenţiei noilor tarife poştale, marca se găseşte frecvent în circuitul filatelic, iar cota de 75 de bani reflectă valoarea ei reală.

★

Emisiunea „Planul cincinal" este ultima emisiune apărută înainte reformei monetare. Toate celelalte serii de mărci, puse în circulație de aci înainte, vor purta noile valori concordante cu noile tarife poștale.

Prin reforma monetară înfăptuită în luna ianuarie 1952, puterea economică a statului s-a întărit simțitor. Sectorul socialist a devenit mai puternic, zdruncinînd serios ultimele vestigii ale capitalismului de la noi. Suflul nou, care se simțea în toate domeniile de activitate, s-a reflectat serios și în domeniul filatelic. Fiecare emisiune nou apărută avea viața ei normală, fiind destinată atît francării corespondenței și a altor prestații poștale, cît și colecționării.

N-au mai existat stocări speculative, raritatea sau frecvența oricărei emisiuni datorîndu-se valorii sale reale stabilite de calitățile intrinsece ale fiecărei mărci sau anumitor evenimente petrecute în „viața acesteia". Au dispărut și speculațiile care creau în mod artificial „cote" în dauna colecționarilor naivi.

Imediat după reforma monetară, pentru nevoile de moment ale acestei perioade, s-au supratipărit diverse valori ale emisiunilor de mărci poștale puse în circulație în anii 1948—1951. Aceste emisiuni deși aparent au fost supratipărite în tiraje relativ mari, totuși, în marea lor majoritate au circulat pînă la epuizare, unele dintre ele devenind foarte rare. Continuăm astfel, prin a analiza tirajele valorilor supratipărite.

Nr. *1 204—1 215.* **Planul cincinal** (filigran XVI) (1951)

Analiza tirajelor acestei emisii a fost inclusă la nr. *1 195—1 196.*

Nr. *1 216—1 219.* **I. L. Caragiale** (1952)

Această emisiune urmînd să fie pusă în circulație în ziua în care s-a înfăptuit reforma monetară, valorile care inițial primiseră un nominal de cîte 11 lei fiecare au fost supratipărite cu un nou nominal, raportat la noua monedă stabilizată și anume 20 de bani, 55 bani și 75 de bani, ultima valoare rămînînd la nominalul acordat inițial de 1 leu. Tirajul este de 4 000 000 de serii complete.

Această emisiune, care niciodată n-a circulat nesupratipărită, se găsește într-o măsură mai frecventă în circuitul filatelic. Menționăm că există și valoarea de 11 lei, roșu și 11 lei, albastru, fără supratipar. Cotarea cu 8 lei seria este reală.

Deși emisiunea „I. L. Caragiale" am considerat-o ca făcînd parte din seriile „supratipărite", totuși ea necirculînd niciodată fără supratipar și fiind pusă în circuitul poștal de la început în acest mod, nu o putem socoti ca făcînd parte din setul „clasic" de supratipare al anului 1952.

Grupa aceasta de mărci poștale R.P.R. va trebui să le cuprindă numai pe acelea care au circulat inițial cu valoarea facială indicată pe ele, circulînd apoi și cu valoarea indicată prin supratipărirea lor.

Această categorie de mărci (nr. *1 220—1 293*), supratipărite în anul 1952, există într-un număr de 72 de valori, avînd inițial nominalul total de 41, 42 lei.

Nr. *1 220.* **Recensămîntul** (1952/1953)

Emisiunea aceasta, cu nominalul inițial de 12 lei, a fost supratipărită cu valoarea de 55 de bani, într-un tiraj de 96 150 de bucăți. Marca a circulat intens, pentru care motiv se găsește destul de rar. Prețul de 3 lei, cu cît este cotată, îl considerăm cu mult sub valoarea reală a mărcii.

Nr. *1 221.* **Constituția R.P.R.** (1952/1953)

Nominalul de 12 lei al mărcii inițial apărute a fost supratipărit cu noul nominal de 50 de bani, tirajul mărcii supratipărite fiind de 1 863 200 de bucăți; și această marcă a circulat intens, dar avînd un tiraj mare, ea se mai găsește în circuit. Cu toate acestea valoarea filatelică a mărcii, apreciată cu 2 lei, este sub prețuirea pe care ar merita-o în mod normal.

Nr. *1 222—1 226.* **Revoluția de la 1848** (1952/1953)

Toate cele cinci valori din această emisiune au primit nominalul de 1,75 lei, prin supratiparul aplicat. Tirajul seriei supratipărite este de 194 900 de serii complete, fiind astfel distribuit pe valori: nr. *1 222* (2+2 lei), 195 000 de exemplare; nr. *1 223* (5+5 lei), 197 250 de bucăți; nr. *1 224* (10+10 lei), 196 000 de bucăți; nr. *1 225* (36+18 lei), 194 900 de bucăți; nr. *1 226* (11 lei), 197 500 de bucăți.

Toate valorile au circulat intens, deși tirajul lor era destul de redus. Nominalul de 1,75 lei cu care au fost supratipărite, fiind echivalent cu plata taxei unei corespondențe recomandate, s-au utilizat în mod frecvent toate valorile pentru acest gen de francare.

Această serie este foarte rară, în special, în blocuri de patru mărci. Deși este cotată cu 75 lei seria, totuși, față de raritatea ei, credem că prețul nu este concordant cu reala sa valoare.

Nr. *1 227—1 229.* **Aviație** (valori mari) (1952/1953)

Toate valorile seriei, prin supratipărire, au primit cel mai mic nominal posibil și anume de 3 bani. Tirajul este de 189 950 de serii. Datorită nominalului de 3 bani, căpătat prin supratipărire, valorile au circulat mai puțin, ele găsindu-se în cantități. Cotarea cu 1,50 lei seria și, respectiv, cu 5 lei varietatea de culoare a valorii de 30 de lei este reală.

Nr. *1 230—1 231.* **Pușkin** (1952/1953)

Emisiunea a fost supratipărită cu 10 bani, valoarea de 11 lei, roșu și tot cu 10 bani, valoarea de 30 lei, verde-închis. Prima valoare are tirajul

de 97 000 de exemplare, iar cealaltă valoare are un tiraj de 99 200 de bucăți. Valorile sînt destul de frecvente în circuitul filatelic. iar cotarea cu 3 lei a seriei este reală.

Nr. *1 232—1 233.* **U.P.U.** (1952/1953)

Emisiunea a primit, prin supratipărire, noua valoare de 3 lei pe marca de 20 de lei și de 5 lei pe marca de 30 de lei. Tirajul valorii de 3 lei este de 98 000 de bucăți, iar al valorii de 5 lei, de 96 800 de bucăți. Nominalul mare al seriei a făcut ca aceasta să nu se prea caute pentru francarea corespondenței. Mărcile acestea devenind însă, prin supratipărire valori pentru poșta aeriană, seria a fost solicitată de colecționari, intrînd și la temele „U.P.U." și „Poșta aeriană". Deși se mai găsește în circuitul filatelic, seria devine tot mai rară.

Cotată cu prețul de 35 de lei, apreciem că seria este sub valoarea reală, dacă ținem seama și de nominalul mare cu care a fost pusă în circulație și, mai ales, de faptul că face parte din mult solicitata tematică a „Poștei aeriene".

Nr. *1 234—1 238.* **Eminescu** (1952/1953)

Emisiunea a fost supratipărită cu nominalul de 10 bani, fiecare valoare, în următoarele tiraje : nr. *1 234,* valoarea de 11 lei, albastru (supratipar 10 bani, roșu), 98 800 de bucăți ; nr. *1 235,* valoarea de 11 lei, verde (supratipar 10 bani, roșu), 99 300 de bucăți ; nr. *1 236,* valoarea de 11 lei, brun-roșcat (supratipar 10 bani, negru), 99 300 de bucăți ; nr. *1 237,* valoarea de 11 lei, roz (supratipar 10 bani, negru), 98 700 de bucăți ; nr. *1 238,* valoarea de 11 lei, violet (supratipar 10 bani, roșu), 98 300 de bucăți.

Datorită nominalului primit prin supratipărire, mărcile n-au avut o solicitare deosebit de frecventă pentru plata prestațiilor poștale. Nominalul de 10 bani, care a fost primit de fiecare valoare în parte, era mai mult destinat completării unor francări. Pentru acest motiv, seria „Mihai Eminescu" (cu supratipar) există în mod frecvent, iar cotarea cu 6 lei a seriei o considerăm ca o apreciere reală.

Nr. *1 239—1 240.* **Ion Andreescu** (valori dantelate) (1952/1953)

Din această emisiune s-a supratipărit, din valoarea de 5 lei, verde-oliv, un tiraj de 84 500 de exemplare, primind noul nominal de 55 bani iar din valoarea de 11 lei, albastru, 238 500 de bucăți, primind tot 55 de bani, noul nominal. Ținem să subliniem că, la ultima valoare, tirajul aparține atît valorii inițiale dantelate, cît și celei nedantelate, la care, așa cum s-a mai arătat, cu ocazia reformei monetare, o parte din tiraj s-a dantelat și apoi s-a supratipărit.

Cînd am analizat tirajul acestei emisiuni fără supratipar, am arătat că s-a supratipărit o anumită cantitate din tirajele inițiale ale acestor valori. Menționăm, cu această ocazie, că și la această emisiune (ca și la

altele în care tirajele anunțate ca supratipărite inițial nu corespund exact cu tirajele anunțate apoi ale acelorași emisiuni cu supratipar), diferența reprezintă exemplare defectate cu ocazia supratipăririi, care nu au mai putut fi puse în circulație. În această situație, a fost necesar să se arate în mod real cantitățile de serii, atît supratipărite din tirajul inițial, cît și tirajul real al seriilor supratipărite și puse în circulație, pentru o riguroasă informare.

Emisiunea „Ion Andreescu" cu supratipar, prin nominalul nou primit de 55 de bani pe fiecare marcă și prin tirajul redus, a avut o circulație deosebită. Acest nominal fiind egal cu prețul unei corespondențe interne, seria a fost aproape complet epuizată. De aceea, astăzi, a devenit foarte rară, iar cotarea sa cu 7 lei este cu mult sub valoarea reală.

Nr. *1 241—1 242.* **Planul de Stat (1952/1953)**

Atît valoarea de 11 lei, roșu, cît și cea de 31 lei, violet, au primit prin supratipărire nominalul de 20 de bani. Tirajul primei valori (nr. *1 214*) de 11 lei, roșu, este de 292 500 exemplare, iar al celei de-a doua valori (nr. *1 242*), de 31 de lei, violet, este de 147 500 de bucăți.

Datorită nominalului de 20 de bani, mărcile n-au avut o solicitare deosebită în circuitul poștal, valoarea lor fiind necesară mai mult pentru completarea taxelor poștale. Din acest motiv, seria se găsește frecvent, iar cotarea de 3 lei a emisiunii o considerăm reală.

Nr. *1 243.* **1 Mai 1950** (1952/1953)

Valoarea de 31 de lei, de culoare portocalie, dantelată și o parte din tirajul valorii nedantelate, din emisiunea „1 Mai 1950", care s-a dantelat cu această ocazie, s-a supratipărit cu un nou nominal de 55 de bani. Tirajul valorii este de 331 000 de exemplare. Emisiunea a circulat destul de susținut. Totuși, fiind emisă într-un tiraj mare, valoarea se găsește ceva mai frecvent. Cotarea la 2,50 lei marca, este sub prețuirea normală.

Nr. *1 244—1 246.* **Pionieri 1950** (1952/1953)

Cele trei mărci componente ale emisiunii au fost supratipărite cu valoarea de 55 de bani fiecare. Tirajul lor este astfel repartizat : nr. *1 244* (8 lei, albastru), 98 500 de bucăți ; nr. *1 245* (11 lei, violet), 84 300 de exemplare ; iar nr. *1 246* (31 lei, portocaliu), 94 800 de exemplare.

Tirajul foarte redus al acestei emisiuni, pe de o parte, acordarea unui nominal de circulație, pe de altă parte, și o tematică frecvent solicitată au creat condițiile ca această serie să devină foarte rară și mereu cerută. Considerăm că, deși s-a acordat o cotă de 25 lei seriei de trei valori, aceasta nu reflectă raritatea și solicitarea emisiunii care merită o cotă mai mare.

Nr. *1 247—1 260.* **Stema R.P.R.** (1952 1953)

Toate valorile seriei inițiale din această emisiune de mărci uzuale (nr. *1 132—1 146)* au fost supratipărite cu noul nominal raportat la noile tarife poștale, afară de valoarea cu nominalul de 11 lei (nr. *1 142*), care nu a mai fost supratipărită, nemaifiind pusă în circulație.

Prin această operație, unele valori (nr. *1 247—1 252*) au primit un nou nominal de 3 bani, celelalte mărci ale emisiunii (nr. *1 253—1 260)* primind, prin schimbarea nominalului, valoarea de 55 de bani. Tocmai de aceea, unele mărci din seria supratipărită abundă, altele lipsind cu desăvîrșire.

Tirajele fiecărei valori sînt următoarele : nr. *1 247* (1 leu, portocaliu), cu supratiparul de 3 bani, 350 000 de bucăți ; nr. *1 248* (2 lei, oliv), avînd supratiparul de 3 bani, 273 500 de exemplare ; nr. *1 249* (4 lei, violet), cu supratiparul de 3 bani, 1 220 900 de exemplare ; nr. *1 250* (5 lei, brun-roșcat) supratipărit cu 3 bani, 283 400 de exemplare ; nr. *1 251* (7,50 lei, albastru) avînd supratiparul tot de 3 bani, 195 600 de bucăți ; nr. *1 252* (10 lei, brun-deschis), cu supratiparul tot de 3 bani, 259 000 de bucăți ; nr. *1 253* (50 de bani, negru), care a capătat prin supratipar valoarea de 55 de bani, 2 230 600 de exemplare ; nr. *1 254* (3 lei, violet) cu supratiparul de 55 de bani, 1 739 800 de bucăți ; nr. *1 255* (6 lei, verde) cu supratiparul de 55 de bani, 1 774 000 de bucăți ; nr. *1 256* (7 lei, maro), primind aceeași valoare de 55 de bani, 1 532 000 de bucăți ; nr. *1 257* (15 lei, albastru), supratipărită de asemenea cu 55 de bani, 1 752 400 de bucăți ; nr. *1 258* (20 de lei, verde-albăstrui), care a primit prin supratipar valoarea de 55 de bani, 776 200 de exemplare ; nr. *1 259* (31 de lei, verde-gri), de asemenea cu nominalul de 55 de bani, are prin supratipar 5 088 200 bucăți ; nr. *1 260* (30 de lei, bistru), supratipărit cu 55 de bani, 861 000 de exemplare. Tirajul emisiunii este deci de 195 600 de serii complete.

Ținînd seama că această emisiune, pentru perioada care a urmat reformei monetare din 1952, care a generat supratipărirea ei, a fost considerată ca serie uzuală, ne putem da seama în mod logic de motivul dispariției complete a unor valori. Din această cauză, seria este foarte rară. Cota de 60 de lei cu care a fost apreciată o considerăm sub valoarea meritată de această emisiune.

Nr. *1 261—1 263.* **Aurel Vlaicu** (1952/1953)

Cele trei valori ale seriei au fost supratipărite cu un nominal nou de 10 bani pe vechiul nominal al seriei inițiale (nr. *1 152—1 154),* tirajele fiecărei mărci în parte fiind astfel următoarele : nr. *1 261* (3 lei, verde-închis), 1 221 900 de bucăți ; nr. *1 262* (6 lei, albastru), 1 326 000 de bucăți ; nr. *1 263* (8 lei, albastru), 1 037 500 de bucăți. Tirajul emisiunii este deci de 1 037 500 de serii complete. Seria se găsește frecvent, iar cotarea cu 3 lei pare reală.

Nr. *1 264.* **Lupta pentru pace** (1952/1953)

Valoarea aceasta a fost supratipărită cu un nominal de 20 de bani, într-un tiraj de 648 800 de bucăți. Nefiind un nominal frecvent solicitat, ci mai mult de completare, marca — deși a circulat — totuși abundă, iar cotarea cu 2 lei o considerăm bine apreciată.

Nr. *1 265.* **Complexul sportiv G.M.A.** (1952/1953)

Valoarea de 3 lei, roz, din serie a fost supratipărită cu nominalul de 55 de bani. Avînd unul din cele mai mici tiraje dintre supratipare și anume de 75 900 de exemplare și un nominal mult solicitat, marca este foarte rară. Demn de subliniat este faptul că ea face parte dintr-o temă răspîndită pretutindeni. Din această cauză, cotarea cu 8 lei a mărcii este cu mult sub valoarea reală.

Nr. *1 266—1 267.* **Jocurile mondiale universitare de iarnă** (1952/1953)

Din această emisiune s-au supratipărit valorile de 20 de lei, brun-bistru și de 31 de lei, verde-gri, primind fiecare nominalul de 55 de bani; prima valoare (nr. *1 266)* are un tiraj de 98 500 de exemplare, iar cea de-a doua valoare (nr. *1 267*), un tiraj de 94 400 de bucăți.

Această serie o considerăm printre cele mai rare din întregul set de supratipare. Fiind supratipărită într-un tiraj redus și dacă ținem seama că emisiunea a circulat în mod foarte frecvent, în special datorită nominalului de 55 de bani al fiecărei valori ne putem explica raritatea ei.

Supratipărindu-se numai două valori din emisiunea inițială, formată din cinci valori, seria a fost mai neglijată la început de colecționari, neacordîndu-i-se o atenție deosebită. Toți acești factori au contribuit ca fiecare din cele două valori să devină tot atît de greu de colecționat. Putem chiar să le considerăm ca făcînd parte din seriile cele mai rare apărute în țara noastră după 30 decembrie 1947.

Prețuită la 40 de lei, această cotare nu reflectă valoarea reală a emisiunii, care merită o apreciere mult mai mare. Blocurile de patru mărci sînt rare și merită un coeficient.

Nr. *1 268.* **Expoziția tehnică agricolă** (1952/1953)

Din această serie s-a supratipărit valoarea de 31 de lei, albastru-ardezie, cu nominalul de 55 de bani, într-un tiraj de 196 800 de bucăți. Deși a circulat la francarea corespondenței, totuși marca se mai găsește în circuitul filatelic. Aprecierea la prețul de 4 lei reflectă cotarea reală.

Nr. *1 269—1 272.* **Ordine și medalii ale R.P.R.** (1952/1953)

Emisiunea a fost supratipărită în anul 1952, prin aplicarea noii valori de 20 de bani pe fiecare marcă. De menționat că, deși emisiunea inițială a apărut și în valori nedantelate, cu ocazia supratipăririi

s-a dantelat o parte din ele, supratipărindu-se apoi și punîndu-se în circulație următoarele tiraje cu supratipar pe valorile respective: nr. *1 269* (2 lei, oliv), 94 000 de exemplare; nr. *1 270* (4 lei, albastru), 93 700 de exemplare; nr. *1 271* (11 lei, roșu), 96 800 de bucăți; nr. *1 272* (35 lei, bistru), 207 600 de exemplare.

Deci tirajul emisiunii este de 93 700 serii complete. Emisiunea a circulat, dar nu atît de frecvent, fiind stînjenită de nominalul de 20 de bani cu care a fost supratipărită, nominal destinat mai mult pentru completarea francării. Din acest motiv, seria se găsește, iar cotarea acesteia cu 10 lei corespunde realității.

Nr. *1 273*. **Pionieri 1951** (1952/1953)

Din această emisiune s-a supratipărit valoarea de 35 de lei, portocaliu, cu un nominal de 55 de bani. Marca a apărut într-un tiraj de 182 450 de exemplare. Această valoare a circulat mult, ea găsindu-se însă mai rar în circuitul filatelic. Cotarea ei cu 3 lei o considerăm sub valoarea reală.

Nr. *1 274*. **Ziua minerului** (1952/1953)

Din emisiunea (nr. *1 180)* care a apărut în anul 1951, s-a supratipărit valoarea de 5 lei, cu un nou nominal de 55 de bani, tirajul mărcii fiind de 197 800 de bucăți. Deși a circulat, marca se găsește suficient, iar cotarea ei cu 3 lei este reală.

Nr. *1 275*. **Ordinul „Apărarea Patriei"** (1952/1953)

Emisiunea a fost supratipărită cu nominalul de 55 de bani. Tirajul este de 183 000 de exemplare. Marca se mai găsește în circuitul filatelic, iar cotarea cu 2 lei este reală.

Nr. *1 276—1 277*. **A.R.L.U.S.** (1952/1953)

Emisiunea a fost supratipărită cu nominalul de 10 bani, fiecare valoare avînd următorul tiraj: nr. *1 276* (4 lei, brun-roșcat, cu supratipar 10 bani), 411 000 de bucăți, iar nr. *1 277* (35 lei, portocaliu, cu supratiparul de 10 bani), 385 400 de exemplare. Seria se găsește mai frecvent, iar cotarea cu 3 lei este reală.

Nr. *1 278*. **Pavel Tcacenco** (1952/1953)

Emisiunea a fost supratipărită cu nominalul de 10 bani, într-un tiraj de 1 547 500 de exemplare. Datorită nominalului, destinat în special completării de francatură, și tirajul mare, marca se găsește în circuitul filatelic în mod frecvent. Cotarea ei cu 1,50 lei bucata este reală.

Nr. *1 279—1 293*. **Planul cincinal** (1952/1953)

Emisiunea cu supratipar este într-adevăr cea mai rară serie din întreg setul de supratipare. Putem afirma, de la început, că foarte puțini colecționari o posedă în întregime în colecțiile lor, adică și cu valorile de 35 de bani pe 2 lei, maro, cu filigran XV (nr. *1 280*) și 1 leu pe 11 lei, albastru (nr. *1 289*), tot cu filigran XV. În aceste condiții, credem că nu greșim afirmînd că seria „Planul cincinal" cu supratipar, compusă însă din 15 valori, este una din cele mai rare serii de mărci poștale românești. Tirajele fiecărei valori sînt: nr. *1 279* (35 de bani pe 1 leu, negru), 2 148 600 de bucăți; nr. *1 280* (35 de bani pe 2 lei, maro, filigran XV) — nu i se cunoaște precis tirajul; nr. *1 281* (35 de bani pe 2 lei, maro), 1 440 000 de bucăți; nr. *1 282* (35 de bani pe 3 lei, roșu), 1 583 800 de bucăți; nr. *1 283* (35 de bani pe 4 lei, ocru), 2 140 000 de bucăți; nr. *1 284* (35 de bani pe 4 lei, ocru, cu supratipar roșu), 60 000 de bucăți; nr. *1 285* (35 de bani pe 5 lei, verde), 2 313 900 de bucăți; nr. *1 286* (1 leu pe 6 lei, albastru), 430 000 de bucăți; nr. *1 287* (1 leu pe 7 lei, verde), 437 000 de bucăți; nr. *1 288* (1 leu pe 8 lei, roșu), 443 400 de bucăți; nr. *1 289* (1 leu pe 11 lei, albastru filigran XV) — nu i se cunoaște tirajul exact; nr. *1 290* (1 leu pe 11 lei, albastru), 5 255 500 de bucăți; nr. *1 291* (1 leu pe 35 lei, violet), 333 500 de bucăți; nr. *1 292* (1 leu pe 30 lei, verde), 942 400 de bucăți; nr. *1 293* (1 leu pe 50 lei, brun-roșcat), 340 000 de exemplare.

Tirajul emisiunii este deci de 60 000 de serii complete. Emisiunea a circulat pînă la epuizare, așa încît astăzi ea se găsește extrem de rar în colecții, în întregime (ne referim și la cele două valori cu filigran schimbat).

Considerăm că 100 de lei, cu cît este apreciată seria, reprezintă o cotă sub valoarea ei reală. În blocuri de cîte patru mărci, în garnitură completă (de 15 valori), nu știm dacă există în multe colecții particulare. În aceste condiții și „blocul de 4" (garnitură completă) merită un coeficient, credem, cel puțin egal cu valoarea a zece serii.

★

Analizînd setul de „supratipare" din punct de vedere al tirajelor, putem trage unele concluzii, pe care le considerăm necesare pentru studiul științific al acestor valori. De la început trebuie să subliniem că nu atît tirajul valorilor a influențat existența sau dispariția acestora, ci în primul rînd nominalul nou pe care l-au căpătat prin supratipărire.

Toate valorile care au primit nominaluri de 3 bani, 10 bani, sau 20 de bani există în circuitul filatelic, ele aflîndu-se cantitativ și astăzi. Faptul se explică prin aceea că aceste valori faciale acordate mărcilor prin supratipărire, aveau mai mult scopul completării francărilor poștale obișnuite deci cu ele se plăteau prestațiile poștale în mod incidental, neutilizîndu-le direct în acest scop.

De asemenea, valorile de 3 bani, 10 bani sau 20 de bani, au putut fi chiar achiziționate în coli, pentru formarea sortimentelor filatelice, fără a necesita sacrificii materiale deosebite. În același timp, putem constata că mărcile poștale care, prin supratipărire, au primit nominaluri de 55 de bani, 1 leu și 1,75 lei au dispărut ele devenind în unele cazuri rarități. Comparînd tirajele acestor valori cu ale acelora care au primit nominaluri mici, vom vedea că primele, cu valori faciale mai ridicate, au apărut în tiraje incomparabil mai mari, ca exemplu putem da emisiunea „Stema R.P.R." cu supratipar.

Valorile care prin supratipărire, au primit nominalul de 3 bani, au apărut în tiraje la nivelul sutelor de mii; celelalte mărci ale seriei, care au primit nominalul de 55 de bani, au avut tiraje la nivel de aproape 2 000 000 de exemplare. Cu toate acestea, valorile de 55 de bani lipsesc din circuit. De aici putem să tragem și o altă concluzie, și anume că frecvența circulației unor mărci creează un raport direct cu raritatea acesteia. Adică, cu cît solicitarea în circuitul poștal al unei emisiuni sau al unei valori dintr-o emisiune este mai mare, cu atît raritatea acestora va deveni mai mare, tirajul nefiind în ultimă instanță decît un factor de orientare important, dar nu hotărîtor.

Putem constata, în același timp, la emisiunile R.P.R. cu supratipar că și acele valori, care au primit nominaluri prea mari și nu au avut decît un rol sporadic în plata prestațiilor poștale, există în circuitul filatelic, neputînd fi considerate rarități. Ca exemplu evident, avem emisiunea „U.P.U." cu supratipar, la care, datorită nominalurilor mari primite, valorile de 3 lei și, respectiv de 5 lei n-au prea fost utilizate pentru plata corespondențelor sau a altor servicii poștale.

Menționăm că, dacă această serie totuși nu abundă, aceasta se datorează pe de o parte faptului că prin supratipărire a devenit emisiune pentru „Poștă aeriană", deci a intrat într-o tematică mult solicitată, iar pe de altă parte și tirajul relativ redus (sub 100 000 de serii) a ajutat la dispariția în parte a acesteia. Deci, putem constata și condiții în care tirajele influențează raritatea unor emisiuni.

Din cele descrise pînă în prezent, putem împărți în trei grupe mărcile supratipărite, datorită reformei monetare din anul 1952.

Grupa I. În această categorie, intră mărcile care abundă în circuitul filatelic ca, de exemplu, „Aviație" (valori mari, nr. *1 227—1 229),* „Eminescu" (nr. *1 234—1 238),* „Aurel Vlaicu" (nr. *1 261—1 263),* „Lupta pentru pace" (nr. *1 264)* etc. În această categorie mai intră, bineînțeles, și valorile deparaiate din unele emisiuni, care au primit prin supratipărire nominaluri de „completare" și nu de „circulație" (de exemplu, valorile de 3 bani, din diferite serii).

Grupa a II-a. Din această grupă fac parte mărcile supratipărite, care se mai găsesc încă, dar care devin din ce în ce mai greu de colecționat, devenind tot mai rare, ca, de exemplu, „Stema R.P.R." cu supratipar (nr. *1 247—1 260),* „Complexul sportiv G.M.A." (nr. *1 265),* „Pionieri" (nr. *1 244—1 246),* „Ion Andreescu" (nr. *1 239—1 240)* etc.

Grupa a III-a. În această grupă intră mărcile cu supratipar, care au devenit adevărate rarități, foarte greu de colecționat în stare perfectă și pe care le putem considera adevărate „podoabe" ale unei colecții de mărci poștale ale R.P.R. și anume: emisiunea „Revoluția de la 1848", cu supratipar (nr. *1 222—1 226),* „Jocurile mondiale universitare de iarnă", cu supratipar (nr. *1 266—1 267)* și „Planul cincinal", cu supratipar (15 valori) (nr. *1 279—1 293).*

Tirajele acestor emisiuni extrem de reduse (de exemplu „Planul cincinal", doar 60 000 de serii complete, „Jocurile mondiale universitare de iarnă", circa 90 000 de serii etc.) pe de o parte, iar valoarea facială acordată prin supratipărire, care permitea ca aceste mărci să fie utilizate direct în circuitul poștal și nu pentru completarea taxelor, pe de altă parte, au adus aceste serii în categoria emisiunilor care au contribuit — bineînțeles alături de altele — la ridicarea prestigiului mărcilor poștale românești și a valorii filatelice a acestor colecții.

Nr. *1 294—1 296.* **Centenarul nașterii lui I. L. Caragiale** (1952)

Această emisiune de trei valori (de cîte 55 de bani roșu, albastru-violet și verde) a fost supratipărită înainte de a se fi pus în circulație, deoarece, de la tipărire și pînă la punerea lor în circuitul poștal, a intervenit reforma monetară din 1952. Ulterior, mărcile cu supratipar au fost retipărite în aceleași condiții. Tirajul emisiunii este de 1 000 000 de serii.

Menționăm că valorile au circulat intens, o foarte mare parte a tirajului consumîndu-se prin francare. Cotată cu 8 lei, valoarea seriei este real apreciată.

Nr. *1 297.* **Ziua feroviarilor** (1952)

Marca (55 de bani, brun sepia) a apărut într-un tiraj de 5 000 000 de bucăți. Cu ea s-a francat în mod intens, beneficiind și de o valoare facială foarte solicitată. Deși apare cu un tiraj mare, totuși emisiunea fiind distribuită pentru plata prestațiilor poștale la toate ghișeele din țară, s-a epuizat. În procesul de schimb filatelic, ca și la magazinele de specialitate, se mai găsește încă, fără ca să abunde. Cotarea cu 3 lei, marca este însă sub valoarea sa reală.

Nr. *1 298—1 299.* **Centenarul morții lui N. V. Gogol** (1952)

Emisiunea este formată din două valori: 55 de bani, albastru-inchis (nr. *1 298),* în tiraj de 1 000 000 de exemplare, și 1,75 lei, oliv (nr. *1 299),* în tiraj de 500 000 de exemplare. Așadar, tirajul total este de 500 000 de serii complete.

Ambele valori ale seriei au circulat intens. Seria se găsește atît ca material de schimb filatelic, cît și în magazine. Cotarea seriei cu 6 lei este totuși sub valoarea reală.

Nr. *1 300—1 302.* **Ziua internațională a femeii** (1952)

Emisiunea este formată din următoarele valori : 20 de bani, violet și albastru, avînd tirajul de 1 000 000 de bucăți, 55 de bani, brun-roșcat și sepia, cu tirajul de 1 000 000 de exemplare ; 1,75 lei, roșu și brun-roz, în tiraj de 500 000 de bucăți. Deci tirajul este de 500 000 de serii complete.

Toate valorile au fost distribuite oficiilor poștale pentru francarea corespondenței. În aceste condiții, o mare parte a tirajului a fost întrebuințat. Totuși seria se mai găsește, deși ea apare din ce în ce mai rar. Cotarea la prețul de 6 lei este cu mult sub valoarea reală a seriei.

Nr. *1 303.* **I. P. Pavlov** (1952)

Marca a apărut cu valoarea facială de 1 leu, brun-carmin, într-un tiraj de 5 000 000 de exemplare. Emisiunea a circulat intens pînă aproape la epuizare, ea mai găsindu-se doar ca material de schimb și la magazinele filatelice. Evaluarea sa cu prețul de 3 lei este totuși reală.

Nr. *1 304—1 306.* **Pionieri (III)** (1952)

Emisiunea, apărută în 1952 și formată din trei valori, are următorul tiraj : 20 de bani, brun-roșcat (nr. *1 304),* 4 000 000 de bucăți ; 55 de bani, verde (nr. *1 305),* 3 000 000 de bucăți, și 1,75 lei albastru (nr. *1 306),* 1 000 000 de exemplare. Tirajul total este de 1 000 000 de serii complete. Și cu această serie s-a francat foarte mult ; în același timp, ea a fost foarte solicitată de filateliștii de pretutindeni, făcînd parte dintr-o tematică mult colecționată. În aceste condiții, întreg tirajul seriei s-a epuizat, găsindu-se destul de greu astăzi. Cota de 20 de lei pentru o serie o considerăm reală.

Nr. *1 307.* **Medalia „Secera și ciocanul"** (1952)

Emisiunea (55 de bani, brun-roșcat) a apărut într-un tiraj de 3 000 000 de exemplare. Deși a fost utilizată și această marcă pentru francarea corespondenței, totuși ea se găsește mai frecvent. Prețul de 3 lei, cît s-a acordat, este real.

Nr. *1 308—1 322.* **Mărci uzuale. „Stema R.P.R."** (1952)

Emisiunea a fost pusă în circulație pentru francarea curentă a prestațiilor poștale, fiind formată din 15 valori, cu următorul tiraj : 3 bani portocaliu (6 000 000 de bucăți) ; 5 bani, roșu (4 000 000 de exemplare) ; 7 bani, verde-smaragd (1 000 000 de bucăți) ; 10 bani, brun (12 000 000 de bucăți) ; 20 de bani, albastru (7 000 000 de exemplare) ; 35 de bani, brun-sepia (3 000 000 de exemplare) ; 50 de bani, verde-închis (3 000 000 de bucăți) ; 55 bani, violet (11 340 000 de bucăți) ; 1,10 lei, brun-închis (1 000 000 de bucăți) ; 1,75 lei violet-închis (940 000 de exemplare) ; 2 lei, verde-oliv-închis (3 000 000 de bucăți) ; 2,35 lei, brun-deschis (2 000 000 de bucăți) ; 2,55 lei, portocaliu (2 500 000 de bucăți) ; 3 lei, verde-închis (2 000 000 de exemplare) ; 5 lei, roșu (2 000 000 de exemplare).

Tirajul total este de 940 000 de serii complete. Emisiunea, fiind cu destinație „uzuală", a circulat pînă la epuizare. Avînd inițial un nominal foarte ridicat de 19,60 lei, din această serie nu s-a păstrat în general nici pentru nevoile curente ale schimburilor filatelice ; din aceste motive, seria a devenit foarte rară.

Valoarea cheie a seriei este marca de 1,75 lei, care, pe lîngă faptul că are un tiraj foarte redus, pentru emisiunile uzuale, de 940 000 de exemplare, însuși nominalul de 1,75 lei a contribuit la crearea condițiilor epuizării totale a acestei valori. Seria de mărci uzuale „Stema R.P.R." este una din cele mai rare serii apărute în R.P.R. Totuși, cota de 150 lei pentru o serie este reală, pentru moment.

Nr. *1 323—1 324.* **Șaptezeci și cinci de ani de la proclamarea Independenței** (1952)

Emisiunea este formată din două valori și anume : 50 de bani, brun-carmin, cu tirajul de 3 000 000 de exemplare, și 1,10 lei albastru, cu tirajul de 1 000 000 de bucăți ; deci emisiunea există într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Deși s-a utilizat la francare, emisiunea se găsește frecvent, iar prețul de 3 lei cu cît a fost apreciată este real.

Nr. *1 325.* **Cinci sute de ani de la nașterea lui Leonardo da Vinci** (1952)

Emisiunea (55 de bani, violet), a fost pusă în circulație într-un tiraj de 3 000 000 de mărci. Utilizată intens pentru francarea corespondenței, ea a fost distribuită la toate oficiile poștale din țară, unde a și fost utilizată. În aceste condiții, tot tirajul mărcii s-a epuizat. Făcînd parte dintr-o tematică foarte solicitată („Arta în filatelie") marca este cerută frecvent și de filateliștii din alte state, motiv pentru care a devenit din ce în ce mai rară. Cotarea acesteia la prețul de 5 lei este cu mult sub adevărata sa valoare.

Nr. *1 326—1 327.* **Ziua minerului** (1952)

Emisiunea a apărut în două valori : 20 de bani, brun, cu un tiraj de 1 000 000 de bucăți, și 55 de bani, violet, avînd tirajul de 3 000 000 de exemplare. Mare parte din tiraj a fost consumat pentru francarea corespondenței. Totuși, ambele valori se găsesc în cadrul schimburilor filatelice și, uneori, și în magazinele de specialitate. Cota de 6 lei seria este reală.

Nr. *1 328—1 331.* **Consiliul Uniunii internaționale a studenților (U.I.S.)** (1952)

Emisiunea este formată din patru valori, avînd următoarele tiraje : 10 bani, albastru, tiraj nelimitat ; 20 de bani, galben-închis, tiraj 1 000 000 de bucăți ; 55 de bani, verde-aprins, tiraj 3 000 000 de bucăți ; 1,75 lei, roșu, tiraj 1 000 000 de exemplare. Deci emisiunea a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Toate valorile au circulat pînă la epuizare. Datorită și faptului că aparține unei teme solicitate, seria a devenit destul de rară. Cotarea ei cu 15 lei este sub valoarea reală, seria devenind din ce în ce mai greu de găsit.

Nr. *1 332.* **Ziua Armatei** (1952)

Emisiunea (55 bani, albastru) este formată dintr-o valoare, cu un tiraj de 3 000 000 de exemplare. Marca fiind circulată în întreaga țară, tirajul a fost epuizat. Marca se găsește totuși frecvent, de aceea apreciem reală cota de 3 lei.

Nr. *1 333—1 334.* **Luna prieteniei româno-sovietice (7 octombrie—7 noiembrie 1952)**

Emisiunea este formată din două valori și anume : 55 de bani, roșu, cu un tiraj de 5 000 000 de bucăți, și 1,75 lei, sepia-brun, cu un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Seria a circulat cu ocazia francării corespondenței, totuși se mai găsește încă în cadrul schimburilor, ca și în magazinele de specialitate. Cotarea ei cu 6 lei este reală.

Nr. *1 335—1 336.* **Cultură fizică și sport** (1952)

Seria este formată din două valori : 20 de bani, albastru-închis, avînd tirajul de 5 000 000 de exemplare, și 1,75 lei, roșu, cu tirajul de 1 000 000 de exemplare. Emisiunea a circulat în mod foarte susținut pînă la completa ei epuizare.

Trebuie să subliniem și faptul că această serie a apărut, din cauza calității hîrtiei, cu o dantelură foarte defectuoasă, o mare parte din tiraj devenind improprie colecționării. Chiar din seriile selecționate cu scopuri filatelice, o mare parte nu au mai putut fi utilizate, din cauza ruperii dantelurii. În această situație, seria a devenit extrem de rară ; seriile în perfectă stare sînt cu totul izolate, meritînd cu mult mai mult decît seriile de o calitate obișnuită.

Blocurile de patru mărci merită prețul a zece serii. Nu exagerăm apreciind această emisiune ca fiind cea mai rară dintre seriile din țară cu tematică sportivă. Deși este cotată cu 25 de lei, o considerăm cu mult sub valoarea reală a seriei.

Nr. *1 337—1 338.* **Comemorarea a 100 de ani de la moartea lui Nicolae Bălcescu** (1952)

Emisiunea este formată din două valori și anume : 55 de bani, verde-gri, într-un tiraj de 5 000 000 de exemplare, și 1,75 lei, galben-muștar, într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare.

Mărcile au circulat pînă la epuizare. Fiind tipărite pe aceeași hîrtie ca și seria „Cultură fizică și sport", o parte foarte mare a tirajului a fost eliminată din circuitul filatelic, datorită defectuozității dantelurii. Așadar, și această serie a ajuns extrem de rară, iar blocurile de patru mărci în stare perfectă merită coeficientul a zece serii. Valoarea reală a seriei este cu mult peste actuala sa cotă de 20 de lei.

Nr. *1 339.* **Constituția construirii socialismului** (1952)

Emisiunea (55 de bani, verde) este formată dintr-o valoare avînd tirajul de 5 000 000 de exemplare. Marca a fost întrebuințată în mod masiv pentru francarea corespondenței ; cu toate acestea, ea se mai găsește în circuitul filatelic. Apreciem cotarea cu 2 lei a mărcii ca reală.

Nr. *1 340.* **Cinci ani de la proclamarea Republicii Populare Române** (1952)

Marca (55 de bani, multicolor) a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de bucăți ; ea s-a utilizat pentru francarea corespondenței, găsindu-se atît în magazinele de specialitate, cît și în circuitul filatelic. Evaluarea la prețul de 4 lei este reală.

Nr. *1 341.* **Centenarul Teatrului Național** (1953)

Emisiunea este formată dintr-o singură valoare, (55 de bani, ultramarin), avînd un tiraj de 2 000 000 de bucăți. Marca s-a bucurat de mare succes la apariția sa, fiind mult solicitată de colecționari ; de asemenea, a fost utilizată mult pentru francarea corespondenței. Aceste motive au determinat epuizarea tirajului întregii emisiuni. Astăzi, această marcă se găsește din ce în ce mai rar, iar cotarea ei cu 6 lei a fost apreciată sub valoarea reală.

Nr. *1 342—1 344.* **Al III-lea Congres al sindicatelor din R.P.R.** (1953)

Emisiunea este formată din trei valori (55 de bani, verde, negru și portocaliu), avînd tirajul de 2 000 000 de serii. Deși s-a francat cu ele, mărcile fiind distribuite prin mai multe oficii poștale, totuși seria se găsește atît în magazinele de specialitate, cît și în cadrul schimburilor filatelice. Evaluarea seriei la prețul de 5 lei este reală.

Nr. *1 345—1 346.* **Noua Stemă R.P.R. (cu stea)** (1953)

Cele două valori care formează seria au tirajul următor : marca de 5 bani, roşu, 5 000 000 de bucăţi, iar marca de 55 bani, violet, 2 000 000 de bucăţi. Valorile abundă în circuitul filatelic şi completează de obicei seria de steme de 15 valori, incluzîndu-se în cotarea aceleia.

Nr. *1 347.* **A 20-a aniversare a luptelor ceferiştilor de la Atelierele Griviţa** (1953)

Emisiunea este formată dintr-o valoare (55 de bani, brun-roşcat) avînd tirajul de 4 000 000 de exemplare. Deşi a fost dată în circulaţie, datorită însă tirajului, marca se găseşte frecvent. Cotarea de 4 lei acordată este considerată reală.

Nr. *1 348.* **Cinci ani de la semnarea tratatului de prietenie şi asistenţă mutuală între U.R.S.S. şi R.P.R.** (1953)

Marca a apărut într-un tiraj de 2 000 000 de exemplare. Avînd nominalul de 55 de bani (brun-roşcat pe albastru), care este cel mai des utilizat pentru francarea obişnuită a corespondenţei, şi marca fiind distribuită în acest scop la toate oficiile poştale, tirajul emisiunii este complet epuizat ; evaluarea la 3 lei credem că este în concordanţă cu cota ei reală.

Nr. *1 349—1 350.* **Campionatele mondiale de tenis de masă** (1953)

Tirajul acestei emisiuni este de 2 000 000 de serii complete, fiecare din cele două valori (55 de bani, verde şi brun) care alcătuiesc seria fiind tipărită în aceeaşi cantitate.

Emisiunea a fost distribuită la ghişeele poştale şi pentru francare, aşa încît s-a consumat cea mai mare parte a tirajului. O altă parte din tiraj nu a corespuns calităţii ca să fie colecţionată, din cauza unor defecţiuni tehnice, iar ceea ce a mai rămas a fost soliciatat în mod susţinut atît de colecţionarii din ţara noastră, cît şi de cei de peste hotare. În aceste condiţii, întreg tirajul emisiunii a fost epuizat.

Întrucît emisiunea face parte şi din tema „Sport", iar concepţia ei grafică este reuşită, ea a întrunit condiţiile de a fi devenit una din seriile foarte bune ale filateliei noastre. Preţuindu-se doar cu 15 lei, a fost cotată sub reala sa valoare.

Nr. *1 351.* **Comemorarea a 70 de ani de la moartea lui Karl Marx** (1953)

Tipărită în 2 000 000 de exemplare, emisiunea (1,55 lei, maro-negru) s-a epuizat repede, pe de o parte, datorită faptului că a fost destinată pentru francarea corespondenţei la toate oficiile poştale, iar pe de altă

parte, pentru că — fiind deosebit de reuşită din punct de vedere grafic — a fost colecţionată în mod susţinut. Marca se găseşte foarte rar în circuitul filatelic, ca şi în magazinele de specialitate.

Preţuirea cu 6 lei este concordantă cu valoarea reală pe care o reprezintă pentru moment, avînd certe perspective de a fi majorată.

Nr. *1 352—1 354.* **Pionieri (IV)** (1953)

Formată din trei valori, emisiunea de pionieri apărută în anul 1953 are următorul tiraj : valoarea de 35 de bani, verde, 2 000 000 de bucăţi, valoarea de 55 de bani, albastru-gri, 3 000 000 de exemplare, iar ultima valoare de 1,75 lei, brun, 2 000 000 de bucăţi. Tirajul este deci de 2 000 000 de serii complete.

Această emisiune a fost dată pentru francare fără limită, pe de o parte, iar pe de altă parte, a fost foarte solicitată de către colecţionari. Dacă mai avem în vedere şi faptul că ea face parte dintr-o temă mult colecţionată, ne dăm seama de ce întreg tirajul este epuizat.

Seria se găseşte din ce în ce mai rar în circuit, iar evaluarea acesteia cu 15 lei credem că concordă cu o cotă just apreciată.

Nr. *1 355.* **Congresul mondial al femeilor** (1953)

Marca (55 de bani, brun), a fost tipărită într-un tiraj de 4 000 000 de exemplare şi distribuită la toate ghişeele poştale pentru francare, încît tirajul a fost complet epuizat.

Această emisiune a trecut neobservată de către colecţionari, deoarece, nereprezentînd vreo temă deosebită, era achiziţionată numai pentru necesităţile colecţiilor. În această situaţie, trebuie să afirmăm că marca a devenit excepţional de rară. Cotarea care i s-a făcut la preţul de 3 lei este mult sub valoarea pe care o merită.

Nr. *1 356—1 360.* **Mărci uzuale „Arta populară românească"** (1953)

Tirajul seriei este nelimitat. Fiind o emisiune uzuală, ea a circulat fără întrerupere, pînă la epuizare. Cu toate acestea, fiind corect prezentată artistic şi făcînd parte şi dintr-o temă frecvent colecţionată, seria s-a bucurat de succes din partea colecţionarilor. Astăzi, ea se găseşte destul de rar în cadrul schimburilor dintre filatelişti sau în magazine şi este bine cotată cu preţul de 25 lei.

Nr. *1 361—1 364.* **Al IV-lea Festival mondial al tineretului şi studenţilor pentru pace şi prietenie de la Bucureşti** (1953)

Emisiunea este formată din patru valori avînd următoarele tiraje : 20 de bani, portocaliu, 2 000 000 de exemplare ; 55 de bani, albastru, 4 000 000 de exemplare ; 65 de bani, roşu, 1 000 000 de exemplare ; 1,75 lei, violet, 1 000 000 de exemplare. Tirajul total este deci de 1 000 000

de serii complete. Concepția grafică foarte reușită a acestei emisiuni a determinat o solicitare sporită de serii din partea colecționarilor români, precum și a celor străini, din toate țările, așa încît, circulînd foarte mult și preobliterîndu-se totodată o mare parte din emisiune, întreg tirajul a fost epuizat.

În circuitul filatelic, seria se găsește din ce în ce mai greu, iar cotarea ei cu 15 lei este reală.

Nr. *1 365—1 368.* **Aviația sportivă** (1953)

Frumusețea acestei emisiuni, tema interesantă, perfecta armonizare a subiectului cu coloritul atrăgător și prezentarea unor imagini originale au determinat epuizarea în scurt timp a tirajului de 1 000 000 de serii complete, care au format această emisiune.

Seria se găsește extrem de greu în circuitul filatelic și raritatea ei se accentuează mereu. Se poate face afirmația că „Aviația sportivă" este una din cele mai reușite și de succes serii de mărci poștale ale țării noastre.

Prețul de 40 de lei, cît i-a fost oferit drept cotă, îl considerăm concordant numai dacă îl privim în comparație cu cotele altor emisiuni; apreciem cotarea sub valoarea meritată de serie.

Nr. *1 369—1 371.* **Luna pădurii** (1953)

Formată din trei valori, emisiunea are următorul tiraj: 20 de bani, ultramarin (nr. *1 369*), 2 000 000 de exemplare; 38 de bani, verde (nr. *1 320*), 1 000 000 de bucăți și 55 de bani, brun-ocru (nr. *1 371*), 3 000 000 de exemplare. Deci tirajul este de 1 000 000 de serii complete.

Din tot ciclul de emisiuni scoase cu tema „Luna pădurii", aceasta este cea mai rară. Ea a circulat în mod frecvent pentru francarea corespondenței; a fost colecționată foarte mult, pe de o parte, pentru tema pe care o reprezintă („Flora"), iar pe de altă parte, ca material de schimb; avînd o valoare facială mai redusă, a putut fi achiziționată mai ușor, într-un număr mai mare de serii.

Toate aceste elemente au adus emisiunea în situația de a-și fi epuizat întreg tirajul, încît seria se găsește rar în circuitul filatelic. Cotarea ei cu prețul de 10 lei o considerăm sub valoarea reală.

Nr. *1 372.* **Șaizeci de ani de la nașterea poetului sovietic Vladimir Maiakovski** (1953)

Cele 2 000 000 de exemplare, care au format tirajul emisiunii (55 de bani, brun-roșcat), au fost epuizate în scurt timp de la apariție. Aceasta s-a datorat faptului că marca a fost întrebuințată pentru francarea curentă a corespondenței, separat de achiziționarea ei pentru colecționare. Tematica din care face parte („Oameni de seamă") a ajutat de asemenea la consumarea întregului tiraj, încît astăzi marca se găsește rar. Evaluată cu 3 lei, i s-a oferit o cotă care nu este în concordanță cu raritatea mărcii.

Nr. *1 373.* **Ziua minerului** (1953)

Tirajul acestei emisiuni (1,55 lei, negru) este format din 2 000 000 de exemplare. Marca a fost dată pe rețea pentru francare curentă, în cantități importante, ceea ce a cauzat epuizarea celei mai mari părți a tirajului. Din punct de vedere artistic, această valoare este foarte reușită, ceea ce a atras atenția multor colecționari asupra emisiunii, care s-a epuizat în întregime.

În cadrul schimburilor filatelice sau în magazine, marca se găsește destul de greu. Cota care i s-a oferit însă, prin prețul de 8 lei, este reală față de valoarea mărcii.

Nr. *1 374—1 377.* **Semicentenarul Palatului poștelor** (1953)

Formată din patru valori, seria are următorul tiraj: 20 de bani, maro, 2 000 000 de exemplare; 55 de bani, oliv-închis, 4 000 000 de exemplare; 1 leu, albastru, 2 000 000 de exemplare; 1,55 lei, roșu-violet, 1 000 000 de exemplare. Deci emisiunea a fost pusă în circulație într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete.

Deși toate valorile au fost distribuite pentru francarea prestațiilor poștale, o parte din tiraj fiind și preobliterată, această serie se întîlnește mai frecvent, atît în cadrul schimburilor, cît și prin magazinele de specialitate. De aceea, evaluarea de 8 lei a emisiunii este perfect reală.

Nr. *1 378.* **Sărbătorirea a 9 ani de la eliberarea de sub jugul fascist** (1953)

Tirajul mărcii (55 de bani, brun) este de 2 000 000 de exemplare. Emisiunea se găsește mai frecvent decît altele din aceeași perioadă, iar cotarea cu prețul de 3 lei exprimă adevărata sa valoare.

Nr. *1 379.* **Ziua forțelor armate ale R.P.R.** (1953)

Emisiunea a fost pusă în circulație într-un tiraj de 3 000 000 de exemplare. Marca (55 de bani, oliv-închis) a circulat foarte intens și, fiind frumos machetată, tirajul s-a epuizat. Astăzi se găsește din ce în ce mai rar, totuși credem că este bine apreciată cu prețul de 3 lei.

Nr. *1 380—1 381.* **Luna prieteniei româno-sovietice** (1953)

Formată din două valori, seria are următorul tiraj: valoarea de 55 de bani, brun, 3 000 000 de exemplare, iar cea de 1,55 lei, violet-roșu, 1 000 000 de exemplare. Deci tirajul este de 1 000 000 de serii complete. Mărcile au fost puse la dispoziția oficiilor poștale pentru francare, fapt care le-a redus mult din tiraj. În același timp, fiind frumos realizate artistic, s-au bucurat de aprecieri din partea colec-

ționarilor. Seria se mai găsește însă atît în cadrul schimburilor, cît și în comerț. De aceea, considerăm că prețul de 6 lei reflectă cota meritată.

Nr. *1 382—1 383.* **Al III-lea Congres sindical mondial** (1953)

Tirajul celor două valori care alcătuiesc emisiunea fiind de 3 000 000 de exemplare, pentru valoarea de 55 de bani, oliv-închis, și de 1 000 000 de exemplare pentru cea de 1,25 lei, roșu, rezultă că emisiunea este tipărită într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete.

Mărcile au fost distribuite în parte și pentru francare, ceea ce le-a diminuat tirajul : totuși seria se găsește frecvent. Apreciem că este reală cota de 4 lei atribuită.

Nr. *1 384.* **Aniversarea a 100 de ani de la nașterea compozitorului Ciprian Porumbescu** (1953)

Emisiunea, formată dintr-o singură valoare, a fost pusă în circulație într-un tiraj de 3 000 000 de exemplare ; avînd însă nominalul de 55 bani, violet, care este cel mai mult solicitat pentru francarea corespondenței, întreg tirajul s-a epuizat foarte repede, iar astăzi se găsește destul de rar.

Apreciind că face parte și dintr-o temă colecționată frecvent („Muzica"), considerăm că prețul de 8 lei, cu cît este cotată această marcă, este sub valoarea reală.

Nr. *1 385—1 387.* **Agricultura socialistă** (1953)

Cele trei valori ale emisiunii (10 bani, cenușiu, 35 de bani, verde, 2,55 lei, brun) au fost tipărite într-un tiraj de 1 000 0000 de serii complete. Mărcile au circulat foarte mult, o parte a tirajului fiind și preobliterată. Datorită acestui fapt, toate valorile au fost epuizate, iar seria se găsește destul de greu. Cota de 8 lei oferită emisiunii este real apreciată, pentru moment.

Nr. *1 388.* **Patruzeci de ani de la moartea aviatorului Aurel Vlaicu** (1953)

Apărută într-un tiraj de 3 000 000 de exemplare, marca (50 de bani, albastru-violet) a fost pusă și la dispoziția oficiilor poștale pentru francare. Totuși ea se găsește mai frecvent, astăzi nefiind o problemă achiziționarea ei. Marca a fost real apreciată cu prețul de 1,50 lei.

Nr. *1 389.* **Comemorarea a 30 ani de la moartea lui V. I. Lenin** (1954)

Formată dintr-o singură valoare (55 de bani, brun roșcat pe brun) emisiunea a fost pusă în circulație în tiraj de 4 000 000 bucăți. Foarte

mare parte din acest tiraj a fost însă consumată cu francarea corespondenței, în special pentru uz intern, deoarece valoarea facială a mărcii echivalează cu taxa unei corespondențe în țară.

Făcînd parte și din tematica „Pictura", colecționarii au achiziționat emisiunea și mai insistent, așa că întreg tirajul s-a epuizat. Marca se găsește însă din ce în ce mai rar. Prețul de 3 lei, cît i s-a acordat, reflectă o cotă reală.

Nr. *1 390—1 392.* **Luna pădurii** (1954)

Această emisiune este formată din trei valori : 20 de bani, sepia pe galben, apărută în tiraj de 2 000 000 exemplare ; 55 de bani, violet pe galben, avînd 4 000 000 de exemplare tiraj ; 1,75 lei, albastru pe gaben, pusă în circulație într-un tiraj de 2 000 000 de exemplare. Au apărut deci 2 000 000 de serii complete. Întregul tiraj al fiecărei valori a fost epuizat deoarece : emisiunea a circulat pentru francare pe la toate oficiile din țară ; valorile de 55 de bani și de 1,75 lei reprezintă tarifele cele mai des utilizate pentru corespondența internă simplă (55 bani) și recomandată (1,75 lei) ; seria face parte din două tematici de frunte ale filateliei („Flora" și „Fauna") ; nominalul total relativ mic de 2,50 lei a făcut ca mulți colecționari să achiziționeze emisiunea și ca material de schimb.

Datorită acestor condiții create, seria „Luna pădurii" a anului 1954 se găsește astăzi rar, iar prețul de 8 lei, cît i s-a fixat, reprezintă o cotă sub valoarea sa reală.

Nr. *1 393—1 397.* **Case de odihnă** (1954)

Emisiunea, formată din cinci valori, are următorul tiraj : 5 bani, negru pe galben (nr. *1 393*), 4 000 000 de bucăți ; 1,55 lei, negru pe albastru (nr. *1 394*), 2 000 000 bucăți ; 2 lei, verde pe roz (nr. *1 395*), 2 000 000 de exemplare ; 2,35 lei, sepia pe verzui (nr. *1 396*), 3 000 000 de exemplare ; 2,55 lei, maro pe verzui închis (nr. *1 397*), 2 000 000 de bucăți. Deci au fost puse în circulație 2 000 000 de serii complete.

Deși toate mărcile seriei au fost distribuite pentru francarea trimiterilor poștale, acestea n-au avut o epuizare mai rapidă sau totală. Faptul se explică prin aceea că, fiind dotate cu valoare facială mare, care depășește cu mult tarifele poștale obișnuite, consumul lor nu a fost suficient de susținut. Datorită aceluiași motiv, seria a fost în măsură mai mică achiziționată și pentru nevoi de schimb.

Totuși, avînd o concepție grafică interesantă și prezentînd o temă destul de originală, seria s-a bucurat de succes. Ea se găsește frecvent în circuitul filatelic. Prețul de 15 lei corespunde unei cote reale.

Nr. *1 398.* **Zece ani de la moartea pictorului Octav Băncilă** (1954)

O foarte frumoasă marcă, 55 de bani, brun-roșcat și verde, apărută în 500 000 de exemplare, a comemorat o decadă de la moartea pictorului Octav Băncilă. Făcînd parte și dintr-o tematică mult colec-

ționată („Pictura"), întregul tiraj al emisiunii a fost epuizat. Marca se găsește din ce în ce mai greu. Prețul de 3 lei oglindește cota reală, pentru moment, dar perspectivele de a primi sporuri sînt aproape certe.

Nr. *1 399.* **Ziua internațională a copilului** (1954)

Emisiunea este formată dintr-o marcă de 55 de bani, brun), apărută în 3 000 000 de exemplare. Deși a fost utilizată în circuitul poștal, totuși marca se găsește frecvent, iar cota de 3 lei apreciază just valoarea mărcii.

Nr. *1 400—1 402.* **Pionieri (V)** (1954)

Formată din trei valori, această serie are următorul tiraj : 20 de bani, gri-oliv (nr. *1 400)*, 2 000 000 de exemplare ; 55 de bani, albastru (nr. *1 401)*, 8 000 000 de exemplare și 1,75 lei, roșu (nr. *1 402)*, 3 000 000 de exemplare. Tirajul este deci de 2 000 000 de serii complete.

Mare parte din cantitatea tirajelor a fost consumată prin preobliterare. Emisiunea de asemenea a fost dată la ghișeele poștale pentru francare, concomitent cu achizițiile care se făceau pentru colecțiile filatelice. Toți acești factori au epuizat întreg tirajul. Avînd însă un nominal redus de 2,50 lei, seria a fost achiziționată și pentru nevoile de schimb ale filateliștilor.

Datorită numai acestui fapt, emisiunea se găsește în mod frecvent în circuitul filatelic. Totuși, făcînd parte dintr-o tematică foarte solicitată, în special de către colecționarii din alte state, perspectivele de a deveni mai rară sînt certe. Pentru moment, apreciem cota de 5 lei stabilită ca fiind reală.

Nr. *1 403.* **Comemorarea a 450 de ani de la moartea lui Ștefan cel Mare** (1954)

Emisiunea ocazionată de această aniversare este formată dintr-o marcă (55 de bani, brun-violet), tipărită într-un tiraj de 3 000 000 de exemplare. Scurt timp de la punerea în circulație a valorii, întreg tirajul a fost epuizat.

Dacă într-adevăr marca a fost utilizată din plin pentru plata tarifelor poștale, la consumarea tirajului a contribuit și frumusețea acesteia. Concepția grafică și artistică a contribuit și ea din plin la succesul emisiunii, care a îmbogățit și înfrumusețat colecțiile noastre filatelice. Prețul de 2 lei, cu cît a fost cotată marca, nu reflectă nici pe departe valoarea reală, impunîndu-se reconsiderarea prețului.

Nr. *1 404.* **Ziua minerului** (1954)

Aniversarea acestei zile s-a manifestat pe tărîm filatelic printr-o marcă poștală de 1,75 lei, negru, apărută într-un tiraj de 2 000 000 de exemplare. Pusă în circuitul poștal, cu această marcă s-a francat, la

toate oficiile P.T.T.R. din țară, corespondența internă trimisă recomandat. Nominalul mărcii de 1,75 lei corespunde acestui tarif. Astfel, o mare parte din tiraj s-a consumat în acest fel.

Marca a fost solicitată mult și de cei care colecționează în general mărcile românești și de acei care o consideră ca făcînd parte din tema „Dezvoltarea economică a patriei". În acest mod, întreg tirajul emisiunii a fost epuizat ; totuși, marca se găsește în mod frecvent. Stabilindu-i-se prețul de 4 lei, acesta reflectă o cotă reală.

Nr. *1 405.* **O sută de ani de la nașterea doctorului Victor Babeș** (1954)

Emisiunea, apărută în 4 000 000 de exemplare, a fost în circuitul poștal în întreaga țară, unde s-a consumat aproape în întregime. Cantitatea, care a mai rămas destinată pentru colecționari, a epuizat restul tirajului. Marca (55 de bani, roșu), se găsește în mod regulat, iar cota de 2 lei o apreciem concordantă cu realitatea.

Nr. *1 406.* **Ziua marinei** (1954)

Tirajul mărcii de 55 bani, albastru, a fost de 2 000 000 de exemplare. Datorită utilizării ei pentru plata tarifelor poștale, pe de o parte, și pentru scopuri filatelice, pe de altă parte, întreaga cantitate a fost epuizată. Marca se găsește totuși, iar prețul de 2 lei reprezintă o cotă reală.

Nr. *1 407—1 408.* **Cinci ani de la constituirea primelor case de ajutor reciproc** (1954)

Valorile emisiunii au următorul tiraj : 20 de bani, violet (nr. *1 407)*, 1 000 000 de exemplare, iar 55 de bani, brun-roșcat (nr. *1 408*), 3 000 000 de exemplare. Deci au apărut, din această emisiune, 1 000 000 de serii complete.

Deși au circulat ambele mărci, dar fiindcă emisiunea nu aparține vreunei teme mai deosebite, seria se găsește în mod frecvent. Cota de 2 lei apreciază just valoarea emisiunii.

Nr. *1 409.* **A 10-a aniversare a eliberării României** (1954)

Tirajul mărcii (55 de bani, roșu și violet), de 2 000 000 de exemplare a fost distribuit la ghișeele P.T.T. pentru francare. Cu toate acestea, marca se găsește încă în mod frecvent în cadrul schimburilor filatelice sau la magazinele de specialitate. Prețul de 2 lei fixat mărcii reprezintă cota sa reală.

Nr. *1 410—1 413.* **Decada culturii** (1954)

Seria a apărut formată din patru valori, avînd fiecare următorul tiraj : 20 de bani, ultramarin (nr. *1 410*), 1 000 000 de bucăți ; 38 de bani, violet (nr. *1 411)*, 2 000 000 de exemplare ; 55 de bani, brun-violet

(nr. *1 412*), 3 000 000 de exemplare ; 1,55 lei, brun roşcat (nr. 1 413), 1 000 000 de exemplare. Tirajul este deci de 1 000 000 de serii complete. O mare parte din valorile emisiunii a circulat în cadrul tarifelor poştale, iar o altă cantitate importantă s-a preobliterat, încît întreg tirajul a fost epuizat.

Avînd o valoare facială redusă, multe serii au fost achiziţionate ca material de schimb. De aceea, astăzi, emisiunea se găseşte în circuitul filatelic. Fiind preţuită la 5 lei, se consideră că i s-a oferit cota reală.

Nr. *1 414.* **Ziua aviaţiei** (1954)

Tirajul emisiunii este format din 2 000 000 de mărci. Avînd nominalul cel mai frecvent întrebuinţat de 55 de bani (albastru) datorită tarifelor poştale, marca a circulat foarte mult şi, făcînd parte din tematicile „Aviaţia" şi „Sport", ea a fost solicitată deosebit şi de către filatelişti.

În aceste condiţii, întreg tirajul emisiunii a fost epuizat. În cadrul schimburilor filatelice, ca şi în magazinele de specialitate, marca se găseşte însă din ce în ce mai rar ; faptul că ea mai apare se datoreşte celor care au achiziţionat nu numai pentru colecţiile lor personale, ci şi pentru schimb.

Preţul de 3 lei, cît i s-a fixat drept cotă, dacă aparent pare real, îl considerăm că este totuşi sub valoarea efectivă a mărcii.

Nr. *1 415.* **Conferinţa internaţională a muncitorilor din industriile chimice, similare şi petrol** (1954)

Formată dintr-o valoare (55 de bani, cenuşiu), emisiunea a fost tipărită într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Marca a fost cerută mult atît de colecţionarii români, cît şi de cei de peste hotare şi, fiind pusă în circuitul poştal, unde s-a francat în mod masiv, întreg tirajul s-a epuizat ; astăzi se găseşte din ce în ce mai rar.

Trebuie de subliniat faptul că, iniţial, emisiunea a trecut aproape neobservată de către filatelişti, motiv pentru care nu a fost achiziţionată ca material de schimb. Preţul de 5 lei credem că reprezintă o cotă sub valoarea reală a mărcii.

Nr. *1 416.* **Săptămîna culturii chineze** (1954)

Valoarea de 55 de bani, oliv pe galben, apărută pentru a marca acest eveniment, a fost tipărită într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. La început, emisiunea nu a stîrnit atenţia colecţionarilor decît numai în limitele strict necesare completării colecţiilor lor personale. Tirajul se consuma mai mult sub forma francării destinate serviciilor poştale. Din momentul în care, însă tematica „Sculptura şi pictura oglindite în filatelie" a luat o dezvoltare deosebită în toate statele, această marcă a început să trezească atenţia colecţionarilor.

Deoarece prezintă o cunoscută sculptură chineză „Coloana păcii din Pekin", marca a fost trecută şi în cataloagele de specialitate ; între timp, emisiunea se epuizase total, în timp ce cererile continuau să fie susţinute. Astăzi, se găseşte din ce în ce mai rar în circuitul filatelic. Preţul de 5 lei, cît i s-a fixat drept cotă, este totuşi real pentru moment.

Nr. *1 417.* **Comemorarea a 50 de ani de la moartea poetului D. Th. Neculuţă** (1954)

Emisiunea a fost tipărită într-un tiraj de 2 000 000 de exemplare. Deşi marca de 55 bani, violet, a fost distribuită oficiilor poştale pentru francare, consumarea tirajului s-a făcut mai lent. Astăzi, marca se găseşte frecvent în circuitul filatelic. Preţul de 1,50 lei reprezintă o cotă care reflectă valoarea reală a mărcii.

Nr. *1 418.* **Comemorarea a 60 de ani de la moartea pictorului Gheorghe Tattarescu** (1954)

Şi această emisiune (55 de bani, roşu-violet) a fost tipărită în tiraj de 2 000 000 exemplare şi, deşi şi ea a fost pusă la dispoziţia oficiilor poştale pentru francarea corespondenţei, totuşi tirajul s-a consumat mai lent.

O dată cu dezvoltarea tematicii „Arta în filatelie", emisiunea a devenit foarte solicitată, intrînd în atenţia multor colecţionari. Marca se găseşte din ce în ce mai rar în circuitul filatelic. Fixîndu-i-se preţul de 1,50 lei drept cotă, considerăm că s-a acordat o apreciere sub valoarea reală.

Nr. *1 419—1 420.* **Luna prieteniei româno-sovietice** (1954)

Două mărci formează seria acestei emisiuni, avînd următorul tiraj : 55 de bani, roşu-violet, 2 000 000 de bucăţi şi 65 de bani, violet, 1 000 000 de bucăţi. Deci tirajul total este de 1 000 000 de serii complete. Ambele valori au circulat pentru francare şi au intrat şi în atenţia colecţionarilor, în special pentru tema „Pacea şi prietenia între popoare". Seria se găseşte în circuit, iar cota de 2,50 lei este cota reală a seriei.

Nr. *1 421.* **Comemorarea a 100 de ani de la moartea pictorului Barbu Iscovescu** (1954)

Marca a fost emisă într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Nominalul de 1,75 lei (brun-roşcat) a permis ca, atunci cînd a fost distribuit la oficiile poştale pentru francare, să se utilizeze în special la corespondenţa recomandată. Cu această ocazie, o mare parte a tirajului a fost epuizată.

Prin dezvoltarea temei „Pictura în filatelie", marca a intrat în atenția deosebită a colecționarilor, tirajul epuizîndu-se total ; în circuitul filatelic însă, se mai găsește încă. Prețul de 5 lei exprimă cotarea reală a emisiunii.

Nr. *1 422*. **Centenarul telegrafului român** (1954)

Tirajul mărcii fiind de 2 000 000 de exemplare și nominalul de 50 de bani (violet), care nu permite plata vreunui tarif poștal direct, ci combinat cu alte valori, a făcut ca emisiunea să se consume mai lent. Marca se găsește destul de frecvent, iar cotarea cu 2 lei reflectă prețul pe care îl merită în realitate.

Nr. *1 423—1 425*. **Luna pădurii** (1955)

Cele trei valori care formează emisiunea au apărut în următoarele tiraje : 35 de bani, brun-oliv (nr. *1 423*), 2 000 000 de exemplare ; 65 bani, verde-albăstrui (nr. *1 424*), 1 500 000 de bucăți ; 1,20 lei, roșu (nr. *1 425*), 2 000 000 de bucăți. Tirajul este deci de 1 500 000 de serii complete.

Ca și toate emisiunile anterioare din aceeași tematică, și această emisiune s-a bucurat de succes, întregul stoc fiind epuizat. Cauzele acestui rezultat sînt multiple, toate concurînd și contribuind în aceeași măsură la consumarea cantităților de mărci din această serie puse în circulație și anume : mărcile au fost distribuite la toate oficiile P.T.T. pentru francare ; o mare parte din tiraj s-a obliterat filatelic ; o parte însemnată din tiraj, datorită calității slabe a hîrtiei și unor defecțiuni tehnice, nu a prezentat condițiile cerute pentru a fi colecționată (păcătuind în special printr-o dantelură nefilatelică) ; emisiunea prezintă două tematici de frunte : „Flora" și „Fauna", ba mai mult, valoarea de 35 de bani (nr. *1 423*) o atrage și în tematica „Sport" (Vînătoare).

În aceste condiții, raritatea seriei se accentuează continuu. Deși în rîndul colecționarilor din țara noastră e răspîndită părerea că cele mai rare emisiuni din perioada R.P.R. sînt din 1952—1953, ținem să subliniem că seria „Luna pădurii", apărută în anul 1955, este mult mai rară și în special mai solicitată decît alte multe emisiuni ale anilor 1952—1953.

De aceea, prețul de 8 lei, cît i s-a fixat emisiunii drept cotă, nu prezintă valoarea reală, aceasta meritînd mult mai mult.

Nr. *1 426—1 437*. **Mărci uzuale** (1955)

La fel ca la orice emisiune de bază, tirajul celor 12 valori care formează emisiunea („Muncitori") este nelimitat. În principiu, seria există, dar — așa cum s-a mai arătat — pe toate cele trei filigrane (XVI, XVII, XVIII) pe care a apărut, emisiunea a devenit o mare raritate.

Cota de 15 lei, fixată pentru o serie care reprezintă tipul de marcă, este reală. Seria specializată pe filigrane merită cote incomparabil mai mari.

Nr. *1 438*. **Conferința internațională a muncitorilor din funcțiuni publice și asimilați, Viena** (1955)

Marca de 25 de bani, de culoare roșie, apărută într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare, a fost pusă și în circuitul poștal, unde și-a consumat o parte din cantitate ; ea există însă în mod frecvent, iar prețul de 1 leu este o cotă care concordă cu valoarea reală a emisiunii.

Nr. *1 439—1 441*. **Optzeci și cinci de ani de la nașterea lui Vladimir Ilici Lenin** (1955)

Aceasta este una din cele mai reușite emisiuni care înfățișează pe marele dascăl al proletariatului, emisiune formată din trei valori, fiecare avînd următorul tiraj : 20 de bani, maro și oliv-gălbui, 600 000 de exemplare ; 55 de bani, roșcat-închis și brun-roșcat, 3 000 000 exemplare și 1 leu, roșu și cărămiziu, 600 000 de exemplare.

Fiind pusă în circulație pentru francarea corespondenței și totodată stîrnind atenția colecționarilor prin frumusețea emisiunii, întregul tiraj s-a epuizat destul de repede. Seria nu se găsește frecvent în circuitul filatelic. Prețul de 4 lei fixat pentru această emisiune este o cotă sub valoarea sa reală.

Nr. *1 442*. **Adunarea mondială pentru pace de la Helsinki** (1955)

Alcătuită dintr-o singură valoare (55 de bani, albastru), emisiunea a fost tipărită într-un tiraj de 3 000 000 de exemplare. Mare parte din ea a fost însă consumată cu ocazia plății tarifelor poștale ; totuși marca se găsește destul de frecvent, iar cota de 2 lei fixată a apreciat just valoarea mărcii.

Nr. *1 443*. **Ziua Victoriei — 10 ani de la victoria asupra fascismului german** (1955)

Tirajul emisiunii este alcătuit din 2 000 000 de mărci (55 de bani, albastru-închis). Distribuită oficiilor P.T.T., marca și-a îndeplinit adevăratul ei rol, epuizînd totodată o mare parte a tirajului ; marca se găsește totuși. Menționăm că ea este destul de solicitată în ultimul timp, făcînd parte din tema „Arta în filatelie", deoarece reprezintă statuia „Soldatul păcii", din Berlin. Prețul stabilit la 2 lei reflectă pentru moment cotarea reală a mărcii.

Nr. *1 444.* **Ziua internațională a copilului** (1955)

Emisiunea, formată dintr-o marcă (55 de bani, brun), a apărut într-un tiraj de 3 000 000 de exemplare. Deși a fost distribuită pentru francare, marca se găsește ușor în circuitul filatelic, iar cota de 1.50 lei este real apreciată.

Nr. *1 445—1 446.* **Campionatele europene de volei** (1955)

Cele două valori care alcătuiesc emisiunea au apărut în următoarele tiraje : 55 de bani, violet pe violet deschis (nr. *1 445*), 2 000 000 de exemplare ; 1,75 lei, roșu-violet pe galben (nr. *1 446*), 1 000 000 de exemplare. Tirajul este deci de 1 000 000 de serii complete. Această emisiune este una din cele mai solicitate serii din perioada R.P.R. și în momentul de față, deși întreg stocul este de mult complet epuizat.

Motivele care au creat succesul emisiunii sînt multiple și anume : ambele valori, fiind puse în circulația obișnuită, au fost întrebuințate pentru francare fără limită, datorită nominalurilor lor din plin solicitate, de 55 de bani (scrisoare simplă) și 1,75 lei (recomandată), care au facilitat această circulație susținută ; valorile emisiunii fac parte din tema mult colecționată pe plan mondial („Sport") în ultimul timp, a luat un avînt deosebit (în cadrul acestei teme) și sub o temă mai specializată („Campionate europene") ; emisiunea a fost achiziționată nu numai pentru completarea colecțiilor personale ci și ca material de schimb : în schimburile cu colecționarii străini, seria este mult solicitată peste graniță ; de asemenea, ea este reușită din punct de vedere artistic și grafic.

Acești factori au făcut ca ambele valori care compun emisiunea să devină foarte rare, aproape de negăsit nici în cadrul schimburilor și nici în magazinele de specialitate ; cererile pentru această serie sînt însă permanente. Prețul fixat la 16 lei reprezintă o cotă cu mult sub valoarea reală, seria aceasta avînd mari perspective în viitor.

Nr. *1 447—1 451.* **Muzee din București** (1955)

Această interesantă emisiune este formată din cinci valori, apărute în următoarele tiraje : 20 de bani, roz-violet, 1 000 000 de exemplare ; 55 de bani, brun, 4 000 000 de bucăți ; 1,20 lei, negru, 1 000 000 de exemplare ; 1,75 lei, verde-deschis, 1 000 000 de bucăți și 2.55 lei violet, 1 000 000 de exemplare. Tirajul este deci de 1 000 000 de serii complete.

Această emisiune și-a consumat întreg stocul, atît prin circulația obișnuită în cadrul francaturilor poștale, cît și prin obliterarea filatelică a unor mari cantități din anumite valori. Totuși ea se găsea destul de frecvent, pînă în momentul în care tema „Arta în filatelie" s-a consacrat ; de atunci, seria fiind cerută tot mai insistent, ea devine mai rară. Cota de 10 lei o considerăm totuși sub valoarea reală a seriei.

Nr. *1 452* **Congresul mondial al mamelor (Lausanne-Elveția)** (1955)

Tirajul mărcii (55 de bani, ultramarin) este de 1 000 000 de bucăți. Marca a fost distribuită oficiilor poștale pentru francare, unde s-a consumat parte din tiraj ; totuși emisiunea se găsește frecvent, iar prețul fixat la 2 lei prezintă cota reală.

Nr. *1 453—1 455.* **Palatul pionierilor din București** (1955)

Foarte reușită este emisiunea formată din trei valori, care a apărut în următoarele tiraje : 10 bani, albastru-violet, 1 000 000 de exemplare ; 20 de bani, verde, 1 000 000 de exemplare, iar 55 de bani, roșu-violet, 5 000 000 de exemplare. Tirajul final este de 1 000 000 de serii complete. Cele trei mărci care compun emisiunea au fost distribuite pentru francare, circulînd masiv : o mare parte din tirajul anumitor valori a fost și preobliterată.

Frumusețea grafică și artistică a emisiunii și tematica foarte căutată din care face parte au constituit cauzele care au făcut ca întregul stoc să se epuizeze într-un timp relativ scurt. Astăzi, seria lipsește aproape complet din circuitul filatelic. Considerăm că prețul de 8 lei fixat pentru ea nu reflectă cota reală care, fără îndoială, ar trebui să fie supeiroară.

Nr. *1 456—1 457.* **Campionatele europene de canotaj academic feminin de la Snagov** (1955)

Emisiunea este formată din două valori (55 de bani, verde-oliv și 1 leu, albastru), care au fost tipărite într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Aceasta este o emisiune de mare succes, apărută în țara noastră, care a contribuit alături de altele la ridicarea prestigiului filateliei românești.

Tirajul s-a epuizat complet, dispunînd de condițiile cele mai avantajoase în acest scop : nominalul fiecărei mărci a fost stabilit la valori cerute curent pentru francarea corespondenței, față de tarifele poștale în vigoare (nu s-a exagerat cu nominaluri prea mari sau prea mici, care pot fi completate la nevoie cu seria uzuală în curs) ; ambele mărci au fost distribuite la toate oficiile poștale din țară pentru plata prestațiilor poștale ; atît concepția artistică, cît și execuția grafică a seriei sînt ireproșabile, mărcile întrunind condițiile de a fi colecționate în marea lor majoritate ; emisiunea face parte dintr-o temă mult solicitată și, referindu-se și la un campionat european, solicitările sînt permanente nu numai în țară, dar și peste hotare ; în afară de colecționarea propriu-zisă, emisiunea a mai fost achiziționată și ca material de schimb, fiind foarte ieftină inițial (1,55 lei) și foarte atractivă ca aspect.

În asemenea condiții, era firesc ca întreg tirajul să fie epuizat. Astăzi, seria a dispărut complet, atît în cadrul schimburilor dintre

filateliști, cît și din magazinele de specialitate. Prețul de 30 de lei nu poate confirma adevărata valoare a emisiunii, care este mult mai mare, impunîndu-se verificarea cotei. Considerăm că această emisiune este una din seriile cu mari perspective în viitor.

Nr. *1 458—1 462.* **Scriitori români („Precursorii literaturii române")** (1955)

Tirajul emisiunii este de 1 000 000 de serii complete. Prin tema originală abordată și printr-o reușită concepție artistică, cele cinci valori — 55 de bani (cenușiu, violet, ultramarin, violot-roșcat și oliv-închis) — care compun emisiunea au fost bine primite de colecționari.

Parte din tiraj a fost distribuit și pentru francarea corespondenței curente. Seria totuși se mai găsește, deși nu în mod frecvent. Prețul de 5 lei, fixat confirmă cota reală.

Nr. *1 463.* **Campionatele europene de tir de la București** (1955)

Tirajul emisiunii este de 1 000 000 de exemplare. Analiza făcută cu ocazia emisiunii „Campionatele europene de canotaj academic feminin de la Snagov" este valabilă și pentru această marcă (1 leu, brun). Trebuie menționat numai că prețul de 10 lei, fixat drept cotă, apare sub valoarea sa reală.

Nr. *1 464.* **Ziua pompierilor** (1955)

Valoarea de 55 de bani, roșu, are un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Deși a fost destinată francaturii, marca se află încă în circuitul filatelic, iar cota ei de 1,50 lei este reală.

Nr. *1 465—1 466.* **Zece ani de la înființarea Federației sindicale mondiale (F.S.M.)** (1955)

Tirajul emisiunii este de 1 000 000 de serii complete de două valori (55 de bani, verde-oliv și 1 leu, albastru). Emisiunea a fost distribuită pentru francarea obișnuită, unde și-a consumat o mare parte din tiraj. În plus, o parte din tiraj a fost preobliterată; totuși, seria se găsește frecvent în circuitul filatelic.

Prețul de 3 lei pentru această emisiune confirmă cotarea ei reală.

Nr. *1 467—1 470.* **Pomi-legumicultura** (1955)

Această serie este formată din patru valori, cu următoarele tiraje: 10 bani, verde-deschis (nr. *1 467*), 1 000 000 de bucăți; 20 de bani, roz (nr. *1 468*), 1 000 000 de bucăți; 55 de bani, ultramarin (nr. *1 469*), 2 000 000 de bucăți, și 1 leu, brun-roșcat (nr. *1 470*), 1 000 000 de exemplare. Tirajul final este de 1 000 000 de serii complete.

În timp ce ghișeele poștale din țară utilizau toate valorile emisiunii pentru plata tarifelor poștale, atenția colecționarilor era tot mai mult îndreptată asupra emisiunii, deoarece aceasta reprezenta o temă căutată pe plan mondial; avînd un nominal extrem de mic (1,85 lei seria), era un material ideal de schimb; pentru prima dată apărea pe mărcile poștale românești un subiect legat de cultura pomilor.

Din aceste cauze, în scurt timp de la apariție, întregul tiraj a fost epuizat; emisiunea se găsește din ce în ce mai rar. Fixat la 8 lei, apreciem pentru moment că prețul reflectă o cotă reală.

Nr. *1 471.* **Al IV-lea Congres A.R.L.U.S.** (1955)

Emisiunea, formată dintr-o valoare (20 de bani, ultramarin pe galben), apărută în 1 000 000 de exemplare tiraj, se află în aceeași situație ca cele două serii („Ziua Pompierilor" și „Zece ani F.S.M.") discutate mai sus. Cota de 1 leu este reală.

Nr. *1 472.* **Comemorarea a 100 de ani de la nașterea lui I. V. Miciurin** (1955)

Formată dintr-o marcă (55 de bani, albastru-verde), emisiunea a fost tipărită într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Și această valoare a fost distribuită pentru francarea corespondenței, fapt care i-a consumat parte din tiraj, o altă parte fiind preobliterată.

Totuși, emisiunea se mai găsește încă, devenind însă din ce în ce mai rară, ceea ce se datorează faptului că aparține tematicii „Oameni de seamă", putînd totodată să aparțină și unei colecții studiate cu tema „Flora". Prețul fixat, de 2 lei, nu reflectă valoarea reală a mărcii, care merită mai mult.

Nr. *1 473—1 476.* **Plante industriale** (1955)

Cele patru valori (10 bani, roșu-violet; 20 de bani, oliv; 55 de bani, albastru; 1,55 lei, brun) care formează emisiunea au apărut într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Frumusețea artistică și delicatețea grafică a seriei au atras atenția atît a colecționarilor patriei noastre, cît și a celor străini. În același timp, toate valorile au circulat pentru francarea corespondenței în mod susținut, consumîndu-se astfel cea mai mare parte a tirajului; mai mult decît atît, au și fost preobliterate o mare parte dintre acestea.

Deci, de la început s-au creat premisele unui succes deosebit al seriei, lucru care s-a și confirmat prin consumarea întregului tiraj al emisiunii. Făcînd parte și din tema „Flora", emisiunea este căutată cu tot mai mare insistență, iar puținele serii, care apar în mod întîmplător la magazinele filatelice sau în cadrul schimburilor, sînt imediat achiziționate.

Prețul fixat de 10 lei, drept cotă, nu reprezintă valoarea reală a seriei, care merită mai mult.

Nr. *1 477—1 480.* **Zootehnia** (1955)

Emisiunea, formată din patru valori (5 bani, brun și verde ; 10 bani, violet și sepia ; 35 de bani, brun și roșcat, portocaliu ; 55 de bani, brun și sepia), a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. După un timp relativ scurt de la apariție, întreaga cantitate de mărci a fost epuizată. Astăzi, seria se găsește destul de greu, fiind imediat absorbită de nevoile colecționării.

Motivele care au concurat la succesul acestei emisiuni sînt următoarele : emisiunea a avut o „viață" normală, în sensul că a fost „trimisă" în circuitul poștal, unde și-a consumat mare parte din tiraj ; altă parte a fost utilizată prin obliterare ; din punct de vedere artistic, seria este bine concepută, ceea ce a determinat colecționarea ei nu numai pentru uzul personal al filateliștilor, ci și ca material de schimb; făcînd parte din tema „Fauna", cererile au fost insistente atît pe plan intern, cît și internațional ; nominalul extrem de redus, de 1,05 lei, al seriei a permis mai ușor ca ea să fie achiziționată chiar și de colecționarii de sortimente.

În aceste condiții, este explicabil succesul obținut de emisiunea „Zootehnia", care a primit plusuri succesive în cotare. Totuși, considerăm că prețul de 10 lei seria nu reflectă valoarea sa reală.

Nr. *1 481—1 486.* **Mari aniversări culturale** (1955)

Formată din șase valori, seria a apărut în următorul tiraj : 20 de bani. albastru-cenușiu, 5 000 000 de exemplare ; 55 de bani, albastru, 6 000 000 de exemplare ; 1 leu, oliv, 4 000 000 de exemplare ; 1,55 lei brun-roșcat, 4 000 000 de exemplare ; 1,75 lei, violet, 4 000 000 de exemplare ; 2 lei, roșu, 1 000 000 de exemplare. Deci emisiunea a fost tipărită într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete.

Apărută în condiții grafice deosebite, într-o concepție artistică excelentă, considerăm că această serie este una din cele mai reușite care au fost emise vreodată la noi, putînd rivaliza cu cele mai frumoase emisiuni din străinătate. Datorită acestui fapt, filateliștii au achiziționat-o în mod susținut, atît pentru colecțiile lor personale, cît și ca material de schimb. Concomitent, valorile au fost distribuite oficiilor poștale, pentru acoperirea necesităților zilnice ale corespondenței. În acest mod, o mare parte din tirajul emisiunii a fost consumat și, astăzi, seria se găsește din ce în ce mai rar în circuitul filatelic.

Frumusețea și tema pe care o reprezintă au creat în mare parte succesul acestei emisiuni. Acordîndu-i-se prețul de 17 lei, considerăm că este o cotare care nu reflectă realitatea, valoarea emisiunii fiind mai ridicată.

Nr. *1 487—1 488.* **Case de economii C.E.C.** (1955)

Emisiunea a apărut într-un tiraj de 50 000 de serii complete, pe valori tirajul fiind : 55 de bani, albastru (nr. *1 487*), 1 000 000 de exemplare ; 55 de bani, violet (nr. *1 488*), 50 000 de exemplare. Seria a fost pusă în circulație, în special, prin valoarea de la nr. *1 487* (55 bani, albastru).

În momentul de față, emisiunea se găsește din ce în ce mai rar, dar nefăcînd parte dintr-o temă mai deosebită, nu prea este solicitată. Prețul de 3 lei, deși reprezintă o cotă relativ redusă față de tiraj, reflectă totuși valoarea reală a seriei, față de interesul mai puțin susținut pe care colecționarii îl arată temporar pentru ea.

Nr. *1 489—1 490.* **Recensămîntul populației** (1956)

Emisiunea este formată din două valori (55 de bani, portocaliu și 1,75 lei, verde și brun), avînd un tiraj de 832 000 de serii complete. Ambele valori au fost folosite la francarea curentă a corespondenței, fiind distribuite aproape la toate oficiile poștale.

Cu toate acestea, seria se găsește în mod frecvent, motiv pentru care apreciem ca reală cota de 4 lei, care i s-a acordat.

Nr. *1 491—1 502.* **Vînătoarea** (1956)

Emisiunea a apărut în 12 valori dantelate (două valori de 20 de bani, 35 de bani, 50 de bani, două valori de 55 de bani, 1 leu, 1,55 lei ; 1,75 lei ; 2 lei ; 3,25 lei ; 4,25 lei), în culori variate, iar tirajul este de 70 000 de serii complete. Toate valorile au fost utilizate pentru francarea corespondenței, încît tirajul întregii emisiuni a fost complet epuizat. Seria s-a bucurat de mare succes, atît în rîndurile colecționarilor din țară, cît și de peste hotare, solicitările pentru această emisiune neputînd fi niciodată satisfăcute în întregime.

Frumos concepută grafic, prima serie de „Faună" apărută la noi a creat și un succes de prestigiu mărcilor românești. În circuitul filatelic, ca și în magazinele de specialitate, seria completă se găsește din ce în ce mai rar.

Deși s-a acordat seriei o cotă de 75 de lei, apreciem că ea este sub valoarea reală, avîndu-se în vedere tirajul extrem de redus de numai 70 000 de serii complete și faptul că a circulat în mod permanent, la absolut toate oficiile poștale din țară. Dacă ținem seama că emisiunea face parte și dintr-o temă mult colecționată în toată lumea, cu atît mai mult se impune acordarea unei alte cotări.

Nr. *1 503.* **Comuna din Paris** (1956)

Marca (55 de bani, cărămiziu) a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Deși s-a întrebuințat și la francare, totuși ea se găsește frecvent ; de aceea este reală cota de 2 lei pentru această marcă.

Nr. *1 504.* **Ziua internațională a copilului** (1956)

Emisiunea (55 de bani, violet) a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare, pe coli de 100 de mărci cu cîte zece viniete pe coală. Din acest tiraj există teoretic 10 000 de garnituri complete cu cele zece viniete ; teoretic, fiindcă în realitate au rămas mult mai puține garnituri cu viniete. Faptul acesta s-a datorat unui complex de împrejurări : pe fiecare coală se află un singur set complet de viniete ; colile au fost utilizate pentru francare în întreaga țară, fiind distribuite la toate oficiile poștale ; era suficient ca o singură marcă cu vinietă să fie circulată, ca să dispară un set întreg ; o parte din întreg tirajul emisiunii a apărut cu o dantelură nefilatelică, din cauza unor defecțiuni tehnice ; sînt regiuni ale țării unde se găsesc puțini colecționari filatelici, iar în anul 1956, la apariția emisiunii neexistînd A.F.R.-ul și deci neluînd ființă încă cercurile filatelice, în majoritatea comunelor sau chiar a raioanelor mai îndepărtate nu existau filateliști ; în schimb, în aceste regiuni, emisiunea a fost dată în circulație și s-a francat pînă la epuizare.

Pentru aceste considerente, s-a afirmat că tirajul numai teoretic al garniturilor cu viniete este de 10 000 de seturi, cînd în realitate sînt mult mai puține și, deși marca împreună cu cele zece viniete diferite este evaluată la 150 lei, cotarea încă nu corespunde adevăratei sale valori.

În ceea ce privește marca propriu-zisă, fiind utilizată mult pentru francare, întreg tirajul a fost epuizat. Totuși, în circuitul filatelic, se găsește cu regularitate, de aceea apreciem că este reală cota de 3 lei, cît i s-a acordat.

Nr. *1 505.* **Crucea Roșie** (1956)

Emisiunea a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Marca (55 de bani, oliv și roșu) a circulat extrem de mult, fiind utilizată la francarea corespondenței pe la mai multe oficii poștale. În același timp, fiind pusă în circulație în cinstea celui de-al II-lea Congres al Crucii Roșii de la noi, emisiunea a fost cumpărată masiv, atît de delegați, cît și de cei invitați, mai ales că avea și nominalul redus de 55 de bani.

În aceste condiții, întregul tiraj al emisiunii a fost epuizat. Totuși, în cadrul schimburilor filatelice, ca și la magazinele de specialitate, se găsesc în mod relativ regulat exemplare din această emisiune. Cota de 4 lei, care i s-a acordat, o apreciem corespunzătoare.

Nr. *1 506—1 507.* **Luna Pădurii** (1956)

Cele două valori (20 de bani, verde-închis pe verde și 55 de bani, negru pe verde) ale emisiunii au apărut într-un tiraj de 700 000 de serii complete. Ambele valori au circulat intens. Ele există totuși ca material de schimb la diverși colecționari și chiar în magazine ;

tirajul însă a fost complet epuizat. Datorită acestui fapt, ca și pentru motivul că emisiunea face parte din tematica „Flora", temă mult colecționată în lume, cotarea cu prețul de 5 lei emisiunea apreciem că este făcută sub valoarea sa reală.

Nr. *1 508.* **Conferința internațională a femeilor muncitoare, Budapesta** (1956)

Marca (55 de bani, verde-închis) a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare ; ea se găsește frecvent, atît ca material de schimb, cît și în magazinele de specialitate. Cota de 3 lei a mărcii este reală.

Nr. *1 509.* **Nouăzeci de ani de la înființarea Academiei R.P.R.** (1956)

Această emisiune (55 de bani, verde închis și galben) a apărut în tiraj de 1 000 000 de bucăți. Cota de 3 lei este considerată reală.

Nr. *1 510.* **Traian Vuia** (1956)

Emisiunea (55 de bani, verde-oliv și brun) a fost pusă în circulație într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Ca și marca de la nr. *1 509*, și această valoare a circulat, dispărînd la un moment dat ; ambele valori au reapărut apoi în circuitul filatelic, pentru ca astăzi să se găsească și la magazinele de specialitate. Cotarea mărcii cu 3 lei este reală.

Nr. *1 511.* **Aniversarea a 100 de ani de la nașterea sculptorului Ion Georgescu** (1956)

Marca de 55 de bani, maro și verde, prezintă aceleași trăsături ca celelalte două valori de la nr. *1 509—1 510*. Tirajul este tot de 1 000 000 de exemplare. Aceste trei emisiuni au apărut aproape în același timp (la interval de două zile una după alta) și au avut același circuit. Evaluarea mărcii (nr. *1 511*) este reală la cota de 3 lei.

Nr. *1 512.* **Aniversarea înființării primelor gospodării agricole colective** (1956)

Emisiunea cu inscripția greșită a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Aceeași marcă, dar cu inscripția modificată (nr. *1 526*), a apărut tot în tiraj de 1 000 000 de exemplare. Deși a circulat cu ocazia francării corespondenței, totuși ea există în cantități suficiente, iar cotarea ei cu 2 lei este considerată reală.

Nr. *1 513—1 516.* **Insecte dăunătoare** (1956)

Emisiunea este formată din patru valori, (10 bani, negru, verde, violet ; 55 bani, galben, maro-gri ; 1,75 lei, maro, verde-gălbui ; 1,75 lei, roșu-violet, verde-gălbui) cu un tiraj de 40 000 de serii complete. Toate

valorile au fost distribuite oficiilor poştale pentru francare, astfel că seria a circulat pînă la epuizarea sa totală.

Tirajul extrem de redus în care a fost tipărită, utilizarea susţinută pentru francarea corespondenţei cu valorile emisiunii respective, precum şi tema din care face parte au creat condiţiile ca această serie să devină foarte rară, foarte greu de găsit. Cotarea ei cu 15 lei este departe de a reflecta valoarea reală a emisiunii.

Nr. *1 517.* **Aniversarea a 50 de ani de la greva docherilor din Galaţi** (1956)

Marca (55 de bani, maro pe brun-deschis) a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Ea există în mod frecvent în cadrul schimburilor filatelice, găsindu-se şi în magazinele de specialitate. Apreciem că este reală cota de 1 leu.

Nr. *1 518.* **Douăzeci şi cinci de ani de la apariţia ziarului Scînteia** (1956)

Tirajul emisiunii este de 1 000 000 de bucăţi. Marca (55 de bani, albastru-deschis) se găseşte frecvent, de aceea considerăm concordantă cu realitatea cotarea cu 1 leu.

Nr. *1 519.* **Douăzeci de ani de la moartea scriitorului Maxim Gorki** (1956)

Emisiunea a apărut într-un tiraj de 1 000 000 exemplare. Marca (55 de bani, maro) a fost utilizată şi pentru francare, fiind solicitată ceva mai susţinut de colecţionarii temei „Scriitori" ; pentru acest motiv, valoarea a început să nu se mai găsească frecvent. Considerăm că 1 leu este o cotă sub valoarea reală.

Nr. *1 520.* **O sută douăzeci şi cinci de ani de la naşterea pictorului Theodor Aman** (1956)

Această marcă (55 de bani, gri-oliv-închis) a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de bucăţi. Parte din emisiune a fost întrebuinţată pentru francarea corespondenţei. Marca a început să fie cerută cu insistenţă din ce în ce mai mare, datorită temei din care face parte. Considerăm că preţuirea mărcii cu 1.50 lei este o cotă sub valoarea sa reală.

Nr. *1 521—1 524.* **Flori** (1956)

Emisiunea (o tricromie în culori naturale ale florilor) a părut într-un tiraj de 1 250 000 de serii complete ; aproape toate cele patru valori (5 bani, 55 de bani, 1,75 lei şi 3 lei) au fost distribuite la oficiile

poştale din ţară pentru francare, în acest mod întreg tirajul fiind epuizat.

Din punct de vedere grafic, fiind deosebit de reuşită şi făcînd parte dintr-o temă mult colecţionată în întreaga lume, seria de „Flori" apărută în anul 1956 este mereu solicitată pentru colecţii. Ea a devenit însă foarte rară. Fiind cotată cu preţul de 25 lei, apreciem că acest preţ este sub valoarea sa reală.

Nr. *1 525.* **Cinci sute de ani de la moartea lui Ioan de Hunedoara** (1956)

Emisiunea a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de bucăţi ; din acest tiraj, 100 000 de exemplare au apărut cu vinietă. Marca (55 de bani, violet) a circulat foarte mult, fiind utilizată la francarea corespondenţei, pe la toate oficiile poştale din ţară. Din această cauză, tirajul a fost epuizat complet. Marca totuşi se mai găseşte în circuitul filatelic, însă marca cu vinietă se găseşte mult mai greu.

Preţul de 1,50 lei acordat mărcii este sub valoarea reală, ca şi preţul de 4 lei stabilit pentru marca cu vinietă, care merită mai mult.

Nr. *1 526.* **Şapte ani de la primele gospodării agricole colective** (1956)

A se vedea observaţiile făcute la nr. *1 512.*

Nr. *1 527—1 531.* **Jocurile olimpice de la Melbourne** (1956)

Emisiunea de cinci valori (20 de bani, roşu-cărămiziu ; 55 de bani, albastru-violet ; 1 leu, roşu-violet ; 1,55 lei verde ; 1,75 lei, violet-închis) a apărut într-un tiraj de 1 500 000 de serii complete. Din acest tiraj, parte din valori au fost distribuite poştal, iar o parte a tirajului a fost obliterată filatelic. Totuşi seria se găseşte în circuitul filatelic. Deşi face parte dintr-o temă foarte solicitată, apreciem că este reală cota de 14 lei a seriei.

Nr. *1 532—1 541.* **Mari aniversări culturale 1956** (1956)

Emisiunea formată din zece valori (20 de bani, violet-albastru ; 35 de bani, roşu-violet ; 40 de bani, brun ; 50 de bani, sepia ; 55 de bani, negru-oliv ; 1 leu, verde închis ; 1 55 lei, violet ; 1,75 lei, albastru-deschis ; 2,55 lei, violet ; 3,25 lei, albastru), a apărut într-un tiraj de 500 000 de serii complete. Toate valorile au fost date oficiilor poştale pentru francare, ele circulînd intens ; de asemenea, o mare parte a întregului tiraj a fost obliterată filatelic. Totodată, seria face parte din mai multe tematici insistent colecţionate ca ; „Pictura" (prin valoarea nr. *1 541* „Rembrandt"), „Muzica" (prin valoarea nr. *1 540* „W. A. Mo-

zart"); „Scriitori și poeți" (prin marca nr. *1 538* „F. Dostoiewski" și, respectiv, nr. *1 539*, „H. Heine") etc. Datorită acestui fapt, întregul tiraj al emisiunii a fost epuizat.

Cotarea cu 14 lei seria apreciem că este sub valoarea sa reală. Trebuie să reținem că seria este permanent solicitată, devenind din ce în ce mai rară.

Nr. *1 542—1 553.* **Vînătoarea (nedantelată)** (1956)

Tirajul emisiunii de 12 valori (nr. *1 491—1 502* nedantelată și cu culori schimbate) este de 52 000 de serii complete. Mărcile n-au fost date în circuitul obișnuit în mod frecvent, nefiind distribuite permanent la ghișeele poștale în acest scop: menționăm însă că au avut putere de francare.

O parte din tiraj a fost obliterată filatelic. Deși face parte din tema „Fauna", seria există și astăzi frecvent în circuitul filatelic. Credem că este poate chiar prea mult apreciată cotarea cu prețul de 50 lei seria.

Nr. *1 554—1 557.* **Poșta aeriană** (1956)

Emisiunea formată din patru valori (20 de bani, 55 de bani, 1,75 lei și 2,55 lei), multicolore, a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Frumos prezentată grafic, făcînd parte dintr-o temă excepțional de solicitată, tirajul seriei s-a epuizat. Totuși, în cadrul schimburilor dintre filateliști, ca și la magazinele de specialitate, seria se mai găsește. Cotarea cu prețul de 10 lei este sub valoarea reală.

Nr. *1 558—1 559.* **George Enescu** (1956)

Tirajul emisiunii de două valori (55 de bani, albastru și 1,75 lei, brun-violet) este de 1 000 000 de serii complete. Parte din tiraj s-a distribuit pentru francare. Seria este însă frumos prezentată grafic, iar tema „Muzica în filatelie" fiind destul de apreciată, emisiunea s-a bucurat de succes. Apreciem ca reală cota de 5 lei, stabilită pentru serie.

Nr. *1 560.* **Cincizeci de ani de la răscoalele țărănești 1907** (1957)

Marca (55 de bani, gri-albastru) a apărut într-un tiraj de 2 000 000 de bucăți; deși a circulat la francare, totuși valoarea există, iar cotarea cu 1 leu a mărcii este reală.

Nr. *1 561—1 562.* **Cinci sute de ani de la urcarea lui Ștefan cel Mare pe tronul Moldovei** (1957)

Tirajul emisiunii, format din două valori (55 de bani, brun și, respectiv, negru-oliv), este de 300 000 de serii complete. O parte din acesta a fost distribuită la unele oficii poștale pentru francarea corespondenței, altă parte a tirajului fiind și obliterată filatelic. Frumos realizată din punct de vedere al concepției grafice, seria a fost solicitată de către colecționari; găsindu-se în mod frecvent în circuitul filatelic, ambele valori au fost cotate real cu 2 lei seria.

Nr. *1 563—1 566.* **Congresul național de științe medicale (București 5—11 mai 1957)** (1957)

Emisiunea a fost tipărită într-un tiraj de 500 000 de serii complete. Valorile acesteia (20 de bani, verde; 35 de bani, maro; 55 de bani, violet-roz; 1,75 lei, ultramarin) au fost utilizate atît la francarea corespondenței, cît și ca mărci obliterate filatelic. În acest fel, tirajul a fost epuizat.

Seria se găsește frecvent atît ca material de schimb, cît și la magazinele filatelice, de aceea considerăm reală cotarea acesteia cu 7 lei.

Nr. *1 567—1 570.* **Cupa Europei la gimnastică feminină** (1957)

Apărută într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete, emisiunea formată din patru valori (20 de bani, verde aprins; 35 de bani, cărămiziu; 55 de bani, albastru; 1,75 lei, violet-roz) a fost epuizată complet, deoarece: a circulat susținut pentru francarea corespondenței; mare parte a tirajului a fost obliterată filatelic; emisiunea face parte din tematica foarte solicitată „Sport", în general: fiind prilejuită și de un campionat european, emisiunea face parte și dintr-o subtemă foarte mult colecționată.

Seria a fost primită cu mult interes de către colecționarii de pretutindeni, solicitările fiind permanente. Din această cauză, ea devine tot mereu mai rară; pentru acest motiv considerăm actuala cotare de 10 lei sub valoarea sa.

Nr. *1 571—1 572.* **Al II-lea Congres A.S.I.T.** (1957)

Emisiunea este formată din două valori (55 de bani, brun roșcat și 55 de bani, albastru), apărute într-un tiraj de 200 000 de serii complete. Parte din tiraj a fost pusă în circulație, pentru francarea corespondenței; în același timp, emisiunea a fost foarte solicitată de colecționari. Nominalul mic al seriei a creat condițiile ca aceasta să fie achiziționată în cantități mai mari de către filateliști, cu scopul de a avea material de schimb. Totodată, trebuie menționat și faptul că, în această perioadă, a început să apară o nouă temă în filatelie, ca de exemplu „Cosmosul și atomul".

Această emisiune, prin imagine, se încadra în sus-arătata temă, fapt care a determinat, alături de celelalte cauze, ca emisiunea să fie complet epuizată, deși cererile pentru ea sînt permanente. Cotarea seriei cu 2 lei nu reflectă realitatea, fiind apreciată mult sub valoarea ei reală.

Nr. *1 573—1 574.* **Cursa Păcii** (1957)

Formată din două valori (20 de bani, albastru și 55 de bani. brun-sepia), emisiunea a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete.

Deși o parte a tirajului a fost distribuită pentru francarea corespondenței, iar altă parte a tirajului a fost obliterată filatelic, totuși seria există încă, deși ea devine din ce în ce mai rară. Acest fapt se datorează și temei din care face parte. Apreciem că prețul de 2 lei este sub valoarea sa reală.

Nr. *1 575—1 582.* **Flora carpatină** (1957)

Emisiunea aceasta de opt valori a apărut într-un tiraj de 500 000 serii complete, din care 50 000 de serii cu vinietă ; toate valorile emisiunii (5 bani, gri și roșu ; 10 bani, gri și verde ; 20 bani, gri și roșu-portocaliu ; 35 de bani, gri și galben-verzui ; 55 de bani, gri și ultramarin ; 1 leu, gri și carmin ; 1,55 lei, gri și galben ; 1,75 lei gri și violet) s-au distribuit la oficiile poștale pentru francarea corespondenței. Fiind deosebit de reușită din punct de vedere grafic și foarte interesantă ca frumusețe și concepție, seria s-a bucurat de mare succes și, în scurt timp, tirajul a fost complet epuizat.

Seria cu vinietă se găsește din ce în ce mai rar. De o mare raritate a ajuns și perechea de erori (marca a 84-a din coală, cuprinzînd valoarea de 1,55 lei și marca a 85-a din coală, cuprinzînd valoarea de 1,75 lei ambele avînd litera „M" în dreptul tulpinii florii), tirajul erorilor fiind de 5 000 de perechi.

Cotarea seriei cu vinietă la prețul de 50 de lei o apreciem sub valoarea reală ; prețul seriei fără vinietă, stabilit la 25 de lei, considerăm că este real. Tot sub valoarea reală, deși li s-a stabilit o cotă de 80 de lei, apar și erorile.

Nr. *1 583—1 585.* **Cincizeci de ani de la moartea pictorului Nicolae Grigorescu** (1957)

Cele trei valori (20 de bani, verde ; 55 de bani, brun-roșcat ; 1,75 lei, albastru-gri) care alcătuiesc emisiunea au fost tipărite într-un tiraj de 500 000 de serii complete. Mare parte a tirajului a fost obliterată filatelic, iar unele valori s-au distribuit la oficiile poștale pentru necesitățile curente ale francării. Deși face parte și dintr-o temă care se dezvoltă continuu, totuși seria se găsește încă ; fără îndoială însă că tirajul se va epuiza. Apreciem că 4 lei este o cotă sub valoarea reală.

Nr. *1 586—1 589.* **Al VI-lea Festival mondial al tineretului (Moscova)** (1957)

Emisiunea de patru valori (20 de bani, brun-violet ; 55 de bani, verde, 1 leu, galben ; 1,75 lei, albastru) a apărut în 500 000 de serii complete. Dintre acestea, numai 20 000 de serii au garnitura completă

a vinietelor, triunghiulare, cu inscripția „Pace și prietenie" în 20 de limbi, atașate la valoarea de 1 leu (nr. *1 588).*

Cu o concepție originală și fiind chiar colecționată la tematica „Sport", prin valoarea de 55 de bani, verde, emisiunea a fost foarte bine primită de către colecționari, bucurîndu-se de un real succes. Datorită faptului că o mare parte a valorilor au fost distribuite pentru francare, iar o altă parte au fost obliterate filatelic, tirajul întregii emisiuni s-a epuizat complet.

În circuitul filatelic, ca și în magazinele de specialitate, seria se găsește destul de rar, în schimb coala valorii de 1 leu cu viniete lipsește cu desăvîrșire. Atît seria, cît și marca cu vinietă, sînt cotate sub valoarea lor reală.

Nr. *1 590.* **Ziua Marinei** (1957)

Marca (1,75 lei, albastru-verzui) a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Deși a fost utilizată pentru francare, aceasta se găsește frecvent și este real cotată cu 2,50 lei.

Nr. *1 591.* **Optzeci de ani de la Războiul pentru Independență** (1957)

Tirajul mărcii (30 de bani, violet) este de 2 000 000 de bucăți. O mare parte din această emisiune a fost obliterată filatelic, iar altă parte a tirajului a fost destinată francării corespondenței. Avînd o valoare facială redusă, o concepție grafică foarte frumoasă și făcînd parte dintr-o temă mult solicitată („Pictura"), tirajul întregii emisiuni a fost epuizat. Apreciem cota de 1 leu, acordată mărcii, că este sub valoarea sa reală.

Nr. *1 592.* **Patruzeci de ani de la bătălia de la Mărășești** (1957)

Emisiunea a apărut într-un tiraj de 500 000 de bucăți. Deși s-a utilizat și la francare, fiind distribuită tuturor oficiilor poștale, marca (1,75 lei, brun) se găsește frecvent. Apreciem că e reală cota de 2,50 lei.

Nr. *1 593.* **Săptămîna Crucii Roșii** (1957)

Apărută într-un tiraj de 2 000 000 de exemplare, marca (55 de bani, verde, albăstrui și roșu) a fost distribuită la toate oficiile poștale, pentru francare. Din tirajul inițial, o parte s-a și obliterat filatelic. Totuși marca există curent, motiv pentru care considerăm că este reală aprecierea valorii la 1 leu.

Nr. *1 594—1 596.* **A X-a ediție a Campionatelor Internaționale de atletism ale R.P.R.** (1957)

Cele trei valori (20 de bani, negru, albastru ; 55 de bani, negru, galben ; 1,75 lei, negru, roșu) care formează emisiunea au apărut într-un tiraj de 2 000 000 de serii complete. Făcînd parte dintr-o tema-

tică mult solicitată, seria s-a achiziționat nu numai pentru colecțiile personale, ci și ca material de schimb. O parte a tirajului a fost obliterată filatelic, în timp ce altă parte își îndeplinea rolul de francare a prestațiilor poștale.

Toți acești factori au făcut ca întreg tirajul să fie epuizat. Avînd și o concepție artistică frumos realizată, emisiunea continuă să fie tot mai cerută. Evaluarea ei la prețul de 10 lei apreciem că reprezintă o cotă sub valoarea sa reală.

Nr. *1 597*. **Aniversarea a 2 000 de ani de la nașterea poetului Ovidiu** (1957)

Tirajul mărcii (1,75 lei, albastru-gri) este de 2 000 000 de exemplare. Fiind admirabil realizată din punct de vedere artistic, solicitările colecționarilor au fost sporite. O parte importantă a tirajului a fost obliterată filatelic, în timp ce o altă parte a apărut, din cauza unor defecțiuni tehnice, cu o dantelură nefilatelică, ceea ce a făcut ca întreg tirajul să fie epuizat. Marca a fost dată și la oficii pentru francare.

Totuși, ea se mai găsește atît în magazinele I.C.S. Filatelia, cît și sub forma materialului de schimb. Socotim că este reală cota de 4 lei, stabilită pentru moment.

Nr. *1 598*. **Al IV-lea Congres mondial al sindicatelor** (1957)

Tirajul mărcii este de 1 000 000 de exemplare. Valoarea, deși a fost utilizată pentru francare, se găsește în mod frecvent în circuitul filatelic. Cota de 1 leu este reală.

Nr. *1 599—1 601*. **Centenarul industriei petroliere** (1957)

Emisiunea este formată din trei valori (20 de bani, brun-roșcat, 20 de bani, albastru-gri și 55 de bani, negru-sepia), într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Datorită valorii faciale extrem de reduse (95 de bani, seria), emisiunea, pe lîngă faptul că a circulat intens, a fost și achiziționată de colecționari ca material de schimb, pe lîngă necesarul colecțiilor personale. În această situație, cea mai mare parte a tirajului a fost consumată. Considerăm că, stabilindu-se cotarea seriei la 1,50 lei, aceasta este sub valoarea sa reală.

Nr. *1 602—1 604*. **A 40-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie** (1957)

Tirajul acestei emisiunii de trei valori (10 bani, roșu ; 35 de bani, violet ; 55 de bani, brun) este de 2 000 000 de serii complete. Mărcile au fost utilizate în mod masiv la francarea corespondenței. Parte din tiraj a fost obliterată filatelic. Seria face parte din tematica „Istoria

mișcării muncitorești" (nr. *1 603—1 604*) și din tematica „Sculptura" (nr. *1 604*). De aceea, este destul de solicitată, deși se găsește în circuitul filatelic, iar cota de 2 lei este reală.

Nr. *1 605—1 608*. **Sateliții artificiali ai Pămîntului** (1957)

Mărcile acestei emisiuni (25 de bani, verde ; 25 de bani, albastru; 3,75 lei, verde, 3,75 lei, albastru) au fost tipărite într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. O cantitate mare a tirajului a fost obliterată filatelic, parte din valori fiind utilizată și pentru francare. Această emisiune a fost solicitată mai mult și datorită tematicii pe care o reprezintă.

Emisiunea se mai găsește atît în cadrul schimburilor filatelice, cît și la magazinele de specialitate, datorită în special valorii faciale (3,75 lei), care nu corespundea tarifelor poștale în vigoare. Apreciem că este reală cota de 14 lei, cît i-a fost oferită.

Nr. *1 609—1 610*. **Aniversarea a 520 de ani de la răscoala de la Bobîlna** (1957)

Emisiunea este formată din două valori (50 de bani, roșu-violet și 55 de bani, albastru-gri), tipărite într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Mare parte a tirajului a fost obliterată filatelic. Valorile au fost date și la ghișeele poștale pentru francare. Totuși emisiunea există frecvent, motiv pentru care considerăm reală cota stabilită de 1,50 lei.

Nr. *1 611*. **Optzeci de ani de la moartea poetului maghiar Ady Endre** (1957)

Marca (55 de bani, oliv-sepia) a fost pusă în circulație în tiraj de 1 000 000 de bucăți. Deși face parte din tematica „Arta și literatura", totuși emisiunea se găsește frecvent, iar cotarea ei cu 1 leu este reală.

Nr. *1 612—1 613*. **Cățelușa Laika, primul călător în Cosmos** (1957)

Emisiunea, formată din două valori (1,20 lei, brun și verde ; 1,20 lei, brun și albastru), a fost pusă în circulație într-un tiraj de 2 000 000 de serii complete. Și prin această emisiune se confirmă încă o dată că nu tirajul determină raritatea sau valoarea cotelor în filatelie. Seria este astăzi complet epuizată, iar solicitările sînt continue. Această situație a fost creată de mai mulți factori și anume : ambele valori ale emisiunii au fost distribuite la toate oficiile poștale pentru francare ; o mare parte a tirajului a fost preobliterată ; prin conținutul său, emisiunea face parte din cele mai solicitate tematici pe plan mondial („Fauna" și „Cosmos") ; execuția grafică și concepția intelectuală a emisiunii sînt fără reproș.

Această serie se mai găsește, cu totul întîmplător, în cadrul schimburilor filatelice sau în magazinele de specialitate, accentuîndu-se tendința de a deveni tot mai rară. Apreciem că prețul de 15 lei, cu cît a fost cotată, este sub valoarea reală.

Nr. *1 614—1 621.* **Fauna din Delta Dunării** (1957)

Formată din opt valori (5 bani, 10 bani, 20 de bani, 50 de bani, 55 de bani, 1,30 lei, 3,30 lei și 5 lei, culori variate), emisiunea a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Pusă în circulație într-o perioadă în care tematica „Fauna" se consacra pe plan mondial în rîndurile colecționarilor de mărci poștale, seria „Fauna din Delta Dunării" s-a bucurat de un apreciat succes. Atît filateliștii români, cît și cei de peste hotare o solicitau, nu numai pentru colecțiile lor personale, dar și ca material de schimb.

În același timp o importantă cantitate din tiraj a fost obliterată filatelic. Trebuie să mai ținem seama și de faptul că valorile importante ale seriei (3,30 lei, ultramarin și gri și 5 lei, roșu închis și portocaliu) sînt destinate pentru „Poșta aeriană" (nr. *1 620—1 621*). În aceste condiții, emisiunea a devenit din ce în ce mai rară. Considerăm că a fost cotată sub valoarea reală a seriei, cînd i s-a stabilit prețul de 20 de lei.

Nr. *1 622—1 644.* **A 10-a aniversare a proclamării Republicii Populare Române** (1957)

Tirajul celor trei valori care formează emisiunea (25 de bani, tricolor, 55 de bani, galben; 1,20 lei, roșu aprins), este de 1 000 000 de serii complete. Mărcile au fost distribuite oficiilor poștale pentru francarea curentă. O mare parte au fost obliterate filatelic. Totuși, seria există în mod curent în cadrul schimburilor filatelice sau la magazine. Cotarea este reală cu prețul de 3 lei.

Nr. *1 625—1 626.* **A 25-a aniversare a luptelor ceferiștilor și petroliștilor din februarie 1933** (1958)

Din această emisiune, formată din două valori de 1 leu în culori variate, s-au tipărit 1 000 000 de serii complete. Tirajul a fost mult redus prin faptul că o parte a fost obliterată filatelic, în timp ce o altă parte a luat drumul oficiilor poștale pentru francare; emisiunea se găsește frecvent, iar prețul de 3 lei, acordat unei serii, este în concordanță cu valoarea reală.

Nr. *1 627—1 628.* **Conferința telecomunicațiilor (Moscova 3—17 decembrie 1957)** (1958)

Emisiunea, formată din două valori (55 de bani, violet și 1,75 lei, roșu-violet), a fost pusă în circulație într-un tiraj de 1 500 000 de serii complete. Tirajul este epuizat și aceasta se explică prin faptul că mărcile au fost puse în circulație pentru francare fără limită și, în

același timp, o parte a tirajului a fost obliterată filatelic. În cadrul schimburilor filatelice, ca și în magazinele de specialitate, seria se găsește frecvent.

Stabilindu-se cota de 3 lei, apreciem că aceasta este concordantă cu valoarea reală a sa.

Nr. *1 629—1 634.* **Scriitori români** (1958)

Emisiunea, formată din șase valori (5 bani, albastru-oțel; 10 bani, negru-gri; 35 de bani, albastru închis; 55 de bani, brun roșcat; 1,75 lei, maro-negru; 2 lei, verde închis), a apărut într-un tiraj de 2 000 000 de serii complete. Prin mesajul său și printr-o reușită concepție artistică, această emisiune s-a bucurat de un real succes. Fiind distribuită pentru nevoile curente de francare în mod susținut și, în același timp, o parte a emisiunii fiind obliterată filatelic, tirajul ei s-a epuizat.

Făcînd parte dintr-o temă interesantă, seria se găsește din ce în ce mai greu în cadrul schimburilor filatelice, precum și în magazine. Fixîndu-i-se prețul de 6 lei, credem că nu s-au apreciat suficient elementele care obligau a i se acorda o cotă superioară.

Nr. *1 635.* **Criteriul mondial al tineretului la scrimă** (1958)

Marca (1,75 lei, roz-violet) are un tiraj de 2 000 000 de exemplare, fiind cotată în mod real cu 4 lei.

Nr. *1 636.* **Douăzeci și cinci de ani de activitate medico-sportivă** (1958)

Și această valoare (1,20 lei, verde-deschis și roșu) a fost emisă într-un tiraj de 2 000 000 exemplare, iar cota de 4 lei, care i-a fost atribuită este reală.

În ceea ce privește „viața" filatelică a emisiunilor de la nr. *1 635* și nr. *1 636*, amîndouă au avut condiții identice, în sensul următor: o parte a tirajului ambelor valori a fost obliterată filatelic; ambele emisiuni au fost puse în circulație la oficiile poștale pentru francarea obișnuită; amîndouă valorile fac parte dintr-o temă mult solicitată („Sport") și se găsesc frecvent în circuitul colecționarilor.

Nr. *1 637.* **Al 4-lea Congres al Federației democrate internaționale a femeilor de la Viena** (1958)

Pusă în circulație într-un tiraj de 1 000 000 de bucăți, marca (55 de bani, albastru) există frecvent. Considerăm că s-a apreciat în mod real cota de 1 leu.

Nr. *1 638—1 644.* **Mari aniversări culturale** (1958)

Cele şapte valori (10 bani, verde-albastru; 20 de bani, brun; 40 de bani, violet; 55 de bani, albastru-oţel; 1 leu, violet; 1,75 lei, albastru-violet; 2 lei, sepia) care formează emisiunea, au apărut într-un tiraj de 2 000 000 de serii complete. Făcînd parte dintr-o temă intens colecţionată („Marile aniversări culturale" ale anului 1958), aceste valori au fost mult cerute de către colecţionarii din ţara noastră, ca şi de cei de peste hotare.

Trebuie să se aibă în vedere că o mare parte a tirajului a fost obliterată filatelic, în timp ce absolut toate valorile emisiunii circulau susţinut la oficiile poştale, pentru plata prestaţiilor. Toţi aceşti factori au făcut ca emisiunea să-şi epuizeze în mod masiv tirajul. Astăzi, seria se găseşte în circuitul colecţionarilor din ce în ce mai rar. Totuşi, considerăm că preţul de 9 lei, cu cît ea este cotată, reflectă realitatea.

Nr. *1 645—1 654.* **Ciuperci comestibile din R.P.R.** (1958)

Cele zece valori (5 bani, 10 bani, 20 de bani, 30 de bani, 35 de bani, 55 de bani. 1 leu, 1,55 lei, 1,75 lei, 2 lei, în culori variate), care compun emisiunea au fost tipărite într-un tiraj de 3 000 000 de serii complete. Această apreciabilă cantitate nu a constituit totuşi un obstacol pentru epuizarea totală a emisiunii. Faptul se datoreşte unor factori, care pot fi consideraţi valabili pentru oricare emisiune şi anume: concepţia intelectuală a emisiunii a fost originală, poşta română fiind prima care a scos o serie avînd drept imagine diferite varietăţi de ciuperci, inspirînd şi alte poşte, după aceea, ca să pună în circulaţie asemenea emisiuni; emisiunea a fost dată la toate oficiile poştale din ţară, pentru a se franca toate corespondenţele; această serie a fost atît de intens circulată, încît o putem compara cu orice emisiune uzuală; o foarte mare parte a tirajului a fost obliterată filatelic; emisiunea face parte dintr-o temă mult colecţionată („Flora").

În aceste condiţii, ne putem da uşor seama de ce 3 000 000 de serii emise n-au avut rolul de a permanentiza emisiunea. Astăzi, seria de „Ciuperci" se găseşte destul de greu, ea devenind din ce în ce mai rară. Preţul de 15 lei, fixat, credem totuşi că — pentru moment — reflectă realitatea.

Nr. *1 655—1 658.* **„Sateliţii artificiali ai Pămîntului" din 1957, cu supratipar „Expoziţia universală Bruxelles 1958"** (1958)

Tirajul întregii emisiuni (25 de bani, verde; 25 de bani, albastru; 3,75 lei, verde; 3,75 lei, albastru) supratipărite este de 70 011 de serii complete. Această emisiune prezintă unele particularităţi, care o fac — considerăm noi — una din cele mai rare serii româneşti, cu perspective deosebite. Trebuie de subliniat de la început că, datorită dantelurii înfundate şi unor defecţiuni survenite cu ocazia supratipăririi, la o parte din tiraj seriile respective nu mai îndeplinesc calităţile necesare colecţionării.

Aşadar, numai teoretic putem acorda tirajului de 70 011 de serii termenul de „serii complete", deoarece în realitate cifra indică numărul de serii din emisiunea „Sateliţii artificiali ai pămîntului" (nr. *1 605—1 608*), care au fost supratipărite. Or, cu această ocazie, supratiparul a fost astfel aplicat, încît s-au creat foarte multe combinaţii şi variante. Catalogul mărcilor poştale româneşti pomeneşte de 18 variante individuale în ce priveşte repartizarea semnelor pe mărci şi viniete. Se ştie că o regulă de bază în ştiinţa filatelică este că orice variantă (a nu se confunda cu „varietate") reprezintă o serie distinctă.

Să luăm de exemplu un triptic al acestei emisiuni şi, analizîndu-l, vom putea constata următoarele: pe unele triptice textul supratiparului de „Expoziţia Universală Bruxelles", este scris pe vinietă, pe altele textul este scris pe valoarea de 3,75 lei, în alte numeroase cazuri textul fiind scris pe valoarea de 25 de bani. Numai din cele relatate s-au desprins, fără posibilitate de interpretare, trei serii distincte în mod categoric, fără a mai pomeni de seriile cu supratiparul răsturnat din această emisiune etc. Aşa fiind, pentru a putea afirma în mod ştiinţific şi respectînd regulile de bază ale filateliei că deţinem în colecţiile personale seria „Bruxelles", ar trebui să posedăm toate variantele existente. Nu trebuie ignorat nici faptul că emisiunea aceasta a apărut şi pe două filigrane (II şi III sau XVII şi XVIII — R.P.R.), fiecare filigran reprezentînd un set de „Bruxelles", separat.

Nu credem că exagerăm făcînd afirmaţia că aproape nu există colecţionar care să deţină emisiunea „Sateliţii artificiali", cu supratipar „Bruxelles", în toate variantele posibile şi pe cele două filigrane pe care au apărut, adică să aibă seria completă. O astfel de garnitură este o mare raritate şi reprezintă o valoare filatelică deosebită. Trebuie să mai subliniem şi faptul că seria, făcînd parte şi din tema „Cosmos", este cerută continuu. În circuitul filatelic, emisiunea lipseşte cu desăvîrşire.

Faţă de aceste considerente, preţul stabilit prin actuala cotă pentru seria „Bruxelles" pare şi neştiinţific şi nereal; neştiinţific, deoarece cota emisiunii nu s-a stabilit pe fiecare tip de variantă şi, apoi, pe setul complet; nereal, deoarece cele două preţuri, de 30 de lei şi, respectiv, 50 de lei, nu reflectă adevărata valoare a acestor variante ale emisiunii.

Nr. *1 659—1 660.* **Comemorarea a 10 ani de la moartea savantului român Emil Racoviţă** (1958)

Pusă în circulaţie într-un tiraj de 2 000 000 de serii complete, emisiunea, formată din două mărci (55 bani, albastru-deschis şi albastru-închis; 1,20 lei, galben-muştar şi violet), este epuizată. La magazinele de specialitate se poate găsi numai sporadic, iar în cadrul schimburilor filatelice din ce în ce mai rar.

Făcînd parte dintr-o tematică deosebit de colecționată în întreaga lume și fiind distribuită și pe rețeaua oficiilor poștale, au fost create condițiile care au făcut seria atît de rară. Prețul de 8 lei, cît i s-a stabilit drept cotă, apreciem că este concordant cu valoarea sa reală.

Nr. *1 661.* **Al treilea satelit artificial al Pămîntului** (1958)

Sublinierea pe tărîm filatelic a acestui succes al științei s-a făcut prin apariția unei mărci (3,25 lei, albastru-negru și roșu-portocaliu), pusă în circulație într-un tiraj de 1 000 000 exemplare. Astăzi întreaga emisiune este complet epuizată, în timp ce marca este solicitată permanent.

Acest fapt este determinat de următoarele condiții : din primul moment al apariției, emisiunea a fost utilizată intens pentru prestațiile poștale ; parte din tiraj s-a obliterat filatelic, marca fiind destinată poștei aeriene, colecționarii au solicitat-o foarte mult ; între timp a apărut noua tematică („Cosmos"), care s-a dezvoltat vertiginos, impunîndu-se drept una din cele mai căutate din lume, marca făcînd parte din această categorie. Toți acești factori au făcut ca emisiunea respectivă să devină foarte rară și din ce în ce mai greu de găsit. Prețul fixat, de 10 lei, este astăzi depășit, marca meritînd o cotă mai ridicată.

Nr. *1 662—1 665.* **Ziua forțelor armate ale R.P.R.** (1958)

Tirajul emisiunii este format din 700 000 de serii complete. Toate valorile au fost distribuite oficiilor P.T.T.R. pentru francare, datorită cărui fapt s-a consumat o mare parte din acesta. Obliterarea filatelică a emisiunii a contribuit, de asemenea, la epuizarea totală a tirajului.

Cu toate acestea, seria, formată din patru valori (55 de bani, maro-portocaliu ; 75 de bani, vișiniu ; 1,75 lei, albastru ; 3,30 lei, violet), se găsește în circuitul filatelic. Prețul de 8 lei, stabilit drept cotă, îi reflectă adevărata valoare.

Nr. *1 666—1 677.* **Porturi naționale** (1958)

Emisiunea a apărut în două variante : dantelată și nedantelată. Seria dantelată este formată din 12 valori (35 de bani, galben-ocru ; 40 de bani, gri-maro ; 50 de bani, violet-deschis ; 55 de bani, gri ; 1 leu, roz șters ; 1,75 lei, albastru-verzui-deschis), formate din șase triptice, fiecare triptic cuprinzînd cîte două mărci din aceeași valoare (o femeie și un bărbat), legate printr-o vinietă, purtînd o inscripție cu unele regiuni și un motiv de cusături. Tirajul seriei este de 4 000 000 de serii complete. Emisiunea nedantelată este concepută la fel ca și cea dantelată, avînd însă un tiraj mult mai redus și anume de 24 000 de serii complete.

Cu privire la emisiunea dantelată se constată următoarele : toate valorile acesteia au fost puse în circulație la oficiile P.T.T.R. din întreaga țară, pentru a se franca corespondența, ceea ce s-a făcut atît de

intens, încît emisiunea a fost utilizată aproape ca o serie uzuală ; mare parte din tiraj a fost obliterată filatelic ; seria a fost achiziționată de către filateliști nu numai pentru colecțiile personale, dar și ca material de schimb. În aceste condiții, tirajul emisiunii dantelate a fost complet epuizat.

În privința emisiunii nedantelate, se observă că tirajul ei extrem de redus a fost consumat aproape numai în scop filatelic ; această serie nu a putut fi pusă frecvent în circuitul poștal, deoarece s-a vîndut inițial cu supratază și acest tiraj s-a epuizat complet.

Seria se mai găsește încă în circuitul filatelic atît dantelată, cît și nedantelată ; prețul fixat, de 12 lei pentru emisiunea dantelată și de 25 de lei pentru cea nedantelată, nu reflectă cota reală, care ar trebui să fie superioară.

Nr. *1 678—1 687.* **Centenarul mărcii poștale românești și al poștei de stat din Moldova** (1958)

Unul din cele mai mari evenimente în viața filatelică a țării a fost sărbătorirea unui secol de la apariția primei mărci poștale în țara noastră. Cum era și firesc, această aniversare a fost subliniată prin apariția unei deosebit de frumoase emisiuni de mărci poștale, formată din opt valori dantelate, opt valori nedantelate (35 de bani, albastru-bronz ; 55 de bani, sepia-roșcat ; 1,20 lei, albastru-verzui ; 1,30 lei, violet-roșcat ; 1,55 lei, sepia-gri ; 1,75 lei, roșu ; 2 lei, albastru-violet ; 3,30 lei, roșu-cărămiziu), o coliță dantelată și o coliță nedantelată (10 lei roșu, respectiv albastru) (nr. *1 686—1 687).*

Tirajul acestei emisiuni este de 1 970 000 de serii complete dantelate și de 30 000 de serii complete nedantelate. De asemena, colița dantelată a fost emisă într-un tiraj de 50 000 de exemplare, iar colița nedantelată într-un tiraj de 30 000 de bucăți. Din colița dantelată s-au supratipărit 20 000 de bucăți, cu ocazia a zece ani de la instituirea comerțului filatelic de stat, tirajul definitiv fiind, și la această coliță de 30 000 de exemplare.

Emisiunea dantelată a fost distribuită pe rețeaua oficiilor poștale, pentru a fi utilizată la francare. Concomitent cu aceasta, o parte a tirajului s-a obliterat filatelic. Seria a fost foarte mult solicitată și pentru colecții ; astăzi întreg tirajul este epuizat.

Emisiunea nedantelată nu a fost distribuită pentru francarea prestațiilor poștale, datorită unui tiraj foarte redus. Fiind însă solicitată de colecționarii din țară și din străinătate, s-a epuizat și acest stoc.

Astăzi, ambele serii, atît cea dantelată cît și cea nedantelată, se găsesc la fel de greu, confirmîndu-se încă o dată principiul că tirajul poate fi un element important în stabilirea valorii filatelice a unei mărci, dar circulația acesteia este elementul determinant. Cota fixată de 25 lei pentru seria dantelată și de 30 lei pentru seria nedantelată reflectă valoarea reală a emisiunii. Și prețurile colițelor acestei emisiuni, de 20 lei pentru cea dantelată și de 30 lei pentru coliță nedantelată,

sînt sub valoarea lor filatelică. Precizăm că, la această emisiune, seria nedantelată obliterată este tot atît de valoroasă ca și seria neobliterată.

Nr. *1 688.* **Spartachiada tineretului** (1958)

Marca (1 leu, maro) a apărut într-un tiraj de 740 000 de exemplare, dintre care s-au supratipărit 60 000 de bucăți, cu ocazia celei de-a 18-a ediții a Jocurilor balcanice de atletism, rămînînd un tiraj definitiv de 680 000 de exemplare.

Parte din tirajul emisiunii a circulat pentru nevoile zilnice de francare, iar altă parte a fost obliterată filatelic. În această situație, cantitatea care a mai rămas din marca respectivă a fost achiziționată în scopuri filatelice.

Făcînd parte și din tematica sportivă, întreg tirajul acestei emisiuni s-a epuizat. Marca se găsește în circuitul filatelic și este apreciată just la cota de 2 lei.

Nr. *1 689.* **Comemorarea a 40 de ani de la luptele muncitorești din 13 decembrie 1918** (1958)

Cele 2 000 000 de exemplare (55 de bani, roșu-violet), care alcătuiesc tirajul au fost distribuite oficiilor poștale pentru francarea corespondenței. O parte din acest tiraj s-a obliterat filatelic, consumîndu-se astfel într-o mare proporție, totuși marca se găsește cu regularitate, iar prețul de 1 leu este real.

Nr. *1 690.* **Aniversarea a 10 ani de la reforma învățămîntului** (1958)

Cu ocazia acestei aniversări, s-a tipărit o marcă (55 de bani, roșu) într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare.

Întreg tirajul emisiunii a fost epuizat deoarece : a fost distribuit în mod masiv pentru francare ; s-a obliterat o cantitate importantă a mărcii ; tema pe care o reprezintă este mult solicitată atît în țară, cît și în străinătate. Marca se găsește din ce în ce mai rar, trecînd încă neobservată de către colecționari, iar prețul de 1 leu fixat emisiunii reprezintă o cotare sub valoarea sa adevărată.

Nr. *1 691.* **Centenarul Unirii Țărilor Române** (1959)

Această istorică aniversare a fost întîmpinată filatelic cu o marcă (1,75 lei, albastru-oțel) tipărită într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Emisiunea se găsește regulat în circuitul filatelic, deși a fost distribuită ghișeelor P.T.T.R. pentru francarea corespondenței, pe de o parte, iar pe de altă parte, o mare cantitate din tiraj s-a obliterat filatelic. Cota de 2,25 lei, fixată pentru această marcă, este reală.

Nr. *1 692.* **Prima planetă artificială a sistemului solar** (1959)

Emisiunea este formată dintr-o singură valoare (3,25 lei, albastru-roșcat pe roz-portocaliu), apărută într-un tiraj de 500 000 de exemplare, din care s-au supratipărit 275 000 de exemplare, rămînînd un tiraj definitiv de 225 000 de bucăți.

Faptul că toate mărcile sînt epuizate se datorează următorilor factori : tot tirajul a fost pus în circuitul poștal pentru francare curentă ; o parte din acesta a fost preobliterată ; marca este destinată poștei aeriene și face parte, prin concepția ei intelectuală, din tematica „Cosmos". Cererile pentru această emisiune sînt permanente, dar ea lipsește aproape cu desăvîrșire din magazinele de specialitate sau în cadrul schimburilor.

Prețul de 25 lei este cota reală pentru moment, dacă-l considerăm în comparație cu al altor emisiuni ; altfel, este sub valoarea reală a mărcii. În orice caz, tendința de a primi plusuri de cotă este certă.

Nr. *1 693.* **Colița Centenarului mărcii poștale românești cu supratiparul „10 ani de comerț filatelic de stat 1949—1959"** (1959)

Este vorba de supratipărirea coliței dantelate din emisiunea de la nr. *1 687*, cu textul menționat în titlul emisiunii. Tirajul coliței supratipărite fiind de 20 000 de exemplare, este complet epuizat. Colița lipsind din circuitul filatelic, apreciem cotarea cu prețul de 40 de lei că nu reflectă valoarea sa reală.

Nr. *1 694—1 699.* **Mari aniversări culturale 1959** (1959)

Cele șase valori (55 de bani, maro, verde-oliv, violet, roșu și albastru-verzui) și 3,25 lei albastru, pentru „Poșta aeriană" care formează emisiunea, au apărut într-un tiraj de 500 000 de serii complete. Toate mărcile, fiind distribuite pentru nevoile curente ale prestațiilor poștale, au circulat foarte mult. Parte din tiraj a fost obliterată filatelic.

Seria a fost cerută în mod insistent, mai întîi pentru tema pe care o reprezintă („Oameni de seamă"), dar mai ales pentru valoarea nr. *1 699* (3,25 lei, albastru) care, prin imaginea sa, face parte din tematica „Cosmos și atom".

În circuitul filatelic, seria continuă să fie căutată, ea găsindu-se încă, dar accentuîndu-se în același timp tendința de a se rări permanent. Prețul de 10 lei, fixat pentru această emisiune, este totuși o cotare sub valoarea reală a seriei.

Nr. *1 700—1 708.* **Aniversarea a 10 ani de la constituirea primelor gospodării agricole colective** (1959)

Emisiunea se compune din nouă valori (55 de bani, violet, portocaliu, verde-smaragd, brun-gălbui, brun-roșcat, oliv, gri-albastru, brun gălbui și 5 lei, vișiniu), apărute într-un tiraj de 200 000 de serii com-

plete. Tirajul este stabilit de valoarea de 5 lei, vișiniu (nr. *1 708*), care a fost pusă în circulație în tirajul amintit.

Toate valorile au circulat masiv, seria fiind utilizată ca și una uzuală. În același timp, emisiunea a fost în întregime obliterată filatelic, anumite valori ale acesteia fiind obliterate în cantități mult mai mari ; această serie se găsește din ce în ce mai rar în circuitul filatelic sau în magazine. Totuși, deși face parte din tematica „Flora" și din tematica „Fauna", considerăm că prețul de 14 lei stabilit pentru aceasta reprezintă o cotă reală pentru moment.

Nr. *1 709—1 718.* **Păsări cîntătoare și folositoare** (1959)

Cele zece valori (10 bani, 20 de bani, 35 de bani, 40 de bani, trei valori de 55 de bani, 1 leu, 1,55 lei și 5 lei, în culori variate, care formează emisiunea, au fost tipărite într-un tiraj de 1 100 000 de serii complete.

Calitățile deosebite ale acestei emisiuni au determinat consumarea totală a întregului stoc, fără a se fi putut satisface cererile continue ale colecționarilor. Și la această serie, fenomenul pare firesc, dacă încercăm să-l analizăm sub aspectele lui principale, tuturor celor zece valori li s-au asigurat, de la început, o „viață" normală, în sensul că au fost distribuite din plin pe rețea, pentru a-și îndeplini adevărata lor „misiune" de francare a diverselor prestații poștale, fiind întrebuințate în acest scop timp relativ îndelungat ; pentru cei care colecționează emisiunile uzate, o mare parte a întregului tiraj a fost obliterată filatelic, venindu-se astfel în ajutorul tineretului, care putea achiziționa seriile la ¼ din prețul lor inițial ; seria este foarte frumos machetată, avînd o reușită concepție artistică, deși păcătuiește din punct de vedere al dantelurii, în special la valoarea de 40 de bani (rîndunică) și la toate cele trei valori care au nominalul de 55 de bani (ciocănitoare, sticlete și pițigoi), motiv pentru care s-au consumat mare parte din aceste valori, neîntrunind condițiile admise colecționării ; emisiunea face parte din tematicile mult solicitate, „Poșta aeriană" și „Fauna".

În acest mod, emisiunea îmbogățește real colecția de mărci apărută în țara noastră, ridicîndu-i nivelul calitativ. Prețul stabilit pentru moment la 20 lei nu reflectă o cotă reală, care ar trebui să fie mai ridicată.

Nr. *1 719—1 720.* **Al 7-lea Festival mondial al tineretului și studenților pentru pace și prietenie-Viena** (1959)

Emisiunea se compune din două valori (1 leu, albastru-cobalt și 1,60, vișiniu), tipărite într-un tiraj de 600 000 de serii complete.

Acestea au fost utilizate pentru francare, o parte din stoc fiind totodată obliterată filatelic. Tirajul s-a consumat, în aceste condiții, substanțial, totuși seria se mai găsește încă relativ frecvent, iar prețul fixat la 3,50 lei pare o cotă reală.

Nr. *1 721—1 722.* **A 15-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist** (1959)

Acest eveniment din viața poporului român a fost întîmpinat pe tărîm filatelic prin apariția unei emisiuni formate dintr-o marcă (55 de bani, multicolor), tipărită într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare și o coliță (nr. *1 722*), emisă într-un tiraj de 200 000 de bucăți.

Marca a fost utilizată și pentru francare, fiind și obliterată filatelic ; parte din tirajul coliței a fost de asemenea obliterată. Emisiunea se găsește frecvent, iar prețul de 1 leu pentru marcă și de 2 lei pentru coliță reflectă o cotă reală.

Nr. *1 723.* **Prima planetă artificială a sistemului solar cu supratipar** (1959)

Emisiunea (5 lei pe 3,25, albastru-roșcat pe roz-portocaliu) a fost pusă în circulație într-un tiraj de 275 000 de exemplare supratipărite din tirajul mărcii nr. *1 692*, care apăruse inițial într-un tiraj de 500 000 de bucăți, cu inscripția „h 00.02.24 14.IX.1959. Prima rachetă cosmică în Lună, 5 lei".

Deși prin supratipărire i s-a mărit valoarea facială la 5 lei, totuși întregul tiraj a fost complet epuizat, marca fiind cerută insistent ; aceasta se explică prin faptul că parte din tiraj a fost obliterată filatelic, altă parte s-a distribuit pentru francare — deși în mai mică măsură — dacă ținem cont de nominalul ridicat al mărcii, iar ce a mai rămas din tiraj a luat în mod susținut drumul colecțiilor, deoarece marca este destinată poștei aeriene și face parte din tema „Cosmos".

Astăzi, marca lipsește aproape total din circuitul filatelic ; cotarea cu 25 lei a apreciat real valoarea ei.

Nr. *1 724.* **A 18-a ediție a Jocurilor balcanice de atletism** (1959)

Emisiunea „Spartachiada Tineretului" (nr. *1 688*) cu supratipar argintiu s-a tras într-un tiraj de 60 000 de exemplare. Fiind vorba de o marcă (1 leu, maro) cu tema sportivă, fără îndoială că ea s-a bucurat de succes, deoarece, pe lîngă colecționarii mărcilor din perioada R.P.R., au solicitat-o și cei care fac colecții de mărci cu tema „Sport". Totuși, nefiind circulată frecvent, ci numai sporadic, marca se mai găsește în circuitul filatelic. Prețul de 8 lei reflectă valoarea reală.

Nr. *1 725—1 731.* **Aniversarea a 500 de ani de existență documentară a orașului București** (1959)

Acestui însemnat eveniment din istoria capitalei patriei noastre i s-a acordat o atenție mai deosebită pe plan filatelic, prin apariția unei foarte frumoase emisiuni de mărci poștale, formată din șase valori (20 de bani, albastru și gri ; 40 de bani, maro-roșcat și gri ; 55 de bani,

ocru și gri ; 55 de bani, lila și gri ; 1,55 lei, violet și gri ; 1,75 lei, verde-smaragd și gri), tipărită într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete și o coliță (20 de lei, sepia-violet), emisă în 30 000 de exemplare.

De la început, subliniem că întreaga emisiune este complet epuizată. Aplicîndu-i-se și acestei serii același regim de orientare sănătoasă, pentru stabilirea valorilor real științifice a diferitelor emisiuni, toate mărcile au fost puse în circuitul poștal, francîndu-se cu ele pînă la epuizare. Cum este și firesc, o parte din tiraj a fost obliterată filatelic, iar restul a luat drumul colecțiilor ; astăzi, emisiunea se găsește destul de greu.

Coliță, deși nu a fost distribuită în mod special pentru francare, avînd de altfel și un nominal exagerat de mare de 20 de lei, s-a bucurat totuși de mare succes, fiind complet epuizată. Acest fapt se datorează tirajului redus, frumuseții deosebite atît din punct de vedere artistic, cît și poligrafic și destinației coliței pentru „Poșta aeriană".

Atît seria cît și coliță sînt și acum solicitate. Prețul de 15 lei, fixat pentru o serie, nu prezintă cota reală, care merită mai mult. Prețul de 40 lei, fixat coliței, de asemenea nu reflectă valoarea adevărată a acesteia ; menționăm că, și obliterată, coliță are aceeași valoare filatelică.

Nr. *1 732—1 740.* **Sport** (1959)

Această emisiune a apărut într-un tiraj de 500 000 de serii complete. Cele nouă valori (20 de bani ; 35 de bani ; 40 de bani ; 55 de bani ; 1 leu ; 1,50 lei, 1,55 lei, 1,60 lei, 2,80 lei, toate multicolore), care o compun, au fost distribuite la toate oficiile poștale din țară pentru plata tarifelor poștale. În aceste condiții, ele au circulat foarte mult, epuizînd o mare parte din tiraj, altă parte a tirajului fiind obliterată filatelic, încît era firesc ca seria să fie epuizată, ținînd seama că face parte și din tema „Sport".

În circuitul filatelic, seria se găsește însă mai frecvent. Faptul este explicabil, dacă avem în vedere că mulți colecționari au achiziționat emisiunea și ca material de schimb, nu numai pentru colecționare. Prețul de 15 lei, oferit, a stabilit o cotă reală seriei.

Nr. *1 741.* **Primul spărgător de gheață atomic din lume** (1959)

Marcarea acestui eveniment științific în filatelie s-a făcut prin apariția unei emisiuni formate dintr-o marcă (1,75 lei, violet) tipărită în 500 000 de exemplare.

Tirajul acestei mărci este epuizat, prin faptul că a fost întrebuințată mult drept francatură pentru corespondență, fiind în același timp și obliterată filatelic. Între timp, dezvoltîndu-se noua temă în filatelie „Atomul și Cosmosul", cererile au abundat, astăzi emisiunea găsindu-se destul de greu. Prețul de 2,50 lei reflectă valoarea reală.

Nr. *1 742.* **Ziua mărcii** (1959)

Această aniversare anuală este concretizată și prin apariția unei emisiuni de mărci poștale (1,60 lei, albastru-deschis și vinietă). Emisiunea a fost tipărită într-un tiraj de 300 000 de exemplare.

O foarte mică parte din tiraj s-a consumat prin francare, deoarece marca a apărut cu un plus de 40 de bani pe vinieta alăturată fiecărui exemplar al emisiunii, în folosul „A.F.R.-ului" ; în schimb, o mare parte din tiraj a fost obliterată filatelic. Prețul de 2 lei este real.

Nr. *1 743—1 752.* **Plante medicinale** (1959)

Formată din zece valori (20 de bani, galben-muștar ; 40 de bani, cărămiziu-închis ; 55 de bani, maro-închis ; 55 de bani, albastru-verzui-închis ; 1 leu, brun-oliv-închis ; 1,20 lei, violet-deschis ; 1,55 lei, oliv-gălbui ; 1,60 lei, gri-argintiu ; 1,75 lei, roz-violet-deschis ; 3,20 lei, gri-verzui), emisiunea a apărut într-un tiraj de 500 000 de serii complete.

Toate cele zece mărci care o compun au fost trimise pe rețeaua oficiilor poștale pentru francarea diverselor prestații. Ele au circulat în mod masiv mult timp, utilizîndu-se în întreaga țară valori ale emisiunii ; totodată, o mare parte din stocul inițial a fost și preobliterată.

În aceste condiții, s-au concretizat premisele reale ale epuizării întregului tiraj, ceea ce s-a și întîmplat, datorită și faptului că seria a fost mult achiziționată de colecționari, ea făcînd parte și din tema „Flora".

Prețul de 17 lei nu corespunde realității, cota meritată trebuind să fie superioară, dacă avem în vedere și faptul că seria devine din ce în ce mai rară. Multe din emisiunile care se mai întîlnesc acum prezintă deficiențe de dantelură ce nu permit a fi colecționate.

Nr. *1 753.* **Centenarul Universității Alexandru Ioan Cuza** (1959)

Marca (55 de bani, brun) a apărut în tiraj de 500 000 de exemplare. Deși a circulat pentru francatură, fiind și obliterată, emisiunea se găsește frecvent. Cota de 1 leu reprezintă valoarea reală a mărcii.

Nr. *1 754—1 756.* **Anul geofizic internațional** (1959)

Formată din trei mărci (1,55 lei, verzui ; 1,60 lei, albastru-închis ; 1,75 lei, albastru-verzui-închis), emisiunea a fost tipărită în 500 000 de serii complete, care nu au reușit să acopere toate solicitările existente.

Tirajul acesteia a fost epuizat într-un timp relativ scurt. Succesul emisiunii este justificat de caracteristicile ei și anume : seria este foarte atrăgătoare, fiind frumos realizată din punct de vedere artistic și

grafic ; întreaga emisiune este destinată poștei aeriene ; prin subiectul pe care-l reprezintă, ea aparține temei „Cosmos", care este în plină dezvoltare și poate cea mai solicitată în acest moment, iar prin valoarea de 1,55 lei (nr. *1 754*), seria aparține și de tema „Fauna", această valoare reprezentînd animale de utilitate domestică ; emisiunea a fost pusă în circulație, francîndu-se trimiterile poștale la toate oficiile din țară ; o parte din stoc s-a obliterat filatelic.

În aceste condiții, este explicabil faptul că seria lipsește aproape total din circuitul filatelic. Prețul a fost fixat la 25 de lei, această cotă reflectînd valoarea reală a emisiunii pentru moment.

Nr. *1 757—1 762*. **Scriitori români** (1960)

Apărută în 1 000 000 de serii complete (20 de bani, gri-albastru; 40 de bani, lila-închis ; 50 de bani, brun-gălbui ; 55 de bani, brun-violet ; 1 leu, violet-închis ; 1,55 lei, albastru-închis), emisiunea a fost distribuită pentru francare la toate ghișeele poștale. Datorită acestui fapt, o mare parte din tiraj a fost epuizată ; altă cantitate a fost ștampilată filatelic.

Seria a fost cerută și de colecționari atît pentru colecțiile personale, cît și ca material de schimb, făcînd parte din tema „Scriitori". Emisiunea se găsește încă în circuitul filatelic, iar cota de 8 lei, atribuită, reprezintă valoarea reală.

Nr. *1 763—1 768*. **Monumente ale naturii** (1960)

Această interesantă emisiune, formată din șase valori dintre care trei valori (20 de bani, albastru-deschis ; 55 de bani, brun ; 1,20 lei, violet) pentru francare obișnuită și trei valori pentru „Poșta aeriană" (1,30 lei, albastru-violet ; 1,75 lei, verde-gălbui ; 2 lei, roșu-cărămiziu), care imaginează tot atîtea exemplare rare ale faunei din țara noastră, a fost pusă în circulație într-un tiraj de 500 000 de serii complete.

Frumusețea și distincția artistică ale acestei emisiuni au făcut ca ea să fie primită cu mult interes de către colecționari. Fiind destinată și francării corespondenței, fiind obliterată filatelic și făcînd parte și din temele „Fauna" și „Poșta aeriană" (nr. *1 764—1 768*), întreg tirajul a fost epuizat. Astăzi se mai găsește seria, dar destul de sporadic, atît în raporturile de schimb filatelic, cît și prin magazine. Prețul de 10 lei îi acordă o cotă sub valoarea sa reală.

Nr. *1 769*. **A 50-a aniversare a zilei de 8 Martie** (1960)

Emisiunea este formată dintr-o valoare (55 de bani, albastru-violet), tipărită într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Deși a fost dată în circuitul poștal, iar o parte a tirajului s-a consumat prin obliterare filatelică, totuși marca se găsește frecvent. Prețul de 1 leu reflectă valoarea reală.

Nr. *1 770—1 772*. **A 90-a aniversare a nașterii lui V. I. Lenin** (1960)

Această aniversare a fost sărbătorită filatelic printr-o emisiune formată din două mărci (nr. *1 770—1 771*) și o coliță (nr. *1 772*). Mărcile de 40 de bani, roșu-violet și de 55 de bani, albastru-închis au apărut într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete, iar colița (1,55 lei, roșu-cărămiziu) în 100 000 de exemplare. Ambele valori, atît cea de 40 de bani, cît și cealaltă de 55 de bani, au fost circulate pentru francare ; o altă parte a tirajului a fost obliterată filatelic. În această situație, stocul inițial s-a diminuat simțitor.

Această serie, pe lîngă că exprimă o idee care intră în tematicile „Oameni de seamă" sau „Istoria mișcării muncitorești", mai aparține și tematicii de largă circulație „Arta oglindită în filatelie" : valoarea de 40 de ani este o reproducere după un tablou al pictorului sovietic G. A. Gherasimov, cea de 55 de bani reprezintă o reproducere după statuia lui V. I. Lenin a sculptorului român Boris Caragea, iar imaginea coliței este o reproducere după o sculptură executată de C. Baraschi. În această situație, emisiunea devine din ce în ce mai căutată și mai greu de găsit. Prețul de 1,50 lei fixat pentru o serie și de 2 lei stabilit coliței nu reprezintă cotări reale, valoarea emisiunii fiind superioară.

Nr. *1 773—1 776*. **„A 15-a aniversare a victoriei asupra fascismului"** (1960)

Această emisiune a apărut în două variante : dantelată, într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare și nedantelată (cu culoare schimbată) într-un tiraj de 200 000 de bucăți. Mărcile au apărut într-un triptic format din două mărci (40 de bani și 55 de bani, albastru-violet) legate printr-o vinietă, și în emisiunea dantelată, ca și în cea nedantelată (roșu-carmin).

Valorile dantelate au fost distribuite pentru francarea corespondenței și obliterate filatelic ; totuși acestea se găsesc frecvent, iar cele nedantelate se găsesc mult mai rar. Cotarea de 1,50 lei pentru tripticul dantelat și de 5 lei pentru cel nedantelat reprezintă valori reale.

Nr. *1 777*. **Prima navă cosmică lansată de Uniunea Sovietică** (1960)

Tirajul de 4 000 000 de exemplare al emisiunii (55 de bani, albastru-gri) a confirmat iarăși că tirajul mare nu reprezintă un obstacol pentru epuizarea sa totală, atunci cînd marca respectivă stîrnește interesul colecționarilor, pe de o parte, și își îndeplinește misiunea sa de a fi devenit semn al plății prestațiilor poștale, pe de altă parte. De la apariție, marca a fost dată ghișeelor P.T.T.R., unde s-a francat cu aceasta, în mod masiv ; o mare parte din tiraj a fost obliterată filatelic. Emisiunea este destinată poștei aeriene și, prin imagine și scopul urmărit, ea aparține tematicii „Cosmos".

Tocmai de aceea a fost epuizat întreg tirajul de 4 000 000 de exemplare, fără a se acoperi cererile, care sînt permanente. Cotarea cu prețul de 5 lei reflectă valoarea reală a muncii din momentul de față, emisiunea avînd certe perspective de a i se majora cota.

Nr. *1 778—1 783.* **Jocurile olimpice — Roma** (1960)

Emisiunea, formată din șase valori (40 de bani, albastru și galben ; 55 de bani, negru, galben și verde ; 1,20 lei, roșu și verde ; 1,60 lei, albastru și galben ; 2,45 lei, negru, verde și roșu ; 3,70 lei, negru, verde și roșu) a apărut aranjată grafic într-un sistem original de șiraifuri care, unite, formează cele cinci cercuri olimpice. Aranjamentul este identic atît pentru seria dantelată, cît și pentru seria nedantelată, ambele fiind formate din cîte cinci mărci și două viniete.

Emisiunea este completată cu două colițe, una dantelată și alta nedantelată, tirajul emisiunii fiind următorul : 100 000 de serii complete dantelate și 100 000 de serii complete nedantelate, 50 000 colițe dantelate și 30 000 colițe nedantelate.

De la început trebuie să subliniem că „viața" acestei emisiuni a fost foarte „zdruncinată", ea neîndeplinindu-și decît rolul filatelic. Această serie nu a fost decît puțin timp la ghișee pentru francarea corespondenței, deși — ceea ce trebuie subliniat — toate mărcile puteau fi utilizate pentru francare, avînd această putere. Așa cum s-a mai arătat în cadrul acestei lucrări, atît timp cît o marcă nu este dată în circulație pentru diferite prestații poștale, valoarea sa reală este frînată în manifestarea și confirmarea ei ; deși a fost foarte frumos realizată grafic, cu o concepție artistică deosebită, această emisiune a fost distribuită colecționarilor, în general, numai pe bază de abonamente.

Singura realizare mai pozitivă a fost că s-a obliterat filatelic o parte mică din tirajul seriilor (nr. *1 778—1 783* și *1 784—1 789)* și al colițelor (nr. *1 790—1 791).* În această situație, deși întregul set al emisiunii face parte din tema „Sport" și în special din tematica de mare circulație „Olimpiadele", aceasta se găsește frecvent în circuitul filatelic, ca și la magazinele de stat.

Prețurile stabilite de 30 de lei (seria dantelată) și 50 de lei (seria nedantelată) nu reflectă valoarea reală a emisiunii, care este în orice caz sub această cotă, din punct de vedere al valorii seriilor.

Nr. *1 784—1 789.* **Jocurile olimpice — Roma II 1960** (1960)

Emisiunea este formată din șase valori (20 de bani, gri-albăstrui ; 40 de bani, brun-roșcat ; 55 de bani, albastru-cobalt ; 1 leu, roșu ; 1,60 lei, lila ; 2 lei, violet-gri) apărute într-un tiraj de 300 000 de serii complete. Deși a circulat și s-a și obliterat filatelic, seria există totuși frecvent. Prețul de 8 lei reprezintă cota reală.

Nr. *1 790—1 791.* **Colițele olimpice** (1960)

Cele două emisiuni olimpice (nr. *1 778—1 783* și *1 784—1 789)* au fost completate cu două colițe (reprezentînd flacăra olimpică pe fondul unei turnante de stadion), formate din o valoare de 5 lei, roșu-cobalt (nr. *1 790),* dantelată și respectiv de 6 lei, roșu-cărămiziu (nr. *1 791),* nedantelată. Tirajele au fost de 50 000 de colițe dantelate și 30 000 de colițe nedantelate. Prețurile de 30 de lei colița dantelată și de 40 de lei nedantelată reflectă valoarea reală a acestora, avînd în vedere faptul că mare parte din tirajul lor a fost obliterată filatelic.

Nr. *1 792—1 812.* **Mărci uzuale** (1960)

Seria de 21 de valori (ultima, pentru „Poșta aeriană"), fiind încă în circulație, nu se poate face nici un fel de apreciere asupra perspectivelor acesteia. Tirajul este nelimitat.

Nr. *1 813—1 819.* **Ziua aviației** (1960)

Formată din șapte valori, emisiunea a fost tipărită într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Imaginea mărcilor prezentînd o concepție interesantă prin subiectele alese și faptul că seria era destinată pentru „Poșta aeriană" au atras atenția și interesul colecționarilor asupra acesteia.

Pe de altă parte, pusă în circuitul poștal, întreaga emisiune a fost utilizată pentru francarea corespondenței, iar o mare parte din tirajul ei a fost ștampilată filatelic. Așa fiind, emisiunea s-a epuizat în întregime ; astăzi totuși se găsește frecvent atît în operațiile de schimb, cît și în magazinele de specialitate. Valoarea reală este aceea exprimată prin prețul de 8 lei.

Nr. *1 820.* **Al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român** (1960)

Evenimentul a fost marcat pe tărîmul filatelic printr-o marcă (55 de bani, roșu și cărămiziu), apărută într-un tiraj de 3 000 000 de exemplare. Circulînd și obliterîndu-se în același timp în scopuri filatelice, emisiunea și-a diminuat în mod substanțial stocul. Marca se găsește totuși în circuitul filatelic, iar cota exprimată prin prețul oficial stabilit este reală.

Nr. *1 821—1 829.* **Mari aniversări culturale** (1960)

Cele nouă valori (10 bani, violet-închis ; 20 de bani, oliv ; 35 de bani, albastru-închis ; 40 de bani, verde-oliv ; 55 de bani, violet-brun ; 1 leu, verde-albastru ; 1,20 lei, roșu-carmin ; 1,55 lei, gri-albăstrui ; 1,75 lei, brun-gălbui), care alcătuiesc emisiunea, au apărut într-un tiraj de

1 000 000 de serii complete. Toate mărcile au fost trimise pe rețeaua oficiilor poștale spre a fi întrebuințate pentru francarea diferitelor prestații. De asemenea, mare parte din acestea au fost ștampilate filatelic, încît tirajul inițial a fost serios redus.

Emisiunea nu a fost neglijată de colecționari, acordîndu-i atenție prin achizițiile făcute nu numai pentru colecțiile personale, dar și ca material de schimb. Aceasta s-a datorat faptului că tema acestei emisiuni este variată, putîndu-se încadra în tematicile „Oameni de seamă", „Muzică" (prin valoarea de 1,75 lei — nr. *1 829* — reprezentînd pe Frederic Chopin), „Arta" (prin valoarea de 35 de bani — nr. *1 823* — reprezentînd pe pictorul japonez Katsushika Hokusai) etc. Seria se găsește, dar tendința de a se rări se accentuează, iar prețul de 10 lei reflectă adevărata sa cotă, pentru moment.

Nr. *1 830—1 836.* **Frumusețile turistice de la mare** (1960)

Emisiunea, formată din șapte valori (20 de bani, 35 de bani, 40 de bani, 55 de bani, 1 leu, 1,60 lei și 2 lei, în culori variate), ultima fiind pentru „Poșta aeriană", este apărută într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. O mare parte din această emisiune a fost consumată datorită obliterărilor filatelice ale tuturor valorilor, ca și utilizării seriei pentru nevoile curente francării corespondenței.

Deși, prin valoarea de 2 lei (nr. *1 836*), emisiunea intră în tematica „Poșta aeriană", totuși ea se găsește frecvent, iar prețul de 8 lei îi confirmă valoarea.

Nr. *1 837—1 842.* **Al II-lea Festival internațional al teatrelor de păpuși** (1960)

Cele șase valori ale emisiunii (20 de bani ; 40 de bani ; 55 de bani ; 1 leu ; 1,20 lei ; 1,75 lei ; în culori variate) au fost tipărite într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete.

Concepția cu totul originală a seriei, ca și tema nouă elaborată, i-au creat un frumos succes, care a contribuit alături de alți factori la consumarea tirajului; astfel, datorită faptului că toate valorile emisiunii au fost puse în circulație, că altă cantitate din ele au fost obliterate filatelic, că emisiunea a fost achiziționată de către colecționari și pentru nevoile schimbului, ea se găsește din ce în ce mai greu. Cota fixată prin prețul de 8 lei este reală.

Nr. *1 843—1 848.* **Fluturi** (1960)

Tirajul acestei emisiuni, alcătuită din șase valori (10 bani ; 20 de bani ; 40 de bani ; 55 de bani ; 1,60 lei ; 1,75 lei) în culori variate și de diferite formate, este constituit din 1 000 000 de serii complete.

Pentru tematicile exprimate („Fauna" și „Poșta aeriană"), colecționarii i-a acordat o atenție mai deosebită, achiziționînd-o atît pentru

necesitățile colecțiilor personale, cît și ca material de schimb. Seria a fost ștampilată filatelic, o mare parte din tirajul emisiunii fiind afectată pentru cei care colecționează în acest mod ; totodată, toate valorile au fost trimise pe rețeaua oficiilor poștale pentru francarea prestațiilor, unde și astăzi se utilizează unele din valorile acestea în scopul arătat.

În aceste condiții, este normal ca tirajul emisiunii să fie diminuat pînă aproape de epuizare. Seria se găsește însă în circuitul filatelic, iar prețul stabilit de 8 lei este real.

Nr. *1 849—1 853.* **Jocuri sportive de copii în mediul sătesc** (1960)

Emisiunea aceasta, formată din cinci valori (20 de bani ; 35 de bani ; 55 de bani ; 1 leu și 1,75 lei, în culori variate), a fost tipărită într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Abordîndu-se o temă nouă, apărută pentru prima dată pe mărci poștale, era firesc interesul care i s-a acordat. Nominalul redus a ajutat la achiziționarea acesteia și pentru necesitățile schimbului filatelic.

Tirajul, fiind solicitat și de utilizarea valorilor pentru francarea curentă și de obliterarea filatelică a emisiunii, a fost întrebuințat aproape în întregime. Cu toate acestea, seria se găsește frecvent în circuit. Fixîndu-i-se drept cotă prețul de 7 lei, s-a apreciat valoarea reală a acestei emisiuni.

Nr. *1 854.* **Aniversarea a 40 de ani de la greva generală din 1920** (1960)

Marca (55 de bani, roșu-închis, roșu-deschis) a fost pusă în circulație într-un tiraj de 2 000 000 de exemplare. Datorită întrebuințării multiple care se oferă majorității emisiunilor din perioada R.P.R. și anume pentru francarea corespondenței, pentru obliterare filatelică, pentru colecții și ca material de schimb, stocul tirajului s-a diminuat foarte mult. Marca există însă curent în circuitul filatelic și este reală cota de 1 leu stabilită.

Nr. *1 885.* **Ziua mărcii poștale românești** (1960)

Această tradițională emisiune (55 de bani, ultramarin, cu vinietă maro-oliv) a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Datorită vinietei, care a acordat un plus indirect valorii faciale căpătate de marcă, ea a circulat mai puțin din punct de vedere al intereselor francărilor poștale ; în schimb, marca a fost masiv obliterată filatelic.

Emisiunea se găsește frecvent. Prețul de 2 lei stabilit confirmă valoarea mărcii.

Nr. *1 856.* **A XV-a aniversare a Federației mondiale a tineretului democrat** (1960)

Marca (55 de bani, albastru și galben), pusă în circulație într-un tiraj de 3 000 000 de exemplare, se găsește ușor atît în cadrul schimbu-

rilor filatelice dintre colecționari, cît și în magazinele de specialitate. Este fără îndoială că stocul inițial a fost în mod substanțial diminuat prin circulația mărcii, prin ștampilare filatelică și prin achiziții cu scopuri de colecționare. Prețul de 1 leu reflectă valoarea reală a mărcii.

Nr. *1 857—1 863.* **Pești din țara noastră** (1960)

Emisiunea, formată din șapte valori, a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Întrunind condițiile cerute pentru a se stabili valoarea reală, seria într-adevăr s-a remarcat printr-o cerere susținută din partea colecționarilor și o epuizare rapidă a tirajului. Acest lucru este explicabil dacă analizăm anumite condiții speciale emisiunii și anume : s-a distribuit liber și în orice cantitate pentru francare prestațiilor poștale ; face parte din tematica „Fauna" ; s-a obliterat filatelic foarte mare parte din tiraj ; se popularizează pentru prima dată pe mărcile poștale ale țării noastre speciile de pești existente la noi ; realizarea artistică și grafică este foarte reușită.

De aceea prețul de 10 lei, la care i s-a fixat cota, este real, cu toate că seria se găsește destul de frecvent.

Nr. *1 864—1 871.* **Viticultura** (1960)

Emisiunea, care popularizează celebrele regiuni viticole ale țării noastre, este formată din șapte valori (20 de bani ; 30 de bani ; 40 de bani ; 55 de bani ; 75 de bani ; 1 leu ; 1,20 lei) în culori variate și o coliță (nr. *1 871*), de 5 lei ; emisiunea a fost tipărită într-un tiraj de 500 000 de serii complete, iar colița într-un tiraj de 300 000 de exemplare. Deși nu prezenta o temă de circulație, totuși succesul emisiunii a fost neașteptat, cea mai mare parte a tirajului fiind epuizată puțin timp de la punerea seriei în circuit.

Analizînd condițiile specifice ale seriei, ajungem la următoarele concluzii: chiar de la apariție a fost distribuită la toate ghișeele P.T.T.R. pentru plata serviciilor poștale ; parte a tirajului a fost obliterată filatelic ; prin noutatea temei, a fost solicitată mai insistent de colecționari și achiziționată și ca material de schimb.

Față de aceste condiții create emisiunii, era normal ca tirajul de numai 500 000 de serii complete să se epuizeze repede ; tirajul coliței a fost de asemenea în mare parte epuizat, nu atît prin circulație sub aspectul francării, cît prin obliterarea filatelică. Cu toate acestea, seria se găsește încă frecvent în cadrul schimburilor filatelice sau la magazinele de specialitate. Prețul fixat la 8 lei reprezintă cota reală a emisiunii, ca și evaluarea coliței cu 8 lei.

Nr. *1 872—1 880.* **Sculpturi din arta națională** (1961)

Această interesantă emisiune de mărci poștale, dedicată în întregime celor mai renumite lucrări de artă plastică românească, a apărut în 3 000 000 de serii complete. Formată din nouă valori (5 bani, roșu ; 10 bani violet ; 20 de bani, oliv ; 40 de bani, brun ; 50 de bani, maro ;

55 de bani, roșu ; 1 leu, vișiniu ; 1,55 lei, albastru ; 1,75 lei, verde), toate au fost puse la dispoziția ghișeelor P.T.T.R. pentru necesitățile permanente ale francării. Din această cauză, o mare parte a tirajului a fost consumată, continuînd a se micșora stocul tot în scopurile prestațiilor poștale, deoarece și azi se mai francheză cu unele mărci ale seriei. Pentru colecționarii de mărci obliterate, s-a ștampilat filatelic o altă parte din tiraj.

Emisiunea este mult solicitată pretutindeni, deoarece aparține și de tema „Arta în filatelie". În momentul de față, există însă frecvent în circuitul filatelic. Dacă, cu ocazia stabilirii prețului, i s-a acordat un infim spor de cotă față de valoarea facială, aceasta s-a datorat tendinței pe care o are această serie de a-și epuiza complet tirajul și perspectivele de viitor.

Nr. *1 881—1 887.* **Sporturi de munte** (dantelată) (1961)

Această emisiune, formată din șapte valori (10 bani, 20 de bani, 25 de bani, 40 de bani, 55 de bani, 1 leu, 1,55 lei) în culori variate, apărută într-un tiraj de 5 000 000 de serii, a realizat un frumos succes filatelic, deoarece a fost epuizat în întregime.

Făcînd parte dintr-o temă foarte colecționată, iar realizarea artistică fiind cu prisosință satisfăcută, atenția colecționarilor de pretutindeni s-a îndreptat prin cereri masive asupra seriei. Nominalul redus cu care a apărut a îngăduit ca emisiunea să fie achiziționată în cantități mai mari decît necesarul obișnuit, fiind foarte solicitată ca material de schimb.

Cu toate acestea, emisiunea a fost dirijată în plin și la toate oficiile P.T.T.R., unde s-a francat masiv. Nici colecționarii care preferă mărci obliterate n-au fost neglijați, o parte din tirajul seriei fiind afectată pentru acest gen de colecții. În aceste condiții, era normal ca întreg tirajul emisiunii să fie epuizat.

Cu toate acestea, seria se găsește încă destul de frecvent, avînd tendințele certe de a se rări din ce în ce. Acest fapt se explică, așa cum s-a mai arătat, deoarece o anumită cantitate a emisiunii, fiind achiziționată în scopul schimburilor dintre colecționari, mai apare încă în circuit. Prețul de 9 lei fixat reflectă cota sa reală.

Nr. *1 888—1 891.* **Oameni de știință români** (1961)

Apărute în tiraj de 3 000 000 de serii complete, cele patru valori (10 bani, 20 de bani, 55 de bani și 1,55 lei, în culori variate) care alcătuiesc emisiunea au beneficiat de toate condițiile necesare existente pentru circulația lor : au fost distribuite pentru francare în întreaga țară ; au fost obliterate filatelic ; au avut un nominal extrem de redus (2,40 lei seria) ; fac parte dintr-o temă interesantă.

Datorită acestor factori, stocul a fost serios diminuat, tendința de epuizare fiind aproape certă. Cotarea cu 4 lei reflectă valoarea reală a seriei.

Nr. *1 892—1 898.* **Sportul de munte** (nedantelat) (1961)

Ţinem să precizăm că numerotarea emisiunii nu este dată în continuare, deoarece aşa este trecută în „Catalogul mărcilor poştale româneşti" (ediţia 1964), căutîndu-se a se păstra în mod strict această numerotare indicată în catalog.

Criteriile şi aprecierile făcute cu ocazia emisiunii dantelate sînt valabile şi la emisiunea nedantelată, cu următoarele precizări : tirajul la emisiunea nedantelată este doar de 400 000 de serii complete, acestea fiind circulate fără scopuri speciale de francare, datorită dificultăţilor de manipulare a emisiunilor nedantelate. În schimb, o mare parte a tirajului a fost ştampilată filatelic.

În momentul de faţă, emisiunea nedantelată este complet epuizată; se găseşte încă atît în cadrul schimburilor intervenite între colecţionari, cît şi la magazinele de specialitate, bineînţeles mai puţin frecvent ca seria dantelată. Cota de 9 lei, cît i s-a stabilit, reflectă valoarea reală a emisiunii în momentul fixării preţului.

Nr. *1 899—1 901.* **Primul om în Cosmos** (1961)

Marele succes al ştiinţei, obţinut prin zborul orbital al lui Iuri A. Gagarin, a fost sărbătorit filatelic prin punerea în circulaţie a unei emisiuni de mărci poştale formată din trei valori (1,25 lei, ultramarin, 3,20 lei, albastru-cobalt ; 3,20 lei, roşu-cărămiziu) ; primele două valori dantelate au apărut într-un tiraj de 1 500 000 de serii complete, iar cea de-a treia valoare, nedantelată, într-un tiraj de numai 500 000 de exemplare.

Ca toate emisiunile de pînă în prezent, care au făcut parte din tematicile „Poşta aeriană" şi „Cosmos", şi aceasta s-a bucurat de un real succes, prin solicitările la care a fost supusă şi atenţia care i s-a acordat de către colecţionari. Datorită orientării juste ce se oferă emisiunilor de mărci ale ţării noastre, seria dantelată a fost lăsată să circule permanent atît pentru necesităţile francărilor curente, cît şi pentru necesităţile de colecţionare ; în acelaşi timp, o mare parte din tiraj a fost obliterată filatelic, de aceea stocul a fost complet epuizat.

Valoarea nedantelată, în schimb, deşi s-a obliterat filatelic o parte din tiraj, totuşi nu a circulat frecvent aşa cum era normal. La început s-a distribuit numai pe abonamente cîte un exemplar, apoi s-a mai dat cîte un bloc de patru, ca mult mai tîrziu să fie lăsată în mod liber să circule, aşa cum cerinţele firesti o impun. Datorită acestui fapt consumul valorii a fost ceva mai lent, epuizarea sa devenind însă totală.

Preţuirea făcută seriei dantelate cu 10 lei confirmă valoarea reală a acesteia. În schimb, marca nedantelată fiind permanent solicitată, valoarea sa reală depăşeşte mult preţul stabilit.

Nr. *1 902—1907.* **Marina** (1961)

Formată din şase valori (20 de bani, 40 de bani, 55 de bani, 1 leu, 1,55 lei şi 1,75 lei, multicolore), emisiunea a fost pusă în circulaţie într-un tiraj de 3 000 000 de serii complete. Prin ideia reprezentată, îmbinată cu o agreabilă execuţie grafică, aceasta s-a bucurat de un frumos succes în rîndurile colecţionarilor.

Datorită acestui fapt şi condiţiilor create prin punerea seriei în circulaţie la toate oficiile P.T.T.R. pentru nevoile francării, pe de o parte, şi ale ştampilării filatelice, pe de altă parte, tirajul emisiunii este astăzi practic epuizat. Emisiunea există însă frecvent în circuitul filatelic, iar preţul de 8 lei exprimă o cotă reală.

Nr. *1 908—1 910.* **Aniversarea a 40 de ani de la înfiinţarea Partidului Comunist din România** (1961)

Emisiunea a fost pusă în circulaţie în tiraj de 3 000 000 de serii complete (35 de bani, albastru, ocru, roşu-portocaliu şi negru ; 55 de bani, roşu-vişiniu, brun-roşcat, gri şi galben) şi 300 000 de coliţe (valoarea de 1 leu, roşu, vişiniu, galben şi negru).

Prin importanta temă pe care o exprimă („Istoria mişcării muncitoreşti") şi datorită evenimentului pentru care a fost pusă în circulaţie, emisiunea a fost solicitată, pe lîngă colecţionari, şi de foarte mulţi oameni ai muncii. Fixîndu-se drept cotă, pentru o serie şi coliţă, cîte 2 lei de fiecare, s-a evaluat la preţul real.

Nr. *1 911—1 912.* **Eclipsa totală de soare** (1961)

Seria, formată din două valori (1,60 lei, albastru-deschis şi 1,75 lei, albastru-negricios), a apărut într-un tiraj de cîte 3 000 000 exemplare fiecare. Ideea exprimată pe mărci fiind puţin frecventă şi faptul că ele au fost destinate şi pentru „Poşta aeriană" au determinat o cerere abundentă a emisiunii pentru colecţii, circulînd în acelaşi timp neîntrerupt şi pentru francarea poştală.

În astfel de condiţii, stocul iniţial al emisiunii s-a diminuat. Emisiunea se găseşte frecvent atît în cadrul schimburilor, cît şi în magazine. Cota stabilită de 5 lei, este în concordanţă cu valoarea sa reală.

Nr. *1 913—1 922.* **Vînătoarea** (1961)

Apărute într-un tiraj de 2 000 000 de serii complete, cele zece valori (10 bani, 20 de bani, 25 de bani, 40 de bani, 55 de bani, 75 de bani, 1 leu, 1,55 lei, 1,75 lei şi 2 lei, multicolore, care alcătuiesc emisiunea, exprimînd o temă mult colecţionată, au fost insistent solicitate de filateliști. Totuşi seria se găseşte frecvent, cu toate că unele valori mai circulă şi azi pentru francarea obişnuită, iar o parte din tiraj a fost ştampilată filatelic.

În mod sigur însă, stocul se va epuiza total (de altfel şi astăzi este mult diminuat), datorită faptului că face parte dintr-o temă permanent căutată, „Fauna". Preţul fixat de 11 lei reprezintă o cotă absolut reală pentru moment.

Nr. *1 923.* **Al doilea festival internaţional „George Enescu"** (1961)

Marca de 3 lei, violet-deschis şi maro-roşcat, care omagiază pe tărîm filatelic acest eveniment cultural din ţara noastră, a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare.

Avînd un nominal mare (de 3 lei), emisiunea, deşi a fost distribuită pentru întrebuinţarea curentă pe la majoritatea oficiilor P.T.T., nu a avut o solicitare susţinută, valoarea sa facială nefiind la nivelul tarifelor poştale interne existente.

Trebuie de menţionat şi faptul obliterării filatelice a unei importante părţi din tiraj ; cu toate acestea, marca există frecvent, iar preţul de 4 lei reflectă în mod just adevărata sa valoare.

Nr. *1 924—1 926.* **Al doilea om în Cosmos** (1961)

În condiţiile colecţionării moderne a mărcilor poştale, este suficient ca o emisiune să aparţină temei „Cosmos" şi să fie destinată şi poştei aeriene, pentru ca succesul să-i fie asigurat,

În lumina acestor aspecte, nu este de mirare de ce tirajul de 1 000 000 de serii complete, în care a apărut emisiunea „Al doilea om în Cosmos", a fost aproape în întregime epuizat într-un timp relativ scurt de la apariţie. Este adevărat că, în afară de solicitările masive destinate colecţionării, la care a fost supusă seria, acesteia i s-a asigurat şi menirea adevărată pe care trebuie să o aibă orice marcă poştală, şi anume aceea de a circula. Imediat ce a apărut, toate cele trei valori (55 de bani, albastru-cobalt ; 1,35 lei, violet ; 1,75 lei, roşu-violet) au fost trimise pe reţeaua oficiilor poştale, pentru a se franca cu ele ; o parte din tiraj s-a obliterat filatelic.

Aparent, emisiunea se găseşte în circuitul poştal regulat ; totuşi tinem să subliniem că aceasta este absorbită imediat de necesităţile colecţiilor atît în ţară, cît şi în străinătate. Cota fixată prin preţul de 7 lei este reală.

Nr. *1 927—1 935* şi nr. *1 936* — colita. **Centenarul grădinii botanice din Bucureşti** (1961)

Această emisiune a apărut în două variante ; nouă valori dantelate (10 bani, 20 de bani, 25 de bani, 35 de bani, 40 de bani 55 de bani, 1 leu, 1,20 lei şi 1,75 lei, multicolore), într-un tiraj de 2 000 000 de serii complete şi nouă valori nedantelate, într-un tiraj de 50 000 de serii complete. La acestea se adaugă o colită 1,75 lei, multicoloră, tipărită într-un tiraj de 100 000 de exemplare.

Emisiunea dantelată a fost pusă în circulaţie pentru francare în întreaga ţară. O însemnată parte din tiraj a fost obliterată filatelic. Cu toate acestea şi reţinînd faptul că emisiunea aparţine şi unei teme de circulaţie mondială, stocul n-a fost complet epuizat, fiind însă serios consumat ; şi astăzi se mai francheză cu unele valori ale emisiunii.

Explicaţia constă în faptul că o emisiune apărută într-un tiraj la nivel de milioane şi care a fost pusă în circulaţie la o dată mai recentă (în cazul de faţă, în anul 1961), oricît i s-ar da drumul liber în circuitul consumului şi oricît de mare ar fi acest trafic, totuşi nu poate într-un timp relativ scurt să dispară. Să nu uităm că orice marcă sau orice serie apărută intră în concurenţă cu nenumărate alte valori care sînt distribuite pe reţea în acest scop mai dinainte.

Totuşi tirajul emisiunii „Grădina botanică", în mod cert, va fi epuizat. Preţul de 7 lei, acordat seriei dantelate, reflectă pentru moment cota reală.

Emisiunea nedantelată, apărută într-un tiraj extrem de redus faţă de tema pe care o reprezintă cele nouă valori ale ei, a fost total epuizată într-un timp scurt. Cererile masive, atît din partea colecţionarilor din ţară, cît şi de peste hotare, au provocat această situaţie. În circuitul filatelic, seria nedantelată se găseşte din ce în ce mai greu şi fără îndoială că va dispare total.

Să nu uităm că tirajul de 50 000 de serii nu acoperă nici pe departe cererile colecţionarilor tematicii „Flora", fără a mai vorbi de cei care colecţionează mărcile poştale emise de ţara noastră. Preţul, fixat la 25 lei, reprezintă cota reală a acesteia pentru moment iar perspectivele unor noi sporuri de cotă apar probabile pentru viitor.

Colita emisiunii (nr. *1 936)* se găseşte încă în circuitul filatelic deşi o parte a tirajului a fost obliterată. Tirajul este destul de redus, dacă ţinem seama de însemnata cantitate care a fost ştampilată. Preţul de 4 lei fixat pentru colită este o cotă sub valoarea reală.

Nr. *1 937—1 942.* **Instrumente muzicale din folclorul românesc** (1961)

Subiectul emisiunii, exprimat de şase valori (10 bani, 20 de bani; 40 de bani; 55 de bani; 60 de bani; 1 leu) în culori variate, apărut pentru prima dată pe mărcile poştale româneşti, a stîrnit multă curiozitate. Cele 3 500 000 de serii care alcătuiesc tirajul acestei emisiuni nu au fost însă serios afectate, cu toate cererile susţinute din partea colecţionarilor.

Deşi mărcile au fost distribuite pentru francare, iar o parte din stocul iniţial a fost obliterată filatelic, totuşi emisiunea se găseşte frecvent. Trebuie subliniat însă faptul că tirajul iniţial a fost mult redus. Preţul de 5 lei fixat pentru o serie reprezintă o cotă reală.

Nr. *1 943—1 948.* **Mari aniversări culturale** (1961)

Toate emisiunile care au ca subiect aniversările culturale se bucură de atenţia deosebită a colecţionarilor. De aceea şi a această emisiune, formată din şase valori (10 bani, roşu-violet închis ; 20 de bani, brun-închis ; 40 de bani, verde-albastru ; 55 de bani, roşu ; 1 35 lei, albastru-cobalt ; 1,75 lei, violet-închis), tipărite într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete, a fost bine primită de către filatelişti.

Distingîndu-se printr-o concepție artistică mai deosebită și acordîndu-i-se posibilitatea de a fi circulată, această serie și-a diminuat masiv stocul inițial, epuizîndu-se complet. Prețul de 6 lei stabilit este o cotă sub valoarea sa reală.

Nr. *1 949—1 959.* **Medalii de aur, Olimpiadele Melbourne 1956 și Roma 1960** (1061)

Emisiunea a apărut atît dantelată, formată din zece valori (20 de bani, roșu; 55 de bani, albastru; 20 de bani, gri; 55 de bani, cobalt; 10 bani, verde; 35 de bani, maro; 40 de bani, violet; 55 de bani, roșu; 1,35 lei, albastru și brun; 1,75 lei, roșu și brun), într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete, cît și nedantelată, alcătuită din șase valori (10 bani, 35 de bani, 40 de bani, 55 de bani, 1,35 lei și 1,75 lei), într-un tiraj de 400 000 de serii complete, iar colița (1,75 lei, roșu, galben, brun) (nr. *1 950*) cu care se încheie emisiunea, a fost tipărită în 100 000 de exemplare.

Ca primă caracteristică a acestei serii, care trebuie reținută, este ca valorile dantelate au fost puse în circulație, dar nu în mod susținut, în timp ce valorile nedantelate au fost utilizate sporadic pentru francare. În al doilea rînd, nerezolvarea grafică la nivelul importanței temei a contribuit de asemenea la imposibilitatea de afirmare a emisiunii care, neavînd ocazia firească de a fi francată, în mod obișnuit a rămas în circuitul filatelic în mod frecvent, abundînd peste tot.

Nu trebuie scăpat cu vederea însă că o mare parte din tiraj a fost obliterată filatelic și că această emisiune face parte din tematica de cea mai mare circulație „Sport și Olimpiade", motiv pentru care stocul inițial a fost substanțial redus. Spre deosebire de serie, colița emisiunii este foarte căutată, devenind din ce în ce mai rară și avînd mari perspective de viitor.

Prețul fixat la cîte 10 lei pentru seria dantelată și cea nedantelată este concordant cu valoarea reală a seriei, iar cotarea cu 7 lei a coliței reprezintă o apreciere sub valoarea reală a acesteia.

Nr. *1 960.* **Ziua mărcii poștale românești** (1961)

Emisiunea (55 de bani, roșu-portocaliu-brun) a apărut într-un tiraj de 750 000 de exemplare; faptul că nu a fost folosită pentru francarea curentă — deoarece vinieta (roșcat și albastru-deschis) atașată mărcii în folosul „A.F.R.-ului" îi acordă un plus nu direct, dar indirect — a făcut ca marca să se găsească frecvent în circuitul filatelic cu toate că mare parte din tirajul emisiunii a fost obliterată filatelic. Cotarea ei cu 2 lei îi confirmă valoarea reală. Menționăm cu această ocazie că tirajul emisiunilor care sînt puse în circulație cu caracter semipoștal trebuie stabilit la o cifră corespunzătoare cererii filatelice.

Nr. *1 961—1 967.* **Arhitectura românească modernă** (1961)

Formată din șapte valori, emisiunea a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Fiind destinată în special poștei aeriene, ea a fost bine primită de colecționari, cu atît mai mult cu cît mesajul fiecărei mărci (20 de bani; 40 de bani; 55 de bani; 75 de bani; 1 leu, 1,20 lei și 1,75 lei, multicolore) aducea ceva înnoitor în conținut.

Toate valorile seriei au fost distribuite oficiilor P.T.T. pentru francare; de asemenea, o parte din stocul inițial al emisiunii s-a obliterat filatelic. Datorită acestor fapte, tirajul s-a epuizat în mare parte. Seria se găsește însă frecvent în circuitul filatelic și apreciem ca real prețul de 7 lei acordat acesteia.

Nr. *1 968—1 970.* **Organizația Națiunilor Unite** (1961)

Emisiunea de mărci poștale românești închinată Organizației Națiunilor Unite este alcătuită din trei valori (20 de bani, albastru cobalt-deschis, galben și roșu; 40 de bani, negru, galben, brun-închis, roșu-violet; 55 de bani, violet, galben, ocru-auriu și roșu-violet) și a apărut atît dantelată, într-un tiraj de 1 400 000 de serii complete, cît și nedantelată, în tiraj de 100 000 de serii complete. Făcînd parte dintr-o temă foarte mult colecționată, seria s-a bucurat de mare succes la noi.

Seria dantelată. Toate valorile au fost distribuite pentru francare. O mare parte din tiraj a fost obliterată filatelic pentru cei ce colecționează mărci ștampilate. Nominalul extrem de redus (1,15 lei seria) a determinat achiziționarea acesteia și pentru nevoile schimburilor filatelice, separat de cele de colecție; de asemenea, mesajul important al seriei a sporit solicitările. Aceste aspecte, luate la un loc, au diminuat aproape de epuizare stocul.

Astăzi, deși se găsește în circuit, tendința de a se rări este certă. Prețul de 3 lei reprezintă valoarea sa reală.

Seria nedantelată. Din cauza dificultăților de manipulare de către oficianții P.T.T.R., utilizarea ei la francare a fost minimă. Față de tema pe care o reprezintă și care este foarte solicitată atît în țară, cît și în străinătate, tirajul inițial a fost aproape în întregime epuizat. Seria nedantelată se găsește din ce în ce mai rar. Cota de 8 lei, la cît a fost apreciată valoarea seriei, este reală.

Nr. *1 971.* **Al V-lea Congres Sindical Mondial** (1961)

Emisiunea a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. Deși a fost distribuită pentru francare, concomitent cu obliterarea filatelică a unei părți din stoc, marca se găsește frecvent. Prețul stabilit de 1 leu, reflectă valoarea reală.

★

Cu aceasta am încheiat prezentarea emisiunilor de mărci poştale din perioada R.P.R. apărute pînă la 31 decembrie 1961, care au primit cote filatelice.

Emisiunile apărute după această dată vor fi analizate în lumina puţinelor elemente care pot fi desprinse, ţinîndu-se seama de timpul foarte scurt care ne desparte de data apariţiei lor.

III.
STUDIUL EMISIUNILOR DE MĂRCI POŞTALE DIN PERIOADA R. P. R. (APĂRUTE DUPĂ 1 IANUARIE 1962)

În scopul de a asigura o privire de ansamblu pe baze riguros ştiinţifice a condiţiilor care au determinat stabilirea valorii filatelice şi a cotelor filatelice ale emisiunilor analizate pînă în prezent, cît şi pentru a putea privi în perspectivă evoluţia emisiunilor din perioada R.P.R. apărute după data de 31 decembrie 1961, considerăm că este necesar de a fixa principalele coordonate ale acestor probleme.

Cercetarea care urmează exprimă criteriul ştiinţific principal ce a stat la baza analizelor tuturor emisiunilor de mărci poştale, ceea ce prezintă o importanţă deosebită, în special pentru emisiunile de mărci poştale apărute recent.

Pentru a lămuri în mod cît mai corespunzător problemele enunţate mai sus, considerăm necesar să definim, în trăsăturile lor esenţiale, noţiunile de „valoare facială" (nominală), „valoarea filatelică" şi de „cotă filatelică" a mărcii poştale.

1. **Valoarea facială.** Aceasta este reprezentată de însuşi nominalul înscris pe marca poştală în moneda ţării emitente. Trăsăturile principale ale valorii faciale sînt următoarele :

a) valoarea facială reprezintă contravaloarea prestaţiilor poştale de efectuat ;

b) valoarea facială este în corelaţie numai cu statul emitent, deoarece este exprimată prin moneda naţională, iar tarifele pentru prestaţiile poştale sînt fixate de statul emitent care încasează în exclusivitate veniturile, fie că trimiterile poştale au destinaţie internă, fie că au destinaţie externă ; în consecinţă, valoarea facială a unei mărci nu are nici o semnificaţie în raport cu statele străine, întrucît acestea efectuează transportul trimiterilor poştale din afara graniţelor, pe teritoriul lor, în baza convenţiilor internaţionale ;

c) rolul valorii faciale dispare prin prestarea serviciului poştal, situaţie marcată prin obliterare, prin încetarea puterii de circulaţie a mărcii şi prin obliterare filatelică.

Din punct de vedere formal, putem însă vorbi în continuare de valoarea facială, însă numai ca un element în identificarea şi individualizarea mărcilor dintr-o serie.

2. **Valoarea filatelică.** Această valoare reprezintă calitatea pe care o are o marcă poştală de a fi colecţionată.

Condiţiile pe care o marcă poştală trebuie să le întrunească pentru a avea o valoare filatelică sînt următoarele :

a) condiţii de fond (să fie emisă de un stat care are această competenţă : să fie emisă cu scopul de a fi folosită pentru francarea prestaţiilor poştale ; să fi intrat în circuitul poştal) ;

b) condiţii de formă (marca să fie cît mai bine realizată, cît mai aproape de starea în care a fost emisă : să nu aibă deteriorări grave (dantelură incompletă, subţieri, rupturi etc.); în cazul exemplarelor obliterate, stampilele să nu fie puternice şi să nu fie aplicate în aşa fel încît să acopere imaginea mărcii ; o situaţie aparte este recunoscută marilor raritäţi filatelice, acceptate pentru colecţionare indiferent de starea calitativă în care se găsesc exemplarele respective).

Rolul şi semnificaţia valorii filatelice. Domeniul vast şi complex al colecţionării de mărci poştale se bazează în primul rînd pe posibilitatea de apreciere ştiinţifică a raporturilor obiective existente între două sau mai multe exemplare filatelice, respectiv între două sau mai multe serii. Criteriul determinant de diferenţiere îl constituie valoarea filatelică, aceasta putînd fi considerată motorul dezvoltării activităţii filatelice pe care se fundamentează, după cum vom vedea, înseşi cotele filatelice.

Aşadar, valoarea filatelică are caracter *obiectiv*, determinat de o serie întreagă de factori. Din momentul apariţiei unei mărci poştale, care întruneşte şi condiţiile de a fi colecţionată, marca are implicit valoare filatelică. La punerea în circulaţie a emisiunii respective, valoarea filatelică a mărcii este identică cu valoarea sa facială.

În timp însă ce valoarea facială rămîne *invariabilă*, valoarea filatelică are caracter *evolutiv* în sens *ascendent*. În consecinţă, valoarea filatelică nu va putea niciodată să scadă sub valoarea facială, care constituie punctul iniţial de plecare al acesteia.

Trebuie să subliniem că, în cazul mărcilor poştale obliterate, care, — dacă întrunesc condiţiile de calitate — au de asemenea o valoare filatelică, aceasta prezintă unele particularităţi şi anume :

— valoarea filatelică iniţială nu mai coincide în primul moment cu valoarea facială a mărcii obliterate, ea anulîndu-se prin ştampilarea ei ;

— la aceste mărci, valoarea filatelică va avea în general un punct de plecare situat sub valoarea facială ;

— stabilirea cuantumului valorii filatelice la mărcile obliterate are ca factor determinant, frecvenţa cu care mărcile respective au fost folosite în circuitul poştal, creînd astfel un raport invers proporţional între valoarea filatelică şi volumul circulaţiei emisiunii respective ; cu cît deci o marcă este mai mult circulată, cu atît valoarea ei filatelică va fi mai redusă şi cu cît vor fi mai puţine exemplare circulate, cu atît valoarea filatelică a acestora va fi mai ridicată, depăşind de multe ori chiar şi pe aceea a mărcilor corespunzătoare neobliterate din aceeaşi emisiune.

Factorii care determină valoarea filatelică. La crearea valorii filatelice concură mai mulţi factori cu caracter obiectiv, dintre care vom analiza pe aceia pe care i-am considerat cei mai importanţi şi anume:

a) *Factorul consum.* Prin consum înțelegem procesul în care tirajul unei emisiuni se epuizează atît prin utilizarea acestuia în circuitul poștal, cît și prin folosirea lui pentru colecționare.

Consumul întregului tiraj al unei emisiuni poate să se producă uneori deosebit de repede, indiferent de numărul exemplarelor puse în circulație, în funcție de anumite elemente de conjunctură existente în perioada apariției emisiunii, spre pildă : valorile faciale ale seriei sînt corespunzătoare cu prestațiile poștale cele mai solicitate ; emisiunea apare în momentul în care un eveniment (sărbătorire, aniversare) intensifică traficul poștal ; cazurile în care sînt trimise pe rețeaua oficiilor poștale anumite valori dintr-o emisiune, care, astfel, consumîndu-se emisiunea respectivă rămîne descompletată, seria întreagă devenind foarte rară.

În esență, toți factorii obiectivi se reflectă în procesul de consum. Caracterul lor autonom cere însă, o analiză separată. Subliniem astfel rolul determinant al factorului consum în procesul cu caracter ascendent al evoluției valorii filatelice.

b) *Factorul timp.* Perioada de la punerea în circulație a unei emisiuni de mărci poștale pînă în momentul ales în care se constată valoarea filatelică constituie factorul timp. Acesta este format dintr-o însumare de secvențe care reprezintă diferite etape considerate caracteristice în procesul evolutiv al valorii filatelice.

Privind retrospectiv, putem constata că orice emisiune de mărci poștale își definește în mod real valoarea sa numai într-o perioadă mai îndelungată. Nenumărate exemple ne dovedesc în mod evident că anumite emisiuni, datorită unor conjuncturi de moment trecătoare, prezintă unele oscilații în curba aparentă a valorii lor. În aceste situații, intervin în mod efemer așa-zise pseudovalori, create în mod artificial. Valoarea reală, determinată de factorii obiectivi, se formează și se definitivează numai prin parcurgerea unei etape mai ample, pe care o numim perioada de maturizare a emisiunii.

Timpul reprezintă astfel un factor hotărîtor în procesul de creare și stabilire a valorii reale a oricărei mărci poștale în viața căreia n-au intervenit elemente neprevăzute.

c) *Conjuncturi neprevăzute.* Prin conjuncturi neprevăzute înțelegem acele evenimente care survin accidental în viața normală a mărcii poștale. Ele sînt generate de cauze fortuite, care pot fi naturale, necesare sau circumstanțiale.

Cauzele naturale principale sînt de exemplu, incendiile inundațiile etc. Toate acestea pot duce la diminuarea sau chiar distrugerea unei emisiuni de mărci poștale sau a numai unor valori dintr-o emisiune. În această situație, mărcile care supraviețuiesc devin deosebit de rare, împrejurare care determină creșterea însemnată a curbei valorice a respectivelor emisiuni.

Cauzele necesare sînt create din acele situații în care schimbările intervenite în viața economică sau socială politică a unui stat impun, ca necesitate imperioasă și urgentă, supratipărirea mărcilor poștale în

circulație, cu semne distinctive. Acestea marchează schimbările produse în structura statului din punct de vedere al aspectelor mai sus arătate. Și în aceste situații, prin supratipărire, emisiunile existente în circuitul poștal sînt epuizate total sau parțial, cu efecte directe în ce privește evoluția valorii filatelice a mărcilor în cauză.

Cauzele circumstanțiale sînt de obicei generate de evenimente create de voința omului, prin mijloace de distrugere însă, ca de exemplu, arderea unui stoc dintr-o emisiune [1].

d) *Tematica.* Dezvoltarea filateliei moderne a orientat o mare parte a colecționarilor de mărci poștale spre formarea colecțiilor cu caracter tematic [2]. Datorită acestui fapt, emisiunile de mărci poștale care prin imaginea lor reprezintă subiecte ce se încadrează în tematicile de actualitate sînt deosebit de solicitate, stimulînd și accelerînd procesul de epuizare a existentului din aceste emisiuni.

e) *Tirajul.* Un factor important îl constituie tirajul care, așa după cum am mai arătat, este format din totalitatea numărului fiecărei valori puse în circulație dintr-o emisiune. Este fără îndoială că, de cuantumul tirajului depinde de multe ori epuizarea rapidă a unei emisiuni, creîndu-se astfel posibilitatea unor schimbări în valoarea filatelică a mărcilor respective. Privitor la problema importantă a raportului existent între tiraj și consum, s-au făcut considerațiile necesare la locul potrivit [3].

f) *Condiții tehnico-estetice.* Un alt element ce contribuie la mărirea solicitării unor anumite emisiuni de mărci poștale îl constituie frumusețea acestora, care depinde îndeosebi de îndeplinirea unor condiții de natură tehnico-estetică. Astfel, este cunoscut faptul că cele mai reușite mărci sub acest aspect au atras, în mod special atît atenția colecționarilor, cît și a celor ce le utilizau pentru francarea corespondenței.

Aceste emisiuni își diminuează pînă la epuizare întreg tirajul, într-un timp mult mai scurt, creînd întotdeauna drumul unor modificări ascendente ale valorii filatelice a acestora.

3. **Cota filatelică.** Aceasta este expresia valorică în unități ideale, stabilită de cataloagele filatelice pentru emisiunile de mărci poștale — respectiv pentru fiecare marcă în parte — în scopul de a se putea astfel crea un raport între valorile diferitelor emisiuni din același stat sau din state diferite.

Cota filatelică trebuie să reprezinte concret valoarea filatelică reală a mărcilor poștale în momentul în care este stabilită. Practic, o serie întreagă de factori subiectivi creează situații care nu întotdeauna dau posibilitate cotelor filatelice să exprime valoarea filatelică

---

[1] Menționăm astfel cazul emisiunii cunoscute sub numele „Dolfus", apărută în Austria, formată dintr-o marcă cu un nominal de 10 șilingi (Catalog *Zumstein*, nr. 560). În momentul ocupării teritorului austriac de către fasciștii germani, întreg stocul existent în depozitul poștei a fost distrus prin ardere. În această situație, marca devenind foarte rară, valoarea ei filatelică s-a mărit considerabil.

[2] Vezi mai jos, p. 223 și urm.

[3] Vezi mai sus, p. 117 (Partea II, A, I, 2)

reală a mărcilor poștale. Astfel, în mod artificial, sînt create fie sporuri, fie subaprecieri ale valorilor filatelice.

Cotele stabilite în cataloagele filatelice internaționale de largă circulație reflectă orientarea caselor de comerț filatelic care le editează. Totodată, nu întotdeauna, prin mijloace de investigație care stau la baza elaborării cotelor din aceste cataloage, se reușește să se adîncească și să se cuprindă toate elementele caracteristice care determină stabilirea valorii reale a emisiunilor de mărci poștale.

În aceste situații, de multe ori apar diferențe între valoarea filatelică reală a unor emisiuni și cotele stabilite de cataloage. Aprecierile uneori subiective, nefundamentate pe o documentare și o informare temeinică, pot duce la cote peste sau sub valoarea filatelică reală, producîndu-se astfel fluctuațiile de cote.

Din cele arătate se desprinde deosebirea fundamentală între cota filatelică și valoarea filatelică și anume :

— valoarea filatelică este statică sau ascendentă, neputînd coborî niciodată sub nivelul atins, deoarece este creația exclusivă a unor factori obiectivi, desprinși de anumite interese sau scopuri ;

— cota filatelică, în mod obișnuit, tinde numai spre deziderатul ideal. de exprimare prin unități a valorii filatelice reale a mărcilor poștale ; sub influența factorilor subiectivi, realizarea absolută este însă deosebit de dificilă, dar cu cît cota filatelică este mai aproape de valoarea filatelică reală, cu atît ea este mai serioasă și mai apreciată de către colecționari ;

— datorită caracterului relativ al cotelor și posibilității de evoluție continuă a valorii filatelice reale a mărcilor poștale, fluctuațiile de cote sînt permanente.

Scopul efectiv care trebuie să fie urmărit în activitatea de stabilire a cotelor este de a exprima un cuantum cît mai apropiat de valoarea filatelică reală. Tocmai de aceea, suplimentele care apar la marile cataloage încearcă fie să corecteze, fie să apropie cota filatelică de valoarea filatelică a mărcilor [1].

S-a căutat ca, prin această analiză, să se stabilească, deosebirea fundamentală între valoarea filatelică și cota filatelică, ca element de bază. nu numai în cercetarea teoretică a problemei, ci și în activitatea practică a muncii de colecționare, achiziții și schimb filatelic.

Totodată, analiza efectuată pe criteriul arătat are un dublu scop : să stabilească date științifice cu privire la cotele filatelice reale, referitoare la emisiunile dintr-un anumit stat, pe de o parte, și să creeze condițiile unei analize comparative, care să asigure cote filatelice calculate științific pe plan internațional, pe de altă parte.

[1] În cadrul schimburilor filatelice dintre emisiunile de mărci poștale puse în circulație de de state diferite, acestora li se dau de la început cote filatelice, determinate de valoarea filatelică din momentul apariției emisiunii, care — după cum s-a arătat — coincid atunci cu însăși valoarea facială. De aceea, cotele filatelice la emisiunile recent apărute sînt exprimate ținîndu-se seama de raportul dintre moneda statului emitent al mărcii poștale și moneda statului în care sînt exprimate unitățile din catalogul respectiv.

În lumina cercetării de mai sus, vom prezenta în continuare emisiunile de mărci poștale din perioada R.P.R., care au numai valoare filatelică deocamdată, motiv pentru care vom da în primul rînd informări asupra tirajelor și, numai în acele cazuri în care în mod excepțional au fost atribuite unor emisiuni și cote filatelice, se vor face și unele considerații asupra lor. Este evident că orice emisiune va primi în viitor cotă filatelică și va putea fi supusă atunci unor analize critice. Alte studii vor cuprinde desigur și aceste aspecte, care sînt pentru moment premature.

Nr. *1 972—1 973.* **C.E.C.** (1962)

Apărută într-un tiraj de 3 000 000 de serii complete, emisiunea, formată din două valori (40 de bani, albastru-închis, roșu-gălbui, gri și lila ; 55 de bani, roșu, albastru, galben și negru), circulă și în acest moment, găsindu-se la valoarea facială, atît neuzată, cît și obliterată ; seria obliterată valorează bineînțeles un sfert din prețul nominalului.

Nr. *1 974.* **Turneul de juniori „U.E.F.A."** (1962)

Marca (55 de bani, verde-gălbui și brun-roșcat), emisă cu ocazia acestui eveniment sportiv, a fost tipărită într-un tiraj de 3 000 000 exemplare. Turneul acesta fiind cîștigat de echipa țării noastre, s-au supratipărit din tirajul inițial 200 000 de bucăți. Deci tirajul definitiv al emisiunii a rămas de 2 800 000 de exemplare. Trebuie menționat că marca este foarte solicitată, motiv pentru care considerăm că valoarea filatelică depășește valoarea facială.

Nr. *1 975—1 977.* **Încheierea colectivizării agriculturii** (1962)

Cele trei valori ale emisiunii (40 de bani, portocaliu și roșu inchis ; 55 de bani, roșu, galben, ocru și brun ; 1,55 lei, albastru, roșu, galben și ocru) au apărut într-un tiraj de 2 000 000 de serii complete. Mărcile nu au circulat însă în mod frecvent. O mare parte din tiraj a fost obliterată filatelic.

Nr. *1 978.* **A II-a ediție a campionatelor mondiale feminine de handbal în 7** (1962)

Această valoare (55 de bani, galben și violet), a fost pusă în circulație tot în tiraj de 3 000 000 de exemplare. Devenind campioană mondială echipa națională a țării noastre, s-au supratipărit 200 000 de exemplare din tirajul de bază ; în aceste condiții a rămas un tiraj definitiv de 2 800 000 de bucăți. Față de tema pe care o reprezintă și de solicitările existente, valoarea filatelică depășește valoarea nominală.

Nr. *1 979—1 994.* **Sporturi nautice** (1962)

Această emisiune a fost tipărită în două variante : dantelată, într-un tiraj de 1 500 000 de serii complete și nedantelată, în tiraj de 500 000 de serii complete, fiecare avînd cîte opt valori (10 bani, albastru și roșu; 20 de bani, albastru și oliv ; 40 de bani, albastru și brun roșcat ; 55 de bani, albastru și ultramarin ; 1 leu, albastru și roșu carmin ; 1,20 lei, albastru și violet deschis ; 1,55 lei, albastru și portocaliu ; 3 lei, albastru și violet închis).

Emisiunea dantelată a fost pusă în circuitul traficului poștal, francîndu-se cu ea în mod susținut corespondența, iar o mare parte din tiraj a fost obliterată filatelic ; de menționat că emisiunea a fost cerută continuu de către colecționari, motiv pentru care valoarea filatelică depășește valoarea ei actuală.

Seria nedantelată (cu culorile cartușelor schimbate) nu a fost folosită frecvent în circuitul poștal, datorită dificultății în procesul de manipulare a mărcilor nedantelate utilizate pentru francare, fiecare exemplar fiind necesar a se tăia cu foarfeca ; totuși, întreg tirajul a fost epuizat. Ca și valorile dantelate, și acestea sînt solicitate atît de colecționarii țării noastre, cît și de cei străini. Datorită tirajului mult mai redus, merită o cotă mai ridicată decît seria dantelată.

Nr. *1 995—1 998.* **Marile aniversări culturale** (1962)

Cele trei valori (40 de bani, oliv-închis ; 55 de bani, roșu-violet ; 1,75 lei, albastru) plus colița (3,30 lei, brun-gălbui) care formează emisiunea au fost tipărite într-un tiraj de 1 000 000 de serii, iar colița într-un tiraj de 100 000 de exemplare.

Toate valorile seriei au fost distribuite la oficiile poștale pentru uzul curent. Parte din tirajul valorilor seriei și al coliței a fost obliterată filatelic.

Nr. *1 999—2 006.* **Cosmonautica în slujba păcii** (1962)

Într-un tiraj de 3 000 000 de serii complete a fost pusă în circulație această emisiune, formată din patru valori (35 de bani, maro-deschis ; 55 de bani, verde ; 1,35 lei, verde ; 1,35 lei, albastru ; 1,75 lei, roșu). Seria a apărut nedantelată, într-un bloc care reunește cele patru mărci (35 de bani, albastru ; 55 de bani, maro-deschis ; 1,35 lei, roșu ; 1,75 lei, verde) în culori schimbate. Tirajul emisiunii nedantelate este de 405 000 exemplare.

Emisiunea a fost trimisă pe rețeaua oficiilor P.T.T.R. pentru francare. De asemenea, din tirajul de bază s-a obliterat filatelic o cantitate importantă ; tot filatelic s-a obliterat și o parte din stocul seriei nedantelate.

Colecționarii au solicitat în mod foarte susținut seria și blocul, datorită în special tematicii din care face parte, aceeași bună apreciere

fiindu-i făcută și peste hotare. Emisiunea se prezintă cu frumoase perspective de viitor.

Nr. *2 007.* **Al VIII-lea Festival mondial al tineretului și studenților — Helsinki 1962** (1962)

Marca (55 de bani, multicolor) apărută cu ocazia acestui eveniment a fost tipărită în 2 000 000 de exemplare. Această valoare nu a fost distribuită pentru francare în mod susținut ; parte din tiraj însă a fost obliterată filatelic. Emisiunea se găsește în mod obișnuit.

Nr. *2 008—2 016.* **Oameni de știință și cultură români** (1962)

Cele nouă mărci (15 bani, brun deschis ; 20 de bani, brun roșcat ; 35 de bani, roșu violet ; 40 de bani, gri albastru ; 55 de bani, albastru deschis ; 1 leu, ultramarin ; 1,20 lei, roșu ; 1,35 lei, verde albăstrui ; 1,55 lei, violet) care compun emisiunea întreagă au fost puse în circulație într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Deoarece a fost dedicată o serie completă oamenilor de știință români, aceasta a fost deosebit de bine apreciată de către colecționari, seria fiind mult solicitată. De asemenea, separat de faptul că o parte din tirajul inițial a fost ștampilată filatelic, mai subliniem că o perioadă de timp importantă mărcile acestei emisiuni au servit drept francare pentru corespondență, fapt ce a dus la epuizarea întregului tiraj. Aceste elemente îi determină o valoare filatelică sporită.

Nr. *2 017—2 024.* **Pescuitul sportiv** (1962)

Această interesantă emisiune cu temă sportivă este formată din opt valori (10 bani, 25 de bani, 40 de bani, 55 de bani, 75 de bani, 1 leu, 1,75 lei și 3,25 lei, în culori multiple), puse în circulație într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Frumos realizată artistic, emisiunea este solicitată continuu de colecționari. Deși o parte din tiraj a fost ștampilată filatelic, pentru a se veni în ajutorul celor care colecționează în acest fel și în special în ajutorul tineretului, seria se găsește în mod obișnuit.

Nr. *2 025.* **R.P.R. campioană mondială la handbal** (1962)

Întreg tirajul mărcii (5 lei, galben și violet), format de 200 000 de exemplare, a fost epuizat. Acest succes deosebit pentru o emisiune care nu a fost consumată pentru francare decît cu totul sporadic, datorită ridicatei valori faciale de 5 lei stabilită prin supratipărire, se datorează următorilor factori : valoarea face parte dintr-o tematică foarte mult colecționată („Sport") ; în cadrul acestei teme, deosebit de mulți filateliști din întreaga lume își formează colecții numai din emisiunile

care reprezintă campionate mondiale și europene, marca încadrîndu-se perfect în această temă ; parte din tirajul inițial a fost ștampilată filatelic.

Astăzi, emisiunea se găsește cu greutate ; de aceea, în mod excepțional, i s-a acordat o cotă filatelică de 10 lei, deși este o emisiune recent apărută. Se pare totuși că această cotare este superioară valorii filatelice a mărcii.

Nr. *2 026.* **R.P.R. campioană europeană în turneul de juniori „U.E.F.A."** (1962)

Tirajul acestei emisiuni (2 lei, verde-gălbui și brun-roșcat) este de 200 000 de exemplare supratipărite cu textul „Campioană europeană" și noua valoare de 2 lei pe marca nr. *1 974.*

De la început, trebuie să subliniem că textul supratiparului este greșit formulat, deoarece, „turneul U.E.F.A" nu este un „campionat european", chiar dacă aparent are acest caracter. Cu această observație, ținem să subliniem că toate considerentele arătate la emisiunea „Handbal" cu supratipar „Campioană mondială" sînt valabile și pentru această marcă, cu corectivul că pare mai aproape de valoarea sa filatelică cota de 5 lei acordată acestei emisiuni.

Atît marca „Handbal" cu supratipar, cît și „U.E.F.A." cu supratipar au create absolut aceleași condiții care să le atribuie și identitatea de cotă, sau în orice caz apropiere de cote : ambele valori au fost supratipărite în același tiraj de 200 000 exemplare ; acestea n-au circulat intens în scopul francării ; valorile fac parte din tema „Sport" ; ambele valori fac parte din subtemele la fel de solicitate pe plan internațional „Campionate mondiale" și „Campionate europene" (chiar dacă nu era vorba de un real campionat european, supratiparul i-a atribuit această calitate) ; emisiunile au apărut în aceeași zi (31 iulie 1962) ; în sfîrșit, o parte din tirajul valorilor a fost ștampilată filatelic.

Stabilindu-se în mod științific, ca un principiu de bază, faptul că orice cotă filatelică este fixată și determinată în mod real de o serie întreagă de factori caracteristici și că aceasta reprezintă o cifră obiectivă independentă, care în orice caz nu are dreptul de a fi influențată de valoarea facială a mărcii, apare ca necorespunzătoare acordarea unor cote atît de distanțate în cazul acestor două emisiuni. Rezultă în mod categoric că ambele au create absolut aceleași condiții, căpătînd aceeași „tărie" în circuitul filatelic.

Cînd unei emisiuni recente i se acordă un spor de cotă, fie „simbolic", fie de „încurajare" (ne referim în special la cataloagele internaționale), atunci fără îndoială că se pornește de la valoarea facială, unde se adaugă un procent minim, de aproximativ 10%.

Așa se întîmplă în cataloagele internaționale, unde mărcile sînt obligate a primi, absolut toate, cote filatelice, deoarece valoarea facială nu mai are nici o semnificație. Dar cînd cotele stabilite în acele cataloage ajung la nivelul depășirii dublului sau aproape a triplului valorii

inițiale trecute pe mărci și raportate la unitățile de apreciere ale catalogului, atunci acele exemplare pierd contactul complet cu valoarea lor facială, sporurile care li se acordă fiind independente de nominalul lor și determinate de criteriile obiective filatelice.

De altfel, orice colecționar puțin mai avansat cunoaște suficiente exemple existente în cataloagele de largă circulație cînd, în cadrul unei serii mai bine cotate, mărcile cu valori faciale mai mici pot avea cote filatelice mult mai ridicate decît restul seriei. Or, în cadrul emisiunilor pe care le-am discutat, s-au acordat cote ce depășesc de două ori nominalul („U.E.F.A." — 5 lei, de la 2 lei și dublul nominalului „Handbal" — 10 lei, de la 5 lei). Deci ne aflăm în situația că, la stabilirea cotei, nu s-a mai ținut seama de valoarea inițială a mărcii, presupunîndu-se că aceste emisiuni au atins maturitatea cuvenită de a li se acorda aceste sporuri de cotă.

În această situație, pentru moment, ținînd seama că factorul „timp" nu a putut avea nici un fel de rol în „distanțarea" de cotă a unei mărci față de cealaltă, dacă socotim data recentă a apariției emisiunilor, înseamnă că ambelor valori trebuia să li se acorde o cotă filatelică identică, indiferent de valoarea facială. Așadar, aparent, era dezavantajată marca „Handbal" cu supratipar, dacă i se dădea un spor simbolic, de exemplu numai de 1 leu sau 2 lei, și era prea avantajată marca „U.E.F.A." cu supratipar, dîndu-i-se atunci cotă egală, adică de 6 lei sau 7 lei. Acordîndu-i-se mărcii „Handbal" cota de 10 lei, trebuia să i se acorde și mărcii U.E.F.A. aceeași cotă. În această situație, cota filatelică în principiu fiind identică, era reală și științific stabilită.

Nr. *2027—2 029.* **Primul zbor în grup a două nave cosmice „Vostok 3" și „Vostok 4"** (1962)

Cele trei valori (55 de bani, violet-închis ; 1,60 lei, albastru-închis ; 1,75 lei, brun-violet) care formează emisiunea au fost tipărite într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Făcînd parte din cele mai căutate și colecționate tematici („Cosmos" și „Poșta aeriană"), solicitările colecționarilor, atît din țară, cît și din străinătate au fost masive.

Emisiunea a fost distribuită oficiilor poștale și pentru francare. De asemenea, parte din tiraj a fost obliterată filatelic. Totuși seria se mai găsește în mod frecvent. Considerăm că este o emisiune cu perspective certe.

Nr. *2 030—2 035.* **Copii** (1962)

Apărută într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete, cele șase valori (20 de bani ; 30 de bani ; 40 de bani ; 55 de bani ; 1,20 lei și 1,55 lei, multicolore) care formează emisiunea au fost distribuite o parte pentru necesitățile francării, iar o parte pentru obliterare filatelică.

Seria se găsește frecvent în circuitul filatelic, deși subiectul și concepția artistică au plăcut, întreg tirajul fiind apuizat.

Nr. *2 036—2 041.* **Al IV-lea Pavilion de mostre** (1962)

Plecîndu-se de la o idee originală, emisiunea formată din zece valori (5 bani ; 10 bani ; 20 de bani ; 40 de bani ; 55 de bani ; 75 de bani ; 1 leu ; 1,20 lei ; 1,55 lei și 1,60 lei, multicolore), apărută într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete, s-a bucurat de un frumos succes. Colecționarii țării noastre și chiar și cei străini au solicitat-o cu interes. Concomitent, valorile au fost distribuite tuturor oficiilor poștale pentru francarea corespondenței zilnice. De asemenea, parte din tiraj a fost obliterată filatelic.

Datorită acestor factori, astăzi întreg tirajul emisiunii este complet epuizat. Seria se găsește din ce în ce mai greu în circuitul filatelic. Emisiunea are certe perspective de viitor.

Nr. *2 046.* **A 45-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie** (1962)

Importanța acestei aniversări a fost subliniată pe plan filatelic printr-o emisiune (55 de bani, multicolor) tipărită într-un tiraj de 2 000 000 de exemplare. Marca a fost distribuită la oficii pentru francare, concomitent cu ștampilarea filatelică a unei părți din tiraj. Emisiunea se găsește frecvent în circuitul filatelic.

Nr. *2 047.* **Ziua mărcii poștale românești** (1962)

Tirajul emisiunii a fost de 1 000 000 de exemplare, din care s-au supratipărit 100 000 bucăți, cu ocazia conferinței pe țară a A.F.R.-ului, rămînînd astfel un tiraj de 900 000 de bucăți.

Deși marca (55 de bani, multicolor cu vinietă) este destinată poștei aeriene, totuși — fiind emisă cu plus de valoare datorită vinietei — aproape nu a circulat pentru corespondența zilnică. O parte din tiraj a fost însă obliterată filatelic. Marca se găsește frecvent în circuitul filatelic.

Nr. *2 048—2 054.* **Animale de rasă** (1962)

Cele șapte valori (20 de bani, 40 de bani, 55 de bani, 1 leu, 1,35 lei, 1,55 lei și 1,75 lei, în culori variate) ale emisiunii au fost puse în circulație într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. Frumos concepută sub aspectul artistic, emisiunea s-a bucurat de succes, fiind insistent solicitată de colecționari. Făcînd parte din tematica „Fauna", cererile pentru această serie au fost frecvente în țară, precum și în străinătate. O parte din stocul inițial al emisiunii a fost ștampilată filatelic. Emisiunea prezintă perspective frumoase.

Nr. *2 055.* **A XV-a aniversare a proclamării Republicii Populare Române** (1962)

O foarte frumoasă marcă (1,55 lei, multicolor), apărută într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare, a marcat filatelic acest mare eveniment al poporului român. Datorită faptului că dimensiunile mărcii sînt foarte

mari, emisiunea a fost utilizată mai puțin pentru francare ; în schimb, o însemnată parte din tiraj a fost ștampilată filatelic. Marca se găsește frecvent în circuit.

Nr. *2 056.* **Treizeci de ani de la luptele eroice ale muncitorilor ceferiști și petroliști — 1933** (1963)

Valoarea de 1,75 lei, multicolor, a apărut într-un tiraj de 1 500 000 de exemplare. Parte din tiraj s-a consumat prin francare, iar altă parte prin ștampilare cu caracter filatelic. Emisiunea există în mod regulat.

Nr. *2 057—2 060.* **Campania mondială împotriva foamei** (1963)

Cele patru valori (40 de bani, albastru-deschis ; 55 de bani, brun-gălbui ; 1,55 lei, roșu-cărămiziu-deschis ; 1,75 lei, verde) ale emisiunii au apărut într-un tiraj de 2 000 000 de serii complete. Emisiunea aceasta, se încadrează într-o temă recent apărută pe plan mondial „F.A.O." (Campania mondială împotriva foamei, pe linia acțiunilor O.N.U.); aproape toate statele lumii au scos emisiuni cu acest subiect. Datorită faptului menționat, seria a fost insistent solicitată. O parte a tirajului s-a obliterat filatelic. Seria există curent în circuitul filatelic.

Nr. *2 061—2 066.* **Cultura legumelor timpurii** (1963)

Foarte frumos reușită din punct de vedere artistic și grafic, emisiunea formată din șase valori (35 de bani ; 40 de bani ; 55 de bani ; 75 de bani ; 1,25 lei și 3,25 lei, multicolor) și apărută într-un tiraj de 2 000 000 de serii a fost intens solicitată. Tema din care face parte și frumusețea acesteia au făcut ca cererile să fie permanente. Emisiunea n-a circulat frecvent, dar a fost obliterată filatelic. Seria se găsește încă și are perspective de viitor.

Nr. *2 067.* **Conferința pe țară A.F.R.** (1963)

Este vorba de supratipărirea valorii „Ziua mărcii poștale românești" (nr. *2 047*). Tirajul emisiunii este de 100 000 de exemplare, din care o parte s-a ștampilat filatelic. Marca se găsește din ce în ce mai greu, avînd o valoare filatelică mult mai mare decît cea facială.

Nr. *2 068—2 073.* **Construcții ale socialismului în R.P.R.** (1963)

Apărută într-un tiraj de 2 000 000 de serii complete, emisiunea este formată din șase valori (20 de bani, albastru și roșu ; 40 de bani, verde-oliv și violet ; 55 de bani, brun și albastru ; 1 leu, violet și brun ; 1,55 lei, roșu și albastru ; 1,75 lei, albastru și roșu).

Fiind folosită atît pentru francare, cît și pentru necesități de colecționare și în același timp obliterîndu-se o mare parte din tiraj, emisiunea devine din ce în ce mai greu de găsit.

Nr. *2 074—2 075.* **Cosmonautica în slujba păcii „Luna 4"** (1963)

Emisiunea este compusă din două mărci, una dantelată, avînd nominalul de 55 de bani, ultramarin și roșu-portocaliu, și alta nedantelată, cu nominalul de 1,75 lei, violet și roșu-portocaliu. Fiecare valoare a apărut într-un tiraj de cîte 3 000 000 de exemplare.

Fără îndoială că mărcile, fiind destinate poștei aeriene și avînd drept temă „Cosmos", emisiunea a fost cerută în mod masiv atît în țară, cît și în străinătate.

Valoarea de 55 de bani, dantelată, a fost distribuită și pentru francarea curentă a corespondenței la multe oficii P.T.T.R. Valoarea de 1,75 lei a circulat mult mai puțin în acest scop, deoarece, fiind nedantelată, desprinderea din coală se face mai dificil. Seria însă a fost obliterată pentru necesitățile colecțiilor filatelice de acest gen.

Emisiunea se poate procura fără dificultate atît în cadrul schimburilor dintre colecționari, cît și în magazinele de specialitate.

Nr. *2 076—2 083.* **Păsări de rasă** (1963)

Alcătuită dintr-un tiraj de 2 500 000 de serii complete, această reușită emisiune filatelică formată din opt valori (20 de bani, 30 de bani, 40 de bani, 55 de bani, 70 de bani, 1 leu, 1,35 lei și 3,20 lei, multicolore) a îmbogățit colecțiile de mărci ale R.P.R. („Fauna" și cele privind „Dezvoltarea economiei naționale").

Datorită unei reușite creații artistice și grafice, seria a plăcut, fiind solicitată chiar și pentru necesitățile schimburilor filatelice. Valorile emisiunii au fost distribuite și la oficiile P.T.T.R., pentru necesitățile zilnice ale corespondenței. Tot din stocul inițial s-a obliterat filatelic un anumit tiraj. În momentul de față, seria se găsește în circuitul filatelic, cu perspective de viitor.

Nr. *2 084—2 090.* **Sport-natație** (1963)

Emisiunea de șapte valori (25 de bani, 30 de bani, 55 de bani, 1 leu, 1,35 lei, 1,55 lei și 2 lei, în culori variate) este formată din 3 000 000 de serii complete. Făcînd parte din tema „Sport" și avînd o concepție artistică îmbinată cu un colorit atrăgător, este evident că această emisiune a fost bine primită pe plan filatelic atît în țară, cît și în străinătate. Toate valorile au fost puse în circuitul poștal, parte din tiraj fiind ștampilată filatelic.

Fiind o serie apărută relativ recent, consumul său atît din punct de vedere al francării, cît și din punct de vedere al colecționării este în plină desfășurare.

Nr. *2 091.* **Congresul mondial al femeilor** (1963)

Marca (55 de bani, albastru-închis) emisă cu această ocazie a fost pusă în circulație într-un tiraj de 1 000 000 de exemplare. În momentul de față, emisiunea se găsește frecvent, deși o parte a tirajului a fost destinată francării și ștampilării filatelice.

Nr. *2 092—2 095.* **Cosmonautica — „Vostok 5" și „Vostok 6"** (1963)

Tirajul emisiunii (55 de bani, albastru și 1,75 lei, roșu) de 2 000 000 de serii (nr. *2 092—2 093*), este completat cu o coliță (1,20 lei și 1,60 lei, albastru cobalt) (nr. *2 094—2 095*), tipărită în 500 000 de exemplare. Valorile fiind destinate poștei aeriene și reprezentînd ca idee tema „Cosmos", au avut un foarte frumos succes. Fiind cerută în țară cît și în toate colțurile lumii, cu tot tirajul relativ ridicat, stocul se va epuiza repede. De asemenea, ștampilarea filatelică atît a mărcilor, cît și a coliței a contribuit la aceasta.

Emisiunea deși se găsește încă în mod frecvent în circuit, totuși o considerăm că se prezintă cu certe perspective de viitor.

Nr. *2 096—2 100.* **Mijloace de transport** (1963)

Destinată poștei aeriene, emisiunea formată din cinci valori (40 de bani, 55 de bani, 75 de bani, 1,35 lei și 1,75 lei, multicolore) a fost tipărită într-un tiraj de 1 500 000 de serii complete.

Prin concepție, dar mai ales prin tematică, emisiunea a fost bine primită de către colecționari. Stocul a fost diminuat prin faptul că a fost dat pe rețea pentru francare și întrucît o mare parte din tiraj s-a obliterat filatelic. Este o serie cu sigure perspective în viitor.

Nr. *2 101—2 105.* **Mari aniversări culturale** (1963)

Pusă în circulație într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete, emisiunea formată din cinci valori (40 de bani, 50 de bani, 55 de bani, 1,55 lei și 1,75 lei, în culori variate) a realizat un frumos succes, mare parte din stoc fiind consumată.

Personalitățile sărbătorite cu ocazia „aniversărilor culturale" ale anului 1963 și deci omagiate și prin mărcile poștale care subliniază în fiecare an figura marilor oameni de cultură, au făcut ca această serie să fie destinată colecționării în trei teme diferite, separat de colecția generală de mărci R.P.R. : tema „Oameni de seamă", datorită însuși subiectului exprimat de serie ; tematica „Pictura", prin valoarea de 50 de bani, care-l înfățișează pe pictorul francez Eugène Delacroix ; în sfîrșit, tema „Muzica", prin valoarea de 1,55 lei, înfățișînd pe marele compozitor italian Giuseppe Verdi.

În aceste condiții, emisiunea a fost mult cerută de colecționarii din întreaga lume, astăzi găsindu-se relativ frecvent, cu toate că este recent apărută ; considerăm că această serie are frumoase perspective de viitor.

Nr. *2 106—2 113.* **Fructe, izvor de sănătate** (1963)

Apărută într-un tiraj de 1 500 000 de serii, emisiunea formată din opt valori (10 bani, 20 de bani, 40 de bani, 55 de bani, 1 leu, 1,55 lei, 1,60 lei și 1,75 lei, multicolore), a fost bine primită de colecționari. Aspectul grafic și tematica din care face parte oferă seriei frumoase perspective, ea fiind permanent solicitată de colecționari.

Nr. *2 114.* **Comemorarea a 50 de ani de la moartea aviatorului român Aurel Vlaicu** (1963)

Marca a luat naştere prin supratipărirea valorii de 10 bani din emisiunea „Ziua aviaţiei" din 1960. Este vorba de supratipărirea valorii nr. *1 813* (1,75 lei, negru, pe 20 de bani, brun şi galben-portocaliu). Această emisiune a apărut într-un tiraj de 300 000 de exemplare. Subliniem că întregul tiraj a fost epuizat.

Succesul acesta se datorează mai multor factori şi anume : marca aparţine tematicilor larg colecţionate, „Aviaţia" şi „Sport" ; ea a circulat destul de frecvent, în special la unele oficii poştale, pentru francarea corespondenţei ; prin supratipărire, o marcă în coală a apărut cu o eroare, în sensul că lipseşte litera „i" de la sfîrşitul cuvîntului „lei" (acesta fiind scris „Le"), încît colecţionarii care doreau a intra în posesia eroii cumpărau o coală originală, oprind eroarea şi francînd restul mărcilor. Sistemul de achiziţie a colilor din această emisiune a fost utilizat foarte frecvent, cu atît mai mult cu cît îngăduia chiar nominalul mărcii (de 1,75 lei) ; parte din tiraj s-a obliterat filatelic pentru acoperirea necesităţiilor colecţiilor de acest gen.

În aceste condiţii, este explicabilă completa epuizare a emisiunii, care la magazinele de specialitate nu se mai găseşte, iar în cadrul schimburilor apare foarte rar. Marca are certe perspective în viitor. Menţionăm că tirajul erorilor este de 3 000 de exemplare.

Nr. *2 115—2 119.* **Campionatele europene de volei** (1963)

Frumos machetată şi tipărită, emisiunea, compusă din cinci valori (5 bani, 40 de bani, 55 de bani, 1,75 lei şi 3,20 lei, în culori diferite) a apărut într-un tiraj de 2 000 000 de serii complete. Făcînd parte din tema „Sport" şi, în acelaşi timp, şi din tema „Campionate europene", seria este foarte solicitată.

Stocul s-a redus simţitor şi prin obliterarea filatelică a unei părţi din tirajul iniţial şi prin faptul că unele oficii P.T.T.R. au francat intens cu toate valorile seriei. Emisiunea se găseşte cu regularitate ; considerăm, de asemenea, că are mari perspective de viitor.

Nr. *2 120—2 125.* **Ziua mărcii poştale româneşti şi al XV-lea Congres „U.P.U."** (1963)

Formată din şase valori (20 de bani, 40 de bani, 55 de bani, 1,20 lei, 1,55 lei şi 1,60 lei, în culori variate) şi tipărită într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete, emisiunea reprezintă, în reluare, diferite subiecte apărute pe alte mărci ale unor emisiuni anterioare. Seria se găseşte frecvent în circuit, cu toate că unele valori au circulat intens la anumite oficii poştale, iar o parte din tirajul iniţial a fost ştampilată în interes filatelic.

Nr. *2 126—2 142.* **Jocurile olimpice de iarnă — Innsbruck** (1963)

Prin dezvoltarea amplă a mişcării filatelice pe plan mondial, aproape toate statele lumii caută să vină în sprijinul colecţionarilor lor, prin tipărirea unor emisiuni speciale cu tiraje mai reduse, generate de anumite evenimente mai importante şi care au şi scopul de a ridica valoarea şi prestigiul mărcilor poştale emise de acel stat. În aceste condiţii, au apărut emisiuni în R. P. Polonă (colităle „Innsbruck" şi „Tokio"), în U.R.S.S. (colita verde „Tokio"), în R. P. Ungară (emisiuni nedantelate), în Franţa şi Monaco (tot serii nedantelate) şi la noi în ţară (emisiunea „Jocurile olimpice de iarnă Innsbruck") ; astfel de exemple sînt numeroase.

Se ştie că orice emisiune de mărci poştale apărută are drept scop, pe lîngă necesităţi filatelice, şi posibilitatea de a se franca cu ele. Dacă, prin punerea în circulaţie a unor astfel de emisiuni, valorile lor nu au fost destinate şi circuitului poştal, atunci se contravine principiilor Federaţiei internaţionale de filatelie (F.I.P.) şi chiar ale U.P.U.-ului. Nu numai atît, dar aceste serii de mărci devin periculoase pentru dezvoltarea mişcării filatelice pe plan mondial, căci rolul mărcii, de a servi la francarea corespondenţei poştale, începe să fie denaturat.

Astfel de emisiuni sînt puse în circuitul filatelic în special de Paraguai (ne referim la cele şase serii olimpice şi nenumărate emisiuni dedicate Cosmosului). Apărute în tiraje infime, teoretic ele puteau fi utilizate pentru francare, dar practic nimeni nu ar fi procedat astfel, deoarece de la apariţie s-ar fi vîndut cu suprapreţ. În astfel de condiţii, emisiunile Paraguaiului, deşi din punct de vedere legal sînt mărci poştale, sînt private de acest drept prin condiţiile în care apar.

Emisiunea „Innsbruck" apărută la noi îndeplineşte absolut toate condiţiile unei serii de mărci poştale care respectă regulile F.I.P.-ului şi ale U.P.U.-ului, sprijinind şi ridicînd prestigiul filateliei româneşti, deoarece :

— a fost distribuită tuturor adevăraţilor colecţionari, care în mod firesc practică această frumoasă şi lăudabilă pasiune şi sprijină mişcarea filatelică de la noi, fiind membri ai A.F.R.-ului ;

— s-a vîndut la preţul valorii faciale trecute pe fiecare marcă, nepercepîndu-se nici o taxă în plus ;

— pentru filateliştii care conduc activitatea cercurilor filatelice, pentru acei care îşi trimit colecţiile la diferite expoziţii interne sau internaţionale, făcînd a fi cunoscute în toată lumea valorile patriei noastre, ca şi pentru toţi cei ce au dus o contribuţie la dezvoltarea mişcării filatelice la noi, s-a distribuit tot la preţul nominal înscris pe fiecare marcă şi cîte un bloc de patru serii ;

— toate mărcile acestei emisiuni atît dantelate, cît şi nedantelate au fost distribuite, pentru francarea corespondenţei, la oficiile poştale din diferite colţuri ale ţării ;

— prin orientarea unei politici juste şi de încurajare a filateliei, o parte a tirajului emisiunii a fost obliterată filatelic şi pusă la dispo-

ziția celor care colecționează mărci ștampilate ; o altă parte din tiraj a fost afectată pentru plicurile „prima zi" a emisiunii F.D.C.

În aceste condiții, seria de mărci poștale dedicată Jocurilor olimpice de iarnă de la Innsbruck, apărută într-un set de opt valori dantelate (10 bani, 20 de bani, 40 de bani, 55 de bani, 60 de bani, 75 de bani, 1 leu și 1,20 lei, multicolore), opt valori nedantelate cu aceleași nominaluri, dar cu culorile schimbate și o coliță (1,50 lei, albastru și roșu) a fost emisă într-un tiraj total de 100 000 de garnituri complete.

Tirajul extrem de redus în raport cu marea solicitare a emisiunii pe piața internațională, faptul că s-au obliterat plicurile „prima zi" și o parte din tiraj pentru colecții, ca și emisiunile neobliterate distribuite în condițiile arătate, au creat premizele epuizării întregului stoc al emisiunii. Făcînd parte și dintr-o temă cu subteme foarte solicitate („Sport" și „Olimpiade"), emisiunea este cerută permanent.

Toate cataloagele internaționale au oferit acestei emisiuni românești o cotă filatelică cu mult mai mare decît oricărei alte emisiuni apărute în același timp și cu același nominal. Această serie prezintă mari perspective de viitor.

Datorită acestor condiții create de emisiune, aprecierii deosebite pe plan mondial a seriei și cererilor continue, a fost normal să i se stabilească și la noi în țară o cotă filatelică mai importantă. Dacă cuantumul stabilit este însă prea redus sau prea ridicat, evoluția în timp a emisiunii o va confirma.

Nr. *2 143—2 144.* **Împădurirea** (1963)

Cele două valori (55 de bani, verde și 1,75 lei, albastru) ale emisiunii au fost puse în circulație în 1 000 000 de serii complete. Parte din tiraj a fost ștampilată filatelic, iar o altă parte s-a consumat cu plicurile „prima zi". Pentru francarea curentă, emisiunea nu a fost utilizată în mod deosebit pînă în prezent.

Seria se găsește frecvent, atît la magazinele I.C.S. Filatelia, cît și în cadrul schimburilor filatelice.

Nr. *2 145—2 152.* **Sericicultura și apicultura în R.P.R.** (1963)

Apărut pentru prima oară pe mărcile poștale ale țării, subiectul a stîrnit viu interes în rîndurile colecționarilor, cu atît mai mult cu cît aparține și tematicii „Fauna" ; pentru acest motiv, și filateliștii străini au acordat seriei o atenție deosebită.

Formată din opt valori (10 bani, 20 de bani, 40 de bani, 55 de bani, 60 de bani, 1,20 lei, 1,35 lei și 1,60 lei, multicolore), emisiunea a fost pusă în circulație într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete. În momentul de față, tot tirajul este epuizat, ceea ce se explică prin faptul că valorile seriei, avînd nominaluri de folosință curentă, au fost toate distribuite oficiilor poștale pentru necesitățile francării, iar o altă mare parte din stocul inițial apărut a fost obliterată filatelic atît cu ocazia

emiterii plicurilor „prima zi a emisiunii", cît și pentru colecțiile de mărci uzate ; la toate acestea, dacă mai adăugăm seriile achiziționate pentru colecții ca și pentru schimburi, consumarea totală a emisiunii apare firească.

Emisiunea aceasta nu se mai găsește în cadrul magazinelor de specialitate, ea apărînd sporadic cu ocazia schimburilor intervenite între colecționari. În această situație, în mod cert, seria va primi o cotă filatelică peste valoarea oficială.

Nr. *2 153—2 159.* **Muzeul satului** (1963)

Emisiunea este constituită din șapte valori (20 de bani, brun-violet ; 40 de bani, albastru ; 55 de bani, sepia ; 75 de bani, verde ; 1 leu, brun-roșcat ; 1,20 lei, oliv ; 1,75 lei, albastru), apărute într-un tiraj de 1 000 000 de serii. Execuția artistică și grafică a seriei fiind ireproșabilă, iar ideea pe care o exprimă fiind prezentată pentru prima oară pe mărcile poștale, s-au creat premisele pentru succesul acestei emisiuni.

Într-adevăr, mare parte din tirajul emisiunii a fost consumată atît în scopuri filatelice, cît și prin francare. Seria se găsește cu regularitate în locurile indicate (magazine sau cercuri filatelice) ; totuși, ea se prezintă cu perspective de viitor.

Nr. *2 160—2 180.* **Navigația cosmică** (1964)

Această deosebit de frumoasă și de interesantă emisiune a fost pusă în circulație în aceleași condiții și cu același scop ca și seria emisă cu ocazia Jocurilor olimpice de iarnă de la Innsbruck. Deci toate considerentele arătate cu ocazia discutării acelei emisiuni rămîn valabile și pentru „Navigația cosmică", care este formată din zece valori dantelate (5 bani, 10 bani, 20 de bani, 35 de bani, 40 de bani, 55 de bani, 60 de bani, 75 de bani, 1 leu și 1,40 lei, multicolore), zece valori nedantelate, cu culori schimbate și o coliță (2 lei, albastru, gri și galben).

Tirajul întregului set este de 250 000 de garnituri complete. Din acestea, s-a obliterat filatelic o importantă cantitate pentru necesitățile colecțiilor de acest gen și care a fost pusă la dispoziția tuturor filateliștilor. De asemenea, tot din stocul inițial s-a consumat un mare număr de garnituri complete, necesare pentru plicurile „prima zi" a emisiunii. Tirajul acestei serii, deși mai mare decît al emisiunii „Innsbruck", s-a consumat absolut în întregime, neputîndu-se face față cererilor pe plan intern și mai ales pe plan internațional.

Explicația este firească, dacă ne gîndim că, separat de consumul nevoilor interne, — unde, prin obliterările filatelice, prin plicurile de „prima zi" a emisiunii, cît și prin necesitățile curente, s-a epuizat cea mai mare parte a tirajului, — și solicitările pe plan extern au fost deosebit de mari.

Trebuie de reținut un fapt important sub aspectul orientării filateliei în lume : aceasta se dezvoltă continuu, prin apariția permanentă de noi filateliști. Majoritatea covîrșitoare a noilor colecționari își crează colecțiile tematice. Or, actualmente cele mai răspîndite și mai

solicitate teme sînt fără îndoială temele „Poșta aeriană" și „Cosmos"; majoritatea noilor adepți ai colecțiilor de mărci poștale vor începe, evident, cu ce e mai modern și mai nou din punct de vedere tematic și anume tema „Cosmos".

Privită din acest punct de vedere, emisiunea „Navigația cosmică" face parte și din tema „Cosmos" și din tema „Poșta aeriană". De aceea, față de necesarul existent azi în circuitul mondial pentru aceste teme, emisiunea aceasta, față de tirajul inițial și mai ales prin stocul rămas după ce s-a acoperit bineînțeles necesarul intern, era departe de a acoperi cererile.

Acest motiv a determinat ca toate cataloagele de largă circulație să-i acorde cote neobișnuit de mari pentru o emisiune recent apărută și, în consecință, seria să primească și în țară o cotă filatelică destul de importantă.

Ne putem astfel da seama cum, printr-o orientare realistă, științifică și justă pe care o promovează statul nostru pe linia sprijinirii și dezvoltării filateliei, mărcile poștale emise de Republica Socialistă România se bucură de un prestigiu tot mai mare în întreaga lume.

Nr. *2 181—2 189.* **Figuri de seamă din trecutul operei românești** (1964)

Emisiunea a apărut într-un tiraj de 1 000 000 de serii complete, fiecare fiind formată din cîte nouă valori (10 bani, oliv și cafeniu; 20 de bani, albastru și cafeniu; 35 de bani, verde-deschis; 40 de bani, albastru-verzui; 55 de bani, violet, roz și cafeniu; 75 de bani, violet și cafeniu; 1 leu, albastru verzui-închis și cafeniu; 1,35 lei, lila și maro; 1,55 lei, roșu-portocaliu și maro). Interesantă prin ideea pe care o exprimă, seria a fost primită cu multă satisfacție de colecționari, aceștia văzînd pentru prima oară apărînd pe mărcile poștale mari personalități ale operei noastre.

Cererile au fost susținute și, datorită și stocului ștampilat filatelic, o mare parte din tiraj s-a consumat; totuși emisiunea se găsește încă, permanent.

★

Toate celelalte emisiuni apărute în cursul anului 1964 fiind de dată extrem de recentă, nu este indicat ca ele să facă obiectul unei analize, aceasta fiind prematură.

Ținem să menționăm numai că, ducînd aceeași politică de popularizare, sprijinire și susținere a filateliei cu ocazia oricărei emisiuni, forurile noastre competente au dispus obliterarea filatelică a unei părți importante din tirajul stabilit inițial, pentru ca — la prețuri extrem de reduse — emisiunile să poată intra și în posesia tineretului și a celor ce colecționează mărci uzate.

De aceea, la toate emisiunile de mărci apărute după seria „Figuri de seamă din trecutul operei românești", le vom indica numai tirajul, fără vreo altă notă critică, urmînd a se reține că din acestea se va oblitera filatelic un anumit stoc [1].

[1] Vezi *Anexa VII*

B.

Emisiunile de mărci poștale din perioada R.P.R. Emisiuni tematice

I.
TEMATICA, FORMĂ MODERNĂ DE COLECȚIONARE A MĂRCILOR POȘTALE

Dezvoltarea filateliei pe plan mondial a ridicat nenumărate probleme colecționarilor filateliști.

Apariția de numeroase state noi pe harta lumii, ca urmare a prăbușirii sistemului colonial, și dezvoltarea traficului poștal, ca un corolar al legăturilor din ce în ce mai intense și multilaterale dintre state, au contribuit deopotrivă la apariția unui număr impresionant de mărci poștale.

Dacă la începuturile mișcării filatelice și imediat după aceea existau mulți colecționari care aveau ca scop strîngerea tuturor mărcilor poștale ce apăreau în lume, astăzi, datorită factorilor mai sus amintiți, acest lucru pare practic imposibil. Pe de altă parte, trecînd un secol de la apariția primelor mărci poștale și pînă astăzi, primele emisiuni au devenit foarte rare și sînt foarte greu de achiziționat.

O latură caracteristică a pasiunii de filatelist constă în dorința colecționarului de a poseda absolut toate emisiunile de mărci poștale din țară sau din regiunea geografică pe care o colecționează. Este aproape unanim verificat că puțini sînt acei filateliști care încep o colecție, fiind convinși că niciodată nu o vor putea termina în întregime.

În aceste condiții, colecționarii de mărci poștale au început a-și forma colecții filatelice după conținutul intelectual al mărcilor, după imaginea lor, adică ținînd seamă de criteriul unor anumite tematici. În afară de colecția clasică de mărci poștale, care avea drept criteriu strîngerea de mărci dintr-un stat în ordinea cronologică a apariției lor, apar și colecțiile tematice care în ultimul timp au devenit forma modernă cea mai răspîndită a colecționării de mărci poștale.

Prima temă care a luat ființă a fost „Poșta aeriană". Dezvoltarea aviației, perfecționarea transporturilor aeriene și folosirea acestora ca mijloc mult mai rapid de transportare a corespondenței au determinat

majoritatea statelor să scoată emisiuni și pentru poșta aeriană, bineînțeles cu valori mai mari, corespunzător tarifelor poștale pentru trimiterile prin avion.

Prima serie de mărci pentru poșta aeriană apărută în țară la noi a fost emisă în anul 1928 (nr. *328—330*, Catalogul mărcilor poștale românești, ediția 1964; nr. *453—455*, Catalogul *Zumstein*), cunoscută sub denumirea de emisiunea „C-RAIU".

Marca poștală avînd o întrebuințare din ce în ce mai mare, ea fiind în ultimă instanță mesagerul statului care a emis-o și reprezentînd un semn valoric al acelui stat, s-a căutat ca să exprime prin conținutul ei, pe lîngă valoarea nominală și o idee cît mai sugestivă, cît mai aleasă.

Diversitatea ideilor alese pe mărcile poștale sînt multiple: steme de țări, conducători de state, realizări ale maselor populare, specii diferite din fauna mondială, flori, discipline și concursuri sportive, oameni de seamă, marile realizări ale științei, cucerirea Cosmosului etc. Toate aceste idei exprimate pe mărcile poștale au fost generatoarele colecțiilor tematice. Exprimînd un conținut cît mai variat, mărcile poștale ale țării noastre îmbogățesc în mod calitativ orice colecție filatelică pe baze tematice.

În cele ce urmează vom grupa pe teme emisiunile de mărci poștale studiate. *Această clasificare nu are caracter absolut, ci este exemplificativă*, deoarece fantezia colecționarilor poate crea diferite tematici sau poate clasifica emisiunile după un alt criteriu decît cel de față. De asemenea, sînt cazuri frecvente în care valorile unei emisiuni pot fi repartizate în mai multe teme; astfel, o emisiune care prin conținut intră la tema „Fauna" poate avea valori și pentru „Poșta aeriană".

Ne-am propus ca ordinea grupării pe tematici a mărcilor poștale analizate să o facem ținînd seama de temele cele mai răspîndite în lume, iar în cadrul fiecărei tematici, de ordinea cronologică a apariției emisiunilor; la rîndul ei, ordinea temelor a fost stabilită după criteriul importanței filatelice a acestora.

1.
MĂRCI PENTRU „POȘTA AERIANĂ"

Aceasta este prima tematică cunoscută în filatelie. Importanța transmiterii corespondenței pe calea aerului, datorită rapidității cu care ajunge la destinatar, a mărit foarte mult traficul poștal aerian. Ca o consecință, fiecare stat a început să emită, alături de mărci pentru poșta obișnuită, și mărci pentru poșta aeriană. Dacă, inițial, ideia era că trimiterile cu avionul trebuiau francate numai cu valori special destinate pentru aceasta, după un timp oarecare s-a abandonat acest obicei și s-a francat orice trimitere de orice natură cu mărci poștale, fără a se mai ține seama de destinația lor. Cu toate acestea, statele au continuat să scoată emisiuni cu valori și pentru poșta aeriană, colecțiile filatelice îmbogățindu-se permanent.

În această situație, și țara noastră emite permanent și mărci destinate poștei aeriene, fie ca valori în completarea unor serii, fie chiar ca serii întregi destinate poștei pe calea aerului.

De altfel, toate cataloagele specifică printr-un semn distinctiv, fie chiar separîndu-le, mărcile emise pentru poșta obișnuită de cele emise pentru poșta aeriană. De exemplu, Catalogul mărcilor poștale românești indică valorile destinate poștei aeriene printr-un avion într-un cerc, iar catalogul *Yvert* separă complet emisiunile de poștă obișnuită de cele pentru poșta aeriană.

1. La 20 februarie 1948, emițîndu-se o serie de mărci poștale cu titlul **„Emisiune de propagandă pentru Jocurile balcanice"**, ultimele două valori ale seriei sînt destinate poștei aeriene: 7+7 lei, violet, și 10+10 lei, verde-gri, ambele valori avînd drept imagine un avion, iar pe mijlocul mărcii — schițat — un stadion simbolizînd locul de desfășurare a jocurilor balcanice (nr. *1 015—1 016*).

2. Pentru U.T.M., s-a tipărit la 15 martie 1948 o serie intitulată **„Emisiune cu supratașă în folosul U.T.M."** formată din cinci valori. Valoarea de 12+12 lei, de culoare azurie, este destinată poștei aeriene. Imaginea mărcii reprezintă un avion și o rîndunică în zbor în fața avionului (nr. *1 032*).

3. Tot așa și valoarea de 20+20 lei, de culoare albastră, din emisiunea **„Ziua muncii"** (1 Mai 1948), este destinată pentru francarea corespondenței pe calea aerului. Valoarea a apărut tipărită în blocuri de nouă mărci și reprezintă un avion cu patru motoare în plin zbor (nr. *1 040*).

4. Tot în bloc de nouă mărci și tot destinate poștei aeriene sînt și valorile de 3+3 lei, albastru-marin, avînd ca imagine aviația de vînătoare, și valorile de 5+5 lei, albastru, avînd ca imagine aviația de bombardament, din emisiunea apărută la 9 mai 1948 și cunoscută sub numele **„Frăția de arme româno-sovietică"** (nr. *1 046—1 047*).

5. Valoarea de 20+20 de lei de culoare albastră închisă, din seria emisă la 29 octombrie 1948, cu ocazia celui de **„Al II-lea Congres general A.R.L.U.S"**, este destinată poștei aeriene (nr. *1 078*).

6. Una din cele mai frumoase emisiuni apărute în acea perioadă (31 decembrie 1948) este seria cunoscută sub numele **„O.S.P. III. Organizația sportului popular"**. Valorile 20+20 de lei atît dantelate, cît și nedantelate sînt emise pentru „Poșta aeriană" (nr. *1 094*). Întreaga serie este descrisă la tematica „Sport".

7. Prima emisiune a Republicii Populare Române, dedicată exclusiv poștei aeriene, a apărut la 22 noiembrie 1948, sub denumirea **„Valori mari pentru poșta aeriană"**. Seria este formată din trei mărci și anume: 30 lei roșu-vișiniu (cu varietate 30 lei, roșu-brun, apărută în anul 1950), 50 de lei, verde-cenușiu și 100 de lei, ultramarin. Toate aceste valori s-au supratipărit cu ocazia reformei monetare din anul 1952. Seria are în imagine un avion în zbor deasupra ogoarelor

și a regiunilor petrolifere și un avion în zbor și alte mijloace de transport, căutînd astfel a se simboliza importanța și rapiditatea poștei aeriene (nr. *1 079—1 081* și *1 147*).

8. Frumoasa emisiune **„Planul cincinal"**, închinată primului plan cincinal al patriei noastre, apărută în septembrie—decembrie 1951, formată din 12 valori, a fost descrisă la tema „Dezvoltarea economiei naționale". La această emisiune, valorile de 30 de lei, verde-închis, reprezentînd aspecte din silvicultură și de 50 de lei, brun-roșcat, imaginînd aspecte din transporturi și telecomunicații, sînt emise pentru „Poșta aeriană" (nr. *1 214—1 215*).

9. Cu ocazia reformei monetare din luna ianuarie 1952, prin supratipărirea unor valori cu altele, conforme cu noile tarife, s-a întîmplat că, prin supratipărire, mărcile care inițial fuseseră emise pentru poșta obișnuită li s-a dat destinația de valori pentru „Poșta aeriană", de exemplu emisiunea seria **„U.P.U."**, apărută în anul 1949, cu ocazia aniversării împlinirii a 75 de ani de la înființarea Uniunii poștale universale din Berna. Cele două valori care formează seria, inițial 20 de lei, brun, și 30 de lei, albastru, destinate francării corespondenței obișnuite, prin supratipărire au primit noile valori de : 3 lei pe 20 de lei, cafeniu și 5 lei pe 30 de lei, albastru ; de data aceasta — prin supratipărire — se indica în mod expres că au devenit valori pentru „Poșta aeriană" (nr. *1 232—1 233*).

10. O emisiune de mărci poștale dedicată în întregime francării corespondenței pentru poșta pe calea aerului este și seria apărută la 15 decembrie 1956, cunoscută sub denumirea **„Poșta aeriană"**, formată din patru valori și anume : 20 de bani, 55 de bani, 1,75 lei și 2,55 lei ; fiecare marcă este multicoloră, avînd ca imagine aspecte din transportul aerian (nr. *1 554—1 557*).

11. O frumoasă emisiune, **„Fauna din Delta Dunării"**, apărută la 24 decembrie 1957 (și care este analizată la tema respectivă), are ultimele două valori, din seria formată de opt valori, destinate poștei aeriene ; este vorba de valorile de 3,30 lei, de culoare ultramarin și gri, reprezentînd pescărușul *(Larus argentatus)*, și valoarea de 5 lei, roșu-închis și portocaliu, reprezentînd vulturul codalb *(Heliaectus albicilla)* (nr. *1 620—1 621*).

12. În anul 1957, la 6 noiembrie a apărut prima serie de mărci românești cu tema „Cosmos". Emisiunea este cunoscută sub denumirea de **„Sateliții artificiali ai Pămîntului"** și este formată din patru valori, compuse din cîte două mărci, legate printr-o vinietă : 0,25+3,75 lei, verde și 0,25+3,75 lei, albastru. Toate valorile sînt dedicate poștei aeriane (nr. *1 605—1 608*) ; cu ocazia Expoziției universale de la Bruxelles, din anul 1958, aceste valori au fost supratipărite (nr. *1 655—1 658*).

13. Cu ocazia lansării unui nou satelit artificial al Pămîntului, s-a emis la 20 septembrie 1958 o marcă comemorativă **„Al treilea satelit artificial al Pămîntului, lansat de Uniunea Sovietică"**, destinată poștei aeriene, cu un nominal de 3,25 lei (nr. *1 661*).

14. Seria emisă la 2 octombrie 1958 pentru **„Ziua forțelor armate ale R.P.R."** este formată din patru valori. Ultima valoare, avînd ca imagine un pilot și un avion în zbor, este emisă pentru „Poșta aeriană". Nominalul mărcii este de 3,30 lei, iar culoarea este violetă (nr. *1 665*).

15. Cu ocazia aniversării la 15 octombrie 1958 a evenimentului respectiv, a fost tipărită o frumoasă emisiune filatelică **„Centenarul mărci poștale românești și al poștei de stat în Moldova"**, formată din opt valori dantelate, opt valori nedantelate și două colițe. Colițele sînt destinate poștei aeriene și au drept imagine prima marcă românească de 27 de parale „cap de bour" în tête-bêche cu inscripția „Centenarul mărcii poștale românești" și milesimele „1948—1958" (nr. *1 686—1 687*).

Menționăm că, în anul 1959, împlinindu-se zece ani de comerț filatelic de stat, colița dantelată din emisiunea **„Centenarul mărcii poștale românești"** (nr. *1 087*) a fost supratipărită cu supratiparul „10 ani de comerț filatelic de stat" și milesimele „1949—1959" (nr. *1 693*).

16. La 2 ianuarie 1959 a fost lansată, în Uniunea Sovietică, de unde și numele emisiunii filatelice **„Prima planetă artificială a sistemului solar"**. Marca emisă cu această ocazie (3 februarie 1959) este destinată poștei aeriene ; descrierea ei se face în cadrul tematicei „Cosmos" (nr. *1 692*). Marca a fost supratipărită cu ocazia lansării primei rachete cosmice în Lună, cu un nou nominal de 5 lei, indicîndu-se în supratipar și evenimentul („Prima rachetă cosmică în Lună" și indicația orară) (nr. *1 723*).

17. Din emisiunea **„Mari aniversări culturale"** ale anului 1959 descrisă în cadrul tematicii „Oameni de seamă", ultima valoare a seriei, avînd imaginea savantului francez Frédéric Joliot-Curie, fostul președinte al Consiliului Mondial al Păcii, este destinată poștei aeriene ; valoarea ei nominală este de 3,25 lei, iar culoarea albastră (nr. *1 699*).

18. Emisiunea intitulată **„Păsări cîntătoare și folositoare"** apărută în anul 1959 este formată din zece valori. Avînd ca temă fauna, seria este descrisă în cadrul tematicii respective. Menționăm numai că întreaga emisiune este pentru „Poșta aeriană" (nr. *1 709—1 718*).

19. Una din cele mai reușite serii este aceea tipărită pentru **„Aniversarea a 500 de ani de existență documentară a orașului București"**. De asemenea și colița seriei, deosebit de sugestivă și elegant lucrată, completează minunat întreaga emisiune. Această coliță este emisă pentru „Poșta aeriană", cu nominalul de 20 de lei ; imaginea ei reprezintă portretul domnitorului Vlad Țepeș și hrisovul de la 20 septembrie 1459 (nr. *1 731*).

20. În emisiunea **„Sport"** (5 octombrie 1959), descrisă în cadrul tematicii respective, valoarea de 2,80 lei (reprezentînd sporturi nautice) este destinată tot poștei aeriene (nr. *1 740*).

21. **„Anul geofizic internațional"** a prilejuit frumoase emisiuni de mărci poștale în întreaga lume. O serie foarte reușită este și aceea scoasă de poșta română cu această ocazie. Toate cele trei valori care o compun sînt mărci pentru poșta aeriană ; descrierea acestora se face la tematica „Cosmos", de care aparține prin conținutul mesajului pe care-l reprezintă. Valorile nominale sînt : 1,55 lei, albastru-verzui, 1,60 lei, albastru-închis ; 1,75 lei, albastru-verzui-închis (nr. *1 754—1 756*).

22. **„Monumente ale naturii"** se numește seria formată din șase valori, înfățișînd diferite varietăți din bogăția faunei patriei noastre. Făcînd parte din tema „Fauna", descrierea emisiunii se face în cadrul temei respective.

Menționăm numai că ultimele trei valori (1,30 lei, albastru-violet, 1,75 lei, verde-gălbui și 2 lei, roșu-cărămiziu) sînt destinate francării trimiterilor cu avionul (nr. *1 766—1 768*).

23. Deși face parte din tema „Cosmos", marca emisă pentru a sublinia evenimentul lansării primei nave cosmice și intitulată **„Prima navă cosmică lansată de Uniunea Sovietică"**, fiind destinată de asemenea poștei aeriene, trebuie introdusă și în această temă (nr. *1 777*).

24. Valoarea de 3,20 lei din emisiunea **„Mărci uzuale"**, emisă la 5 și 11 iunie 1960, este destinată poștei aeriene. Celelalte 20 de valori ale emisiunii (nr. *1 792—1 811*) sînt pentru francarea obișnuită a corespondenței (nr. *1 812*).

25. În fiecare an, în patria noastră se sărbătorește **„Ziua aviației"**. În anul 1960 a fost pusă în circulație o emisiune formată din șapte mărci poștale, închinată acestei aniversări, toate valorile fiind destinate francării prin avion. Deoarece mărcile fac parte și din tematica „Aviația", seria este descrisă la acea temă (nr. *1 813—1 819*).

26. La seria de mărci poștale formată din șapte valori și intitulată **„Frumuseți turistice de la mare"**, valoarea de 2 lei, verde albastru-deschis și galben-crom, este pentru „Poșta aeriană" ; imaginea mărcii înfățișează frumoasa noastră localitate de pe litoral, Mamaia (nr. *1 836*).

27. Emisiunea de **„Fluturi"**, apărută la 10 octombrie 1960, face parte din tematica „Fauna", mărcile fiind descrise în cadrul acelei tematici. Deoarece toate valorile emisiunii sînt destinate poștei aeriene, această serie intră și în tematica pentru „Poșta aeriană" ; ea cuprinde în întregime șase valori (nr. *1 843—1 848*).

28. În cadrul sărbătorilor anuale care se aniversează în patria noastră, **„Ziua mărcii poștale românești"** a creat și o tradiție filatelică. Cu această ocazie, în țara noastră apare în fiecare an cîte o emisiune poștală formată dintr-o marcă și o vinietă. Emisiunea tipărită cu ocazia zilei mărcii poștale din anul 1960 este destinată poștei aeriene (nr. *1 855*).

29. Frumoasele mărci poștale ilustrînd sporturile de munte din țara noastră formează o emisiune compusă din șapte valori, a căror descriere este făcută în cadrul temei „Sport". Menționăm că toate valorile seriei **„Sporturi de munte"** sînt destinate pentru francarea trimiterilor poștale cu avionul (nr. *1 881—1 887*). Aceeași emisiune a apărut și nedantelată, în culori schimbate (nr. *1 892—1 898*).

30. **„Primul om în Cosmos"** se intitulează seria de mărci poștale formată din trei valori, emisă în cinstea zborului primului cosmonaut al lumii, Iuri A. Gagarin. Descrierea emisiunii se face în cadrul tematicii „Cosmos". Menționăm că mărcile acestei serii sînt destinate traficului poștal aerian (nr. *1 899—1 901*).

31. În anul 1961 s-a petrecut un eveniment astral deosebit de rar și care a fost imortalizat filatelic prin emisiunea **„Eclipsa totală de soare"**, formată din două valori, arătînd diferite faze ale eclipsei totale de soare. Valorile au nominalul 1,60 lei, albastru-deschis și 1,75 lei, albastru-negricios ; ambele mărci sînt destinate poștei aeriene (nr. *1 911—1 912*).

32. Și emisiunea dedicată zborului cosmonautului sovietic Gherman S. Titov face parte în întregime din tematica „Cosmos", în cadrul căreia este descrisă, dar cele trei valori ale seriei **„Al doilea om în Cosmos"** sînt pentru poșta aeriană, deci fac parte și din această temă (nr. *1 924—1 926*).

33. **„Ziua mărcii poștale românești"** din anul 1961 a fost aniversată pe plan filatelic printr-o valoare avînd un nominal de 0,55 lei și o vinietă de 0,45 lei, marcă destinată poștei aeriene (nr. *1 960*).

34. Interesantă și instructivă este emisiunea de mărci poștale intitulată **„Arhitectura românească modernă"**. Făcînd parte din tema „Dezvoltarea economiei naționale", cele șapte valori care formează seria au fost descrise în cadrul acelei tematici. Toate mărcile sînt destinate francării corespondenței pe calea aerului (nr. *1 961—1 967*).

35. **„Cosmonautica în slujba păcii"** este o emisiune de mărci poștale formată din patru valori și o coliță, care intră în mod firesc în cadrul temei „Cosmos", unde sînt descrise mărcile ; dar atît cele patru valori, cît și colița sînt destinate francării corespondenței expediate pe calea aerului (nr. *1 999—2 002* și coliță nr. *2 003—2 006*).

36. Tot în cadrul tematicii „Cosmos" este descrisă și emisiunea de mărci poștale denumită **„Primul zbor în grup a două nave cosmice, Vostok 3 și Vostok 4"**. Toate cele trei valori ale seriei sînt destinate poștei aeriene (nr. *2 027—2 029*).

37. Valoarea destinată pentru **„Ziua mărcii poștale românești"** din anul 1961 este emisă tot pentru „Poșta aeriană" (nr. *2 047*).

38. Emisiunea formată din șase valori, intitulată **„Construcții ale socialismului în R.P.R."**, este destinată pentru corespondența transmisă

prin avion. Descrierea emisiunii s-a făcut în cadrul tematicii „Dezvoltarea economiei în R.P.R." (nr. *2 068—2 073).*

39. Seria cunoscută sub numele de **„Cosmonautica în slujba păcii, Luna 4"** este formată din două valori, ambele fiind destinate poștei aeriene (nr. *2 074—2 075).*

40. În aceeași categorie intră **„Cosmonautica — Vostok 5 și Vostok 6",** serie emisă cu ocazia celui de-al doilea zbor în grup al navelor cosmice „Vostok 5" și „Vostok 6" (și al primei femei în Cosmos), formată din două valori destinate poștei aeriene (nr. *2 092—2 093).*

41. O serie foarte reușită este emisiunea **„Mijloace de transport",** formată din cinci valori, pentru „Poșta aeriană" ; seria este descrisă la tematica „Dezvoltarea economiei R.P.R." (nr. *2 096—2 100).*

42. În cinstea lui Aurel Vlaicu, unul din întemeietorii aviației românești, cunoscut în întreaga Europă pentru zborurile sale îndrăznețe dinaintea primului zbor mondial, s-a supratipărit marca nr. *1 813* la 21 octombrie 1963, pentru **„Comemorarea a 50 de ani de la moartea aviatorului român Aurel Vlaicu"** (nr. *2 114).*

43. Pentru a se comemora în 1963, o dată cu cel de al XV-lea Congres U.P.U., **„Ziua mărcii poștale românești",** a fost pusă în circulație o emisiune de mărci poștale, formată din șase valori, toate destinate poștei aeriene (nr. *2 120—2 125).*

44. Emisiunea **„Navigația cosmică",** apărută la 15 ianuarie 1964 și formată din zece valori dantelate, zece valori nedantelate și o coliță, este în întregime destinată poștei aeriene (nr. *2 160—2 180).*

Menționăm că emisiunile nedescrise în cadrul tematicii „Poșta aeriană" și de care s-a amintit numai au fost prezentate la temele de care aparțin prin subiectele pe care le exprimă imaginile respective ; apartenența și la tema „Poșta aeriană" se datorează numai faptului că aceste emisiuni sînt destinate francării pentru acest serviciu poștal.

O colecție filatelică avînd ca temă mărcile emise pentru „Poșta aeriană" dintr-o țară, mai multe țări sau chiar dintr-un continent nu trebuie confundate cu colecția de mărci a căror tematică este „Aviația".

Sînt multe emisiuni de mărci poștale care reprezintă avioane sau imagini apropiate, fără a fi emise pentru „Poșta aeriană", așa cum sînt multe emisiuni a căror imagine n-au vreo legătură cu aviația și sînt dedicate poștei aeriene. Fără îndoială, pînă la sfîrșit, depinde de inițiativa și concepția colectionarului dacă într-o temă, ca aceea dedicată poștei aeriene să fie colecționate **și mărci avînd imagini** aviatice.

Desigur că tematica „Aviația și poșta aeriană" este destul de interesantă, ca de altfel și tematica „Sport și aviație". Dar dacă cineva vrea să colecționeze numai tematica „Poșta aeriană", atunci în acea colecție vor intra numai mărcile emise în acest scop.

Din acest punct de vedere, trebuie să subliniem situația în care unele emisiuni au numai o singură valoare sau o parte din valori dedicate poștei

aeriene, restul valorilor fiind emise pentru poșta obișnuită. În această situație, sînt mulți colecționari care strîng numai mărcile emise pentru „Poșta aeriană". Considerăm că aceasta este o practică greșită, care face să scadă din valoarea colecției.

Sîntem de părere că, ori de cîte ori o serie cuprinde atît mărci pentru poșta obișnuită, cît și valori dedicate poștei aeriene, emisiunea de mărci trebuie colecționată complet. Acest principiu rămîne valabil pentru oricare emisiune care conține valori ce pot fi cuprinse în tematici diferite. De exemplu, la emisiunea „Mari aniversări culturale 1959" care a apărut într-un număr de șase valori, ultima valoare în serie cu nominalul de 3,25 lei este emisă pentru „Poșta aeriană".

Există colecționari care achiziționează întreaga serie numai pentru ultima valoare, dispensîndu-se de restul valorilor. Repetăm că practica aceasta este total greșită, chiar dacă marca reținută ar fi capul de serie.

Colecționarea mărcilor emise pentru corespondența transmisă pe calea aerului a fost prima tematică filatelică. Ea este după părerea noastră și cea mai răspîndită în lume, dovadă că în toate cataloagele internaționale această categorie de mărci este în general cea mai bine cotată.

În ultimul timp s-a văzut însă tendința generală ca aproape toate statele lumii, cînd scot cîte o emisiune de mărci poștale făcînd parte dintr-o tematică mai solicitată, să dedice o parte din valorile emisiunii sau chiar toate valorile emisiunii și poștei aeriene. În această situație, din punct de vedere filatelic, acea emisiune va fi foarte solicitată, obținînd și cotări mai ridicate.

Cu titlu informativ, arătăm că cea mai rară serie de mărci pentru poșta aeriană a țării noastre este seria apărută în anul 1930 (nr. *361—363),* cu filigran vertical și supratipar (pe mărcile cu nr. *328—330),* ea a fost emisă într-un tiraj extrem de redus (1 300 de serii complete). Datorită însă faptului că supratiparul a fost foarte bine contrafăcut, falsificîndu-se astfel deosebit de multe serii din emisiunea inițială, cotarea acestei serii s-a făcut cu mult sub valoarea ei adevărată.

O altă serie de mărci a țării noastre foarte solicitată atît de colecționarii romîni, cît și de cei de peste hotare este emisiunea cunoscută sub denumirea de „Navigația cosmică" ; faptul că seria face parte din cele mai solicitate tematici filatelice („Cosmos" și „Poșta aeriană") și tirajul redus al acestei emisiuni au făcut ca ea să fie foarte căutată.

Ca toate emisiunile R.P.R., mesajul acestor mărci are o profundă însemnătate, deoarece ne demonstrează încă o dată că toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, pot coexista și coopera pentru progresul și binele omenirii.

Emisiunile de mărci pentru „Poșta aeriană", deși au o destinație precisă, totuși cu ele se poate franca și corespondența obișnuită, precum se poate franca cu emisiuni de mărci pentru corespondența obișnuită și serviciile poștale făcute pe calea aerului. Inițial, însă mărcile destinate pentru serviciul poștal aerian aveau un nominal mai mare, deoarece și taxele erau mai mari.

Dar, indiferent de utilitatea practică, din punct de vedere filatelic, colecționarea mărcilor pentru „Poșta aeriană" rămîne — după părerea noastră — „tema clasică" în filatelie.

2.
„COSMOS", O TEMATICĂ NOUĂ

Fiecare nou succes marcat în cucerirea spațiului cosmic a fost subliniat și de mărcile poștale, apărute în toate țările. Astfel a luat ființă o nouă tematică în filatelie, care în scurt timp s-a impus prin solicitarea ei, emisiunile închinate Cosmosului fiind repede epuizate.

Țara noastră a fost printre primele state în lume care a scos emisiuni de mărci poștale închinate cuceririi Cosmosului.

1. Anul 1957 a marcat o mare realizare a științei, prin lansarea de către Uniunea Sovietică a primilor sateliți artificiali ai Pămîntului. Din punct de vedere filatelic, evenimentul a fost consemnat prin emisiuni de mărci poștale puse în circulație de foarte multe state.

Poșta noastră a emis, cu acest prilej, la 6 noiembrie 1957, o interesantă serie **„Sateliții artificiali ai Pămîntului"**, formată din două triptice, imaginea mărcilor reprezentînd traiectoria și rotirea sateliților în jurul Pămîntului (nr. *1 605—1 608)*:

— primul triptic, alcătuit din două mărci (25 de bani, verde, și 3,75 lei verde legate printr-o vinietă de culoare maro);

— al doilea triptic, de asemenea, alcătuit din două valori (25 de bani, albastru, și 3,75 lei, albastru, avînd fiecare pereche o vinietă ca și la valorile verzi, numai că aceasta este de culoare gri).

Această emisiune a fost supratipărită la 20 iulie 1958, cu supratiparul „Expoziția universală Bruxelles 1958", ocazionat de această expoziție (nr. *1 655—1 658)*.

2. Mergînd pe drumul cuceririi spațiului cosmic de către știință, în Uniunea Sovietică s-a făcut un nou pas însemnat, prin trimiterea în Cosmos a primului călător viu, și anume a unei cățelușe, numită Laika, pregătind astfel călătoria omului în Cosmos

Eveniment de mare importanță științifică, zborul acesta s-a concretizat în filatelie la 10 decembrie 1957, printr-o frumoasă serie de mărci **„Cățelușa Laika"**, formată din două valori de 1,20 lei fiecare, brun și verde-deschis și brun și albastru-deschis. Imaginea mărcilor ne înfățișează cățelușa Laika lîngă nava cosmică pe care a zburat (nr. *1 612—1 613)*.

3. Cu al treilea satelit artificial al Pămîntului lansat de Uniunea Sovietică, s-a început experiența lansării unor corpuri cu o greutate mai importantă; greutatea de 1 327 kg, cît a avut satelitul acesta, reprezintă o nouă victorie și un alt pas înainte în drumul omului spre Cosmos.

Sub aspectul filatelic, și acest eveniment a fost întîmpinat în cadrul emisiunii **„Al treilea satelit artificial al Pămîntului, lansat de Uniunea Sovietică"**, printr-o marcă de 3,25 lei, negru, roșu-portocaliu, pe care se

vede drumul parcurs de satelit pînă s-a plasat pe orbită, pe mijlocul mărcii fiind scris: „Sputnik 3, 1 327 kg" (nr. *1 661)*.

4. **„Prima planetă artificială a sistemului solar"** este emisiunea filatelică din 3 februarie 1959, care comemorează lansarea din Uniunea Sovietică, la 2 ianuarie 1959, a acestui nou obiect cosmic. Cu această ocazie, s-a pus în circulație o marcă poștală cu un nominal de 3,25 lei, albastru-roșcat pe roz-portocaliu. Aceasta ne înfățișează globul pămîntesc și prima planetă artificială a sistemului solar (nr. *1 692)*.

Aceeași marcă a fost supratipărită cu un supratipar roșu, cu ocazia lansării primei rachete cosmice pe Lună (nr. *1 723)*.

5. Anul 1959 a fost declarat **„Anul geofizic internațional"**. Aproape toate statele au scos emisiuni de mărci pentru a marca acest eveniment de cercetare științifică pe plan mondial.

Țara noastră a pus în circulație cu acest prilej, la 15 decembrie 1959, o foarte frumoasă serie de trei mărci poștale, înfățișînd diferite aspecte ale cercetărilor: valoarea de 1,55 lei, albastru-verzui, arată racheta și animalele care au efectuat zborul spre Lună. Cea de 1,60 lei, albastru, arată fotografia suprafeței invizibile a Lunii, executată de racheta balistică geofizică, lansată în acest scop de U.R.S.S., la 7 octombrie 1959, iar ultima valoare avînd un nominal de 1,75 lei, albastru-verzui-închis, înfățișează diagrama mișcării celei de-a treia rachete cosmice din 4.X.1959 (nr. *1 754—1 756)*.

6. Progresul continuu făcut de știință pe linia cuceririi spațiului cosmic a creat condițiile ca, în ziua de 15 mai 1960, să fie lansată prima navă cosmică, în U.R.S.S.

Pe plan filatelic, acest nou pas făcut în cucerirea spațiului cosmic de către om a fost subliniat, la 8 iunie 1960, printr-o marcă poștală intitulată **„Prima navă cosmică lansată de Uniunea Sovietică"** cu un nominal de 55 de bani, albastru-gri, înfățișînd un cap de om stilizat, a cărui privire se îndreaptă spre direcția traiectoriei navei cosmice (nr. *1 777)*.

7. Anul 1961 a adus omenirii unul din cele mai mari succese ale științei, constituind un eveniment epocal: zborul primului om în Cosmos. In ziua de 12 aprilie 1961, Iuri A. Gagarin, pilotînd nava cosmică „Vostok I", a pătruns cel dintîi în istoria omenirii în spațiul cosmic. Această știre, de-a dreptul senzațională, a uimit întreaga omenire, majoritatea statelor scoțînd emisiuni de mărci poștale închinate marelui eveniment.

Țara noastră a fost printre primele state din lume care, cu această ocazie, a pus în circulație, la 10 aprilie 1961, o serie de mărci din emisiunea **„Primul om în Cosmos"**, formată din trei valori: două valori dantelate și o valoare nedantelată. Mărcile reprezintă chipul primului cosmonaut din lume, I. A. Gagarin, nava „Vostok" și traiectoria acesteia. Valorile dantelate, avînd un nominal de 1,35 lei și 3,20 lei, sînt de culoare ultramarină și, respectiv albastră-cobalt, iar cea nedantelată este de culoare roșie-cărămizie (nr. *1 899—1901)*.

8. La numai cîteva luni de la zborul lui I.A. Gagarin, la 6 august 1961, Gherman S. Titov, la bordul navei „Vostok 2", a zburat în Cosmos pe o mai lungă durată, cercetările științifice efectuate fiind mai dezvoltate. Și cu acest prilej, nenumărate emisiuni filatelice au aniversat o nouă izbîndă în cucerirea spațiului cosmic de către om.

Poșta română a emis, la 11 septembrie 1961, o serie de mărci poștale intitulată **„Al doilea om în Cosmos"** formată din trei valori și anume : 55 de bani, albastru-cobalt, reprezentînd nava „Vostok 2" în Cosmos, 1,35 lei, violet—imaginea lui G. S. Titov, iar valoarea de 1,75 lei, roșu-violet, pe primii cosmonauți ai omenirii (I. A. Gagarin și G. A. Titov) (nr. *1 924—1 926*).

9. Pentru a simboliza rolul cosmonauticii în slujba păcii și a arăta că numai în acest nobil scop știința caută să cucerească Cosmosul, la 27 iunie 1962, s-a pus în circulație o emisiune de mărci poștale **(„Cosmonautica în slujba păcii")**, a căror imagine reprezintă diferite mărci emise de țara noastră în cadrul tematicii „Cosmos". Formată din patru mărci dantelate și o coliță nedantelată, seria se caracterizează prin aceea că, pe fundalul fiecărei mărci, se vede dominînd un porumbel alb stilizat, pentru a se evidenția și mai mult integrarea cosmonauticii în slujba păcii.

Nominalul fiecărei valori este de 35 de bani, maro-deschis, 55 de bani, verde, 1,35 lei, albastru și 1,75 lei roșu. Colița este formată dintr-un bloc de patru mărci nedantelate, în culori schimbate, avînd aceleași imagini. Valorile coliței sînt : 35 de bani, albastru, 55 de bani, maro-deschis, 1,35 lei, roșu și 1,75 lei, verde (nr. *1 999—2 002*, seria și nr. *2 003—2 006*, coliță).

10. Pentru prima oară în istorie, s-au lansat tot de pe teritoriul sovietic două nave cosmice, care au zburat în grup. La 11 august 1962, nava cosmică „Vostok 3", pilotată de cosmonautul sovietic Andrian G. Nikolaev, a început zborul cosmic în jurul Pămîntului. O zi mai tîrziu, la 12 august 1962, a fost lansată a doua navă cosmică „Vostok 4", avînd la bord pe cosmonautul Pavel R. Popovici, ambele nave întîlnindu-se într-un punct dinainte stabilit pe orbita spațială și au continuat apoi zborul în grup. Cercetările efectuate cu ocazia acestui zbor au fost deosebit de importante.

Din punct de vedere filatelic, **„Primul zbor în grup a două nave cosmice Vostok 3 și Vostok 4"** a fost omagiat prin frumoase emisiuni. Seria pusă în circulație la 20 august 1962 în țara noastră este formată din trei valori, fiecare din ele înfățișîndu-ne portretul lui A. G. Nicolaev, portretul lui P. R. Popovici și zborul în grup al celor două nave cosmice. Valoarea nominală a mărcilor este de : 55 de bani, violet-închis ; 1,60 lei, albastru-închis ; 1,75 lei, brun-violet (nr. *2 027—2 029*).

11. În anul 1963, în ziua de 2 aprilie, a fost lansată de către U.R.S.S. o rachetă cosmică pe care a fost instalată o stație automată de cercetări spațiale „Luna 4". Două mărci, dintre care o valoare de 55 de bani, ultramarin, roșu și portocaliu și altă valoare de 1,75 lei, violet, roșu

și portocaliu, formează emisiunea filatelică **„Cosmonautica în slujba păcii Luna 4"**, pusă în circulație cu ocazia acestui eveniment cosmonautic, la 29 aprilie 1965. Ca imagine, mărcile reprezintă o rachetă cosmică, pe fondul unei stele cu cinci colțuri (nr. *2 074—2 075*),

12. În iunie 1963, alte două nave cosmice au fost lansate de către Uniunea Sovietică : nava cosmică „Vostok 5", pilotată de cosmonautul Valeri T. Bîkovsky și nava cosmică „Vostok 6", pilotată de prima femeie cosmonaut a lumii, Valentina V. Tereșkova ; prima navă a fost lansată în ziua de 14 iunie 1963, iar cealaltă în ziua de 16 iunie 1963.

Acest zbor cosmic a adus o contribuție deosebită cercetărilor științifice atît din punct de vedere spațial, cît și din punct de vedere fiziologic, bunăoară, sub aspectul rezistenței femeii în condițiile zborurilor cosmice.

În mod firesc, și cu ocazia acestui important eveniment științific, emisiunile filatelice au fost prezente prin frumoase serii de mărci, care — prin conținutul lor — au omagiat acest succes obținut de știința contemporană. Statul nostru a adus o nouă contribuție tematică filatelică printr-o emisiune de mărci poștale intitulată **„Cosmonautica — Vostok 5 și Vostok 6"** (la 15 iunie, respectiv 6 iulie 1963), formată din două valori și o coliță : 55 de bani, albastru (reprezentînd pe cosmonautul V. I. Bîkovski și traiectoria navei „Vostok 5", pilotată de el) ; 1,75 lei, roșu (prima femeie cosmonaut a lumii, Valentina V. Tereșcova și traiectoria navei „Vostok 6", pilotată de ea). Coliță, formată dintr-un bloc de două mărci cu o valoare nominală de 1,20 lei și respectiv 1,60 lei, îi înfățișează pe cei doi cosmonauți, V. T. Bîkovski și V. V. Tereșkova, globul pămîntesc apărînd pe ambele mărci, ca și traiectoria celor două nave cosmice, în zborul lor în grup (nr. *2 092—2 093*, seria și *2 094—2 095*, coliță).

13. Aniversîndu-se **„Ziua mărcii poștale românești și al XV-lea Congres U.P.U."**, la 15 noiembrie 1963, s-a pus în circulație o serie de mărci formată din șase valori. Valorile nominale de 40 de bani, albastru-oțel și violet-roșu, de 55 de bani, vișiniu și albastru și de 1,20 lei vișiniu și galben-portocaliu fac parte din tematica „Cosmos", deoarece imaginea lor înfățișează cîte o marcă din emisiunile cu temă cosmonautică apărute anterior și anume : cățelușa Laika — prima vietate în Cosmos — pe valoarea de 40 de bani, Iuri A. Gagarin, primul cosmonaut al lumii, pe valoarea de 55 de bani și A. G. Nikolaev și P. R. Popovici, reprezentînd primul zbor în grup a două nave cosmice, pe valoarea de 1,20 lei (nr. *2 121, 2 122* și *2 123*).

14. Una din cele mai reușite emisiuni de mărci poștale ale tematicii o constituie **„Navigația cosmică"**, apărută la 15 ianuarie 1964. Formată din zece valori dantelate, zece valori nedantelate și o coliță, seria înfățișează chipurile tuturor cosmonauților lumii, sovietici și americani.

Concepția este deosebit de sugestivă ; fiecare valoare (de format pătrat sau romb) reprezintă figura unui cosmonaut avînd în spate, desfășurat, drapelul patriei sale. Indiferent de naționalitate și de orîndu-

irea socială a statului lor, aceşti cosmonauţi sînt pilde de curaj şi abnegaţie în slujba marilor idealuri ale umanităţii, cărora această emisiune filatelică le aduce un frumos şi justificat omagiu.

Emisiunea se compune din zece valori dantelate şi tot atîtea valori nedantelate, plus o coliţă.

Valorile dantelate sînt următoarele : 5 bani, albastru-deschis, albastru-închis, roşu şi galben (I. A. Gagarin) ; 10 bani, albastru-deschis, violet, roşu şi galben (G. S. Titov); 20 bani, albastru-deschis, gri, negru, albastru şi roşu (J. H. Glenn) ; 35 de bani, albastru-deschis, gri, albastru şi roşu (M. S. Carpenter) ; 40 de bani, albastru-deschis, albastru-închis, roşu şi galben (A. G. Nikolaev) ; 55 de bani, albastru-deschis, albastru-închis, roşu şi galben (P. R. Popovici) ; 60 de bani, albastru-deschis, sepia, albastru şi roşu (W. Schirra) ; 75 de bani, albastru-deschis, albastru-închis şi roşu (G. Cooper) ; 1 leu, albastru-deschis, violet-roşcat, roşu şi galben (V. T. Bîkovski) ; 1,40 lei, albastru-deschis, violet-roşcat, roşu şi galben (V. V. Tereşkova) (nr. *2 160—2 169).*

Seria nedantelată este formată din aceleaşi zece valori, care reprezintă aceeaşi imagine, însă cu culorile schimbate (nr. *2 170—2 179).*

Coliţa este formată dintr-o singură marcă, însă nedantelată, reprezentînd imaginea globului pămîntesc, cu traiectoriile simbolice ale rachetelor cosmice, deasupra fiind scris „Cosmonauţii lumii" şi datele primului şi ultimului zbor în Cosmos (pînă la data apariţiei emisiunii) „12.IV.1961—16.VI.1963" (nr. *2 160—2 180).*

★

Tematica „Cosmos" în filatelie este, fără îndoială, în momentul de faţă, aproape cea mai solicitată, cei mai mulţi colecţionari de tematici colecţionînd şi emisiunile de mărci poştale cu subiecte cosmice [1].

Explicaţia trebuie considerată sub un triplu aspect :

— această tematică fiind foarte recentă, apărută o dată cu lansarea primilor sateliţi artificiali ai Pămîntului, aproape toţi filateliştii, în dorinţa de a avea o colecţie completă, au început să o strîngă de la primele emisiuni apărute ;

— succesele cuceririi spaţiului cosmic fiind în plină dezvoltare, varietatea subiectelor care pot apărea pe mărcile poştale este nelimitată, ele contribuind efectiv şi la lărgirea cunoştinţelor colecţionarului în domeniul Cosmosului pe de o parte, şi la îmbogăţirea şi dezvoltarea continuă a colecţiei tematice, pe de altă parte ;

— depunîndu-se o muncă de studiu ştiinţific, pentru a se putea forma o colecţie tematică cît mai completă şi mai profund cercetată, alături de emisiunile filatelice cu subiecte cosmice se pot colecţiona şi mărcile poştale care au subiecte în legătură cu energia nucleară, anul geofizic şi atomul.

Privită în ansamblu, o astfel de colecţie reprezintă — pe lîngă o valoare certă filatelică — şi o valoare certă din punct de vedere ştiinţific. Aşa se explică de ce multe ţări şi case filatelice au scos cataloage de mărci poştale speciale pentru tematica „Cosmos". Au apărut lucrări

filatelice care tratează despre acest subiect [1], studii şi articole în revistele de specialitate, analizînd şi cercetînd diferite emisiuni cu tematica „Cosmos". La expoziţiile filatelice internaţionale care au avut loc, mărcile cu subiecte cosmonautice au deţinut zeci şi sute de panouri, primind nenumărate distincţii.

Aceasta dovedeşte încă o dată că filatelia merge în acelaşi ritm cu progresul social, că marca poştală oglindeşte orice eveniment important din viaţă pe care îl imortalizează în imaginile sale, chiar în momentul înfăptuirii lui.

3.
„SPORT", O TEMATICĂ MULTILATERALĂ

Importanţa pe care sportul şi educaţia fizică o au asupra sănătăţii omului este bine cunoscută. Sportul şi cultura fizică în ţara noastră au luat o amploare deosebită, se construiesc nenumărate baze sportive, materialele necesare practicării sportului se pun la dispoziţia sportivilor, antrenori dintre cei mai competenţi supraveghează echipele şi sportivii în desăvîrşirea măiestriei sportive.

Multe din emisiunile filatelice R.P.R. sînt închinate astfel culturii fizice, remarcîndu-se atît din punct de vedere al conţinutului lor, cît şi ca execuţie.

1. Prima serie de mărci poştale R.P.R. cu tematica „Sport", intitulată **„Emisiunea de propagandă pentru Jocurile balcanice"**, apărută la 20 februarie 1948, este formată din valorile : 2+1 lei, sepia ; 2+2 lei, vişiniu ; 5+5 lei, albastru ; 7+7 lei, violet ; 10+10 lei, verde-gri, această ultimă valoare fiind dedicată şi poştei aeriene (nr. *1 012—1 014* şi nr. *1 015—1 016).*

2. Din seria **„Aviaţia"**, apărută în acelaşi an, la 26 iulie, primele două valori (2+2 lei, albastru, reprezentînd un concurs de planoare şi 5+5 lei, violet, reprezentînd începuturile aviaţiei în România) aparţin acestei tematici ; celelalte două valori (8+8 lei, albastru şi 10+10 lei, roşu, reprezentînd un avion în zbor deasupra unui ogor şi un avion greu de transport, deşi au contingenţă cu sportul, totuşi — prin ideea pe care o arată — nu putem spune că fac parte din tematica pe care o tratăm, dar desigur că nu vor lipsi din serie (nr. *1 062—1 065).*

3. Una din cele mai frumoase emisiuni sportive apărute la noi este emisiunea **„Organizaţia sportului popular" (O.S.P. III),** apărută la 31 decembrie 1948 ; prin aranjamentul grafic şi prin conţinut, această emisiune este foarte solicitată pretutindeni, cataloagele internaţionale acordîndu-i cote importante.

Emisiunea a apărut în blocuri de cîte patru mărci, cu ornamente marginale, cu valorile : 5+5 lei, verde (reprezentînd atleţi într-un cros); 10+10 lei, violet (reprezentînd sportivi defilînd, avînd pe primul plan un sportiv şi o sportivă) şi 20+20 lei (reprezentînd un planorist) (nr. *1 092—1 094) ;* aceleaşi valori, tot în coliţe de cîte patru mărci, au apărut şi nedantelate, dar în culori schimbate (nr. *1 095—1 097).*

[1] Cf. Iosif Micu şi ing. Mihai Popovici: *Era cosmică în filatelie,* Editura transporturilor şi telecomunicaţiilor, Bucureşti, 1964.

4. Emisiunea **„Aurel Vlaicu"** de la 22 august 1950 a fost închinată acestui pionier al aviației românești. Această emisiune are trei valori (3 lei, verde-închis, 6 lei, albastru-închis și 8 lei, albastru-deschis), toate reprezentînd portretul lui Aurel Vlaicu (nr. *1 152—1 154).*

5. Tot în anul 1950, la 30 octombrie, a apărut **„Emisiunea de propagandă cu prilejul înființării complexului sportiv G.M.A. (Gata pentru muncă și apărarea patriei) și F.G.M.A. (Fii gata pentru muncă și apărarea patriei),** compusă din cinci valori (3 lei, roz ; 5 lei albastru ; 5 lei, brun-roșcat ; 11 lei, verde ; 31 lei, oliv-închis), reprezentînd probele prevăzute în complex și insignele respective (nr. *1 159—1 163).*

6. În anul 1951, la 23 ianuarie, filatelia noastră se îmbogățește cu prima serie de mărci poștale închinată sporturilor de iarnă. Această emisiune, intitulată **„Jocurile mondiale universitare de iarnă",** a apărut cu ocazia concursului de la Poiana-Brașov (28 ianuarie — 4 februarie 1951) și are cinci valori : 4 lei, sepia (săritura cu schiurile) ; 5 lei, roșu (patinajul) ; 11 lei, albastru (coborîrea cu schiurile) ; 20 lei, brun-bistru (hocheiul) ; 31 lei, verde-gri (bobul) (nr. *1 166—1 170).*

7. Tot în anul 1951, între 26 iunie și 15 iulie, a avut loc cea mai importantă întrecere ciclistă a anului. Cu această ocazie s-a emis, la 9 iulie, o marcă poștală intitulată **„Circuitul ciclist al R.P.R.",** cu valoare nominală de 11 lei ; marca a apărut și în pereche tête-bêche (nr. *1 182).*

8. Din emisiunea de mărci poștale de la 5 septembrie 1952, intitulată **„Consiliul Uniunii internaționale a studenților (U.I.S.)",** valoarea de 55 de bani intră în tematica „Sport", reprezentînd un fotbalist (nr. *1 330).*

9. Emisiunea intitulată **„Cultură fizică și sport",** apărută la 20 octombrie 1952 și reprezentînd canotajul și defilarea sportivilor, este formată din două valori : 20 de bani, albastru-închis (canotajul) și 1,75 lei, roșu (defilarea sportivilor) (nr. *1 335—1 336).*

Din cauza dantelurii defectuoase, foarte puține serii sînt perfecte, iar blocurile de patru mărci ale acestei emisiuni sînt foarte rare.

10. Cu ocazia unui eveniment sportiv important, desfășurat la București și anume **„Campionatele mondiale de tenis de masă"** a fost emisă la 23 martie 1953, o serie filatelică formată din două mărci : 55 de bani, verde ; 55 de bani, brun (nr. *1 349—1 350).*

11. Emisiunea **„Pionieri IV",** apărută la 21 mai 1953, este formată din trei valori ; valoarea de 55 de bani, care reprezintă pionieri lansînd un planor, face parte din tematica „Sport" (nr. *1 353).*

12. Emisiunea apărută la 11 iulie 1953, pentru comemorarea celui de **„Al IV-lea Festival mondial al tineretului și studenților pentru pace și prietenie de la București",** care a avut loc în același an, este formată

din patru valori, dintre care valoarea de 20 de bani, portocaliu, reprezentînd un aruncător cu discul, intră în tematica „Sport" (nr. *1 361).*

13. O emisiune de mărci poștale, apărute în iulie 1953 și care se bucură de mult succes, este și seria **„Aviația sportivă".** Formată din patru valori, emisiunea este foarte frumos machetată, culorile sale armonizîndu-se în mod deosebit, dînd un ansamblu de efect.

Valorile care compun seria sînt : 10 bani, portocaliu și verde (lansarea unui planor) ; 20 bani, brun-roșcat și oliv (coborîre cu parașuta) ; 55 bani, roșu și violet (avion în sbor) ; 1,75 lei, violet și brun-roșcat (avion în zbor) (nr. *1 365—1 368).*

14. La 17 decembrie 1953 a apărut marca poștală comemorativă **„40 de ani de la moartea aviatorului Aurel Vlaicu",** cu un nominal de 50 de bani, albastru-violet, avînd în primul plan chipul lui Aurel Vlaicu, iar pe fundal, avionul său în zbor (nr. *1 388).*

15. În fiecare an, în luna septembrie, se sărbătorește în patria noastră ziua aviației. Marca poștală fiind prezentă la orice asemenea manifestare aniversară, a apărut și cu această ocazie, la 7 septembrie 1954, emisiunea **„Ziua Aviației",** formată dintr-o singură valoare cu un nominal de 55 de bani de culoare albastră, avînd în prim plan un aviator în costum de pilot (nr. *1 414).*

16. Țara noastră, găzduind sau participînd la competiții sportive de cea mai mare amploare ca, de exemplu, campionate mondiale, europene sau internaționale, a emis frumoase serii de mărci poștale cu ocazia acestor manifestări. O astfel de serie a apărut la 17 iunie 1955, intitulată **„Campionatele europene de volei".**

Emisiunea este formată din două valori : 55 de bani, violet pe violet-deschis (volei masculin) și 1,75 lei, roșu-violet pe galben (volei feminin) (nr. *1 445—1 446).*

17. În același an, în țara noastră a avut loc alt eveniment sportiv, care a prilejuit apariția, în august 1955, a unei emisiuni de mărci poștale reușite **„Campionatele europene de canotaj academic feminin de la Snagov",** formată tot din două valori : 55 de bani, verde-oliv (aspect din cursa de 4+1) și 1 leu, albastru (schif de o persoană) (nr. *1 456—1 457).*

18. Pentru **„Campionatele europene de tir de la București"** din anul 1955, s-a emis la 10 septembrie o marcă poștală cu un nominal de 1 leu, brun, avînd în prim plan un sportiv trăgînd cu pistolul. Frumusețea deosebită a mărcii i-a adus un premiu la concursul pentru cele mai frumoase mărci poștale, de la Marina di Marsa (Italia) (nr. *1 463).*

19. Jocurile olimpice din anul 1956 au ocazionat la 25 octombrie, apariția unei emisiuni intitulate **„Jocurile olimpice de la Melbourne",** formată din cinci valori și anume : 20 bani, roșu-cărămiziu (flacăra olimpică) ; 55 bani, albastru-violet (polo pe apă) ; 1 leu, roșu-violet (gim-

nastică feminină); 1,55 lei, verde (canotajul); 1,75 lei, violet-închis (săritura în înălțime femei) (nr. *1 527—1 531).*

Machetele mărcilor foarte artistic stilizate, reprezentînd aspecte sportive olimpice, sugerează grația și frumusețea unor discipline sportive la cea mai tradițională întrecere sportivă de pe glob, Olimpiada.

20. Pentru **„Cupa Europei la gimnastica feminină"** din 1957 s-a emis, la 30 mai, o serie de mărci poștale formată din patru valori (20 bani, verde-aprins; 35 bani, roșu-cărămiziu; 55 bani, albastru; 1,75 lei, violet-roz), reprezentînd exerciții de gimnastică la bîrnă (nr. *1 567—1 570).*

21. Emisiunea **„Cursa Păcii"** în cinstea celei de-a zecea ediții a cursei cicliste Varșovia-Berlin-Praga a fost pusă în circulație la 30 mai 1957, prin două mărci poștale și anume: 20 bani, albastru-închis, 55 bani, brun-sepia (nr. *1 573—1 574).*

22. **„Al VI-lea Festival mondial al tineretului (Moscova)"** a fost comemorat printr-o serie de mărci poștale emise în iulie 1957, formată din patru valori (nr. *1 586—1 589).* Prin valoarea de 55 de bani, verde-deschis, reprezentînd o figură de gimnastică artistică (nr. *1 587),* emisiunea intră în tematica „Sport".

23. Emisiunea **„A X-a ediție a campionatelor internaționale de atletism ale R.P.R."**, manifestare intrată în tradiția competițiilor sportive care se țin anual la noi, este formată din trei valori apărute la 14 septembrie 1957: 20 de bani, negru și alb pe albastru (săritura în lungime); 55 de bani, negru și alb pe galben (aruncarea suliței); 1,75 lei, negru și alb pe roșu (alergător în cursă) (nr. *1 594—1 596).*

24. Competiția **„Criteriul mondial al tineretului la scrimă"**, a fost subliniată în filatelie printr-o marcă poștală cu un nominal de 1,75 lei de culoare roz-violet, reprezentînd un scrimer și globul pămîntesc, stilizat în forma unei căști de protecție pentru scrimă (nr. *1 635).*

25. La 16 aprilie 1958 a apărut emisiunea **„25 de ani de activitate medico-sportivă"**, formată dintr-o marcă poștală cu un nominal de 1,20 lei de culoare verde-deschis și roșu, reprezentînd emblema medico-farmaceutică (cupa și șarpele), pe fundal fiind stilizată schema unui stadion (nr. *1 636).*

26. **„Spartachiada tineretului"**, competiție sportivă de masă a tineretului, s-a bucurat și de atenția emisiunilor de mărci poștale, care i-au dedicat o marcă în decembrie 1958, avînd nominalul de 1 leu și reprezentînd un alergător în cursă (nr. *1 688).*

Această marcă a fost supratipărită cu supratipar argintiu în anul 1959, la 17 septembrie, cu ocazia celei de a 18-a ediții a jocurilor balcanice de atletism (Emisiunea **„A II-a spartachiadă a tineretului"** nr. *1 723).*

27. Foarte interesantă este și seria intitulată **„Sport"**, apărută la 5 octombrie 1959. Emisiunea are nouă valori multicolore, reprezentînd diferite discipline sportive: 20 de bani (fotbal); 35 de bani (motociclism); 40 de bani (hochei pe gheață); 55 de bani (handbal); 1 leu (călărie-obstacole); 1,50 lei (box); 1,55 lei (rugbi); 1,60 lei (tenis de cîmp); 2,80 lei (sporturi nautice) (nr. *1 732—1 740).*

28. Deosebit de interesantă și originală prin aranjamentul grafic este și prima din emisiunile de la 11 iunie 1960, închinate jocurilor olimpice de la Roma, din același an. Emisiunea a apărut în straifuri de cîte trei mărci și respectiv două mărci și două viniete, iar prin asamblarea straifurilor orizontale s-a obținut un bloc reunind cele cinci cercuri olimpice în culorile albastru, negru, roșu, galben și verde. Seria a apărut dantelată (nr. *1 778—1 782)* și nedantelată (nr. *1 778—1 781* și *1 783).*

Emisiunea **„Jocurile olimpice — Roma 1960 I"** este formată din următoarele valori reprezentînd diferite discipline sportive: 40 de bani, albastru și galben (start la proba de înot); 55 de bani, negru, galben, verde (gimnastică feminină); 1,20 lei, roșu și verde (săritura în înălțime femei); 1,60 lei, albastru și galben (box); 2,45 lei, negru, verde și roșu (canotaj); 2,45 lei, negru, verde și roșu (idem, nedantelată) (nr. *1 778—1 783).*

Această emisiune este completată cu două frumoase colițe, cea dantelată avînd un nominal de 5 lei, albastru-cobalt, iar colița nedantelată avînd un nominal de 6 lei, roșu-cărămiziu. Colițele reprezintă stadionul olimpic stilizat, avînd în prim plan flacăra olimpică și ramura de măslin (nr. *1 790—1 791).*

Tot cu ocazia acelorași jocuri olimpice de la Roma, a mai apărut la aceeași dată, a doua serie olimpică, formată din valori reprezentînd disciplinele sportive de la prima emisiune, la care s-a adăugat fotbalul. Emisiunea **„Jocurilor olimpice — Roma 1960 II"** se compune din următoarele șase valori reprezentînd diverse sporturi: 20 bani, gri-albăstrui (start la proba de înot); 40 de bani, brun-roșcat (gimnastică feminină); 55 de bani, albastru-cobalt (săritură în înălțime femei); 1 leu, roșu (boxul); 1,60 lei, lila (canotajul); 2 lei, violet gri (fotbalul) (nr. *1 784—1 789).*

29. Seria de **„Mărci uzuale"**, emise la 5 și 11 iunie 1960, formată din 21 de valori, are marca de 1,60 lei de culoare albastră-închisă și reprezintă un atlet în momentul startului (nr. *1 807).*

30. La 15 iunie 1960 a apărut emisiunea de mărci poștale **„Ziua aviației"**, formată din șapte valori și anume: 10 bani, galben-maro (portretul lui Aurel Vlaicu și primul său avion); 20 de bani, portocaliu și brun (portretul lui Aurel Vlaicu și cel de-al doilea avion al său); 35 bani, roșu (un avion sanitar în zbor); 40 bani, violet (aviația în slujba agriculturii); 55 bani, albastru-cobalt (un profil de aviator și trei avioane cu reacție în zbor); 1,60 lei, albastru închis, albastru deschis,

verde și galben (un avion de pasageri deasupra aeroportului internațional Băneasa) ; 1,75 lei, albastru deschis, oliv verzui, maro și roșu (lansări cu parașuta la un miting aviatic) (nr. *1 813—1 819).*

31. O emisiune foarte originală prin tematica abordată, apărută la 15 octombrie 1960, se intitulează **„Jocuri sportive de copii în mediul sătesc".** Seria este formată din cinci valori și anume : 20 de bani, albastru, galben, roșu, portocaliu (săniușul) ; 35 de bani, verde-deschis, galben, maro și negru (oina) ; 55 de bani, albastru-deschis, galben, roșu-cărămiziu și negru (patinajul) ; 1 leu, oliv-roz, albastru, roz-portocaliu (alergările) ; 1,75 lei, roșu-portocaliu, albastru, verde și negru (înotul) *(1 849—1 853).*

32. Minunatele poziții ale patriei noastre în regiunile de munte, precum și condițiile create de către stat au făcut ca și sporturile de munte să cunoască o dezvoltare nemaiîntîlnită la noi. Poiana Brașov, unul din cele mai pitorești centre sportive, este cunoscut în întreaga lume atît prin frumusețile sale, cît și prin marile competiții internaționale pe care le-a găzduit.

Emisiunea de mărci poștale **„Sporturi de munte",** apărută la 18 martie 1961 și închinată acestor sporturi, a fost scoasă atît dantelată (nr. *1 882—1 887),* cît și nedantelată (la 10 aprilie), în culori schimbate (nr. *1 892—1 898),* având următoarele șapte valori : 10 bani, oliv-închis și gri (un schior în coborîre), marcă închinată jubileului de 50 de ani de la înființarea schiului 1911—1961 ; 20 de bani, roșu-portocaliu și gri (slalomul); 25 de bani, albastru-verzui și gri (turismul de iarnă) ; 40 de bani, violet și gri (bobul) ; 55 de bani, albastru-cobalt-deschis și gri (săritura cu schiurile) ; 1 leu, roșu-cărămiziu și gri (coborîrea în rapel a unui alpinist) ; 1,55 lei, brun-gălbui și gri (schiul de fond) (nr. *1 881—1 887* și nr. *1 892—1898,* cu culorile schimbate).

33. Pentru a consacra și pe tărîm filatelic disciplinele sportive și medaliile obținute de țara noastră la olimpiadele de la Melbourne (1956) și de la Roma (1960), a fost emisă, la 30 octombrie 1961, o serie de mărci poștale, care reprezintă unele discipline sportive și medaliile obținute de sportivii români la aceste olimpiade.

Emisiunea **„Meladii de aur. Olimpiadele de la Melbourne 1956 și Roma 1960"** este formată din zece valori și anume : 20 de bani, roșu-cărămiziu (flacăra olimpică) ; 55 de bani, albastru-violet (polo pe apă), ambele valori purtînd inscripția „A XVI-a Olimpiadă de la Melbourne" ; 20 de bani, gri-albăstrui (un înotător la start) ; 55 de bani, albastru — cobalt (săritura în înălțime femei), purtînd la ambele valori inscripția „A XVII-a Olimpiadă de la Roma, 1960" ; 10 bani, verde-închis și brun-deschis (medalia de aur obținută la box la Melbourne) ; 35 de bani, maro-deschis și brun-deschis (medalia de aur obținută la tir la Melbourne) ; 40 bani, violet-închis și brun-deschis (medalia de aur obținută la tir la Roma) ; 55 de bani, roșu-cărămiziu-închis și brun-deschis (medalia de aur obținută la lupte la Roma) ; 1,35 lei, albastru-închis și brun-deschis (medalia de aur obținută la săritura în înălțime femei la

Roma) ; 1,75 lei, roșu-vișiniu și brun-deschis (medalii de aur obținute la probele de canoe la Melbourne) (nr. *1 949—1 958).*

Seria este completată cu o coliță (nr. *1 959),* având un nominal de 4 lei și reprezentînd două medalii de aur, una obținută la Melbourne, cealaltă la Roma, cercurile olimpice și o banderolă, pe care sînt înscrise disciplinele sportive la care țara noastră a obținut medalii. Colița, în culorile roșu, galben-ocru și brun-deschis, este nedantelată.

34. Între 20 și 29 aprilie 1962 s-a disputat la București cea de-a 15-a ediție a Campionatului european neoficial de juniori la fotbal. Cu această ocazie s-a emis, la 20 aprilie 1962 o marcă poștală intitulată **„Turneul de juniori U.E.F.A.",** cu un nominal de 55 de bani, verde-gălbui și brun-roșcat, reprezentînd un fotbalist alergînd pe teren (nr. *1 974).*

Această importantă competiție fiind cîștigată de echipa națională de juniori a țării noastre, marca a fost supratipărită la 31 iulie 1963 cu următorul text ; „1962 Campioană europeană". Valoarea de 55 de bani s-a supratipărit cu valoarea de 2 lei (nr. *2 026).*

35. La 12 mai 1962, a apărut emisiunea **„A II-a ediție a campionatelor mondiale feminine de handbal în 7"** formată dintr-o marcă cu un nominal de 55 de bani, galben și violet (o jucătoare de handbal în plin avînt, pe un fond reprezentînd o minge de handbal, stilizată în forma globului pămîntesc) (nr. *1 978).*

Echipa țării noastre cîștigînd campionatul mondial de handbal feminin în 7, marca a fost supratipărită la 31 iulie 1963, cu textul „Campioană mondială", iar valoarea de 55 de bani s-a supratipărit cu valoarea de 5 lei (nr. *2 025).*

36. La 15 mai 1962 a apărut o emisiune de **„Sporturi nautice",** formată din opt valori dantelate și opt valori nedantelate cu culorile cartușelor schimbate, reprezentînd diferite tipuri de ambarcații : 10 bani, albastru și roșu-violet (canoe) ; 20 de bani, albastru și oliv (caiac) ; 40 de bani, albastru și brun (schif) ; 55 de bani, albastru și ultramarin (schif de două persoane) ; 1 leu, albastru și roșu-carmin (regată pentru ambarcațiuni clasa „Star") ; 1,20 lei, albastru și violet închis (cursă de bărci cu motor) ; 1,55 lei, albastru și roșu-carmin (regată pentru ambarcații F. D. —„Flying Dutchman"); 3 lei, albastru și violet-deschis (slalom nautic) (nr. *1 979—1 986,* valori dantelate ; nr. *1 987—1 994,* valori nedantelate).

37. Răspîndit pretutindeni, pescuitul amator sportiv este îndrăgit de foarte mulți cetățeni ai patriei. Clipe de adevărată încîntare și momente recreative oferă acest gen de sport. Emisiunea de mărci poștale apărută la 25 iulie 1962, denumită **„Pescuitul sportiv",** arată diferite aspecte ale acestui sport.

Seria este formată din opt valori și anume : 10 bani, galben, verde, gălbui, verde-oliv și roșu (pescuitul cu lansetă din barcă) ; 25 de bani, brun-deschis, brun-închis și roșu (pescuitul cu undița în apele de munte); 40 de bani, roșu-deschis, roșu-închis și albastru (pescuitul staționar în bălți) ; 55 de bani, galben, albastru-deschis, albastru-închis și roșu (pescuitul cu undița); 75 de bani, gri-deschis, gri-închis, albastru (pescuitul cu undița în apele de munte) ; 1 leu, albastru, verzui, gri, albastru-oțel și negru (pescuitul cu undița în mare) ; 1,75 lei, brun-gălbui, brun-deschis, maro-roșcat, maro-închis și gri (pescuit staționar în rîuri) ; 3,25 lei, verde, negru, galben și gri (pescuitul în deltă) (nr. *2 017—2 024*).

38. Sportul cel mai complet este natația, întrucît dezvoltă armonios trupul, întărește cordul, dezvoltă mușchii membrelor, asigurînd într-adevăr o condiție fizică perfectă, menținînd vigoarea și sănătatea. Emisiunea de mărci poștale **„Sport-natație“,** apărută la 15 iunie 1963, este formată din șapte valori, care înfățișează diferite stiluri de înot. Coloritul viu se armonizează perfect cu frumusețea machetelor, care a reușit să ne redea foarte sugestiv stilurile de înot.

Valorile emisiunii sînt : 25 de bani, brun, gălbui, gri-deschis, gri-închis și verde-smaragd (înotătoare la start) ; 30 de bani, oliv-gălbui, gri-deschis, gri-închis și portocaliu (stilul de înot craul) ; 55 de bani, ultramarin, gri-deschis, gri-închis și roșu (stilul de înot delfinul) ; 1 leu, verde, gri-deschis gri-închis și roșu (stilul de înot spate) ; 1,35 lei, albastru-închis, gri, ocru și vișiniu (stilul de înot bras) ; 1,55 lei, violet, gri-ocru, portocaliu (săritură de la trambulină) ; 2 lei, roșu-violet gri, ocru și portocaliu (jucător de polo) (nr. *2 084—2 090*).

39. Cu ocazia campionatelor europene de volei cîștigate în ediția 1963 de echipa română „Rapid“, s-a scos la 21 octombrie 1963 o emisiune de mărci poștale intitulată **„Campionatele europene de volei“,** formată din cinci valori, primele patru reprezentînd diferite faze dintr-un meci de volei, iar a cincea, cupa cîștigată, și anume : 5 bani, gri-deschis și roșu-vișiniu; 40 de bani, gri-deschis și albastru; 55 de bani, gri-deschis și albastru-verzui ; 1,75 lei, gri-deschis și brun-roșcat ; 3,20 lei, gri-deschis și violet (nr. *2 115—2 119*).

40. La 15 septembrie 1963, cu ocazia emisiunii **„Comemorarea a 50 de ani de la moartea aviatorului român Aurel Vlaicu“,** s-a supratipărit valoarea de 10 bani (nr. *1 813*) din emisiunea închinată zilei aviației ; (1960) cu supratiparul „50 de ani de la moarte“ și milesimele „1 913—1 963“, iar valoarea inițială de 10 bani, cu supratiparul „1,75 lei“ (nr. *2 114*).

41. Anul 1964, considerat sub aspect sportiv „Anul olimpic“, datorită celor două olimpiade (cea de iarnă de la Innsbruck și cea de vară de la Tokio), a determinat ca aproape toate statele lumii să scoată emisiuni de mărci poștale închinate acestui mare eveniment sportiv al anului. Cu această ocazie, țara noastră a scos o emisiune de mărci poștale pentru „Olimpiada de iarnă“ și o emisiune de mărci poștale pentru „Olimpiada de vară“.

a) Seria **„Jocurilor olimpice de iarnă — Innsbruck, (29.I.—9.II. 1964)“** este formată din opt valori dantelate, opt valori nedantelate cu culorile schimbate și o colită ; 10 bani, roșu, albastru-deschis și închis (la nedantelate culorile fiind verde, maro-roșcat, deschis și închis), reprezentînd săritura cu schiurile de pe trambulină ; 20 de bani, albastru-cobalt, maro-deschis și închis (la nedantelate culorile fiind lila, maro, violet-deschis și închis), reprezentînd patinajul viteză ; 40 bani, verde, maro-roșcat-deschis și închis (la nedantelate culorile fiind roșu, albastru-deschis și închis), reprezentînd hocheiul pe gheață ; 55 bani, lila, maro, violet-deschis și închis (la nedantelate culorile fiind albastru-cobalt-deschis, maro-deschis și închis), reprezentînd patinajul artistic femei ; 60 bani, roșu-cărămiziu, albastru-deschis și închis (la nedantelate culorile fiind roșu-cărămiziu, albastru-deschis și închis), reprezentînd slalomul ; 75 bani, vișiniu, albastru-deschis și închis (la nedantelate culorile fiind oliv-gălbui, albastru-deschis și închis), reprezentînd biatlonul ; 1 leu, oliv-gălbui, albastru-deschis și închis (la nedantelate culorile fiind vișiniu, albastru-deschis și închis), reprezentînd bobul; 1,20 lei albastru-verzui, albastru-deschis și închis (la nedantelate culorile fiind roșu-cărămiziu, albastru-deschis și închis), reprezentînd schiul de fond (nr. *2 126—2 133*, valorile dantelate ; nr. *2 134—2 141*, valorile nedantelate).

Colița care completează seria este formată dintr-o marcă nedantelată, albastru-închis, albastru-deschis și roșu, avînd valoarea nominală de lei 1,50, reprezentînd stadionul de iarnă de la Innsbruck cu cele cinci cercuri olimpice și un motiv decorativ simbolizînd iarna (nr. *2 142*).

b) Emisiunea intitulată **„Jocurile olimpice de la Tokio“** este formată din opt valori dantelate, opt valori nedantelate și o colită nedantelată.

Seria dantelată este compusă din următoarele valori ; 20 de bani, portocaliu, roșu, negru (săritura în înălțime femei) ; 30 de bani, violet, negru, roșu, verde ; 35 de bani, albastru, negru, verde, galben, roșu (volei) ; 40 de bani, roz, negru, verde, albastru, roșu (canotaj) ; 55 de bani, verde, galben, negru, roșu (scrimă) ; 1,20 lei, portocaliu, negru, albastru, roșu (gimnastică), 1,35 lei, brun-deschis, negru, albastru, roșu, verde (fotbal) ; 1,55 lei, albastru, negru, roșu, verde (tir).

Seria nedantelată din aceeași emisiune cuprinde valorile ; 20 de bani, brun-deschis, negru, verde, galben, roșu (săritura în înălțime femei) ; 30 de bani, verde, galben, roșu, albastru, negru (lupte libere); 35 de bani, frez, negru, albastru, galben, roșu, (volei) ; 40 de bani, albastru, negru, roșu, verde, galben, (canotaj) ; 55 de bani, mov, negru, galben, roșu, verde (scrimă) ; 1,60 lei, albastru, galben, roșu, negru, (gimnastică) ; 2 lei, galben, albastru, negru, verde, roșu, (fotbal) ; 2,40 lei, portocaliu, negru, verde, roșu, galben, albastru (tir).

Colița emisiunii este formată dintr-o marcă nedantelată, avînd nominalul de 3,25 lei, galben, bleu, roșu și negru. Ea reprezintă, pe fundal, flacăra olimpică și cele cinci cercuri olimpice, iar în partea de sus, chiar din flacără, se formează desenul unei mărci, tot în format rombic, cum

sînt mărcile emisiunii propriu-zise, reprezentînd un alergător, pe fundalul mărcii văzîndu-se de asemenea cele cinci cercuri olimpice. În jurul coliței, cu litere majuscule, e scris textul „1964. Jocurile olimpice de la Tokio".

42. În tradiția calendarului internațional al competițiilor atletice au intrat și jocurile balcanice de atletism care au loc, în fiecare an, în capitala uneia din țările participante ; ediția 1964 a jocurilor balcanice de atletism a avut loc la București.

În cinstea acestor jocuri a apărut o emisiune de mărci poștale **„Jocurile balcanice de atletism"**, formată din șase valori și anume : 30 de bani, galben, roșu, brun-deschis și verde (săritura în înălțime); 40 de bani, verde, galben, brun și mov (aruncarea suliței) ; 55 de bani, brun, galben, verde (alergări) ; 1 leu, albastru, galben, brun-deschis, roșu (aruncarea discului) ; 1,20 lei, mov, galben, brun-deschis, verde (cursa de 110 m garduri) ; 1,55 lei, albastru, roșu, verde, albastru-cobalt (harta și drapelele celor șase țări balcanice).

43. Ca un omagiu adus sportului patriei noastre și succesului obținut de sportivii români la diferite olimpiade, în anul 1964 a mai apărut o frumoasă emisiune **„Medalii olimpice"**, formată din opt valori dantelate, opt valori nedantelate și o coliță.

Seria dantelată din această emisiune are următoarele valori ; 20 de bani, galben-mustar, frez, albastru (canoe); 30 de bani, galben, maro, verde, albastru (box) ; 35 de bani, galben, maro, albastru, verde (tir); 40 de bani, mov, albastru, galben, maro (săritura în înălțime femei), 55 de bani, galben, maro, albastru (lupte); 1,20 lei, galben, maro, verde, albastru (tir) ; 1,35 lei, bronz, maro-deschis, albastru (săritura în înălțime femei); 1,55 lei bronz, mov, albastru (suliță femei).

Seria nedantelată a aceleiași emisiuni este compusă din valorile: 20 de bani, portocaliu, galben, maro, albastru (canoe) ; 30 de bani, verde, albastru, galben (box) ; 35 de bani, verde, albastru, galben (tir) ; 40 de bani, verde-albastru, galben, maron (săritura în înălțime femei); 55 de bani, roz, albastru, galben, maro (lupte); 1,60 lei, mov, albastru, galben, maro (tir); 2 lei, bronz, mov, albastru (săritura în înălțime femei); 2.40 lei, bronz, albastru, muștar (suliță femei). Coliția are un nominal de 10 lei, bronz, bleu, albastru (planiglobul, iar în mijloc medalia olimpică; inelele olimpice reprezintă un desen alegoric cu inscripția „O singură lume prin sport și știință").

★

Cultura fizică și sportul se bucură în întreaga lume de o mare popularitate. Milioane de tineri practică diferite sporturi, se întrec pe stadioane și mulți dintre aceștia realizează performanțe deosebite. Alte milioane de oameni urmăresc cu însuflețire realizările sportivilor, admirînd efortul lor în întrecerea sportivă sau grația, frumusețea și talentul demonstrate la diferitele discipline sportive.

Aceste competiții sînt totodată și splendide prilejuri de strîngere a prieteniei între țări, popoare și oameni, căci în întrecerea sportivă dispar deosebirile de rasă, de religie, de naționalitate sau de structură politică.

De aceea, în filatelie, tematica „Sport" este deosebit de colecționată, emisiunile cu subiecte sportive fiind foarte căutate. S-au editat, în mod special, cataloage filatelice internaționale cu această tematică, iar seriile de mărci poștale care au tema „Sport" sînt bine cotate, fiecare serie primind sporuri în evaluarea lor.

Emisiunile noastre filatelice prin conținutul și frumusețea lor, aduc o contribuție deosebită acestei tematici în filatelia mondială. Marile competiții internaționale au fost ilustrate prin frumoasele serii emise de țara noastră și sînt foarte mulți filateliști români care au colecții valoroase cu această tematică și care au primit importante distincții la expozițiile internaționale.

Fără îndoială că, alături de mărcile noastre cu subiect sportiv, într-o colecție filatelică trebuie să mai existe și mărcile altor state cu aceeași tematică, care întregesc o astfel de colecție. Nu este mai puțin adevărat că unele emisiuni de mărci cu subiecte sportive au devenit mari rarități și achiziționarea lor, nu numai că impune sacrificii materiale, dar este excepțional de greu de realizat.

Asemenea rarități filatelice le constituie prima emisiune sportivă din Grecia, cunoscută sub denumirea de „Olimpiada I Grecia", din anul 1896, sau emisiunea de mărci poștale austriacă, închinată Federației internaționale de schi și cunoscută sub numele de „F.I.S. I", apărută în anul 1933 ; excepțional de rare sînt seria „Sport—Columbia", și seria olimpică scoasă de Coreea de Sud în anul 1948. O serie cu tematică sportivă, de asemenea foarte căutată și deosebit de greu de achiziționat, este și emisiunea scoasă de Uniunea Sovietică, cunoscută sub numele de „Spartachiada" din anul 1935 (nr. *508—517* Catalog *Zumstein).*

4.

„FAUNA" IN FILATELIE

Frumusețea și bogățiile țării noastre se reflectă și în fauna sa. Fauna sălbatică a țării noastre este de o frumusețe rar întîlnită ; exemplare excepțional de frumoase de urși, porci mistreți, cerbi, căprioare, cocoși de munte și capre negre trăiesc și se dezvoltă în pădurile patriei noastre. Statul încurajează vînatul și pescuitul sportiv, protejînd în același timp fauna, printr-un program bazat pe date și elemente științifice, care dă dreptul a se vîna în anumite perioade ale anului și în anumite condiții. Prin aceasta se protejează și se permite conservarea continuă a faunei sălbatice a țării ; în același timp se dă posibilitatea acesteia a se dezvolta în condiții maxime. Ca o consecință a acestei griji deosebite, la expoziția de trofee de vînătoare organizată în anul 1964 la Florența, 52 de exponate românești au primit medalii de aur.

Ca și vînatul și pescuitul sportiv se bucură de o largă răspîndire în patrie. Organizați în Asociația vînătorilor și pescarilor sportivi din

Republica Socialistă România, pescarii amatori au condiții excelente de pescuit atît în apele stătătoare ale țării, cît și în cele curgătoare.

Toate aceste bogății naturale ale țării și activitățile recreativ-sportive sînt larg popularizate prin emisiunile de mărci poștale ale țării, dedicate faunei. În această tematică nu vom cuprinde numai emisiunile al căror mesaj sau scop este însăși fauna, ci vom introduce și acele mărci sau chiar serii care au legătură cu această temă sau cuprind numai imaginea vreunei valori care se încadrează în această tematică.

1. Emisiunea intitulată **„Agricultura socialistă"**, apărută la 17 noiembrie 1953, este formată din trei valori. Ultima marcă, avînd nominalul de 2,55 lei, brun-roșcat, intră în tematica „Fauna", Aceasta ne înfățișează vite frumoase la păscut, aparținînd unei gospodării agricole de stat. (nr. *1 387).*

2. Emisiunile de mărci poștale **„Luna pădurilor"** au ca scop popularizarea protejării pădurilor patriei noastre și a faunei pe care o adăpostesc.

Din seria apărută la 1 aprilie 1954, formată din trei valori, a căror descriere se face la tematica „Dezvoltarea economiei naționale", valoarea de 20 de bani, de culoare sepia și galben, ne înfățișează un splendid cerb carpantin, fala pădurilor noastre (nr. *1 390).*

Tot în același scop a fost pusă în circulație, în anul 1955, la 15 martie, o altă emisiune cu aceeași tematică, formată din trei valori. Valoarea de 35 de bani, brun-oliv, reprezintă un porc mistreț, vînat de mare atracție pentru cei ce practică acest sport. Pentru un trofeu de porc mistreț, patria noastră a primit la expoziția de trofee vînătorești una din cele trei mari distincții, în afara altor 52 de medalii de aur (nr. *1 423).*

3. Metodele științifice aplicate în zootehnie au dat remarcabile realizări. În gospodăriile agricole de stat și în cooperativele agricole de producție, se dezvoltă în mod deosebit avuția animală. Datorită aplicării de metode științifice, se creează animalelor și păsărilor condițiile cele mai prielnice de creștere și, ca o consecință, o productivitate mărită de carne, lapte, ouă, brînză etc.

Seria de măci poștale **„Zootehnia"** a apărut la 10 decembrie 1955 și este formată din patru valori, fiecare reprezentînd aspecte din îngrijirea animalelor pe baze științifice : 5 bani, de culoare brun și verde (modul în care pasc turmele de oi) ; 10 bani, violet și sepia (modul în care se îngrijesc și se supraveghează purceii nou-născuți) ; 35 de bani, brun și roșu-portocaliu (modul în care se îngrijesc vacile); 55 de bani, brun și sepia (cai îngrijiți prin noi metode zootehnice) (nr. *1 477—1 480).*

4. Vînatul, sportul care atrage an de an nenumărați turiști străini în pădurile patriei noastre, a fost omagiat pe tărîm filatelic prin una din cele mai reușite emisiuni de mărci poștale românești, apărută la 12 decembrie 1956 și cunoscută sub numele de **„Vînătoarea".**

Seria este formată din 12 valori (nr. *1 491—1 502),* fiecare valoare apărînd (în decursul lunilor noiembrie—decembrie ale aceluiași an) și nedantelată, în culori schimbate (nr. *1 542—1 553).* Datorită frumuseții acestei emisiuni, temei pe care o prezintă și tirajului său redus [1], această serie s-a epuizat foarte repede. Astăzi, considerăm că este cea mai rară serie cu tematica de faună din țară, ea fiind mereu solicitată de colecționari de pretutindeni. Cele 12 valori ale emisiunii prezintă imaginea unor frumoase exemplare din animalele sălbatice ale țării, plasate într-un cadru foarte sugestiv, cu un colorit adecvat (în special, seria dantelată), care contribuie la reușita emisiunii, după cum urmează : 20 de bani, negru și verde (iepurele de cîmp); 20 de bani, negru și olivgălbui (dropia) ; 35 de bani, negru și albastru (păstrăvul) ; 50 de bani, maro, negru și albastru-închis (mistrețul) ; 55 de bani, verde, negru și brun-oliv (fazanul, pasăre excepțional de frumoasă, pentru care s-au creat condiții speciale în rezervațiile statului, fiind pasăre protejată) ; 55 de bani, maro și verde (ursul pădurilor noastre) ; 1 leu, brun-roșcat și verde-închis (rîsul, animal foarte frumos al pădurilor țării) ; 1,55 lei, brun și albastru-violet (veverița, căutată pentru blana sa frumoasă) ; 1,75 lei, verde-oliv și maro (cocoșul de munte) ; 2 lei, maro și albastru-gri (capra neagră) ; 3,25 lei, maro și verde-deschis (rața sălbatică, vînat bogat al Deltei și al bălților patriei noastre) ; 4,25 lei, maro și portocaliu (un excepțional exemplar de cerb, o adevărată podoabă a pădurilor românești) (nr. *1 491—1 502,* valori dantelate, iar pentru valorile nedantelate și culori schimbate nr. *1 542—1553).*

Aceste animale rare constituie atracția vînătorilor de pretutindeni; pentru un astfel de trofeu (capra neagră) prezentat de vînătorii români s-a primit una din marile distincții la Expoziția de trofee vînătorești de la Florența, din anul 1964.

5. Pentru a face cunoscute acele insecte care provoacă mari stricăciuni plantelor, putînd aduce importante pagube recoltelor, emisiunea de mărci poștale **„Insecte dăunătoare"** apărută în anul 1956 urmărește scopul de a se lua măsuri corespunzătoare contra lor.

Această serie este formată din trei valori și anume : 10 bani, negru, verde, violet (nălbarul), 55 de bani, galben și maro-gri (gîndacul de Colorado) și 1,75 lei (cărăbușul). Ea a apărut în două varietăți de culoare, maro și verde-gălbui (prima varietate) și roșu-violet și verde-gălbui (a doua varietate) (nr. *1 513—1 516).*

6. Seria de mărci poștale **„Cățelușa Laika"** a fost descrisă la tematica „Cosmos". Avînd însă în vedere că imaginea valorilor reprezintă un cîine, iar mesajul emisiunii ne arată utilitatea acestor animale alături de om, este fără îndoială că această emisiune se încadrează în mod cert și în tematica „Fauna" (nr. *1 612—1 613).*

7. Emisiunea de mărci poștale **„Fauna din Delta Dunării"** apărută la 24 decembrie 1957, este formată din opt valori, fiecare prezentîndu-ne imaginea frumuseților existente în această parte a țării : 5 bani, brun

[1] Vezi capitolul privind tirajele emisiunilor de mărci poștale din perioada R.P.R.

și gri (piciorongul) ; 10 bani, verde-gălbui și portocaliu (egreta, pasăre de multă distincție); 20 de bani, roșu-deschis și portocaliu (lopătarul) ; 50 de bani, verde și portocaliu (un pește mult solicitat, păstruga) ; 50 de bani, roșu, verde și gri (hermina, animal căutat pentru blana sa) ; 1,30 lei, violet și portocaliu (pelicanul, pasăre care prin raritatea sa a devenit monument al naturii) ; ultimele două valori, de 3,30 lei, ultramarin și gri și 5 lei, roșu-închis și portocaliu, reprezintă pescărușul și codalbul (nr. *1 614—1 621*).

8. Emisiunea consacrată pentru **„Aniversarea a 10 ani de la constituirea primelor gospodării agricole colective"** este formată din nouă valori. Dintre acestea sînt patru valori care aparțin și tematicii „Fauna" (întreaga emisiune aparținînd însă tematicii „Dezvoltarea economiei naționale").

Pentru faună se reține : valoarea de 55 de bani, brun-gălbui, care ne arată căratul recoltelor bogate cu cai viguroși ; 55 de bani, brun-gălbui, înfățișînd frumoase exemplare de păsări dintr-o crescătorie ; 55 de bani, brun-roșcat, marcă dedicată vacilor de rasă, iar prin marca de 55 de bani, oliv, se fac cunoscute minunate exemplare de oi cu lînă fină sau semifină nr. *1 703, 1 704, 1 705* și *1 707*).

9. Anul 1959 aduce colecționarilor de mărci poștale cu tema „Fauna", prin apariția la 20 iunie a unei noi emisiuni cu o imagine și un colorit artistic splendid armonizate, satisfacția de a-și îmbogăți colecțiile cu una din cele mai frumoase serii filatelice de la noi, **„Păsări cîntătoare și folositoare"**. Formată din 10 valori, emisiunea ne înfățișează diferite specii de păsărele ce trăiesc în țara noastră și care dau o viață deosebită peisajului atît de minunat al pădurilor patriei.

Cele zece valori componente în culori multiple ale seriei sînt : 10 bani (mierla de piatră) ; 20 de bani (grangurul) ; 35 de bani (nagîțul) ; 40 de bani, (rîndunica) ; 55 de bani, (ciocănitoarea) ; 55 de bani, (sticletele) ; 55 de bani, (pițigoiul) ; 1 leu, (căldărașul) ; 1,55 lei (pițigoiul codat) ; 5 lei, (fluturașul) (nr. *1 709—1 716*).

10. Seria de mărci apărută pentru a comemora **„Anul geofizic internațional"**, aparținînd tematicii „Cosmos", a fost descrisă în cadrul acelei teme. Valoarea de 1,55 lei, albastru-verzui, aparține însă și tematicii „Fauna", reprezentînd un iepure și un cățel, două din animalele care au efectuat zborul cosmic cu racheta balistică geofizică lansată la 2 iulie 1959 pe teritoriul Uniunii Sovietice (nr. *1 754*).

11. Protecția fondului de animale sălbatice constituie o grijă permanentă a statului. Reguli bazate pe analize științifice stabilesc perioadele cînd se poate practica vînatul și stabilesc exact ce anume animale se pot sacrifica într-o anumită perioadă de timp. Există însă și animale care sînt pe cale de dispariție. Pentru acestea s-au stabilit norme de protecție speciale. S-au luat o serie de măsuri menite a menține mai departe acele varietăți sau specii de animale. Vînatul acestor exemplare din fauna românească este cu desăvîrșire interzis.

Statul a declarat animalele rare sau pe cale de dispariție „monumente ale naturii".

Pentru a fi popularizate și cunoscute pretutindeni, s-a pus în circulație, la 1 februarie 1960, o serie de mărci intitulate **„Monumente ale naturii"**. Formată din șase valori, toate gravate, emisiunea se prezintă deosebit de frumos din punct de vedere al execuției. Ea înfățișează următoarele specii de animale : 20 de bani, albastru-deschis (lostrița) ; 55 de bani, brun (broasca țestoasă) ; 1,20 leu, violet (călifarul alb) ; 1,30 lei, albastru-violet (pajura) ; 1,75 lei, verde-gălbui (cocoșul de mesteacăn) ; 2 lei, roșu-cărămiziu (vulturul bărbos) (nr. *1 763—1 768*).

12. Interesantă este și emisiunea **„Fluturi"**, apărută la 10 octombrie 1960, formată din șase valori, într-o execuție îngrijită, reprezentînd diferite specii de fluturi care există la noi : 10 bani, brun-roșcat, portocaliu, ocru și negru, *(Saturnaia pyri)* ; 20 de bani, brun-roșcat, portocaliu, gri-negru *(Limentis populi)* ; 40 de bani, roșu-cărămiziu, brun, galben, albastru *(Chrisophanus virguarae)* ; 55 de bani, galben, albastru-cobalt, roșu și negru *(Papilio macheon)* ; 1,60 lei, gri, brun-roșcat, galben și negru *(Acherontia atropus)* ; 1,75 lei, violet-deschis, brun-roșcat, galben, portocaliu și negru *(Apatura iris)* (nr. *1 843—1 848*).

13. Apele țării noastre adăpostesc o cantitate imensă de pești. Dunărea și Marea Neagră reprezintă sediul celor mai felurite varietăți de pești (crapul, șalăul, scrumbia de Dunăre, somnul, morunul și cega) cantitățile uriașe de pește ale apelor noastre creează astfel posibilități de nebănuit atît industriei peștelui, cît și pentru desvoltarea pescuitului sportiv amator.

În anul 1960, la 30 noiembrie, s-a pus în circulație o emisiune de mărci poștale multicolore, intitulată **„Pești din țara noastră"**. Formată din șapte valori, seria înfățișează aceste specii de pești : 10 bani (crapul), 20 de bani (șalăul), 40 de bani (calcanul), 55 de bani (scrumbii de Dunăre), 1 leu (somnul), 1,20 lei (cega) și 1,60 lei (morunul) (nr. *1 857—1 863*).

14. O nouă serie de mărci, formată din zece valori și intitulată **„Vînătoarea"**, avînd ca pretext vînatul iar ca scop popularizarea animalelor sălbatice din țara noastră, a fost pusă în circulație la 22 iunie 1961. Fiecare valoare reprezintă un alt animal sălbatic, pe un fond stilizat, care imaginează scene din vînătoarea diferitelor epoci : 10 bani, albastru-deschis, brun-roșcat-maro și albastru-cobalt (căprioara și scenă de vînătoare din epoca de bronz) ; 20 de bani, ocru, portocaliu-gălbui, brun-roșcat și violet (rîsul și scenă de vînătoare preistorică) ; 35 de bani, violet, ocru, oliv-închis și brun-deschis (porcul mistreț și vînătoare din antichitate) ; 40 de bani, verde-deschis, ocru, brun-roșcat și maro (ursul și scenă de vînătoare din epoca veche) ; 55 de bani, galben, portocaliu, ocru, brun-gălbui și brun-roșcat (cerbul, pe o scenă de vînătoare din secolul al XVI-lea și un cavaler valah) ; 75 de bani, gri-verzui, galben, brun-roșcat și violet-închis (vulpea, pe o scenă de vînătoare din epoca feudală) ; 1 leu, galben, portocaliu, brun-deschis, gri-albăstrui și maro (capra neagră, pe o scenă de vînătoare modernă);

1,55 lei, galben, verde-deschis, gri-violet și violet-roșcat (iepurele) ; 1,75 lei, brun-deschis, roșu deschis, gri și gri-negru (bursucul, pe fundal un vînător stilizat stînd la pîndă) ; 2 lei, verde-deschis, ocru, brun-roșcat și brun-închis (căprioara, pe fundalul stilizat observîndu-se un vînător la pîndă) (nr. *1 913—1 922*).

15. Datorită calităților superioare ale animalelor de rasă din țara noastră, acestea dau producții însemnate de carne, ouă, lînă, lapte etc., produse care sînt solicitate tot mai mult pe piața internațională, țara noastră fiind o țară exportatoare și în ceea ce privește aceste bunuri de larg consum. Prin cele mai avansate metode științifice aplicate în zootehnie se perfecționează continuu rasele animalelor folositoare, creîndu-se posibilități de sporire a bunurilor pe care acestea le produc.

O emisiune filatelică foarte instructivă și frumos executată este aceea apărută în anul 1962, la 20 noiembrie, purtînd denumirea de **„Animale de rasă".** Formată din șapte valori, ea ne înfățișează diferite specii din cele mai importante animale producătoare : 20 de bani, ultramarin, gri și negru (mielul din rasa țigaie) ; 40 de bani, albastru-verzui, gri-deschis și gri-închis (berbecul merinos) ; 55 de bani, brun-deschis, brun-gălbui, gri-deschis și gri-închis (taurul din rasa românească „bălțată") ; 1 leu, gri-deschis și sepia (porcul din rasa „marele alb") ; 1,35 lei, oliv, brun, maro și negru (din rasa brună) ; 1,55 lei, roșu-cărămiziu, maro-deschis și închis (vaca din rasa „roșia de lapte") ; 1,75 lei, albastru-cobalt-închis, galben și brun-deschis (porci din rasa „Lantras") (nr. *2 048—2 054*).

16. Păsările de rasă din țara noastră aduc și ele o contribuție importantă economiei naționale, contribuind în același timp la abundența hranei populației. Prin îmbunătățirea continuă a rasei și a varietăților se obțin rezultate remarcabile în mărirea producției de ouă și de carne. Există la noi nenumărate rase superioare de păsări, pe care filatelia românească nu le-a neglijat, dedicîndu-le, la 25 mai 1963, o frumoasă serie formată din opt valori, care poartă denumirea de **„Păsări de rasă",** toate mărcile fiind multicolore ; 20 de bani (un pui de găină), 30 de bani (cocoșul din rasa „Rhode Island") ; 40 de bani (gîsca din rasa „albă de Banat") ; 55 de bani (cocoșul de rasă „Leghorn") ; 70 de bani (rața din rasa „Pekin") ; 1 leu (cocoș din rasa „Plymouth") ; 1,35 lei (curcanul din rasa „bronzată") ; 3,20 lei (găina din rasa „gît golaș de Transilvania") (nr. *2 076—2 083*).

17. Sericicultura și apicultura sînt îndeletniciri foarte frumoase și utile atît pentru cei care le practică, cît și pentru economia națională. De aceea, această activitate este sprijinită și încurajată de stat.

O interesantă emisiune filatelică intitulată **„Sericicultura și apicultura în R.P.R."** și apărută la 14 decembrie 1963 ilustrează, în opt valori multicolore, aspecte ale acestor îndeletniciri care se încadrează în tematica „Fauna" : 10 bani, (fluturele Bombyx) ; 20 de bani (evoluția fluturelui în crisalidă) ; 40 de bani (frunză de dud și larvă de fluture) ; 55 de bani (albina autohtonă) ; 60 de bani (polenizarea florilor de către

albină) ; 1,20 lei (valorificarea bazei melifere din zona montană) ; 1,35 lei (valorificarea bazei melifere din zona inundabilă a Dunării) ; 1,60 lei polenizarea culturilor de floarea soarelui) (nr. *2 145—2 152*).

★

Colecționarea de mărci poștale avînd ca temă „Fauna" pe plan mondial oferă filateliștilor care o colecționează multiple satisfacții. Sub aspectul frumuseții, colecția este aproape de neîntrecut. Nu există vreo varietate cît de rară din regnul animal, pe care marca poștală să nu o fi făcut cunoscută. Iar sub aspectul științific, se pot colecționa filatelic fie din punct de vedere geografic — toate speciile de animale dintr-o parte a globului, fie din punct de vedere științifico-zoologic — animalele după clasele din care fac parte (mamifere, reptile, păsări, pești etc.).

Această tematică ajută astfel la dezvoltarea cunoștințelor de cultură generală, încîntînd în același timp și ochiul.

Emisiunile acestea de mărci poștale avînd ca temă animalele aduc o contribuție deosebită tematici „Fauna mondială". Trebuie remarcată în special seria de mărci poștale apărută în țară la noi în anul 1956, cunoscută sub numele de „Vînătoarea" și care, datorită frumuseții ei, a fost repede epuizată devenind astăzi din ce în ce mai rară.

Există de altfel multe emisiuni filatelice cu această tematică, emise de alte țări și care sînt excepțional de bine cotate. Vom aminti de emisiunile „Păsările Angola", „Păsările Cuba", „Peștii Mozambic", devenite serii clasice, puțini fiind colecționarii care le posedă.

La foarte multe expoziții internaționale, colecționarii tematicii „Fauna" au obținut nenumărate premii, printre aceștia fiind și expozanți ai țării noastre. Acest fapt arată că, și pe plan mondial, tema este foarte solicitată, confirmînd încă o dată marile satisfacții pe care ea le oferă colecționarilor filateliști.

5.
„FLORA", O SERĂ FILATELICĂ

În dezvoltarea filateliei tematica, „Flora" și-a căpătat un rol de frunte. Frumusețea emisiunilor înfățișînd diferite specii de flori a făcut ca multe mărci să pară adevărate picturi în miniatură, care încîntă ochiul. Privită în ansamblu, o colecție cu mărci înfățișînd flori dă impresia unei „sere" filatelice, în care cele mai felurite flori din toate colțurile lumii se întîlnesc în aceeași „grădină" a clasorului.

Și sub aspectul științific, această tematică dezvoltă mult cunoștințele botanice. Se pot colecționa emisiuni cu imaginea florei după clase de flori, după utilitate (de exemplu, „plante medicinale" sau „flora mediteraneană" etc.) sau chiar după regiuni (de exemplu „flora Dobrogei"), flori ornamentale etc. De obicei însă, se colecționează flora ca tematică în general, mulți făcînd colecție cu emisiunile din

toată lumea, iar alții numai cu emisiunile Europei sau ale altui continent.

La această frumoasă și instructivă tematică, emisiunile de mărci românești au o contribuție importantă, îmbogățind tematica atît prin frumusețea seriilor care au apărut, cît și prin caracterul științific acordat emisiunilor scoase.

În cele ce urmează vom încerca a grupa toate emisiunile de mărci poștale apărute pînă în prezent în această tematică în țara noastră, lăsînd la urmă acele emisiuni care pot fi introduse și ele în această grupă, avînd contingențe certe cu flora, fără însă a fi emisiuni tipice de floră.

1. În anul 1956, la 26 septembrie, a apărut prima emisiune de floră propriu-zisă a patriei, denumită seria **„Flori"**. Execuția grafică foarte reușită completează și armonizează frumos machetele făcute de colectivul I. Dumitrana.

Seria este formată din patru valori multicolore și anume : 5 bani (ghiocel și ciubotica cucului) ; 55 de bani (narcisă și viorele) ; 1,75 de lei (gura-leului și clopoțel) ; 3 lei (mac și lăcrămioare) (nr. *1 521—1 524*).

2. **„Flora carpatină"**, o mîndrie a patriei noastre, este exprimată filatelic prin seria de mărci apărută la 22 iunie 1957, creație a pictorului Harald Meschendörfer.

Emisiunea este formată din opt valori. Aranjamentul în coală este de cîte 110 bucăți, din care 10 viniete (primul rînd vertical din stînga colii) ; aceste viniete poartă inscripția „Ocrotiți flora carpatină".

Valorile sînt : 5 bani, gri și roșu-cărămiziu (smîrdar) ; 10 bani, gri și verde-închis (iedera albă) ; 20 de bani, gri și roșu portocaliu (crin) ; 35 de bani, gri și galben-verzui (floare de colț) ; 55 de bani, gri și ultramarin-deschis (cupă) ; 1 leu, gri, carmin (garofiță de munte) ; 1,55 lei, gri și galben (anglicel) ; 1,75 lei, gri și violet (dediței) (nr. *1 575—1 582*).

3. O interesantă și reușită serie, apărută la 12—31 iunie 1958, este intitulată **„Ciuperci comestibile din R.P.R."**. Create tot de pictorul Harald Meschendörfer, cele zece valori ale emisiunii ne prezintă cele mai semnificative specii de ciuperci comestibile ale țării. Culoarea fiecărei mărci, fiind apropiată de cea naturală, se armonizează perfect în cadrul desenului, creînd foarte frumoase exemplare filatelice.

Valorile acestei emisiuni, reprezentînd specii de ciuperci, sînt următoarele : 5 bani, albastru, maro-închis și maro-deschis (buretele șerpesc) ; 10 bani, maro-oliv, portocaliu și brun (barba caprei, meloșel sau creasta cocoșului) ; 20 de bani, gri, galben și roșu (ciuperca cezarea sau ciuperca aurie) ; 30 de bani, verde-închis, portocaliu și brun-portocaliu (rîșcovul, lăptuca) ; 35 de bani, albastru și maro-deschis (ghebe sau opintici) ; 55 de bani, oliv-gălbui, maro-roșcat și maro-închis (buretele cu perucă) ; 1 leu, verde-albăstrui, maro-deschis și maro-închis (zbîrciogul țuguiat) ; 1,55 lei, gri-închis, gri, gălbui și roz (ciuperca albă de băligar sau ciuperca de gunoi) ; 1,75 lei, verde-gălbui, maro-

închis și maro-deschis (mînătărci) ; 2 lei, albastru-verzui, portocaliu și maro (buretele gălbui sau urechiușa) (nr. *1 645—1 654*).

4. Anul 1959 a adus colecționarilor de „Floră" surpriza unei emisiuni cu specific încă necunoscut în mărcile patriei noastre și anume prima serie de plante de utilitate, denumită **„Plante medicinale"**, apărută la 25 noiembrie. Formată din zece valori, desenele executate tot de Harald Maschendörfer reprezintă cîteva varietăți din plantele medicinale ale patriei noastre, bogăție deosebită și de mare utilitate.

Valorile acestei emisiuni sînt : 20 de bani, galben-mustar (degețelul roșu) ; 40 de bani, cărămiziu-închis (menta) ; 55 de bani, maro-închis (mușețelul) ; 55 de bani, albastru-verzui-deschis (albăstrele) ; 1 leu, brun-oliv-închis (brîndușa de toamnă) ; 1,20 lei, violet-deschis (omagiu) ; 1,55 lei, oliv-gălbui (macul de cîmp) ; 1,60 lei, gri-argintiu (teiul argintiu) ; 1,75 lei, roz, violet-deschis (măciesul) ; 3,20 lei, gri-verzui (mușcata) (nr. *1 743—1 752*).

5. Cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la înființarea Grădinii botanice din București, o serie de mărci formată din nouă valori dantelate, nouă valori nedantelate (cu aceleași valori și culori) și o coliță au omagiat, la 15 septembrie 1961, acest eveniment.

Valorile multicolore ale emisiunii **„Centenarul grădinii botanice din București"** sînt următoarele : 10 bani (ciubotica cucului) ; 20 de bani (garofița Pietrei Craiului) ; 25 de bani (bujorul românesc) ; 35 de bani (limba soacrei) ; 40 de bani (stînjenelul de Dobrogea) ; 55 de bani (piciorul cocoșului) ; 1 leu (crucea voinicului) ; 1,20 lei (macul de munte) ; 1,55 lei (ghințură sau ențură) (nr. *1 927—1 935*).

Coliția emisiunii este formată dintr-o marcă nedantelată avînd un nominal de 1,75 lei, reprezentînd pe inițiatorul Grădinii botanice, doctorul Carol Davilla, și pe întemeietorul Grădinii botanice, botanistul D. Brandza (nr. *1 936*).

6. O foarte frumoasă emisiune de flori a apărut în anul 1964, intitulată **„Flori de grădină"**. Aceasta cuprinde cele mai frumoase flori de ornament ale țării și, prin felul în care sînt machetate și aranjate grafic, seria este bine reușită.

Machetatorii seriei (P. Grant și C. Drugă) au armonizat perfect aranjamentul fiecărei flori într-un vas de lut ornamentat, dîndu-le și o culoare mai aproape de realitate și creînd astfel o ambianță care desfată privirea.

Emisiunea este formată din opt valori : 10 bani, albastru-închis, albastru-deschis, verde, alb și ocru (regina nopții) ; 20 de bani, roșu, verde, gri, alb (mușcată) ; 40 de bani, vernil, verde, roșu, roz și mov (cerceluș) ; 55 de bani, verde, mov, vernil (crizantemă) ; 75 de bani, verde-gălbui, verde, roșu, (dalie) ; 1 leu, mov spre roșu, portocaliu, verde, roșu (crin) ; 1,25 lei, roz, albastru, verde (crin de toamnă) ; 1,55 lei, roșcat, galben, verde (crăiță).

★

În cadrul tematicii „Flora" se pot include și toate seriile de mărci poștale care — deși imaginea lor nu înfățișează flori propriu-zise — totuși au directa legătură cu această bogăție națională pe care o constituie flora patriei. Ar fi greșit, nestiințific, ca să concepem — într-o tematică ca aceasta — colecționarea numai a mărcilor care înfățișează floarea propriu-zisă, ignorînd fructul acestei flori, sau considerînd că fac parte din tematică numai florile de ornament.

Credem că valoarea unei colecții constă, în cele din urmă, și în studiul ei științific, în munca disciplinată și organizată pe care o depune colecționarul, după anumite criterii științifice. Tocmai de aceea considerăm că, într-o tematică completă de „Floră", nu trebuie să lipsească nici o emisiune care cuprinde valori în legătură cu aceasta.

7. La emisiunea **„Pionerii IV"** din 21 mai 1953, valoarea de 35 de bani, verde (reprezentînd pionieri sădind pomi) face parte din tematica „Flora" (nr. *1 352)*; celelalte două valori ale emisiunii nu fac parte din tematică.

8. Emisiunea **„Luna pădurii"** de la 29 iulie 1953, inițiată pentru refacerea pădurilor, înfățișează aspecte din bogăția pădurilor patriei. Seria are trei valori : 20 de bani, ultramarin ; 38 de bani, verde ; 55 de bani, brun-ocru (nr. *1 369—1 371*).

9. O nouă emisiune **„Luna pădurii"**, apărută la 1 aprilie 1964, privește protejarea și dezvoltarea pădurilor patriei noastre. Seria emisă cu această ocazie are trei valori și anume : 20 de bani, sepia pe galben (cerb) ; 55 de bani, violet pe galben (pionieri plantînd pomi) ; 1,75 lei, albastru pe galben (peisaj de pădure) (nr. *1 390—1 392*).

10. Seria de mărci poștale, **„Luna pădurii"**, emisă la 15 martie 1955, este formată tot din trei valori și caută, prin imaginile lor, să ilustreze bogățiile pădurilor. Această emisiune a fost descrisă în cadrul tematicii „Dezvoltarea economiei naționale" (nr. *1 432—1 425*).

11. La 15 octombrie 1955, o emisiune originală prin ideea cuprinsă ne înfățișează deosebita grijă care se dă la noi îngrijirii recoltelor de fructe și legume. Această serie este intitulată **„Pomi-legumicultură"** și are patru valori : 10 bani, verde-deschis (combaterea dăunătorilor la pomicultură) ; 20 de bani, roz (culesul fructelor) ; 55 de bani, ultramarin (culesul viței de vie) ; 1 leu, brun-roșcat (culesul legumelor) (nr. *1 467—1 470*).

12. O mare bogăție pentru țară o prezintă și plantele industriale ; floarea soarelui, bumbacul, inul și sfecla de zahăr sînt doar cîteva din aceste plante care contribuie efectiv la dezvoltarea economiei și la creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii. Importanța acestor plante industriale s-a subliniat în filatelie printr-o serie de mărci poștale cunoscute sub numele **„Plante industriale"**, apărută la 10 noiembrie 1955.

Emisiunea are patru valori : 10 bani, roșu-violet (sfecla de zahăr) ; 20 de bani, oliv (bumbacul) ; 55 de bani, albastru (inul) ; 1,55 lei, brun (floarea soarelui) (nr. *1 473—1 476*).

13. Apărută la 11 iunie 1956, emisiunea **„Luna pădurii"** ilustrează o mare bogăție a patriei noastre. Două frumoase mărci ilustrează această emisiune : 20 de bani, verde-închis pe verde (un copac) ; 55 de bani, negru pe verde (o pădure) (nr. *1 506—1 507*).

14. Dintre cele nouă valori ale emisiunii **„Aniversarea a 10 ani de la constituirea primelor gospodării agricole colective"**, din 29 mai 1959, în această tematică nu intră decît trei valori și anume : 55 de bani, violet (sfecla de zahăr) ; 55 de bani, portocaliu (floarea soarelui) ; 55 de bani, verde-smaragd (porumb dublu hibrid) (nr. *1 700, 1 701* și *1 702*).

Restul de valori, care au cîte un nominal tot de 55 bani (afară de ultima valoare cu un nominal de 5 lei) nu intră în această tematică.

15. Emisiunea **„Încheierea colectivizării agriculturii"** a reflectat în filatelie un eveniment de o importanță deosebită pentru viața noastră social-economică, printr-o serie de mărci formată din trei valori și anume : 40 de bani, portocaliu și roșu-închis (spic de grîu pe conturul țării și un tractor) ; 55 de bani, roșu, galben, ocru-brun (medalia decernată cu prilejul încheierii colectivizării) ; 1,55 lei, albastru, roșu, galben și ocru (snop de grîu legat cu panglică tricoloră, iar în prim plan, secera și ciocanul) (nr. *1 975—1 977*).

16. Pămîntul patriei noastre este foarte roditor și pentru ilustrarea roadelor obținute s-a consacrat o emisiune de mărci poștale formată din șase valori, intitulată **„Cultura legumelor timpurii"**.

Emisiunea, care a apărut la 25 martie 1963, are următoarele valori multicolore : 35 de bani (tomate) ; 40 de bani (ardei iute) ; 55 de bani (ridichi de lună) ; 75 de bani (vinete lungi) ; 1,20 lei (ardei grași) ; 3,25 lei (castraveți de Arad) (nr. *2 061—2 066*).

17. Fructele care cresc în țara noastră, prin gustul lor plăcut și variat, substanțele nutritive pe care le conțin, frumusețea și aspectul general, constituie reale bogății ale culturilor noastre pomicole.

Emisiunea de mărci poștale din 15 septembrie 1963, consacrată acestor podoabe ale patriei, este intitulată **„Fructe, izvor de sănătate"** și este formată din opt valori multicolore : 10 bani (nuci) ; 20 de bani (prune) ; 40 de bani (piersici) ; 50 de bani (căpșuni) ; 1 leu (struguri) ; 1,55 lei (mere) ; 1,60 lei (cireșe) ; 1,75 lei (pere) (nr. *2 106—2 113*).

★

Privite în ansamblul lor, emisiunile R.P.R. cu tematica „Flora", prin varietatea conținutului lor, prin frumusețea execuției și prin mesajul științific pe care-l prezintă sînt — fiecare în parte — adevărate valori, care contribuie la ridicarea calitativă a oricărei colecții filatelice.

Prezentînd în mod amănunţit şi sugestiv flora românească, mărcile poştale emise de ţara noastră arată, în ansamblul unei colecţii de floră mondială studiată ştiinţific, varietăţile botanice existente în această parte a lumii.

Frumuseţea acestor serii aduce de asemenea o contribuţie specială la ridicarea valorii colecţiilor, răsplătind cu prisosinţă munca şi străduinţa colecţionarilor. „Flora carpatină", „Ciupercile", „Grădina botanică", „Flori de casă", sînt numai cîteva din emisiunile care fac cinste patriei noastre.

O contribuţie deosebită la valoarea colecţiilor cu această tematică o aduc şi emisiunile străine. Emisiunile de flori scoase de „San Marino", frumoasele serii de flori ale R.S.F. Iugoslavia, instructivele serii cu floră scoase de Austria, sînt numai cîteva exemple din seriile cu această tematică emise de alte state care aduc, alături de emisiunile noastre contribuţia lor la ridicarea nivelului calitativ al colecţiilor filatelice.

6.
ARTELE PLASTICE („PICTURA ŞI SCULPTURA") CA TEMATICĂ

Dacă, pentru orice colecţie tematică, trebuie aduse uneori explicaţii pentru a justifica motivul care l-a determinat pe filatelistul colecţionar să o conceapă, atunci cînd obiectul tematic al colecţiei este arta plastică, fără îndoială că aceasta îl scuteşte de orice comentariu pe filatelist.

Nu poate exista ceva mai frumos, mai instructiv, mai reactiv decît o colecţie de mărci poştale cu tema „Pictura şi sculptura". Această tematică ridică foarte mult nivelul cunoştinţelor generale ale colecţionarului, îi dezvoltă gustul spre frumos, îi măreşte posibilităţile de apreciere estetică obligînd pe colecţionar să facă incursiuni într-unul din cele mai frumoase domenii, cel al culturii şi artelor.

Colecţia filatelică, ştiinţific studiată şi organizată cu temele „Pictura şi sculptura", este fără îndoială un izvor de satisfacţii, reprezentînd o manifestare superioară a creaţiei umane.

Multe din emisiunile mărcilor poştale româneşti sînt dedicate marilor pictori şi sculptori ai patriei, ca şi marilor artişti ai omenirii, Nicolae Grigorescu, Teodor Aman, Octav Băncilă, Ion Andreescu, C. Daniel Rosenthal, Leonardo da Vinci, Van Rijn Rembrandt, Eugène Delacroix, Michelangelo etc., care defilează prin faţa celor ce privesc o astfel de colecţie filatelică.

1. Prima emisiune R.P.R. cu această tematică a apărut la 25 martie 1950, pentru comemorarea centenarului naşterii pictorului Ion Andreescu.

Această serie de mărci intitulată în filatelie **„Comemorarea a 100 de ani de la naşterea pictorului Ion Andreescu"**, formată din trei valori, înfăţişează tot atîtea reproduceri după lucrările pictorului aniversat: 5 lei, verde-oliv (tabloul „Tîrgul de la Drăgaica"), 11 lei, albastru („Autoportret"); 20 de lei, brun-roşcat-deschis (tabloul „Cumpăna satului") (nr. *1 123—1 125*).

Valorile de 5 lei, verde şi 11 lei, albastru au fost supratipărite cu ocazia reformei monetare din 1952.

2. Anul 1951 aduce pentru prima dată într-o emisiune de mărci poştale figura pictorului român Ion Negulici, la 20 iunie 1951; este vorba de marca de 35 de lei, de culoare roşie intitulată **„Centenarul morţii pictorului Ion Negulici"**, reprezentînd o reproducere a autoportretului artistului (nr. *1 131*).

3. Pictorul Constantin Daniel Rosenthal este prezent în filatelie prin seria de mărci **„Centenarul morţii pictorului C. D. Rosenthal"**, emisă la 23 iulie 1951, cu ocazia comemorării centenarului morţii sale.

Formată din patru valori (11 lei, violet; 11 lei, brun-roşcat; 11 lei, verde-închis; 11 lei, portocaliu) (nr. *1 184—1 187*), emisiunea înfăţişează două reproduceri ale valoroaselor sale creaţii „România revoluţionară" şi „România rupîndu-şi cătuşele".

4. Un mare pictor român, Octav Băncilă, ale cărui creaţii artistice sînt valori certe ale tezaurului naţional, a fost omagiat şi prin mărcile poştale ale ţării.

În anul 1954, împlinindu-se zece ani de la moartea sa, a fost emisă la 26 mai o marcă, brun-roşcat şi verde, cu titlul filatelic **„10 ani de la moartea pictorului Octav Băncilă"**, avînd nominalul de 0,55 lei (nr. *1 398*); marca îl înfăţişează pe artist după un tablou al pictorului Nicolae Popa.

5. Pictorului român Gh. Tattarescu, o dată cu comemorarea împlinirii a 60 de ani de la moartea sa, i s-a dedicat la 7 octombrie 1954 o marcă poştală, roşu-violet, avînd un nominal de 0,55 lei (nr. *1 418*). Marca intitulată **„Comemorarea a 60 de ani de la moartea pictorului Gh. Tattarescu"** îl înfăţişează pe artist după un autoportret.

6. Şi pictorul Barbu Iscovescu a fost comemorat prin emisiunile de mărci poştale cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la moartea sa. Marca de culoare brună roşcată intitulată **„Comemorarea a 100 de ani de la moartea pictorului Barbu Iscovescu"**, avînd nominalul de 1,75 lei, reprezintă autoportretul pictorului; a fost emisă la 3 noiembrie 1954 (nr. *1 421*).

7. La cea de-a zecea aniversare a victoriei asupra Germaniei fasciste s-a emis, la 9 mai 1955, o marcă poştală intitulată **„10 ani de la victoria asupra fascismului german"**, albastru-închis, cu un nominal de 0,55 lei (nr. *1 443*), reprezentînd statuia „Soldatul păcii" din Berlin.

8. Sculptorul Ion Georgescu, prin creaţiile sale, a ridicat mult prestigiul artei noastre naţionale. Pentru **„Aniversarea a 100 de ani de la naşterea sculptorului Ion Georgescu"** a fost emisă, la 25 iunie 1956, o marcă poştală cu o valoare nominală de 55 de bani (nr. *1 511*), de culoare maro şi verde. Această marcă reprezintă portretul sculptorului, încadrat între două dintre cele mai importante creaţii ale sale: monumentele lui

Gh. Asachi și Gh. Lazăr, promotori ai culturii și literaturii românești din prima jumătate a secolului al XIX-lea.

9. Unul din renumiții pictori români ai secolului trecut a fost Theodor Aman. La 23 septembrie 1956 s-a emis o marcă poștală de culoare gri-oliv închis, pentru aniversarea a **„125 de ani de la moartea pictorului Theodor Aman"**, cu un nominal de 55 de bani (nr. *1 520)*, desenul reprezentînd portretul pictorului.

10. Emisiunea **„Mari aniversări culturale 1956"** din noiembrie-decembrie, formată din zece valori, cuprinde două valori care reprezintă figuri de pictori. Valoarea de 35 de bani (nr. *1 533)* îl reprezintă pe pictorul japonez Tayo Oda, iar valoarea de 3,25 lei (nr. *1 541)* îl reprezintă pe celebrul pictor olandez Van Rijn Rembrandt.

11. Unul dintre cei mai mari pictori români, Nicolae Grigorescu, prin celebrele sale creații, a făcut cunoscută arta românească dincolo de hotarele țării.

De multe ori mărcile poștale au ilustrat valoarea deosebită a artistului. Emisiunea **„50 de ani de la moartea pictorului Nicolae Grigorescu"**, apărută la 29 iulie 1957, este formată din trei valori înfățișînd trei din renumitele sale picturi și anume : 20 de bani, verde închis („Întoarcerea de la cîmp") ; 55 de bani, brun-roșcat-inchis („Autoportretul pictorului") și 1,75 lei, albastru-gri („Atacul de la Smîrdan") (nr. *1 583—1 585).*

12. Tot în anul 1957, împlinindu-se **„80 de ani de la Războiul pentru Independență"**, s-a emis la 30 august o marcă poștală de culoare violetă cu nominalul de 20 de bani (nr. *1 591)*, înfățișînd un gornist în uniforma timpului. Imaginea e constituită de celebrul tablou al pictorului Nicolae Grigorescu, tablou cunoscut sub numele de „Gornistul".

13. Împlinindu-se, în anul 1960, 90 de ani de la nașterea lui V. I. Lenin, emisiunea de mărci poștale intitulată **„A 90-a aniversare a nașterii lui Vladimir Ilici Lenin"**, scoasă cu ocazia acestei aniversări, la 20 aprilie, este formată din două valori : 40 de bani, roșu-violet (nr. *1 770)*, reprezentîndu-l pe Lenin la tribună, după tabloul pictorului sovietic G. A. Gherasimov și valoarea de 55 de bani, albastru-închis (nr. *1 771)*, reprezentînd statuia lui Lenin, creație a sculptorului român Boris Caragea. Această emisiune este completată cu o coliță de culoare roșie-cărămizie, avînd un nominal de lei 1,55 (nr. *1 772)*, care înfățișează pe V. I. Lenin, după sculptura executată de C. Baraschi.

14. La cea de **„A 15-a aniversare a victoriei asupra fascismului"**, s-a emis la 9 mai 1960 un triptic format din două mărci și o vinietă, avînd valorile de : 40 de bani, albastru-violet și 55 de bani, albastru-violet, ambele legate printr-o vinietă (nr. *1 773—1 774 ;* nr. *1 775—1 776* cu culorile schimbate).

Desenele mărcilor reprezintă monumentul eroilor din București, creație a sculptorului român Boris Caragea și, respectiv, monumentul eroilor sovietici din București, creație a sculptorului român C. Baraschi.

15. La emisiunea **„Mari aniversări culturale"** apărută la 2 august 1960, formată din zece valori, valoarea de 35 de bani, albastru închis (nr. *1 823)*, reprezintă pe pictorul japonez Katsushika Hokusai.

16. Foarte interesantă și instructivă este emisiunea apărută la 16 februarie 1961, intitulată **„Sculpturi din arta națională"**. Ea este formată din nouă valori, fiecare reprezentînd cîte o operă de artă a celor mai de seamă sculptori români contemporani : 5 bani, roșu („Oțelar" de Ion Irimescu) ; 10 bani, violet („Gh. Doja" de Ion Vlad) ; 20 de bani, oliv, negru („Întîlnirea" de Boris Caragea) ; 40 de bani, brun-gălbui („George Enescu" de Gh. Anghel) ; 50 de bani, maro („Eminescu" de C. Baraschi) ; 55 de bani, roșu-cărămiziu („Răscoala din 1907" de Mac Constantinescu) ; 1 leu, vișiniu („Pacea" de Ion Jalea) ; 1,55 lei, albastru-cobalt („Construim socialismul" de Constantin Medrea) ; 1,75 lei, verde-închis („Se naște o idee" de Andrei Szobotka) (nr. *1 872—1 880).*

17. În emisiunea apărută la 20 iulie 1962, intitulată **„Oameni de știință și cultură români"**, formată din nouă valori, marca de 40 de bani, de culoare gri-albastru (nr. *2 011)*, îl reprezintă pe pictorul Ion Negulici.

18. În fiecare an, la 15 noiembrie, se sărbătorește **„Ziua mărcii poștale românești"**, iar cu această ocazie se emite și cîte o serie de mărci. Valoarea de 55 bani, multicolor, cu vinietă, emisă la 15 noiembrie 1962, cu ocazia acestei aniversări, reprezintă o reproducere a tabloului „Surugii" de pictorul Carol Pop de Szatmary ; desenul vinietei reproduce un fragment de scrisoare francată cu marca de 30 de parale (emisiunea din anul 1862) obliterată cu stampila „Iassy" (nr. *2 047).*

19. Într-o emisiune de cinci valori **„Mari aniversări culturale 1963"**, valoarea de 50 de bani, ocru și gri-oliv, emisă la 10 august 1963, îl reprezintă pe pictorul francez Eugène Delacroix (nr. *2 102).*

20. Și în anul 1964, seria de **„Aniversări culturale"** formată din șase valori reprezintă, prin valoarea de 55 bani, galben-maro, un geniu al artei, pe nemuritorul Michelangelo Buonarroti.

★

Multe din mărcile emise de țara noastră chiar dacă nu reprezintă un subiect direct care ar putea intra în tematica respectivă, totuși — prin mesajul și prin conținutul lor — intră și ele fără îndoială în categoria mărcilor cu temele „Pictura și sculptura". Din categoria acestor emisiuni, reținem pe cele care au fost ocazionate de o serie de evenimente culturale și istorice.

21. În anul 1952 s-au împlinit 100 de ani de la nașterea celui mai mare dramaturg român, I. L. Caragiale, cînd — în cadrul manifestărilor ocazionate cu această aniversare — s-a scos la 6 aprilie și emisiunea filatelică **„Centenarul nașterii lui I. L. Caragiale"**. Valoarea de 55 de bani, roșu, reprezintă tabloul „1907" al pictorului Octav Băncilă (nr. *1 294).*

22. În același an s-au împlinit 100 de ani de la moartea marelui scriitor rus N. V. Gogol. Emisiunea filatelică intitulată **„Centenarul morții lui N. V. Gogol"**, tipărită cu ocazia acestei comemorări la 4 martie, ne înfățișează pe valoarea de 55 bani, albastru-închis, pictura „Taras Bulba", după tabloul pictorului sovietic G. A. Gherasimov **(nr. *1 298*).**

23. S-a stins din viață în anul 1852, departe de țară, la Palermo (Italia), marele democrat revoluționar și istoric român Nicolae Bălcescu. La 2 noiembrie 1952, pentru **„Comemorarea a 100 de ani de la moartea lui Nicolae Bălcescu"**, două mărci poștale îl omagiază încă o dată pe acest mare om. Emisiunea înfățișează chipul lui Nicolae Bălcescu, după un tablou al pictorului Gh. Tattarescu (nr. *1 337—1 338).*

24. În zilele de 15 și 16 februarie ale anului 1933, încă o pagină glorioasă s-a înscris în istoria mișcării muncitorești a poporului român : eroicele lupte ale ceferiștilor de la atelierele Griviței. Cu ocazia împlinirii a 20 de ani de la aceste lupte, la 13 februarie 1953, s-a emis o marcă poștală, intitulată **„A 20-a aniversare a luptelor ceferiștilor de la Atelierele Griviței"**, înfățișînd „Griviței 1933", după tabloul pictorului Gabor Miklossy (nr. *1 347).*

25. O frumoasă marcă, după tabloul pictorului sovietic A. A. Vasiliev, îl înfățișează pe V. I. Lenin, întemeietorul primului stat socialist din lume. Emisiunea a apărut la 21 ianuarie 1954, pentru **„Comemorarea a 30 de ani de la moartea lui V. I. Lenin"** (nr. *1 389).*

26. Marile valori ale artei românești pot fi văzute, studiate și admirate în frumoase și confortabile muzee și pinacoteci, care stau deschise în permanență la dispoziția tuturor cetățenilor. Raritățile artei românești și universale nu mai sînt deci valori rezervate unui grup restrîns de profitori care le țineau zăvorîte în casele lor, făcînd din ele obiect de speculație. Ele au devenit un bun al întregului popor, care le studiază și le admiră în permanență. Sute de mii de oameni ai muncii vizitează muzeele din București și din celelalte orașe din țară, așa încît muzeele noastre au intrat și ele în această tematică a artelor plastice. O interesantă și instructivă emisiune de mărci poștale, apărută la 28 iunie 1955, ne înfățișează astfel **„Muzee din București"**.

Seria este formată din cinci valori și anume : 20 de bani, roz-violet (Muzeul Theodor Aman) ; 55 de bani, brun (Muzeul de istorie a Partidului) ; 1,20 lei, negru (Muzeul de artă populară) ; 1,75 lei, verde-închis (Muzeul de artă din Palatul Republicii) ; 2,55 lei, violet (fostul muzeu Simu) (nr. *1 447—1 451).*

Este fără îndoială că, de la apariția acestei emisiuni trecînd peste nouă ani, Bucureștiul a trecut prin mari transformări arhitectonice. Au apărut noi muzee și săli de expoziții, s-au construit noi edificii culturale (de ex. Sala Palatului R.P.R.), s-au dezvoltat posibilitățile de sistematizare a orașului, pe locul vechilor clădiri ridicîndu-se altele noi.

27. Anul 1907 — cînd țăranii, nemaiputînd suporta oprimarea moșierilor, chinurile sărăciei și mizeria cruntă, s-au răsculat împotriva asupritorilor — a rămas neuitat în istoria luptei de veacuri a maselor țărănești pentru o viață mai bună.

Tabloul pictorului Octav Băncilă, intitulat „1907", arăta în mod deosebit de sugestiv un țăran răsculat. Creația artistului a fost reluată și pe marca apărută în anul 1957, pentru aniversarea a **„50 de ani de la răscoalele țărănești din 1907"**. Culoarea mărcii este gri-albastru, iar valoarea nominală este de 55 de bani (nr. *1 560).*

28. **„Marile aniversări culturale ale anului 1964"**, în filatelie s-au concretizat printr-o frumoasă emisiune, compusă din șase valori reprezentînd figuri celebre din cultura universală, români și străini, comemorați cu această ocazie ; 5 bani, verde, maro (Mihail Eminescu) ; 20 de bani, roșu, maro (Ion Creangă) ; 35 de bani, portocaliu, maro (Emil Gîrleanu) ; 55 de bani, ocru-maro (Michelangelo), valoare care prinde seria în această tematică ; 1,20 lei, albastru, maro (Galileo Galilei) ; 1,75 lei, maro, mov (William Shakespeare).

★

Contribuția mărcilor românești și la această tematică este importantă. Reflectîndu-i în imaginea lor pe cei mai de seamă reprezentanți ai artelor plastice, emisiunile filatelice fac cunoscute cele mai de seamă opere ale artiștilor români, ca și ale celor străini. Celebrele tablouri ale lui N. Grigorescu, „Atacul de la Smîrdan" și „Întoarcerea de la cîmp", tabloul „1907" al lui Octav Băncilă și tabloul „Griviței 1933" al lui Gabor Miklossy ne sînt prezentate în reproduceri admirabile. Figurile acestor artiști sînt de asemenea înfățișate pe emisiunile de mărci poștale.

Octav Băncilă este unul din cei mai renumiți pictori români din prima jumătate a secolului al XX-lea, iar tablourile închinate revoluției țăranilor din 1907 i-au consacrat creațiile sale artistice. Pictorii Theodor Aman și Gh. Tattarescu, pe lîngă activitatea lor creatoare, au depus o muncă neobosită pentru crearea unei școli naționale de artă plastică. În partea a doua a secolului al XIX-lea, ei au reușit să pună bazele școlii de arte plastice de la București, iar Nicolae Grigorescu este creatorul școlii clasice de pictură din țară.

Marilor artiști străini li se acordă de asemenea o atenție cuvenită în emisiunile de mărci poștale ale patriei, aceștia fiind prezenți pe multe din valorile acestor emisiuni.

Marele pictor al Renașterii, Leonardo da Vinci, este reprezentat pe o marcă poștală apărută în anul 1952. Rembrandt, pictor de origine olandeză, unul din cei mai mari artiști ai tuturor timpurilor, este prezent pe marca de 3,25 lei din emisiunea **„Mari aniversări culturale ale** anului 1956". Celebrul pictor francez Eugène Delacroix este prezent pe valoarea de 50 de bani din emisiunea „Mari aniversări culturale ale anului 1963", de asemenea, pictorul sovietic G. A. Gherasimov este prezent în emisiunile de mărci poștale românești prin frumoase reproduceri după tablourile sale („Taras Bulba", „Lenin la tribună").

Sculptura națională contemporană este și ea omagiată de emisiunile apărute în filatelia românească. Artiștii Constantin Baraschi, Ion

Jalea, Constantin Medrea, Ion Vlad, Gheorghe Anghel, Andrei Szobotka, a căror valoare creatoare a putut să se dezvolte în regimul nostru, sînt prezenți pe mărcile românești prin creațiile lor cele mai valoroase.

Tema „Artele plastice", oglindită în emisiunile de mărci poștale ale patriei, se încadrează astfel în mod creator în tematica generală privind pictura și sculptura întregind-o și completînd-o. În filatelie, această tematică se află în plină dezvoltare, contribuind astfel la lărgirea cunoștințelor generale pentru unii colecționari și la desăvîrșirea cunoștințelor pentru alții.

7.
„OAMENI DE SEAMĂ", TEMATICĂ CU UN CONȚINUT LARG CULTURAL

Această tematică este deosebit de vastă. Ea cuprinde scriitori, oameni de știință, oameni politici, mari descoperitori, savanți. Desigur că ea poate fi organizată și sistematizată după dorința colecționarului sau scopurile propuse în formarea colecției sale.

Această tematică prezentînd atît de largi posibilități, personalitatea și concepția filatelistului vor juca un rol predominant în sistematizarea ei. În timp ce, la alte tematici, întinderea colecției este mai mult sau mai puțin stabilită precis, aci singur colecționarul va stabili criteriile obiective ale colecționării, criterii care vor fi determinate pînă la urmă de scopul final.

În stabilirea emisiunilor noastre poștale care intră în această categorie, vom face abstracție pe cît posibil de emisiunile ce au fost trecute într-o anumită temă. Desigur că, dacă se vor colecționa două sau mai multe teme care impun încadrarea aceleiași serii în ambele teme, atunci, fără îndoială că se vor procura două sau mai multe serii din emisiunea respectivă, în așa fel încît fiecare temă să aibă seria proprie.

1. În anul 1948, la 1 iunie, s-a sărbătorit prin emisiunea **„Centenarul revoluției de la 1848"**, revoluția burghezo-democrată care a avut loc în Țara Românească, în Moldova și în Transilvania, cu o sută de ani în urmă. Cea mai de seamă figură a revoluției a fost Nicolae Bălcescu, a cărui efigie se remarcă pe fiecare valoare emisă cu ocazia aniversării centenarului revoluției. Seria aceasta este formată din cinci valori și anume : 2+2 lei, carmin ; 5+5 lei, violet ; 10+10 lei, negru ; 36+18 lei, albastru ; 11 lei, roșu.

Prezentarea grafică este reușită, iar imaginea foarte sugestivă. Pe una din valori se află numai imaginea lui Nicolae Bălcescu, iar ultima valoare reprezintă un desen alegoric, cu prilejul proclamării Constituției de la 1848 la București. Restul de trei valori au ca imagine cîte un grup de revoluționari de seamă. Pe valoarea 5+5 lei, violet, se află imaginea luptătorilor din Țara Românească : Ion Eliade Rădulescu, Ana Ipătescu, Gh. Magheru și Popa Șapcă ; pe valoarea 10+10 lei, negru, ni se înfățișează reprezentanți ai mișcării din Moldova : Mihail Kogălniceanu, Alexandru Ioan Cuza și Vasile Alecsandri, iar pe valoarea

36+18 lei, albastru, se văd fruntașii românilor din Transilvania : Avram Iancu, Eftimie Murgu, Simion Bărnuțiu și Gh. Barițiu. În mijlocul valorii se văd figurile lui N. Bălcescu și Șandor Petöfi, simbolizînd lupta comună a revoluționarilor români și maghiari (nr. *1 049—1 053*).

2. În anul 1948 între 12 și 19 septembrie s-a sărbătorit **„Săptămîna presei democrate"**. Cu această ocazie s-a emis la 12 septembrie o serie de mărci de șapte valori : patru dantelate și trei nedantelate, cu imagini corespunzătoare evenimentului. Valoarea de 15+15 lei, albastru, evocă figura lui Alexandru Sahia, cunoscut prin scrierile sale literare cu caracter profund democrat și articolele sale închinate clasei muncitoare (nr. *1 071—1 074*).

3. O nouă emisiune de mărci poștale **„Nicolae Bălcescu"**, formată dintr-o valoare de 20 lei, roșu, a apărut în cinstea lui Nicoale Bălcescu, la 20 decembrie 1948. Neapreciat la adevărata sa valoare de către burghezie, de-abia în regimul nostru democrat popular acest mare luptător a căpătat locul de cinste care i se cuvine (nr. *1 090*).

4. Cu ocazia comemorării a **„25 de ani de la moartea lui V. I. Lenin"**, s-a emis la 21 ianuarie 1949 o marcă poștală dantelată și nedantelată, de culoare neagră, cu un nominal de 20 de lei, înfățișîndu-l pe Lenin la tribună (nr. *1 098*).

5. În anul 1949, la 22 martie, a apărut o emisiune **„I. C. Frimu"**, formată dintr-o marcă de culoare roșie, cu un nominal de 20 lei, reprezentîndu-l pe acest erou al clasei muncitoare (nr. *1 100*).

6. **„Comemorarea a 100 de ani de la nașterea poetului Mihail Eminescu"** este intitulată o foarte frumoasă serie de mărci emisă la 26 februarie 1950, formată din cinci valori și anume : 11 lei, albastru (portretul lui M. Eminescu) ; 11 lei, verde (ilustrație la „Împărat și Proletar") ; 11 lei, brun-roșcat (ilustrație la „Înger și demon") ; 11 lei, roz (poezia „Viața") ; 11 lei, violet-albastru (Scrisoarea a III-a) (nr. *1 118—1 122*).

7. Eroului clasei muncitoare **„Pavel Tcacenco"** i s-a închinat marca emisă la 15 decembrie 1951, cu ocazia comemorării a 25 de ani de la moartea sa. Marca are un nominal de 10 lei, negru, oliv (nr. *1 203*).

8. Cu ocazia centenarului nașterii celui mai mare dramaturg român, I. L. Caragiale, la 28 ianuarie 1952 s-a emis o serie de mărci **„I. L. Caragiale"**, formată din trei valori și anume : 55 de bani, roșu ; 55 de bani, albastru-violet ; 55 de bani, verde. Ele reprezintă chipul scriitorului, pagina de titlu a cărții „1907, din primăvară pînă în toamnă", de I. L. Caragiale și un afiș festiv (nr. *1 294—1 296*). Datorită reformei monetare din ianuarie 1952, seria a fost tipărită mai tîrziu cu clișee reconstituite (nr. *1 216—1 219*).

9. **„Centenarul morții lui N. V. Gogol"** a ocazionat seria formată din două valori, emisă la 4 martie 1952. Valorile emisiunii sînt : 55 de bani,

albastru-închis („Taras Bulba") și 1,75 lei, oliv (portretul lui Gogol) (nr. 1 298—1 299).

10. Emisiunea **„I. P. Pavlov"**, care-l comemorează pe acest mare om de știință, este formată dintr-o valoare de 1 leu, brun-carmin, apărută la 22 aprilie 1952 (nr. *1 303).*

11. O marcă foarte frumoasă și deosebit de sugestivă, ultramarin, cu titlul **„Centenarul Teatrului Național"**, emisă la 24 ianuarie 1953, reprezintă pionieri ai Teatrului Național din București : Matei Milo, Costache Caragiale și Aristizza Romanescu ; nominalul mărcii este de 55 de bani (nr. *1 341).*

12. Chipul creatorului socialismului științific, Karl Marx, apare pe marca de 1,55 lei, maro-negru, intitulată **„Comemorarea a 70 de ani de la moartea lui Karl Marx"**, emisă la 11 mai 1953 (nr. *1 351).*

13. La împlinirea a **„60 de ani de la nașterea poetului sovietic Vladimir Maiakovski"**, s-a emis la 22 august 1953 o marcă în valoare de 55 de bani, brun-roșcat (nr. *1 372).*

14. **„Comemorarea a 450 ani de la moartea lui Ștefan cel Mare"** este titlul filatelic al mărcii poștale de 55 de bani, brun-violet, emisă la 10 iulie 1954, înfățișînd chipul domnitorului moldovean (nr. *1 403).*

15. Implinindu-se **„100 de ani de la nașterea doctorului Victor Babeș"**, însemnat om de știință din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, care a adus o deosebită contribuție la vaccinarea antirabică, s-a emis o marcă de 55 de bani, roșu (nr. *1 405).*

16. La 15 octombrie 1954, emisiunea **„Comemorarea a 50 de ani de la moartea poetului D. Th. Neculuță"**, formată dintr-o valoare de 55 de bani, violet, întîmpină evenimentul (nr. *1 418).*

17. Împlinindu-se **„85 de ani de la nașterea lui V. I. Lenin"**, s-a emis o frumoasă serie, formată din trei valori, fiecare valoare reprezentînd chipul lui Lenin : 20 de bani, maro și oliv-gălbui ; 55 de bani, roșcat-închis și brun-roșcat ; 1 leu, roșu și cărămiziu (nr. *1 439—1 441).*

18. Deosebit de interesantă și foarte importantă pentru răspîndirea cunoașterii istoriei literaturii române este emisiunea apărută în anul 1955, formată din cinci valori și cunoscută sub numele **„Scriitori români. Precursorii literaturii române"**. Valorile acestei emisiuni sînt : 55 de bani, cenușiu (mitropolitul Dosoftei) ; 55 de bani, violet (stolnicul Constantin Cantacuzino) ; 55 de bani, ultramarin (Dimitrie Cantemir) ; 55 de bani, violet (Enăchiță Văcărescu) ; 55 de bani, oliv (Anton Pan) (nr. *1 458—1 462).*

19. În același an (1955), pentru **„Comemorarea a 100 de ani de la nașterea lui I. V. Miciurin"**, s-a tipărit la 29 octombrie o marcă-poștală albastru-verde, cu un nominal de 55 bani, reprezentînd portretul savantului rus (nr. *1 472).*

20. La recomandarea Consiliului mondial al păcii, în fiecare an se sărbătoresc personalități marcante din întreaga lume, care — prin munca și creația lor — au adus o neprețuită contribuție la tezaurul culturii mondiale.

Cu ocazia acestor aniversări, țara noastră emite în fiecare an cîte o serie filatelică formată din atîtea valori cîte personalități se sărbătoresc în acel an. În anul 1955 a fost tipărită o frumoasă emisiune de mărci **„Mari aniversări culturale"**, gravată, formată din șase valori ; 20 de bani, albastru-cenușiu (scriitorul danez Hans Christian Andersen) ; 55 de bani, albastru (poetul polonez Adam Mickiewicz) ; 1 leu, oliv poetul german Friedrich Schiller) ; 1,55 lei, brun-roșcat (scriitorul francez Charles Montesquieu) ; 1,75 lei, violet (poetul american Walt Whitman) ; 2 lei, roșu (scriitorul spaniol Miguel Cervantes) (nr. *1 481—1 486).*

21. Marelui scriitor sovietic Maxim Gorki îi este dedicată marca apărută la 29 august 1956, cu ocazia comemorării a două decenii de la moartea sa ; valoarea nominală a mărcii **„20 de ani de la moartea scriitorului Maxim Gorki"** este de 55 de bani, de culoare maro (nr. *1 519).*

22. Împlinindu-se **„500 de ani de la moartea lui Ioan de Hunedoara"**, s-a tipărit la 15 octombrie 1956 o marcă poștală de culoare violetă, avînd un nominal de 55 de bani. În coala de o sută de mărci există și zece viniete, care reprezintă castelul Huniazilor din orașul Hunedoara ; acest castel a fost transformat în anii puterii populare într-un foarte frumos muzeu (nr. *1 525).*

23. Emisiunea **„Mari aniversări culturale 1956"** a imortalizat pe cele zece valori apărute cu această ocazie, în noiembrie-decembrie 1956, figurile unor mari dramaturgi, poeți, compozitori și pictori : 20 de bani, violet-albastru (bărbatul de stat și fizicianul american Benjamin Franklin) ; 35 de bani, roșu-violet (pictorul japonez Toyo Oda), valoare despre care s-a mai pomenit și la tematica „Arta Plastică" ; 40 de bani, brun (dramaturgul englez G. Bernard Shaw) ; 50 de bani, sepia, (Ivan Franco, poet ucrainian) ; 55 de bani, negru oliv (savantul francez Pierre Curie) ; 1 leu, verde-închis (dramaturgul norvegian Henrik Ibsen) ; 1,55 lei, violet (scriitorul rus Feodor Dostoievski) ; 1,75 lei, albastru-deschis (poetul german Heinrich Heine) ; 2,55 lei, violet (compozitorul austriac W. A. Mozart) ; 3,25 lei, albastru (pictorul olandez Van Rijn Rembrandt); despre această valoare s-a vorbit la tematica „Arta plastică" (nr. *1 532—1 541).*

24. O frumoasă serie, formată din două valori, 55 de bani, brun și 55 de bani, negru oliv, a fost emisă pentru comemorarea a **„500 de ani de la urcarea lui Ștefan cel Mare pe tronul Moldovei"** (nr. *1 561—1 562).*

25. **„Congresul național de științe medicale"**, ținut la București în anul 1957, a fost ilustrat de o emisiune de mărci poștale la 5 mai 1957, formată din patru valori. Această serie este una din cele mai instructive emisiuni filatelice, ea făcînd cunoscute pretutindeni mari somități

medicale române, creatorii și fondatorii unor foarte importante ramuri științifice în domeniul medicinei.

În această serie, valoarea de 20 de bani, verde închis, ne înfățișează pe savantul român dr. Gh. Marinescu, fondatorul Institutului de neurologie, creat de el; valoarea de 35 de bani, maro, este destinată altui mare om de știință, dr. I. Cantacuzino; valoarea de 55 de bani, violet-roz, poartă efigia doctorului Victor Babeș, fondatorul Institutului antirabic iar valoarea de 1,75 lei, ultramarin și roșu, încheie emisiunea cu o imagine foarte sugestivă, deoarece mijlocul mărcii înfățișează Institutul medico-farmaceutic, iar în dreapta și în stînga acestuia vedem portretele fondatorilor învățămîntului medical din România, (dr. N. Kreţulescu și dr. Carol Davilla) (nr. *1 563—1 566).*

26. **„Aniversarea a 2 000 de ani de la nașterea poetului Ovidiu"** este titlul emisiunii puse în circulație cu această ocazie. Marca de culoare albastră-gri, apărută la 20 septembrie 1957, cu un nominal, de 1,75 lei, reprezintă statuia poetului roman de la Constanța (nr. *1 597).*

27. Cu ocazia împlinirii a celei de **„A 40-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie"**, pe cele trei valori emise cu această ocazie, la 6 noiembrie 1957, apare imaginea lui V. I. Lenin (nr. *1 602—1 604).*

28. Marca apărută la 5 decembrie 1957, pentru aniversarea a **„80 de ani de la nașterea poetului maghiar Ady Endre"**, este de culoare olivsepia și-l înfățișează pe poet (nr. *1 611).*

29. Foarte interesantă este seria de mărci apărute la 31 martie 1958, reprezentîndu-i pe cei mai de seamă scriitori români. Emisiunea **„Scriitori români"** este formată din șase valori. Fiecare valoare prezintă imaginea unuia din acești scriitori iar în partea de jos a mărcii o pană; 5 bani, albastru-oțel (Nicolae Bălcescu); 10 bani, negru-gri (Ion Creangă); 35 de bani, albastru-închis (Alexandru Vlahuță); 55 de bani, brun-roșcat (Mihail Eminescu); 1,75 lei, maro, negru (Vasile Alecsandri); 2 lei, verde-închis (Barbu Ștefănescu Delavrancea) (nr. *1 629—1 634).*

30. Ca și în anii precedenți, seria **„Mari aniversări culturale"**, apărută la 31 mai 1958, a omagiat un alt grup de savanți ai omenirii, care — prin activitatea lor creatoare — au adus importante contribuții la dezvoltarea științei și culturii mondiale.

Emisiunea este formată din șapte valori, fiecare marcă a emisiunii purtînd imaginea scriitorului sau a savantului respectiv și anii cînd a trăit; 10 bani, verde-albastru-închis (naturalistul suedez Charles Linné); 20 de bani, brun (filozoful francez Auguste Comte); 40 de bani, violet (poetul englez William Blake); 55 de bani, albastru-oțel (compozitorul rus Mihail Ivanovici Glinka); 1 leu, roșu-violet (poetul american Henry Longfellow); 1,75 lei, albastru-violet (dramaturgul italian Carlo Goldoni); 2 lei, sepia (pedagogul cehoslovac Ian Komensky) (nr. *1 638—1 644).*

31. În anul 1958, împlinindu-se **„10 ani de la moartea savantului român Emil Racoviță"**, emisiunile filatelice au fost și de data aceasta prezente printr-o frumoasă serie de mărci poștale, formată din două valori: 55 de bani, albastru-deschis și albastru-închis (reprezentînd pe Emil Racoviță și harta Antarcticii, unde acesta a efectuat explorări); 1,20 lei, galben-muștar și violet (reprezentîndu-l pe același savant, dar în loc de hartă se înfățișează o peșteră) (nr. *1 659—1 660).*

32. Un eveniment însemnat în istoria poporului român a fost acela ocazionat de **„Centenarul Unirii Țărilor Române"**. Cu această ocazie, s-a emis, la 23 ianuarie 1959, o marcă poștală de culoare albastru-oțel, cu un nominal de 1,75 lei. Marca reprezintă pe domnitorul Alexandru Ioan Cuza, stema Moldovei și stema Țării Românești (nr. *1 691).*

33. Un nou grup de savanți, poeți și scriitori sînt prezenți pe mărcile poștale ale țării noastre prin emisiunea **„Mari aniversări culturale — 1959"**. Emisiunea este formată din cinci valori: 55 de bani, maro (compozitorul german Friederich Händel); 55 de bani, verde-oliv (savantul englez Charles Darwin); 55 de bani, violet (scriitorul evreu Șalom Alehem); 55 de bani, roșu (savantul rus Alexandr Stepanovici Popov); 55 de bani, albastru-verzui (poetul scoțian Robert Burns) (nr. *1 694—1 698).* Comemorîndu-se cea de a **„10-a aniversare a mișcării mondiale pentru pace"**, s-a emis o valoarea de 3,25 lei, albastru, pentru „Poșta aeriană" (savantul francez Frédéric Joliot Curie) (nr. *1 699*).

34. În 1959, pentru **„Aniversarea a 500 de ani de existență documentară a orașului București"**, s-a emis la 20 septembrie o foarte frumoasă serie de mărci, formată din șase valori și o coliță. Pe valoarea de 20 de bani, albastru și gri, și pe coliță, se reprezintă figura voevodului Vlad Țepeș și hrisovul acestuia, dat la 20 septembrie 1459, în care apare pentru prima dată menționat orașul București (nr. *1 725—1 731).*

35. O nouă serie de **„Scriitori români"** a fost pusă în circulație prin emisiunea de la 20 ianuarie 1960, formată din șase valori: 20 de bani, gri-albăstrui (Gheorghe Coșbuc); 40 de bani, lila-închis (Ion Luca Caragiale); 50 de bani, brun-gălbui (Grigore Alexandrescu); 55 de bani, brun-violet (Alexandru Donici); 1 leu, violet-închis (Costache Negruzzi); 1,55 lei, albastru-închis (Dimitrie Bolintineanu).

36. Emisiunea devenită tradițională **„Mari aniversări culturale"**, de la 2 august 1960, este formată din nouă valori: 10 bani, violet-închis (scriitorul rus Lev Nicolevici Tolstoi); 20 de bani, oliv (scriitorul american Mark Twain); 35 de bani, albastru-închis (pictorul japonez Katsushika Hokusai); 40 de bani, verde-oliv (poetul francez Alfred de Musset); 55 de bani, violet-brun (scriitorul englez Daniel Defoe); 1 leu, verde-albăstrui (matematecianul maghiar Ianoș Bolyai); 1,20 lei, roșu-carmin (scriitorul rus Anton Pavlovici Cehov); 1,55 lei, gri-albăstrui (savantul german Robert Koch); 1,75 lei, brun-gălbui (compozitorul polonez Frédéric Chopin) (nr. *1 821—1 829).*

37. Printre emisiunile de mărci poştale apărute la 30 martie 1961, o foarte interesantă serie este aceea intitulată **„Oameni de ştiinţă români“.**

Emisiunea este formată din patru valori : 10 bani, roz, albastru şi sepia (chimistul Petre Poni) ; 20 de bani, galben-muştar, vişiniu şi sepia (inginerul Anghel Saligny) ; 55 de bani, albastru, cărămiziu (Constantin Budeanu) ; 1,55 lei, bistru, violet şi sepia (matematicianul Gheorghe Ţiţeica). (nr. *1 888—1 891).*

38. La recomandarea prezidiului Consiliului Mondial al Păcii pentru sărbătorirea unor mari personalităţi în domeniul filozofiei, dramaturgiei, poeziei etc. pe anul 1961, în întreaga omenire, s-au aniversat o serie de mari savanţi care au adus o contribuţie deosebită la dezvoltarea culturii mondiale.

Ţara noastră a emis cu această ocazie o emisiune filatelică **„Mari aniversări culturale“,** apărută la 12 octombrie 1961, formată din şase valori, reprezentînd o parte din oamenii comemoraţi în anul 1961 (desene realizate de Vincenţiu Grigorescu) : 10 bani, roşu-violet-închis (filozofulmaterialist Heraclit din Efes) ; 20 de bani, brun-închis (filozoful englez Francis Bacon) ; 40 de bani, verde-albăstrui (poetul şi filozoful indian Rabindranath Tagore) ; 55 de bani, roşu (scriitorul progresist argentinian Domingo Faustino Sarmiento) ; 1,35 lei, albastru-cobalt (poetul şi dramaturgul german Henrich von Kelist) ; 1,75 lei, violet-închis (savantul şi poetul rus M. V. Lomonosov) (nr. *1 943—1 948).*

39. În filatelie, **„Marile aniversări culturale 1962“** s-au concretizat printr-o emisiune de mărci poştale apărută la 9 iunie, formată din trei valori şi o coliţă : 40 de bani, oliv-închis (scriitorul francez Jean Jacques Rousseau) ; 55 de bani, roşu-violet (dramaturgul român Ion Luca Caragiale) ; 1,75 lei, albastru (filozoful democrat-revoluţionar Alexandr Ivanovici Herzen) (nr. *1 995—1 997).*

Această serie este completată cu o foarte frumoasă coliţă, avînd un nominal de lei 3,30, de culoare brun-gălbui. Coliţa îl reprezintă pe marele nostru scriitor şi dramaturg, încadrat de diferite desene şi afişe din ţară şi străinătate, care au anunţat la timpul lor spectacolele care se jucau cu piesele create de I. L. Caragiale (nr. *1 998).*

40. Oamenii de ştiinţă români au adus o contribuţie covîrşitoare la tezaurul culturii mondiale. În toate colţurile lumii, figuri reprezentative ale culturii româneşti ocupă un loc de cinste. Acestor savanţi, minunaţi reprezentanţi ai poporului nostru, li s-a închinat emisiunea filatelică **„Oameni de ştiinţă şi cultură români“,** apărută la 20 iulie 1962, formată din nouă valori : 15 bani, brun-deschis (inginerul, aviatorul şi inventatorul Traian Vuia); 20 de bani, brun-roşcat (dramaturgul Alexandru Davilla); 35 de bani, roşu-violet-deschis (istoricul Vasile Pîrvan) ; 40 de bani, gri-albastru (pictorul Ion Negulici) ; 55 de bani, albastru-deschis (marele om de ştiinţă Grigore Cobălcescu) ; 1 leu, ultramarin (o mare personalitate medicală, dr. G. Marinescu) ; 1,20 lei, roşu (medicul savant Ion Cantacuzino) ; 1,35 lei, verde-albastru (medicul savant Victor Babeş) ; 1,55 lei, violet (doctorul C. Levaditi) (nr. *2 008—2 016).*

41. Sărbătorind **„A 45-a aniversare a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie“** s-a emis, la 7 noiembrie 1962, o marcă poştală care reprezintă figura lui V. I. Lenin (nr. *2 046).*

42. Emisiunea **„Mari aniversări culturale 1963“** a îmbogăţit la 10 august 1963, colecţiile filatelice cu o foarte frumoasă serie formată din cinci valori : 40 de bani, lila şi gri-oliv (scriitorul englez Wiliam Makepeace Thackeray) ; 50 de bani, ocru şi gri-oliv (pictorul francez Eugène Delacroix) ; 55 de bani, oliv şi maro-închis (savantul român dr. Gh. Marinescu) ; 1,55 lei, brun-roşcat şi gri-oliv (compozitorul italian Giuseppe Verdi) ; 1,75 lei, gri-violet-deschis şi gri-oliv (regizorul rus C. Stanislavschi) (nr. *2 101—2 105).*

43. Deosebit de reuşită şi instructivă este emisiunea intitulată **„Figuri de seamă din trecutul operei româneşti“,** apărută la 20 ianuarie 1964. Originală prin concepţie, această emisiune aduce pentru prima oară pe mărcile poştale efigiile marilor şi iluştrilor interpreţi de muzică vocală, adevărate glorii ale artei interpretative româneşti, care au făcut-o cunoscută în lumea întreagă.

Seria de mărci poştale închinată acestor mari artişti este formată din nouă valori, fiecare reprezentînd figura unuia dintre aceştia, pe fondul mărcii văzîndu-se artistul interpretînd un anumit rol : 10 bani, oliv şi cafeniu (George Ştefănescu, întemeietorul Operei române) ; 20 de bani, albastru-deschis şi cafeniu (Elena Teodoriu în rolul lui Carmen, din opera cu acelaşi nume a lui Bizet) ; 35 de bani, verde-deschis şi cafeniu (Ion Băjenaru, în rolul lui Petru Rareş, din opera cu acelaşi nume a lui Eduard Caudella) ; 40 de bani, albastru-verzui şi cafeniu (D. Popovici-Beyreuth în rolul lui Alberich din opera „Aurul Rinului“ de Richard Wagner) ; 55 de bani, violet, roz şi cafeniu (Hericlea Darclée în rolul Floriei Tosca din opera „Tosca“ de Giaccomo Puccini) ; 75 de bani, violet şi cafeniu (George Folescu în rolul lui Boris Godunov, din opera cu acelaşi nume a lui Modest P. Musorgski) ; 1 leu, albastru-verzui-închis şi cafeniu (Jean Atanasiu în rolul lui Rigoletto, din opera cu acelaşi nume a lui Giuseppe Verdi) ; 1,35 lei, lila şi maro (Traian Grozăvescu în rolul ducelui de Mantua din opera „Rigoletto“); 1,55 lei, roşu-portocaliu şi maro (Nicolae Leonard în rolul lui Hoffman din „Povestirile lui Hoffman“ de Offenbach) (nr. *2 181—2 189).*

★

Dacă, pe lîngă multe aspecte pozitive, colecţionarea mărcilor poştale mai are şi rolul de a dezvolta cunoştinţele filatelistului, o colecţie studiată şi ştiinţific organizată cu tematica „Oameni de seamă“ este într-adevăr un mijloc prielnic de completare a cunoştinţelor.

Este cu neputinţă ca un colecţionar **a cărui colecţie** este axată pe această temă, să nu-şi îmbogăţească cu timpul cultura. Din acest punct de vedere, emisiunile româneşti încadrate în tematica respectivă contribuie în mod admirabil la această operă de instruire, de dezvoltare a culturii generale a colecţionarului.

Nu a existat vreun prilej în care deopotrivă oameni de știință români și străini să nu fie prezenți pe mărcile poștale emise de țara noastră. Savanți, scriitori celebri, eroi ai clasei muncitoare, mari artiști și mari medici, ingineri renumiți, chimiști, inventatori, poeți, dramaturgi, bărbați de stat, în sfîrșit tot ce a dat mai de preț omenirea se reflectă în aceste emisiuni.

Mihai Eminescu, geniul poeziei românești, Ion Luca Caragiale, creatorul celebrei comedii „O scrisoare pierdută", Ion Creangă, neîntrecutul povestitor, alături de alți clasici ai literaturii române, Vasile Alecsandri, Alexandru Vlahuță, George Coșbuc, Barbu Delavrancea apar pe emisiunile de mărci poștale românești.

Și cum fiecare popor contribuie deopotrivă la dezvoltarea și îmbogățirea culturii universale, nenumărate sînt emisiunile pe care apar marile figuri ale scrisului universal : Heinrich Heine, G. B. Shaw, W. Shakespeare. F. Dostoievski, Lev Tolstoi, Carlo Goldoni etc.

Oameni de știință români ca Traian Vuia, Vasile Pîrvan, Victor Babeș, Grigore Cobălcescu, alături de oameni de știință străini ca Pierre Curie, Charles Linnè, Charles Darwin, Alexandr Stepanovici Popov, Frédéric Joliot-Curie etc., apar de asemenea pe frumoasele și foarte instructivele emisiuni de mărci poștale românești.

Emisiunile anuale închinate marilor aniversări culturale au intrat în tradiție, cu fiecare nouă serie apărută colecționarii avînd posibilitatea să ia contact cu un nou grup de somități mondiale. Deci, și din acest punct de vedere, emisiunile de mărci poștale R.P.R. au un conținut cert, aducînd o contribuție concretă la cunoașterea multor savanți.

Tematica filatelică „Oameni de seamă" este foarte vastă. Toate țările de pe glob aniversează sau comemorează prin emisiuni de mărci poștale pe savanții lumii. Uniunea Sovietică, Franța și Austria au emis sau emit nenumărate serii de mărci reprezentînd diferite celebrități. Și multe state din afara continentului european emit serii filatelice tot cu oameni însemnați.

O colecție cît mai completă cu o astfel de temă impune o muncă foarte dificilă și deosebit de pretențioasă, dar care oferă nenumărate satisfacții de ordin filatelic, căci o astfel de colecție studiată științific este o adevărată valoare de ordin cultural, deoarece cel care se ocupă cu studierea unei astfel de teme devine în mod indiscutabil un om instruit, gradul de cultură personală dezvoltîndu-se în permanență ; sub acest aspect, o asemenea colecție valorează un adevărat „lexicon" filatelic.

Această tematică, care intră în preocuparea multor colecționari, ar trebui recomandată în special tineretului, căruia îi este de un mare sprijin și real folos în însușirea și desăvîrșirea cunoștințelor generale.

8.
„MUZICA" OGLINDITĂ IN FILATELIE

Dintre toate artele, muzica este desigur cea mai accesibilă, prin forța ei emotivă adresîndu-se direct sufletului omenesc. Melodia, pentru a fi

receptată, nu are neapărat nevoie de o informație prealabilă de elemente de cultură, necesare celorlalte arte ; ea poate crea o stare sufletească emoționînd direct omul de orice nivel intelectual, de orice categorie de viață, influențînd asupra omului izolat sau în masă ; de altfel, această posibilitate de a crea emoția în mase, pînă la mobilizarea acestora, este caracteristică numai acestei arte.

Muzica și-a găsit astfel, pentru aceste rațiuni, un loc tematic în filatelie prin popularizarea marilor compozitori sau interpreți ai ei.

Interesul colecționării mărcilor care reprezintă aceste subiecte este dublu. Mai întîi, o colecție cu tema „Muzica în filatelie" nu va fi prea vastă, deoarece, deși s-au scos multe emisiuni cu subiecte muzicale, totuși acestea nu abundă ca seriile altor tematici (ca, de ex. : „Fauna", „Sportul", „Poșta aeriană"). Pe de altă parte, colecționarea pe baze științifice a unei astfel de tematici ne deschide orizontul în domeniul artei muzicale sau ne desăvîrșește cunoștințele deja acumulate, contribuind deci la formarea culturii muzicale personale.

De aceea și țara noastră, alături de toate țările lumii, a emis mărci poștale cu subiecte inspirate din viața muzicală. Austria, Franța, Uniunea Sovietică, R. P. Ungară, R. D. Germană, R. P. Polonă etc. au tipărit frumoase și instructive serii de mărci poștale inspirate din domeniul muzicii sau purtînd efigia unor renumiți compozitori și artiști instrumentiști.

1. În anul 1951, între 20 și 30 septembrie, s-a sărbătorit la noi în țară „Săptămîna muzicii românești". Cu acest prilej s-a emis la 22 septembrie, o serie de mărci poștale, **„Săptămîna muzicii"**, formată din trei valori, arătînd diferite imagini, ocazionate de acest eveniment : 11 lei, albastru (reprezentînd o formație corală cu dirijor) ; 11 lei, violet (reprezentînd o liră, iar în mijloc un porumbel al păcii) ; 11 lei, brun (reprezentînd o formație instrumentală de muzică populară) (nr. *1 197—1 199*).

2. În anul 1953, la 17 noiembrie, s-a emis o marcă cu nominalul de 55 de bani, violet-roz, pentru **„Aniversarea a 100 de ani de la nașterea compozitorului Ciprian Porumbescu"**. Creațiile sale au fost puțin cunoscute înainte de 23 august 1944 și, în orice caz, foarte puțin popularizate înainte de Eliberare ; cu această emisiune, apare pentru prima dată imaginea compozitorului român, pe o marcă poștală (nr. *1 384*).

3. În emisiunea **„Mari aniversări culturale 1956"**, formată din zece valori (nr. *1 532—1 541*), emisiune despre care s-a vorbit în cadrul tematicii „Oameni de seamă", valoarea de 2,55 lei, de culoarea violetă, îl reprezintă pe renumitul compozitor german W. A. Mozart (nr. *1 540*).

Atragem atenția colecționarilor acestei tematici de a introduce în colecția lor întreaga serie de mărci „Mari aniversări culturale 1956" și nu numai marca de 2,55 lei, violet, deoarece — deși este singura care face parte din tema „Muzica" — totuși, dacă am păstra-o în

afara seriei, și-ar pierde mult din valoarea ei filatelică. Or, pe lîngă munca de colecționare, de studiu și de cercetare științifică a unei colecții, aceasta reprezintă și o valoare materială, care trebuie să se păstreze și să se dezvolte o dată cu colecția. Dacă am păstra însă mărci deparaiate dintr-o serie, atunci valoarea materială a colecției ar fi foarte diminuată.

4. În anul 1956, împlinindu-se 75 de ani de la nașterea celui mai mare compozitor, dirijor și interpret român, George Enescu, s-a emis în decembrie o serie de mărci poștale intitulată **„George Enescu, 75 de ani de la naștere"**, formată din două valori : 55 de bani, albastru (George Enescu la vîrsta de cinci ani, cînd a debutat în viața muzicală) și 1,75 lei, brun-violet (George Enescu matur, cînd a devenit o glorie mondială) (nr. *1 538—1 539).*

5. Și emisiunea **„Mari aniversări culturale"** din anul 1958, formată din șapte valori, ne-a adus pe o marcă imaginea unui renumit compozitor rus, Mihail Ivanovici Glinka : este vorba de marca în valoare nominală de 55 de bani, albastru-oțel (nr. *1 641).* Despre această serie s-a vorbit la tematica „Oameni de seamă" ; subliniem din nou necesitatea de a se respecta principiul colecționării întregii serii și nu numai a valorii care ne interesează în mod special pentru tematica respectivă.

6. Compozitorul german Friedrich Händel apare pe una din mărcile emisiunii **„Mari aniversări culturale 1959"**. Seria inițială este formată din șase valori, compozitorul Händel apărînd pe valoarea de 55 de bani, verde-oliv (nr. *1 695*) ; recomandăm, pentru motivele deja semnalate, colecționarea întregii serii.

7. La seria jubiliară de șase mărci, **„Aniversarea a 500 de nai de existență documentară a orașului București"** (nr. *1 725—1 730),* două din valorile seriei trebuie cuprinse în tematica „Muzica" ; marca de 55 de bani, ocru și gri (nr. *1 727),* reprezentînd „Ateneul R.P.R.", și marca de 1,55 lei, violet și gri (nr. *1 729),* înfățișînd „Teatrul de operă și balet al R.P.R.". Aceste valori reprezintă cele mai înalte așezăminte muzicale din țară, pe ale căror scene și-au dat concursul cei mai mari interpreți ai lumii atît în trecut, cît și în anii noștri, bunăoară în cadrul festivalurilor „George Enescu", înscrise în lista marilor competiții muzicale internaționale.

8. Unul dintre cei mai mari compozitori ai lumii, Frédéric Chopin, apare pe marca de 1,75 lei, brun-gălbui, aparținînd emisiunii **„Mari aniversări culturale"** ale anului 1960, serie formată din nouă valori (nr. *1 821—1 829) ;* pentru tematica „Muzica în filatelie" ne interesează numai valoarea cu nr. *1 829.*

9. Seria intitulată **„Sculpturi din arta națională"**, apărută în anul 1961 și despre care s-a vorbit la tematica „Arta plastică în filatelie", este formată din nouă valori (nr. *1 872—1 880) ;* din această serie, marca de 40 de bani, brun-gălbui, creație a artistului plastic Gheorghe Anghel, reprezentînd bustul lui George Enescu, se încadrează în tematica de față (nr. *1 875).*

10. Pentru cinstirea geniului enescian, a cărui valoare mondială a făcut cunoscută arta românească pe toate meridianele globului, statul nostru a instituit, din trei în trei ani, un festival internațional de muzică, numit Festivalul internațional „George Enescu". Cu această ocazie, își dau concursul tineri interpreți de muzică din toată lumea iar din juriul festivalului fac parte personalități de renume mondial. Cu ocazia acestui eveniment muzical internațional, au ținut să omagieze renumele și memoria marelui muzician român celebre formații orchestrale ca „Filarmonica" din Viena, sau de balet ca ansamblul din Leningrad, mari violoniști ca David Oistrach, Iehudi Menuhim, Leonid Kogan și Henryk Shering, violonceliști ca Andrè Navarra și Gaspar Cassado, pianiști de renume mondial ca Sviatoslav Richter, Artur Rubinstein, Annie Fischer și Li Min Cen, mari dirijori ca John Barbiroli, Herbert von Karajan, Zubin Mehta și A. Cluytens etc., alături de formațiile noastre simfonice, de dirijorii noștri cu George Georgescu în frunte, de interpreții noștri instrumentali și vocali de notorietate, ca Ion Voicu, Valentin Gheorghiu, Radu Aldulescu și Nicolae Herlea, actualmente unul din marii baritoni ai lumii etc.

Pe plan filatelic, acest eveniment s-a concretizat printr-o emisiune de mărci denumită **„Al doilea festival internațional George Enescu"**, formată dintr-o valoare avînd nominalul de 3 lei, de culoare violet-deschis și maro-roșcat. Marca înfățișează pe George Enescu și un fragment din „Rapsodia I" (nr. *1 923).*

11. Seria filatelică **„Mari aniversări culturale 1963"**, formată din cinci valori (nr. *2 101—2 105*), prezintă pe valoarea de 1,55 lei, imaginea marelui compozitor italian Giuseppe Verdi (nr. *2 104),* în cadrul emisiunii despre care s-a vorbit la tematica „Oameni de seamă".

12. Întreaga emisiune filatelică intitulată **„Figuri de seamă din trecutul operei românești,** apărut în anul 1964, serie care a fost prezentată în cadrul tematicii „Oameni de seamă", aparține și tematicii „Muzica în filatelie" (nr. *2 181—2 189).*

13. Cu ocazia celui de **„Al III-lea Concurs și festival internațional George Enescu"**, care a avut loc în București în anul 1964, a fost emisă o nouă serie filatelică închinată ilustrului muzician român.

Seria, foarte frumos gravată, apărută în condiții tehnice deosebite, este formată din patru valori și anume : 10 bani, verde (reprezentînd chipul marelui compozitor, parte din claviatura unui pian și o coadă de vioară) ; 55 de bani, brun-violet (înfățișîndu-l pe George Enescu cîntînd la pian) ; 1,60 lei, maro-roșcat (reprezentînd, într-un medalion, pe George Enescu) ; 1,75 lei, albastru-oțel (bustul lui George Enescu).

★

Deși au apărut mai puține emisiuni decît la alte tematici, mărcile poștale R.P.R. cu subiecte despre muzică sînt deosebit de frumoase și foarte instructive. În puținele serii care au apărut, au fost reprezen-

tate pe mărci poștale efigiile celor mai iluștri compozitori ai omenirii; G. Verdi. Fr. Chopin, L. Beethowen, Fr. Händel. W. A. Mozart, M. I. Glinka, George Enescu. Valorile acestor emisiuni, încadrate alături de cele străine într-o colecție specializată, creează o desfătare pentru colecționarul pasionat de filatelie și muzică și totodată un mijloc de aprofundare pentru cei care vor să se perfecționeze în acest domeniu.

Tematica „Muzica în filatelie" cunoaște din ce în ce o dezvoltare tot mai mare, deoarece arta a ajuns astăzi în țara noastră un bun al tuturor, fiecare om putîndu-se bucura de minunatele ei binefaceri. Prin înființarea de institute de studii superioare cum este „Conservatorul Ciprian Porumbescu", sau de școli unde pot participa oamenii muncii de diferite categorii ca „Universitatea populară de muzică", statul nostru a creat condiții excepționale pentru însușirea acestei arte. Mărcile poștale care ilustrează aceste realizări aduc o contribuție eficientă pentru desăvîrșirea instruirii colecționarilor filatelici ai acestei tematici în domeniul muzicologic.

9.
DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA REFLECTATĂ IN EMISIUNILE FILATELICE DIN PERIOADA IANUARIE 1948—IUNIE 1965

Un loc deosebit de important în tematicile de mărci poștale îl ocupă emisiunile cu teme privind dezvoltarea economiei țării noastre în anii puterii populare. Sub conducerea înțeleaptă a partidului, clasa noastră muncitoare, în alianță cu țărănimea muncitoare, mobilizînd întreaga forță creatoare a poporului, a înfăptuit o economie socialistă puternică și dezvoltă necontenit baza tehnică-materială necesară desăvîrșirii construcției socialiste. Aceasta are drept consecință mărirea considerabilă a producției industriale.

Pe întregul cuprins al țării apar noi uzine siderurgice, combinate de prelucrare a lemnului, combinate chimice, mari industrii alimentare etc. În permanență se nasc pe întinsul patriei noi șantiere, de unde răsar uriașe uzine, care vor contribui deopotrivă la dezvoltarea economică a patriei noastre și, ca o consecință, la ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului român.

Se află în plin avînt al construcției importante obiective, ca centralele de termoficare de la Craiova, marea hidrocentrală de la Porțile de Fier, care se realizează în colaborare de Republica Socialistă România și R. F. Jugoslavia. În cadrul uzinelor metalurgice Hunedoara s-au ridicat trei furnale, cinci cuptoare Martin și o oțelărie electrică. Aceste obiective industriale și multe altele au ca unic scop dezvoltarea economiei noastre naționale care se află în plin avînt, constituind astfel premizele unei vieți cît mai îmbelșugate și fericite a poporului nostru.

Pentru a putea însă asigura dezvoltarea ritmică și planificată a economiei, este nevoie și de date științifice analizate pe baza unui recensămînt.

1. Ca atare. chiar prima emisiune de mărci poștale românești apărută la 25 ianuarie 1948 este **„Emisiunea de popularizare pentru recensămînt"**, în anul acesta avînd loc primul recensămînt efectuat în Republica Populară Romînă. Formată dintr-o valoare de 12 lei, de culoare ultramarină, marca înfățișează harta țării, pe care stă scris „Recensămîntul 1948", avînd în dreapta și în stînga hărții cîte o familie de țărani și de muncitori (nr. *1 010*).

În continuare, aproape fiecare emisiune de mărci poștale românești apărută în anii democrației populare ilustrează un aspect al economiei, al realizărilor patriei noastre, un aspect al vieții fericite a poporului român.

2. În același an împlinindu-se **„75 de ani de la întemeierea Fabricii de timbre din București"**, au fost puse în circulație la 12 februarie și respectiv, 20 mai 1948, două mărci: una de culoare verde-cenușie, cu un nominal de 7,50 lei (nr. *1 011*) și cealaltă de culoare vișinie, cu un nominal de 6 lei (nr. *1 048*); ambele valori reprezintă fabrica de timbre din București și o serie de mașini necesare fabricării mărcilor poștale.

3. Transporturile și telecomunicațiile sînt pîrghii importante în dezvoltarea economică a țării. Fără asigurarea mijloacelor de transport și a unor comunicații cît mai rapide nu se poate asigura o dezvoltare economică și nici un fel de progres nu ar fi posibil.

Foarte interesantă este emisiunea filatelică apărută la 10 decembrie 1948, intitulată **„Munca în comunicații"**, formată din patru valori cuprinzînd în imaginile lor variate aspecte de muncă: 1+1 lei, verde și negru (activitate în port); 3+3 lei, maro și negru (telecomunicații, poștă și transport rutier); 11+11 lei, albastru și negru (avion de transport și observația meteorologică); 15+15 lei, roșu și negru (transportul feroviar) (nr. *1 082—1 085*).

Seria este completată cu o coliță reunind cele patru valori ale emisiunii și care exprimă, prin imaginea lor, diferite aspecte ale muncii în porturi, telecomunicații și transporturi (nr. *1 086—1 089*).

4. Pentru ca munca în comunicațiile poștale să fie cît mai sigură și eficientă, aproape toate statele lumii au aderat la „U.P.U" (Uniunea poștală universală), care a elaborat și instituit anumite reguli internaționale privind transportul corespondenței și al trimiterilor poștale, în scopul unei cît mai perfecte utilizări a acestor servicii.

Cu ocazia împlinirii, în anul 1949, a 75 de ani de la instituirea acestui organ internațional, țara noastră a emis, la data de 30 iunie a aceluiași an, o serie de mărci poștale **„Jubileul 75 de ani U.P.U."**, formată din două valori și anume: 20 de lei, cafeniu și 30 de lei albastru (nr. *1 110—1 111*).

5. Tot în anul 1949, a avut loc conferința pentru constituirea Uniunii internaționale a muncitorilor din transporturi. Cu această ocazie, la 10 decembrie a apărut emisiunea **„Conferința muncitorilor din transporturi"**, formată din două mărci, avînd fiecare cîte o vinietă pe care scrie: „10 Decembrie 1949. Conferința de constituire a Uni-

unii internaționale a muncitorilor din transporturi" ; mărcile sînt de culoare albastră, cu nominalul de 11 lei și roșie cu nominalul de 20 de lei. Imaginea mărcilor reprezintă aspecte ale transporturilor pe calea ferată, auto și aeriene (nr. *1 114—1 115*).

6. Pentru realizarea obiectivelor propuse în scopul dezvoltării economiei naționale s-au elaborat diferite planuri de stat, care au mobilizat întreg poporul muncitor pentru dezvoltarea și întărirea economiei patriei noastre. Emisiunile filatelice au evidențiat, prin diferite mărci poștale, aceste planuri.

Astfel, la 25 aprilie 1950, a apărut emisiunea intitulată **„Planul de Stat 1950"**, formată din două valori și anume : 11 lei, roșu (care a apărut și nedantelată) și 31 de lei, violet. Una din valori redă în mod sugestiv (pe un plan grafic) ascensiunea producției noastre din anul 1950 — anul apariției mărcii — față de anul 1948 (valoarea de 11 lei, roșie), iar cealaltă valoare a emisiunii, de 31 de lei, violet, ne înfățișează aspecte din industria grea și din agricultură, înzestrate cu mijloace tehnice moderne (nr. *1 126—1 127*).

7. Un eveniment de o importanță istorică deosebită în viața poporului român și în economia patriei noastre l-a constituit naționalizarea principalelor mijloace de producție, marile uzine, fabrici, întreprinderi devenind bunuri ale întregului popor. La împlinirea a doi ani de la acest revoluționar eveniment, s-a emis, la 20 iulie 1950, o serie de mărci poștale, intitulate **„2 ani de la naționalizarea principalelor mijloace de producție"**, formată din patru valori : 11 lei, roșu ; 11 lei, negru ; 11 lei, albastru ; 11 lei, brun-roșcat.

Toate valorile au ca imagine un muncitor cu ciocanul pe umăr, privind plin de mîndrie lîngă o uzină (nr. *1 148—1 151*).

8. În anul 1951, industria și agricultura au început să prindă un avînt deosebit. Pentru a se face cunoscute întregului popor realizările înfăptuite, s-a organizat **„Expoziția tehnică industrială și agricolă"**, care a dat și numele emisiunii filatelice pusă în circulație cu această ocazie.

Emisiunea este formată din două valori : 11 lei, brun-roșcat și 31 de lei, albastru-ardezie (ambele valori au apărut și nedantelate) ; ele înfățișează aspecte din noua noastră industrie și din continua dezvoltare socialistă a agriculturii (nr. *1 171—1 172*).

9. Marile succese ale oamenilor muncii sînt răsplătite în statul nostru în mod deosebit. Pentru contribuții excepționale aduse economiei, dezvoltării științei și culturii sau pe orice tărîm de activitate, s-au instituit înalte distincții.

O emisiune de mărci poștale, apărute la 26 aprilie 1951, formată din patru valori, și intitulată **„Ordine și medalii"**, ne înfățișează aceste distincții : „Medalia Muncii" (2 lei, oliv) : „Steaua R.P.R. cl. a II-a" (4 lei, albastru) ; „Ordinul Muncii" (11 lei, roz) și „Steaua R.P.R. cl. I" (35 lei, brun-bistru) (nr. *1 173—1 176*).

10. Munca eroică și neobosită a minerilor, aduce și ea o contribuție covîrșitoare la dezvoltarea economiei patriei și la îmbogățirea patrimoniului național. În fiecare an, în luna august, se sărbătorește **„Ziua minerului"**, care a dat și numele emisiunii de mărci poștale din 21 august 1951, formată din două valori : 5 lei, albastru și 11 lei, violet, reprezentînd un muncitor miner decorat salutînd de la tribună și, respectiv, un muncitor în mină (nr. ***1 191—1 192***).

11. În cinstea primului plan cincinal de dezvoltare a economiei, în septembrie-decembrie 1951, s-a emis o serie de mărci poștale **„Planul cincinal"**, formată din 12 valori, fiecare valoare reprezentînd aspecte diferite ale perspectivelor îndeplinirii planului cincinal : 1 leu, negru ; 2 lei, maro ; 3 lei, roșu ; 4 lei, ocru ; 5 lei, verde ; 6 lei, albastru ; 7 lei, verde-smaragd ; 8 lei, brun ; 11 lei, albastru ; 35 de lei, violet ; 30 lei, verde închis ; 50 de lei, roșcat (ultimele două valori fiind destinate poștei aeriene) (nr. *1 204—1 215*).

12. Un rol însemnat în dezvoltarea economiei noastre naționale îl au transporturile și, în special cele pe calea ferată. De ziua feroviarilor, care se sărbătorește întotdeauna în luna februarie, în anul 1952, la 16 februarie, s-a emis o marcă **„Ziua feroviarului"** cu un nominal de 0.55 lei, brun, sepia, reprezentînd un mecanic de locomotivă salutînd (nr. *1 297*).

13. **„Ziua minerului"** din anul 1952 a fost sărbătorită și prin emiterea, la 15 august, a unei serii de mărci poștale, formată din două valori, înfățișînd un miner : 20 de bani, roșu și 55 de bani, violet (nr. *1 326—1 327*).

14. **„Al III-lea Congres al Sindicatelor din R.P.R."**, ținut în anul 1953, a fost încă un prilej de trecere în revistă a importantelor realizări înfăptuite de oamenii muncii din patria noastră. Cu această ocazie s-a emis o serie de mărci poștale, formată din trei valori, înfățișînd un turnător, un muncitor și, respectiv, un tractorist la lucru, pe valorile de 55 de bani, verde, 55 de bani, negru și 55 de bani, portocaliu (nr. *1 342—1 344*).

15. O mare bogăție a patriei noastre o constituie pădurile. Economia forestieră aduce mari venituri țării, lemnul pădurilor noastre fiind cerut pretutindeni pentru calitățile sale superioare, exportîndu-se anual atît sub formă brută, cît și sub formă finită mari cantități de cherestea.

Prima serie de mărci poștale din emisiunea **„Luna pădurii"**, apărută la 20 iulie 1953, este formată din trei valori reprezentînd frumusețile pădurii noastre : 20 de bani, ultramarin ; 38 de bani, verde ; 55 de bani, brun-ocru (nr. *1 369— 1 371*).

16. **„Ziua minerului"** din anul 1953 a fost întîmpinată în filatelie, printr-o frumoasă marcă poștală cu un nominal de 1,55 lei, înfățișînd un miner muncind, pusă în circulație la 3 septembrie (nr. *1 373*).

17. Pentru a se ilustra importanța utilizării metodelor celor mai științifice și avansate în agricultură s-a emis, la 17 noiembrie 1953, o serie de mărci poștale formată din trei valori, intitulată **„Agricultura**

socialistă" : 10 bani, cenușiu ; 35 de bani, verde-închis ; 2,55 lei, brun-roșcat (nr. *1 385—1 387*).

18. Emisiunea **„Luna pădurii"**, apărută la 1 aprilie 1954, înfățișează, pe cele trei valori ale sale, imagini care arată bogăția faunei pădurilor patriei noastre, frumusețea acestora și o acțiune cetățenească de protejare a lor ; 20 de bani, sepia pe galben (un cerb în pădure) ; 55 de bani, violet pe galben (pionieri sprijinind acțiunea de împădurire) ; 1,75 lei, albastru pe galben (un aspect de pădure) (nr. *1 390—1 392*).

19. Marca **„Ziua minerului"**, emisă la 8 august 1954, este de culoare neagră, avînd nominalul de 1,75 lei și reprezintă un aspect al muncii mecanizate în mină (nr. *1 404*).

20. Diferite mijloace și ajutoare se pun la îndemîna oamenilor muncii din patria noastră, cu scopul de a li se crea o viață cît mai plăcută. Un sprijin efectiv îl au salariații prin instituirea în întreprinderi a caselor de ajutor reciproc.

Aniversîndu-se **„5 ani de la constituirea primelor case de ajutor reciproc"**, a apărut o serie de mărci poștale, formată din două valori (20 de bani, violet și 55 de bani, brun-roșcat), înfățișînd un depunător, respectiv un extras din statutul caselor de ajutor reciproc (nr. *1 407—1 408*).

21. Importanța pe plan mondial a industriei chimice și a petrolului în dezvoltarea economică a statelor este covîrșitoare. În luna septembrie 1954, s-a ținut la București **„Conferința internațională din industriile chimice, similare și petrol"**. Cu această ocazie, s-a emis, la 17 septembrie, o marcă poștală de culoare cenușie, cu un nominal de 55 de bani, reprezentînd unitatea muncitorilor din aceste ramuri de activitate (nr. *1 415*).

22. Trei frumoase mărci constituie emisiunea **„Luna pădurii"** de la 15 martie 1955. Ele reprezintă aspecte ale bogăției pădurilor patriei noastre : 35 de bani, brun-oliv ; 65 de bani, verde-albăstrui ; 1,20 lei, roșu (nr. *1 423—1 425*).

23. Emisiunea **„Mărci uzuale"**, apărută la 29 martie 1955, înfățișează aspecte de muncă din diferite sectoare de activitate. Emisiunea este formată din 12 valori și anume : 3 bani, albastru-deschis (chimist) ; 5 bani, violet (turnător) ; 10 bani, brun (aviator) ; 20 de bani, roz (miner) ; 30 de bani, albastru-închis (tractorist) ; 35 de bani, albastru-verzui (pionier) ; 40 de bani, albastru-negru (studentă) ; 55 de bani, oliv (zidar) ; 1 leu, violet (marinar) ; 1,55 lei, roșu-violet (filatoare) ; 2,35 lei, ocru (soldat) ; 2,55 lei, verde-închis (electrician) (nr. *1 426—1 437*).

24. **„Conferința internațională a muncitorilor din funcțiuni publice și asimilați"**, ținută în anul 1955 la Viena, a prilejuit emiterea unei mărci poștale, la 5 aprilie, cu un nominal de 25 de bani, de culoare roșie, simbolizînd unitatea internațională a muncitorilor (nr. *1 438*).

25. Renumiți în întreaga lume sînt pomii fructiferi, legumele și vița de vie din țara noastră, care formează o importantă bogăție a solului

nostru, produsele lor fiind în același timp exportate în toate colțurile lumii în cantități însemnate.

Emisiunea de mărci poștale apărută la 15 octombrie 1955 și intitulată **„Pomi-legumicultura"** este formată din patru valori : 10 bani, verde-deschis (combaterea dăunătorilor în pomicultură) ; 20 de bani, roz (culesul fructelor) ; 55 de bani, ultramarin (culesul viței) ; 1 leu, brun-roșcat (culesul legumelor) (nr. *1 467—1 470*).

26. Despre emisiunea de mărci poștale intitulată **„Plante industriale"** s-a discutat la tematica „Flora", deși această serie aparține și tematicii „Dezvoltarea economică a R.P.R." (nr. *1 473—1 476*).

27. Utilizîndu-se metodele cele mai înaintate, în țara noastră, creșterea animalelor producătoare a luat o dezvoltare deosebită. Utilizînd metode zootehnice moderne, producția de lapte, de carne, de ouă și de lînă a crescut considerabil.

Emisiunea apărută la 10 decembrie 1955, intitulată **„Zootehnia"**, ilustrează aceste mari realizări. Seria este formată din patru valori ; 5 bani, brun și verde ; 10 bani, violet și sepia ; 35 de bani, brun și roșu-portocaliu ; 55 de bani, brun și sepia. Acestea înfățișează diferite aspecte privind creșterea și îngrijirea animalelor de către țăranii colectiviști (nr. *1 477—1 480*).

28. Casele de economii reprezintă un mijloc important în dezvoltarea economiei patriei, pe de o parte, și în ridicarea nivelului de trai al cetățenilor, pe de altă parte.

Seria intitulată **„Casa de economii C.E.C."**, apărută la 29 decembrie 1955, este formată din două valori (55 de bani, albastru și 55 de bani, violet), ambele mărci reprezentînd palatul C.E.C., pe fundal, iar în prim plan un carnet de economii (nr. *1 487—1 488*).

29. O mare bogăție a țării o constituie vînatul. Emisiunea **„Vînătoarea"**, apărută la 28 martie 1956, este formată din 12 valori, fiecare valoare reprezentînd cîte un exemplar al faunei noastre ; emisiunea a fost descrisă la tematica „Fauna" (nr. *1 491—1 502*).

30. Despre bogățiile pădurilor noastre s-a mai arătat la diferite emisiuni legate de această tematică. Seria de mărci **„Luna pădurii"**, apărută la 11 iunie 1956, a fost descrisă la tematica „Flora" (nr. *1 506—1 507*).

31. Prin activitatea pe care o depun în cadrul institutelor de cercetare ale Academiei noastre sau de pe lîngă diferite alte instituții, oamenii de știință ai patriei aduc o contribuție foarte importantă la dezvoltarea economiei în mod științific și în condițiile celor mai noi descoperiri.

Emisiunea **„90 de ani de la înființarea Academiei Române"** este constituită de o marcă cu un nominal de 55 de bani, de culoare maro și verde, reprezentînd clădirea Academiei ; marca a fost pusă în circulație la 19 iunie 1956 (nr. *1 509*).

32. Cu ocazia împlinirii a **„7 ani de la înființarea primelor gospodării colective“** a fost emisă, la 18 octombrie 1956, o marcă poștală avînd un nominal de 55 de bani, de culoare violet și înfățișînd o țărancă colectivistă cu un snop de grîu (nr. *1 526)*. Într-adevăr, agricultura noastră socialistă a luat un avînt nemaiîntîlnit, îmbogățind mult avutul național.

La început, marca a fost tipărită cu o inscripție greșită (vezi nr. *1 512)* și datorită acestui fapt a fost retrasă din circulație și retipărită.

33. Una din cele mai importante bogății ale țării noastre o formează petrolul. Această avuție națională situează statul român printre primele țări producătoare de petrol din lume. Datorită calității produselor petroliere și utilajului industrial, petrolul românesc este exportat în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii.

În anul 1957, împlinindu-se 100 de ani de la înființarea industriei petroliere române, s-a emis la 5 octombrie 1957 o serie de mărci poștale **„Centenarul industriei petroliere române“**, formată din trei valori (20 de bani, brun-roșcat ; 20 de bani, albastru-gri și 55 de bani, negru-sepia) reprezentînd aspecte din industria petrolieră (nr. *1 599—1 601)*.

34. Un ajutor deosebit de prețios în dezvoltarea economiei unei țări îl constituie telecomunicațiile. Emisiunea **„Conferința telecomunicațiilor (Moscova 3—17 decembrie 1957)“** este constituită din două mărci poștale emise la 12 martie 1958 (55 de bani, violet albăstrui și 1,75 lei, roșu-violet), imaginînd aspecte ale telecomunicațiilor (nr. *1 627—1 628)*.

35. La 29 mai 1959 s-a pus în circulație emisiunea **„Aniversarea a 10 ani de la constituirea primelor gospodării agricole colective“**, formată din nouă valori. Prin conținutul fiecăreia din aceste valori se imaginează progresul, belșugul și bunăstarea din cadrul gospodăriilor colective.

Valorile emisiei sînt următoarele : 55 de bani, violet (sfecla de zahăr) ; 55 de bani, portocaliu (floarea soarelui) ; 55 de bani, verde-smaragd (porumb dublu hibrid) ; 55 de bani, brun-gălbui (crescătorie de păsări) ; 55 de bani, brun-roșcat (vaci de rasă) 55 de bani, oliv (oi cu lînă fină și semifină) ; 55 de bani, gri-albastru (tractorul universal 26) ; 55 de bani, brun-gălbui (car cu produse primite de colectiviști) ; 5 lei, vișiniu (portrete de țărani colectiviști, iar pe fundal cifra „10“, simbolizînd „zece ani de G.A.C.“) (nr. *1 700—1 708)*.

36. O mare bogăție a țării noastre o constituie și vița de vie. Vinurile românești, renumite în întreaga lume, fac cunoscute bogățiile minunatei noastre țări. La nenumărate concursuri internaționale, aceste produse ale viilor românești de Drăgășani, Dealul Mare, Odobești, Cotnari, Tîrnave, Murfatlar etc. au primit cele mai înalte distincții.

Munca viticultorilor din aceste regiuni ale țării este ilustrată și pe emisiunea de mărci poștale **„Viticultura“**, apărută la 10 decembrie 1960. Seria este formată din șapte valori (20 de bani, brun, oliv-deschis, ocru, gri-deschis ; 30 de bani, roșu-portocaliu și gri-verzui ; 40 de bani, albastru-cobalt, albastru-deschis ; 55 de bani, verde-închis, verde-deschis și gri-brun ; 75 de bani, vișiniu, cărămiziu și gri-verzui ; 1 leu, albastru-verzui, verde-deschis și gri-oliv ; 1,20 lei, brun-roșcat, brun și gri-albăstrui) (nr. *1 864—1 870)* și o coliță. Colița are nominalul de 5 lei, galben, verzui, ocru, roșu-violet, auriu, negru și albastru ; desenul coliței reprezintă un pocal de aur din tezaurul de la Pietroasa, încadrat de medaliile obținute de vinurile românești la diferite concursuri, dispuse în salbă (nr. *1 871)*.

37. Dezvoltarea continuă a economiei noastre naționale are drept consecință și continua creștere a nivelului de trai al cetățenilor. Nenumăratele construcții, care oferă cele mai moderne condiții de locuit pentru oamenii muncii, sălile minunate pentru spectacole, create după ultimele directive ale arhitecturii moderne, marile uzine și fabrici, cluburile muncitorești s-au construit în anii puterii populare.

Pentru a se ilustra și prin mărcile poștale aceste realizări, a fost pusă în circulație, la 20 noiembrie 1961, emisiunea **„Arhitectura românească modernă“**, formată din șapte valori multicolore și anume : 20 de bani (blocul turn din Piața Palatului Republicii) ; 40 de bani (noua gară C.F.R. Constanța); 55 de bani (noua sală a Palatului Republicii); 75 de bani (laminorul nou de la Hunedoara) ; 1 leu (locuințe noi); 1,20 lei (clădirea noului circ din București); 1,75 lei (Clubul muncitoresc din Mangalia) (nr. *1 961—1 967)*.

38. Pentru popularizarea avantajelor create de depunerile la casa de economii, s-a scos o serie de mărci poștale cu desene sugestive. Emisiunea **„C.E.C.“** din 15 februarie 1961 este formată din două valori : 40 de bani, albastru-închis, roz, gălbui, gri și lila ; 55 de bani, roșu, albastru, galben și negru (nr. *1 972—1 973)*.

39. Eveniment de însemnătate deosebită pentru întreaga viață economică a țării, încheierea procesului de transformare socialistă a agriculturii a fost subliniată filatelic, la 27 aprilie 1962, printr-o emisiune de mărci poștale intitulată **„Încheierea colectivizării agriculturii“**, formată din trei valori, fiecare marcă simbolizînd spicele de grîu sau distincția acordată unor fruntași în munca agricolă colectivă : 40 de bani, portocaliu și roșu-închis (un spic de grîu, iar pe fundalul mărcii se observă harta țării și un tractor) ; 55 de bani, roșu, galben, ocru și brun (medalia decernată cu prilejul încheierii colectivizării agriculturii) ; 1,55 lei, albastru roșu, galben, ocru (un snop de grîu legat cu o panglică tricoloră, iar la baza snopului o seceră și un ciocan) (nr. *1 975—1 977)*.

40. Cu fiecare an, economia patriei noastre înregistrează noi și noi succese, în toate sectoarele de activitate existînd realizări remarcabile ; mașini, tractoare, unelte, bunuri de larg consum sînt produse în cantități tot mai mari și de o tot mai bună calitate. Aceste admirabile realizări ale oamenilor muncii sînt exponate prin pavilioanele cu expoziții care se organizează anual.

O interesantă emisiune de mărci poștale **„Al IV-lea pavilion de mostre“**, formată din zece valori, a fost pusă în circulație la 12 octom-

brie 1962, cu ocazia acestei expoziții care a avut loc la București în toamna aceluiași an. Valorile acestei emisiuni multicolore reprezintă diferite exponate și pavilionul : 5 bani (vază cu flori și căluț de lemn) ; 10 bani (produse ale industriei alimentare) ; 20 de bani (industria chimică) ; 40 de bani (ceramică) ; 55 de bani (încălțăminte și marochinărie) ; 75 de bani (textile) ; 1 leu (mobilier) ; 1,20 lei (frigider, radio și lampă electrică) ; 1,55 lei (articole de uz casnic și mașină de cusut „Ileana") ; 1,60 lei (clădirea pavilionului) (nr. *2 036—2 045).*

41. Industria țării noastre este în plin avînt. An de an apar noi uzine, noi fabrici, mari combinate. Procesul de industrializare este atît de impetuos, încît niciodată în istoria patriei nu au existat atîtea realizări.

O interesantă emisiune de mărci poștale intitulată **„Construcții ale socialismului în R.P.R."**, apărută la 10 aprilie 1963 și formată din șase valori, ne înfățișează diferite ramuri ale industriei create recent : 30 de bani, albastru și roșu (fabrica de sticlă și faianță de la Sighișoara) ; 40 de bani, verde-oliv și violet (uzinele sodice de la Govora) ; 55 de bani, brun-roșcat și albastru-închis (combinatul de industrializare a lemnului de la Tg. Jiu) ; 1 leu, violet și brun (combinatul chimic de fibre sintetice de la Săvinești) ; 1,55 lei, roșu și albastru-închis (combinatul siderurgic de la Hunedoara) ; 1,75 lei, albastru, roșu-vișiniu (termocentrala „Brazi") (nr. *2 068—2 073).*

42. După cum s-a mai arătat, pădurile noastre reprezintă o avuție importantă. La 7 decembrie 1963 au apărut două mărci poștale ale emisiunii intitulată **„Împădurirea"**, înfățișînd fiecare aspecte din avuția forestieră : 55 de bani, verde și 1,75 lei, albastru-închis ; jos, în partea stîngă a fiecărei valori se află inscripția „1 000 000 ha împădurite" (nr. *2 143—2 144).*

Menționăm că o serie întreagă din emisiunile de mărci poștale din perioada R.P.R., care fac parte și din alte tematici, unde au fost amintite, nu au mai fost pomenite în această tematică.

★

Tematica intitulată „Dezvoltarea economică a R.P.R." creează o colecție de mărci poștale cu mari posibilități de cercetare, dînd prilejul ca, printr-un studiu științific și bine organizat al colecției, să se oglindească întregul proces de dezvoltare economică a țării noastre, pe diferite etape. În același timp, se poate avea în permanență imaginea marilor realizări și evenimente economice mai semnificative din țară.

O colecție studiată, concepută pe această tematică, cuprinde cea mai mare parte din emisiunile de mărci poștale din perioada R.P.R., aceasta putîndu-se completa aproape la zi cu ultimele apariții.

Tematica în filatelie fiind forma modernă de colecționare în acest domeniu creează un deosebit prilej fiecărui filatelist ca să colecționeze mărcile țării sale prin tema „Dezvoltarea economică a R.P.R.". Această tematică trebuie să fie foarte răspîndită între colecționarii patriei noastre, noi recomandînd-o cu multă stăruință atît pentru frumusețea ei, cît și pentru satisfacția pe care o poate produce faptul de a o avea completă.

10.
ISTORIA MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI, TEMATICĂ CU CONȚINUT POLITIC ȘI SOCIAL

Nenumărate sînt paginile istoriei care au consemnat fapte de glorie ale clasei muncitoare, în lupta pentru desființarea exploatării omului de către om, pentru o viață liberă și fericită.

Condusă de Partidul Comunist din România, clasa muncitoare din țara noastră a fost în fruntea luptei întregului popor muncitor, izbutind să înlăture de la putere clasele dominante și să pună bazele unei societăți noi, superioare, societatea socialistă ; mulți eroi au căzut jertfă acestor lupte, faptele lor de glorie rămînînd nemuritoare. Acestor lupte și eroilor clasei muncitoare, adevărații făuritori ai istoriei, le sînt închinate nenumărate emisiuni de mărci poștale ale patriei noastre.

Tematica „Istoria mișcării muncitorești oglindită în filatelie" este una din cele mai instructive și interesante tematici, cu caracter profund social, care — prin imaginea mărcilor poștale — transformă colecția filatelică respectivă într-o enciclopedie desfășurată a celor mai importante evenimente din lupta maselor muncitoare.

Mărcile poștale ale patriei noastre care oglindesc această tematică completează și întregesc perfect emisiunile filatelice din alte țări în așa fel, încît într-adevăr această tematică formează o colecție de mărci poștale amplă atît din punct de vedere al conținutului valoric, cît și din punct de vedere al conținutului intelectual.

Așa după cum am mai procedat și în cazul altor tematici, vom arăta emisiunile de mărci poștale românești care intră în tematica respectivă :

1. Prima emisiune de mărci uzuale puse în circulație în martie—aprilie 1948, care a urmat însemnatului eveniment al proclamării Republicii Populare Române, a fost emisiunea uzuală cunoscută sub numele de **„Vederi"**, cu supratipar negru „R.P.R.".

Seria este formată din 11 valori și anume : 55 de bani, roșu-portocaliu (secerișul) ; 1 leu, brun-roșcat (plute pe Bistrița) ; 2 lei, albastru-verzui (Porțile de Fier) ; 3 lei, roșu (Reșița) ; 5 lei, albastru-violet (Curtea de Argeș) ; 10 lei, albastru-închis (Piața Republicii, București) ; 12 lei, violet (podul Cernavodă) ; 15 lei, violet-albastru (Constanța) ; 20 de lei, brun (cîmp petrolifer) ; 32 de lei, violet-brun (Constanța) ; 36 de lei, roșu-violet (podul de la Cernavodă) (nr. *1 017—1 027).*

2. Deosebit de importantă ca valoare istorică pentru poporul nostru muncitor este emisiunea apărută la 8 aprilie 1948, cunoscută sub denumirea de **„Constituția R.P.R."**. Într-adevăr, în ziua de 12 aprilie 1948, s-a votat de Marea Adunarea Națională, în unanimitate, prima Constituție a R.P.R., care consfințea drepturile și libertățile cucerite de clasa muncitoare din țara noastră, în alianță cu țărănimea muncitoare.

Pe plan filatelic, aceasta s-a concretizat prin apariţia unei serii de mărci poştale formate din trei valori, a căror imagine identică, pe fiecare din acestea, prezintă o alegorie (o femeie ţinînd în mînă Constituţia, către care privesc plini de fericire şi speranţă un muncitor, un ţăran muncitor şi un intelectual) : 1 leu, roşu ; 2 lei, galben ; 12 lei, albastru (nr. *1 034—1 036).*

3. Ziua de 1 Mai 1948 a prilejuit o manifestaţie uriaşă a poporului nostru muncitor : primul 1 Mai cu adevărat liber în ţara noastră. Uriaşa demonstraţie a oamenilor muncii a fost în acelaşi timp şi o puternică manifestaţie de solidaritate a poporului nostru muncitor cu muncitorii din întreaga lume.

Emisiunea filatelică **„Ziua muncii“,** apărută cu ocazia acestui eveniment la 1 mai 1948, este formată din patru valori (inclusiv valoarea pentru „Poşta aeriană“), şi anume : 8+8 lei, roşu (reprezentînd un drapel roşu desfăşurat pe care este scris „1 Mai 1948“, un glob pămîntesc, pe care se văd literele „F.S.M.“, iniţialele Federaţiei sindicale mondiale, la mijloc purtînd inscripţia „Proletari din toate ţările uniţi-vă !“) ; 10+10 lei, oliv (reprezentînd un ţăran şi o ţărancă privind ogoarele pe care muncesc) ; 12+12 lei, brun-roşcat (înfăţişînd un muncitor care priveşte mîndru înainte, pe şorţul său fiind scris : „1 Mai 1948“) ; 20+20 lei, albastru, pentru „Poşta aeriană“ (despre această valoare s-a vorbit la tematica respectivă) (nr. *1 037—1 040).*

4. Tot în anul 1948, s-a adoptat şi stema R.P.R. Imaginea stemei reprezintă soarele libertăţii, care apare dintre munţii împăduriţi, înconjuraţi de sonde. Pe prim plan apare o cunună de spice de grîu, pe care se înfăşoară o panglică tricoloră.

Cu această ocazie a apărut o emisiune de mărci poştale uzuale **„Stema R.P.R.“,** formată din opt valori, fiecare valoare reprezentînd această stemă : 0,50 de bani, roşu-portocaliu, 0,50 de lei, roşu-portocaliu ; 1 leu, brun-roşcat ; 2 lei, verde ; 3 lei, verde-cenuşiu ; 4 lei cafeniu ; 5 lei, ultramarin ; 10 lei, albastru (nr. *1 054—1 061).* Precizăm că, datorită inscripţiei eronate pe prima valoare „BANI 0,50 (nr. *1 054),* valoarea a fost retipărită cu inscripţia corectă „LEI 0,50“.

5. La 13 septembrie 1948 s-a sărbătorit **„Săptămîna presei democrate (12—19.IX)“.** Presa a jucat un rol covîrşitor în mobilizarea maselor împotriva exploatării şi a inegalităţilor sociale. Cuvîntul partidului transmis prin presă a îndrumat şi a organizat lupta eroică a clasei muncitoare în cele mai importante şi hotărîtoare momente.

Pentru a oglindi importanţa presei, s-a emis o serie de mărci poştale, formată din şapte valori, reprezentînd diferite gazete democrate, de la „Pruncul român“, organ al revoluţionarilor din anul 1848 şi „România Muncitoare“, apărută în anul 1902, pînă la ziarul „Scînteia“, gazetă pusă în slujba intereselor poporului.

Cei mai înflăcăraţi patrioţi şi ataşaţi fii ai clasei muncioare colaborau prin articolele lor la presa democrată. Tocmai de aceea valoarea de 15+15 lei este închinată lui Alexandru Sahia, luptător devotat pentru cauza clasei muncitoare.

Valorile acestei emisiuni sînt : 5+5 lei, roşu ; 10+10 lei, violet ; 15+15 lei, albastru ; 10 lei, brun (nr. *1 071—1 074) ;* primele trei valori au apărut şi nedantelate.

6. Unul din marile evenimente ale poporului român a fost înlăturarea monarhiei.

La 30 decembrie 1948, la împlinirea unui an de cînd întregul popor muncitor sub înţeleapta conducere a Partidului a înlăturat pentru totdeauna monarhia de la cîrma ţării, a fost emisă o marcă poştală de culoare roşie, intitulată filatelic **„Un an de la proclamarea Republicii Populare Române“,** reprezentînd mîinile puternice ale unui muncitor, care a sfărîmat lanţurile monarhiei ; la mijlocul mărcii este inscripţia „30 Decembrie 1947“, adică ziua înlăturării definitive a monarhiei (nr. *1 091).*

7. Despre emisiunea apărută la 24 ianuarie 1949, cu ocazia comemorării a **„25 de ani de la moartea lui V. I. Lenin“,** întemeietorul primului stat socialist din lume, s-a vorbit la tematica „Oameni de seamă“ (nr. *1 098).*

8. Deoarece dezvoltarea unui popor nu poate fi înţeleasă fără cunoaşterea trecutului său, marca poştală emisă la 24 ianuarie 1949 cu ocazia împlinirii a **„90 de ani de la Unirea Principatelor“,** eveniment de seamă în istoria ţării, trebuie introdusă în această tematică ; marca are valoarea facială de 10 lei, albastru, reprezentînd „Hora Unirii“ (nr. *1 099).*

9. Şi despre seria de mărci **„I. C. Frimu“,** apărută la 22 martie 1949, cu ocazia comemorării a 30 de ani de la moartea acestui erou al clasei muncitoare, s-a tratat la tematica „Oameni de seamă“ (nr. *1 100).*

10. Împlinindu-se **„5 ani de la eliberarea de sub jugul fascist“,** la 23 august 1949, a fost emisă o marcă de culoare brun-roşcat şi verde, avînd nominalul de 50 de lei ; emisiunea a apărut şi nedantelată (nr. *1 112).*

11. O nouă emisiune de mărci uzuale **„Stema R.P.R.“,** avînd ca efigie stema R.P.R., a apărut în mai—august 1950.

Seria este formată din 15 valori şi anume : 50 de bani, negru ; 1 leu, portocaliu ; 2 lei, oliv ; 3 lei, violet ; 4 lei, violet-deschis ; 5 lei, brun-roşcat ; 6 lei, verde ; 7 lei, maro ; 7,50 lei, albastru-deschis ; 10 lei, sepia ; 11 lei, roşu ; 15 lei, albastru ; 20 de lei, verde-albastru ; 31 de lei, cenuşiu ; 36 de lei, brun (nr. *1 132—1 146).*

Se menţionează că, datorită reformei monetare din ianuarie 1952, au fost supratipărite toate valorile afară de valoarea cu nominalul de 11 lei, roşu (nr. *1 247—1 260).*

12. În luna iunie 1948 s-a înfăptuit un act revoluţionar de o importanţă covîrşitoare în istoria poporului nostru (naţionalizarea principalelor mijloace de producţie). Împlinindu-se doi ani de la acest măreţ eveniment, la 20 iulie 1950 s-a emis o serie de mărci poştale formată din

patru valori. Despre emisiunea „**2 ani de la naționalizarea principalelor mijloace de producție**“ s-a vorbit la tematica : Dezvoltarea economică a R.P.R.“ (nr. *1 148—1 151).*

13. Pildă de eroism muncitoresc și de credință în clasa muncitoare, Filimon Sîrbu s-a jertfit pentru lupta nobilă, măreață și dreaptă împotriva fascismului. În memoria acestui erou a fost emisă, la 21 iulie 1951, marca poștală (11 lei, negru-sepia) **„Filimon Sîrbu“**, înfățișînd chipul eroului (nr. *1 183).*

14. Despre marca apărută la 15 decembrie 1951, în cinstea eroului clasei muncitoare care a dat și titlul emisiunii filatelice **„Pavel Tcacenco“**, s-a vorbit la tematica „Oameni de seamă“ (nr. *1 203).*

15. Eveniment de seamă în viața clasei muncitoare, noua Constituție a țării votată în anul 1952 a fost marcată printr-o emisiune de mărci poștale cu titlul filatelic **„Constituția construirii socialismului“**, pusă în circulație la 5 decembrie în același an și formată dintr-o valoare cu un nominal de 55 de bani, de culoare verde, reprezentînd stema R.P.R. (nr. *1 339).*

16. Aniversarea constituirii Republicii Populare Române este întîmpinată în fiecare an cu noi succese în muncă ale poporului român, cu noi realizări în toate domeniile de activitate. Această mare sărbătoare națională este reflectată filatelic prin frumoase și sugestive emisiuni de mărci poștale.

În anul 1952, la 30 decembrie, cu ocazia împlinirii a **„5 ani de la proclamarea Republicii Populare Române“**, s-a emis o marcă poștală cu un nominal de 55 de bani, reprezentînd un desen alegoric (nr. *1 340).*

17. Pentru **„Comemorarea a 70 de ani de la moartea lui Karl Marx“**, creatorul socialismului științific, s-a emis la 11 mai 1953 o marcă poștală de culoare maro-negru cu un nominal de 1,55 lei, înfățișînd pe Karl Marx (nr. *1 351);* despre această emisiune s-a vorbit la tematica „Oameni de seamă“.

18. La 21 ianuarie 1954, pentru **„Comemorarea a 30 de ani de la moartea lui V. I. Lenin“**, s-a emis o marcă poștală cu un nominal de 55 de bani, reprezentînd bustul marelui dascăl al proletariatului (nr. *1 389).*

19. Și cu ocazia împlinirii a **„85 de ani de la nașterea lui V. I. Lenin“** a fost omagiat evenimentul în filatelie, cu o emisiune formată din trei valori și anume : 20 de bani, maro și oliv-gălbui ; 55 de bani, roșcat, oliv și brun-roșcat ; 1 leu, roșu și cărămiziu ; fiecare din aceste valori îl înfățișează pe V. I. Lenin (nr. *1 439—1 441).*

20. Federația sindicală mondială (F.S.M.) joacă un rol important în activitatea oamenilor muncii de pretutindeni, creînd unitatea organizațiilor sindicale din întreaga lume. Împlinindu-se zece ani de la înființarea acesteia, evenimentul a fost subliniat și prin mărci poștale, tipărindu-se cu această ocazie, la 1 octombrie 1955, o emisiune intitulată **„10 ani de la înființarea Federației sindicale mondiale“**, formată din două valori (55 de bani, oliv ; 1 leu, albastru), reprezentînd desene simbolice (nr. *1 465—1 466).*

21. Lupta eroică a clasei muncitoare din țara noastră s-a manifestat de-a lungul deceniilor prin nenumărate acțiuni care au constituit tot atîtea lovituri date orînduirii capitaliste, însumînd pagini de glorie în trecutul mișcării muncitorești de la noi. Fiecărei acțiuni care reprezintă pilde de eroism ale muncitorimii din țara noastră i s-au închinat emisiuni de mărci poștale.

Emisiunea **„Aniversarea a 50 de ani de la greva docherilor din Galați“** este reprezentată de o marcă poștală, de culoare maro pe brun-deschis, pusă în circulație la 6 august 1956, cu un nominal de 55 de bani (un docher cu mîinile la piept, simbolizînd astfel „greva“) (nr. *1 517).*

22. Presa a jucat un rol deosebit în organizarea, mobilizarea și ridicarea nivelului ideologic al clasei muncitoare. Împlinindu-se **„25 de ani de la apariția ziarului Scînteia“**, s-a emis la 13 august 1956, o marcă poștală de culoare albastru-deschis, cu un nominal de 55 de bani, avînd imaginea primului număr al acestui ziar (nr. *1 518).*

23. Împlinindu-se **„50 de ani de la marea răscoală țărănească din anul 1907“**, a fost emisă o marcă poștală cu acest titlu la 28 februarie 1957, de culoare gri-albastru, reprezentînd un țăran revoluționar al anului 1907, după cunoscutul tablou al pictorului Octav Băncilă (nr. *1 560).*

24. Emisiunea **„A 40-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie“** comemorează un eveniment epocal în istoria luptei revoluționare a clasei muncitoare și în istoria omenirii, printr-o serie de mărci poștale, formată din trei valori și anume : 10 bani, roșu (reprezentînd tineri manifestînd la 7 Noiembrie, iar deasupra, în medalion, chipul lui Lenin) ; 35 de bani, violet (avînd ca imagine drapelele desfășurate ale țărilor socialiste, deasupra fiind în medalion tot chipul lui Lenin) ; 55 de bani, brun (înfățișînd statuia lui Lenin) (nr. *1 602—1604).*

25. Proclamarea Republicii Populare Române a fost încununarea unui mare succes, în lupta poporului român pentru eliberarea sa. Emisiunea **„A 10-a aniversare a proclamării Republicii Populare Române“** este formată din trei valori (25 de bani, albastru, galben și roșu ; 55 de bani, galben ; 1,20 lei, roșu-aprins), toate valorile avînd drept imagine stema R.P.R., iar deasupra, într-un desen alegoric, următorul text : „10 ani de la proclamare“, încadrat de milesimele „1947“ și „1957“ (nr. *1 622—1 624).*

26. Plin de admirație și recunoștință, poporul român își aduce aminte întotdeauna de eroicele lupte din februarie 1933 ale ceferiștilor și petroliștilor. Împlinindu-se un sfert de secol de la aceste fapte de glorie ale muncitorilor români ceferiști și petroliști, la 15 februarie 1958

s-a pus în circulație o serie de mărci cu titlul **„A 25-a aniversare a luptelor ceferiștilor și petroliștilor din februarie 1933“**, formată din două valori (1 leu, brun și roșu și 1 leu, albastru și roșu), avînd aceeași imagine : un desen alegoric, înfățișînd drapelul roșu desfășurat, pe care se află scrise inițialele „P.C.R.“, iar dedesubt milesimele „1933—1958“, „16 Februarie“ (nr. *1 625—1 626*).

27. La 13 decembrie 1918 a avut loc o mare manifestație pentru revendicarea unor drepturi muncitorești, care s-a terminat cu lupte și jertfe grele din partea manifestanților. Armata exploatatorilor a tras fără milă în muncitorime, transformînd piața Teatrului Național într-o baie de sînge. Între eroii clasei muncitoare care și-au găsit atunci moartea se afla și I. C. Frimu.

În amintirea acestor lupte, pentru **„Comemorarea a 40 de ani de la luptele muncitorești din 13 decembrie 1918“**, la 13 decembrie 1958 a fost emisă o marcă poștală, cu un nominal de 55 de bani, roșu-violet, avînd ca imagine un drapel ținut în mînă de un muncitor, pe fundalul mărcii văzîndu-se clădirea Teatrului Național, în fața căreia a avut loc sîngerosul masacru din 13 decembrie 1918 (nr. *1 689*).

28. Emisiunea **„A 15-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist“** este formată din două valori : o marcă cu un nominal de 55 de bani, multicolor, înfățișînd un oțelar și o țărancă, și o coliță cu un nominal de 1,20 lei, reprezentînd o alegorie care formează cifra „XV“, dominînd colița (nr. *1 721—1 722*).

29. **„A 90-a aniversare a nașterii lui Vladimir Ilici Lenin“** este titlul emisiunii consacrate acestui eveniment. Seria de mărci apărută la 20 aprilie 1960 este formată din două valori și o coliță, toate avînd ca imagine chipul lui Lenin : 40 de bani, roșu-violet și 55 de bani, albastru-închis, iar colița, 1,55 lei, roșu-cărămiziu (nr. *1 770—1 772*).

30. La 9 mai 1960, s-a pus în circulație emisiunea **„A 15-a aniversare a victoriei asupra fascismului“**, formată din două valori, legate printre ele de o vinietă, în așa fel încît formează un triptic : 40 de bani, albastru-violet (reprezentînd sculptura lui Boris Caragea „Monumentul eroilor din București“) și 55 de bani, albastru-violet (reprezentînd opera sculptorului C. Baraschi, „Monumentul eroilor sovietici din București“) ; pe vinietă este scris : „A 15-a aniversare a victoriei asupra fascismului 9 mai 1945—1960“. Aceleași mărci au apărut și nedantelate, în culoare schimbată : roșu-carmin (nr. *1 773—1 776*).

31. Eveniment de seamă al poporului român, **„Al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român“** a fost marcat și pe plan filatelic, la 20 iunie 1960, printr-o emisiune formată dintr-o valoare cu un nominal de 55 de bani, de culoare roșu și cărămiziu, reprezentînd un muncitor în salopetă, pe fundalul mărcii observîndu-se emblema „P.M.R.“ și diferite obiective industriale (nr. *1 820*).

32. În anul 1920, în România burghezo-moșierească a avut loc o grevă generală a muncitorilor. În anul 1960, împlinindu-se 40 de ani

de la acest eveniment însemnat în lupta clasei muncitoare din România, la 20 octombrie s-a emis o marcă poștală intitulată **„Aniversarea a 40 de ani de la greva generală din 1920“**, în valoare de 55 de bani, de culoare roșu-închis și roșu-deschis, reprezentînd un muncitor cu brațele încrucișate și un grup de drapele roșii (nr. *1 854*).

33. Sub conducerea partidului, muncitorimea din țara noastră și-a putut vedea împlinit visul de secole : eliberarea de exploatare.

Împlinindu-se **„40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România“**, la 29 aprilie 1961 a fost emisă o serie de mărci poștale, formată din două valori și anume (35 de bani, albastru, roșu, portocaliu și negru și 55 de bani, roșu, vișiniu, brun-roșcat, gri) reprezentînd un drapel pe care se află portretele clasicilor marxism-leninismului (Karl Marx, Friedrich Engels și V. I. Lenin), iar a doua marcă înfățișează modul în care se lipeau afișele în ilegalitate. Emisiunea este completată cu o coliță cu un nominal de 1 leu, reprezentînd stema R.P.R. încadrată de aspecte din construcția socialismului (nr. *1 908—1 910*).

34. La 7 noiembrie 1962, pentru a se comemora **„A 45-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie“**, a fost emisă o marcă înfățișînd chipul lui V. I. Lenin, cu un nominal de 55 de bani (nr. *2 046*).

35. O frumoasă marcă, cu un nominal de 1,55 lei, reprezentînd stema R.P.R. a omagiat la 30 decembrie 1962 cea de **„A XV-a aniversare a proclamării Republicii Populare Române“** (nr. *2 055*).

36. Și cu ocazia împlinirii a **„30 de ani de la luptele eroice ale muncitorilor ceferiști și petroliști — 1933“**, la 16 februarie 1963 s-a emis o marcă poștală reprezentînd un aspect din timpul luptelor de la atelierele Grivița, cu valoarea nominală de 1,75 lei, multicolor (nr. *2 056*).

Tema „Istoria mișcării muncitorești“, formată din emisiunile filatelice ale patriei noastre și care înfățișează momente mai importante ale luptei poporului român de-a lungul veacului poate fi admirabil încadrată într-o temă mai amplă, alături de emisiunile de mărci poștale ale altor state, creîndu-se posibilitatea de a avea o oglindă fidelă a luptelor purtate de clasa muncitoare în întreaga Europă, în anumite state europene sau pe mai multe continente.

Tema este pe cît de interesantă, pe atît de vastă, colecționarul unei astfel de tematici fiind obligat a-și aprofunda cunoștințele în nenumărate domenii (economice, sociale, geografice etc.), numai așa putînd crea din această tematică o colecție cu adevărat științifică și de mare valoare.

Și din acest punct de vedere, mărcile poștale aduc o contribuție prețioasă, avînd meritul de a ilustra în mod precis cercetările în orice domeniu. În ultimă instanță, tematica „Istoria mișcării muncitorești“ oglindită în filatelie, studiată atît din punct de vedere filatelic, cît și istoric ne demonstrează în modul cel mai convingător mersul real al istoriei omenirii.

★

Împărțind emisiunile de mărci poștale ale patriei noastre pe tematici, după conținutul lor, s-a căutat a se veni în sprijinul colecționarilor care au colecții tematice sau care ar dori să grupeze colecția lor proprie de mărci poștale din perioada R.P.R. pe diferite teme.

Fără îndoială că ar putea să existe foarte multe păreri privind gruparea unor emisiuni într-o tematică în loc de alta. Acestea vor veni tocmai în sprijinul perfecționării împărțirii emisiunilor de mărci poștale ale țării noastre, care s-au grupat pentru prima dată pe teme.

Sînt unele emisiuni din perioada R.P.R. care nu au fost cuprinse în vreo tematică și de care nu s-a vorbit. Aceasta se datorează faptului că în studiul de față, s-au grupat și s-au analizat emisiunile prezentate, ținîndu-se seama de cele mai solicitate tematici pe plan internațional.

Emisiunile necuprinse în aceste tematici pot foarte ușor să fie încadrate de către colecționari și în alte teme, independent de cele indicate în prezenta lucrare, după concepția, inițiativa și inventivitatea colecționarului.

Tematica fiind forma modernă de colecționare, aproape toate emisiunile de mărci poștale din lume pot fi încadrate într-o temă. Desigur că trebuie reținut aspectul științific, care trebuie să stea la baza colecției tematice, în sensul de a căuta ca tema pe care ne propunem să o colecționăm să fie cît mai aprofundată și complexă.

Bazați pe acest principiu, înseamnă că o colecție tematică nu se poate forma în general numai pe emisiunile filatelice cu tema respectivă dintr-un singur stat, urmînd a se colecționa emisiunile dintr-un continent, mai multe continente sau din lumea întreagă, bineînțeles cu aceeași tematică.

În aceste condiții, emisiunile de mărci poștale din perioada R.P.R. completează în mod creator alte emisiuni, formînd o colecție foarte valoroasă și de un apreciat nivel științific.

ANEXE

ANEXA I a

Arsaki către domnitor,

telegrama nr. 6 605, Bucureşti, 18 aprilie 1862

„Domnu Ghika pornindu la Jassy au luatu asupră să reguleze chestia poştelor cu antreprenorii de acolo şi prin depeşa sa îmi anunţia că cu ceilalţi antreprenori afară de D. Sutzo au terminatu, primind antreprenorii prelungirea contractului pe unu anu.

Au regulatu pentru D. Sutzo cumpărarea cailor D-le. Aceste dispoziţii s-au primitu şi de consiliulu de Miniştri. Pe cînd guvernulu Măriei Voastre făcea preparative pentru căutarea poştelor în regie, D. Sutzo prin depeşa sa din 7 propune de a i se lesa poştele încha pe unu anu şi a i se respunde prin telegrafu, spre ştiinţa sa.

Consiliu au primitu acestu angajament şi au şi respuns. In urma acestia au contramandatu toate dispoziţiile luate în scopul regii. Acumu D. Sutzo renunţia la anteprisa şi offera vindiarea cailoru. Aceasta urmare a D. antreprenoru care ne pune în imposibilitate de a mai reveni asupra unei questii terminata foarte grava şi guvernului Măriei Voaste este de socotinţa a îndatora pe D. Sutzo prin măsuri serioase de a se ţine de angajamentulu său, care a fost făcutu fără nici o condiţie din partea Domniei sale, căci timpulu materialu lipseşte de a se lua alte dispoziţii, aceasta măsura a guvernului am adus-o la cunoştinţa D. Sutzo pentru a respunde la depeşa sa din urma“ (Vezi Bibl. Academiei Republicii Socialiste România, ms., *Arhiva Cuza*, vol. V, f. 373^{r} — 373^{v}).

ANEXA I b

Arsaki către domnitor,

telegrama nr. 6 866/3 376, Bucureşti, 28 aprilie 1862

„J'ai pris la liberté de Vous soumettre dans une dépêche le tour que Mr. Soutzo veut nous jouer dans l'affaire des postes dont il a l'entreprise et la réponse que je viens de lui faire de concert avec le conseil. Votre Altesse Sérénissime faire connaître directement ou indirectement qu'elle approuve et soutiendra nos droits, ce serait, je crois, un moyen de plus de rendre Mr. Soutzo à la raison“. [Mi-am îngăduit să vă exprim într-o depeşă păcăleala pe care vrea să ne-o tragă dl. Suţu în chestiunea poştelor, a cărei antrepriză o are şi răspunsul pe care abia i l-am făcut de comun acord cu consiliul. Alteţa Voastră Serenissimă să facă cunoscut, direct sau indirect, că aprobă şi va susţine drepturile noastre, aceasta ar fi, cred, un mijloc în plus de al aduce la ordine pe dl. Suţu] (loc. cit. f. 374^{r}).

ANEXA 1c

Col. Bibescu, adjunctul domnitorului către Cuza,

telegrama 7 254/3568, Bucureşti, 30 aprilie 1862

„Ministerulu consimte a lesa postele în antreprisa domnului Soutzo pentru doi anic u preţul care a fostu, sau pentru un anu de va voi, adăogîndu-i cîte un galbinu la calu mai multu, remane la înţelepciunea Măriei Voastre să hotărasca şi se determine pe Soutzo a primi unul din amendoue modurile ce i se propune de ministeriu" (loc. cit., f. 375^{r}).

ANEXA 1d

Arsaki către domnitor,

telegrama nr. 7 262/3 600, Bucureşti, 30 aprilie 1862

„Am scrisu D. Sutzu cele următoare: Guvernulu nevoind a intama un processu cu Dv. şi considerîndu că aveţi o mai mare parte din postile de peste Milcovu, face o excepţie şi vă propune de a vi se da încă acestea poşte pe timpu de doi anii cu condiţiile contractului care espira la 1 mai. Respundeţi prin telegrafu dacă acceptaţi aceasta şi consideraţi depeşa ca Contractul guvernului cu Dv. precum şi răspunsul afirmativu allu dv., va fi considerat ca Contract.

Sper că cu ajutorul M. Voastre această questie va fi terminată mai ales că D. Sutzu a arătat Înălţimei Voastre primirea acestor condiţii" (loc. cit., f. 376^{r}).

ANEXA 1e

Arsaki către domnitor,

telegrama nr. 7 248/3 565, Bucureşti, 30 aprilie 1862

„Je suis pour un arrangement avec Mr. Soutzo et les menaces avaient pour but de l'y amener. J'ai écrit aujourd'hui dans ce sens à Mr. N. Docan, que Mr. Ghyka a chargé de cette negociation en partant. Votre gouvernement vous saurait infiniment gré si Votre Altesse pourrait, en agissant soit sur Mr. Docan, qui à pour cela l'autorisation, soit sur Mr. Soutzo, nous menager un arrangement convenable. Ici j'ai fini et bien fini avec les postes" [Sînt pentru o înţelegere cu dl. Suţu, şi ameninţările aveau menirea de a-l constrînge la aceasta. Am scris astăzi în acest sens dlui N. Docan pe care dl. Ghica l-a însărcinat cu această negociere la plecare. Guvernul d-voastră v-ar fi infinit recunoscător dacă Alteţa Voastră ar putea, acţionînd fie asupra dlui Docan, care este autorizat pentru aceasta, fie asupra dlui Şuţu, să ne înlesnească o înţelegere convenabilă. Aici am terminat şi termin definitiv cu poştele] (loc cit., f. 378^{r}).

ANEXA 1f

Arsaki către domnitor,

telegrama nr. 242/3 741, Bucureşti, 1 mai 1862

„Mr. Ghyka m'a informé avant de quitter Jassy, qu'il s'était arrangé avec tous les entrepreneurs des postes moldaves, et que tous avaient consenti à continuer leurs contracts une année encore, les uns avec un rabais, les autres aux mèmes conditions que par le passé a l'exception de Nico Canta qui était absent et de Mr. Soutzo qui a préféré nous vendre ses cheveaux au nombre de neuf cents quarante à vingt et un ducats chaque.

Mr. Ghyca a ajouté que Mr. Docan a eu la bonté de se charger des arrangements definitifs [Dl. Ghica m-a informat înainte de a părăsi Iaşii că el se înţelesese cu toţi antreprenorii poştelor moldovene şi că toţi consimţiseră să continue contractele lor încă un an, unii cu o reducere, alţii în aceleaşi condiţii ca înanul trecut, cu excepţia lui Nico Canta care era absent şi a dlui Suţu care a preferat să ne vîndă caii săi în număr de 940, la 21 ducaţi fiecare. Dl. Ghica a adăugat că dl. Docan a avut bunătatea de a-şi lua sarcina aranjamentelor definitive] (loc cit., f. 379^{r} — 379^{v}) (cf. idem, vol. XXXXVII, f. 370^{r} — 371^{r}).

ANEXA 1g

Arsaki către domnitor,

telegrama nr. 80/3 679, Bucureşti, 1 mai 1862.

„... Mr. Soutzo avait pareillement consenti à prolonger d'une année encore sont contract et je viens de lui renouveller ajourd'hui l'autorisation de passer au nom du ministère des finances (N. Docan) avec Mr. Soutzo pour deux années à commencer du premier mai prochain, un contract aux mêmes conditions, sans le moindre changement, que son contract actuellement en vigueur. Mr. Soutzo n'ayant rien répondu à la proposition que je lui ai faite hier dans le sens de deux années, je n'ose pus lui écrire [Dl. Suţu consimţise de asemenea să prelungească cu încă un an contractul său, şi eu tocmai i-am reînnoit astăzi autorizaţia de a încheia în numele ministerului de finanţe (N. Docan) cu dl. Suţu, pentru doi ani, începînd cu 1 mai viitor, un contract în aceleaşi condiţii, fără cea mai mică schimbare, ca şi contractul său în prezent în vigoare . Dl. Şuţu nerăspunzînd nimic la propunerea pe care i-am făcut-o ieri în sensul celor doi ani, nu mai îndrăznesc să-i scriu] (f. 308^{r} — 380^{v}).

ANEXA II

Tarif de la poste russe pour les lettres expédiées pour les endroits sousmentionnés
[Tarif al poştei ruseşti pentru scrisorile expediate pentru locurile mai jos menţionate]

Les noms de villes [Numele localităţilor]	On paye pour chaque lot ou 4 drames [Se plăteşte pentru fiecare lot sau 4 drame]	Les noms de villes [Numele localităţilor]	On paye pour chaque lot ou 4 drames [Se plăteşte pentru fiecare lot sau 4 drame]
De Boucoreste [De la Bucureşti]	Paras [Parale]	De Boucoreste [De la Bucureşti]	Paras [Parale]
Pour [Pentru]:		Pour [Pentru]:	
Olviopole	9	,, Polotsk	23
Pour Constantinopel	6	,, Potkow	25
,, Krementschiuk	12	,, Scinbirsk	25
,, Cherson	12	,, Permsk	28
,, Pultawa	13	,, Orenbourg	29
,, Nawmvigorod	11	,, Toula	19
,, La forteresse S-te Elisabet	11	,, Kalouga	19
,, Krilow sur les frontieres de Pologne	12	,, Serpouchow	19
,, Moscow	21	,, Belew	19
,, Petersbourg	27	,, Narwa	32
,, Kiew	15	,, Bewel	37
,, Glouchow	16	,, Derpt	35
,, Belgorod	16	,, Riga	39
,, Wologda	25	,, Wyborg	32
,, Kasan	27	,, Fridrichs hamn	37
,, Kowrsk	17	,, Kolomna	20
,, Nischnii Nowgorod	23	,, Tikoutsk	49
,, Neshin	17	,, Asow	23
,, Iaroslaw	22	,, Ekaterinslaw	23
,, Nowgorod	24	,, Sewsk	17
,, Charcow	15	,, Waronesch	23
,, Ekaterinbourg	36	,, Mowcom	19
,, Tobolsk	45	,, Wolodimer	19
,, Astrakan	39	,, Nertschinsk	49
,, Arcangel	31	,, Arsamas	24
,, Tschernigoff	15	,, Achtirka	18
,, Nowgorod Sewerskoy	16	,, Batowrin	18
,, Smolensk	19	,, Tever	23
,, Maghilow	19	,, Iassi	4
		,, Bachmont	18

(Vezi *Documente Hurmuzaki*, vol. XIX, partea I, p. 98).

ANEXA III

Merkelius către Thugut,

Bucureşti, 6 martie, 1794 (extras)

„*Erstens* ist in keinem Fall ein neuer Missbrauch in der Spedirungsart der Posten in diesem Fürstenthum, so lange ich die höchste Gnade habe selbige zu besorgen, eingeschlichen, weil seit der Errichtung dieser Stelle die Abfertigung der Post-Paquete, welche hier theils aus officiellen Correspondenzen in die k.k. Staaten wegen dem Wohl und Gegenständen der k.k Unterthanen, theils aus Kaufmanns-Correspondenzen bestehen, niemals anders als durch die fürstliche Post geschehen ist, und zwar so, dass die k.k. Handelsleute nur allein die Erlaubnis haben Briefe Montag und Donnerstag in jeder Woche gegen, den festgesetzen Postgeld-Betrag zur Absendung in die k.k. Staaten aufzugeben, und nach dieser festgesetzen Stunde werden eben sowohl die officiellen Correspondenzen, jede an ihre Stelle absonderlich versiegelter samt den Kaufmanns-Briefen nebst einem gehörigen Verzeichnis darüber, laut beigebogenem Muster, so wie auf den Postämtern in den k.k. Staaten, in ein Paquet zusammen gebracht, mit einem Spogad überbunden und mit dem k.k. Agentie-Siegel bestens versehen und nach der ursprünglichen Art dem fürstlichen Secretär in der Stunde, wenn der Lipkan gewöhnlich von hier an die k.k. Gränze abgehet, überschickt worüber das Post-Amt mit der nächsten Post den richtigen Empfang jedes Paquets zu bestätigen hat und das eingeschickte Verzeichnis retournirt mit dem Brief-Porto wie die obigen beiden Muster das nähere davon bestätigen.

Auf die nämliche Art werden vom Hermannstädter Oberpostamt die Paquete vor diese Stelle und die Briefschaften vor die k.k. Handelsleute in einem besondern Paquet zusammen unter Siegel verwahrter mit der Aufschrift an diese Stelle durch den Lipkan anhero gesendet und hernach wird das Paquet, obwohl zu Zeiten etwas später, durch den fürstlichen Bestellten ziezu gegen jedesmalige kleine Geschenk überbracht: auf diese Art ist seit der Errichtung der Agentie die Post-Expedition und Acceptation vor diese Stelle und den hier befindlichen k.k. Unterhanen eingeleitet und in ihrem Gang bis iezt fortgesetzet worden und also kein neuer Missbrauch eingeführet, welches ich in tiefester Unterhänigkeit Eurer Excellenz hiemit zur gnädigen Einsicht unterlege.

Zweytens werden alle von Constantinopel und dahin bestimmten Post-Expeditionen in diesem Fürstenthum und durch diese Stelle mit eigenen hiezu bestimmten Personen viceverse auf allerhöchste Hof-Unkosten nach ihren hohen Bstimmungen ohne alle Verzögerung jedesmal abgesendet, wovon ich meiner theurest aufhabenden Plicht nach, immerhin meinen geringen Eifer und Wachsamkeit, ohne Fehler und Nachtheil bewiesen habe, aber die höchste Depeche von Eurer Excellenz an diese Stelle werden jederzeit von dem Hermannstädter Oberpostamt auf die oben angemerkte Art mit der ordinären Post durch die Lipkans anhero überbracht und so werden auch die unterthänigsten Relationen an Eure Excellenz von hier abgesendet".

[*În primul rînd*, în nici un caz nu s-a strecurat vreo nouă neregulă în modul de expediere a poştelor în acest principat atîta timp cît am avut îngăduinţa supremă să mă îngrijesc de

aceasta, deoarece de la înfiinţarea acestui post, expedierea pachetelor poştale, care aici provin parte din corespondenţă oficială în statele cezaro-crăieşti pentru bunăstarea şi lucrurile supuşilor cezaro crăieşti, parte din corespondenţa comercială, nu s-a efectuat niciodată astfel decît prin poşta domnească şi anume astfel încît numai negustorii cezaro-crăieşti au îngăduinţa să expedieze scrisori lunea şi joia în fiecare săptămînă, contra taxei poştale stabilite pentru expedierea în statele cezaro-crăieşti; la aceste date stabilite, atît corespondenţele oficiale, fiecare din ele sigilate separat la oficiul respectiv, cît şi corespondenţa comercială, alături de un borderou corespunzător privitor la aceasta, potrivit modelului anexat, aşa cum se procedează şi la oficiile poştale ale statelor cezaro-crăieşti, vor fi adunate împreună într-un pachet legat pe deasupra cu o sfoară şi prevăzut cît mai bine cu sigiliul agenţiei cezaro-crăieşti şi, după procedeul în folosinţă, vor fi transmise secretarului domnesc la ora cînd lipcanul de obicei pleacă de aci spre graniţa cezaro-crăiască; oficiul poştal are de confirmat cu următoarea poştă primirea în regulă a fiecărui pachet şi de returnat borderoul trimis împreună cu portoul de scrisori, aşa cum ambele modele de mai sus o confirmă în mod mai amănunţit.

In acelaşi fel, din partea oficiului poştal superior Sibiu, pachetele de la acest post, precum şi scrisorile negustorilor cezaro-crăieşti, păstrate laolaltă într-un pachet special, sub sigiliu, cu inscripţia şi trimise prin lipcan către acest post şi după aceea pachetele, deşi în momentul de faţă ceva mai tîrziu, sînt predate prin delegatul domnesc, de fiecare dată contra unui mic cadou; în acest fel, de la înfiinţarea agenţiei a fost iniţiată expediţia poştei şi primirea poştei la acest post, şi cea a supuşilor cezaro-crăieşti de aci, şi continuată pînă în prezent; nu a apărut deci nici o nouă neregulă, ceea ce supun prin prezenta cu adîncă supuşenie excelenţei voastre pentru consultare cu îngăduinţă.

În al doilea rînd, toate expediţiile poştale de la Constantinopol spre acest principat ca şi cele destinate înspre acolo [Constantinopol], se expediază prin acest post prin persoane special numite, şi viceversa, pe cheltuiala prea înaltei curţi, potrivit destinaţiei lor înalte, fără nici o întîrziere, prin care am dovedit datoria mea cea mai scumpă şi oricum zelul şi vigilenţa mea umilă, fără greşeală şi prejudicii, dar depeşa prea înaltă a excelenţei voastre către acest post este transmisă totdeauna de la oficiul poştal superior Sibiu, în felul arătat mai sus, cu poşta ordinară prin lipcan şi astfel sînt expediate de aci şi relatările supuse către excelenţa voastră]. (Vezi *Documente Hurmuzaki*, vol. XIX, partea I, pl 691—692).

ANEXA IV

„Verzeichnis"

„Derer in dem Fürstenthum Wallachey Anno 1795 errichten Haupt-Post-Stationen mit angesetzter Bemerkung der Entfernung nach Studen berechnet, als:

Von	der Contumatz	Rothenthurm bis nach Bukarest sind gesertzt Stunden . .	44
,,	,, ,,	Ober-Tömös bis nach Bukarest	30
,,	,, ,,	Orschova oder Csernetz bis nach Craiova	30
,,	Craiova bis nach	Bukarest	44
,,	,, ,, ,,	Callaffat	18
,,	Bukarest ,, ,,	Foksany	32
,,	detto ,, ,,	Brăila	41
,,	,, ,, ,,	Silistria	22
,,	,, ,, ,,	Schmnitza	20
,,	,, ,, ,,	Gyurgevo	12

N.B. Alle Privat-Reisenden ausser den Courriers zahlen auf die Stund für jedes Pferd 10 Kreuzer oder 20 Aspern in türkischer Wahrung, wobey aber noch zu bemerken, dass denen Particulairs nicht weininger als 4 Pferde angespannt werden.

Staţiile poştale principale înfiinţate în anul 1795 în principatul Valahiei cu indicarea distanţelor calculate în ore:

<urmează tabloul de localităţi cu distanţele în ore>

N.B. Toţi călătorii particulari în afara curierilor, plătesc pe oră pentru fiecare cal 10 kreuzer sau 10 aspri în monedă turcească, la care trebuie menţionat că particularilor nu li se înhamă mai puţin de 4 cai

(Vezi *Merkelius către Thugut*, Bucureşti, 20 noiembrie 1795, în „Documente Hurmuzaki", vol. XIX, partea I, p. 757).

ANEXA V

Nota agentului diplomatic al Austriei la Bucureşti, către ministrul afacerilor externe al României.

nr. 7 558, Bucureşti, 10 iunie 1865

„Monsieur le Major Liebrecht avant de quitter Vienne a exprimé au Gouvernement Impérial le désir du Gouvernement de Son Altesse Sérénissime, de recevoir bientôt des communications ultérieures relativement à la question postale.

En accédant à ce voeu, le Gouvernement Impérial vient de mecharger de faire la déclaration que l'Autriche est prête à supprimer ses institutions postales, telles qu'elles existent actuellement dans les Principautés Unies.

Sans mettre en doute l'habilité et la bonne volonté des officiers de la poste princière, on ne saurait se dissimuler les difficultés que la Poste Moldo-valaque recontrera dans les commencements, en prenant sur elle le service international.

La propre expérience de l'administration autrichienne prouve combien ce service a besoin d'employés bien intruits et versés dans la matière.

Il paraitrait par conséquent utile de préparer la transition des institutions postales autrichiennes aux institutions princières, et de prévenir les inconvénients qui ne tarderaient pas à se produire par une transition trop subite.

La position géographique des Principautés leur impose la nécessité de s'entendre avec le Gouvernement Impérial, relativement à la question des postes. Sans cette entente, il serait peut-être impossible au Gouvernement princier d'établir des communications régulières avec le reste de l'Europe et à assurer la marche du service international.

Le Gouvernement Impérial désire aussi vivement que parrait le désirer le Gouvernement princier, que cette entente ait lieu, et pour la faciliter, je viens d'être chargé de proposer quelques points, à la base desquels l'entente entre les deux Gouvernements pourrait intervenir. Ces points sont les suivants:

a. Le Gouvernement autrichien supprimera toutes ses courses postales sur le territoire princier. Il abandonnera au pays le soin d'établir les courses nécessaires pour les envois internationaux, jusque et de la frontière.

La question de savoir quelles courses seront à établir sera réglée par la Convention.

b. Le Gouvernement autrichien supprimera également tous ses bureaux de poste dans les Principautés Unies. Seulement à Jassy et Bucharest et dans les ports de Braila, Galatz et Giurgevo il entretiendra provisoirement des organes de son administration, sous la dénomination „d'expéditions postales consulaires".

c. Ces expéditions auront uniquement la tâche de servir d'intermédiaires pour la correspondance avec l'étranger. Elles n'auront par conséquent, ni a recevoir du public des lettres et grops, ni à lui remettre les envois arrivés. Tous les rapports avec le public seront exclussivement entretenus par les bureaux princiers.

d. L'Administration princière recevra à la frontière les paquets destinés pour les Principautés, pour les envoyer aux „Expéditions postales consulaires", établies dans les cinq villes susmentionées. Les Expéditions, de leur côté, devront examiner et rectifier, le cas échéant, les cartes postales dont les envois sont ordinairement accompagnés, et les restituer ensuite aux bureaux princiers, qui se chargent de la distribution des correspondances.

De même, les lettres et paquets remis par le public aux diférents bureaux princiers à destination de l'Autriche, ou de transit par l'Autriche, seront d'abord envoyés à une de ces expéditions consulaires, qui après avoir dressé les feuilles de route à l'usage des offices en Autriche, les restituera avec les lettres et paquets aux bureaux princiers, chargés de les expédier à la frontière.

e. L'Administration autrichienne porte à elle seule tous les frais occasionnés par l'entretien des Expéditions Postales Consulaires, de sorte que le port stypulé dans la future convention sera versé intégralement et sans aucune déduction dans la caisse postale princière.

Je ne crois pas devoir relever ici, que ces Expéditions consulaires n'ont d'autre mission que d'initier successivement les employés princiere, aux différentes branches du service international, pour assurer et pour garantir la marche regulière de ce service si important.

En terminant j'ai l'honneur de vous prier, mr. le Ministre, de porter ces propositions à la connaisance du Gouvernement de Son Altesse Sérénissime.

Ces points acceptés, le Gouvernement Impérial enverrait immédiatement un employé spécial à Bucharest, pour élaborer de concert avec un délégué princier la Convention Postale à conclure".

[Domnul Maior Liebrecht înainte de a părăsi Viena a exprimat faţă de guvernul imperial dorinţa guvernului Alteţei Sale Serenisime, de a primi curînd comunicările ulterioare relativ la problema poştală.

Consimţind la această dorinţă, guvernul imperial m-a însărcinat să fac declaraţia că Austria este gata să desfiinţeze instituţiile sale poştale, astfel cum ele există astăzi în Principatele Unite.

Fără a pune la îndoială îndemînarea şi bunăvoinţa funcţionarilor poştei domneşti, nu pot fi ascunse greutăţile pe care poşta moldo-valahă le va întîmpina la început, preluînd serviciul internaţional.

Propria experienţă a administraţiei austriace dovedeşte cît de mult are nevoie acest serviciu, de funcţionari bine instruiţi şi cunoscători în materie.

In consecinţă, ar părea util de a pregăti trecerea instituţiilor poştale austrice la instituţiile domneşti şi de a preveni inconvenientele care nu vor întîrzia a se produce printr-o trecere prea bruscă.

Poziţia geografică a Principatelor le impune necesitatea de a se înţelege cu guvernul imperial, relativ la problema poştelor. Fără această înţelegere, i-ar fi poate imposibil guvernului domnesc de a stabili comunicaţii regulate cu restul Europei şi de a asigura bunul mers al serviciului internaţional.

Guvernul imperial doreşte tot atît de viu, cum se pare că o doreşte şi guvernul domnesc, ca această înţelegere să aibă loc, şi pentru a o uşura, am fost tocmai însărcinat să propun cîteva puncte, în baza cărora, ar putea interveni înţelegerea între cele două guverne.

Aceste puncte sînt următoarele:

a. Guvernul austriac va suprima toate cursele sale poştale de pe teritoriul domnesc <României>. El va lăsa ţării grija de a stabili cursele necesare pentru trimiterile internaţionale, pînă la şi de la frontieră.

Problema de a şti care curse vor fi de stabilit va fi reglementată prin convenţie.

b. Guvernul austriac va desfiinţa de asemenea toate birourile sale de poştă din Principatele-Unite. Numai la Iaşi şi Bucureşti şi în porturile Brăila şi Galaţi şi Giurgiu, el va întreţine în mod provizoriu organe aparţinînd administraţiei sale, sub denumirea de ,,expediţii poştale consulare".

c. Aceste expediţii vor avea unica sarcină de a servi ca intermediari pentru corespondenţa cu străinătatea. In consecinţă, ele nu vor avea nici de primit din partea publicului scrisori sau grupuri, nici să le remită trimiterile sosite. Toate raporturile cu publicul vor fi întreţinute în mod exclusiv de către birourile domneşti.

d. Administraţia domnească va primi la frontieră pachetele destinate pentru Principate, pentru a le trimite ,,expediţiilor poştale consulare" înfiinţate în cele cinci oraşe mai sus menţionate.

Expediţiile, la rîndul lor, vor trebui să cerceteze şi să rectifice, dacă este cazul, cărţile poştale care însoţesc în mod obişnuit trimiterile şi să le restituie apoi birourilor domneşti, care se însărcinează cu distribuirea corespondenţelor.

La fel, scrisorile şi pachetele remise de către public diferitelor birouri domneşti cu destinaţia Austria, sau cu transit prin Austria, vor fi mai întîi trimise uneia din aceste expediţii consulare, care, după ce au întocmit foile de drum pentru folosinţa oficiilor în Austria, le vor restitui, cu scrisorile şi pachetele, birourilor domneşti, însărcinate de a le expedia la frontieră.

e. Administraţia austriacă va suporta ea singură cheltuielile prilejuite de întreţinerea expediţiilor poştale consulare, astfel încît portul stipulat în viitoarea convenţie va fi vărsat integral şi fără nici o reducere în casa poştală domnească (a statului).

Nu cred că va trebui să arăt aci, că aceste expediţii consulare nu au altă misiune decît de a iniţia în mod succesiv pe funcţionarii domneşti în diferitele ramuri ale serviciului internaţional, în scopul de a asigura şi a garanta funcţionarea regulată a acestui serviciu atît de important.

Incheind, am onoarea de a vă ruga, domnule ministru, de a aduce aceste propuneri la cunoştinţa guvernului Alteţei Sale Serenisime.

Aceste puncte o dată acceptate, guvernul imperial va trimite imediat un funcţionar special la Bucureşti, pentru a elabora în înţelegere cu delegatul domnesc Convenţia poştală ce urmează a fi încheiată]. (Bibl. Academiei Republicii Socialiste România, ms. *Arhiva Cuza*, vol. XXXXIII, f. 262^{r} — 265^{v} copie).

ANEXA VI

Tablou de corespondenţă al nr. de catalog al emisiunilor R.P.R., (1948—1965)

„Catalogul mărcilor poştale româneşti 1964 (R); Catalogul „Zumstein" (Z); Catalogul „Yvert" (Y)

Nr. crt.	R	Z	Y	Nr. crt.	R	Z	Y
1	**1 010**	1 215	*1 009*	19	**1 082-1 085**	1 286-1 289	*1 066-1 069*
2	**1 011**	1 216	*1 008*	20	**1 086-1 089**	1 290-1 293	*38 B1.F.*
3	**1 012-1 016**	1 218-1 222	*1 038-1 041 + 45 P.A.*	21	**1 090**	1 294	*1 070*
				22	**1 091**	1 295	*1 071*
4	**1 017-1 027**	1 228-1 238	*1 010-1 020*	23	**1 092-1 097**	1 296-1 301	*1 072-1 075 +51-52 P.A.*
5	**1 028-1 032**	1 223-1 227	*1 038-1 041 + 49 P.A.*	24	**1 098**	1 302 (A+B)	*1 076 + A*
6	**1 033**	1 239	*1 021*	25	**1 099**	1 303	*1 077*
7	**1 034-1 036**	1 240-1 242	*1 022-1 024*	26	**1 100**	1 304	*1 078 + A*
8	**1 037-1 040**	1 243-1 246	*1 025-1 027 + 46 P.A.*	27	**1 101-1 107**	1 305-1 311	*1 042-1 048*
				28	**1 108-1 109**	1 312-1 313	*1 079-1 080*
9	**1 041-1 047**	1 247-1 253	*1 028-1 032 + 47-48P.A.*	29	**1 110-1 111**	1 314-1 315	*1 082-1 083*
10	**1 048**	1 217	*1 007*	30	**1 112**	1 316 (A+B)	*1 081 + A*
11	**1 049-1 053**	1 254-1 258	*1 033-1 037*	31	**1 113**	1 317 (A+B)	*1 084 + A*
12	**1 054-1 061**	1 259-1 265	*1 042-1 048*	32	**1 114-1 115**	1 318-1 319	*1 085-1 086 + A*
13	**1 062-1 065**	1 266-1 269	*1 054-1 057*	33	**1 116**	1 320 (A+B)	*1 087 + A*
14	**1 066-1 069**	1 270-1 273	*1 050-1 053*	34	**1 117**	1 321	*40 B1.F.*
15	**1 070**	1 274	*1 058*	35	**1 118-1 122**	1 322-1 326	*1 090-1 094*
16	**1 071-1 074**	1 275-1 278 A+B	*1 059-1 062*	36	**1 123-1 125**	1 327-1 329	*1 095-1 097 (+1 096 A)*
17	**1 075-1 078**	1 279-1 282	*1 063-1 065 + 50 P.A.*	37	**1 126-1 127**	1 330-1 331	*1 088 + A-1 089*
18	**1 079-1 081**	1 283-1 285	*53-55 P.A.*				

(*continuare*)

Nr. crt.	R	Z	Y
38	**1 128**	1 332 (A+B)	*1 113 + A*
39	**1 129-1 131**	1 349-1351	*1114 - 1116*
40	**1 132-1 146**	1 333-1347	*1 098-1 112*
41	**1 147**	1 348	*56 P.A.*
42	**1 148-1 151**	1 352-1 355	*1 117-1 120*
43	**1 152-1 154**	1 356-1 358	*1 121-1 123*
44	**1 155-1 156**	1 359-1 360	*1 126-1 127*
45	**1 157**	1 362	*1 125*
46	**1 158**	1 361	*1 124*
47	**1 159-1 163**	1 365-1 369	*1 128-1 132*
48	**1 164-1 165**	1 363-1 364	*1 133-1 134*
49	**1 166-1 170**	1 370-1 374	*1 135-1 139*
50	**1 171-1 172**	1 375-1 376	*1 140-1 141 + A*
51	**1 173-1 176**	1 377-1 380	*1 142-1 145 + A*
52	**1 177**	1 284	*1 149 + A*
53	**1 178-1 180**	1 381-1 383	*1 146-1 148*
54	**1 181**	1 385	*1 151*
55	**1 182**	1 386	*1 150*
56	**1 183**	1 390	*1 155*
57	**1 184-1 187**	1 391-1 394	*1 156-1 159*
58	**1 188-1 190**	1 387-1 389	*1 152-1 154*
59	**1 191-1 192**	1 397-1 398	*1 162-1 163*
60	**1 193**	1 395	*1 160*
61	**1 194**	1 396	*1 161*
62	**1 195-1 196**	1 407 I și 1 414 I	*(+67) 1 168-1 177+57-58 P.A.*
63	**1 197-1 199**	1 400-1 402	*1 164-1 166*
64	**1 200**	1 399	*1 167*
65	**1 201-1 202**	1 403-1 404	*1 179-1 180*
66	**1 203**	1 405	*1 178*
67	**1 204-1 215**	1 406-1 417	*Vezi 62*
68	**1 216-1 219**	1 418-1 421	*1 197-1 201*
69	**1 220**	1 425	*1 238*
70	**1 221**	1 426	*supratipar (netrecută)*
71	**1 222-1 226**	1 427-1 431	*1 252-1 256*
72	**1 227-1 229**	1 489-1 491 + 1 491 I	*59-60 P.A.*
73	**1 230-1 231**	1 432-1 433	*1 221-1 222*
74	**1 232-1 233**	1 492-1 493	*63-64 P.A.*
75	**1 234-1 238**	1 434-1 438	*1 223-1 227*
76	**1 239-1 240**	1 439-1 440	*1 239-1 240*
77	**1 241-1 242**	1 441-1 442	*1 233*
78	**1 243**	1 443	*1 241*
79	**1 244-1 246**	1 458-1 460	*1 242-1 244*
80	**1 247-1 260**	1 444-1 457	*1 182-1 189+ 1 215-1 220*
81	**1 261-1 263**	1 461-1 463	*1 190-1 192*
82	**1 264**	1 464	*1 233*
83	**1 265**	1 465	*1 245*
84	**1 266-1 267**	1 466-1 467	*1 246-1 247*
85	**1 268**	1 468	*1 248*
86	**1 269-1 272**	1 469-1 472	*1 234-1 237*
87	**1 273**	1 473	*1 249*
88	**1 274**	1 475	*1 251*
89	**1 275**	1 474	—
90	**1 276-1 277**	1 476-1 477	*1 229-1 230*
91	**1 278**	1 478	*1 228*
92	**1 279-1 293**	1 479-1 488	*1 197-1 201*
93	**1 294-1 296**	1 418-1 421	*1 203-1 207*
94	**1 297**	1 511	*1 209*
95	**1 298-1 299**	1 512-1 513	*1 210-1 211*
96	**1 300-1 302**	1 514-1 516	*1 212-1 214*
97	**1 303**	1 517	*1 257*
98	**1 304-1 306**	1 519-1 521	*1 258-1 260*
99	**1 307**	1 518	*1 261*
100	**1 308-1 322**	1 496-1 510	*1 264-1 273*
101	**1 323-1 324**	1 522-1 523	*1 262-1 263*
102	**1 325**	1 524	*1 264*
103	**1 326-1 327**	1 525-1 526	*1 274-1 275*
104	**1 328-1 331**	1 527-1 530	*1 276-1 279*

(*continuare*)

Nr. crt.	R	Z	Y
105	**1 332**	1 531	*1 280*
106	**1 333-1 334**	1 532-1 533	*1 281-1 282*
107	**1 335-1 336**	1 534-1 535	*1 283-1 284*
108	**1 337-1 338**	1 536-1 537	*1 285-1 286*
109	**1 339**	1 538	*1 287*
110	**1 340**	1 539	*1 288*
111	**1 341**	1 540	*1 289*
112	**1 342-1 344**	1 541-1 543	*1 290-1 292*
113	**1 345-1 346**	1 497 A + 1 503 A	*1 294-1 295*
114	**1 347**	1 544	—
115	**1 348**	1 545	*1 296*
116	**1 349-1 350**	1 546-1 547	*1 297-1 298*
117	**1 351**	1 551	*1 303*
118	**1 352-1 354**	1 548-1 550	*1 304-1 306*
119	**1 355**	1 552	*1 307*
120	**1 356-1 360**	1 553-1 556+ 1 566	*1 299-1 302*
121	**1 361-1 364**	1 557-1 560	*1 308-1 311*
122	**1 365-1 368**	1 573-1 576	*1 323-1 326*
123	**1 369-1 371**	1 561-1 563	*1 312-1 314*
124	**1 372**	1 564	*1 315*
125	**1 373**	1 565	*1 316*
126	**1 374-1 377**	1 567-1 570	*1 317-1 320*
127	**1 378**	1 572	*1 321*
128	**1 379**	1 571	*1 322*
129	**1 380-1 381**	1 577-1 578	*1 327-1 328*
130	**1 382-1 383**	1 579-1 580	*1 329-1 330*
131	**1 384**	1 581	*1 331*
132	**1 385-1 387**	1 582-1 584	*1 332-1 334*
133	**1 388**	1 585	*1 335*
134	**1 389**	1 586	*1 336*
135	**1 390-1 392**	1 587-1 589	*1 337-1 339*
136	**1 393-1 397**	1 590-1 594	*1 340-1 344*
137	**1 398**	1 595	*1 345*
138	**1 399**	1 596	*1 346*
139	**1 400-1 402**	1 597-1 599	*1 347-1 349*
140	**1 403**	1 600	*1 350*
141	**1 404**	1 601	*1 351*
142	**1 405**	1 602	*1 352*
143	**1 406**	1 603	*1 356*
144	**1 407-1 408**	1 604-1 605	*1 353-1 354*
145	**1 409**	1 606	*1 355*
146	**1 410-1 413**	1 607-1 610	*1 357-1 360*
147	**1 414**	1 611	*1 361*
148	**1 415**	1 612	*1 362*
149	**1 416**	1 613	*1 363*
150	**1 417**	1 614	*1 364*
151	**1 418**	1 618	*1 365*
152	**1 419-1 420**	1 615-1 616	*1 367-1 368*
153	**1 421**	1 617	*1 366*
154	**1 422**	1 619	*1 369*
155	**1 423-1 425**	1 620-1 622	*1 370-1 372*
156	**1 426-1 437**	1 623-1 632	*1 382-1 393*
157	**1 438**	1 633	*1 373*
158	**1 439-1 441**	1 634-1 636	*1 374-1 376*
159	**1 442**	1 637	*1 377*
160	**1 443**	1 638	*1 378*
161	**1 444**	1 639	*1 379*
162	**1 445-1 446**	1 640-1 641	*1 380-1 381*
163	**1 447-1 451**	1 643-1 647	*1 394-1 398*
164	**1 452**	1 648	*1 399*
165	**1 453-1 455**	1 649-1 651	*1 400-1 402*
166	**1 456-1 457**	1 652-1 653	*1 403-1 404*
167	**1 458-1 462**	1 654-1 658	*1 405-1 409*
168	**1 463**	1 659	*1 410*
169	**1 464**	1 660	*1 411*
170	**1 465-1 466**	1 661-1 662	*1 412-1 413*
171	**1 467-1 470**	1 665-1 668	*1 414-1 417*
172	**1 471**	1 663	*1 422*
173	**1 472**	1 664	*1 423*
174	**1 473-1 476**	1 669-1 672	*1 418-1 421*
175	**1 477-1 480**	1 673-1 676	*1 430-1 433*

(continuare)

Nr. crt.	R	Z	Y
176	1 481-1 486	1 677-1 682	*1 424-1 429*
177	1 487-1 488	1 683-1 684	*1 434-1 435*
178	1 489-1 490	1 685-1 686	*1 436-1 437*
179	1 491-1 502	1 688-1 699	*1 438-1 449*
180	1 503	1 700	*1 450*
181	1 504	1 701	*1 453*
182	1 505	1 702	*1 454*
183	1 506-1 507	1 703-1 704	*1 451-1 452*
184	1 508	1 708	*1 456*
185	1 509	1 705	*1 457*
186	1 510	1 706	*1 458*
187	1 511	1 707	*1 459*
188	1 512	1 709	*1 460*
189	1 513-1 516	1 710-1 713	*1 461-1 464*
190	1 517	1 714	*1 459*
191	1 518	1 715	*1 465*
192	1 519	1 716	*1 466*
193	1 520	1 717	*1 467*
194	1 521-1 524	1 718-1 721	*1 469-1 472*
195	1 525	1 727	*1 468*
196	1 526	1 705	*1 460*
197	1 527-1 531	1 722-1 726	*1 527-1 531*
198	1 532-1 541	1 728-1 737	*1 478-1 487*
199	1 542-1 553	1 688-1 699	*1 488-1 499*
200	1 554-1 557	1 738-1 741	*65-68 P.A.*
201	1 558-1 559	1 742-1 743	*1 500-1 501*
202	1 560	1 744	*1 502*
203	1 561-1 562	1 745-1 746	*1 503-1 504*
204	1 563-1 566	1 748-1 751	*1 505-1 508*
205	1 567-1 570	1 752-1 755	*1 511-1 514*
206	1 571-1 572	1 758-1 759	*1 515-1 516*
207	1 573-1 574	1 756-1 757	*1 509-1 510*
208	1 575-1 582	1 760-1 767	*1 517-1 524*
209	1 583-1 585	1 768-1 770	*1 529-1 531*
210	1 586-1 589	1 771-1 774	*1 525-1 528*
211	1 590	1 775	*1 532*
212	1 591	1 777	*1 533*
213	1 592	1 776	*1 534*
214	1 593	1 778	*1 535*
215	1 594-1 596	1 779-1 781	*1 536-1 538*
216	1 597	1 782	*1 539*
217	1 598	1 783	*1 540*
218	1 599-1 601	1 784-1 786	*1 541-1 543*
219	1 602-1 604	1 787-1 789	*1 544-1 546*
220	1 605-1 608	1 790-1 793	*69-72 P.A.*
221	1 609-1 610	1 794-1 795	*1 548-1 549*
222	1 611	1 796	*1 547*
223	1 612-1 613	1 797-1 798	*1 550-1 551*
224	1 614-1 621	1 799-1 806	*1 552-1 557+ 73-74 P.A.*
225	1 622-1 624	1 807-1 809	*1 558-1 560*
226	1 625-1 626	1 810-1 811	*1 561-1 562*
227	1 627-1 628	1 812-1 813	*1 563-1 564*
228	1 629-1 634	1 814-1 819	*1 565-1 569*
229	1 635	1 820	*1 570*
230	1 636	1 821	*1 571*
231	1 637	1 822	*1 572*
232	1 638-1 644	1 823-1 829	*1 573-1 579*
233	1 645-1 654	1 830-1 839	*1 580-1 589*
234	1 655-1 658	1 842-1 843	*75-86 P.A.*
235	1 659-1 660	1 840-1 841	*1 590-1 591*
236	1 661	1 844	*87 P. A.*
237	1 662-1 665	1 845-1 848	*1 590-1 593+ 88 P.A.*
238	1 666-1 677	1 849-1 860 (A+B)	*1 595-1 606 + A*
239	1 678-1 685	1 861-1 868 (A+B)	*1 607-1 614 + A*
240	1 686-1 687	1 869 (A+B)	*41-42 B1.F.*
241	1 688	1 870	*1 615*
242	1 689	1 872	*1 617*
243	1 690	1 871	*1 616*
244	1 691	1 873	*1 618*

(continuare)

Nr. crt.	R	Z	Y
245	1 692	1 874	*89 P.A.*
246	1 693	1 881	*43 B1.F.*
247	1 694-1 699	1 875-1 880	*1 681-1 688*
248	1 700-1 708	1 882-1 890	*1 624-1 632*
249	1 709-1 718	1 891-1 900	*91-100 P.A.*
250	1 719-1 720	1 901-1 902	*1 633-1 634*
251	1 721-1 722	1 903-1 904	*1 635*
252	1 723	1 921	*101 P.A.*
253	1 724	1 922	*1 636*
254	1 725-1 731	1 906-1 911	*1 637-1 642*
255	1 732-1 740	1 912-1 919	*102 P.A.*
256	1 741	1 923	*1 651*
257	1 742	1 924	*1 662*
258	1 743-1 752	1 925-1 934	*1 652-1 661*
259	1 753	1 935	*1 663*
260	1 754-1 756	1 936-1 938	*104-106 P.A.*
261	1 757-1 762	1 939-1 944	*1 664-1 669*
262	1 763-1 768	1 945-1 950	*1 670-1 672+ 107-109 P.A.*
263	1 769	1 951	*1 673*
264	1 770-1 772	1 952-1 954	*1 674-1 676*
265	1 773-1 774	1 955 (A+B)	*264- 265*
266	1 775-1 776	1 956 (A+B)	*1 677- 80 (A+B)*
267	1 777	1 963	*150* P.A.
268	1 778-1 791	1 957-1 962+ 1 964-1 969+ 1 970-1 971	*1 710-1 722+ 47-48 B1.F.*
269	1 792-1 812	1 980-2 000	*1 690-1 709*
270	1 813-1 819	1 973-1 979	*111- 117 P.A.*
271	1 820	1 972	*1 726*
272	1 821-1 829	2 001-2 009	*1 681-1 689*
273	1 830-1 836	2 010-2 016	*1 727-1 732*
274	1 837-1 842	2 017-2 022	*1 733-1 738*
275	1 843-1 848	2 028-2 033	*120- 125 P.A.*
276	1 849-1 853	2 023-2 027	*1 755-1 759*
277	1 854	2 035	*1 740*
278	1 855	2 034	*149 P.A.*
279	1 856	2 036	*1 739*
280	1 857-1 863	2 037-2 043	*1 741-1 747*
281	1 864-1 870	2 044-2 050	*1 748-1 754*
282	1 871	2 051	*49 B1.F.*
283	1 872-1 880	2 052-2 060	*1 760-1 768*
284	1 881-1 887	2 061-2 067	*127- 133 P.A.*
285	1 888-1 891	2 068-2 071	*1 769-1 772*
286	1 892-1 898	2 061-2 067 (A)	*134- 140 P.A.*
287	1 899-1 901	2 072-2 073 +(A)	*141- 143 P.A.*
288	1 902-1 907	2 074-2 079	*1 773-1 778*
289	1 908-1 910	2 080-2 082	*1 779-1 780*
290	1 911-1 912	2 093-2 094	*144- 145 P.A.*
291	1 913-1 922	2 083-2 092	*1 781-1 790*
292	1 923	2 095	*1 797*
293	1 924-1 926	2 096-2 098	*146- 148 P.A.*
294	1 927-1 935	2 131-2 139 (A+B)	*1 818-182+A*
295	1 936	2 140	*52 B1.F.*
296	1 937-1 942	2 099-2 104	*1 791-1 796*
297	1 943-1 948	2 105-2 110	*1 798-1 803*
298	1 949-1 958	2 111-2 120	*1 804-1 813*
299	1 959	2 121	*51 B1.F.*
300	1 960	2 122	*149 P.A.*
301	1 961-1 967	2 124-2 130	*150- 156 P.A.*
302	1 968-1 970	2 141-2 143 (A+B)	*1 815-1 817 +A*
303	1 971	2 123	*1 814*
304	1 972-1 973	2 144-2 145	*1 827-1 828*
305	1 974	2 146	*1 829*
306	1 975-1 977	2 148-2 150	*1 830-1 832*

(continuare)

Nr. crt.	R	Z	Y	Nr. crt.	R	Z	Y
307	**1 978**	2 147	*1 833*	337	**2 096-2 100**	2 252-2 256	*184-188 P.A.*
308	**1 979-1 986**	2 151-2 158	*1 834-1 841*	338	**2 101-2 105**	2 261-2 265	*1 924-1 928*
309	**1 987-1 994**	2 151-2 158 (A)	*1 842-1 849*	339	**2 106-2 113**	2 267-2 274	*1 929-1 936*
310	**1 995-1 997**	2 163-2 165	*1 850-1 852*	340	**2 114**	2 266	*177 P.A.*
311	**1 998**	2 166	*53 B1.F.*	341	**2 115-2 119**	2 275-2 279	*1 937-1 940*
312	**1 999-2 002**	2 159-2 162	*1 853*	342	**2 120-2 125**	2 280-2 285	*178-183 P.A.*
313	**2 003-2 006**	2 159-2 162	*1 854-1 862*	343	**2 126-2 142**	2 296-2 303 (A+B) 2 304	*1 976-1 991 (A+B)+ 56 B1.F.*
314	**2 007**	2 167	*1 863-1 870*				
315	**2 008-2 016**	2 168-2 176	*1 871*				
316	**2 017-2 024**	2 177-2 184	*1 872*	344	**2 143-2 144**	2 286-2 287	*1 942-1 943*
317	**2 025**	2 186	*157- 159 P.A.*	345	**2 145-2 152**	2 288-2 295	*1 944-1 951*
318	**2 026**	2 185	*1 873-1 878*	346	**2 153-2 159**	2 305-2 311	*1 952-1 958*
319	**2 027-2 029**	2 187-2 189	*1 879-1 887 +160 P.A.*	347	**2 160-2 180**	2 321-2 330 (A+B)+ 2 331	*189-208 P.A.+ 57 B1. F.*
320	**2 030-2 035**	2 190-2 195	*1 873-1 878*	348	**2 181-2 189**	2 312-2 320	*1 959-1 967*
321	**2 036-2 045**	2 196-2 204	*1 879-1 887 +160 P.A.*	349	**2 190**	2 340	*1 992*
322	**2 046**	2 206	*1 888*	350	**2 191-2 198**	2 332-2 339	*1 993-2 000*
323	**2 047**	2 207	*161 P.A.*	351	**2 199-2 206**	2 341-2 348	*1 985-1 992*
324	**2 048-2 054**	2 208-2 214	*1 889-1 895*	352	**2 207-2 214**	2 349-2 356	*2 001-2 008*
325	**2 055**	2 215	*1 896*	353	**2 215-2 218**	2 357-2 360	*2 009-2 012*
326	**2 056**	2 216	*1 901*	354	**2 219-2 224**	2 361-2 366	*2 018-2 023*
327	**2 057-2 060**	2 217-2 220	*1 896-1 900*	355	**2 225-2 229**	2 367-2 371	*2 013-2 017*
328	**2 061-2 066**	2 221-2 226	*1 902-1 907*	356	**2 230-2 235**	2 372-2 377	*2 040-2 045*
329	**2 067**	2 235	*166 P.A.*	357	**2 236-2 241**	2 395-2 398+ 2 399	*2 046-2 049 +C. 59*
330	**2 068-2 073**	2 227-2 232	*167-172 P.A.*	358	**2 242-2 258**	2 378-2 385 (A+B)+ 2 386	*2 024-2 039 +C. 58*
331	**2 074-2 075**	2 233-2 234	*173-174 P.A.*	359	**2 259-2 262**	2 400-2 403	*2 050-2 053*
332	**2 076-2 083**	2 236-2 243	*1 908-1 915*	360	**2 263-2 270**	2 387- 2394	*2 054-2 061*
333	**2 084-2 090**	2 244-2 250	*1 916-1 922*	361	**2 271-2 275**	2 404-2 408	*2 062-2 066*
334	**2 091**	2 251	*1 923*	362	**2 276**	2 409	*2 067*
335	**2 092-2 093**	2 257-2 258	*175-176 P.A.*	363	**2 277**	2 410	*209 P.A.*
336	**2 094-2 095**	2 259-2 260	*55 B1. F.*	364	**2 278-2 294**	2 411-2 421 (A+B)+ 2 422	*2 068-2 083 +C. 60*

(continuare)

Nr. crt.	R	Z	Y	Nr. cst.	R	Z	Y
365	**2 295-2 302**	2 423-2 430	*2 084-2 091*	370	**2 329-2 334**		
366	**2 303-2 308**	2 431-2 436	*2 092-2 097*	371	**2 335-2 337**		
367	**2 309-2 310**	2 437-2 438	*2 098-2 099*	372	**2 338**		
368	**2 311-2 320**	2 439-2 448		373	**2 339**		
369	**2 321-2 328**			374	**2 340-2 351**		

Notă: Numerele din cataloagele *Zumstein* și *Yvert* care lipsesc nu au fost comunicate pînă la 1 iunie 1965 în suplimentele la cataloagele respective.

ANEXA VII

Tablou de emisiunile de mărci poştale R.P.R. (1964—1965) cu menţionarea tirajelor

Nr. ord.	Denumirea emisiunii	Anul apariţiei	Nr. de valori	Nr. de catalog al mărcilor poştale româneşti (ediţia 1964)	Tirajul (serii)
1	Al VIII-lea Congres internaţional al ştiinţei solului (Bucureşti	1964	1	2 190	1 000 000
2	Insecte din fauna ţării noastre	1964	8	2 191 — 2 198	3 000 000
3	Flori de grădină	1964	8	2 199 — 2 206	2 000 000
4	Peşti din acvariul de la Constanţa	1964	8	2 207 — 2 214	2 000 000
5	Hipism	1964	4	2 215 — 2 218	1 000 000
6	Aniversări culturale	1964	6	2 219 — 2 224	500 000
7	Puncte turistice la munte . .	1964	5	2 225 — 2 229	500 000
8	Jocurile balcanice Bucureşti —1964	1964	6	2 230 — 2 235	500 000
9	A XX-a aniversare a eliberării patriei	1964	5+coliţă	2 236 — 2 341	500 000 200 000 (coliţă)
10	Jocurile Olimpice	1964	16 (A+B) +1 coliţă	2 242 — 2 258	500 000 (dantelată) 300 000 (nedantelată) 200 000 (coliţă)
11	Al III-lea concurs şi festival internaţional „George Enescu“	1964	4	2 259 — 2 262	500 000
12	Grădina zoologică	1964	4	2 263 — 2 270	500 000

(continuare)

Nr. ord.	Denumirea emisiunii	Anul apariţiei	Nr. de valori	Nr. de catalog al mărcilor poştale româneşti (ediţia 1964)	Tirajul (serii)
13	Centenare	1964	5	2 271 — 2 275	500 000
14	Ziua forţelor armate R.P.R. . .	1964	1	2 276	500 000
15	Ziua mărcii poştale româneşti .	1964	1	2 277	500 000
16	Medalii olimpice	1964	16 (A+B) +1 coliţă	2 278 — 2 294	500 000 (dantelată) 300 000 (nedantelată) 200 000 (coliţă)
17	Fructe de pădure	1964	8	2 295 — 2 302	500 000
18	Cosmonautica	1965	6	2 303 — 2 308	500 000
19	O.N.U.	1965	2	2 309 — 2 310	500 000
20	Reptile	1965	10	2 311 — 2 320	500 000
21	Pisici	1965	8	2 321 — 2 328	500 000
22	Aniversări culturale	1965	6	2 329 — 2 334	3 000 000
23	Porţile de fier	1965	2+1 coliţă	2 335 — 2 337	Valoarea de 80 de bani (respectiv 100 dinari) este în 4 000 000 de exemplare; valoarea de 1,20 lei (respectiv 150 dinari) este în 2 000 000 de exemplare; coliţa este în 200 000 de exemplare
24	Ranger 9 (valoarea de 10 bani din „Cosmonautica“ cu supratipar)	1965	1	2 338	60 000
25	Gentenarul telecomunicaţiilor (U.I.T..)	1965	1	2 339	3 000 000
26	Campionatele europene (tir) . .	1965	12 (A+B)	2 340 — 2 351	1 000 000 (dantelate) 1 500 000 (nedantelate)

TABLA DE MATERII

Pag.

Introducere 5

PARTEA ÎNTÎI

DIN ISTORIA POȘTELOR, A MĂRCII POȘTALE ȘI A FILATELIEI ROMÂNEȘTI

A. Contribuții la studiul organizării poștelor în Principatele române și al apariției și circulației primelor mărci poștale românești

I. Condițiile social-economice și politice ale modernizării traficului poștal în Principatele române și unele probleme de organizare (Introducerea mărcii poștale) . . 9
1. Condițiile social-economice și politice 9
2. Probleme de organizare ale serviciului poștal în Principatele Române (Monopolul poștal) 15
3. Poștele străine în țările române și caracterul acestor poște 20

II. Traficul poștal în Principate și primele emisiuni de mărci poștale românești . . . 33
1. Apariția și circulația primelor emisiuni de mărci poștale românești. Comparație cu apariția primei mărci poștale în lume 33
2. Traficul poștal în Principatele române după punerea în circulație a celei de a doua emisiuni „Moldova“ 37
3. Traficul poștal în Principatele Unite înainte de unificarea poștelor (Marca poștală). 39
4. Măsuri pregătitoare pentru unificarea poștelor în Principatele Unite și semnificația lor pentru marca poștală 43
5. Organizarea poștei unificate românești și circulația mărcii poștale 46
6. Măsuri în vederea desființării poștelor străine de pe teritoriul român . . 50

III. Intrarea mărcii poștale românești în circuitul filatelic internațional 54
1. Schimburi de mărci poștale între Direcția generală a poștelor române și administrațiile poștale din alte state. 54
2. Aspecte care se desprind cu privire la soarta primelor emisiuni „Moldova-1858“ 56
3. Începuturile de solicitare a emisiunilor poștale românești de către filateliștii străini 57

Pag.

B. România și traficul poștal internațional (Condițiile introducerii și afirmării mărcii poștale românești pe plan internațional)

I. Începuturile traficului poștal internațional român. Sistemul convențiilor bilaterale 59
1. Cadrul general al intrării serviciului poștal român în traficul internațional . 59
2. Convenția poștală dintre România și Austro-Ungaria (1868) 63
3. Convenția poștală dintre România și Confederația Germaniei de Nord (1868) 69
4. Convenția poștală dintre România și Serbia (1871) 71
5. Convenția poștală dintre România și Rusia (1873) 74
II. România și reglementarea multilaterală a traficului poștal internațional. Convențiile U.P.U. 79
1. Contribuția delegatului român la lucrările Congresului de la Berna (1874) pentru reglementarea generală a traficului poștal internațional 79
2. Prevederile Convenției de la Berna (1874) și România 82
3. Participarea României la convențiile și acordurile privind Uniunea poștală universală 90
4. Republica Socialistă România și regimul poștal internațional în vigoare . . . 92
III. Asociația filateliștilor din Republica Socialistă România (A.F.R.), membră a Federației Internaționale de filatelie (F.I.P.). 98
1. Aspecte principale privind organizarea internațională a filateliei 98
2. Rolul și activitatea Federației internaționale de filatelie. Contribuția delegației A.F.R. 99

PARTEA A DOUA

DIN PROBLEMELE PRIVIND FILATELIA ÎN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

A. Analiza emisiunilor de mărci poștale din perioada R.P.R. în lumina tirajelor

I. Considerații generale asupra valorii tirajelor 109
1. Caracteristicile tiraielor 111
2. Prima etapă a emisiunilor de mărci poștale din perioada R.P.R. (30 decembrie 1947—31 decembrie 1951) 113
3. A doua etapă a emisiunilor de mărci poștale din perioada R.P.R. (de la 1 ianuarie 1952 pînă în iunie 1965) 114
II. Studiul emisiunilor de mărci poștale din perioada R.P.R. (apărute pînă la 31 decembrie 1961). 118
III. Studiul emisiunilor de mărci poștale din perioada R.P.R. (apărute după 1 ianuarie 1962) 204

B. Emisiunile de mărci poștale din perioada R.P.R. Emisiuni tematice

I. Tematica, formă modernă de colecționare a mărcilor poștale 223
1. Mărci pentru „Poșta aeriană“ 224
2. „Cosmos“, o tematică nouă 232
3. „Sport“, o tematică multilaterală 237
4. „Fauna“ în filatelie 247
5. „Flora“ o seră filatelică 253
6. Artele plastice („Pictura și sculptura“) ca tematică 258

Pag.

7. „Oameni de seamă“, tematică cu un conținut larg cultural 264
8. „Muzica“ oglindită în filatelie 272
9. Dezvoltarea economică a Republicii Socialiste România reflectată în emisiunile filatelice din perioada 1948—1955 276
10. Istoria mișcării muncitorești, tematică cu conținut politic și social . . . 285

ANEXE

I a. Arsaki către domnitor, telegrama nr. 6 605, București, 18 aprilie 1862 . . . 295
I b. Arsaki către domnitor, telegrama nr. 6 866/3 376, București, 28 aprilie 1862 . . 295
I c. Col. Bibescu, adjunctul domnitorului, către Cuza, telegrama nr. 7 254/3 568, București, 30 aprilie 1862 296
I d. Arsaki către domnitor, telegrama nr. 7 262/3 600, București, 30 aprilie 1862 . 296
I e. Arsaki către domnitor, telegrama nr. 7 248/3 565, București, 30 aprilie 1862 . 296
I f. Arsaki către domnitor, telegrama nr. 242/3 741, București, 1 mai 1862 297
I g. Arsaki către domnitor, telegrama nr. 80/3 679, București, 1 mai 1862 297
II. Tarif de la poste russe pour les lettres expédiées pour les endroits susmentionnees . 298
III. Merkelius către Thugut, București, 6 martie 1794 (extras) 299
IV. „Verzeichnis“, la Merkelius către Thugut, București, 26 noiembrie 1795 301
V. Nota agentului diplomatic al Austriei la București, către ministrul afacerilor externe al României, nr. 7 558, București, 10 iunie 1865 302
VI. Tablou de corespondențe al nr. de catalog al emisiunilor R.P.R. 1948—1965. [Catalogul mărcilor poștale românești — 1964 (R); Catalogul „Zumstein“ (Z); Catalogul „Yvert“(Y) 305
VII. Tablou de emisiunile de mărci poștale R.P.R. (1964—1965) cu menționarea tirajelor 312

Redactor responsabil: I. N. BĂLEANU
Tehnoredactor: DOINA STĂNCIULESCU

Dat la cules 9.07.1965. Bun de tipar 18.10.1965. Apărut 1965. Tiraj 4014 ex. broşate. Hîrtie velină 70 × 100/16 de 63 g/m². Coli editoriale 24,30. Coli de tipar 20. A = 8684/1965. Clasificarea zecimală 656.831.6

Lucrare executată de I. P. Tiparul, Str. Fabrica de chibrituri 9 — 11, Bucureşti, Republica Socialistă România, sub c-da nr. 4493.

14
ANTICARIAT
CLUJ
—Lei 14—